

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-
ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

SMART-ОСВІТА: РЕСУРСИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

МАТЕРІАЛИ ІІ МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-МЕТОДИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
(Київ, 23 листопада 2016 року)

ТЕЗИ ДОПОВІДЕЙ

КИЇВ 2016

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

**«SMART-ОСВІТА:
РЕСУРСИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ»**

**МАТЕРІАЛИ ІІ МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-МЕТОДИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ**

23 листопада 2016 р.

ТЕЗИ ДОПОВІДЕЙ

КИЇВ 2016

Розповсюдження і тиражування без офіційного дозволу КНТЕУ

заборонено

УДК 37.018.43:004

ББК Ч48(4Укр)

С 50

С 50 Smart-освіта: ресурси та перспективи : матеріали II Міжнар. наук.-метод. конф. (Київ, 23 листопада 2016 р.) : тези доповідей. – К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2016. – 421 с. – Укр., рос. та англ. мовами.

Розглядаються питання: Smart-освіта як фактор глобальної стратегії формування smart-суспільства; менеджмент та інфраструктура smart-освіти; інтеграція освіти, науки і практики; методологія та технології smart-освіти; індивідуалізація навчання в рамках smart-освіти.

УДК 37.018.43:004
ББК Ч48(4Укр)

Редакційна колегія: Н.В. Притульська, перший проректор з науково-педагогічної роботи д.т.н., проф.; Т.В. Божко, нач. навч.-метод. відділу (відп. за випуск); О.І. Мельніченко, заст. нач. навч.-метод. відділу; Ю.М. Бурлачук, пров. спец. навч.-метод. відділу; О.Ю. Кундель, Г.Ю. Мірошніченко, О.В. Ткачук – методисти навч.-метод. відділу; І.М. Літвінова, інспектор навч.-метод. відділу КНТЕУ.

За заг.ред. А.А. Мазаракі, ректора д.е.н., проф.,
академіка НАПН України, заслуженого діяча науки і техніки України.

Тези друкуються в авторській редакції

ISBN 978-966-629-803-7

Київський національний торговельно-
економічний університет, 2016

ЗМІСТ

Вступне слово		19
----------------------	--	----

SMART-ОСВІТА ЯК ФАКТОР ГЛОБАЛЬНОЇ СТРАТЕГІЇ ФОРМУВАННЯ SMART-СУСПІЛЬСТВА

Бембель Н.	Від інтерактивних технологій до Smart-освіти	20
Богатирьова К.	Безперервна освіта – ознака Smart-суспільства	22
Бондар Т.	Smart-освіта як підгрунття інтелектуального розвитку суспільства	24
Бондаренко Н.	Smart-освіта – нова форма освіти на завершальному етапі розвитку індустріального типу країни	25
Бохан А.	Стратегізація, гармонізація та екологізація академічного середовища	28
Волосович С.	Пріоритетні складові SMART-освіти в умовах суспільних трансформацій	30
Гнатишена І. Харюк І.	Dimension of smart education in modern society	32
Дзюба Т. Талалай В.	Smart-освіта – розвиток сучасності	34
Діденко Л. Кондрашова- Діденко В.	Smart-освіта: основи	37

Добровольська Н. Копняк К.	Smart-освіта як новітня освітня парадигма	40
Єрмошенко А. Єрмошенко Л.	Сутність та пріоритети Smart-освіти	43
Катрич О.	Теоретичні аспекти якості університетської освіти	45
Колотило М.	Smart-освіта: теоретичний, методичний та технологічний виміри	47
Кравченко А.	Нова парадигма освіти в сучасному інтерактивному просторі	50
Красільнікова О.	Smart-освіта як визначальний чинник побудови Smart-суспільства	53
Кузуб М. Ганенко О.	Перспективи та проблеми розвитку Smart-технологій в Україні	56
Куничак Т.	From Smart technology towards smart education and smart society	59
Ліпін М.	Наскільки розумною є Smart-освіта?	61
Маслова Н.	Сучасні тенденції Smart-освіти в контексті теорії поколінь	64
Миколайчук І.	Тренди змін в сучасній системі освіти	66
Муковіз В., Обертас К.	Smart-освіта: потреба та перепони у використанні	69
Мушенюк В.	Іновації Smart-освіти щодо оволодіння правовими знаннями	72

Нежива О.	Smart-освіта – освіта майбутнього	75
Рзаєва С. Чудік М.	Масові відкриті онлайн-курси як метод формування Smart-суспільства	78
Соколовська І.	Сучасні виміри Smart-освіти як складової Smart-суспільства	79
Супрун С. Турчак В.	Основні принципи застосування Smart-освіти в сучасних умовах	81
Хромей В.	Роль Smart-освіти в розвитку сучасного суспільства	84
Шаповалова Г. Кузуб М.	Сучасний стан Smart-освіти та перспективи розвитку	86

МЕНЕДЖМЕНТ ТА ІНФРАСТРУКТУРА SMART-ОСВІТИ

Августова О.	Елементи формування SMART-кафедра університету	89
Верещако А. Масло В.	Технологія дистанційного навчання в контексті розгляду філософії техніки	91
Гамова І.	Класифікація моделей організації електронної торгівлі	94
Гриневич Є.	К вопросу о роли дистанционного обучения в структуре системы образования	97
Губрій Н. Побірська І.	Навчальна віртуальна лінгафонна лабораторія – як елемент Smart-освіти	100

Дроздова Ю.	Попередження та подолання професійного вигорання викладачів вищої школи	103
Києнко- Романюк Л.	Коучинг в освіті	106
Кудлай В. Яцишина К.	Smart-підхід у забезпеченні ефективного управління програмами і портфелями проектів	109
Медведєва А. Антонюк І.	Педагогічні кадри вищих навчальних закладів – найважливіша складова Smart-освіти	112
Мельніченко О.	Особливості психологічного супроводу в процесі впровадження нововведень у ВНЗ	115
Пивоварська К.	Розвиток критичного мислення – потреба сучасної освіти	118
Ткаченко Н.	Можливості застосування змішаного навчання на прикладі дисципліни «Публічні закупівлі» онлайн-платформи «Прометеус»	120
Чугу С. Гладь С.	Communicative Potential of E-writing	122

ІНТЕГРАЦІЯ ОСВІТИ, НАУКИ І ПРАКТИКИ

Бербенець Л. Зощенко Л.	Мотиваційні чинники навчання англomовного професійно орієнтованого читання	125
Березенська С. Олійник Н.	Управління знаннями як інструмент організації змішаного навчання в системі вищої освіти	128
Бехтеренко О.	Авторизоване проектування агрегатів металургійної промисловості	131

Бовш Л.	Smart-education: проблеми у підготовці фахівців готельно-ресторанного бізнесу	133
Вітряк О. Ткаченко Л.	Особливості підготовки студентів зі спеціальності «Харчові технології» у системі дистанційного навчання	136
Волобуєв М.	Проблема інтеграції навчання у виробничий процес	138
Гончаренко О.	Тенденції розвитку ІКТ Сектору в Україні	141
Гніцевич В. Юдіна Т.	Активні форми навчання як засіб формування професійних компетенцій інженера-технолога в рамках Smart-освіти	144
Грицюк А.	Роль Smart-освіти у підготовці сучасного молодого спеціаліста	146
Демченко О.	Шляхи інтеграції освіти, науки та підприємництва	150
Дубініна Н.	Професійно-зорієнтований підхід до навчання майбутніх інженерів-будівельників в умовах сучасної освіти	153
Зайцев Є. Яремич В.	Управління ризиками при створенні програмних додатків у контексті Smart-освіти	156
Заремба О.	Аналіз ефективності праці за критеріальними показниками на прикладі моделювання процесу формування науково-методичної компетентності викладачів ВУЗів	158
Зеленський К.	Освітньо-творчий граф особи як критерій її конкурентоспроможності	161
Корченко Т. Ляшенко О. Гаркуша Є.	Автоматизація робочого місця оглядача вагонів	165

Кравченко М. Демічковська М.	Інноваційні методи навчання в підготовці фахівців з ресторанних технологій	169
Крегул Ю.	Необхідність підготовки фахівців безпеки підприємницької діяльності	171
Левандовський Л. Карпенко П.	Шляхи підвищення ефективності практичної підготовки студентів-технологів в ресторанному господарстві	174
Литвин Н.	Науково-іноваційна діяльність Італії	176
Лякішева А. Грицюк Л.	Підготовка майбутніх викладачів до навчальної діяльності в умовах Smart-освіти	179
Мазаракі А., Притульська Н., Божко Т.	Актуальність практики зовнішнього партнерства освітніх програм КНТЕУ	182
Махначова Н., Семенюк І.	Використання технології Mind Map при формуванні професійних компетентностей студентів	185
Марцин Т.	Інтеграція освіти, науки і практики методологія підготовки фахівців ресторанної справи	188
Мельник О.	Можливості використання Smart-технологій під час вивчення природничих дисциплін в процесі професійного становлення спеціалістів в галузі харчових технологій в умовах коледжу	191
Мідляр А., Іванченко Г.	Етапи формування бачення компанії	194
Мосієнко О., Бень Н.	Формування економічної поведінки молоді в процесі навчання	196
Назарова К.	Перспективи ефективної співпраці науковців та практиків в сфері аудиту	199

Онофрієнко Н.	Інтеграція освіти, науки і виробництва як основа інноваційної економіки	202
Ортинська В., Мельникович О.	Віртуальне підприємство та практична підготовка	204
Прима В.	Компетентність у навчанні іноземної мови	206
Ромашко О.	Застосування програми електронної звітності «М.Е.DOC» при вивченні облікових дисциплін	209
Тютченко Е., Іваненко Г.	Інноваційні технології формування іншомовної професійної компетенції у студентів немовних ВНЗ	212
Цензура М.	Сучасні інформаційно-аналітичні системи планування та виконання бюджетів	214
Шевчун М.	Підвищення якості підготовки фахівців у сфері логістики за допомогою Smart-освіти	215
Шерстюк О.Л., Шерстюк О.О.	Аспекти підготовки аудиторів в Україні	217
Шилов А., Тимошенко Н.	Використання Smart-технологій у викладанні фінансових дисциплін.	220

МЕТОДОЛОГІЯ ТА ТЕХНОЛОГІЯ SMART-ОСВІТИ

Бєлова В.	Дистанційна форма навчання у ВНЗ	223
Бондаренко Є., Міклашевська Ю., Хробатенко О.	Практика використання Smart-технологій у підготовці товарознавців	225

Бондарчук Л., Андрущенко Н.	SMART-технології як засіб підвищення якості освіти	227
Боровська Л.	Інструментальні та гуманістичні виміри новітніх освітніх технологій	230
Гордієнко В.	Активізація пізнавальної діяльності студентів з використанням SMART-технологій	232
Голембйовська Н., Кузуб М.	Скрайбінг як сучасна форма візуалізації навчального матеріалу	235
Гуляєва Н., Камінський С.	Застосування мобільних технологій у вищій освіті	238
Далєвська Т.	Ергономічність як одна із характерних переваг технології Smartclass	240
Далєвська Т., Берега В.	Типові інтерактивні комплекси як інструмент Smart-технологій	242
Демідов П.	Проблеми розробки та впровадження в навчальний процес КНТЕУ сучасних дисциплін комп'ютерного спрямування	244
Дишлева Г.	Використання технології SMART BOARD у навчальному процесі	246

Донцова О., Вельчева К.	Методологія та технологія SMART-освіти	493
Запорожець Т.	Гіперлінкові опорні конспекти як засіб адаптації навчального матеріалу до особливостей сучасного сприйняття інформації	252
Заячковський В.	Освітні цілі як основа планування навчального процесу та складова SMART-освіти	255
Коваленко Л., Буленок С.	Ділова гра як засіб інтенсифікації навчання іноземним мовам студентів немовного ВНЗ	258
Комірна О.	Контрольно-аналітичне забезпечення управління інвестиційними проектами: методика викладання у вищих навчальних закладах	261
Краснощок В., Гребенькова М.	Інтерактивні технології в Smart-освіті	264
Кузнєцов О., Баннікова С.	Навчально тестова програма контролю знань студентів	266
Кузуб М., Черес С.	Застосування smart-технологій у сучасному освітньому процесі	269
Латигіна Н., Латигіна А.	Ефективна мовна комунікація як важлива складова Smart-освіти	272

Лисак О.	Відкриті онлайн курси як крок на шляху до Smart-освіти	275
Маслова Т.	Інструменти корпусної лінгвістики у навчанні і дослідженні іноземних мов	277
Матюшко О.	Технології в освітньому процесі та розвиток самоосвіти	281
Мельник Т., Ралко О.	Комерціалізація освіти у вищій школі: досвід Швейцарії	284
Міняйло В.	Дистанційне навчання як форма сучасної освіти	287
Нетребчук Л.	Особливості формування завдань для самостійної роботи студентів у рамках концепції SMART-освіти	289
Папка О.	Smart-підручник - новий рівень взаємодії зі студентами	291
Прус Н.	Переваги використання Веб-квестів в навчальному процесі	293
Рассамакін В., Мединська Т.	Електронний контент освітніх Smart-технологій	295

Рзаєва С., Давідова А.	Хмарні технології у SMART-освіті	298
Роскладка А., Мороз І.	Критерій вимірності процесів як основа Smart-технологій у вищому навчальному закладі	300
Сальникова С., Гуренко О.	Перспективи впровадження інноваційних технологій фізичного виховання у ВНЗ	303
Сегол Р.	Змішане навчання: пілотний проект впровадження в Україні	306
Семідоцька В., Мойсієнко О.	Методологія та технології Smart-освіти у процесах оптимізації навчання іноземних мов	309
Сидорчук В., Зайцев Є.	Використанням технологій smart-освіти в процесі проектуванні програмних додатків	311
Скрипник М.	Мобільна форма навчання у ВНЗ	314
Стопчак М., Чорна Н.	SMART-технології як чинник активізації пізнавальної та творчо-пошукової діяльності студентів вищої школи	318
Стратанович Т., Шклярський С.	Мобільні технології в навчальному процесі	320

Терлич С., Гречко В.	Використання Smart-технологій при дистанційному вивченні та контролі знань прикладних дисциплін	323
Трухан- Базалійська Т.	Використання інтерактивної дошки у процесі формування соціокультурної компетенції на заняттях іноземної мови	325
Хлонь О.	Підвищення мотивації до ефективного навчання за допомогою використання Smart-технологій	327
Цимбалиста О.	Smart технології – невід’ємний атрибут у викладанні та навчанні іноземних мов	331
Чикусова М.	Інновації та технології у навчанні	333
Шарапа О., Шарапа Л.	Розвиток Smart-технологій в освіті	335
Шарко В., Тернова А.	Перспективи використання Smart-технологій в освіті	338
Швець Г.	Масові відкриті онлайн курси як інноваційний напрямок в освіті	341
Шлапак О., Буга Н.	Застосування інструментів візуалізації та веб- технологій у навчальному процесі	344

Щетініна О., Палагута К.	Дистанційне навчання як складова SMART-освіти	347
-----------------------------	---	-----

ІНДИВІДУАЛІЗАЦІЯ НАВЧАННЯ В РАМКАХ SMART-ОСВІТИ

Алданькова Г., Коваленко К.	Дистанційна олімпіада у підготовці студентів-рекламістів	350
Артамонова Г.	Інтерактивні методи навчання: робота в малих групах	352
Бадах Ю.	Щодо вивчення історії у ВНЗ	355
Вовк Т.	Індивідуалізація навчання в рамках Smart-освіти та впровадження в навчально-виховний процес новітніх педагогічних технологій та інтерактивних методів навчання при викладанні французької мови	357
Галаган В.	Проблема емотивної семантики	363
Герасимчук Н.	Комбіноване навчання – поєднання Smart-технологій та традиційних методик при вивченні природничих дисциплін як засіб індивідуалізації навчання у коледжі	366
Гордополов В., Несходовський І.	Вплив SMART освіти на формування передумов для сталого розвитку суспільства	369
Гусєва Н., Кизименко І.	Роль викладача та студента у просторі SMART-освіти»	371

Гуца Г.	Мотивація у процесі навчання іноземної мови	742
Жураховська Л.	Індивідуалізація навчання студентів шляхом використання Smart-проекту "власний інвестиційний портфель" у викладанні дисципліни "портфельне інвестування"	377
Іваненко Г., Тютченко Е.	Самостійна робота студентів як один із шляхів удосконалення навчально-виховного процесу	380
Іванова О.	Випереджальне значення індивідуалізованого навчання у межах Smart-освіти	383
Коновал В.	Індивідуалізація навчання в рамках Smart-освіти	385
Криворучко О., Десятко А.	E-LEARNING в освітньому процесі вищих навчальних закладів	387
Лаврівська О.	Застосування інтерактивних комп'ютерних технологій до організації творчої роботи студентів	390
Образ О.	Роль мотивації в процесі набуття навичок міжкультурної комунікації іноземними мовами	393
Ротова Т., Тринчук В.	Сучасний студент і викладач: новий формат навчання й спілкування	397
Рудешко Є.	Ефективність комунікативно спрямованого навчання іноземних мов у вищій школі	400
Строкань Н.	Диференціація на заняттях з іноземної мови	402

Ткачук Т., Шостак У.	Ефективність застосування Інтернет ресурсів при вивченні іноземної мови	403
Чирва Ю., Польова Т.	Характерні особливості творчої діяльності дослідника	406
Ширмова Т.	Формування професійних інтересів студентів при вивченні іноземних мов в умовах самостійної позааудиторної роботи в рамках Smart - освіти	409

Шановні колеги!

Розвиток та модернізація вищої освіти України можуть бути забезпечені лише завдяки системним і глобальним перетворенням, кардинальним змінам принципів, які забезпечують формування свідомості сучасної особистості. Процес інноваційних змін у змісті та якості освіти можливий у разі, якщо всі учасники процесу чітко розумітимуть його важливість і першочерговість з позиції відповідальності за майбутнє країни. Науково-педагогічні працівники, студенти, роботодавці, кадрові служби повинні працювати лише спільно, вирішуючи завдання та беручи на себе відповідальність за їх реалізацію. Трансформація сутності, методів та підходів до сучасної освіти є підґрунтям для всебічного розвитку людського потенціалу, що, в свою чергу, є фундаментом для підготовки фахівців європейського рівня, які здатні конкурувати на всіх етапах розвитку і функціонування ринку праці.

Орієнтуючись на глобальні завдання, які стоять перед освітянами, на те, що країна давно й успішно робить кроки з впровадження сучасних технологій, модернізуючи стандарти вищої освіти саме забезпечення системи якісної Smart-освіти в Україні має бути невід'ємною частиною державної політики. А в аспекті інформаційного розвитку освіти важливе місце належить не лише питанню його технічного забезпечення, а й усебічному охопленню всіх етапів та функцій.

У збірнику матеріалів конференції, що містить понад 130 доповідей її учасників, наведено роздуми, пропозиції, шляхи вирішення питань, пов'язаних з очікуваннями та проблематикою впровадження Smart-освіти в Україні. Впевнений, що ті питання, які будуть вирішені в ході конференції, дадуть поштовх масштабним та інноваційним змінам системи освіти і формам навчання.

У підсумку буде отримано широкий масив наукового пошуку, який забезпечить якість нової генерації українського суспільства.

**З повагою, Анатолій Мазаракі,
ректор КНТЕУ, д.е.н., проф.,
академік НАПН України,
заслужений діяч науки і техніки України**

SMART-ОСВІТА ЯК ФАКТОР ГЛОБАЛЬНОЇ СТРАТЕГІЇ ФОРМУВАННЯ SMART-СУСПІЛЬСТВА

НАТАЛІЯ БЕМБЕЛЬ

викладач вищої категорії

Житлово-комунальний коледж

Харківського національного

університету міського

господарства імені О. М. Бекетова

ВІД ІНТЕРАКТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ДО SMART-ОСВІТИ

Сьогодні розвиток технологій, економічних, соціальних потреб суспільства відбувається настільки стрімко, що неможливо людині здобути освіту «раз і назавжди». Технології змінюються швидше, ніж відбувається зміна поколінь. Знання «старіють» із періодичністю в 5 років – період, за який рівень компетентностей зменшується для багатьох професій на 50%. Тому «продукт» класичної освіти – це фахівець, знання якого в кращому випадку застаріли наполовину.

Усе більше людей у світі підтримують гасло smart - розвитку суспільства «Освіта – протягом життя».

Неперервна освіта обумовлена об'єктивними факторами: прогрес у виробництві та технологіях, збільшення обсягу інформації – в тому числі наукової, наявність невирішених глобальних проблем людства та їх поглиблення з часом. У таких умовах інтеграція освіти, науки та виробництва дає надію знайти шляхи розв'язання глобальних проблем, покращити життя, максимально ефективно використати людські ресурси. Інтенсивний розвиток технологій та комп'ютеризація охопили всі сфери людської діяльності. І в цьому сенсі традиційна освіта відстає від прогресу. Перед освітянами постає задача як зробити освіту мобільною, доступною, актуальною.

Із розвитком таких технологій як: YouTube, хмарні технології, дистанційні форми навчання, Facebook, Twitter, блоги, Google тощо освіта стає доступнішою. Ви можете навчатися завдяки інтернету в будь-якій точці світу та в будь-який час. Ви маєте можливість обрати галузь знань, у тому числі непрофесійну і зануритися в неї настільки, наскільки Вам це цікаво. Дуже важливим чинником є безкоштовність багатьох ресурсів.

Що ми розуміємо під терміном SMART- освіта і наскільки сьогодні впроваджуємо її в процес навчання своїх студентів? Звичайно, SMART-освіта – це застосування в освітніх цілях смартфонів,

планшетів, інтерактивних дошок – смартбордів, інших пристроїв із доступом до інтернету, а також різноманітних навчальних програм та додатків. Але важливішим є створення інтегрованого інтелектуального віртуального середовища для навчання з освітнім контентом, що розробляється, вдосконалюється всіма учасниками навчального процесу.

Впровадження інформаційно-комунікаційних технологій в освітній процес, створення та використання мультимедійних засобів переходить у віртуальну площину. Електронне навчання (e-learning) та мультимедіа-технології активізують пізнавальний процес, надають можливість візуалізації навчального матеріалу.

У своїй практиці на заняттях із дисциплін математичної та природничо-наукової підготовки, професійної та практичної підготовки студентів ми застосовуємо такі технології: спільна робота студентів, спільна робота студентів і викладачів над проектами із застосуванням мультимедійних презентацій, таблиць Excel у спільному доступі завдяки сервісам Google, презентації у спільному доступі в форматі Prezi. Робота з формами Google дозволяє проводити не тільки опитування, а й розробляти тести. Хмарні технології дозволяють використовувати різноманітні програмні комплекси: MSOffice, Office 365, комплекси управління економічною діяльністю організацій та підприємств (наприклад, «Парус - підприємство») як під час аудиторних занять, так і в самостійній роботі студентів удома; створювати та користуватися електронними бібліотеками, дозволяють мати спільний доступ до навчальних матеріалів. Нові можливості для наших студентів відкриваються при використанні дистанційних форм навчання. Викладачами коледжу розроблені авторські дистанційні курси з дисциплін на платформі Moodle на сайті дистанційного навчання ХНУМГ ім.О.М.Бекетова: <http://cdo.kname.edu.ua/>

Постійне оновлення навчального контенту, залучення студентів до його розробки робить процес навчання цікавим та сучасним.

Кожного з нас щодня оточують предмети «розумного дому», ми будуємо «розумні міста», які повинні підлаштовуватися під потреби людей та робити наше життя кращим та комфортнішим, тож перехід до «розумної» - SMART освіти – це вимога часу, водночас умова і можливість розвитку суспільства.

КАТЕРИНА БОГАТИРЬОВА

доц., канд. філол. наук
Київський національний
торговельно-економічний
університет

БЕЗПЕРЕРВНА ОСВІТА – ОЗНАКА SMART-СУСПІЛЬСТВА

Ідея smart-суспільства вже давно стала провідною стратегією у таких високорозвинених країнах як Південна Корея, США, Японія та європейських державах і поступово втілюється у життя. У 2015 році був складений рейтинг п'яти smart-міст світу (Барселона, Нью-Йорк, Лондон, Ніцца, Сінгапур) та п'яти smart-міст Європи (Барселона, Лондон, Париж, Копенгаген, Відень); ці міста являються провідними освітніми центрами. Динамічний поступ світової спільноти, глобалізаційні та інтеграційні процеси, стрімкий розвиток інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) призводять до появи інноваційних підходів щодо освітніх процесів та виховання нового покоління у ХХІ столітті, адже молоді люди – це інтелектуальна еліта майбутнього smart-суспільства, яке ґрунтується на засадах гуманістичного світобачення і сприйняття, гнучкості знань і вмінь, креативного підходу до розв'язання проблем, високим рівнем соціальної та екологічної свідомості, громадської відповідальності.

Нова епоха постійно приносить зміни у різні сфери людської діяльності, тому ознакою «розумного» суспільства є використання ІКТ, безмежного джерела Інтернет ресурсів лише як невід'ємних інструментаріїв для розкриття творчого та фахового потенціалу кожної людини, підготовки молоді до реального життя, свідомих громадян з активною суспільною позицією, високими моральними цінностями. Надзвичайно актуальним на сьогодні є давнє англійське прислів'я «Money spent on the brain, is never spent in vain» (Гроші, витрачені на освіту, завжди окуповуються). Справді, вигідною інвестицією в наш час є вкладення коштів у освіту, інтелектуальний розвиток індивіда, розкриття здібностей та опанування практичних навичок і цей процес має тривати постійно, адже темп життя невпинний і незворотній, і сучасні технології та різні середовища інформації дають надзвичайно широкі можливості для досягнення цієї мети, підвищення фахового рівня, набуття нового досвіду.

У 2011 році у Південній Кореї було розроблено концепцію smart-освіти, яка базується на семи вміннях ХХІ століття: 1) критичне мислення та розв'язання проблем; 2) творчість та інновації;

3) співпраця та лідерство; 4) міжкультурне взаєморозуміння; 5) комунікація; 6) грамотність у сфері ІКТ; 7) кар'єра та життєві навички [1, с. 78]. Ці складові «розумного» навчання розкривають перед освітніми закладами нові напрямки діяльності, які зосереджені на: 1) використанні великої кількості інформації, яка постійно змінюється і оновлюється; 2) застосуванні різноманітних мультимедійних засобів; 3) забезпеченні гнучкого навчального процесу; 4) високому рейтингу у загальносвітовій мережі вищої освіти [2, с. 23]; 5) вихованні висококультурних студентів, тих майбутніх фахівців, котрі зможуть успішно працювати і втілювати у життя свої інноваційні ідеї, стануть громадянами нового smart-суспільства. Відомий фізик-теоретик, громадський діяч-гуманіст, лауреат Нобелівської премії з фізики 1921 року, Альберт Ейнштейн (1879-1955) висловив слушну думку про те, що громадянину треба не прагнути стати успішним, а стати людиною цінностей. Справді, людина майбутнього – це людина глибокого й нестандартного мислення, інтелектуального й духовного потенціалу, оригінальних думок, адже успіх – це сукупність розуму, креативності, таланту, вміння спілкуватися з оточуючими, цінувати прекрасне, берегти довкілля, саме тих людських якостей, які допомагають стати конкурентноспроможним у новому smart-суспільстві.

Літературні джерела

1. Корсунська Л. М. Корейська концепція smart-освіти: загальне навчання, цифрові підручники і smart-школи / Л. М. Корсунська // Освіта та розвиток обдарованої особистості. – 2013. – № 11. – С. 77–80.

2. Ожеван М. А., Гнатюк С. Л. Україна на шляху до «розумного суспільства» / М. А. Ожеван, С. Л. Гнатюк // Інформаційні технології як фактор суспільних перетворень: зб. аналіт. доповідей. – К.: НІСД, 2011. – С.3–27.

ТЕТЯНА БОНДАР

аспірант

Київський національний
торговельно-економічний
університет

SMART-ОСВІТА ЯК ПІДГРУНТЯ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОГО РОЗВИТКУ СУСПІЛЬСТВА

Соціально-економічний процес налагодження тісного співробітництва України з європейськими державами вимагає удосконалення національної освітньої системи.

Одним із пріоритетних напрямів Європейської комісії щодо розвитку суспільства, що зазначений у «Європейській стратегії інтелектуального, сталого та інклюзивного зростання «Європа 2020» є інтелектуальний зріст (smart growth). Дана стратегія зазначає: «більш високий рівень освіти допоможе у працевлаштуванні та підвищенні рівня зайнятості, що сприяє зниженню рівня бідності». Беручи до уваги європейський напрямок розвитку зазначимо, що для розбудови освітньої системи України необхідним підґрунтям є Smart-освіта, яка забезпечить інтелектуальне зростання суспільства, стане ще більш затребуваною та конкурентоспроможною.

Smart-освіта – це навчання на основі використання інтерактивного освітнього середовища. Метою Smart-освіти є забезпечення майбутніх фахівців необхідними навичками, для реалізації успішної професійної діяльності в умовах цифрового суспільства та розвиненої економіки. Вона надає можливість студентам навчатися використовуючи електронні навчально-методичні комплекси, що містять лекційний та лабораторно-практичний матеріал, матеріали для тестування, літературу для вивчення курсу, завдання для самостійної роботи, питання для підсумкового контролю, можливість переглядати роботи студентів, які опановували курс за попередні роки.

Концепцією Smart-освіти є створення інтелектуального середовища, безперервного розвитку компетентностей учасників освітнього процесу, включаючи заходи формального і неформального процесу навчання на основі новітніх технологій.

Smart-освіта ставить нові завдання перед викладачами. Вони мають бути не лише фахівцями у своїй професійній сфері, але й володіти смарт-інноваціями в освітньо-науковій діяльності. Викладачі повинні мати максимальне різноманіття мультимедіа (аудіо, відео),

здатність та вміння використовувати різноманітні технології для роботи зі студентами [1].

Smart-освіта відкриває перед викладачами нові можливості: обмінюватись досвідом та ідеями, більше займатись науковою діяльністю, персоніфікувати курс навчання в залежності від його завдань і компетентності слухача, економити час. Викладач Smart-освіти – це людина, яка представлена в мережі Інтернет через: презентацію курсів; консультування; перевірку завдань; проведення очних і заочних семінарів; відео- та веб-конференцій; відео-лекцій; дистанційне навчання; віртуалізацію наукових досліджень і т.д [2].

Таким чином, ключем до розуміння Smart-освіти – є широка доступність знань. У результаті впровадження Smart-освіти студенти зможуть вільно отримувати необхідну інформацію, підвищиться рівень використання інноваційних технологій, що в свою чергу зможе максимально задовольнити зростаючі вимоги студентів, створити стійку мотивацію до отримання знань, вказати на важливість навчання та подальшого самонавчання для успішного майбутнього і кар'єрного зростання.

Літературні джерела

1.Семеніхіна О.В. Нові парадигми у сфері освіти в умовах переходу до smart-суспільства / О.В. Семеніхіна // [Електронний ресурс]. –Режим

доступу:
<http://nvd.luguniv.edu.ua/archiv/NN23/13sovpds.pdf>

2.Тихомирова Н.В. Глобальная стратегия развития smart-общества. МЭСИ на пути к Smart-университету. – Режим доступа: <http://smartmesi.blogspot.com/2012/03/smart-smart.html>.

НАТАЛІЯ БОНДАРЕНКО

к.ю.н., доц.,

Київського національного

торговельно-економічного

університету

СМАРТ-ОСВІТА – НОВА ФОРМА ОСВІТИ НА ЗАВЕРШАЛЬНОМУ ЕТАПІ РОЗВИТКУ ІНДУСТРІАЛЬНОГО ТИПУ КРАЇНИ

Перехід від індустріального до постіндустріального суспільства висуває сучасні вимоги формування нового типу виробництва в

масштабі спільнопростору (єдиної країни планетарного масштабу) з автоматичною системою саморегулювання й самоуправління. Реалізація цього проекту вимагає серйозні формальні і змістовні зміни в кожній окремій країні, результатом яких має постати СМАРТ-людина і СМАРТ-Актор, СМАРТ-країна і СМАРТ-виробництво матеріальних і нематеріальних продуктів. Субстанцією СМАРТ-країни є СМАРТ-людина, а СМАРТ-виробництва – СМАРТ-Актор. Сьогодні практично жодна країна світу не може самоідентифікувати себе у формі СМАРТ із головними елементами – СМАРТ-людини та учасниками країнового виробництва – СМАРТ-Акторами. В розвинутих країнах світу (Великобританії, Німеччині, Новій Зеландії, Норвегії, Південній Кореї, США, Швеції) поки що частка СМАРТ-людей та СМАРТ-Акторів незначна, тому вони активно працюють над збільшенням їхньої частки. Розв'язання цієї проблеми лежить у взаємодії двох інститутів: сім'ї та освіти, насамперед дошкільних і загальноосвітніх закладів.

Освіта – одна з найважливіших сфер життєдіяльності сучасної країни. Варто виявляти оптимальні елементи, засоби, шляхи функціонування освітньої системи, доступної для кожного представника країни задля його «перезформатування» за СМАРТ-параметрами.

За сучасних умов такі країни як Великобританія, Люксембург, Німеччина, Норвегія, Південна Корея, США, Фінляндія, Швеція, Японія розробили концепцію покрокового переходу до СМАРТ-освіти, реалізували переважну її частину, досягли високих параметрів показників у цьому процесі. Наразі йдеться про Індекс розвитку інформаційно-комунікаційних технологій (ІРІКТ), Індекс рівня освіти (ІРО), рейтинг процвітання країни, рейтинг найкращих університетів світу тощо. У рейтингу 2015 р. за ІРІКТ перші п'ять місць, відповідно, посіли Південна Корея (8,93), Данія (8,88), Ісландія (8,86), Великобританія (8,75), Швеція (8,67), а Україна (5,23) – тільки 79 місце (із 167 країн-учасниць). Найвищий ІРО (на 2013 р.) у групі цих країн має Данія (0,873) і Південна Корея (0,865), ІРО України порівняно з якими значно менший (хоча й непоганий) – 0,796. Рейтингування університетів здійснюють різні організації та/ або компанії (як дослідницько-освітнього спрямування, так і дотичного до освітнього-виховного процесу) через пропонування власної формули розрахунку показника: ARWU by Shanghai Jiao Tong University (Академічний рейтинг університетів світу Шанхайського університету Цзяо Тун), QS World University Rankings (Рейтинг університетів світу від Британської

компанії Quacquarelli Symonds), THE World University Rankings (Рейтинг університетів світу від Британського журналу Times Higher Education). Три згадані рейтинги є знаковими через критеріальність. За показниками 2015 р., перші позиції «закріплені» за американськими (Массачусетський інститут технологій/MIT: ARWU – 3, QS – 1, THE – 5; Гарвардський університет: ARWU – 1, QS – 2, THE – 6; Стенфордський університет: ARWU – 2, QS – 4, THE – 3; Каліфорнійський інститут технологій/Калітех: ARWU – 7, QS – 5, THE – 1) та британськими вишами (Університет Кембриджу: ARWU – 5, QS – 3, THE – 4; Університет Оксфорду: ARWU – 10, QS – 6, THE – 2). Жодного університету України немає ані в першій десятці, ані в першій сотні найкращих університетів світу за кожним із рейтингів.

Значущим в розвитку освітньої системи є рівень розвитку економіки країни. Вона виступає внутрішнім джерелом фінансування державою та приватними Акторами (особами, фондами, підприємствами, установами) якісного навчання й виховання дітей у країні. Так Великобританія, Данія, Південна Корея, США, Швеція завдяки індустріальному й інтелектуальному розвитку економіки створили реальні передумови, необхідні для формування і становлення країни та всіх її складових у формі СМАРТ.

За економічними показниками Україна значно відстає від названих країн. Так, у 2014 р. обсяг валового внутрішнього продукту (у млн дол. США) Великобританії становив 2 988 893, Південної Кореї – 1 410 383, Швеції – 571 090, тоді як України – 131 805.

Сьогодні освіта як діяльнісний процес має бути гнучкою, тобто такою, у якій постійно відбуваються перетворення через упровадження нових її складових, нових методик, технологій навчання й комунікування. Тому в сучасній освітній системі більшості країн світу мають відбутися докорінні змістові зміни, що зробить її інакшою – СМАРТ-освітою.

АЛІНА БОХАН

к.е.н, доц.,

Київський національний
торговельно-економічний
університет

СТРАТЕГІЗАЦІЯ, ГАРМОНІЗАЦІЯ ТА ЕКОЛОГІЗАЦІЯ АКАДЕМІЧНОГО СЕРЕДОВИЩА

Глобалізаційні вектори в трансформації освітнього комплексу світу демонструють тенденції розвитку екологічної галузі, що характеризується високою актуалізацією для елітних спільнот і диференціацією її науково-практичної апробації в системах вищої, загальної, спеціальної, формальної та неформальної освіти. Включення елементів екологічної інтернаціоналізації в академічне середовище є важливою для провідних університетів світу, які удосконалюють освітні, навчальні, виховні та просвітницькі послуги з метою позиціонування себе лідерами екопробандерства та еколого-освітнього волонтерства.

Доцільно зазначити про тенденції посилення екологічних імперативів у процесах комплексної модернізації освіти. Адже вона презентується як філософія нових можливостей, інновацій і ризиків, феноменології, гуманізації, екологізації та інтеграції в міжнародному просторі [1]. Здобуття новітніх фахових компетенцій базується на інтернаціоналізації культури академічного середовища з посиленням ідей стратегізації наукового потенціалу, гармонізації інформаційно-комунікаційного контенту та екологізації свідомості різних поколінь за умов науково-технічного прогресу.

Закономірність вище окресленого процесу є очевидна – суспільство знань утворює власну етику взаємовідносин людини і природи, в якій «етика виживання» замінюється «етикою самореалізації», «трудова етика» → «етикою інформаційного споживання», «суспільна етика» → «індивідуальною етикою», «віртуальною етикою» [2]. Новий вимір природо-відповідності людини має сприйматися у багатогранності й взаємовпливі природженого і набутого, а також в культурних, гармонічних, екологічних і безпекових атрибутах діяльності [3].

Сучасна освіта орієнтована на перехід від системоцентричного типу суспільства (де людина – це засіб досягнення надособистісних цілей) до антропоцентричного (де людина – це головна цінність суспільства). У процесі цього синхронізується соціальний і діловий тип людини, змінюється розуміння її «цілісності» з огляду взаємопов'язаності

енергетичних, екологічних та інформаційних явищ, важливості самоорганізації та відповідальності за власне майбутнє.

Динаміка життєдіяльності вимагає від людини належної освітньо-професійної підготовки та розуміння, що традиційний підхід зазнає модифікацій внаслідок перманентності фінансових криз, економічних ризиків і екологічних загроз. У даному разі, теза мислителя Б. Генрі Томаса: «В давні часи найбагатшими країнами були ті, природа яких була найбільш рясною; нині найбагатші країни – ті, в яких людина найбільш діяльна», – набуває відповідної інтерпретації на ниві екологічного просвітництва.

Академічне середовище трансформується під впливом соціально-економічних взаємодій із одночасним насиченням його екологічними атрибутами, що відображено також у концепціях освіти:

- ортодоксальній (базові екологічні знання теоретичної та прикладної екології);
- природохороній (економіка природокористування, екологічне ресурсознавство, екологічний менеджмент, екологічний маркетинг);
- психологічній (емоційний, моральний і психологічний контакт людини і природи);
- інтегративній (поєднує різні концептуальні напрями та підходи).

Для розвитку професійних і ділових компетентностей оптимальною вважається «інтегративна» концепція екологічної освіти, що враховує еволюційні, природні, просторові, часові, ментальні, культурні та інші аспекти цивілізаційного розвитку.

Стратегічні виміри миру та благополуччя людства передбачають поєднання людського капіталу, інновацій, трансферу знань, технологій і капіталу. Якщо взаємодія цих елементів сприяє зростанню продуктивності та прибутковості, то можна стверджувати про новий виток поступу суспільства. Ноосферологічні критерії ХХІ ст. створюють платформу для консолідації країн світу, розкриття його освітнього, науково-технічного й економічного потенціалу на засадах гармонізації та екологізації академічного середовища.

Літературні джерела

1. Інноваційний потенціал України : Монографія / за ред. А.А. Мазаракі. – К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2012. -

2. Michałowski A. Usługi środowiska w świetle zrównoważonej gospodarki opartej na wiedzy. «Problemy Ekorozwoju /Problems of Sustainable Development» 2/2012, s. 97-106.

Bochan A. Międzynarodowy biznes : innowacyjny koncept rozwoju ekologicznego. Monographie. – Kijów-Legnica-Monachium : Wyższa Szkoła Menedżerska w Legnicy, 2015. – 386 s.

СВІТЛАНА ВОЛОСОВИЧ,

д-р екон. наук, проф.

Київський національний

торговельно-економічний

університет

ПРІОРИТЕТНІ СКЛАДОВІ СМАРТ-ОСВІТИ В УМОВАХ СУСПІЛЬНИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ

В умовах глобалізації відбувається трансформація суспільних відносин. Зростання доступності та відкритості інформаційних ресурсів та засобів комунікації, розвиток Інтернет-технологій створює підґрунтя для формування smart-суспільства.

Smart-суспільство – це нова якість суспільства, в якому сукупність використання технічних засобів, сервісів та Інтернету призводить до якісних змін у взаємодії суб'єктів, що дозволяє отримувати нові соціальні, економічні та інші переваги для поліпшення життя. Світовий банк визначив прогнозну структуру національного багатства для країн із smart-суспільством. Воно буде складатися на 5% із природних ресурсів, на 18% із виробничого капіталу та на 77% із знань, умінь людини. Це зміщує акценти в освітній галузі. У smart-суспільстві спостерігається перехід від традиційної моделі навчання до *e-learning*, а потім - до smart-освіти. За цих обставин в особистості виникають та зростають потреби в безперервному навчанні та творчій самореалізації.

Передумовами впровадження smart-освіти є технологічні чинники, що забезпечують нові засоби і технології освіти; соціальні чинники, підґрунтям яких є потреба суспільства в новій якості освітніх послуг; економічні чинники полягають у тому, що освіта завжди вносить значний вклад у розвиток національної економіки [1, с. 47]. Нині значного поширення набуло дистанційне навчання. Так, у США понад 90 % університетів повідомляють про запровадження дистанційного навчання, в Африці створено Африканський віртуальний університет, перетворений згодом в незалежний

некомерційний інститут, який охоплює 25 центрів дистанційного навчання в 14 різних країнах [2, с. 19]. Ці процеси притаманні й Україні. До ключових проблем онлайн-освіти в Україні відносять: повільний розвиток швидкісного мобільного інтернету; несприйняття зарубіжної практики дистанційної освіти вітчизняними вузами; недостатність інноваційного мислення у викладачів традиційних університетів; малий досвід потенційних викладачів у формуванні курсів/програм; відсутність методологічного апарату та практики дистанційного викладання; дефіцит інвестицій в онлайн-освіту; тривале ігнорування державою можливостей онлайн-освіти для дистанційного та інклюзивного навчання [3].

В Україні можливості онлайн-освіти реалізуються за допомогою закордонних проектів та сервісів, але починаючи з 2014 року, й за допомогою вітчизняних розробок. До них належать платформи Prometheus, із освітніми послугами щодо підготовки до ЗНО та курсами за різними спеціальностями; IT LABS, яка запустила ряд офлайн-курсів із подальшою сертифікацією, онлайн-навчання на основі відеоконференцій Hangouts; «Телепортус», що проводить онлайн-трансляції лекцій, конференцій та освітніх заходів; WebPromo Experts, що є освітньою платформою з інтернет-маркетингу; «Яндекс.Україна», в межах якої успішно працює «Школа аналізу даних» в Києві та розділ Науково-технічних семінарів. Серед зарубіжних проектів слід виділити Coursera, Udacity, Khan Academy, Udemy, Duolingo, що є впливовими освітніми платформами.

У межах smart-освіти нових якостей набуває навчальна дисципліна, яка має одночасно забезпечувати як якість навчання так і мотивувати студента до вивчення, включаючи як мультимедійні фрагменти, так і зовнішні електронні ресурси. При цьому читання підручника має займати не більш як 20-30% часу [4]. Цим же вимогам має відповідати й Smart-підручник, що має бути розроблений на основі використання технологічних інновацій та Інтернет-ресурсів та Інтернет-ресурсів. До технологічних вимог створення smart-підручника належать використання хмарних технологій, розширені можливості використання мультимедійних засобів, інтерактивність освітніх інструментів, автоматична фільтрація по рівню освоєння матеріалу (рейтинг знань), підписка на доступ та використання, групова робота співавторів та читачів в інтернет-просторі, створення контенту через особистий кабінет студента.

Таким чином, важливою складовою формування smart-суспільства є smart-освіта, передумовами впровадження якої є соціальні,

економічні та технологічні чинники. Це обумовлює зростання потреб суспільства в онлайн-освіті та відповідних навчальних та технологічних інструментах, що її забезпечують.

Літературні джерела

1.Н.В. Днепровская, Е.А. Янковская, И.В. Шевцова Понятийные основы концепции смарт-образования// Открытое образование. – 2015. – 6. - С. 43-51

2.Кронівець Т.М. Правове регулювання дистанційної освіти в Україні: сучасний стан та перспективи розвитку. – Правова інформатика. – 2013. – № 2(38). – С. 19-24
<http://ippi.org.ua/sites/default/files/13ktnspr.pdf>

3.Тема тижня: В якому стані онлайн-освіта в Україні?
<https://www.imena.ua/blog/online-education-ua/>

4.Тихомирова Н.В.Глобальная стратегия развития smart-общества. МЭСИ на пути к Smart-университету
<http://smartmesi.blogspot.ru/2012/03/smart-smart.html>

IRYNA HNATYSHENA,
Candidate of Philological Sciences,
Associate Professor
INNA KHARIUK
Senior lecturer
Department of Modern European
Languages
Chernivtsi Institute of Trade and
Economics of KNUTE

THE DIMENSION OF SMART EDUCATION IN MODERN SOCIETY

Modern information society is gradually transformed into Smart Society, as noted by sociologists, philosophers, specialists in IT sector, educational specialists, etc. This concept implies the new quality of society, in which a set of technological means, services and Internet used by trained people, leads to qualitative changes in the interaction of subjects that allow receive new effects – social, economic and other benefits for a better life [1].

Global education combines different educational systems and models, which are based on differentiated cultural, ideological, religious, philosophical, and axiological worldviews. Undoubtedly, integration

processes are an integral part of globalization – the world becomes “integrated” one way or another. Formation of a unified educational space is one of the priority tasks of the near future.

However, this is not an easy task, which is based on the dichotomy of, on the one hand, preserving national identity, and the process of cultural and educational integration, on the other. Now we can observe the transition of a number of educational processes into the online context, and as a consequence of openness, the acquisition of partially or completely multicultural principles.

Nowadays progress of e-learning, new pedagogical techniques and approaches contribute to the formation of a new educational trend, which is called “smart education”. This trend provides outstanding opportunities to acquire different professional skills, competences and knowledge through active use of various information and communication technologies (ICT). Thus, smart education can make different forms of e-learning and blended learning as qualitative as face-to-face learning but more quick, flexible and available [1].

Despite the importance of smart education, many principles of this new trend are not clarified now because of ambiguity of this concept. Such situation causes a conceptual uncertainty so it is difficult to understand special peculiarities of smart education.

The first publication on smart education was published just a few years ago. The key trend in development of education and futurological forecast of further changes of the educational system were presented in these papers [2].

Smart education should be considered from different points of view. Every dimension is obligatory for education development, and final goal of it is in educational outcomes, which can be gained by society, company or person. All education services built on the principles of smart education should be implemented in the form of mobile software. Currently there are several main mobile platforms such as Android, iOS, Windows, etc. The using of mobile apps will allow to teach and to learn regardless to the spatial localization of the desktop computer.

The social learning puts the users in the middle of the learning process and allows them to become an active part of educational and training process. With the development of IT technology, distribution bases such as books, textbooks, films, newspapers, and broadcasting have been integrated into the Internet network, which led to the crisis of the traditional media industry.

Today's concept of education means lifelong learning. These processes cause the knowledge-based approach in education to be gradually replaced by competence-based one. The organizational dimension of smart education is as important as ICT component. Here educational programs, forms of learning and principles of teaching should be taken into consideration.

We may conclude that smart education can be regarded as the concept, which fixes the current tendencies in the field of education, and as a project of education of the near future. From the point of view of some approaches, this paradigm with its key concepts reflects the transformation from the fourth to the fifth generation of e-learning.

According to the paradigm of smart education, the education process and learning should be adapted to technical, cognitive, psychological, educational, professional and other needs of students, as well to the changing socio-economic environment.

References

1. Tikhomirov, N.V.: Global Strategy for the Development of Smart-Society. MESI is on a Smart-University, <http://smartmesi.blogspot.com/2012/03/smart-smart.html> (In Russian).

ТЕТЯНА ДЗЮБА

асист. каф.

Київський національний
торговельно-економічний
університет

ВАДИМ ТАЛАЛАЙ

студ.

Вінницький торговельно-
економічний інститут

SMART-ОСВІТА – РОЗВИТОК СУЧАСНОСТІ

SMART - суспільство являється ключовою ідеєю щодо поліпшення всіх аспектів життя, використовуючи сучасні технології, сервіси та Інтернет-ресурси. У зв'язку з розвитком технологій кожні 72 години відбувається подвоєння інформації, тому велика частина освітнього контенту відстає від використовуваних технологій на 2-3 покоління [1].

Мобільні технології та навчання набирає силу. Різкий приплив електронних гаджетів визначив одне з важливих напрямків в освіті і

перепідготовки персоналу в сфері дистанційної освіти, тому користується високою затребуваністю. Життя починає пред'являти до фахівця вимоги безперервного вдосконалення його освітнього рівня, і тепер світове співтовариство пропонує ефективний інструмент для вирішення цього завдання. З'явилася тенденція відходу від закритості курсу для сторонніх користувачів до побудови відкритих всім доступних електронних курсів [2].

SMART-освіту має бути легко керованою, вона повинна забезпечити гнучкість навчального процесу і бути постійно орієнтована на зміни зовнішнього середовища. Це принципово нове освітнє середовище, що об'єднує зусилля педагогів і учнів для використання всесвітніх знань та переходу від пасивного контенту до активного. Технології, які раніше будувалися на інформації та знаннях, модифікуються тепер в процедури, що базуються на мережевому обміні досвідом і взаємодії на основі соціальних сервісів і Веб-сайтів. По суті, ці технології – є комплекс програм, що забезпечує практично будь-які потреби користувача мобільних пристроїв: від читання новин, перегляду відео, прямих ефірів і трансляцій, довідкової інформації до мережевого спілкування, обміну фото і відео. Однак потрібні організаційні зусилля, дослідницька та методична робота по впровадженню стратегій, форм, і методів мобільного навчання. У контексті системного підходу та розвитку технологій необхідно видання не тільки традиційних підручників, а й SMART-навчальних посібників, що відображають світові тенденції і сучасні реалії в галузі освіти. Центральним питанням стає підготовка кадрів, що володіють творчим, креативним потенціалом, які вміють працювати по-новому. Спеціаліст, який володіє навичками роботи в соціальних сервісах і мережевих спільнотах, - неефективний і незатребуваний.

Різні підходи до навчання трансформувалися вже в масові відкриті on-line-курси, на яких може вчитися будь-яка людина, незалежно від його віку, соціального статусу, від місця знаходження і навичок роботи. Курси мають відповідну структуру, правила роботи і загальні цілі, які потім можуть змінюватися для кожного учасника. Електронна освіта є інноваційною формою навчання і орієнтоване на самоосвіту і самовдосконалення. Одним з яскравих прикладів в сфері on-line-освіти є курс програми Coursera. Його розробили і впровадили в 2009 році вчені Стендфорського університету, професори Ендрю Нгома і Дафна Коллер. В проект було вкладено 16 мільйонів доларів. Розробка цифрових матеріалів для курсу оцінена близько 30 тисяч доларів. За

станом на вересень 2015 року Coursera мала 130 партнерів. Число учнів досягла понад 8,5 млн. чоловік.

Відповідно до чинних державних програм, впровадження інформаційно-комунікаційних технологій є національним пріоритетом освіти України в сучасних умовах. З метою досягнення пріоритетних цілей освіти та науки 12 липня 2012 року Міністерством освіти, науки, молоді та спорту України було видано наказ №812 «Про впровадження пілотного проекту «Learnin – SMART-навчання» [4]. Метою даного проекту є змістовне наповнення сучасного електронного інформаційного навчального середовища системи загальної середньої і вищої освіти, формування нового рівня освіти та підвищення її якості за рахунок впровадження інтерактивно-комунікаційних технологій.

Але в Україні ще не достатньо проводиться науково-дослідницької і організаційної роботи для адаптації фахівців до стрімко-мінливих вимог ХХІ століття на шляху досягнення світових стандартів.

На нашу думку, в Україні необхідно вже сьогодні задуматись над впровадженням та реалізацією електронного «дистанційного» навчання як одного із видів SMART-освіти, що уже активно використовується прогресивними країнами Європи та світу. Варто відзначити основні переваги такого навчання: персоніфікація; можливість комбінування навчального контенту для формування різноманітних навчальних програм; можливість отримати набагато більше інформації необхідної для оцінки знань, навичок і умінь, отриманих в результаті проведеного навчання; значно дешевша вартість навчання, порівняно з традиційним очним навчанням; використання широкого діапазону різноманітних засобів навчання; надання доступу до якісного навчання особам, які за тими, чи іншими причинами, не мають можливості навчатися у традиційній очній формі. Враховуючи ряд позитивних сторін електронного навчання можна сказати, що запровадження такого виду навчання є взаємовигідною угодою між здобувачами освіти та начальним закладом.

Сьогодні електронне навчання в Україні може повноцінно розвиватися при наявності нормативно-правової бази; контингенту студентів; кваліфікованих викладачів; навчальних програм і курсів; відповідної матеріально-технічної бази; фінансової підтримки тощо.

Літературні джерела

1. Тихомиров В. П. Мир на пути к Smart Education: новые возможности для развития образования. [Електронний ресурс]. Режим доступу: [//http://www.slideshare.net/PROelearning/smart-education-7535648](http://www.slideshare.net/PROelearning/smart-education-7535648).
2. Багайчук К. Л. Массовые открытые дистанционные курсы: понятие, типология, перспективы //Высшее образование сегодня. 2013г. № 12. с. 52 – 58.
3. Про впровадження пілотного проекту «Learnin – SMART навчання»/ Наказ МОН №812 від 12.07.12 року //[Електронний ресурс] Режим доступу: <http://osvita.ua>

ЛАРИСА ДІДЕНКО

к. ф. н., доц.

ВАЛЕНТИНА КОНДРАШОВА-ДІДЕНКО

к. е. н., доц.

Київський національний
університет імені Т. Шевченка

СМАРТ-ОСВІТА: ОСНОВИ

1. Нинішній етап розвитку людства є етапом кардинальних перетворень у країні, результатом яких має постати СМАРТ-людина і СМАРТ-Актор, СМАРТ-країна і СМАРТ-виробництво матеріальних та нематеріальних продуктів. Субстанцією СМАРТ-країни є СМАРТ-людина, а СМАРТ-виробництва – СМАРТ-Актор. Сьогодні практично жодна країна світу не може дефініціювати себе у формі СМАРТ із головними елементами – СМАРТ-людьми та учасниками країнового виробництва СМАРТ-Акторами. Кожна з індустріально та інтелектуально розвинутих країн формує себе за СМАРТ-зразком із тенденцією до збільшення частки СМАРТ-людей і СМАРТ-Акторів. За досвідом цих країн розв'язання даної проблеми залежить від сім'ї-родини і системи освіти як неформального та формального соціальних інститутів, що на прикладах деяких країн (особливо скандинавських) зазвичай є розмежованими у діях та неутручальними у царину іншого. Сьогодні освіта постає однією з найважливіших сфер життєдіяльності сучасної країни. Значної уваги приділяють перетворенням в освіті, оскільки саме вони забезпечують умови для формування СМАРТ-

освіти. В останньому словосполученні визначальним є термін SMART і тому з'ясуємо його зміст.

2. Термін «SMART» (англ. smart) українською означає «розумний», «умний» і/або «інтелектуальний». Ці терміни взаємопов'язані, але не є тотожними. Інтелектуальний – це умний плюс розумний плюс моральнісний. В означеному розумінні термін «SMART» застосовний і до людини-Актора, і до техніки-технології, проте в кожній ситуації необхідно враховувати конотативи. Стосовно людини SMART матиме процесуально-результувальні значення [1]. Кожна людина, котра діє на засадах SMART, є моральнісною і чесотною. Проте її дії мають базуватися на принципах логічності, зрозумілості, розумності, практичної мудрості тощо. Дані конотативи є динамічними, тобто автоматично оновлюваними. SMART стосовно техніки і технології, процесу може включати або цей самий перелік конотативів із іншим (-и) обґрунтуванням (-и), або інші переліки із врахуванням можливого результатування [1]. Отже, за даним підходом, SMART-освіта – це інтелектуальне знаньзасвоєння і набування нових умінь-і-навичок, тобто просвітництво, ґрунтоване на таких принципах-засадах, як розумо-моральнісність і практично-мудрісність та діє в розумних межах. Нині існують й інші розуміння самого терміна «SMART», а, значить – й інші витлумачення SMART-освіти. Часто термін «SMART» ототожнюють з термінами «цифровий», «електронний» та/або «електронно-цифровий». Тому ще багато теоретиків та практиків визначають освіту у SMART формі як електронну, цифрову, а іноді – електронно-цифрову. В такому розумінні SMART-освіти відбувається підміна її змісту і цілі засобами їх формування та реалізування в дійсному житті. Наразі цифровий, електронний, електронно-цифровий вказує на тип чи вид технології, який застосовують в навчальному процесі, що відбувається в конкретній системі освіти. Тому зведення SMART-освіти до типу/виду технології навчання як інструментарію є звужуванням з методологічних і методичних позицій, за визначенням. Адже сучасний інструментарій у системі освіти дуже багатий і включає не тільки електронно-цифрові технології здійснювання навчального процесу.

3. Освіта – це не тільки передавання вмінь, навичок, знань попереднього покоління наступному, але й формування прагнень до самовдосконалення, креативного мислення та розмірковування, навчання впродовж усієї життєдіяльності молодших представників людства. Освіта постає культуровкоріненою, оскільки її завдання пов'язані із плеканням інтросвіту суб'єкта та підготовлюванням його до

подальшої життєдіяльності у спільнопросторі. Наставник/вчитель/вихователь є для учня медіатором: між світом (простором існування), ретрансльованими наставником знаннями про нього та ще недосвідченим учнем. Термін «досвідчений» має розумітися як «той, хто набув досвіду,» «відкриває» нові смисли вже відомих феноменів. Наставник постає «світлопроливальником» для учня. Але він одночасно буде і образом, на який орієнтуватиметься учень (допоки не втрачатиме зв'язку з ним): учитель є взірцем, адже для учня він єдиний, хто може відповісти на різномірні запитання щодо нього самого, світу та їх взаємозв'язку. Освіта – це ще й утворення, яким постає учень як нова одиниця спільноти, що її готують для подальшого оптимального функціонування у ній. Тому освіта – це єдність навчання, виховання та смислопрояснення.

Освіта має діяльнісні витoki, адже через практикування здійснюється досвідопередавання та вмінне-навичкоформування, а її результати потрібні в кожній сфері життєдіяльності країни. Сьогодні вона має бути гнучкою: такою, в якій постійно відбуваються перетворення через впровадження нових її складових і/або нових методик, технологій навчання і комунікування (можливо, навіть через запрошення нових – інокультуропросторових – вчителів/викладачів/тьюторів), оскільки вони з часом стають непродуктивними та неефективними і не мотивують учнів/студентів до навчально-пізнавального процесу. Тому в сучасній освітній системі більшості країн світу мають відбутися докорінні змістові зміни, які зроблять її інакшою – СМАРТ-освітою. Такою вона має постати насамперед за змістом, але не тільки і не стільки за формою та назвою.

4. Актора не витворюють за певним образом, оскільки він розпорошуватиме свою унікальність через усталені стратегії виховання-та-навчання. Поширеними підходами в освіті останні роки постають три формули: *перша* – «будь-як-усі»; *друга* – «ти – особистість»; *третья* – «плекання індивідуальності». Кожна формула має не тільки переваги, але й недоліки: *першою* наголошують на рівності вихідних можливостей, але задають орієнтир на формування послідовного виконувальника приписів; *другою* пропонують нечітку перспективу втілення невідомого феномена і для учня, і для учителя; *третьою* акцентують увагу на подвійному самовдосконалюванні – учитель має перебудовуватися відповідно до змінюваного спільнопростору для уможливлення постійного виявлення найперспективніших з-поміж учнів, а для останніх найважливішим є самовіднайдення через нерозчаровування Наставника. Перші дві формули спрямовані на

«злам» вихованця/учня Т'ютором, а третя спричинюватиме «самозлам» вихованця/учня як розривання між очікуваннями Майстра та власними взаємовиключальними прагненнями.

5. Термін «СМАРТ» своєю полізначенністю задає нові характеристики СМАРТ-освіти: 1) інтелектуальність; 2) чеснотність; 3) мудрість; 4) фронесис.

Літературні джерела:

1. Діденко Л. В. Засновки: СМАРТ-країна / Л. В. Діденко, В. І. Кондрашова-Діденко // Гілея: науковий вісник. Зб. наук. праць / Гол. ред. В. М. Вашкевич. – К.: «Видавництво “Гілея”», 2016. – Вип. 107 (4). – 484 с. – С. 306-310.

НАТАЛІЯ ДОБРОВОЛЬСЬКА

каф.пед.н., ст.викл.

КАТЕРИНА КОПНЯК

ст.викл.

Київський національний
торговельно-економічний
університет

SMART-ОСВІТА ЯК НОВІТНЯ ОСВІТНЯ ПАРАДИГМА

Тенденції, що нині відбуваються у світі, свідчать про перехід інформаційного суспільства до суспільства знань або Smart-суспільства, керівною парадигмою якого є намір покращувати всі сфери життєдіяльності людини, використовуючи інформаційні технології для створення абсолютно нового якісного життя. У такому суспільстві технології, які базуються на інформації, трансформуються у технології, які базуються на взаємодії та знаннях.

Слово smart англійського походження і перекладається як розумний або технологічний. На нашу думку, досить вдалим є тлумачення аббревіатури SMART дослідником В.Тихомировим [1]: S – самокерований, M – мотивований, A – адаптований, R – ресурсозабезпечений, T – технологічний.

Переважає більшість дослідників розглядають Smart-освіту як навчальний процес з використанням технологічних інновацій та Інтернету, який надає слухачам можливість придбання професійних компетентностей на основі системного багатовимірного бачення і

вивчення дисциплін, з урахуванням їх багатоаспектності і безперервного оновлення змісту.

Парадигма Smart-освіти передбачає перш за все гнучкість (наявність великої кількості джерел, максимальну різноманітність медіа (аудіо, відео, графіку), здатність швидко і просто налаштовуватись під рівень і потреби слухача). Вона передбачає активний обмін досвідом та ідеями, персоніфікацію курсу в залежності від його завдань і компетенцій суб'єктів навчання, економію часу на доопрацювання вже наявного навчального контенту замість створення його з нуля. Крім цього, Smart-освіта є легко керованою, як із середини кожним вищим навчальним закладом через гнучкість навчального процесу, так і ззовні, тобто постійно живиться зовнішніми джерелами.

Зазначимо, що перехід до Smart-технологій формує нові вимоги до науково-педагогічних працівників: педагоги мають бути не тільки добре обізнаними у своїй професійній царині, а й мати широкий світогляд, світосприйняття, вміти використовувати різні технології для роботи як з інформаційними ресурсами, так і з молоддю. Smart-підходи вимагають не надавати готові знання, а створювати умови для придбання молоддю власного досвіду і навичок. Тобто за концепцією Smart-навчання функцією викладача стає якісна навігація контентом, а не трансляція готових істин і передача знань [2].

За ідеями Smart-освіти сучасні навчальні курси мають набути нової якості: крім забезпечення засвоєння знань, навичок та умінь вони одночасно мають мотивувати до вивчення. Адже зацікавити сучасного студента, простими текстовими посібниками вже практично неможливо. Необхідно створювати такий сценарій, який би захоплював і спонукав до творчої та наукової діяльності. Навчальні курси повинні бути інтегрованими, тобто включати в себе і мультимедійні фрагменти, і зовнішні електронні ресурси. На думку Тихомирової Н. В. [3] Smart-курс повинен на 80% складатися із зовнішніх джерел, розвиватися самостійно за рахунок підключень до різних каналів, при цьому дозволяти слухачу створювати власний контент

Журнал FORBS висвітлив останні освітні тренди, які, в свою чергу, корелюють з концепцією Smart-освіти. Зазначимо їх:

- дистанційна освіта стає лідером навчальних технологій - відеокурси на Your Tube та iTunes стають не тільки мегапопулярними, а і затребуваними молодим поколінням;

- персоналізація навчання є альтернативою до уніфікованих підходів в освіті, які вимагають від усіх суб'єктів навчання однакових

результатів, - індивідуальні психологічні характеристики особистості мають стати основою для персональних освітніх програм, тим підґрунтям, завдяки якому з'явиться мотивація навчання і набудуть нового поштовху у розвитку інтелект, творчість та креативність;

- гейміфікація (впровадження ігрових технологій в неігрові ситуації) як технологія винагород за зроблене може сприяти підвищенню мотивації навчання та поліпшенню його якості - формально освіта гейміфікована, оскільки використовує систему заохочень (позитивні оцінки і перехід до наступного класу чи курсу як новий level up), але тенденції сучасного погіршення загального стану освіченості говорить про необхідність змін у такій «гейміфікації»;

- інтерактивні підручники мають докорінно змінити «традиційні» подання і інтерпретацію навчального матеріалу - лінійна побудова курсів та їх текстове представлення не можуть забезпечити багатовимірність сучасного навчального процесу, яка підтримується мультимедіа-технологіями (кольорові фото, аудіо- та відеопідтримка, інтерактивна інфографіка тощо);

- навчання через відеоігри є унікальною можливістю надати знання про реальний світ через інтерактивне занурення у світ віртуальний [4].

У ВТЕІ КНТЕУ ми на практиці використовуємо для студентів ділові ігри з веб-підтримкою. Однією з таких ігор є гра «Віртуальне підприємство». Це свого роду ігровий проект. Зазначимо, що ділові ігри з використанням веб-ресурсів мають значні потенційні можливості для розвитку креативності та професійного самовираження кожного студента. Також студенти активно включаються в розробку Веб-квестів з різних дисциплін.

Тому, на нашу думку, в освітній галузі потрібно збільшувати вагу електронних навчальних матеріалів; замінити однотипну, звичну подачу навчального матеріалу багаторівневими і багатовимірними нелінійними освітніми ресурсами, які можуть забезпечити індивідуальні освітні траєкторії; переглянути методики подання навчального контенту з наукового до науково-популярного та, можливо, ігрового (веб-орієнтованих ділових ігор, Веб-квестів); що сприяє переорієнтації технології навчання у бік особистісних та індивідуальних підходів.

Таким чином, підготовка творчих, мобільних і креативних фахівців стає найактуальнішим питанням сьогодення, а сприятиме цьому використання Smart-технологій.

Літературні джерела

1. Тихомиров В. П. Мир на пути к smart-обществу. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://me-forum.ru/upload/iblock/982/>.
2. Семеніхіна О. В. Нові парадигми у сфері освіти в умовах переходу до Smart-суспільства. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: nvd.luguniv.edu.ua/archiv/NN23/13sovpds.pdf
3. Тихомирова Н. В. Глобальная стратегия развития smart-общества. МЭСИ на пути к Smart-университету. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://smartmesi.blogspot.com/2012/03/smart-smart.html>
4. Левин М. Как технологии изменяют образование: пять главных трендов. [Електронний ресурс]. - Режим доступу : <http://www.forbes.ru/tehnobudushchee/82871-kak-tehnologii-izmenyut-obrazovanie-pyat-glavnyh-trendov>

АНАСТАСІЯ ЄРМОШЕНКО

д.е.н., проф.

ЛАРИСА ЄРМОШЕНКО

к.е.н., доц.

Київський національний
торговельно-економічний
університет

СУТНІСТЬ ТА ПРІОРИТЕТИ SMART-ОСВІТИ

Кількісне накопичення віртуалізації сфер людської діяльності зумовлює невідворотний перехід суспільства у концепціях навчання. Актуальним сьогодні є пошуки таких стратегій навчання, які пов'язані з ефективним використанням інформаційних технологій. Smart-освіта стає новим актуальним напрямом розвитку освіти та забезпеченням його постійного розвитку.

Smart-освіта – це навчання в інтерактивному освітньому просторі за допомогою світового контенту, який знаходиться у вільному доступі. Головне у цьому процесі – це максимальна доступність знань. Smart-освіта є неформальним об'єднанням навчальних закладів для здійснення спільної освітньої діяльності в мережі Інтернет на основі загальних стандартів, угод та технологій. Вона реалізується з використанням інноваційних технологій та мережі Інтернет, які надають студентам можливість засвоєння професійних компетенцій на

основі вивчення дисциплін з урахуванням їх багатоаспектності та постійного оновлення змісту.

Smart-освіта надає нові можливості викладачам, фахівцям, студентам, а також всім, хто зацікавлений у отриманні знань. За допомогою інтерактивних технологій студент взаємодіє із програмною системою, обирає та аналізує ту інформацію, яка йому потрібна, що спонукає його до самостійної роботи.

Основними характеристиками такого навчання є наступні:

- студент навчається у зручний для себе час та у зручному місці;
- навчання може здійснюватися одночасно з професійною діяльністю або з навчанням за іншим напрямом;
- студент має можливість одержати освіту в навчальних закладах іноземних держав, не виїжджаючи із своєї країни та надавати освітні послуги іноземним громадянам та співвітчизникам, що проживають за кордоном;
- студент отримує необхідну інформацію незалежно від часу і місця знаходження;
- є можливість почати навчання з будь-яких питань у програмі залежно від рівня підготовки.

Окрім вищепереліченого забезпечується соціальна рівність: рівні можливості одержання освіти незалежно від місця проживання, стану здоров'я та соціального статусу.

Smart-освіта розширює і оновлює роль викладача, робить його наставником-консультантом, який повинен координувати пізнавальний процес, постійно вдосконалювати той матеріал, який викладає, підвищувати творчу активність і кваліфікацію. Надаються також нові можливості: викладачі мають оперативний зв'язок із студентами; використовують інноваційні підходи надання навчального матеріалу; можуть максимально використовувати різні види мультимедіа; застосовувати нові освітні технології з використанням інформаційно-комунікаційних технологій; персоніфікувати програму дисципліни в залежності від завдань та компетенцій студентів; створити мережі обміну інформацією та встановити співробітництво між вищими навчальними закладами; збільшити обсяг самостійної та групової роботи; сформувати об'єднаний реальний і віртуальний простір.

Впровадження Smart-технологій в освіті призведе до переходу від старої системи репродуктивного надання знань до нової, креативної форми навчання із використанням інноваційних методів, та дозволить

ефективно використовувати навчальні площі і технічні засоби, концентровано і уніфіковано представляти інформацію.

Таким чином, Smart-освіта є одним з найперспективніших напрямів навчання, найбільш демократичним його видом, який дозволяє:

- підвищити рівень освіченості суспільства і якості освіти;
- реалізувати потреби населення в освітніх послугах;
- підвищити соціальну і професійну мобільність населення, його підприємницьку і соціальну активність;
- зберегти і поновити знання, кадровий і матеріально-технічний потенціал, що накопичені національною системою освіти;
- сформувати єдиний освітній простір в рамках усього світового співтовариства.

Головною метою Smart-освіти є створення середовища, яке забезпечує максимально високий рівень конкурентноспроможності освіти за рахунок розвитку у студентів знань та навичок, на які є попит у сучасному суспільстві, а також є одним із основних засобів укріплення національної економіки.

Літературні джерела

1. От электронного обучения к Smart- образованию, к Smart-обществу: Международная конференция ELSE 2014 //http://www.elseconf.ru

ОКСАНА КАТРИЧ

к. е. н., доц.

Київський національний
торговельно-економічний
університет

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ЯКОСТІ УНІВЕРСИТЕТСЬКОЇ ОСВІТИ

Україна переживає докорінні зміни соціально-економічних відносин в організації життєдіяльності країни. Освітні процеси в країні мають відповідати цим змінам, сприяти трансформаційним перетворенням, адаптуватися до них.

Університетська освіта є особливою, оскільки впливає на соціально-економічні процеси перетворення сьогодення і забезпечує майбуття підготовки нового покоління професіоналів, формуючи

високоякісний людський та соціальний капітал. Власне, людський капітал і є основним ресурсом для забезпечення розвитку країни у нинішній складній соціально-економічній ситуації. Університетська освіта є таким осередком науки та культури, який передає знання, уміння та навички молодому поколінню, формує світогляд, культуру, мораль кожного випускника – майбутнього суспільства.

Університетська освіта в сучасних умовах має пріоритетне значення, відноситься до фундаментальних основ забезпечення розвитку соціально-економічної системи країни.

Досягнення нової якості університетської освіти пов'язане з переглядом самого поняття «освіта», що осмислюється в рамках концепції модернізації як спосіб рішення значимих проблем на основі освоєного соціального досвіду.

Завдання визначення цілей університетської освіти полягає в тому, щоб вибрати цілі, що відповідають сутності освіти та орієнтації учасників освітнього процесу, тобто ті, що відбивають найбільш значущі для них проблеми.

Визначення цілей університетської освіти визначає вихід на нові освітні результати, що у свою чергу, припускає оцінку вже досягнутих результатів, визначення завдань із досягнення нових результатів.

Таким чином, управління якістю університетської освіти можна представити як систему завдань, яка забезпечує якісні зміни в університетській освіті, що дозволяють досягти нових освітніх результатів, які відповідають сучасним соціальним вимогам (цілям університетської освіти).

Аналіз програми модернізації сучасної університетської освіти дозволяє виділити ряд завдань із управління якістю університетської освіти, які варто вирішити на рівні ВНЗ. До цих завдань відносяться модернізація освітнього процесу, укладу студентського життя, освітнього середовища, підготовка педагогів до рішення завдань підвищення якості. У середині кожного завдання можна виділити окремі напрями діяльності педагогічного колективу, які визначають умови переходу на нові освітні результати, що конкретизують характер змін, які можуть бути забезпечені у ВНЗ.

Підвищення якості університетської освіти носить циклічний, еволюційний характер і спрямований на підтримку процесу розвитку ВНЗ. Його реалізація припускає варіативність програм управління якістю університетської освіти. Вибір варіанта залежить від досягнутих результатів, особливостей організації освітнього процесу, освітнього середовища, потенціалу професійного росту педагогічних

кадрів. У той же час варіанти програми можуть бути генералізовані у три основні види, що визначають характер управління процесом підвищення якості університетської освіти:

- ✓ програми, спрямовані на виконання нових вимог і процедур;
- ✓ програми, спрямовані на стимулювання інноваційної діяльності викладачів;
- ✓ програми, спрямовані на створення умов для відмови від звичних стереотипів.

У той же час можливо припустити існування в реальній практиці змішаних варіантів, що поєднують усі три підходи до управління якістю.

Отже, важливість і необхідність ґрунтовного наукового пізнання процесів вимірювання якості університетської освіти та ефективності державного управління нею пояснюється тим, що й дотепер у науковій зарубіжній та вітчизняній літературі не сформовано єдиного категорійно-понятійного апарату, що зумовлює використання різноманітних підходів до тлумачення термінів «управління освітою» і «якість освіти». Бракує науково-аналітичного супроводу освітніх реформ та процесів модернізації державного управління якістю університетської освіти в Україні. Відсутність загальноприйнятого і нормативно затвердженого визначення цих понять відповідно позначилася й на нормативно-правових документах України, що призвело до неточного застосування термінів, відсутності методик оцінювання, показників і критеріїв якості університетської освіти та ефективності державного управління нею, довільності тлумачення наслідків освітніх реформ.

МАР'ЯНА КОЛОТИЛО

к. ф. н., викл. «КПІ ім. Ігоря.
Сікорського»

SMART-ОСВІТА: ТЕОРЕТИЧНИЙ, МЕТОДИЧНИЙ ТА ТЕХНОЛОГІЧНИЙ ВИМІРИ

Навчання, якщо його розглядати в оптиці сьогодення, за своїм змістом є процесом набуття людиною низки компетентностей та досягнення нею певного рівня розуміння навколишньої дійсності у всій багатоманітності її форм та проявів, а також самої себе як суб'єкта й об'єкта цієї дійсності. Формулювання змісту та призначення навчальної діяльності дозволяє освітній системі незмінно виконувати

покладені на неї трансісторичні функції – навчати новому (невідомому) та сприяти розумінню того, що раніше перебувало на лінії лімінальності або й поза нею. У сучасній філософії освіти компетентність розглядається як володіння конкретними навичками, а розуміння як результат успішної інтеріоризації сукупності певних знань.

Світові авторитетні дослідницькі організації проаналізували та визначили найбільш запотребовані сучасним соціумом особистісно-професійні навички та знання, в числі яких: способи мислення, рівень інструментальної забезпеченості праці, способи праці, способи існування в світі [1,7-8]; обізнаність з глобальними проблемами початку 21 століття; навички навчання та здійснення інноваційної діяльності; інформаційні, медіа та технологічні навички; кар'єрні навички та життєві вміння [3,5]; цифрова грамотність, винахідницьке мислення, ефективна комунікація, висока продуктивність праці [2, 9-10]. Саме тому, основною метою smart-освіти є створення належних умов та «озброєння» сучасної людини комплексом необхідних навичок та знань, актуальних саме на сучасному етапі.

«Розумна освіта» має всі передумови для того, щоб стати найбільш ефективною інноваційною моделлю здійснення освітньої діяльності в умовах глобального інформаційного суспільства. За своїм змістом smart-освіта є об'єднанням навчальних закладів, викладачів та студентів з метою здійснення спільної освітньої діяльності в мережі Інтернет на основі спільних освітньо-наукових стандартів, єдиного бачення напрямів розвитку освіти в умовах сучасного суспільства. Головною ознакою цієї освітньої моделі є система гнучкого навчання в інтерактивному освітньому середовищі, що дозволяє здійснити перенесення частини навчального процесу в електронне середовище.

Концептуалізація моделі smart-освіти дозволяє визначити її переваги в порівнянні з традиційними системами, що можуть бути сформульовані наступним чином: створення інтелектуального середовища за допомогою інформаційних технологій робить, з однієї сторони, доступною індивідуалізацію процесу навчання, а з іншої – за рахунок зменшення педагогічного навантаження у викладачів з'являється можливість для більш ефективного консультування кожного студента з тих питань, що його безпосередньо цікавлять.

Smart-освіта концептуально є завершеною моделлю освітньої діяльності, оскільки містить всі три ключові елементи, що забезпечують її ефективне функціонування на сучасному етапі: реалізація принципу особистісно-орієнтованого навчання

(теоретичний); викладач-медіатор, радник (методичний); інноваційне освітнє середовище (технологічний). Проілюструємо ефективність та життєздатність кожного з них більш окремо, констатуємо при цьому той факт, що всі вони викликані освітніми потребами та перебувають у взаємодії поміж собою.

У традиційній системі освіти студенти здобувають цей досвід у певному колективі, що складають особи з різним рівнем первісного культурного капіталу, та неоднаковим верхнім порогом очікувань від результатів навчання. Разом з тим, цілі та процес навчання зі сторони викладачів та освітніх інституцій за таких умов об'єктивно вимушені орієнтуватися на середні показники по всій групі слухачів, у підсумку чого більш здібні не отримують можливостей для навчання у всій повноті своїх здібностей та розумових сил. Формована за таких умов «безлика» маса випускників університетів, не спроможна виступати креаторами smart-суспільства. Відтак, декларовані та схвально підтримувані фактично всією академічною спільнотою принцип диференціації та індивідуалізації освіти як ніколи виявляють свою актуальність у контексті розбудови smart-суспільства.

Освіта, не лише як приватне, але і як суспільне благо, покликана насамперед задовольняти освітні потреби кожної окремої особистості. Модель smart-освіти передбачає навчальну діяльність особистості як активного отримувача інформації, котрий працює в інтерактивному технологічному середовищі за самостійним освітнім маршрутом, з метою розвитку власного інтелекту.

Компетентнісний підхід в освіті постулює необхідність застосування викладачами та студентами в навчальній діяльності інтегрованого підходу до знань та навичок, оскільки лише за таких умов стає можливим розуміння цінності та практичної користі набутого досвіду, а отже відбувається розвиток критичного мислення людини (важливість даної характеристики особистості, зокрема на сучасному етапі цивілізаційного поступу, є загально відомою). Разом з тим, навикам критичного мислення самостійно навчитися неможливо, оскільки необхідним є їх засвоєння в межах конкретного контексту та за посередництва фахівця – медіатора. Smart-освіта передбачає покладання цієї функції на викладача, проте не в його традиційній ролі «вмістилища всіх необхідних знань», а в якості путівника, спроможного створювати нові знання, скеровувати слухачів на засвоєння тих чи інших знань, а також навчати їх на основі звичних для нього сучасних інформаційних технологій.

Інноваційне освітнє середовище надає можливості для навчання не лише в освітній інституції, але і в будь-якому зручному для студента місці, що стає можливим завдяки всезагальній доступності інформації та знань в електронному вигляді. Окрім книжкового контенту, в якості рівноправного й замісного виступає електронний контент, що зберігається в єдиному загальнодоступному депозитарії. Важливим аспектом ефективного функціонування віртуального вмістилища знань є забезпечення його високої якості, постійного поповнення та оновлення, налагодження координації з управлінським циклом навчального процесу.

Таким чином, концептуальна платформа smart-освіти за своїм змістом відповідає нинішнім очікуванням щодо форм та засад функціонування сучасної освіти в теоретичному (дидактичному), методичному та технологічному вимірах, а за призначенням корелюється із стратегією побудови smart-суспільства.

Літературні джерела

1. Ananiadou K. 21st century skills and competences for new millennium learners in OECD countries / K. Ananiadou, M. Claro // OECD Education Working Papers, 2009. - Vol. 4. – 33 p.
2. Burkhardt G. EnGauge 21st century skills: Literacy in the digital age / G. Burkhardt, M. Monsour, G. Valdez, C. Gunn, M. Dawson, C. Lemke // North Central Regional Educational Laboratory, 2003. – 85 p.
3. 21st century knowledge and skills in educator preparation / The American Association of Colleges of Teacher Education; The Partnership for 21st Century Skills // Pearson, 2010. – 39 p.

АЛЛА КРАВЧЕНКО

д. ф. н., проф.

Київського національного
торговельно-економічного
університету

НОВА ПАРАДИГМА ОСВІТИ В СУЧАСНОМУ ІНТЕРАКТИВНОМУ ПРОСТОРИ

У сучасному соціумі все частіше спостерігаються тенденції послаблення провідної ролі індустріального сектору у загальній системі виробництва, а головною рушійною силою стають наукоємні (високі, тонкі) технології.

Ця тенденція спонукає й освітній простір до формування сучасного електронного інформаційного навчального середовища його перехід у нову якість, яку називають SmartSociety. Формат Smart-освіти розширює обсяг джерел навчання через залучення різноманітних мультимедіа (аудіо, відео, графіку), надає можливість швидко і просто налаштуватися на рівень потреб та обсягу знань аудиторії, передбачає гнучкість у виборі форм навчання. Засоби мультимедіа збагачують і роблять привабливіше процес навчання, який, на думку багатьох, давно цього потребує.

У зв'язку з цим відбувається формування нової парадигми освіти. Основними факторами, що обумовлюють її зміст стають:

- зменшення значення запам'ятовування та накопичення великих обсягів інформації для подальшого використання, а, натомість, необхідність формування навичок щодо оволодіння способами неперервного отримання нових знань та самоосвіти;

- перехід до формування самостійного, творчого, креативного, а не репродуктивного типу мислення, вміння працювати з різною інформацією та різними даними;

- необхідність формувати не тільки професійні знання, вміння та навички, а й професійну компетентність.

Фактично, застосування інформаційних технологій в освіті дає змогу обирати індивідуальні форми та способи навчання, визначатися з курсами, дисциплінами та викладачами, встановлювати зручний час та темп навчання. Сьогодні Інтернет став невід'ємною частиною освітнього простору, його інформативною базою, навчальним ресурсом, складовою навчального процесу. Учні та студенти не бачать потреби в запам'ятовуванні інформації, а звертаються до більш простих та швидких способів пошуку потрібної інформації в інтернет-просторі. Наскільки згубною є подібна тенденція і чи потрібно з нею боротися?

Дійсно, кількість «знань», які необхідно засвоїти невпинно зростає, а темпи старіння «знань» досить швидко роблять ці «знання» не потрібними, зайвими. Виникає необхідність швидкого отримання нової інформації, що, в кінцевому результаті, призводить до «мозаїчності знань», їх нестиківки, безсистемності.

Тому, на наш погляд, настав час створити необхідну, усталену, обмежену в обсязі, попредметну базу знань, яка б була обов'язковою для запам'ятовування. Така база стала б основою, підґрунтям для нанизування нових необхідних (змінних) знань. Саме на цьому етапі найбільш прийнятним буде застосування різноманітного спектру інформаційних ресурсів, які, безсумнівно, вже стали частиною навчального процесу. Сучасного студента слід вчити не стільки

засвоювати знання, скільки формувати у нього навички роботи з інформацією, її пошуком, відбором, аналізом, залученням до системи усталених знань.

В такому випадку дискусійним постає питання системи лекційного навчання, адже лекція – це передача інформації (можливо цікавої, новітньої, наукової) але, все ж таки, інформації. На нашу думку, лекція, як форма навчання, необхідна лише на початковому етапі вивчення предмету (для пояснення змісту та структури предмету) та кінцевому етапі (для підведення підсумків). Втім лекція, як форма спілкування зі студентською аудиторією, є доцільною при ознайомленні студентів з власним досвідом, презентації новітніх розробок, викладенні сучасних теоретичних питань тощо.

Сам предмет можливо вивчати за технологією «перевернутого уроку» (Flip the classroom technique) започаткованого в системі освіти Швеції. Навчання «догори ногами» - новий тренд в педагогічній практиці, що забезпечує реалізацію найскладніших педагогічних завдань. Записуючи теоретичну частину заняття на відео, лектор викладає його в мережу (локальну або глобальну при постійному та повному доступі студентів до викладених матеріалів). У студентів з'являється можливість переробити отриману інформацію самостійно (відповісти на запитання, виконати завдання, знайти додаткову інформацію). До лекції можуть бути включені в аудіо-, відео-матеріали, графіка, тощо. Робота на практичних заняттях дає змогу більшу кількість часу витратити на інтерактивні завдання, обрати різні форми і види роботи, відшліфувати навички роботи з отриманими знаннями.

Крім того слід пам'ятати про раціональне співвідношення «особистісного» навчання та «Smart-навчання». В цьому сенсі важко не погодитись з думкою професора В.О. Кудіна, який, окреслюючи основні тенденції розвитку освіти у найближчому майбутньому, прогнозує максимально продумане, раціонально-помірковане використання науково-технічних новин в освітньому процесі, оскільки «найдосконаліший комп'ютер не може замінити спілкування з живим наставником, учителем, викладачем, як і ніякі аудіовізуальні витвори не замінять повсякденного, живого, всебічного спілкування з реальною дійсністю, життям»[1].

Літературні джерела

1. Кудин В.А. Избранные произведения в 5-ти томах. Том 1. Образование в судьбах народов / Вячеслав Александрович Кудин. – К.: 2009. – 416 с. – (на рус. и укр. яз.). С. – 289.

ОЛЕНА КРАСІЛЬНІКОВА

к.і.н., доц.

Київський національний
торговельно-економічний
університет

SMART-ОСВІТА ЯК ВИЗНАЧАЛЬНИЙ ЧИННИК ПОБУДОВИ SMART-СУСПІЛЬСТВА

Підвищення ефективності навчального процесу з використанням новітніх інформаційних технологій є пріоритетним завданням розвитку вітчизняної освіти. В умовах розвитку ринкової економіки та всесвітнього процесу глобалізації саме smart-суспільство здатне максимально забезпечити високий рівень освіти, який відповідатиме нагальним вимогам і потребам сучасного світу.

Що ж являє собою smart-суспільство? Smart-суспільство – це нове якісне суспільство, яке покликане покращити усі аспекти людського життя, використовуючи інформаційно-комунікативні технології. На думку дослідників, smart-суспільство формується на основі розвитку трьох взаємозалежних напрямів, таких як smart-освіта, smart-управління (управління, пов'язаного з використанням інтелектуальних та колективних технологій, таких як управління знаннями, Big Data, краудсорсинг) та smart-оточення (“розумне місто”, енергозберігаючі технології і т.п.) [3]. Спробу побудови “розумного” суспільства ми спостерігаємо в США, Південній Кореї, Японії, провідних країнах Західної Європи. Всесвітня тенденція становлення Smart-суспільства не минула й Україну.

Важливою складовою становлення smart-суспільства є smart-освіта. Smart-освіта – це освіта, яка передбачає використання технологічних інновацій та Інтернету, які надають студентам можливість здобувати професійні знання, уміння та навички на основі системного та багатомірного бачення і вивчення дисциплін, з урахуванням багатоаспектності та постійного оновлення змісту навчання [2]. Набуті, таким чином, знання допоможуть молодим спеціалістам швидше адаптуватися в умовах мінливого суспільства, бути конкурентоспроможними на ринку праці, самостійно підвищувати рівень своєї кваліфікації. Smart-освіта – це і новітнє освітнє середовище, яке передбачає об'єднання зусиль викладачів, фахівців та студентів для використання всесвітніх знань та досвіду.

Передумовами становлення smart-освіти є технологічні, соціальні та економічні фактори. Технологічні фактори – це новітні засоби та

технології навчання, такі як електронні посібники, презентації лекцій, інтерактивні дошки, комп'ютерні тестування, різного роду веб-сервіси. До соціальних факторів відносять вимогу суспільства в новій якості освітніх послуг. Сутність економічних факторів становлення smart-освіти полягає в тому, що освіта завжди вносила значний вклад у розвиток макроекономіки [1]. У свою чергу, одним із завдань smart-освіти є забезпечення стійкого розвитку суспільства та економіки відповідно до потреб навколишнього середовища, що постійно змінюється.

В умовах високої конкуренції на світовому ринку праці ключовим завданням сучасного університету є підготовка кадрів, які володіють творчим потенціалом, уміють думати й працювати по-новому, швидко реагувати на вимоги часу, адаптуватися до змін мінливого сучасного світу. Також навчити майбутніх спеціалістів здобувати знання самостійно, володіти способами безперервного набуття нових компетенцій, вміти знаходити інформацію і працювати з різними інформаційними джерелами. Уміння швидко знаходити та ефективно використовувати інформацію є обов'язковою умовою для людини, яка живе і працює в сучасному інформаційному суспільстві. Фахівець, який не володіє практичними навичками роботи в Інтернеті, не вміє користуватися електронними джерелами, створювати особисті бази знань, не здатний вийти за рамки професійних стереотипів і знаходити нові рішення є неефективним, а відповідно не зможе конкурувати на ринку праці. Тому пріоритетним завданням smart-освіти є підготовка спеціаліста, який володіє навичками роботи в smart-суспільстві.

Основними принципами smart-освіти є: по-перше, використання в освітній програмі актуальної інформації для вирішення навчальних завдань. У сучасному глобалізованому світі швидкість і об'єм інформаційних потоків швидко зростає, тому наявні навчальні матеріали потрібно постійно оновлювати, щоб вони відповідали вимогам реального часу і готували студентів до вирішення практичних завдань у реальних робочих ситуаціях. По-друге, організація самостійної пізнавальної, дослідницької та проєктивної діяльності студентів. Цей принцип є визначальним для підготовки спеціалістів готових до творчого пошуку рішень професійних завдань, самостійної інформаційної та дослідницької роботи. По-третє, процес навчання повинен бути безперервним і включати навчання в професійному середовищі, з використанням засобів професійної діяльності. Студенти повинні взаємодіяти з професійним співтовариством, спостерігати за вирішенням проблем професіоналами. По-четверте, надання

студентам широких можливостей для вивчення освітніх програм, індивідуалізація навчання [1]. Отже, концепція smart-освіти передбачає як якість надання освітніх послуг, так і мотивацію студента до навчання, врахування його індивідуальних потреб і можливостей.

Перехід до smart-освіти передбачає посилення конкуренції між вищими навчальними закладами і, відповідно, ставить нові вимоги до викладачів. Як наслідок університети повинні здійснити перехід від традиційних підходів організації навчального процесу до нових методичних та технологічних рішень. А викладачі мають не лише бездоганно володіти знаннями у сфері своєї професійної діяльності, а й використовувати інноваційні технології у навчальному процесі, створювати умови для набуття власного досвіду студентами, спонукати їх до творчої та наукової діяльності.

Таким чином, сучасне суспільство ставить чимало важливих та складних завдань перед сучасною освітою. Пріоритетним серед них є підготовка висококваліфікованого спеціаліста, здатного працювати в умовах мінливого світу, якісно та професійно вирішувати поставлені практичні завдання, використовуючи інноваційні засоби та технології. Отже, становлення smart-суспільства безпосередньо пов'язане з розвитком smart-освіти, оскільки головним компонентом його існування та поступу виступають знання.

Літературні джерела

1. Днепроvская Н.В., Янковская Е.А., Шевцова И.В. Понятийные основы концепции смарт-образования. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <file:///C:/Users/pc/Downloads/65-126-1-SM.pdf>
2. Семеніхіна О.В. Нові парадигми у сфері освіти в умовах переходу до Smart-суспільства. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://nvd.luguniv.edu.ua/archiv/NN23/13sovpds.pdf>
3. Славин Б. Корейские рецепты образования. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.iemag.ru/analytics/detail.php?ID=32020>

МИХАЙЛО КУЗУБ

ст. викл.,

ОЛЬГА ГАНЕНКО

студ.

Київський національний
торговельно-економічний
університет

ПЕРСПЕКТИВИ ТА ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ SMART- ТЕХНОЛОГІЙ В УКРАЇНІ

Розвиток комунікаційних та інформаційних технологій зумовить трансформацію інформаційного суспільства у нову якість, яку називають SmartSociety. Це, у свою чергу, вплине на технології навчання. Аналіз світових тенденцій у цій царині необхідний для подальшого якісного функціонування системи освіти в Україні.

Сьогодні стан економіки будь-якої країни істотно залежить від рівня розвитку її високотехнологічних галузей. Світовий досвід останніх десятиліть свідчить, що значних економічних показників досягають країни, економіка яких спирається на високі технології в усіх галузях промислового виробництва. Розробка і впровадження високих технологій сприяє зростанню добробуту та збалансованому технологічному, економічному і соціально-культурному розвитку суспільства. Тому протягом останніх 20—30 років в економічно розвинених країнах спостерігається стійка тенденція збільшення витрат на науково-технічний розвиток. На частку нових знань, впроваджуваних у технології, устаткування й організацію виробництва в цих країнах, припадає від 70 до 85% приросту ВВП.

Нині світовий ринок наукомісткої продукції становить близько 2,3 трлн. дол. на рік, частка ж України не перевищує 0,05% його обсягу. За прогнозами фахівців, попит на продукцію високих технологій на промисловому і споживчому ринках через 10—15 років досягне 3,5—4 трлн. дол. Розуміння потреб споживачів, уміння реалізовувати науковий і технологічний потенціал у прибуткові комерційні проекти є однією з необхідних умов успішної роботи на ринку високих технологій [1].

Відповідно до чинних державних програм, впровадження інформаційно-комунікаційних технологій є національним пріоритетом освіти України в сучасних умовах. З метою досягнення пріоритетних цілей освіти та науки 12 липня 2012 року Міністерством освіти, науки, молоді та спорту України було видано наказ №812 «Про впровадження

пілотного проекту «Learnin – SMART навчання». Метою даного проекту є змістовне наповнення сучасного електронного інформаційного навчального середовища системи загальної середньої і вищої освіти, формування нового рівня освіти та підвищення її якості за рахунок впровадження інтерактивно-комунікаційних технологій [2].

SMART-технології – це інтерактивний навчальний комплекс, що дозволяє створювати, редагувати та поширювати мультимедійні навчальні матеріали, як в аудиторний, так і в позааудиторний час. Визначення аббревіатури SMART є наступним:

- самокерований;
- мотивований;
- адаптивний;
- ресурсозбагачений;
- технологічний [3].

Тобто дані технології покликані насамперед економити час та ресурси для досягнення цілей навчання як студентів так і викладачів.

У нинішніх умовах перехід до переважно інноваційної моделі розвитку є першочерговим завданням економічної політики України. Світовий досвід показує, що однією з основних форм забезпечення інноваційного розвитку в багатьох країнах виступають такі специфічні утворення, як спеціалізовані зони високих технологій (ЗВТ). Саме там найпрогресивніші науково-технічні розробки інтегруються і втілюються у високоефективні технологічні процеси та якісно новітніші вироби, чим забезпечується не лише суттєве зростання економічного потенціалу цих країн, а й підвищення їх конкурентоспроможності на світовому ринку.

Успішне функціонування заснованого в 50-х роках минулого століття технополіса "Силіконова долина" у США спричинилося до бурхливої появи таких утворень на всіх континентах Земної кулі, спочатку в Західній Європі та Японії, потім - у нових індустріальних країнах, особливо Південно-Східної Азії, а в останні 15-20 років ЗВТ активно розвиваються в Китаї та Індії. Починають використовувати цю форму забезпечення інноваційного розвитку й ті країни, які в 90-х роках стали на шлях трансформації свого суспільно-економічного ладу на ринкових засадах [1].

У найточнішому сенсі сутнісна характеристика зон високих технологій (технополісів і технопарків) категоріально може бути сформульована таким чином: це певна частина території країни із спеціальним режимом економічної діяльності, де господарюючим суб'єктам забезпечуються пільгові умови створення науково-

технологічних розробок та втілення останніх у практичних підприємницьких результатах інноваційного характеру[4, с. 48-49].

В сучасних умовах, СМАРТ-технології уже не є новиною. Основна проблема впровадження їх в Україні пов'язана із недостатнім розумінням перспектив та всіх можливостей даної продукції, а також обмеженими технічними можливостями окремих навчальних закладів (забезпечення доступом до мережі Інтернет, відсутність необхідного технічного та програмного забезпечення та ін..).

Вирішенням даної проблеми може бути створення урядом стратегії розвитку smart-технологій, націленої на співробітництво з провідними компаніями даної галузі та виробництво вітчизняних аналогів згідно світових стандартів, а також покращення матеріально-технічного забезпечення освітніх закладів [5].

Підготовка кваліфікованих спеціалістів у галузі smart-технологій дозволить Україні конкурувати з іншими країнами та виробляти продукцію, яка використовуватиметься не тільки у навчанні, але і в інших сферах життя суспільства. Приділення достатньої уваги технологіям майбутнього і достатня матеріальна підтримка smart-технологій дозволить Україні стати на новий рівень розвитку.

Літературні джерела

Перспективи розвитку високих технологій в Україні. // [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://e-works.com.ua/work/5195_Perspektivi_rozvitky_visokih_tehnologii_v_Ukraini.html

Про впровадження пілотного проекту «Learnin – SMART навчання»/ Наказ МОН №812 від 12.07.12 року // [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://osvita.ua>.

Семеніхіна О.В. Нові парадигми у сфері освіти в умовах переходу до SMART-суспільства [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://irbis-nbuv.gov.ua>.

Маліцький Б. А. Актуальні питання методології та практики науково-технологічної політики. — Київ, 2001.

Smart-технології в Україні і світі // [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://molodi.in.ua/smart-tehnolohiji/>

TETIANA KUNYCHAK
English language teacher
Kolomyia Economy and Law college

FROM SMART TECHNOLOGY TOWARDS SMART EDUCATION AND SMART SOCIETY

Modern society is experiencing a new technology wave based on the nano-, cyber- and other innovative technologies. Smart-technologies, Smart-devices, Smart-resources, which are combined in the Smart-systems can be considered as the components of this wave. Smart-technologies are changing the education system. It is manifested, in particular, in the following: expanded access to education and opportunities for communication; change of teachers' and learners' roles, the introduction of the principles of learning throughout life; usage of the latest distance learning technologies and e-learning technologies; simplification of the procedures of licensing and accreditation.

What is the main idea of Smart education? To answer this question it is necessary to consider the development of approaches to education. Conventionally, it can be divided into three stages, and reflected in the context of the five visions, such as knowledge, technology, learning, faculty and business. In the past there was the only source of knowledge for students a teacher. There were no opportunities to learn everywhere. The students gained new knowledge in the classroom or in the library. The purpose of an educational institution was in preparing human resources for industrial production. Now, knowledge sources and tools to operate them have changed dramatically.

The goal of Smart-education is the development of the human being as a subject of Smart-interaction as well as the formation of Smart-competence of subjects as a part of their information competencies. Smart-education can provide the highest level of education that corresponds to the challenges and opportunities of today's modern world; adaptation of young people to the rapidly changing conditions of the educational environment.

Smart-education is a prerequisite for the formation and development of a Smart-society, because it is an important means of its development. No doubts that in the future the main knowledge stream will flow through the Internet, technology will be individually oriented and aimed at creating new knowledge. The learning process will support the knowledge sharing between lecturer and student, and will provide student-student interaction. The graduate will not just be an expert in his field, he will be able to join in the business environment as a partner or owner.

Smart-education guarantees the transition from the book content to the interactive content. Therefore, the urgent need arises: today it is necessary to train specialists with the skills of working in the modern Smart-society, where the totality of the experts' use of technological innovations and the Internet leads to a new, higher level of society, particularly evident in the educational, scientific research and social results of activity.

Smart Education sets a number of tasks for teacher, the performance of which depends on the effectiveness of teaching and students' motivation to non-formal and informal learning, which is based on the students' skill to study independently. To interest the modern student, who has access to a large number of high quality modern electronic materials that can be easily found in the Internet, by conventional text linear (non-multimedia) materials, only presented in electronic format, nowadays is almost impossible, especially in formal training. We should create such resources that will integrate multimedia, text, feedback tools on the basis of specific teacher's individual recommendations and external electronic resources that will meet individual needs and characteristics of the modern student - regular user of the Internet resources and social networks.

Therefore, the integral components of information and educational environment of the modern educational institution should be: educational portal, which provides electronic support of all student's learning activities for each discipline in the form of e-learning courses with individual tasks and distinct and clear evaluation criteria that are implemented with tools and methods of forming assessment; video portal with multimedia resources for teaching and research activities; wiki portal as an environment to provide teamwork and collaboration etc. For this reason, teachers need to update their skills and knowledge in technology, the Internet market and of course, upgrade their teaching tools and approaches to what is freely accessible for their students.

The Smart education means flexible learning in an interactive learning environment with content from around the world, is in the public domain. The key to the Smart education is the wide availability of knowledge. In turn, the purpose of smart learning is to make the learning process more effective due to the transfer of the educational process in the electronic environment. This approach will reproduce the knowledge of the lecturer and to provide access to anyone interested. Moreover, it will expand the boundaries of learning, not only in terms of the number of students, but also in terms of temporal and spatial factors. Education will be available everywhere anytime.

In conclusion, the emergence of smart technologies offers a new way to design the process of developing, delivering and updating educational content. Technology changes by the minute, and educators need to keep up with the times in order to best prepare students for this ever-changing world that we live in.

МИКОЛА ЛПІН

к.ф.н., доц.,
Київський національний
торговельно економічний
університет

НАСКІЛЬКИ РОЗУМНОЮ Є SMART-ОСВІТА?

Величезна кількість альтернативних традиційної моделі освіти різноманітних концепцій, що виникли останнім часом, свідчать про її хронічну кризу. Однією з популярних сучасних альтернатив виступає «smart-освіта», яка виникає внаслідок необхідності існувати в умовах прискореного зростання і циркуляції інформаційних потоків. Різноманітні образи «smart-освіти» або «smart-суспільства» викликані тією колосальною роллю, яку відіграють сучасні інформаційні технології в процесі організації соціального простору. У більшості публікацій, присвячених цій проблемі, «smart-освіта» постає міцно пов'язаною з інформацією. Саме надлишок останньої перетворює «smart-технології» в такий затребуваний елемент сучасного життя.

Однак очевидно, що «smart-технології» не тільки допомагають впорядковувати величезні масиви інформації та працювати з ними, вони не менш ефективно їх породжують. Не секрет також те, що розвиток цих технологій спрямований не просто на задоволення існуючих потреб індивідів, більш істотним є те, що вони ці потреби виробляють. Інакше кажучи, сучасні технології буквально «топлять» людину в інформації. Складається така ситуація, коли зникає різниця між *знаннями* та *інформацією*, а все те, що не може бути трансформованим та перекладеним на мову інформаційних технологій, опиняється на узбіччі цивілізації. Як наслідок, «smart-технології» поступово втрачають службове становище та перетворюються на самоціль. Міра їх поширення та впровадження в освітній процес починає претендувати на те, щоб відігравати роль критерію якості освіти взагалі. Те ж саме ми можемо спостерігати на прикладі поширення інформаційних технологій в суспільстві взагалі. Проте,

залишається сумнівним ототожнення рівня технологічного насичення освіти з рівнем її якості. Звідси виникнення нової «постіндустріальної», прогресистської міфології.

Для того, щоб зрозуміти, що в концепції «smart-освіти» є міфологією, а що відображає реальну необхідність, потрібно зрозуміти, наскільки вона відповідає *мети* освіти взагалі. Іншими словами, аналіз розумності і продуктивності «smart-освіти» необхідно ввести в більш широкий соціально-культурний контекст. Адже, як вважав В. Соловйов, розумність будь-якого факту полягає лише в його відношенні з усім, в його єдності з усім. Таким чином, щоб зрозуміти сенс або розум будь-якої реальності, потрібно осмислити її у взаємозв'язку з певним цілим.

Для більшості класичних досліджень освіти характерною була орієнтація на розвиток суб'єктності людини як мети освіти. Способи організації педагогічної діяльності та використання відповідних засобів визначалися метою, яка постає не просто кінцевим результатом, а тим принципом, якому підпорядковуються всі частини освітнього процесу. Відповідно, розумність будь-чого в межах освіти визначалася виходячи з того, наскільки окремі її елементи підкоряються позначеній меті.

Важливо підкреслити, що мету освіти і відповідність їй використовуваних засобів неможливо визначити виходячи виключно із специфіки самої освітньої діяльності. Інакше кажучи, мета освіти визначається виходячи не стільки з наявної соціально-культурної чи економічної ситуації, скільки з логіки розвитку людини взагалі. Якщо освіта бажає зберегти свою людиномірність, тоді вона з необхідністю повинна мати на меті суспільно-історичну людину. В такому випадку все інше повинно входити в освітній процес як засіб досягнення поставленої мети. Але тоді і засоби обов'язково повинні бути людиномірними, інакше вони зіпсують будь-яку мету. Тобто, застосування будь-яких засобів задля досягнення будь-якої часткової мети повинно прагнути утримувати себе в контексті цілого – розвитку цілісної людської суб'єктності.

У контексті нашої проблеми це означає, що центрована на інформації та технологіях «smart-освіта» може виступати *засобом*, моментом розвитку людини, але ніяк не *самоціллю*. В іншому випадку відбувається підміна мети освітнього процесу. Зазвичай підміна мети на засіб трапляється в ситуації втрати сенсу тієї чи іншої діяльності, що ще раз підтверджує припущення про хронічну кризу освітньої галузі. Втім, очевидним є, що в умовах такої підміни навряд чи можна

говорити про її розумність, перш за все тому, що в умовах зазначеної підміни відбувається вилучення певного технологічного моменту з контексту цілого, адже перетворення освіти у процес передачі готових знань (інформації) виключає з неї сутнісну зорієнтованість на розвиток особистості. Однак, набагато складніше зрозуміти, наскільки розумною є «smart-освіта», коли її формальною метою проголошується відомий «всесторонній розвиток людини». Для цього необхідно дослідити іманентні інформації та технологіями межі, за якими їх використання перестане бути розумним.

Отже, будь-яка абсолютизація освітніх технологій перериває їх взаємозв'язок з соціально-культурним цілим. Надмірна захопленість «smart-освітою» робить її недоречною та нерозумною. Справа в тому, що для «інформаційного суспільства» взагалі характерним є «переклад» будь-якого особистісного знання в певну кількість інформації. Даний процес обумовлений тим, що основними каналами поширення і передачі знань виступає «дигітальна» реальність. Все, що не перекладається на мову цифрової (машинної) реальності, стає зайвим. Знання в цій ситуації перестане бути посередником ставлення людини до світу, адже світ віртуалізується аж до зникнення його в хаотичному русі симулякрів.

Знання, редуковане до інформації, стає *знеособленим*. Воно, як вважав Ж-Ф. Ліотар, екстеріорізується по відношенню до того, *хто* «знає». Старий принцип, за яким отримання знання було невід'ємним від формування (Bildung) розуму і навіть від самої особистості, застаріває, і буде виходити з ужитку. Таке ставлення постачальників і споживачів готового знання до самого знання репрезентує форму відносини, котрі встановлюються між виробниками та споживачами товарів – вартісну форму. Таким чином, знання повинно набути такої форми, щоб його можна було продати. Саме це завдання чудово виконує «smart-освіта»: навіть її назва є нічим іншим, як ефективним маркетинговим кроком. Проте, в цих межах знання втрачає власну цінність, воно перестане бути самоціллю. Так само і особистість не знаходить собі місця в межах освітнього простору, який постає лише засобом її підготовки до професійної діяльності. Адже людина тут не самоціль, а лише засіб. Таким чином, відбувається знеособлення суб'єкта освітньої діяльності. Тоді пізнає і діє не особистість, а певна функція надіндивідуальних соціальних сил. У такому випадку інформація виявляється найбільш затребуваною в умовах деперсоналізованої активності «інструментальної раціональності». Вона піддається маніпуляції безвідносно до того, хто або навіть що нею

маніпулює, а її виробництво і споживання вимагає формування не творчого розуму, а здатності ефективно адаптуватися до навколишнього середовища.

НАТАЛЯ МАСЛОВА

к.е.н., доц.

Київський національний
торговельно економічний
університет

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ SMART-ОСВІТИ В КОНТЕКСТІ ТЕОРІЇ ПОКОЛІНЬ

Швидкий технологічний розвиток сприяв появі нових цінностей та властивостей у людей, народжених після початку 2000 рр., (так званого Покоління Z). Оскільки, освітні технології слідує за потребами суспільства, необхідно визначити суттєві відмінності між різними поколіннями та які основні їхні властивості впливають на необхідність трансформації системи освіти на сучасному етапі.

Згідно Теорії Поколінь, створеної у 1991 р. Нейлом Хоувом та Вільямом Штраусом, кожні 20 років народжується нове покоління людей, які виховуються у певних історичних, економічних, соціальних, технологічних умовах та мають схожі цінності (нині активними є покоління - Baby Boomers, X, Y, Z) [1]. Покоління Z - діти, народжені у епоху масштабного розповсюдження Інтернет-технологій та основні сучасні споживачі освітніх послуг, потребують глобальної зміни у системі та технологіях освіти що, продиктовано особливостями формування їхньої особистості.

Так, представники покоління Z активно використовують планшети, iPad, VR- і 3D-реальність [2], до того ж найчастіше термін «покоління Z» розглядається як синонім терміну «цифровий людина» [3]. Покоління Z цікавиться наукою і технологіями (наприклад, передбачається, що багато представників цього покоління будуть опановувати інженерно-технічні професії, в т.ч. біомедицину та робототехніку). До того ж вони мають потужну пізнавальну мотивацію та миттєво знаходять будь-яку інформацію [4, с. 86].

Зважаючи на особливості нового покоління, завдання сучасної освіти повинні трансформуватися до вимог 21 століття шляхом пошуку нових технологій та модернізації освітнього середовища.

Концепція SMART-освіти корелює з останніми освітніми трендами, які озвучені журналом FORBS [5, с. 42]. Так, у світовій практиці навчання наразі виділяють такі тенденції:

- *дистанційна освіта стає лідером навчальних технологій* - відеокурси на Your Tube та iTunes стають не тільки мегапопулярними, а і затребуваними молодим поколінням, а кількість електронних навчальних матеріалів і швидке зростання їх популярності говорять про те, що до 2050 року у світі залишиться лише кілька десятків університетів, які через мережеві технології та засоби ІТ будуть навчати мільйони студентів;

- *персоналізація навчання є альтернативою до уніфікованих підходів в освіті, які вимагають від усіх суб'єктів навчання однакових результатів*, - індивідуальні психологічні характеристики особистості мають стати основою для персональних освітніх програм, тим підґрунтям, завдяки якому з'явиться мотивація навчання і набудуть нового поштовху у розвитку інтелект, творчість та креативність;

- *гейміфікація (впровадження ігрових технологій в неігрові ситуації) як технології винагород за зроблене може сприяти підвищенню мотивації навчання та поліпшенню його якості* – формально освіта гейміфікована, оскільки використовує систему заохочень (позитивні оцінки і перехід до наступного класу чи курсу як новий level up), але тенденції сучасного погіршення загального стану освіченості говорить про необхідність змін у такій «гейміфікації»;

- *інтерактивні підручники мають докорінно змінити «традиційні» подання і інтерпретацію навчального матеріалу* - лінійна побудова курсів та їх текстове представлення не можуть забезпечити багатовимірність сучасного навчального процесу, яка підтримується мультимедіа-технологіями (кольорові фото, аудіо- та відеопідтримка, інтерактивна інфографіка тощо);

- навчання через відеоігри є унікальною можливістю надати знання про реальний світ через інтерактивне занурення у світ віртуальний.

Отже, у суспільстві, де молоде покоління має потребу у сучасних освітніх технологіях, невідворотним змінами є: збільшення ваги електронних навчальних матеріалів; заміна «лінійної» подачі навчального матеріалу багаторівневими і багатовимірними нелінійними освітніми ресурсами, які можуть забезпечити індивідуальні освітні траєкторії; переорієнтація технологій навчання у бік особистісних та індивідуальних підходів, що призведе до розробки

і впровадження інтелектуальних частково гейміфікованих навчальних віртуальних світів.

Літературні джерела

1. Е. Шамис, Е. Никонов. Теория поколений: Необыкновенный Икс. — М.: Синергия, 2016. — [ISBN 978-5-4257-0254-8](#).

2. Тихомирова Н. В. Глобальная стратегия развития SMART-общества. МЭСИ на пути к SMART-университету. [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://SMARTmesi.blogspot.com/2012/03/SMART-SMART.html>

3. Левин М. Как технологии изменяют образование: пять главных трендов. [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://www.forbes.ru/tehnobudushchee/82871-kak-tehnologii-izmenyat-obrazovanie-pyat-glavnyh-trendov>

4. Єрмоленко А. Б. «Розвиток національного освітнього простору в контексті надбань Теорії Поколінь // Вісник національного університету оборони, 2015. –1 №3(40). –С. 82-87

5. О. В. Семеніхіна. Нові парадигми у сфері освіти в умовах переходу до SMART- суспільства // Вісник Сумського державного педагогічного університету ім. А. С. Макаренка, 2015 - №5. – С. 34-44

ІРИНА МИКОЛАЙЧУК

к.е.н., доцент,
Київський національний
торговельно-економічний
університет

ТРЕНДИ ЗМІН В СУЧАСНІЙ СИСТЕМІ ОСВІТИ

Сучасне суспільство впевнено впроваджує євроінтеграційні процеси у всіх без винятку сферах функціонування. Головним підґрунтям впровадження успішних змін у суспільстві є в першу чергу підготовка кваліфікованих кадрів, мотивованих на використання сучасних технологій навчання та професійний розвиток з метою успішної мобільності на ринку праці в системі формування українського інтелектуального потенціалу.

Цінність сучасної системи освіти визначається розвитком процесів створення нових знань завдяки їх трансферу через навчання і через консалтинг, а також їх збереження через бібліотеки, видавництва тощо, щоб бізнес сприймав вищий навчальний заклад не тільки як

постачальників «нової робочої сили», але й як і партнерів. Саме цих елементів тривалий період часу українська освіта була позбавлена, тому на часі впровадження змін в технології навчання. Студенти прагнуть навчатися та створювати реальні, проекти, які будуть втілені і результати яких вони побачать, що є їх найкращим мотиваційним чинником [1]. У цьому напрямі все більше вітчизняних ІТ-організацій у сфері інформаційних технологій готові стати провідниками та агентами змін – завдяки успішному впровадженню новітніх цифрових технологій в українські навчальні заклади різних освітніх рівнів.

Серед різноманітних сучасних освітніх технологій, що запроваджуються викладачами клієнтоорієнтованих та конкурентоспроможних на ринку праці навчальних закладів є Smart-технології, що являють собою інтерактивний навчальний комплекс, за допомогою якого є можливість створювати, редагувати та поширювати в будь-який час мультимедійні навчальні матеріали. Акцентуючи на актуальності даної проблематики, доцільно відзначити, що в умовах сьогодення Smart-технології стали невід'ємною частиною сучасного життя суспільства, які допомагають проводити динамічні презентації, демонструвати документи, сторінки Інтернету або відео на інтерактивному екрані, зробити будь-яку модель інтерактивною [2]. По суті аббревіатура Smart має таке тлумачення: самокерований; мотивований; адаптивний; ресурсозбагачений; технологічний. Аналіз досліджень у сфері Smart-підходу в освіті, показує, що переважно таку освіту потрібно розуміти як навчальний процес з використанням технологічних інновацій та Інтернету, що надає слухачам можливість придбання професійних компетенцій на основі системного багатовимірного бачення і вивчення дисциплін, з урахуванням їх багатоаспектності і безперервного оновлення змісту [2]. Застосування системи Smart-освіти є оберненим зв'язком якості отриманих знань, що дозволяє підібрати найбільш оптимальні методи опитування та навчання індивідуального і групового характеру з метою найефективнішої готовності студентів до професійної діяльності: тестування, анкетування, електронна взаємодія (спілкування). Професійні якості майбутніх фахівців вимірюються не тільки знаннями своєї діяльності, а й такими додатковими особистістими характеристиками як: швидкодія, організованість, вміння застосовувати міжпредметні зв'язки тощо.

На ґрунті Smart-технологій можна виділити 5 ключових характеристик Smart-університету: *соціальна спрямованість, мобільність, доступність, технологічність та відкритість* [3].

Концептуальною основою його діяльності є наявність великої кількості різних наукових джерел та інформаційно-навчальних матеріалів, мультимедійних ресурсів (аудіо, графіка, відео), які можна легко та швидко проектувати, збирати до певного комплексу, налаштовувати індивідуально під кожного студента, його потреби та особливості навчальної діяльності і рівень навчальних досягнень.

У світовій практиці навчання виокремились такі тенденції щодо останніх освітніх трендів, озвучених журналом FORBS: 1) *дистанційна освіта в якості лідера навчальних технологій* за рахунок зростання кількості відеокурсів на Your Tube та iTunes, а також електронних навчальних матеріалів; 2) *персоналізація навчання* – з акцентом на індивідуальних психологічних характеристиках особистості, що сприяє підвищенню її мотивації до навчання, розвитку інтелекту, творчості та креативності; 3) *гейміфікація освіти*, що сприяє впровадженню ігрових технологій в неігрові ситуації; 4) *інтерактивні підручники*, що мають докорінно змінити «традиційні» подання і інтерпретацію навчального матеріалу; 5) *навчання через відеоігри* як унікальна можливість надати знання про реальний світ через інтерактивне занурення у світ віртуальний [4].

Центральним системотворчим елементом, імплантованим в структуру цифрового суспільства є *електронне навчання* як основа формування системи дистанційного навчання. Технологічний розвиток провідних університетів світу досягнув сьогодні такого рівня, коли подальший розвиток інформаційної бази якісно нової зміни не принесе. Освітній контент є у вільному доступі для студентів, забезпечується моніторинг зворотного зв'язку викладачів і студентів, обмін знаннями між ними, автоматизація адміністративних завдань, що є засадами формування концепції *Smart education*, здатне забезпечити максимально високий рівень освіти, відповідний завданням і можливостям сьогодення, адаптацію молоді в умовах швидкозмінного середовища, перехід від книжкового контенту до активного. *Smart education, або розумне навчання* є гнучким навчання в інтерактивному освітньому середовищі за допомогою світового контенту, що перебуває у вільному доступі, в основі якого є широка доступність знань. Концепція *Smart education* обумовлена виникненням таких технологій в освітньому процесі як розумні дошка, розумні екрани, доступ звідусіль в Інтернет. Його метою є підвищення ефективності навчання за рахунок перенесення освітнього процесу в електронне середовище, а головний принцип – індивідуалізація навчання.

Отже, за рахунок розвитку підходів, методів і Smart-технологій відбувається неминуча трансформація освіти, а особи, підготовлені в середовищі *Smart education*, швидше адаптуються до умов розумного життя і країни в цілому. Економіка країни, побудована на основі єдиних підходів до розробки подібної концепції, дозволяє вийти на світову арену і взаємодіяти в рамках єдиних стандартів.

Літературні джерела

1. Від смарт-технологій – до смарт-освіти і смарт-суспільства [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.fulbright.org.ua/uk/news/163/smart.html>
2. Семеніхіна О. В. Нові парадигми у сфері освіти в умовах переходу до SMART-суспільства [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.irbis-nbuv.gov.ua/.../cgiirbis_64.exe
3. Measuring the Information Society 2012/ Committed to connecting the world/ [Електронний ресурс] – Режим доступу : http://www.itu.int/dms_pub/itu-d/opb/ind/D-IND-ICTOI-2012-SUM
4. Левин М. Как технологии изменят образование: пять главных трендов. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.forbes.ru/tehnobudushchee/82871-kak-tehnologii-izmenyat-obrazovanie-pyat-glavnyh-trendov>
5. Тихомиров В.П. Мир на пути Smart education. Новые возможности для развития. [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://cyberleninka.ru/article/n/mir-na-puti-smart-education-novye-vozmozhnosti-dlya-razvitiya>

ВАСИЛЬ МУКОВІЗ

к.е.н., доц.

КАТЕРИНА ОБЕРТАС

студ.

Київський національний
торговельно-економічний
університет

SMART ОСВІТА: ПОТРЕБА ТА ПЕРЕПОНИ У ВИКОРИСТАННІ

Сучасне суспільство поступово трансформується у Smart-суспільство (*Smart Society*), про що зазначають соціологи, філософи, спеціалісти ІТ-сфери, освітяни тощо. Під цим поняттям розуміють нову якість суспільства, у якому сукупність використання

підготовленими людьми технічних засобів, сервісів та Інтернету приводить до якісних змін у взаємодії суб'єктів, що дозволяє отримувати нові ефекти – соціальні, економічні та інші переваги для кращого життя [1].

Сучасна молодь – інформаційна молодь, і сьогодні майбутній абітурієнт отримав повну свободу вибору. Він сам вирішує, де і як черпати інформацію, з ким і коли спілкуватися, які дивитися фільми і яку музику слухати. Список можливостей, яке надає сучасне інформаційне середовище, безмежний. Але коли мова йде про отримання вищої освіти, можливість вибору зводиться до мінімуму. Звичайно, спектр напрямів підготовки сьогодні досить широкий, проте більшість вищих навчальних закладів може запропонувати абітурієнтам стандартну освітню програму, побудовану на багаторічному досвіді вивчення фундаментальних наук, знання в області яких можуть випускнику вузу ніколи не знадобитися у майбутньому.

Концептуальною основою діяльності університету, спрямованого на Smart-освіту, є наявність великої кількості різних наукових джерел та інформаційно-навчальних матеріалів, мультимедійних ресурсів (аудіо, графіка, відео), які можна легко та швидко проектувати, збирати до певного комплексу, налаштовувати індивідуально під кожного студента, його потреби та особливості навчальної діяльності і рівень навчальних досягнень [2].

Для забезпечення якісної Smart-освіти університетам необхідно використовувати Smart-підхід до створення електронних навчальних курсів. Електронний курс повинен забезпечувати гнучке навчання студентів в інтерактивному навчальному середовищі, яке дозволяє йому максимально швидко адаптуватися до навколишнього середовища, навчатися у будь-якому-місці і у будь-який час на основі вільного доступу до контенту по всьому світі. Це певний сценарій або траєкторія навчальних подій по роботі з електронними ресурсами у вигляді карти-знань, що призводить до досягнення навчального ефекту та має такі властивості, як: гнучкість – забезпечення можливості швидкого редагування ресурсів; наявність індивідуальної траєкторії навчання – тобто, можливість скласти з набору навчальних елементів індивідуальну програму навчання для кожного студента; інтеграція навчальних елементів з іншими відкритими інформаційними ресурсами; фокусування на навчальні потреби студента, персоніфікація контенту; інтерактивність навчальних елементів курсу; максимальне використання мультимедійних технологій; зворотній

зв'язок між викладачем і студентом в курсі; наявність навчальних елементів, які забезпечують ефективну комунікацію та співпрацю студентів між собою та з викладачем, зокрема, заснованих на проектній технології; забезпечення комунікації за допомогою сучасних сервісів соціальних мереж [3].

Та попри розуміння потреби впровадження новітньої освітньої системи існує ряд протиріч, притаманних сучасному пострадянському освітньому простору:

1. Протиріччя соціально-педагогічного і соціально-економічного характеру:

- постійно зростаюча вартість підготовки фахівця і низька ефективність та висока витратність традиційного масового навчання, які потенційно поступаються навчанню з використанням повноцінних інформаційних технологій;

- перепони у доступності навчання, що виникають у студентів, для яких є утрудненим традиційне навчання (або віддаленість, або фізичні вади тощо);

- перепони мобільності, які зумовлені традиційним навчанням та його методичним супроводом, неузгодженістю в навчальних планах спеціальностей різних вишів, упередженим ставленням до молодшої особистості, яка бажає навчатися не на одному місці;

- перепони в індивідуалізації навчання, які виникають в умовах традиційної організації масового навчання, де у повному обсязі важко створити умови з урахуванням особистісних характеристик суб'єкта навчання;

2. Протиріччя організаційно-методичного характеру:

- проблема активізації пізнавальної активності і самонавчання, які саме забезпечують якість і глибину засвоєних знань;

- проблема переорієнтації технологій навчання на самостійну дослідницьку роботу і розвиток творчих якостей, які конче вимагають інноваційної перебудови як системи оцінювання якості засвоєних знань, так технологій навчання в цілому;

- швидке збільшення обсягу нових знань, яке можна порівняти з інформаційним вибухом, і традиційна орієнтація на друковані видання за списком викладача;

- проблеми застарілого вмісту і форми подання навчального матеріалу без урахування сучасних тенденцій науки і техніки, наявного електронного контенту, детального аналітичного огляду доступних

електронних джерел, методичних технік використання комп'ютерних засобів тощо;

– проблема інтеграції сучасних технологій мобільного і електронного навчання в застарілу систему навчання українських вишів;

– проблема «інтелектуальної обмеженості» підростаючого покоління - сучасна молодь у своїй більшості не читає наукову і навіть художню літературу, активно використовує ІТ, але у досить вузьких сферах (соціальні мережі, ігри тощо), як правило, немотивована на навчання і при цьому не розширює власний спектр інтересів.

Наведені перепони і протиріччя у поєднанні з суспільними інформаційними процесами з необхідністю вимагають і врешті решт призведуть до якісних змін в освітній галузі. Тому актуальними наразі є пошуки таких стратегій навчання, які пов'язані як з ефективним використанням інформаційних і комунікаційних технологій, так і навчанням та вихованням молоді, креативної і творчої особистості у будь-який час і у будь-якому місці.

Літературні джерела

1. Тихомирова Н.В. Глобальная стратегия развития smart-общества. МЭСИ на пути к Smart-университету /Smart Education, [Електронний ресурс] <http://smartmesi.blogspot.com/2012/03/smart-smart.html>

2. Measuring the Information Society 2012/ Committed to connecting the world/ [Електронний ресурс] - Режим доступу: http://www.itu.int/dms_pub/itu-d/opb/ind/D-IND-ICTOI-2012-SUM-PDF-R.pdf

ВІКТОР МУШЕНОК,

к.ю.н., доц.

Київський національний
торговельно-економічний
університет

НОВАЦІЇ SMART- ОСВІТИ ЩОДО ОВОЛОДІННЯ ПРАВОВИМИ ЗНАННЯМИ

В сучасній науці визначаються наступні основні підходи, які позиціонують смарт-освіту як особливий і новий тип освіти: технологічний, організаційний, педагогічний [1, с. 45]. Тобто,

технологічний і організаційний аспекти смарт-освіти необхідні для формування її педагогічного аспекту. Адже сучасне суспільство, яке нами визначається як смарт-суспільство, є інформаційним, а в ньому повинен бути реалізований новий проект оволодіння знаннями. Такий проект передбачає, що у подальшій перспективі будуть найбільш затребувані ті способи роботи з інформацією, які були в меншій мірі використовувались на попередніх етапах суспільного розвитку.

Ці типи підходів відповідають тому, що доцільно позначити поняттям «вимірювання смарт-освіти» [2, с. 24]. Використовуючи термінологію договірної права, дане поняття можна визначити як істотні аспекти смарт-освіти, які беруть участь у формуванні цілісної його системи і неможливі один без одного.

Для створення сучасної системи смарт-освіти необхідним також є те, всі її компоненти (освітні програми, освітні стандарти і вимоги, правила організації освітнього процесу, форми організації навчання, мережа освітніх установ і наукових організацій тощо) повинні позиціонуватись із загальним принципом, які роблять освіту «смарт».

На нашу думку, особливу увагу слід приділити управлінню освітнім контентом і освітніми ресурсами в смарт-освіті. Виходячи з цього твердження, нами, в результаті проведеного власного дослідження окремих елементів сучасного освітнього процесу, пропонується до обговорення кілька нововведень щодо більш ефективного забезпечення процесу отримання правових знань студентами, що є *метою* даного дослідження.

Отже, для досягнення позитивного ефекту щодо оволодіння студентами правових знань в умовах постійного оновлення, удосконалення та трансформації нормативно-правової бази нашої держави, необхідна реалізація управління академічними знаннями, що зможе забезпечити максимальну гнучкість в розробці і використанні освітнього контенту в навчальному процесі.

Основною нашою пропозицією є здійснення регулярного коректування електронних навчальних матеріалів з правових дисциплін викладачами шляхом негайного поновлення інформації щодо змін норм законодавства з професійних сайтів (Верховної Ради України, Кабінету Міністрів України тощо). Це означає, що здобувачі правових знань зможуть вивчати актуальний матеріал, ставати професіоналами, які знають сучасний рівень розвитку юридичної професійної діяльності.

Необхідний рівень гнучкості може бути досягнуто за рахунок розробки схеми навчального контенту, яка б могла наповнюватися або оновлюватися викладачем самостійно чи спільно зі студентами.

Ще однією нашою пропозицією є зниження рівня механічного запам'ятовування сучасними студентами-правознавцями абзаців, пунктів, статей, розділів, глав нормативно-правових актів. На нашу думку, навички механічного запам'ятовування, які були виключно важливі в безписемну епоху, поступово втрачають своє значення, в сучасному суспільстві, коли доступ до величезних обсягів правової інформації (нормативних актів, судової та правозастосовної практики тощо) можна вільно отримати із електронних інформаційних ресурсів, а врахуванням можливостей електронних пошукових систем така інформація отримується протягом лічених секунд.

Тобто, з розвитком технологій, втрачають своє значення різні механістичні, рутинізовані когнітивні процедури запам'ятовування окремих правових норм та приписів. Зазначене, звичайно не стосується норм Конституції України та ряду основних галузевих норм для відповідного фахівця. Необхідно сформулювати вимоги до того, які когнітивні здібності (розвиток розумових процесів – [пам'ять](#), [формування понять](#), рішення завдань, [уява](#), [логіка](#)), що входять до складу когнітивної компетентності здобувачів правової освіти, треба розвивати.

Загальною ознакою когнітивної компетенції студента-правознавця пропонується визначити когнітивно-складне мислення. Таке мислення передбачає здатність бачити складну структуру явищ, сприймати комплекс причин існування ситуації, давати зважену правову оцінку, бачити альтернативи, уникати однозначного бінарного вибору.

Висновки. Смарт-технології мають потенціал для того, щоб стати пріоритетною технологією у забезпеченні розвитку суспільства. Відмінною характеристикою смарт-технологій у оволодінні правовими знаннями є їх здатність до миттєвого реагування на зміни окремих елементів державної правової політики. Отже, необхідність формування концепції смарт-освіти підтверджується динамічністю суспільного середовища. Ключовим елементом концепції смарт-освіти є смарт-навчання, яке неможливе без накопиченого досвіду використання елементів електронного навчання. Основне завдання смарт-навчання – створювати умови отримання нової ефективності в навчальному процесі.

Літературні джерела

1. Комлева Н.В. Моделі та інструменти інноваційного розвитку освіти в відкритій інформаційній середовищі: Монографія. / Н.В. Комлева – М.: МЕСІ, 2013. – 199 с.

2. Тихомиров В.П. Світ на шляху Smart Education: нові можливості для розвитку / В.П. Тихонов // Відкрита освіта. – 2011. № 3, С. 22–28.

ОЛЬГА НЕЖИВА

к.ф.н., ст. викл.

Київський національний
торговельно-економічний
університет

SMART-ОСВІТА – ОСВІТА МАЙБУТНЬОГО

Людина ХХІ століття – це асоціація з масовою комп'ютеризацією та Інтернетом. Адже вона створила неймовірну кількість новітніх комп'ютерних технологій, що набагато полегшили її життя. Усе більшого поширення здобули матеріальні та технічні цінності, які не обминули і навчальний процес. Звичайно, поява всесвітньої павутини внесла свої корективи щодо зміни концепції навчання.

Так, з'явилася Smart-освіта у ХХІ столітті. Саме слово smart має англійське походження, що перекладається як розумний або технологічний. Проте, науковий керівник школи «Освіта в інформаційному суспільстві» Московського економіко-статистичного інституту (МЕСІ) В.П. Тихомиров пояснює даний термін як нову властивість, яка характеризує Інтернет-інтеграцію у даному об'єкті двох і більше елементів, які раніше не поєднувалися [4]. Оскільки, термін smart– це аббревіатура таких слів як Self-directed, Motivated, Adaptive, Resource-enriched, Technology, які перекладаються: самостійний, мотивований, адаптивний, збагачений ресурсами, технологічний.

Відтак, Smart-освіта – це навчальний процес у якому використовують технологічні інновації та Інтернет-ресурси. Адже це дає можливість слухачам здобути професійні компетенції на основі системного багатовимірного бачення і вивчення дисциплін, з урахуванням їх багатоаспектності і безперервного оновлення змісту [3].

Таким чином, концепція Smart-освіти являє собою основною складовою освіти майбутнього, тобто передбачається розширення

часу, простору, методів навчання та навчальних матеріалів, які спрямовуються на наявність великої кількості джерел та, звичайно, на величезну різноманітність мультимедійних матеріалів таких як аудіо, відео, графіку і при цьому, які можна з легкістю підлаштувати відповідно до вимог і рівнів слухачів. Все це означає, що відбувається перехід від освіти, яка сконцентрована на трьох навчальних діяннях, а саме на арифметиці, читанні, письмі, до освіти, що удосконалює такі сім вмій (7 C's) у XXI столітті як:

- творчість та інновації (creativity and innovation);
- комунікацію (communication);
- міжкультурне взаєморозуміння (cross-cultural understanding);
- співпрацю та лідерство (collaboration and leadership);
- критичне мислення та розв'язання проблем (critical thinking and problem solving);
- грамотність у сфері ІКТ (ICT literacy);
- кар'єру та життєві навички (career and life skills).

Крім того, Smart-освіта для свого розвитку містить певні завдання, які передбачають розробку та впровадження електронних підручників; зміцнення освіти у сфері етики використання ІКТ для розв'язання пов'язаних з ІКТ соціальних проблем; створення підґрунтя для освітніх послуг; підвищення кваліфікації вчителів для того, щоб широко застосовувати Smart-освіту, тому що перехід до технологій Smart сформує і нові вимоги до педагогів, які повинні бути не тільки добре обізнаними у своїй професійній сфері, а й мати широкий світогляд і світосприйняття, при цьому працювати у суміжних сферах та використовувати різні технології для роботи із своїми вихованцями; створення онлайн-класів і електронної системи оцінювання знань; широке використання освітніх ресурсів для громадських цілей; тощо.

Також, Smart-освіта вважається легко керованою, як із середини навчального закладу через гнучкість навчального процесу, так і ззовні, тобто постійно живиться зовнішніми джерелами [3]. Мова йде про те, що Smart-підходи передбачають давати не готові знання, а створювати умови, які будуть давати можливість учням набувати навички та особистий досвід.

Таким чином, за допомогою цих стратегій кожен слухач навчального закладу XXI століття може отримати ті базові та професійні знання, які йому потрібні у будь-який час та у будь-якому місці для подальшого свого використання у майбутньому і бути конкурентоспроможним у своїй сфері діяльності.

Літературні джерела

1. Bates T. National strategies for e-learning in post-secondary education and training / Bates Tony – UNESCO, 2001. – 132 p.
2. Defining eLearning / Performance, Learning, Leadership, & Knowledge Site. [Electronic resource]. – Mode of access : <http://www.nwlink.com/~donclark/hrd/elearning/define.html>.
3. Семеніхіна О. В. Нові парадигми у сфері освіти в умовах переходу до smart-суспільства [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://nvd.luguniv.edu.ua/archiv/NN23/13sovpds.pdf>
4. Тихомиров В. П. Мир на пути к смарт-обществу. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://me-forum.ru/upload/iblock/982/9822ab64e205263119d6568e24dc4292.pdf>

СВІТЛАНА РЗАЄВА,

к.т.н., доцент

МИХАЙЛО ЧУДІК

студ.

Київський національний
торговельно-економічний
університет

МАСОВІ ВІДКРИТІ ОНЛАЙН-КУРСИ ЯК МЕТОД ФОРМУВАННЯ SMART-СУСПІЛЬСТВА

Масові відкриті онлайн-курси (або МООС) -це Інтернет-курс з великомасштабною інтерактивною участю та відкритим доступом через глобальну мережу Інтернет. Окрім традиційних матеріалів навчального курсу, такі як відео, читання, самостійні завдання, такі курси надають можливість використання інтерактивного форуму користувачів, які допомагають створити спільноту студентів, викладачів та асистентів.

Це одна з найновіших форм дистанційного навчання, яка активно розвивається у сучасній світовій освіті. Подібні сайти розраховані на слухачів різних рівнів підготовки — як новачків, так і досвідчених фахівців. На даний час Інтернет просто переповнений різноманітними онлайн курсами на яких можливе вивчення різноманітних курсів від провідних університетів та викладачів у світі, переважно цілком безкоштовно. Найпопулярніші онлайн курси збирають сотні тисяч

студентів. Прикладами MOOC можуть слугувати Coursera, EdX, Udacity.

У жовтні 2014 року почала роботу платформа українських масових онлайн-курсів Prometheus. Головною метою цієї курсів є безкоштовне надання онлайн-доступу до онлайн курсів університетського рівня всім бажаючим, а також надання можливості публікувати та розповсюджувати такі курси провідним викладачам, університетам та компаніям.

Закордонний досвід використання масових відкритих онлайн-курсів свідчить про приріст результатів навчання до 30% у порівнянні з звичайним навчанням. Адже на сьогодні молоді люди проводять понад шість годин на добу у мережі Інтернет, тому цей час доцільніше використовувати задля користі, тобто для навчання.

Збільшення масових онлайн-курсів потрібне для покращення smart-суспільства, адже smart-людина це людина яка вчиться протягом усього життя, створює інновації, шукає спільно з владою шляхи розв'язання соціальних проблем, стає громадянином світу. У країнах Євросоюзу підтримують саме таких людей незалежно від віку й соціального статусу. Онлайн-курси також дають змогу навчатись людям з обмеженими можливостями, літнім людям, а також бізнесменам і тим людям які мають обмежену кількість часу, але мають бажання вчитись.

Зокрема однією із провідних країн у світі де відбуваються швидкий розвиток smart-суспільства є Південна Корея, у якій на даний час працює більше 20 кіберуніверситетів і навчання у яких відбувається за допомогою онлайн курсів.

Згідно повідомлень ЮНЕСКО у світі є велика недостача кваліфікованих учителів та викладачів. Вирішити цю проблему допоможуть масові відкриті онлайн-курси. Адже завдяки цьому один викладач зможе вести лекції для тисяч студентів. Також завдяки онлайн-курсам відсутня проблема з пропусками, адже можна у будь-який момент зайти на сайт і прослухати лекцію повторно, а у разі нерозуміння матеріалу можна отримати допомогу, як від викладача, так і від інших студентів. Така освіта згуртовує слухачів задля вирішення проблеми і надає неабиякий досвід у співпраці з іншими людьми. Специфікою таких курсів є те, що після повного проходження онлайн курсу кожен слухач проходить спеціальні тести на перевірку вивченого матеріалу і, в разі успішного складення, видається сертифікат про завершення навчання, у протилежному випадку можливе повторне проходження курсу без різноманітних наслідків.

Створити власний сервіс з онлайн-курсів можна досить швидко та не дорого, а отже це сприяє розвитку економіки.

Проте незважаючи на очевидні переваги онлайн-курсів у них є певні мінуси, а саме недоступність для усіх прошарків населення, адже для них потрібен стабільний та якісний Інтернет а також наявність електронних приладів з яких можливо зайти у мережу задля проходження курсів. А як відомо у сільській місцевості є певні проблеми з покриттям якісного Інтернет-з'єднання. Також не всі можуть дозволити собі прилади, які дозволяли би користуватися усіма можливостями масових відкритих онлайн курсів.

Онлайн курси надають певні переваги, відносно звичайного навчання, основними з яких є можливість вивчення інформації, що зацікавила користувача у зручній для нього час наприклад, у дорозі чи вдома. Він має можливість зайти на той чи інший онлайн курс з будь-якого пристрою, який має доступ до мережі Інтернет.

Літературні джерела

1. Борисовська, Ю. О. Аналіз сучасних платформ дистанційного навчання / Ю. О. Борисовська, О. С. Козлова, О. А. Лисенко // Вестник Херсонського національного університета. – 2010. – № 2 (38). – С. 491-496.

2. Джавала Л. Впровадження новітніх методів дистанційного навчання в системі освіти / Любомира Джавала // Інноваційні комп'ютерні технології у вищій школі : матеріали 4-ої Науково-практичної конференції, 20–22 листопада 2012 року, Львів / Національний університет "Львівська політехніка". – Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2012. – С. 46–49.

ІРИНА СОКОЛОВСЬКА

к.е.н., доц.

Київський національний
торговельно-економічний
університет

СУЧАСНІ ВИМІРИ SMART-ОСВІТИ ЯК СКЛАДОВОЇ SMART-СУСПІЛЬСТВА

Сучасні досягнення науково-технічного прогресу сприяють поступовому переходу інформаційного суспільства на новий етап, пов'язаний із використанням так званих «smart»-технологій. При цьому сам термін «smart» використовується у різних сферах

суспільного життя, у першу чергу, як ознака гнучкої взаємодії об'єкту із зовнішнім середовищем. Така взаємодія виникає внаслідок здатності системи чи процесу до миттєвої реакції на зовнішні зміни, адаптації до них, можливості самостійного розвитку та самоконтролю, що забезпечує ефективне досягнення кінцевого результату. Дані якості є вкрай важливими, що надає їм самостійного значення та дозволяє застосовувати як по відношенні до окремих товарів (наприклад, телефон, автомобіль, будинок), так і цілих суспільних сфер, інституційних одиниць чи складних структур (освіта, університет, місто, суспільство).

Слід зазначити, що параметри сучасної глобальної стратегії формування smart-суспільства визначає, перш за все, т. з. smart-економіка. Дослідники даної проблеми до ознак «розумності» економічної системи відносять здатність забезпечувати першочерговий розвиток людського потенціалу, дотримуватись високих екологічних та соціальних стандартів.

«Smart» як можливість миттєвої адаптації до зовнішніх змін стає надзвичайно затребуваним для сучасного соціального розвитку, а особливо для подальшого розвитку освіти. Формування нової концепції smart-освіти базується на досягненнях інформаційно-комунікаційних технологій, що дозволяють досягнути нових соціально-економічних ефектів не лише в освітній сфері, а й вийти на новий рівень ефективності та конкурентоспроможності всієї економіки.

Використання smart-технологій змінює зміст і форму надання освітніх послуг, що є важливим чинником формування smart-суспільства. У цьому зв'язку великого значення набуває дистанційна освіта, що трансформується у роботу не лише із знанням, а й з інформацією. Це кардинально змінює уявлення про інституційні форми та вікові періоди, оскільки освіта набуває характеристик перманентності, триває впродовж усього життя (life long learning) та стає доступною для більш широких верств населення.

Проте важливо усвідомити, що лише використання smart-технологій не здатне визначити характер освіти нового типу у процесі розвитку smart-суспільства. Використання різних технологічних рішень в освітньому процесі (інтерактивні екрани, електронні підручники, програмне забезпечення для створення та розповсюдження комунікативного навчального контенту) вимагає забезпечення належних умов розвитку та відтворення носіїв людського інтелекту (кадрового потенціалу). Тому крім технологічної складової

доцільно розглядати людський (педагогічний) та організаційний виміри smart-освіти.

Організаційний вимір smart-освіти передбачає організацію ефективної системи використання smart-технологій. Мова йде про індивідуалізацію освітніх програм та їх відповідність принципу безперервності освіти. Важливим пріоритетом smart-суспільства є досягнення узгодженості різних рівнів освіти не лише у вищій школі, а й початкової, середньої та післявузівської освіти.

Педагогічний вимір smart-освіти включає сукупність результатів навчання та виховання, педагогічних методів їх досягнення. При цьому особливого значення набуває когнітивна компетентність як здатність аналізувати складну структуру явища, сприймати комплекс причинно-наслідкових зв'язків та давати їм власну виважену оцінку. Саме такий спосіб мислення відповідатиме очікуванням і потребам людини у сучасному smart-суспільстві, дозволить враховувати перманентні зміни в економіці, науці та технологіях.

Для реалізації зазначених цілей smart-освіта повинна відповідати наступним принципам:

- здатності студентів до організації самостійної пізнавальної діяльності на основі використання smart-технологій;
- забезпечення умов належного розвитку та відтворення кадрового освітнього потенціалу;
- актуалізації освітніх програм та відповідності вимогам реального часу;
- реалізації перманентного навчального процесу та узгодження різних рівнів освіти;
- гнучкості та індивідуалізації навчання.

СВІТЛАНА СУПРУН,

к.е.н., доц.

ВІКТОРІЯ ТУРЧАК,

к.е.н., доц.

Вінницького торговельно-
економічного інституту КНТЕУ

ОСНОВНІ ПРИНЦИПИ ЗАСТОСУВАННЯ SMART-ОСВІТИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

Інформаційні технології стали невід'ємною складовою життя сучасної людини. Як найбільш динамічна галузь економіки, вони

відкривають великі можливості в розповсюдженні знань та доступі до них. Стрімкий технологічний розвиток зумовлює суспільні зміни, базуючись на розумних системах навчання. Якщо раніше єдиним джерелом інформації для студента був викладач, то на сучасному етапі знання передаються не тільки від викладача до студента, а й між студентами. В найближчій перспективі головним джерелом знань для студентів стане Інтернет, а технології будуть індивідуально орієнтовані й спрямовані на створення нових знань. Рух знань відбуватиметься в різних напрямках: викладач-студент, студент-викладач, студент-студент тощо. Отже, на зміну традиційної освіти та електронного навчання (e-learning) приходять smart-освіта (Smart Education, розумна освіта).

Під smart-освітою розуміють організовану та здійснювану за допомогою технічних новацій та Інтернету взаємодію предмета науки, слухача, викладача та інших учасників процесу, націлену на формування системного, багатомірного бачення предмета науки, зокрема його різних аспектів. Багато країн використовують поняття “Smart Education” у якості стандарту [1].

В сонові концепції smart-освіти лежить гнучкість, що передбачає наявність великої кількості джерел, максимальну різноманітність мультимедійних засобів, здатність швидко і просто налаштується під рівень і потреби слухача. Формування концепції смарт-освіти базується на досягненнях інформаційних і комунікаційних технологій, що дозволяють домогтися нових економічних і соціальних ефектів в системі освіти і отримати нову ефективність [2]. Появі та розвитку smart-освіти сприяють такі інтелектуальні технології як хмарні обчислення, аналітика навчання, великі обсяги даних, інтернет-речі, різноманітні гаджети.

При цьому основними принципами smart-освіти є наступні [1]:

1. Використання в освітній програмі актуальних відомостей для вирішення навчальних завдань. Швидкість і обсяг інформаційного потоку в освіті і будь-якій професійній діяльності стрімко зростає, тому існуючі навчальні матеріали необхідно доповнювати відомостями, що надходять в режимі реального часу.

2. Організація самостійної пізнавальної, дослідницької, проектної діяльності студентів. Даний принцип є ключовим при підготовці фахівців, готових до творчого пошуку вирішення професійних завдань, самостійної діяльності.

3. Реалізація навчального процесу в розподіленому середовищі навчання. Освітнє середовище зараз не обмежується територією

університету або межами системи дистанційного навчання. Процес навчання повинен бути безперервним, що включає навчання в професійному середовищі.

4. Взаємодія студентів з професійним співтовариством. Професійне середовище розглядається не тільки як замовник на підготовку фахівців, але стає активним учасником навчального процесу.

5. Гнучкі освітні траєкторії, індивідуалізація навчання. Сфера освіти значно розширюється за рахунок залучення в систему освіти працюючих громадян, частоті зміни виду професійної діяльності, інтенсивним розвитком технології.

6. Різноманіття освітньої діяльності вимагає надання широких можливостей для студентів з вивчення освітніх програм і курсів, використання інструментів у навчальному процесі, відповідно до їх можливостей здоров'я, матеріальних та соціальних умов.

Таким чином, головна мета smart-освіти – зробити процес навчання найбільш ефективним за рахунок перенесення освітнього процесу в електронне середовище. Такий підхід дозволяє надати доступ до знань викладача кожному бажаючому, розширити межі навчання (як кількісно, так і у просторі та часі). Навчання стане доступним всюди і завжди. Реалізація концепції smart-освіти базується на накопиченому досвіді електронного навчання (e-learning) та відкриває нові можливості для викладача та студентів, сприяє формуванню навичок XXI століття.

Літературні джерела

1. Твердохліб А.І. Smart education – нова тенденція у сфері освіти [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/Pfto_2016_48_33.pdf

2. Smart Technology based Education and Training // Smart Digital Futures. - Amsterdam: IOS Press BV, 2014.

ВАСИЛЬ ХРОМЕЙ

к.ю.н., ст. викл.

Київський національний
торговельно-економічний
університет

РОЛЬ СМАРТ-ОСВИТИ В РОЗВИТКУ СУЧАСНОГО СУСПІЛЬСТВА

Освіта - основа інтелектуального, культурного, духовного, соціального, економічного розвитку Українського суспільства і держави.

Метою освіти в Україні є всебічний розвиток людини як особистості та найвищої цінності суспільства, розвиток її талантів, розумових і фізичних здібностей, виховання високих моральних якостей, формування громадян, здатних до свідомого суспільного вибору, збагачення на цій основі інтелектуального, творчого, культурного потенціалу народу, підвищення освітнього рівня народу, забезпечення народного господарства кваліфікованими фахівцями.

Провідними принципами сучасної освіти в Україні є: доступність для кожного громадянина усіх форм і типів освітніх послуг, що надаються державою; рівність умов кожної людини для повної реалізації її здібностей, таланту, всебічного розвитку; гуманізм, демократизм, пріоритетність загальнолюдських духовних цінностей; органічний зв'язок із світовою та національною історією, культурою, традиціями; незалежність освіти від політичних партій, громадських і релігійних організацій (крім навчальних закладів, заснованих релігійними організаціями); науковий, а також світський характер освіти (крім навчальних закладів, заснованих релігійними організаціями); інтеграція з наукою і виробництвом; взаємозв'язок з освітою інших країн; гнучкість і прогностичність системи освіти; єдність і наступність системи освіти; безперервність і різноманітність освіти; поєднання державного управління і громадського самоврядування в освіті.

Основними завданнями сучасної освіти повинне бути забезпечення безперервне навчання людини протягом її життя; особистісно-орієнтованість навчання; безперервне оновлення змісту професійної освіти; орієнтація на реальні потреби ринку освітніх послуг тощо.

Однак, для успішного розвитку Українського суспільства і держави необхідні нові концепції, в тому числі – смарт-освіта. В

сучасному розумінні концепція смарт-освіти має на меті створення інтегрованого інтелектуального середовища; окреслення напрямів розвитку учасників освітнього процесу, включно із засобами формального і неформального процесу навчання. Результатом запровадження сучасних концепцій смарт-освіти в Україні повинні стати додаткові можливості для професійної реалізації учасників освітнього процесу на ринку праці.

Для подальшого розвитку смарт-освіти в Україні можливим і необхідним є використання вже наявної технічної бази: стаціонарних комп'ютерів, ноутбуків, нетбуків, планшетів, проекторів тощо.

Актуальність запровадження смарт-освіти полягає в тому, що сучасна система освіти не відповідає новим реаліям економічного та соціального розвитку в епоху смарт-технологій.

Сучасна смарт-освіта повинна бути направлена на навчання зайнятого населення, оскільки від обсягу та змісту нових знань зростає ефективності та продуктивності праці, що в свою чергу впливає на економічних розвиток держави.

За допомогою смарт-освіти педагогічні та науково-педагогічні працівники будуть менше витрачати часу для донесення інформації до учнів, студентів, слухачів. Останні зможуть за допомогою наявної технічної бази самостійно віднайти необхідну інформацію, і удосконалювати свої знання не лише в освітніх закладах але і протягом всього життя.

І тому, вважаємо, що смарт-освіта стала необхідною умовою для розвитку сучасної ринкової економіки, а також громадянського суспільства та правової держави.

МИХАЙЛО КУЗУБ

ст. викл.

ГАННА ШАПОВАЛОВА

студент

Київський національний
торговельно-економічний
університет

СУЧАСНИЙ СТАН SMART-ОСВІТИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

Ключові аспекти сучасної Smart-освіти - створення гнучкого та відкритого середовища навчання з використанням гаджетів, відкритих освітніх ресурсів, систем управління.

У середовищі Smart-освіти створюються умови для реалізації проголошеного ЮНЕСКО провідного принципу освіти XXI століття «освіта для всіх» і «освіта через усе життя» - «Life Long Learning (LLL)». Smart-освіта дозволить підвищити доступність освіти «завжди, скрізь і в будь-який час» [4].

Нині технології Smart надзвичайно актуальні. Якщо деякий період часу тому про ці технології говорили лише в майбутньому часі, то сьогодні показує нам практичну реалізацію цих ідей в концепціях розвитку окремих підприємств, громад, міст тощо. Відповідно освіта, якщо вона не лише хоче йти в ногу з потребами часу, а й дещо випереджувати вимоги - також має використовувати Smart- технології, зокрема Smart Classroom, Flipped Classroom та ін.

Наприклад, Smart Classroom Suite – програмне забезпечення, що включає інтегрований програмний комплекс, котрий використовується в комп'ютерній аудиторії. Цей комплекс включає програмне забезпечення: для спільного навчання – Smart Notebook, для учнів - Smart Notebook SE; для управління навчальним процесом – Smart Sync; для проведення інтерактивного опитування – Smart Response.

У майбутньому, за рахунок спільної розробки та використання освітніх матеріалів на базі Smart-технологій, суспільство зробить потужний крок назустріч «розумній планеті».

Smart-освіта передбачає генерацію нових знань, ідей, розвиток smart-середовища, smart-суспільства – інтелектуального середовища людей, які спеціально підготовлені для того, щоб здійснювати та реалізовувати новітні ідеї та концепції. Багато країн світу таких як Корея, Японія, Австралія, Нідерланди заявили про smart-ідею як національну ідею всього суспільства.

Концепція SMART-освіти корелює з останніми освітніми трендами, які озвучені журналом FORBS [2]. Так, у світовій практиці навчання наразі виділяють такі тенденції:

- дистанційна освіта стає лідером навчальних технологій – відеолекції професорів та викладачів на YouTube та iTunes стають мегапопулярними і затребуваними молодим поколінням, а кількість електронних навчальних матеріалів і швидке зростання їх популярності;

- персоналізація навчання є альтернативою до уніфікованих підходів в освіті, які вимагають від усіх суб'єктів навчання однакових результатів. У майбутньому комп'ютери будуть складати персональні програми для кожного школяра і студента, підлаштовуючись під його інтелектуальні та емоційні особливості, тим самим мотивуючи їх до навчання;

- гейміфікація (впровадження ігрових технологій в неігрові ситуації) як технологія винагород за зроблене може сприяти підвищенню мотивації навчання та поліпшенню його якості – формально освіта гейміфікована, оскільки використовує систему заохочень (позитивні оцінки і перехід до наступного класу чи курсу як новий level up);

- інтерактивні підручники мають докорінно змінити «традиційні» подання і інтерпретацію навчального матеріалу – кольорові фото, аудіо- та відео підтримка, інтерактивна інфографіка тощо;

- навчання через відеоігри є унікальною можливістю надати знання про реальний світ через інтерактивне занурення у світ віртуальний. Особливо така форма навчання ефективна для студентів-магістрів. Їм зараз там дозволили вчитися вечорами, так як вдень вони працюють. Студенти приходять на заняття втомленими, і ефект, який дає навчання у формі відеоігри, в даному випадку особливо помітний [1].

За ідеями Smart-освіти сучасні навчальні курси мають набути нової якості: крім забезпечення засвоєння знань, навичок та умінь вони одночасно мають мотивувати до вивчення. Навчальні курси повинні бути інтегрованими, тобто включати в себе і мультимедійні фрагменти, і зовнішні електронні ресурси. На думку Тихомирової Н. В. [5] Smart-курс повинен на 80% складатися із зовнішніх джерел, розвиватися самостійно за рахунок підключень до різних каналів, при цьому дозволяти слухачу створювати власний контент [3].

Згадані освітні тренди уже формують базу для змін стратегій у галузі освіти у бік Smart. Велика кількість електронних навчальних

матеріалів, інтернет-курсів, зокрема Coursera, Musk, які характеризуються 8000 годин контенту та 60 млн завантажень, говорить не тільки про популярність електронних освітніх ресурсів, а і про глобалізацію навчання. Це є свідченням поступового розмиття фізичних рамок вищих навчальних закладів, технологій традиційного навчання, невідворотність змін у функціонуванні навчальних закладів та використання ними технологій навчання [3].

Якщо все побудувати правильно, то Smart-освіта зможе стати прекрасним інструментом для поставки навчального контенту, ведення спільної роботи, вдосконалення комунікацій, проведення опитувань, тестів, застосування нових методик навчання - змішаного (Blended Learning) і перевернутого (Flipped Classroom) та інші.

В цілому, основна ідея Smart-освіти виглядає так, що вона дозволяє підготувати людину до життя і роботи в умовах суспільства, де головним компонентом його існування і вже тим більше розвитку будуть знання. Широке використання Smart-технологій - це єдиний вірний шлях до надання якісних, сучасних освітніх послуг, і відповідно, шлях підготовки висококваліфікованого професіонала.

Літературні джерела

1. Габибулаева С.И., Гасанова Н.Р. SMART-общество. Проблемы SMART-образования. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.scienceforum.ru/2015/pdf/17183>
2. Левин М. Как технологии изменят образование: пять главных трендов. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.forbes.ru/tehnobudushchee/82871-kak-tehnologiiizmenyat-obrazovanie-pyat-glavnyh-trendov>
3. Семеніхіна О. В. Нові парадигми у сфері освіти в умовах переходу до Smart-суспільства. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://nvd.luguniv.edu.ua/archiv/NN23/13sovpds>
4. Сунтаковна Тен Алира. Новые тренды в современном образовании. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zkoipk.kz/2016smart3/2541-conf.html>
5. Тихомирова Н. В. Глобальная стратегия развития smart-общества. МЭСИ на пути к Smart-университету. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://smartmesi.blogspot.com/2012/03/smart-smart.html>

МЕНЕДЖМЕНТ ТА ІНФРАСТРУКТУРА SMART-ОСВІТИ

ОЛЕНА АВГУСТОВА

асис. каф.

Вінницький торговельно-
економічний інститут

КНТЕУ

ЕЛЕМЕНТИ ФОРМУВАННЯ SMART-КАФЕДРИ УНІВЕРСИТЕТУ

В сучасному суспільстві Smart-ідеологія проникла у всі сфери нашого життя. Особливе місце інноваційних технологій варто виділити в освітньому середовищі, оскільки саме освіта є фундаментом основних знань і навичок, що надає можливість людині реалізувати себе в обраній сфері діяльності, а отримані знання є тим нематеріальним активом, інтелектуальної власністю людини, які відображають його оцінку, вартісну характеристику як трудового ресурсу.

Аналіз статей, які присвячені Smart-підходам у навчанні показує, що Smart-освіта бачиться як навчальний процес з використанням технологічних інновацій та Інтернету, який надає слухачам можливість придбання професійних компетенцій на основі системного багатовимірного бачення і вивчення дисциплін, з урахуванням їх багатоаспектності і безперервного оновлення змісту.

Так, для якісного забезпечення реалізації основних принципів Smart-підходів у навчальному процесі будь якого вузу необхідно ефективно організувати роботу на кафедрах вищої школи, в частині розробки навчально-методичної документації, акумулювання результатів сучасних наукових досліджень, вирішення проблем в області дисциплін, що вивчаються.

Для створення Smart-кафедри, яка б знищила перепони мобільності, які зумовлені традиційним навчанням та його методичним супроводом, неузгодженістю в навчальних планах спеціальностей різних вишів, проблеми переорієнтації технологій навчання на самостійну дослідницьку роботу і розвиток творчих якостей студентів, проблеми інтеграції сучасних технологій мобільного і електронного навчання в систему навчання українських вишів[1], необхідно:

- постійна актуалізація підручників, навчальних посібників, монографій викладачами кафедри з усіх дисциплін;

- проведення майстер-клас, типу «Інформаційні технології в навчанні» для підвищення кваліфікації професорсько-викладацького складу[2];

- нарощування мультимедійних, електронних, інформаційних і комунікаційних ресурсів кафедри. Наприклад, розробка та запуск окремих веб-сторінок кафедр з розширеними можливостями;

- розробка та комерціалізація мультимедійних продуктів через малі підприємства, за участі викладачів кафедри і студентів вузу;

- впровадження дистанційних технологій у навчання. Наприклад, на платформі Moodle розміщення електронних курсів по всіх дисциплінах кафедри: навчально-методичну документацію і навчальні матеріали (лекції, практичні заняття, самостійна робота студентів). консультування, тестування. Окремі матеріали необхідно представляти у форматі, що дозволяє вивчати дисципліну з мобільних пристроїв;

- налагодження партнерських відносини зі спорідненими кафедрами інших вузів, комерційними структурами.

Тенденції переходу до технологій Smart-кафедр сформулюють і нові вимоги до викладацького складу: педагоги повинні бути не тільки добре обізнаними у своїй професійній царині, а й мати широкі світогляд і світосприйняття, вміти працювати у суміжних галузях та використовувати різні технології для роботи як з інформаційними ресурсами, так і з молоддю[3].

Ідеї Smart-освіти забезпечують не тільки засвоєння знань, навичок та умінь вони одночасно мотивують до вивчення, створюють умови для придбання молоддю власного досвіду і навичок. А це дозволить підготувати творчих, мобільних та креативних особистостей.

Літературні джерела

1. Семеніхіна О. В. Нові парадигми у сфері освіти в умовах переходу до smart-суспільства / О. В. Семеніхіна. // [Науковий вісник Донбасу](#). - 2013. - № 3 [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvd_2013_3_22

2. Котусенко В. Повсюдне навчання як нова реальність інтелектуального процесу [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://innovations.com.ua/ua/articles/mark/17628/povsyudne-navchannya-yaq-nova-realnist-intelektualnogoprosesu>

3. Майер В. В., Моор С. М. Использование информационно-коммуникационных технологий в образовательном процессе

//НЕФТЬГАЗТЭК: Сборник материалов форума //Тюменский международный инновационный форум (17 – 18 сентября 2013 г.). Тюмень: Экспресс, 2013. С. 152 – 153.

АЛЕКСЕЙ ВЕРЕЩАКО
магистр философских наук
ВЛАДИМИР МАСЛО
инженер-программист,
Белорусский государственный
экономический университет
Минск, Республика Беларусь

ТЕХНОЛОГИЯ ДИСТАНЦИОННОГО ОБУЧЕНИЯ В КОНТЕКСТЕ РАССМОТРЕНИЯ ФИЛОСОФИИ ТЕХНИКИ

Обозначенное Э. Тоффлером современное информационное общество знаменует собой, не только революцию в технологической, но также и в образовательной сфере. С развитием технологий передачи данных и миниатюризацией ПК, доступ к информации с одной стороны, стал гораздо более упрощенным, с другой — более проблематичным в плане своей релевантности. Обыкновенному пользователю не составляет труда найти в «глобальной сети» ту или иную информацию. Гораздо сложнее оценить ее валидность. Человек погруженный в пучину анонимных текстов утрачивает веру в науку и Истину. Последствия этого видны недоверии к экономике, медицине, философии. Проблема в том, что такое отношение формируется у личности на просторах интернета и предопределяет их отношение к миру, себе и другим людям. Искажая представление о действительности, в этом смысле современная техника и технологии поставлены во вред человеку.

Наряду с этим, высшая школа недостаточно гибкий институт, который не может мгновенно встраивать в образовательный процесс множественные инновации в различных сферах деятельности человека. До этого, новые знания должны подвергнуться определенной рефлексии, разработаться и внедриться методика преподавания. Именно поэтому, классическое высшее образование всегда имеет некое «запаздывание» по отношению к объективным процессам развития технологий. Однако, современный университет не утрачивает роль авторитетного носителя информации. Тем не менее, учитывая уровень современной динамики производственных, социальных и

любых других процессов, получение классического очного высшего образования остается достаточно затруднительным процессом, требующим в первую очередь физического присутствия в стенах университета.

Технология дистанционного обучения позволяет не только обучаться в любое свободное время, но также и не терять достаточно плотный контакт (хоть и опосредованный) преподавателя и студента. Сам этот контакт с давних времен был важнейшим обстоятельством, позволяющим передавать знания от учителя к ученику. Какую роль играет опосредованный контакт между обучающим и обучающимся? Какова роль отводится преподавателю во взаимодействии со студентом?

Полезность опосредованного контакта преподавателя о студентами, заключается не только в возможности одновременного обучения студентов из стран и часовых поясов. Снимается психологический барьер, между преподавателем и студентом и последнему проще формулировать и задавать вопросы в письменной форме. Не говоря уже о людях с ограниченными возможностями, которые могут без лишних трудностей получать высшее образование прямо у себя дома.

Помимо тесного контакта, учебный процесс также находится под контролем преподавателя. Студенты, шаг за шагом проходят промежуточные аттестаций. Не пройдя один шаг, они не допускаются к следующему. Преподаватель становится «гидом», ведущим студента по своей предметной области. Этот момент как раз примечателен тем, что преподаватель по средствам интернета, помогает обучающемуся не потеряться в потоке информационного шума. Приведем пример: слово «философия» употребляется в разных смыслах. На просторах интернета, любой человек может называть себя философом и распространять эзотерические, псевдорелигиозные или ненаучные идеи, нелепо и по дилетантски интерпретировать философские концепции или идеи. Нам кажется, что такая ситуация знакома каждому специалисту в своей сфере.

Достаточно интересно, что таким образом информация размещенная в интернете представителем академической традиции. Авторитетным источником и экспертом не будет идти во вред студенту, а наоборот будет служить путеводной нитью в «пучине» бесплатного контента. Кроме этого, сам преподаватель всегда подскажет где найти ту или иную релевантную информацию.

Можно сказать, что благодаря дистанционному обучению сбывается достаточно туманное пророчество Мартина Хайдеггера касательно техники и технологии: «Поскольку существо техники не есть нечто техническое, сущностное осмысление техники и решающее размежевание с ней должны произойти в области, которая, с одной стороны, родственна существу техники, а с другой, всё-таки фундаментально отлична от него. Одной из таких областей является искусство» [1, с. 333]. Знаменитый немецкий философ имеет ввиду возвращение техники и технологии к первоначальному античному значению, когда словом τέχνη (лат. Techne) обозначалось также всякое ремесло и искусство. На наш взгляд, именно в преподавании с помощью новейших интерактивных технологий, некогда романтическая рекомендация мыслителя становится реальностью.

Успешный образовательный процесс не заключается не только в методике преподавания, но и в искусстве преподавателя преподнести материал. В слиянии преподавания и техники, последняя не будет вредить человеку, а наоборот действительно станет посредником между человеком и Истиной, или (выражаясь Хайдеггеровской терминологией) будет подлинным раскрытием потаенного.

Конечно, недостатком дистанционного обучения служит невозможность передачи «неявного знания» (Майкл Полани), которому в нельзя научить. Иными словами, современно развитие информационных технологий не позволяет дистанционно обучать практическим навыкам. Да, обучить таким способом хирурга делать операции задача пока не выполнимая. С другой стороны, любые теоретические знания годятся для внедрения их в дистанционный образовательный процесс. Так или иначе дистанционное обучение не лишено своих недостатков, но является внушительным шагом академической традиции образования в будущее.

Литературные источники

Хайдеггер, М. Вопрос о технике / М. Хайдеггер ; пер. с нем. В.В. Биbihина // Время и бытие: Статьи и выступления. – СПб.: Наука, 2007. – С. 306–330.

ІРИНА ГАМОВА,
к.е.н., ст. викл.,
Київський національний
торговельно-економічний
університет

КЛАСИФІКАЦІЯ МОДЕЛЕЙ ОРГАНІЗАЦІЇ ЕЛЕКТРОННОЇ ТОРГІВЛІ

У зв'язку з розвитком ІТП, інформаційних та мережевих технологій в Україні з'явився і став активно розвиватися новий науково-практичний напрям – електронна торгівля. Електронна торгівля є новим способом проведення торгових операцій, відкриваючи нові можливості, які надаються новітніми технологіями, для збільшення ефективності завдяки зниженню вартості, розширенню потенціалу ринку, а також для повного задоволення потреб споживачів [8].

Деякі науковці, зокрема О. А. Кобелев, Г. Я. Резго, В. І. Скиба, С. В. Пірогова взагалі під поняттям "класифікація моделі організації електронної торгівлі" мають на увазі "класифікацію системи електронної комерції за об'єктами та суб'єктами", яка підрозділяється на системи: бізнес-бізнес; бізнес-споживач; уряд-бізнес; покупець-покупець [3].

Український вчений М. В. Макарова тлумачить поняття "моделей організації електронної торгівлі" як "напрями електронної комерції", які поділяються на моделі: бізнес-бізнес, бізнес-споживач, бізнес-адміністрація, споживач-адміністрація [4].

Деякі вчені вводять нове поняття "категорія" замість "організація", яке залежно від сфери використання електронної торгівлі поділяється на такі категорії: бізнес-бізнес; споживач-споживач; бізнес-споживач; бізнес-адміністрація; споживач-адміністрація [6,7].

Наведена класифікація моделей організації електронної торгівлі авторів є неповною, адже електронна торгівля розвивається дуже швидко і збільшується кількість різновидів суб'єктів електронної торгівлі. Доречно розширити базу суб'єктів електронної торгівлі, додавши інформаційних та бізнес-партнерів, населення, працівників. На нашу думку, інформаційні та бізнес-партнери, населення, працівник є агрегованими відокремленими одиницями, які можна віднести до суб'єктів електронної торгівлі. До категорії інформаційні партнери належать: оператори (провайдери) телекомунікацій, оператори

платіжних систем, організатори торгів, конкурсів і аукціонів та бізнес-партнери – акціонери, дилери та співвласники.

Наведемо перелік моделей організації електронної торгівлі (табл. 1.1).

Таблиця 1.1

Класифікація моделей організації електронної торгівлі
[1;2]

СЕРЕДНІЙ БІЗНЕС	Бізнес-бізнес (Business-to-Business, B2B)	Адміністративні органи управління-адміністративні органи управління (Administration-to-Administration, A2A)	ДЕРЖАВНИЙ СЕКТОР ЕКОНОМІКИ
	Бізнес-споживач (Business-to-Consumer, B2C)	Адміністративні органи управління-бізнес (Administration-to-Business, A2B)	
	Бізнес-партнер (стейкхолдер) (Business-to-Partner, B2P)	Адміністративні органи управління-споживач (Administration-to-Consumer, A2C)	
	Споживач-бізнес (Consumer-to-Business, C2B)	Бізнес-органи державної влади (Business-to-Government, B2G)	
	Бізнес-адміністративні органи управління (Business-to-Administration, B2A)	Органи державної влади-населення (Government-to-Citizen, G2C)	
		Органи державної влади - органи державної влади (Government-to-Government, G2G)	
		Органи державної влади-бізнес (Government-to- Business, G2B)	
		Партнер (стейкхолдер)-органи державної влади (Partner-to- Government, P2G)	
МАЛІЙ БІЗНЕС	Споживач-адміністративні органи управління (Consumer-to-Administration, C2A)	Бізнес-адміністративні органи управління (Business-to-Administration, B2A)	ВЕЛИКИЙ БІЗНЕС
	Споживач-працівник (Consumer-to-Employee, C2E)	Бізнес-органи державної влади (Business-to-Government, B2G)	
	Споживач-споживач (Consumer-to-Consumer, C2C)	Бізнес-партнер (стейкхолдер) (Business-to-Partner, B2P)	
	Бізнес-споживач (Business-to-Consumer, B2C)	Бізнес-бізнес (Business-to-Business, B2B)	
	Бізнес-адміністративні органи управління (Business-to-Administration, B2A)	Бізнес-працівник (Business-to-Employee, B2E)	
	Бізнес-бізнес (Business-to-Business, B2B)	Бізнес-споживач (Business-to-Consumer, B2C)	

З табл. 1.1 видно, що існує багато моделей організації електронної торгівлі, тому варто розглянути їх нові типи, щоб вдало та ефективно працювати в мережі Інтернет.

Поширеною моделлю в США являється "Бізнес-адміністрація" (Business-to-Administration, B2A). Модель B2A відображає співпрацю бізнесу та адміністративних органів управління (оперативні, допоміжні та штабні служби), тобто угоди між підприємствами та урядовими службами. У США ця модель працює бездоганно, адже інформація щодо деяких запланованих урядом комерційних операцій опубліковується в мережі Інтернет. Ця модель організації електронної торгівлі в нашій країні знаходиться на початковому етапі розвитку. Завдяки моделі B2A урядова інформація щодо закупівель та проведення тендерів є відкритою, поштовхом до прозорої конкуренції та можливості підприємств-учасників у тендерах рівні.

Ще однією швидко розвиваючою моделлю є "Споживач-адміністрація" (Consumer-to-Administration, C2A). Модель C2A включає взаємодію споживачів та державних служб. Прикладом цьому є збір податків за допомогою електронних засобів передання даних чи надання соціальних пільг. Завдяки системі C2A встановлюється зв'язок державних служб із споживачами, виникає довіра до органів державної влади.

Варто відзначити таку модель, як "Споживач-працівник" (Consumer-to-Employee, C2E). Модель C2E є типовим прикладом, коли споживач обирає саме працівника. Цей вибір може ґрунтуватися на зовнішніх характеристиках працівника, інтелектуальних здібностях, харизматичних особливостях. Перевагами застосування цієї моделі є залучення постійних споживачів, які задоволені роботою певного продавця; кількістю постійних споживачів, які впливають на позитивний імідж підприємства; працівник може впливати на вибір споживача [5].

З кожним роком моделі організації електронної торгівлі доповнюються, поєднуються та створюються нові. Робота на ринку електронної торгівлі поєднує інформаційні, торговельні, розрахункові, комунікаційні та інші мережі, тобто відбувається віртуальний обмін між покупцями та продавцями.

Літературні джерела

1. Дмитрієва Н. О. Нові моделі електронної торгівлі в умовах функціонування механізму "єдиного вікна" та перспективи їх розвитку

в Україні / Н. О. Дмитрієва // Зовнішня торгівля: право та економіка. – 2009. – № 4 (45). – С. 19–26.

2. Комаров Н. М. Особенности и перспективы развития электронного рынка b–2–b–услуг / Н. М. Комаров // Маркетинг услуг. – 2010. – № 2 (22). – С. 128–139.

3. Кобелев О. А. Электронная коммерция : учеб. пособие / О. А. Кобелев, Г. Я. Резго, В. И. Скиба ; под ред. С. В. Пирогова. – М. : Соц. отношения ; Перспектива, 2003. – 428 с.

4. Макарова М. В. Електронна комерція : посіб. для студ. вищ. навч. закладів / М. В. Макарова. – К. : Академія, 2002. – 272 с.

5. Сибирская Е. В. Основы электронной коммерции : учеб. пособие / Е. В. Сибирская, О. А. Строева. – 2-е изд. – Воронеж : Науч. кн., 2010. – 217 с.

6. Царёв В. В. Электронная коммерция : учеб. для вузов / В. В. Царёв, А. А. Кантарович. – СПб. : Питер, 2002. – 320 с.

7. Чижевська М. Б. Електронна комерція та реальні форми оплати при купівлі-продажу продуктів чи послуг через Інтернет / М. Б. Чижевська // Вісн. Донець. держ. ун-ту економіки і торгівлі. – 2001. – № 4. – С. 174–179.

8. Ярова І. Електронна торгівля як перспективний напрям інноваційного розвитку торгівлі / І. Ярова // Вісн. львів. комерц. акад. – 2005. – № 19. – С. 421–424.

ЕГОР ГРИНЕВИЧ

доц.,

Белорусский государственный
экономический университет
Минск, Республика Беларусь

К ВОПРОСУ О РОЛИ ДИСТАНЦИОННОГО ОБУЧЕНИЯ В СТРУКТУРЕ СИСТЕМЫ ОБРАЗОВАНИЯ

Современная академическая система образования является достаточно закрытой, что проявляется в строгом соответствии подготовки специалиста требованиям образовательного стандарта. Данное утверждение не является критикой качества подготовки профессионала, а указанием на стандартизированность образования в целом. К сожалению, невозможно каждому желающему, который не является студентом учебного заведения, прослушать отдельный курс по информационным технологиям или макроэкономике, хотя

потребность в тех или иных знаниях существует постоянно. В этих случаях страдающему знанием человеку приходится обращаться в коммерческие учебные заведения повышения квалификации либо осваивать учебную дисциплину самостоятельно с помощью книг, современных компьютерных и коммуникационных технологий.

Вышесказанное позволяет сформулировать ключевые вопросы:

1. Существует ли потенциал увеличения функций учебных заведений?

2. Какова роль дистанционного обучения в современной системе образования?

Общедоступность информации на сегодняшний день способствует расширению спектра способов образования и самообразования. Например, профессор Ричард Ф. Элмор (Richard F. Elmore) рассматривает обучение как плоскость, разделённую на 4 квадранта – виды процесса обучения [1]:

1. **Иерархическое индивидуальное** – последовательное постижение дисциплин каждым учащимся индивидуально. Цель обучения – успешное индивидуальное освоение академического материала на основе руководства и учебной деятельности со стороны преподавателя;

2. **Иерархическое коллективное** – последовательное постижение дисциплин в рамках коллективной работы. Цель обучения – успешное освоение академического материала на основе руководства и учебной деятельности со стороны преподавателя, а так же овладение навыками работы в коллективе;

3. **Распределённое индивидуальное** – самостоятельное изучение тех или иных областей знания в зависимости от индивидуальных интересов. Цель обучения – повышение собственной компетентности и эрудиции;

4. **Распределённое коллективное** – коллективное обучение и самообучение по конкретным отраслям знания и практики. Цель обучения – поиск решения научных или практических задач в коллективном творчестве, где каждый выполняет роль ученика и преподавателя.

Первые два квадранта подразумевают наличие строгого плана обучения и постоянный контроль и руководство со стороны преподавателя, что позволяет провести аналогию с классическим пониманием педагогического процесса на постсоветском пространстве.

Третий квадрант, представляемый как самообразование, вообще исключался из педагогической теории из-за непредсказуемости результатов и отсутствия контроля со стороны преподавателя. Однако, чтобы конкурировать на рынке труда в современных условиях, самообразование является важным аспектом профессиональной деятельности специалиста. Кроме того, информационные ресурсы сети Internet способствуют распространению данного явления.

Четвёртый квадрант напоминает работу творческого коллектива, занятого работой над конкретной проблемой или областью знания. Залогом эффективности работы такого коллектива являются самоподготовка каждого индивида.

Причиной появления и распространения таких явлений, как распределительное коллективное и индивидуальное обучение, является потребность в знаниях, которые студент не может найти в академической сфере по разным причинам.

Ответом на данные противоречия явилось дистанционное обучение, которое на основе компьютерных и коммуникационных ресурсов позволяет реализовать самостоятельное обучение и коллективную работу над проблемной областью.

Существующие проекты edX [2], Coursera [3] и т.д., способствуют повышению образованности людей со всего мира и удовлетворяют их потребности в самообразовании. Любой человек может узнать нечто новое с помощью компьютера у самых лучших лекторов со всего мира.

Таким образом, проекты edX, Coursera и пр. реализуют возможность в самостоятельном или коллективном изучении научной или практической проблематики по собственному плану и интересам. Как показывает практика, потребность в подобных проектах возрастает с каждым годом, что объясняется интернациональностью курсов и их доступностью через сеть Internet.

Несомненно, университеты оценили перспективы рынка подобных услуг, что проявилось в появлении платных курсов, по завершению которых выдаётся верифицированный сертификат известного учебного заведения. Но всё же стоимость этого обучения несоразмерна со стоимостью обучения на стационаре (в кампусе). Немецкий профессор Эрвин Хеберле считает, что через некоторое время в мире останется только десяток университетов, которые начали обучать слушателей дистанционно [4].

Дистанционное обучение может дополнять академическое образование и удовлетворять потребности населения нашей страны и иностранных слушателей. Возможно, лекции профессора, которые

читаються студентам очного відділення, будуть цікавими і стороннім слухачам, при умові їх адаптації і представлення в формі доступного електронного контенту.

Літературні джерела

1. Elmore, R.F. School Reform from the Inside Out: Policy, Practice, and Performance / R.F. Elmore. – Harvard Educational Review, 2004. - 277 р.

2. edX - online courses and classes from the world's best [Електронний ресурс]. – 2016. – Режим доступу: <https://Edx.org/> – Дата доступу: 1.08.2016.

3. Coursera [Електронний ресурс]. – 2016. – Режим доступу: <https://www.coursera.org/> – Дата доступу: 1.08.2016.

4. Останеться десять університетів // Новини, аналіз, прогнози в сфері економіки і бізнесу, суспільства і політики [Електронний ресурс]. – 2014. – Режим доступу: <http://expert.ru/expert/2013/48/ostanetsya-desyat-universitetov/> – Дата доступу: 1.08.2014.

НАТАЛЯ ГУБРІЙ

викл.

ІННА ПОБІРСЬКА

викл.

Вінницький торговельно-
економічний коледж КНТЕУ

НАВЧАЛЬНА ВІРТУАЛЬНА ЛІНГВОННА ЛАБОРАТОРІЯ – ЯК ЕЛЕМЕНТ СМАРТ-ОСВІТИ

Словосполучення смарт-освіта поступово зношується, перетворюється на кліше та банальність, так і не реалізувавшись в реальність. Одним з елементів смарт-освіти є застосування сучасних девайсів та інформаційних технологій на заняттях. На жаль, тому є перешкоди – як об'єктивні, так і суб'єктивні. Серед об'єктивних – висока вартість будь-якої інноватики, серед суб'єктивних – застаріле ставлення до застосування інформаційно-комп'ютерних технологій (ІКТ) у навчанні. Мова не про те, що хтось проти використання комп'ютерів. Мова про те, що в повсякденній практиці освітнього закладу дуже часто під сучасними технологіями мають на увазі створення презентації в PowerPoint або використання мультимедійного

проектора чи інтерактивної дошки для показу відеофільму. Але навіть використання інтерактивної дошки за призначенням, навіть встановлення спеціальних програм та створення завдань в цих програмах перестало бути сучасним, це вже далеко не новітні технології. В той же час, на заняттях так само, як і раніше заборонено використовувати телефони, хоча сучасний ІТ ринок пропонує величезну кількість застосунків для смартфонів, які можна використовувати у навчальних цілях. Це зробило б навчальний процес ближчим до студентів, відповідно й ефективнішим, оскільки всі ці нові гаджети та технології є частинкою їхньої природи.

У Вінницькому торговельно-економічному коледжу одним з пріоритетів у організації навчального процесу завжди було і є використання найсучасніших досягнень технічної думки для ефективної підготовки спеціалістів, які володіють всіма необхідними на сьогодні компетентностями.

Проект «Навчальна лінгафонна віртуальна лабораторія (лінгафонний смарт-клас)», реалізований у ВТЕК, є актуальним, оскільки може бути ефективно використаний для підготовки фахівця, який володіє професійними компетентностями, англійською мовою, комп'ютерною грамотністю та комунікативними навичками – саме тим, що вкладається в поняття «конкурентоспроможний спеціаліст».

Знання англійської мови – це вже давно *living essential* (життєва необхідність). Створення умов для вивчення іноземних мов на рівні B2, B1, зокрема англійської, є одним з пріоритетних завдань коледжу.

Постає питання щодо засобів навчання. Просто поставити мету – вчити англійську, чи збільшити години на її вивчення – недостатньо. Як би це банально не звучало, потрібно зацікавити студента, прищепити йому смак до самого процесу навчання. Це має бути процес сучасний, мегасучасний, зі всіма тими технологіями та гаджетами, з якими молодь народилась і живе.

Лінгафонна віртуальна лабораторія є інноваційною, оскільки впроваджує новітні розробки у соціальну сферу (освіту) та дає певний економічний ефект, заощаджує кошти. Лабораторія користується великим попитом як у споживачів освітніх послуг (студентів), так і у тих, хто їх надає (викладачів). Найновітніші технології та гаджети, такі як бінокулярні відеоокуляри, технології віртуальної та доповненої реальності, мотивують студентів до навчання, спрощують візуалізацію понять, надають можливість проведення віртуальних екскурсій у будь-яке місце планети, проведення тренінгів завдяки контенту в режимах 2D і 3D, підвищують наочність та інтерактивність навчання,

розвивають навички командної роботи, покращують самостійну роботу студентів.

Відеоокуляри Epson Moverio BT-200 працюють на ОС Android. Це дозволяє встановлювати застосунки з магазину Moverio Apps Market. Ці застосунки надають широкі можливості для реалізації творчих задумок. Відеоокуляри об'єднали три реальності – справжню, віртуальну та доповнену. Це дозволяє перенестися у віртуальне середовище, де студенти можуть подорожувати світом і, навіть, світами (наприклад, вивчати зоряне небо), запропонувати туристам готельний номер або провести екскурсію відомими пам'ятками.

Найбільший економічний ефект від проекту очікується отримати в ході підготовки молодших спеціалістів саме за спеціальністю «Туристичне обслуговування». При навчанні студентів за спеціальністю в ході проведення навчальної практики заплановано ряд екскурсій по місту та країні. Так, наприклад дводенна подорож «Перлина Карпат» коштує в середньому 600 грн. на 1 студента. Використання бінокулярних відео окулярів та планшетів дозволяє значно скоротити фінансові витрати, пов'язані з транспортними витратами та витратами на проживання, але у той же час відчутти незабутню красу України.

Аналіз ринку туристичних послуг в Україні показує, що найбільш популярними серед населення є Болгарія, Іспанія, Чорногорія, Хорватія, Грузія, Туреччина, Єгипет. За словами менеджерів турфірм, все більший попит з'являється на екзотичні тури на Балі, Мальдіви, в Шри-Ланку, Таїланд, а також на нестандартні тури, зокрема дайверські, подорожі на мотоциклах і на велосипедах. Завдяки бінокулярним відео окулярам та планшетах студенти, не витрачаючи коштів, можуть набути досвід світових подорожей, торкнутися культур та історій народів світу.

Двоядерний процесор 1.2GHz, 1 Гб оперативної пам'яті та звук Dolby Digital Plus дозволяють зануритися у віртуальне середовище. Девайс має внутрішню пам'ять 8Гб та підтримку карт пам'яті SD. З іншого боку, практика показала, що відеокамера не високої якості, і це є негативною стороною.

Треба сказати, що програми з магазину Moverio Apps Market мають аналоги в GooglePlay, які більш поширені та простіші у використанні. Але Google додатки можливо легко встановити на смартфони і, на жаль, неможливо на окуляри Epson Moverio.

В розробці знаходиться навчальний сайт «Інтерактивна дискусія Discussthis». Сайт матиме широкий набір функцій, притаманних

електронним системам навчання (ELS), системам управління навчанням (LMS) або віртуальним навчальним середовищам (VLE). «Інтерактивна дискусія Discussthis» — це майбутній веб-додаток, що надає можливість викладачам створювати ефективні умови для онлайн-навчання, впровадження комунікативного підходу у вивченні іноземних мов, розвивати мовні та мовленнєві, комунікативні та комп'ютерні навички.

Типова функціональність сайту «Інтерактивна дискусія Discussthis» включатиме: відображення підтримки дискусії різними групами спостерігачів, дискусійний форум, обмін повідомленнями, онлайн-опитування, статистичне оцінювання результатів дискусії, календар дискусій, новини та анонси подій, онлайн-опитування.

Дійсно, сучасні інформаційні технології та прилади (технологія віртуальної реальності, технологія доповненої реальності) є реальною необхідністю для всіх закладів освіти та безумовним пріоритетом в організації освітньої діяльності у ВТЕК. На жаль, основною перешкодою для реалізації подібних проектів є їхня висока вартість та незначні джерела фінансування.

ЮЛІЯ ДРОЗДОВА

к. п. н, доц.,

Київський національний

торговельно-економічний

університет

ПОПЕРЕДЖЕННЯ ТА ПОДОЛАННЯ ПРОФЕСІЙНОГО ВИГОРАННЯ ВИКЛАДАЧІВ ВИЩОЇ ШКОЛИ

Одним з головних факторів, що визначає успішну професійну самореалізацію викладача є усвідомлене бажання актуалізувати власні внутрішні характеристики, щоб їх зовнішня форма (знання, навички, уміння) відповідала професійним вимогам і сприяла досягненню високих результатів педагогічної діяльності. Відомо, що професійна діяльність сучасних викладачів є однією з найбільш стресогенних професій. Всесвітня організація здоров'я відмічає, що коефіцієнт стресогенності педагогічної діяльності складає 7.2 бали (при максимальному коефіцієнті – 10) [1]. Стан емоційної кризи, породжений професійним вигоранням може значною мірою впливати на успішність професійної реалізації.

Проблемі попередження та подолання професійного вигорання за останні 30 років присвячені наукові праці багатьох дослідників в різних країнах (М. Burish, Н. Freudenberger, R. Golembiewsky, М. Leiter, Т. Marek, С. Maslach, В.Бойко, Н.Водоп'янова, Л.Дика, Є.Льїн, Т.Зайчикова, Л. Карамушка, М. Корольчук, А.Павлова та інші).

Подолання синдрому вигорання припускає як самодопомогу, так і зовнішнє надання професійної допомоги. Усі існуючі сучасні види профілактичної допомоги можна об'єднати у дві великі групи : а) надання допомоги на організаційному рівні (технології, які використовуються керівниками в організаціях); б) надання допомоги на особистісному рівні (технології, які використовуються психологами-консультантами) [2, 3, 5].

Так, Т.Зайчикова і Л.Карамушка на рівні особистості подають індивідуальну технологію профілактики та подолання професійного стресу та синдрому «професійного вигорання». Вона полягає в когнітивній оцінці ситуації (виявлення стрес-факторів, аналіз власної стресової реактивності чи толерантності тощо) та зниження впливу стресорів [4]. Це передбачає застосування системи спеціальних прийомів, які є бар'єрами на шляху до стресу. До таких прийомів належить: 1). Розпізнавання стресу. З цією метою слід навчитися ідентифікувати деякі сигнали, які попереджають про стрес. 2). Здійснення глибшої когнітивної оцінки ситуації, а саме з'ясування основних стрес-факторів у професійній ситуації людини та здійснення спроб «усунути» їх. 3). Ведення «Щоденника стресових подій», де збирається інформація за 7 компонентами щоденно (стреси цього дня, реакції на кожен стресор, що з'явився, способи адаптації до стресора, кращі способи адаптації, прийоми релаксації, які використовувалися Вами в цей день, ефективність цих прийомів релаксації, відчуття, які були в цей день). 4). Аналіз того, чи мають місце в конкретній ситуації глобальні професійні (життєві) зміни (наприклад, реорганізація на роботі; зміна місця проживання та ін.). 5). Визначення основних стрес-факторів, які викликають емоційне вигорання, та укладення контракту із самим собою щодо використання певних прийомів подолання стресу протягом певного часу та визначення певної системи винагород або покарань для самого себе; 6) визначення основних мотивів здійснення людиною професійної діяльності. Для цього необхідно скласти перелік усіх причин (реальних та абстрактних), які спонукають працівника виконувати дану роботу. 7). Прийняття рішення про те, чи продовжувати працівнику працювати на даному робочому місці; 8). Тимчасове зниження навантаження та опанування навичок

раціонального управління власним часом. 9). Здійснення спроби змінити за допомогою спеціальних прийомів та засобів свій імідж «трудоголіка». 10). Складання списку під назвою «Я дійсно хочу цим займатися». 11). Демонстрація асертивної (впевненої) поведінки, адже впевненість у собі - це здатність виразити себе та задовольняти свої власні потреби. 12). Визначення особистого розуміння успіху в житті (що для Вас означає успіх?). 13). Створення групи соціальної підтримки. Соціальна підтримка - це почуття причетності, почуття того, що тебе приймають та люблять таким, яким ти є, а не тому, що ти можеш що-небудь зробити для когось. 14. Турбота про правильне харчування. Визначення для себе збалансованої дієти [4].

Проблема професійного вигорання викладачів в сучасних умовах розвитку освіти є надзвичайно актуальною, саме тому застосування механізмів психологічної самопомоги має особливе значення.

Літературні джерела

1. Бойко В. Энергия эмоций. – 2-е изд., доп. и перераб. – СПб.: Питер, 2006. – 474 с.

2. Водопьянова Н., Старченкова Е. Синдром выгорания: диагностика и профилактика. 2-е изд.— СПб.: Питер, 2008. — 336 с.

3. Лаврова К., Левин А. Синдром выгорания: профилактика и управление. Пособие для сотрудников, работающих в программах снижения вреда. – Сеть снижения вреда Центральной и Восточной Европы (ССВЦВЕ). 2006. – 69 с.

4. Синдром «професійного вигорання» та професійна кар'єра працівників освітніх організацій: гендерні аспекти / За наук. ред. С.Максименка, Л. Карамушки, Т. Зайчикової. – К.: Міленіум, 2006. – 368 с.

5. Корольчук М., Крайнюк В. Соціально-психологічне забезпечення діяльності в звичайних та екстремальних умовах. – К.: Ніка-Центр, 2010. – 576с.

ЛАРИСА КИЄНКО-РОМАНЮК

к.п.н., доц.,

КВНЗ «Інницька академія

неперервної освіти»

КОУЧИНГ В ОСВІТІ

Мета освіти підготувати людей до життя і сприяти розвитку їх потенціалу. Альберт Ейнштейн говорив, що освіта має спрямовуватись не на засвоєння фактів, а на розвиток мислення. На жаль, освіта десь по дорозі втратила свою місію, визначену ексцентричним генієм, і тривалий час орієнтувалась тільки на насичення молодих умів широким спектром інформації. Хоча усім відомо, що інформація не здатна спонтанно перетворюватися в практичні життєві навички.

Коучинг – один з інструментів педагога, метод роботи, який може бути ефективно використаний в сфері освіти. Цей метод широко застосовується в бізнесі, психології і придатні для роботи в галузі освіти, і більш того, деякі техніки коучингу використовуються педагогами несвідомо. Введення коучингу як освітнього методу, ефективно як для навчання / викладання, так і для позанавчальної роботи з студентами та їх батьками. Проте, вимагає зміни парадигми мислення самого педагога – єдино можливими тут є суб'єкт-суб'єктні відносини педагог - студент.

Уже в стародавніх Афінах спостерігаємо коучингові техніки. Сократ вчив стародавніх греків, як краще жити. Перш за все, він використовував питання, що активували потенціал учнів і змушували їх замислитися про себе, і це потім допомагало їм розвиватися. Він, однак, не давав їм готових рішень. Сократ спрямовував своїх учнів на правильний шлях, якщо використовувати сучасну термінологію – фасилітував процес. Відтак, коучинг, як «інноваційний» метод, не є чимось кардинально новим і незвичайним, він розвивався і вдосконалювався впродовж віків.

Історія використання коучингу в українській освіті є відносно короткою і починається близько 2000 р. Тоді методи коучингу стали головним елементом «інноваційних методів навчання». Крім того, коучинг почав використовуватися в навчальних закладах в якості способів надання підтримки не тільки учням / студентам, але також і дорослими (батьками і педагогам).

На сьогоднішній день професійний коучинг є методом розвитку, який допомагає у досягненні успіху у професійному та особистому житті особистостей, а також успіху у досягненні результатів цілих

організацій через розвиток ключових людей і команд. Освітній коучинг – це процес, в якому педагог – фасилітатор, що допомагає ставити цілі, визначати завдання, а також через регулярне надання зворотного зв'язку і навчання нової поведінки, підтримує розвиток студентів.

Коучинг є одним з інструментів для підтримки змін, пов'язаних з розвитком, а також – це стиль спілкування. Коучинг фокусується на пошукові рішень для проблеми, а не на пошукові причин. Увага направлена на майбутнє, а не минуле. Завдання є кроками для досягнення мети. Суть полягає в наданні допомоги більш повно використати потенціал особистості / групи. Оскільки, передбачає практичне застосування знань в робочому середовищі, то впливає на поліпшення функціонування особистості / команди, підвищення мотивації до діяльності. В коучингу слід зосередитися на використанні існуючих знань і навичок для досягнення позитивних змін. Використовуємо мову позитивів, працюємо за принципом: говоримо про те, що хочете отримати, а не те, що не хочемо мати; цілі: що ми могли б зробити краще (замість, що ми робимо неправильно).

Мета коучингу полягає в наданні допомоги при переході від місця, де знаходимось, до того місця, де хочемо перебувати, або, іншими словами, ми повинні допомогти знайти і трансформувати знання в практичні рішення, що наближають до реалізації навчальної мети. Серед очікуваних результатів коучінгової роботи в освіті – точно визначені навчальні цілі, оптимізація операцій, більш точні рішення, більш ефективно використання внутрішніх ресурсів і зовнішніх. Педагог дає можливість висловлювати свої переконання і погляди, надає підтримку у пошуку вирішення проблеми, не пропонуючи своїх власних ідей, розуміє, що відповідальність за освітні цілі і їх реалізацію покладається на особистість / команду. Педагог є модератором процесу і перебуває «поруч», його роль полягає в підтримці в дії.

В основі освітнього коучингу – якісний зворотній зв'язок, тобто, ефективно суб'єкт-суб'єктне спілкування. Вдаючись до активного слухання, постановки відкритих запитань, врахування невербальної комунікації, надання зворотного зв'язку і багато інших технік, педагог здатний допомогти студенту в досягненні освітніх цілей.

Засобом коучингових методів педагоги вчать студента слухати, спостерігати і адаптувати свій навчальний процес до індивідуального стилю навчання. Педагог-коуч вірить, що студент, природно, творчий і сповнений ідей. Завдання педагога апелювати до наявних навичок, ресурсів і творчого потенціалу, що студент вже має.

Крім того, важливо усвідомлювати різницю між коучингом, наставництвом і тьюторством. В коучингу студент шукає відповідні рішення через постійну «відкриту» комунікацію з педагогом. Натомість, в наставництві педагог, використовуючи свої великі знання і досвід, радить підопічному, допомагаючи йому бачити більш широкі перспективи, і далі допомагає йому знайти правильний шлях до успіху. Наставництво не передбачає регулярних зустрічей і специфічних освітніх цілей, натомість, є "живою моделлю" поведінки, прикладом успіху. Ефективність наставництва у власній успішності наставника. Тьюторство засноване на організації умов для складання та реалізації індивідуальної освітньої траєкторії студента, застосовується, переважно, у дистанційному навчанні.

Відтак, коучинг в освіті – це процес розвитку, де педагог-коуч встановлює зв'язок з студентом і стимулює його мислити, приймати рішення для розвитку. Серед ключових принципів діяльності педагога-коуча пріоритетними є:

- ✓ Співпраця на засадах співробітництва.
- ✓ Дотримання Кодексу етики та стандартів тренерської роботи.
- ✓ Встановлення контакту, зміцнення довіри студента до педагога.
- ✓ Постійна «включеність» педагога.
- ✓ Застосування технік активного слухання.
- ✓ Використання відкритих запитань, спрямованих на розвиток ресурсу студента.
- ✓ Планування і постановка цілей.
- ✓ Підтримка процесу навчання і спрямування студента на досягнення очікуваних результатів.
- ✓ Ефективний зворотній зв'язок.
- ✓ Управління процесом належить педагогу.
- ✓ Орієнтація на прогрес.

З усіх коучингових ключових компетенцій в галузі освіти, найбільш важливими з них є ті, які стосуються ефективної комунікації і навчання, спрямованого на розвиток мислення студента.

ВІТАЛІЙ КУДЛАЙ

к.е.н., доц.

КЛАВДІЯ ЯЦИШИНА

ст. викл.

Київський національний
торговельно-економічний
університет

SMART-ПІДХІД У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ЕФЕКТИВНОГО УПРАВЛІННЯ ПРОГРАМАМИ І ПОРТФЕЛЯМИ ПРОЕКТІВ

Зміни, які відбуваються в зовнішньому середовищі підприємства стали основною причиною того, що підприємства почали створювати програми і портфелі проектів. Зміни в оточуючому середовищі спричинюють організаційні зміни, а управління програмами і портфелями проектів створює основу для управління складним зовнішнім оточенням і ризиками з метою реалізації бізнес-стратегії та ініціатив, а також великомасштабних змін.

На нашу думку, варто розглянути концептуальну модель управління проектами, об'єктом вивчення якої є комплексне стратегічне управління підприємством. Суб'єктом управління є топ-менеджмент управління. При цьому важливу роль відіграє управління проектами (портфелями проектів) для отримання додаткових конкурентних переваг і розвитку підприємства.

Крім того, модель повинна враховувати характеристики традиційного стратегічного управління і стратегічного проектного менеджменту. Головні відмінності між традиційним і стратегічним управлінням проектами полягають в тому, що при традиційному управлінні проектами основна увага приділяється внутрішній складовій проекту без оцінки впливу зовнішнього середовища, а цілі проекту і його стратегія приймаються як вихідні дані, які не підлягають перегляду.

При стратегічному підході до управління проектами прослідковується чіткий взаємозв'язок між стратегією проекту і цілями підприємства. Виходячи з цього визначаються цілі і межі проекту, методи його виконання, а також приділяється більше уваги оточенню проекту і прогнозуванню змін. Більш детально відмінності між традиційним і стратегічним управлінням проектами наведені в табл. 1.

Таблиця 1 – Відмінності між традиційним і стратегічним управлінням проектами

Критерій	Традиційне управління проектами	Стратегічне управління проектами
Основна парадигма	Проекти – це сукупність робіт, які повинні бути виконані протягом визначеного терміну, з визначеним бюджетом і відповідно до встановлених вимог	Проекти – це стратегічні організаційні процеси, які ініціюються для досягнення бізнес-цілей
Визначення проекту	Приймається як «даність»	Дуже гнучке, креативне
Увага до деталей	Ключова	Важлива, але лише в контексті необхідно бачити картину в цілому
Важливість зацікавлених сторін	Акцент на формальній структурі (керівник проекту, команда)	Більш глибокий аналіз зацікавлених сторін, необхідне постійне сканування
Значення невизначеності	Аналіз критичного шляху здійснюється після планування	Планування здійснюється після аналізу невизначеності

Складено авторами на основі [1-3]

Ієрархічна концептуальна модель стратегічного управління підприємством за допомогою портфеля проектів і стратегічних бізнес-одиниць (СБО), побудована за smart-критеріями, представлена на рис. 1. На інтеграційному рівні цілі портфеля проектів і стратегії СБО визначаються, виходячи з корпоративної стратегії і результатів комплексного стратегічного аналізу, який доцільно проводити як для підприємства в цілому, так і для конкретних проектів, СБО і продуктів.

На функціональному рівні бізнес-стратегії СБО в основному реалізуються через стратегії функціональних підрозділів підприємства, а також за допомогою проектів. На відміну від корпоративних, ці проекти порівняно більш дрібні, орієнтовані на конкретні вузькі цілі будь-якої функціональної структурної одиниці підприємства і незначною мірою впливають на діяльність підприємства в цілому.

На тактичному рівні керівники підрозділів і менеджери проектів формують список проектів, оцінюючи їх в першу чергу за наступними позиціями: відповідність проекту місії, стратегічним цілям підприємства (можливість створення або закріплення конкурентних переваг); співвідношення переваг і своєчасності їх одержання до витрат і ризиків; поточна можливість реалізації того чи іншого проекту; наявність синергетичних ефектів; масштаб впливу проекту (на все підприємство в цілому або на окрему СБО, підрозділ або продукт).

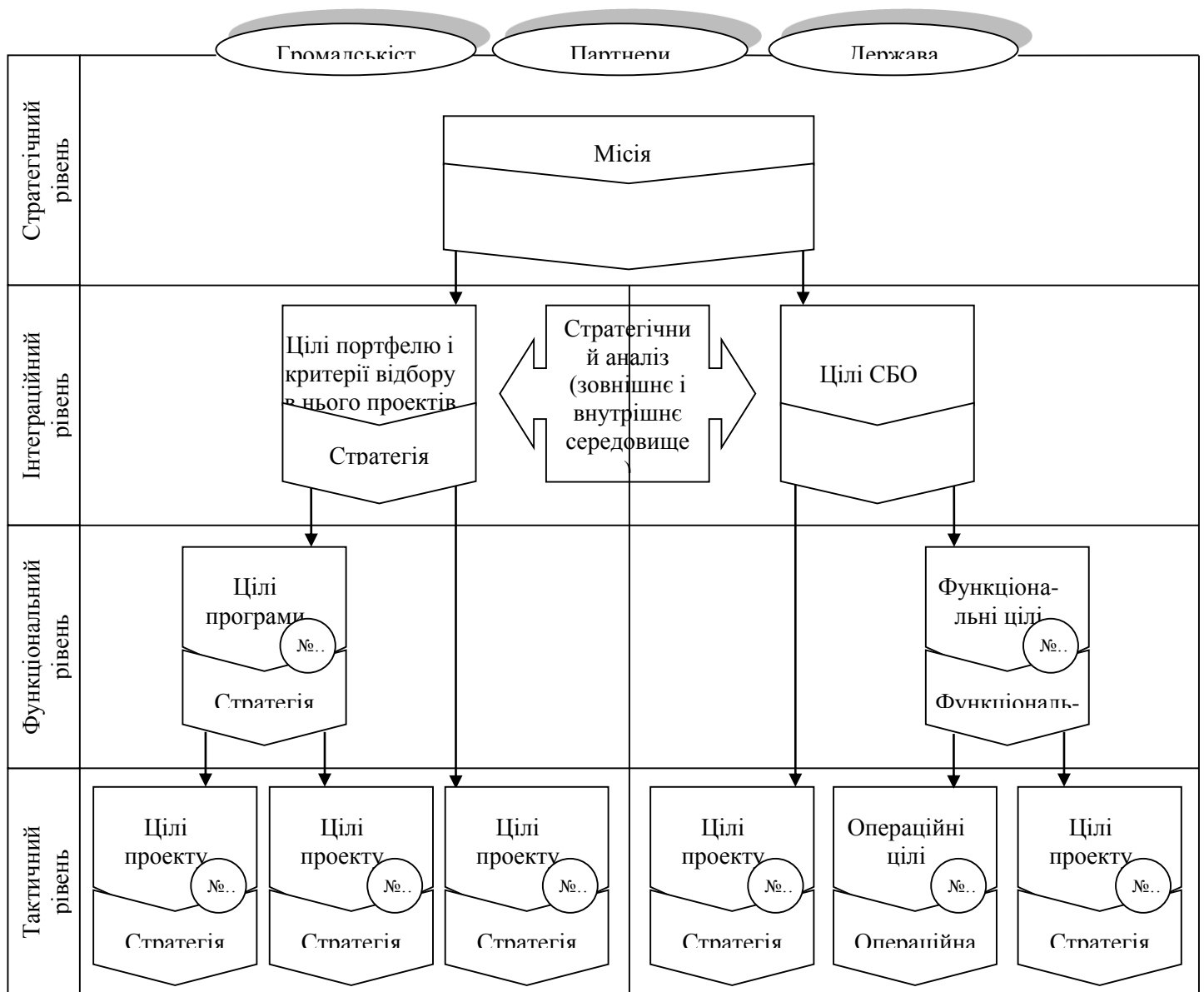

Рис. 1. Ієрархічна концептуальна модель стратегічного управління підприємством за допомогою портфелю проектів і СБО

Складено авторами на основі [1-3]

Враховуючи вищевикладене, варто зазначити, що процес управління портфелем проектів ітеративний і при зміні стратегії, складу портфелю проектів або критеріїв їх відбору у даного процесу починається новий цикл з метою корекції проектів (як потенційних, так і вже прийнятих в портфель) відповідно до нових умов.

Літературні джерела

1. Артемьев Д. Стратегическое управление проектами: цели, этапы, инструменты / Д. Артемьев, Д. Гергерт, Т. Понамарева // Проблемы теории и практики управления. – 2013. – № 3. – С. 106–115.
2. Гергерт Д. Стратегическое и проектное управление: концептуальная модель интеграции / Д. Гергерт, К. Левыкина // Проблемы теории и практики управления. – 2012. – № 6. – С. 69–75.
3. Керівництво з управління інноваційними проектами і програмами організацій : монографія // переклад на українську мову під редакцією проф. Ярошенка Ф.О. – К. : Новий друк, 2010. – 160 с.

АНЖЕЛІКА МЕДВЕДСВА

к.т.н., доц.

ІРИНА АНТОНЮК

к.т.н., доц.

Київський національний
торговельно-економічний
університет

ПЕДАГОГІЧНІ КАДРИ ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ – НАЙВАЖЛИВІША СКЛАДОВА SMART-ОСВІТИ

Складність, багатогранність педагогічної діяльності є чинником, що відкриває простір для багатьох педагогічних технологій, динаміка продукування яких постійно зростає [1].

Сьогодні знання передаються не тільки від викладача до студента, а й між студентами, що дозволяє створювати новий рівень знань. У свою чергу активно починають застосовуватися освітні технології, тому викладачі можуть надавати знання не тільки в аудиторії. Бізнесу потрібні фахівці, підготовлені до суспільства знань.

Реформування сучасної освіти висуває нові вимоги до педагогічних кадрів. Вільно і активно мислячий педагог, який прогнозує результати своєї діяльності та відповідно моделює виховно-

освітній процес, є гарантом вирішення поставлених завдань. Сьогодні підвищився попит на висококваліфіковану, творчо працюючу, соціально-активну і конкурентоспроможну особистість педагога, здатну виховати соціалізовану особистість в надзвичайно мінливому світі. Від рівня професіоналізму педагогів, їх здатності до безперервної освіти безпосередньо залежать результати соціально-економічного і духовного розвитку суспільства.

Якість педагогічних кадрів – найважливіший компонент освітньої системи тому, що реалізація всіх інших компонентів безпосередньо залежить від тих людських ресурсів, якими забезпечена та чи інша освітня система. Саме на педагогів покладено функцію реалізації освітніх програм нового покоління на основі передових педагогічних технологій; їм визначена місія підготовки підростаючого покоління до життя в майбутньому і виховання людини з сучасним мисленням що, здатна успішно самореалізуватися в житті [2].

Увага до проблеми підвищення кваліфікації викладачів пояснюється багатьма факторами: наростаючим обсягом наукової інформації; прогресом в області техніки і технології; інтеграцією освіти, науки та виробництва; поглибленням глобальних (демографічні, економічні, енергетичні та економічні) проблем.

Концепція Smart в освітньому просторі призводить до появи появи таких технологій, як розумна дошка, розумні екрани, доступ в Інтернет з будь-якої точки. Кожна з цих технологій дозволяє по-новому побудувати процес розробки контенту, його доставки та актуалізації. Навчання стає можливим не тільки в аудиторії, але і вдома, й в будь-якому місці; громадських місцях, таких як музеї чи кафе. Основним же елементом, що зв'язує освітній процес, стає активний освітній контент, на базі якого створюються єдині репозиторії, що дозволяють зняти часові та просторові рамки.

Концепція Smart-освіти – гнучкість, що передбачає наявність великої кількості джерел інформації, максимальну різноманітність мультимедіа, здатність швидко і просто налаштуватися під рівень і потреби слухача.

В умовах постійного зростання та оновлення знань безперервний розвиток компетенцій протягом всієї кар'єри стає найбільш актуальним в системі сучасної освіти. Для розвитку освіти вже недостатньо впливу людського капіталу. Необхідно змінювати саме освітнє середовище, не просто нарощувати обсяги трудових ресурсів, має якісно змінитися сам зміст освіти, його методи, інструменти та середовища, необхідний перехід до SMART-освіти.

Необхідно розвивати аналітичні компетенції, навички вирішення комплексних проблем, інноваційність – здатність до розвитку нових ідей та їх впровадження, навички міжкультурних комунікацій.

Швидкість виникнення нових технологій в останнє десятиліття значно зросла; щороку виробники пропонують нові пристрої для професійної діяльності та комунікацій. Нові інтелектуальні SMART-технології вимагають зміни платформ, що використовуються для передачі знань і широкого використання SMART-пристроїв. Професійна освіта має стати однією з найбільш швидко оновлюваних галузей як з точки зору змісту, так і з точки зору технологій і методів навчання. Швидкість поновлення знань і технологій повинна розглядатися як критерій якості системи освіти.

Вже стає нормою проведення навчальних занять з використанням мультимедійних презентацій, зроблених у таких програмних пакетах, як Microsoft Power Point або Macromedia Flash. Однак, поряд зі звичними презентаційними технологіями (Microsoft Power Point, Macromedia Flash), в сферу освіти проникають нові, так звані, інтерактивні технології, які дозволяють уникнути презентації у вигляді слайд-шоу.

Нова форма подачі матеріалу за допомогою інтерактивного устаткування (інтерактивні дошки SMART Boards, інтерактивні дисплеї Symposium) являє собою презентацію, створювану доповідачем під час свого виступу – презентацію, створювану тут і зараз. На інтерактивних дошках SMART Boards можна писати спеціальним маркером, демонструвати навчальний матеріал, робити письмові коментарі над зображенням на екрані. При цьому все написане на інтерактивній дошці SMART Board передається студентам, зберігається на магнітних носіях, роздруковується, надсилається електронною поштою відсутнім на занятті. Навчальний матеріал, створений під час лекції на інтерактивній дошці SMART Board, записується вбудованим відеорекордером і може бути багаторазово відтворений.

Під час роботи на інтерактивних дошках поліпшується концентрація уваги у студентів, швидше засвоюється навчальний матеріал, і в результаті підвищується успішність кожного студента.

Впровадження нових технологій в сферу освіти сприяє переходу від старої схеми репродуктивної передачі знань до нової, креативної форми навчання, оскільки одне з головних завдань сучасної освіти – це створення стійкої мотивації студентів до отримання нових знань, а

також пошук нових форм та інструментів освоєння цих знань за допомогою творчих рішень.

Отже, формування у вищих навчальних закладах компетентного фахівця нового типу можливо здійснити шляхом залучення у освітню практику інноваційних педагогічних Smart-технологій, що мають доповнити або замінити традиційні підходи у навчанні та вихованні студентства [3].

Літературні джерела

1. Дичківська І.М. Інноваційні педагогічні технології. Навчальний посібник, 3-є видання, виправлене./ І.М. Дичківська. – Київ: Академвидав. – 2015. – 304с.
2. Андрущенко В. П. Система освіти в Україні // Неперервна професійна освіта: філософія, педагогічні парадигми, прогноз: Монографія / В.П. Андрущенко, І.А. Зязюн, В. Г. Кремень та ін. / За ред. В. Г. Кременя. – К.: Наукова думка, 2003. – 853 с.
3. Єгорова В.В. Інноваційні педагогічні технології в сучасному навчально-виховному процесі ВНЗ. // Наукові записки. Том 97. // В.В. Єгорова, М.О. Голубєва.//– 2009. – с. 28-30 .

ОКСАНА МЕЛЬНИЧЕНКО

здобувач кафедри психології
Київський національний
торговельно-економічний
університет

ОСОБЛИВОСТІ ПСИХОЛОГІЧНОГО СУПРОВОДУ В ПРОЦЕСІ ВПРОВАДЖЕННЯ НОВОВВЕДЕНЬ У ВНЗ

Головною рисою введення будь-яких інновацій є їх вплив на спосіб життя людей, стиль поведінки, світогляд тощо. Реакції з їх боку на нововведення – неоднозначні. Зміни стають причиною створення напруги, міжособистісних конфліктів в колективах тощо.

Інноваційні процеси, які є невід’ємною частиною в організації smart-освіти, – одне з найбільш поширених джерел професійного стресу. Різноманітні зміни пов’язані з можливостями адаптації персоналу до нових вимог і змісту трудової ситуації, яка вимагає від науково-педагогічних працівників додаткових зусиль для прийняття нововведень, усвідомлення змін звичних стереотипів діяльності.

Актуальність дослідження психологічного супроводу в процесі впровадження нововведень у ВНЗ зумовлена особливою соціальною значущістю сфери освіти в житті сучасного суспільства, новими соціальними вимогами, загальносвітовими тенденціями.

Мета дослідження полягає у розкритті особливостей психологічного супроводу в процесі впровадження нововведень у ВНЗ. Завдання дослідження: проаналізувати визначення та зміст поняття «психологічний супровід» у сучасній науковій літературі; охарактеризувати функції психологічного супроводу, розкрити зміст діяльності психологічних служб у ВНЗ.

Одним з вирішальних зовнішніх соціально-психологічних факторів, що стимулюють або гальмують нововведення, є психологічний клімат колективу як сукупність внутрішніх умов, що їх створюють у процесі розвитку і життєдіяльності групи, колективу. Будь-який колектив відрізняється складом працівників різних за віком, освітою, стажем роботи, життєвим досвідом, особистісними властивостями. У результаті цих розходжень з'являється можливість виникнення конфліктів. У зв'язку з нововведеннями зростає актуальність вивчення міжособистісних конфліктів, адже вони виступають гальмуючим елементом у процесі введення інновацій. Конфлікти психологічно вимагають величезних емоційних витрат, призводять до збільшення негативної напруженості.

Будь-яка інновація супроводжується різним рівнем невизначеності. Уміння терпимо сприймати невизначеність, що породжуються інноваційною діяльністю, бути толерантними до змін у сучасних умовах життєво необхідно для системи освіти. У зв'язку з цим, пріоритетне завдання психологічного супроводу – формування психологічної готовності до інноваційної діяльності, активного позитивного ставлення до неї і до професійного розвитку [1].

Зараз набирає сили процес створення психологічних служб у ВНЗ, спрямованих на забезпечення умов для повноцінного й гармонійного індивідуального розвитку особистості, сприяння збереження та укріплення здоров'я, підвищення адаптивних можливостей тощо.

Головна мета психологічних служб ВНЗ у процесі впровадження нововведень полягає у формуванні здорового способу життя та захисті психічного здоров'я всіх учасників освітнього процесу – студентів, науково-педагогічних працівників та співробітників; сприянні їх професійного становлення тощо.

Завдання психологічних служб полягає в сприянні перетворення міжособистісних конфліктів у ділові дискусії, адже зіткнення інтересів

науково-педагогічних працівників в умовах нововведень можуть призводити до збільшення кількості психічних і соматичних захворювань (неврозів, інсультів, інфарктів тощо).

Вчені Г. Дубровинський, Н. Іванова, В. Конопльов, В. Корольчук, М. Корольчук, І. Марчук, А. Несін, О. Тімченко, О. Тогочинський, Г. Штефанич під психологічним супроводом розуміють комплекс заходів і засобів впливу на психіку особистості та створення сприятливих соціально-психологічних умов з метою формування, підтримки й відновлення оптимальної працездатності фахівця в повсякденних та екстремальних умовах, або комплекс заходів щодо соціально-психологічного вивчення, психологічного й психофізіологічного обстеження учасників освітнього процесу, а також надання їм психологічної допомоги.

Психологічний супровід у ВНЗ – це, передусім, система створення умов для повноцінного розвитку та навчання майбутнього фахівця в конкретному освітньому середовищі університету [2].

Головне у психологічному супроводі під час впровадження нововведень у ВНЗ – надати своєчасну допомогу особистості, навчити її самостійно долати труднощі цього процесу.

Провівши анкетування, можемо стверджувати, що позитивному прийняттю нововведень, на думку науково-педагогічних працівників, сприяє безліч факторів. 49% респондентів стверджують, що цьому сприяє попередня інформованість, 23% – матеріальне заохочення, 17% – поліпшення умов праці, 7% – психологічний супровід, 4% дали свій варіант, зазначивши, що нововведенням сприяють: всі перераховані варіанти відповідей; роз'яснення корисності та підтвердження практикою, врахування всіх деталей у реалізації задуманого тощо. Найбільше психологічного супроводу потребують у віці 60-70 років (4%), 25-34 роки – 2% та 40-44 роки – 1%, не потребують – у віці 35-39, 45-59 років.

Так, щоб запобігти виникненню конфліктів під час впровадження нововведень, організації залучають до роботи психологічні служби. Психологічний супровід допомагає викладачам активно включитися в цей процес, психологи надають своєчасну допомогу та підтримку, вчать викладачів долати труднощі, відповідально ставитися до обов'язків, що передбачають нововведення.

Але, як показують результати відповідей на питання «Чи потрібна психологічна допомога під час нововведень?», 53% респондентів не потребують психологічної допомоги, 47% – звернулися б за

допомогою, деякі з них використали б поміч зі сторони психологів, дивлячись які це нововведення.

Відповідно до статі респондентів психологічної допомоги під час нововведень потребують 35,7% жінок та 11,3% чоловіків; не потребують – 41,8% та 11,2% відповідно.

Висновок. Психологічний супровід – це комплекс заходів і засобів впливу на психіку особистості та створення сприятливих соціально-психологічних умов з метою формування, підтримки й відновлення оптимальної працездатності фахівця. Враховучи те, що інновації у ВНЗ супроводжуються різним рівнем невизначеності, тривоги та напруги, завданням психологічного супроводу є формування психологічної готовності до інноваційної діяльності, активного позитивного ставлення до неї і до професійного розвитку. Головне у психологічному супроводі в процесі впровадження нововведень у ВНЗ – надання своєчасної допомоги та підтримки особистості у долатті труднощів цього процесу.

Літературні джерела

1. Баймолдаев Т.М. Психолого-педагогічне співробітництво як чинник підвищення якості освіти. [Електронний ресурс]. – Режим доступу:http://refs.co.ua/63669-Psihologo_pedagogicheskoe_sotrudnichestvo_kak_faktor_povysheniya_kachestva_obrazovaniya.html
2. Черепехіна О.А. Технологія психологічного супроводу формування професіоналізму майбутніх психологів у ВНЗ [Електронний ресурс]. – Режим доступу:http://archive.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/pfto/2011_19/files/P1911_71.pdf.

КСЕНІЯ ПИВОВАРСЬКА

к.ф.н., викл.

Полтавський юридичний коледж
національної юридичної академії
імені Ярослава Мудрого

РОЗВИТОК КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ – ПОТРЕБА СУЧАСНОЇ ОСВІТИ

У сучасних умовах освіта стає не просто багажем знань, які передаються від педагога до учня і некритично засвоюються останнім.

Формування освітніх компетенцій передбачає не лише оволодіння фактичним матеріалом, але і розвиток відповідних мисленнєвих інструментів і методів пізнання. Це – запорука не лише академічної успішності, але і вдалого функціонування уже дорослої людини у суспільстві.

Одним із напрямів, який може допомогти у цьому, є розвиток критичного мислення. Критичне мислення – це мислення, що характеризується: здатністю формулювати питання і здійснювати пошук відповідей; аналізувати інформацію і знаходити суперечності в ній; мати власну точку зору з певного питання і відстоювати її, використовуючи переконливі докази; умінням виносити обґрунтування твердження і застосовувати отримані результати [1, с.52]. Як бачимо, критичне мислення є інтегративним психічним утворенням, яке формується із багатьох теоретичних знань і практичних навичок і включає у себе різноманітні аспекти.

Даний курс уже розробляється під егідою Міністерства освіти і науки, і вже вийшов друком перший посібник авторства О.Тягло, який може використовуватися у школі [2]. Передбачається, що учні будуть опановувати його в рамках окремого курсу. До нього включені розділи, присвячені проблемі аргументованого міркування, а також написання наукових робіт. Крім того, існують також перекладні підручники та наукові праці, які можуть бути додатковими джерелами.

На нашу думку, цей напрям є надзвичайно конструктивним. Дійсно, не лише учні та студенти, але і дорослі люди не завжди здатні самостійно давати оцінку суспільним явищам, відрізнити пропаганду та агітацію, критично сприймати інформацію. Це несе не лише певні особисті ризики – у нинішніх політично-соціальних умовах це стає, без применшення, загальнодержавною небезпекою. Соціум, який не виробив певного «щеплення» від прихованої чи відвертої брехні, є більш вразливим до внутрішніх і зовнішніх викликів. Саме таким щепленням може стати запровадження курсу критичного мислення.

Але водночас ми повинні наголосити на певних утрудненнях, які чекають освітян при запровадженні цього курсу. По-перше, це відсутність кваліфікованих кадрів і необхідність додаткового навчання викладачів із даної дисципліни. Спочатку педагоги мають самі опанувати нову для них галузь, а потім уже викладати її. По-друге, це велика завантаженість учнів і студентів, при якій впровадження нового, навіть надзвичайно корисного курсу є складним завданням. По-третє, є велика вірогідність того, що даний курс залишиться лише теоретичним, хоча головна його мета – практична: навчити

орієнтуванню у зовнішньому світі. Ці утруднення, звичайно, не повинні ставати непереборними, але ігнорувати їх неможливо.

Насамкінець слід зазначити, що даний курс може бути впроваджений не лише у межах середньої освіти, але і у вищій школі або навіть при підготовці аспірантів і докторантів. Сучасна освіта має відбуватися протягом усього життя, і навички критичного мислення допоможуть у будь-якому віці.

Літературні джерела

1. Тимоха С. Теоретичні основи розвитку критичного мислення студентів / Тимоха С. // Вища школа. – 2011. – Випуск LV. Частина II. – 102 с. – С. 51-58.

2. Тягло О. В. Критичне мислення: Навчальний посібник/ Тягло О.В. – Х.: Вид. група «Основа»: «Триада +», 2008. – 192 с.

НАТАЛІЯ ТКАЧЕНКО

к.е.н., доц.

Київський національний
торговельно-економічний
університет

МОЖЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ ЗМІШАНОГО НАВЧАННЯ НА ПРИКЛАДІ ДИСЦИПЛІНИ «ПУБЛІЧНІ ЗАКУПІВЛІ» ОНЛАЙН-ПЛАТФОРМИ «ПРОМЕТЕУС»

Відповідно до ст. 49 Закону України «Про вищу освіту» навчання у вищих навчальних закладах здійснюється за такими формами як очна (денна, вечірня) та заочна (дистанційна), при цьому форми навчання можуть поєднуватися. Якщо змішане навчання розглядати як поєднання очного та дистанційного форм навчання, актуальними стають питання реалізації технологій дистанційного навчання та оптимального розподілу годин на основні види навчальних занять.

Згідно наказу МОНУ № 466 від 25.04.2013 р. «Про затвердження Положення про дистанційне навчання» взаємодія між студентами та викладачем може відбуватися у синхронному та асинхронному режимах. У першому випадку учасники взаємодії одночасно перебувають у веб-середовищі (відеоконференції, чат); у другому – із затримкою у часі (відеолекції, форуми).

В Україні досить поширеною серед студентів є освітня онлайн-платформа «Прометеус» з більш як 240 тис. зареєстрованих слухачів.

Дистанційне навчання побудоване за асинхронною формою – записи відеолекцій, форум для обговорення, контролюючі тести.

Через освітню платформу «Прометеус» можливо три моделі організації змішаного навчання:

- 1) використання готових дистанційних курсів на онлайн-платформі «Прометеус»;
- 2) підготовка власного он-лайн курсу та розміщення його на платформі «Прометеус»;
- 3) переклад та адаптація дистанційного курсу провідних західних університетів в рамках міжнародного співробітництва ВНЗ.

Для викладання у КНТЕУ дисципліни «Публічні закупівлі» є можливості застосування змішаного навчання, оскільки на платформі «Прометеус» розміщені дистанційні курси: «Публічні закупівлі», «Публічні закупівлі. Поглиблений курс (експертний рівень)», які розроблені Міністерством економічного розвитку і торгівлі України спільно з Проектом ЄС «Гармонізація системи державних закупівель в Україні зі стандартами ЄС», «Transparency International» та Центром протидії корупції.

Для застосування змішаного навчання при викладанні дисципліни «Публічні закупівлі» для студентів денної форми навчання доцільно перерозподілити години – зменшити лекційні години (до 30%), ввести години на індивідуальне он-лайн консультування. Проведення лекцій та організацію самостійної роботи доцільно поміняти у структурно-логічній схемі – спочатку самостійна робота студентів через перегляд відеолекцій, потім – обговорення основних питань на традиційній лекції, при цьому лекція становиться проблемно-орієнтованою. Для студентів заочної форми навчання змішане навчання може бути реалізоване за такою схемою (рис. 1):

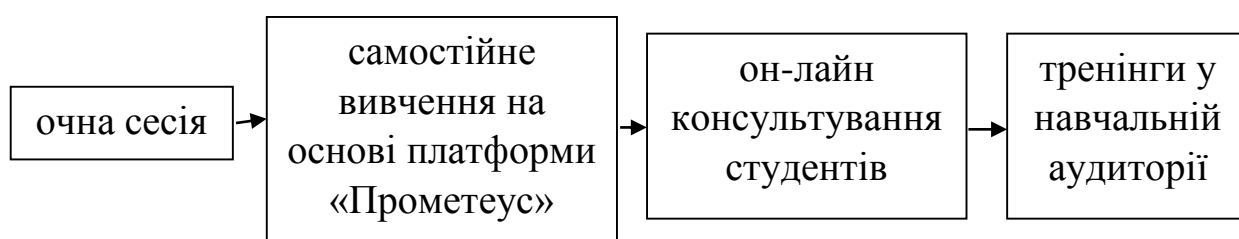

Рисунок 1. – Схема застосування змішаного навчання

Використання змішаного навчання передбачає розроблення нової робочої програми з урахуванням зміни видів самостійної роботи. На рівні університета потрібні зміни у низки документів – форми навчального плану, Положення про організацію навчального процесу, самостійної роботи студентів, тощо.

Таким чином, за допомогою змішаного навчання студенти мають можливість віртуально відвідувати лекції кращих викладачів країни та світу, експертів, практиків, а у ВНЗ працювати над практичними заняттями і складати іспит (залік). В змішаному навчанні підвищується мотивація студентів, кваліфікація викладачів, персоналізується процес навчання [1]. Освітня платформа «Прометеус» запустила пілотний проект змішаного навчання у провідних українських університетах. Експерименти зі змішаним навчанням продемонстрували зростання навчальних результатів студентів на 35% [2].

Літературні джерела

1. Кухаренко В.М. Системний підхід до змішаного навчання // Інформаційні технології в освіті. - 2015. - № 24. - С.53-67.
2. Сайт освітнього порталу «Прометеус» - <http://prometheus.org.ua/>

SVETLANA CHUGU

PHD (philology), docent

S. GLADIO

PHD (philology), docent,

Docents of foreign philology

And Translation Chair

Vinnitsia Institute Of Trade And

Economics Of Kyiv National

University Of Trade And Economics

COMMUNICATIVE POTENTIAL OF E-WRITING

EFL teaching methods have always been aimed at the formation of communicative skills. With ongoing technological innovations, the WorldWideWeb, computer applications, social networks, and the like, educators get a chance of expanding their traditional language teaching practice. They were quick to start applying new technology and researching computer use since the early 1980s. While some took an adversary position to the novelty, others started enthusiastically applying it and devising new computer-based methods. Human writing was compared with programming languages, declaring that latter give a special way to think about things, express ideas, and solve problems. However, the presence of computers in a writing classroom does not automatically influence positive writing patterns

as writers, especially inexperienced ones, more often than not feel unsure of how to use best the available technology.

As the researchers have steadily been expressing a ‘yes’ or ‘no’ opinion regarding the computer use in the classroom, it would be logical to focus on how computer-based interaction can foster the development of communicative skills of those who are studying a foreign language. Undoubtedly, using computers as a dominant method of EFL teaching may be a mistake as standard word processors can only give the possibility of linear writing, meaning first generating ideas and then typing them. While experienced writers find their way using paper or opening another document to freewrite or revise their ideas, beginners are tempted to follow the linear structure. Thus, ‘the zone of proximal development’ (L.Vygotsky), that is a zone between what students can already achieve on their own and what they can achieve with appropriate help, gets stuck as it has been proven that the students who can already do linear writing might start mastering non-linear one only with the help of somebody prompting them to switch between different stages back and forth.

It has also been confirmed that for human eye detecting mistakes on the computer screen is harder than on paper. Due to this, beginners tend to drop the proofreading part, thus, impairing the learning of grammar and punctuation conventions. On the positive side, computers can be used to advantage for developing problem-solving skills. Students using computer-based writing skills show as a rule a greater ability to gather and arrange data logically, obtain missing information, and present the results when using computers [2, p.25-38].

As a writing technique E-mail can be regarded a two-fold activity, which includes dynamic writing and interactive multi-dimensional communicating. While composing an e-mail, writers have to make use of the alphabet, grammar, spelling, and syntactic knowledge. They connect words in a meaningful way, making phrases, sentences and paragraphs, which, by definition, is writing. Though, writing may not always constitute communication. In order to be considered communicative, an action needs to have a process of exchange between a sender and a recipient, which is absent in, for example, training exercises. Also in communication a message and a channel to send it to a recipient should be present. E-mail has all of the named parts and, thus, manifests its communicative function. Therefore, writing E-mails as a guided practice could be an excellent possibility for learning or enhancing skills of written dialogue and idea discussion.

Besides sharing their thoughts, writers of electronic messages can express their present state of mind, and the emotions caused by the topic

under discussion. The expanded possibility of expression is available through the numerous sets of smiles, highlights, use of different colours and types of font offered by e-mail, apart from the standard alphabet and signs. Guided by the teacher, students could be learning how to compose an e-mail with certain emotional colouring appropriate to the style and register chosen. With the communicative skills, using e-mail in a classroom could contribute to learners' social interaction. In the run of our fast-paced lives, people have less time to communicate, either orally or in a written way. Due to the possibilities and variety e-mail offers, students are much more likely to write an e-mail to their friend to share an idea, than a standard letter in a snail mail format.

Research shows that E-mails foster developing problem-solving skills and teaching e-mail as a separate genre of writing [1]. Through finding out how to use e-mail with all its special features, learning how to compose on screen using different software, EFL students get a chance of acquiring certain skills to overcome barriers, and solve the tasks posed before them. Also the teacher could give an issue to the e-pals to debate. They would have, then, to find arguments and defend their position. Thus, e-mail would facilitate the formation and development of the problem-solving skills.

E-mail can also be regarded as a tool for learning how to write an official letter to a professor, business partner, or higher officials, which can turn out to be a problem, if one does not know the form in which to write such messages.

One more essential approach to teaching writing in a new techno-savvy environment is organizing webinars, e-conferences and e-discussions. Guided by a teacher/facilitator, these can serve a two-fold purpose: enhance writing skills and encourage communication. Their primary difference from oral discussions is their written form. Due to this, students exchange ideas and learn to express their thoughts in writing, sometimes a hard task even for adults. Such discussions stimulate answers or commentaries to the peers' messages. The chain of mental actions project patterns of real communication and critical thinking. The task of involving every student in normal classroom discussions is a challenge that becomes even harder in the computer-facilitated discussions, where everybody is both a witness and a participant of a situation [3, p.91-96]. E-conferences result in obvious encouragement of exchanging culturally different approaches to the same problems, which, in turn, develops tolerance and broader view of the world.

To recap, the use of e-teaching methods in a language classroom can bring a lot of benefits to the learning process. There exists a variety of applications that can be engaged, such as word processors, e-mail, e-boards

and e–discussions, as well as different web-activities. The educator needs to be careful when employing innovative techniques. Without necessary adjustments to the learning environment and every individual/class' needs, technology cannot only be fruitless, but even harmful to the process of learning. Computers should be used in a wise combination with traditional methods, carefully guided by the teacher, to ensure the most beneficial and positive learning environment for the students.

References:

1. Kitao K. Using the Internet with Secondary School Students: Dos and Don'ts/
<http://ilc2.doshisha.ac.jp/users/kkitao/library/handout/loj/using-internet.doc>
2. Lowther D., Ross S. Everybody Should Have One? D. Lowther, S. Ross// Educational Technology Research and Development. - #51.3. -2003: - P. 23-43.
3. Otte G. The Improving Power of E-Conversation./G. Otte// Teaching Writing in the Late Age of Print/ Ed. Jeffrey R. Galin, Carol Peterson Haviland, J. Paul Johnson. - Cresskill, NJ: Hampton Press, Inc., 2003. – P. 85-99.

ІНТЕГРАЦІЯ ОСВІТИ, НАУКИ І ПРАКТИКИ

ЛАРИСА БЕРБЕНЕЦЬ

доц. к. ін.філол. та

перекладу

ЛЮДМИЛА ЗОЩЕНКО

ст. викл.

Київський національний

торговельно-економічний

університет

МОТИВАЦІЙНІ ЧИННИКИ НАВЧАННЯ АНГЛОМОВНОГО ПРОФЕСІЙНО ОРІЄНТОВАНОГО ЧИТАННЯ

Відповідно до діючої програми з іноземних мов для немовних вузів кінцевою метою навчання вважається формування комунікативної компетентності.

Читання входить до сфери комунікативної діяльності людини, оскільки саме воно є основним джерелом отримання спеціалістами необхідної інформації. Згідно Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти незалежним користувачем мови вважається той, хто читає статті на сучасні, у нашому випадку, професійні теми, а також розуміє сучасну літературну прозу.

Цілі навчання читання іноземною мовою є різними на різних етапах і визначаються як досягнення того чи іншого рівня комунікативної компетентності. Зважаючи на те, що переважна більшість студентів-першокурсників не володіють умінням професійно орієнтованого читання навіть рідною мовою (йдеться, насамперед, про уміння відокремлювати головне від другорядного, узагальнювати факти, давати їм оцінку тощо), навчання читання на *першому етапі* має на меті розвиток та активізацію умінь у роботі з адаптованими для їх сприйняття текстами, як правило, загальноекономічного спрямування. Джерелом таких матеріалів можуть бути аудіо- та відеозаписи з ефіру, публікації засобів масової інформації, Інтернет-ресурси, і таке інше. Матеріали мають бути зорієнтованими на студента, надавати можливості для самоосвіти, розвивати не лише мовленнєві, але й професійні вміння (наприклад, вміння робити презентації).

Головним завданням *другого етапу* (II-III семестри) є передусім розвиток у студентів умінь пошуку та осмислення інформації під час роботи з оригінальною фаховою літературою. На *третьому етапі*, етапі так званого зрілого читання студенти самостійно здійснюють творчий пошук та обробку інформації, отриманої при роботі з оригінальною вузькофаховою літературою. На цьому ж етапі студенти вчаться складати план до тексту та швидко знаходити потрібну інформацію. Методика навчання студентів немовних спеціальностей читанню та перекладу фахової літератури спирається на суто семантичний підхід, за якого студенти, актуалізуючи значення лексичної одиниці, зосереджують увагу на її зв'язку з вузькофаховими та соціально-побутовими поняттями. У формуванні навичок перекладу спеціальних текстів вагоме значення має опанування фахової термінології іноземною мовою.

Професійна спрямованість у навчанні різних видів читання повинна відображатись як у тематиці текстів, так і в характері текстових вправ, значна частина яких повинна мати проблемний характер. Вони можуть містити в собі запитання, на які в тексті немає готової відповіді, і, щоб знайти її, необхідно докласти певних

розумових зусиль. Комплекс вправ у зрілому професійному читанні має бути спрямований на формування наступних умінь: виділяти з тексту потрібну інформацію; узагальнювати інформацію; співвідносити окремі смислові частини тексту; робити висновки на підставі отриманої інформації; оцінювати та інтерпретувати зміст прочитаного.

Рекомендується використовувати завдання, які відображають реальні ситуації професійної діяльності, розвивають уміння тлумачити інформацію в залежності від поставлених задач, використовувати набуті знання в нових ситуаціях.

Підвищити ефективність навчання іншомовного читання можна також шляхом розвитку самостійності студентів. Мета самостійної роботи з читання студентів з достатнім рівнем комунікативної компетентності – сприяти досягненню підвищених програмних вимог шляхом виконання завдань переважно творчого характеру, з використанням додаткових матеріалів, у тому числі й тих, що розміщуються в Інтернеті.

Самостійна навчальна діяльність, до якої можна віднести позааудиторне читання, стає дуже важливою складовою навчального процесу. Під позааудиторним читанням ми розуміємо обов'язкове для всіх студентів, додаткове по відношенню до підручника, певним чином організоване цілеспрямоване самостійне читання іншомовних текстів з метою формування складових комунікативної компетентності. Навчання іноземної мови студентів вищого навчального закладу має бути спрямованим на формування мовленнєвих умінь і навичок, у тому числі читання і розуміння спеціалізованої фахової літератури, документів, які можуть бути об'єктами професійної діяльності майбутнього фахівця, реферування та виявлення головної думки тексту документа. Формування мотиваційних чинників навчальної діяльності може бути здійснене шляхом цілеспрямованого відбору текстів (документів) для позааудиторного читання за їх змістом. Разом з тим, не слід ігнорувати можливість здійснення мотиваційних впливів і на етапах, які передують власне читанню та слідує за ним, застосовуючи спеціально створені комп'ютерні програми.

Поняття мотивації включає всі види спонукань діяльності: потреби, інтереси, прагнення, цілі, ідеали тощо, які безпосередньо визначають спрямованість діяльності людини. Вищим рівнем регуляторної діяльності є свідомо-вольовий рівень, який вимагає певного ступеня розвитку і сформованості емоційно-вольової сфери, тобто певного стану центральної нервової системи суб'єкта навчання.

У мотиваційній сфері виділяють чотири основні компоненти: 1) задоволення від самої діяльності; 2) значущість для особистості безпосереднього результату діяльності; 3) мотивуюча сила винагороди за діяльність; 4) сила зовнішнього тиску на особистість. Тривалість довільної уваги, зосередженість на певному виді діяльності визначається, в першу чергу, зацікавленістю людини у діяльності та її результатах. Для студентів це, в першу чергу, зацікавленість власне процесом навчання, по-друге, зацікавленість у безпосередніх результатах діяльності і, по-третє, зацікавленість у віддалених результатах діяльності. Внутрішні фактори, які стимулюють довільну увагу у студентів можуть створюватись за рахунок раціонального добору іншомовних текстів, призначених для самостійного читання. За змістом тексти мають бути фахово спрямованими, якомога сучаснішими, актуальними.

Важливою є така система навчально-виховних впливів, яка може забезпечити спрямування мотивації на створення передумов перетворення зовнішньої мотивації на внутрішню. Це можна реалізувати шляхом педагогічно доцільної рівневої диференціації навчальних завдань і створення відповідного алгоритму керування підбором текстів для самостійного читання студентів.

Таким чином, створення і впровадження у навчально-виховний процес дійсно ефективної системи самостійного англomовного позааудиторного читання є одним з вирішальних чинників у формуванні мотиваційної основи навчання іноземних мов у немовному вищому навчальному закладі.

СВІТЛАНА БЕРЕЗЕНСЬКА

кер. від. суч. осв. та інформ. техн.

НАТАЛІЯ ОЛІЙНИК

к.п.н., доц.

Харківський торговельно-

економічний інститут КНТЕУ

УПРАВЛІННЯ ЗНАННЯМИ ЯК ІНСТРУМЕНТ ОРГАНІЗАЦІЇ ЗМІШАНОГО НАВЧАННЯ В СИСТЕМІ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Протягом останнього десятиліття одним з найбільш обговорюваних феноменів трансформації сучасного суспільства стало формування, так званого, цифрового суспільства з його відповідними атрибутами: електронними платіжними системами, електронним

урядом, електронними послугами в побутовій сфері, електронною культурою, електронним навчанням і електронною наукою.

Наявність освітнього контенту у вільному доступі, забезпечення оперативного зворотного зв'язку між викладачем та студентами, обмін знаннями між ними, автоматизація адміністративних завдань засобами інформаційно-комунікаційних технологій – все це знайшло своє місце у сучасному освітньому середовищі. В таких умовах система професійної підготовки майбутніх фахівців вже не може залишатися традиційною. Адже на підставі жорсткої, заздалегідь заданої навчальної програми процес навчання завідомо відстає від сучасного рівня розвитку техніки, технології, економіки, і, відповідно, стає нежиттєздатним. Вектором змін має стати перехід від стану «студенти навчаються» до стану «студенти використовують простір ВНЗ як ресурс професійного саморозвитку» [3].

Одним із рішень для формування сучасного освітнього середовища в системі вищої освіти є впровадження концепції SMART-освіти, основу якої складають п'ять принципів:

- конкретизація мети навчання (**Specific**);
- чітке визначення інструментів та методів вимірювання результатів навчання (**Measurable**);
- обов'язковість кінцевого результату у кожному з завдань (**Attainable**);
- актуальність завдань та їх професійна спрямованість (**Relevant**);
- визначення часових меж для досягнення мети (**Time-bound**).

Реалізація названих принципів в сучасній системі вищої освіти досить успішно відбувається за рахунок впровадження методик змішаного навчання, побудованих на основі технологій e-learning. Крім того, останнім часом педагоги-практики та науковці все частіше звертаються за досвідом впровадження SMART-освіти до корпоративного сектору, де все більше знаходить застосування технологія управління знаннями.

Термін «управління знаннями» увійшов в практику організації діяльності підприємству 1989 р. і довгий час визначався, як комплекс ІТ-рішень, які сприяли збереженню, структуруванню, аналізу, пошуку звітів, аналітичних записок та інших документів, що містять опис якогось успішного досвіду в галузі або в самій кампанії. Сьогодні ж управління знаннями розглядається, як створення організаційних, технологічних і комунікаційних умов, при яких знання і інформація будуть сприяти вирішенню стратегічних і тактичних завдань підприємства [4]. При цьому, з одного боку основна увага приділяється

головним носіям знання – людям, їх умінню налагоджувати пошук знань, акумулювати їх і ділитися ними. З іншого боку розглядається формальний порядок роботи з інформаційними ресурсами для полегшення доступу до знань і повторного їх використання за допомогою сучасних інформаційних технологій і апаратних засобів [5].

Ненсі Діксон [1] виділяє три категорії управління знаннями, перша з яких – це використання явного знання, його «захоплення», і документування у вигляді колекцій. Друга категорія – використання «емпіричних» знань, створення спільнот практиків, структурування досвіду і створення міжособистісних контактів. Третя категорія – використання колективних знань, заснованих на інтеграції різних точок зору і нових ідей, організації діалогу, обговорення проблем у віртуальному і / або очному режимах.

Олена Денисова в своєму дослідженні [2] звертається до теорії управління знаннями, яку у 1995 році запропонували І. Нонак і Х. Такеучі. В основі їх моделі знаходиться спіраль трансформації знань з неформалізованого стану в формалізований і навпаки:

1. Передача знань від індивідуума до індивідуума за допомогою розповіді або показу (неформалізоване знання в неформалізоване).

2. Створення документів (технологічних карт, інструкцій, відео тощо) на основі слів, досвіду та ін. (неформалізоване знання в формалізоване).

3. Розробка нових документів на різних носіях на основі наявних формальних знань (формалізоване знання в формалізоване).

4. Використання індивідуумом формалізованих знань і застосування їх в своїй діяльності після особистого осмислення, усвідомлення і трактування (формалізоване знання в неформалізоване).

В системі вищої освіти розглянута модель теорії управління знаннями може бути застосована і як механізм створення, зберігання та оновлення навчальних електронних курсів, і як засіб комунікації в процесі створення навчальних матеріалів, і як засіб навчання. На будь-якій платформі дистанційного навчання можна реалізувати циклічну трансформацію всіх чотирьох стадій моделі І. Нонак і Х. Такеучі:

1. При створенні електронних навчальних матеріалів в першу чергу використовуються знання фахівців-практиків, через безпосереднє спілкування вивчається їх практичний досвід.

2. Отримана від фахівців інформація структурується і перетворюється у форму, допустиму для розміщення в середовищі

дистанційного навчання (наприклад, файли з текстом інтерв'ю, відеозаписом, звуковим записом, схеми, таблиці тощо).

3. На підставі отриманих матеріалів (файлів та документів) створюються електронні навчальні курси із застосуванням методичних інструментів (педагогічний дизайн, гейміфікація, віртуалізація досліджень та ін.).

4. Засобами платформи дистанційного навчання студентам надається доступ до навчальних матеріалів, за якими вони навчаються, формують власні висновки, застосовують на практиці, в результаті чого формуються нові знання. Крім того, на цьому етапі відбувається зворотній зв'язок, який в свою чергу є поштовхом до нової формалізації вже нових неформальних знань.

Літературні джерела

1. DixonN. Where Knowledge Management Has Been and Where It Is Going- Part Three. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nancydixonblog.com/2009/07/where-knowledge-management-has-been-and-where-it-is-going-part-three.html>

2. Денисова Е. Управление знаниями через создание электронных курсов. С чего начинаете вы? – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://e-lpro.blogspot.com/2015/02/blog-post_22.html

3. Завражин, А. В. SMART и новые подходы в современном образовании. «Мир образования – образование в мире»(2015): 59.

4. Мариничева, М. К. «Управление знаниями на 100%: Путеводитель для практиков» М.: Альпина бизнес букс(2008): 108-119.

5. Туріянська, М. М. «Комунікації в системі управління знаннями». Вісник економічної науки України2 (2011): 194-196.

ОЛЕНА БЕХТЕРЕНКО

викл.

Запорізький металургійний коледж
Запорізької державної інженерної
академії

АВТОРИЗОВАНЕ ПРОЕКТУВАННЯ АГРЕГАТИВ МЕТАЛУРГІЙНОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ

SMART – це навчання самостійне, збагачене ресурсами, з вбудованими технологіями.

Smart-освіта базується на використанні дата-центрів на платформі хмарних технологій, планшетів інтерактивних дошок, проекторів,

відповідного програмного забезпечення, інших засобів. Це дає змогу продемонструвати моделі, віртуальні іспити розроблених об'єктів широкій аудиторії студентів, розроблених в системах автоматизованого проектування (САПР).

В системі освіти України активно застосовується метод проведення навчальних занять з використанням мультимедійних презентацій, зроблених у Microsoft PowerPoint, та інших, за допомогою інтерактивного устаткування (інтерактивні дошки SMART Boards, інтерактивні дисплеї Symprodium). В режимі реального часу викладач і студенти виступають з презентацією, і при цьому мають змогу на інтерактивній дошці писати спеціальним маркером, та демонструвати навчальний матеріал, робити письмові коментарі на екрані.

Ціллю даної роботи є показати як впроваджуються на заняттях з геометрії, конкретно в темі «Площа сфери і об'єм кулі та її частин», розглядається з застосуванням геометричних побудов в програмі AutoCAD, що підвищує якість та ефективність викладання лекції (рис. 1). Можливість застосування SMART залучають студентів та до активної діяльності, яскравість комп'ютерної графіки дозволяє розвивати наочно-образне мислення.

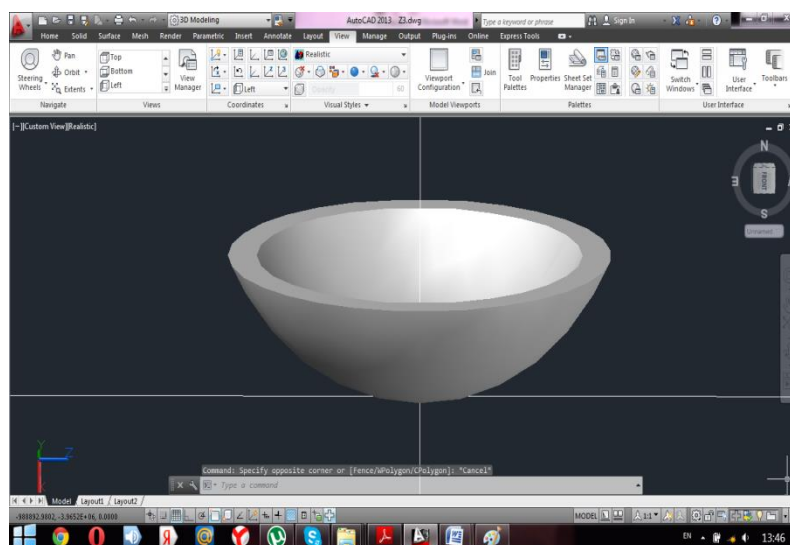

Рисунок 1

Також на заняттях з Комп'ютерної графіки в середовищі Pro/ENGINEER студенти спеціальності «Виробництво сталі і феросплавів» будують модель конвертора (рис. 2), а студенти спеціальності «Обслуговування та ремонт обладнання металургійних підприємств» модель редуктора (рис. 3).

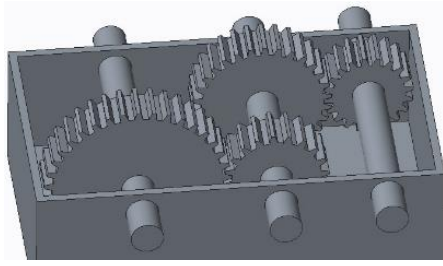

Рисунок 2 "Редуктор"

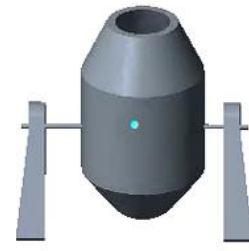

Рисунок 3 "Конвертер"

Застосування розробленої учбової моделі, допоможе нашим студентам-випускникам приймати правильні рішення на своїх майбутніх робочих місцях комбінат «Запоріжсталь» та інших промислових підприємствах міста.

ЛЮДМИЛА БОВШ

к.е.н., доц.,

Київський національний
торговельно-економічний
університет

SMART-EDUCATION: ПРОБЛЕМИ У ПІДГОТОВЦІ ФАХІВЦІВ ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОГО БІЗНЕСУ

Науково-технічний прогрес просувається величезними темпами в усіх сферах життєдіяльності суспільства. Сьогодні важко уявити побут та професійне життя без інтерактивних технологій, що спрощують вирішення проблем та економлять час. Проте незаперечним фактом в цьому процесі є психологія та педагогіка людських відносин. Досить актуально це питання постає перед менеджментом економічних суб'єктів, діяльність яких пов'язана з безпосереднім контактом зі споживачами. Зокрема, готельно-ресторанними підприємствами.

Як відомо, повторність відвідування закладів готельно-ресторанного бізнесу залежить від сформованих вражень від якості обслуговування та атмосфери закладу. Тому підготовка фахівців у цій сфері повинна носити характер індивідуальної психологічної з елементами інноваційної орієнтації компетенції. Адже підприємство хоче отримати стресостійкого, гнучкого у прийнятті рішень та інтелектуально зрілого працівника, що володіє необхідним набором знань, умінь та навичок. Отже вимоги до навчального процесу

підвищуються, і роль навчального закладу полягає у застосуванні сучасних тенденцій розвитку, зокрема смарт-технологій.

Готовність вітчизняної системи освіти та бізнесу до сприйняття нового бачення в навчанні є сумнівною. До того ж виникає багато питань до доцільності таких устремлінь та якості навчального процесу та його кінцевого результату. Тому метою даного дослідження є аргументація застосування смарт-технологій у підготовці сучасних фахівців, зокрема готельно-ресторанної сфери.

Загалом, smart education розглядають в ракурсі об'єднання навчальних закладів та професорсько-викладацького складу для здійснення спільної освітньої діяльності мережі Інтернет на базі загальних стандартів, угод і технологій [1]. Тобто створення єдиної системи навчання в єдиному інтерактивному просторі. Так, наприклад, єдиний європейський університет із загальним деканатом буде супроводжувати переміщення студентів від вузів до вузу з єдиним загальним депозитарієм навчальних матеріалів [1]. Прикладом такого «електронного університету» є технологічна платформа для дистанційної освіти Coursera, створеної на базі Стенфордського університету [2]. Проте, не зважаючи на переваги інтерактивного спілкування, керуючись власним досвідом, варто зазначити, що дистанційна освіта має ряд недоліків.

По-перше, прослуховування лекцій он-лайн є неефективним. Адже психологічне правило «7 хвилин уваги» не спрацьовує, тому інформація не запам'ятовується. Не працює вербальна, а слухова і зорова «пам'яті» перевантажуються. Аудиторні лекції забезпечують дискусійний двосторонній зв'язок, носять крім інтелектуального, моральне навантаження.

По-друге, виконання завдань перетворюється у копіювання інформації з інтернет-джерел, або з «бесідок», де студенти, спілкуючись, залишають відповіді. Тому формування інтелектуальної складової самовиключається.

По-третє, застосування «гаджетів», з одного боку спрощує викладання матеріалу викладачем, з іншого – знижує довіру студента щодо професійного рівня самого викладача, і тому знижує його інтерес до дисципліни в цілому. Звичайно, інтерактивна інформація під дією психологічних ефектів вражень сприяє засвоєнню інформації, проте, на нашу думку, лише окремі питання, що потребують наочності варто виносити на інтерактивну дошку.

По-четверте, пропозиція контролювати виконання завдань викладачем на практичних заняттях ставить студента у стресові умови, де підтримки немає, є лише контроль.

Ці контраргументи виявляють проблему якості підготовки фахівця: мета навчального процесу не досягається. Тому, на нашу думку, саме поєднання смарт-технологій з творчим процесом та психологічним і морально-етичним впливом в аудиторії є доцільним.

Загалом, позитивом процесу екстраполяції смарт-технологій в освітній процес є розширення часових обмежень і створення творчих умов засвоєння матеріалу, що дає можливість сконцентруватися на професійній підготовці, практичних навиках, від чого вища освіта поступово віддалилася. Адже кожен керівник повинен регулювати роботу в межах своїх знань і компетенції. Тому ступенева підготовка дає найліпший результат і при переході на систему smart-education, на нашу думку, варто створити навчальні лабораторії, де умови максимально наближені до реальних, або, навіть, виконують підприємницькі функції.

Сьогодні в Україні йде процес створення уніфікованих освітніх стандартів, де прописуються компетентності випускника. На нашу думку, поєднання сучасних інтерактивних технологій з науковим потенціалом вищого навчального закладу дозволять сформувати такі компетентності, що корелюють з НРК (рис. 1).

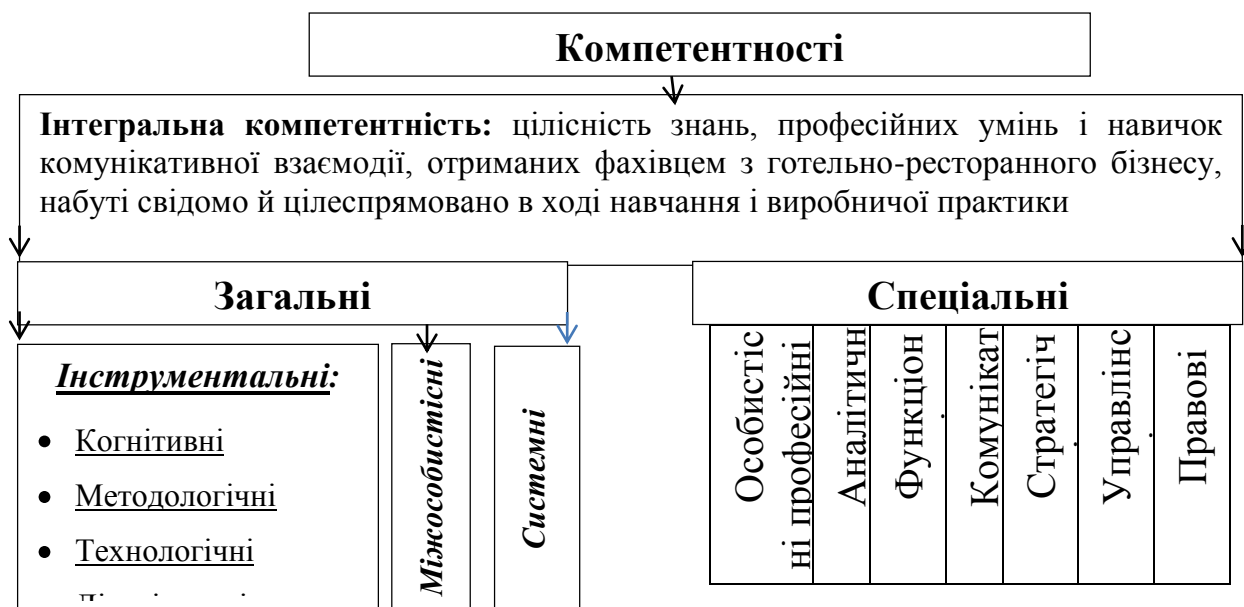

Рисунок 1. – Компетентності випускника сфери готельно-ресторанного бізнесу

Зокрема, увагу варто зосередити на функціональних компетентностях, які розкривають галузеві спрямованості:

- здатність організувати якісне виконання операції з надання сервісу в готельних та ресторанных підприємствах з використанням інновацій та інтерактивних технологій;

- здатність застосовувати основні форми й методи обслуговування закладах ресторанного господарства, здійснювати прийоми і банкети з урахуванням особливостей національних кухонь і контингенту;

- здатність до розробки проектів розвитку підприємств і стратегій поведінки економічних агентів в сфері готельно-ресторанної справи;

- здатність визначати й оцінювати, управляти ризиками в готельно-ресторанному бізнесітощо.

Зазначені компетентності повною мірою дозволяють розкрити потенціал майбутнього фахівця та здатність його реалізувати себе на конкретному підприємстві готельно-ресторанного господарства на основі використання смарт-технологій.

Літературні джерела

1. Smart-education: новый подход к развитию образования [Электронный ресурс] – Режим доступа: <http://www.elearningpro.ru/forum/topics/smart-education>

2. Габибулаева С.И., Гасанова Н.Р. Smart-общество. Проблемы smart-образования [Электронный ресурс] – Режим доступа: <http://www.scienceforum.ru/2015/pdf/17183.pdf>

ОКСАНА ВІТРЯК

к.т.н., доц.

ЛЮБОВ ТКАЧЕНКО

к. т.н., доц.

Київський національний
торговельно-економічний
університет

ОСОБЛИВОСТІ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ «ХАРЧОВІ ТЕХНОЛОГІЇ» У СИСТЕМІ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

Проведення занять для студентів у сучасних умовах носить творчий характер. Викладачі вивчають передовий педагогічний досвід, шукають більш ефективні форми і методи проведення занять. Різноманітність відомих способів викладання матеріалу при

проведенні занять вимагає від викладачів певної системи і порядку у виборі методів і прийомів навчання.

Вміння перетворити складний навчальний матеріал у доступний та зрозумілий для студентів, викликати інтерес до предмету, активну самостійну думку, – це характеризує педагогічні здібності викладача і стосується як проведення аудиторних занять, так і навчання у дистанційній системі.

Специфіка підготовки студентів зі спеціальності 181 «Харчові технології» полягає у тому, що згідно з навчальними планами такі дисципліни як «Харчові технології», «Технології продукції ресторанного господарства» мають лабораторні заняття. Як правило, всі лабораторні заняття з певної навчальної дисципліни об'єднуються в єдину систему і носять назву «лабораторний практикум», що дозволяє скомбінувати лабораторні заняття з практичними для детальнішого оволодіння матеріалом.

Проведення лабораторних занять потребує спеціально обладнаних навчальних лабораторій з використанням устаткування, пристосованого до умов навчального процесу (лабораторні установки, макети тощо), і відповідних для кожної лабораторної роботи матеріалів досліджень. Отже, освоєння студентами таких дисциплін у системі дистанційного навчання має певні особливості.

Крім того, дисципліна «Харчові технології» вивчається протягом трьох семестрів. На жаль, в системах дистанційного навчання після закінчення планового спілкування з викладачем будь-якого курсу протягом семестру студент виключається зі списку активних користувачів матеріалами дисципліни і не може увійти в «Курс» при зміні пароля для нових груп учнів. Такі особливості організації дистанційного навчання виключають можливість студентам повертатися в знайомі їм розділи минулих курсів, якщо потрібне повторення пройдених матеріалів.

У системі дистанційного навчання на базі Moodle обмін такою інформацією можна організувати в елементах «Чат» і «Форум». Тому викладачам доцільно рекомендувати студентам зберігати важливі для подальшого навчання розділи дисциплін у відповідних обсягах на власних носіях інформації. Найбільш привабливими засобами збереження різних файлів в даний час є «хмарні технології». Хмарні сервіси пропонують великі обсяги і доступні будь-якому користувачеві комп'ютера, планшета і смартфона. Застосування хмарних технологій можна вважати обов'язковим доповненням до будь-якої системи дистанційного навчання, які значно розширюють перспективу мати

навчальні матеріали будь-яких курсів завжди під рукою, застосовувати їх в повсякденній практичній діяльності і доповнювати тематичні бібліотеки новинками, знайденими самостійно.

Творчий підхід до викладення матеріалу дисципліни полягає у створенні і використанні у навчальному процесі тематичних презентацій, файлів лекцій, різних методичних посібників для виконання лабораторних і практичних завдань. Можливості системи дистанційного навчання через «Новини курсу» у середовищі Moodle дозволяють своєчасно інформувати студентів про всі новинки в бібліотеці курсу. Доцільно до всіх навчальних посібників сайту і новинкам передбачити доступ через «Посилання на файли», а також «Посилання на веб-сторінку». Віртуальні навчальні посібники для дистанційних студентів можуть містити навчальні відеофільми, що сприятиме ефективному засвоєнню найбільш складних питань в технологіях харчових продуктів.

У розроблених комп'ютерних електронних лабораторіях можна створити динамічні моделі технічних засобів, проте вони не замінять практичних навичок проведення досліджень з визначення технологічних показників сировини, напівфабрикатів та готової продукції в умовах лабораторії. Отже, практичні та лабораторні заняття повинні залишатися аудиторними.

Отже, особливості використання системи дистанційного навчання у підготовці студентів зі спеціальності «Харчові технології» полягають в основному у повному викладенні матеріалу з дисципліни та для контролю знань. Що сприятиме вивченню студентами технологій за межами лекційних матеріалів, розкриє перспективи ефективного багатостороннього нетрадиційного використання системи дистанційного навчання у навчальному процесі.

МИХАЙЛО ВОЛОБУСВ

к.м.н., доц.

Київський національний
торговельно-економічний
університет

ПРОБЛЕМА ІНТЕГРАЦІЇ НАВЧАННЯ У ВИРОБНИЧИЙ ПРОЦЕС

Сучасна система вищої освіти в Україні має велику низку невирішених проблем. Однією з основних на думку багатьох і

теоретиків, і практиків є відсутність повноцінного нерозривного зв'язку навчального процесу у вищому навчальному закладі з виробничим процесом на підприємстві, в організації.

Для вирішення цієї проблеми зроблено багато кроків з обох сторін, що зацікавлені в поліпшенні результату навчання студентів. В навчальних закладах України для налагодження зв'язку з підприємствами та установами вже впроваджено в навчальний процес виробничу практику для студентів починаючи з третього курсу. Крім того, свої курсові та дипломні роботи студенти виконують як практичні на базі конкретного підприємства або установи з урахуванням їх особливостей. Але цим навчальні заклади не обмежуються. На базі вищих навчальних закладів постійно проводяться конференції, симпозіуми, семінари, круглі столи та практикуми із залученням в їх участі представників виробництва, організацій та відомств. На цих зустрічах вони намагаються поділитися своїми баченнями напряму розвитку теоретичної підготовки студентів.

Але ще досить часто трапляються ситуації, коли після закінчення навчального закладу та отримання диплому про вищу освіту молоді фахівці потрапляють в ситуації «холодного душу». Приходячи на роботу їм пропонують забути все, що вони вивчали під час навчання, оскільки ці знання суттєво відрізняються від того, що вимагає від молодого фахівця практична ситуація. Не поодинокі випадки, коли молоді фахівці не в змозі виконувати свої професійні обов'язки, оскільки вони за своїми психологічними особливостями особистості та рівнем розвитку психофізіологічних функцій не відповідають своїй спеціальності.

Можливо, слід не просто запрошувати практиків на заходи, що проводять вищі навчальні заклади та заслуховувати їх побажання. Можливо, слід їх вимоги до майбутніх спеціалістів-практиків брати за основу при плануванні навчального процесу, навантаження на викладачів, розробці методичного забезпечення процесу навчання студентів.

Алгоритм цього процесу бачиться таким.

Спочатку на рівні підрозділів виробництва, відділів організацій та відомств формується по кожній посаді перелік вимог до обсягу теоретичних знань, практичних навичок, особистісних характеристик до працівника на цій посаді. При цьому не зайвим буде додати опис умов, в яких відбувається робота цього фахівця: морально-психологічний клімат, рівень нервово-психічного напруження, виробниче середовище, вимоги до володіння сучасною оргтехнікою.

Після цього фахівці Міністерства узагальнюють отриману інформацію беручи до уваги можливість поєднання спеціальностей відповідно до Класифікатора професій.

Узагальнена інформація розподіляється по навчальних закладах у відповідності до того, яких фахівців хто готує.

В кожному навчальному закладі підготовка методичного забезпечення відбувається з урахуванням отриманої інформації. Це повинно стосуватися всього – починаючи від лекційної, суто теоретичної інформації, і закінчуючи пере опрацюванням практичних та семінарських занять. Все повинно бути спрямоване на здобуття студентами знань та навичок, які зазначені по конкретних спеціальностях від представників виробничих підприємств, організацій та установ.

Іншою досить важливою проблемою сучасної вищої освіти вважається зменшення питомої ваги викладачів навчальних закладів, які мають практичний досвід роботи за напрямками, які вони викладають.

Коріння цієї проблеми знаходиться дуже глибоко – в питаннях ставлення держави до освітян. Невеликий рівень оплати праці, зниження привабливості, престижності праці викладача суттєво відбилося на прагненні працювати у вищих навчальних закладах. Ще 25-30 років тому кожен успішний студент вищого навчального закладу вважав за честь для себе пропозицію залишитися на кафедрі для роботи. Серед найкращих студентів проводили конкурс для навчання в аспірантурі і до навчання приступали дійсно найкращі з найкращих.

На сьогодні ситуація змінилася докорінно. Керівництво кафедр та навчальних закладів змушене приймати на викладацькі посади тих, хто погоджується на цю роботу. Вже сформований у вищих навчальних закладах прошарок викладацького складу які вдало захистили кандидатські дисертації, отримали вчений ступінь доцента і навіть професора не маючи ні дня практичного досвіду роботи за напрямом своєї дисципліни. Яким чином може викладач пояснити, наприклад, студентам – майбутнім менеджерам по персоналу правильні підходи до організації рекрутингу на підприємстві, якщо він сам ні одного дня не працював в рекрутинговому напрямі і не займався підбором персоналу. Таким чином, студентів навчають викладачі, які володіють (дуже часто відмінно) тільки теоретичними знаннями з чужих підручників та навчальних посібників. Але вони не мають можливості якісно підготувати матеріали для практичних та семінарських занять зі студентами. З цієї ситуації вони знаходять для себе досить вдалий

вихід – дають студентам теоретичні знання та практичні завдання на яких вчилися вони самі.

Методичне забезпечення навчального процесу суттєво відстає від сьогоденної практичної ситуації на підприємствах та в організаціях. Це обумовлено підходом до формування цього методичного забезпечення.

Програми дисциплін не переглядаються роками, або раз на два-три роки вносяться несуттєві доповнення, зміни. Робочі програми дисциплін так само – хоча б частково переглядаються раз на два роки. Керівництво вищих навчальних закладів наполягає на тому, щоб викладачі щороку вносили зміни в тематичні плани своїх дисциплін. На практиці суттєво не змінюються навіть вони.

Але навіть внесення суттєвих змін в методичні матеріали дисциплін не завжди встигало б за тими, іноді миттєвими, змінами ситуації на ринку. Особливо це буде актуальним для таких напрямків навчання як «Економіка підприємств», «Фінанси та кредит», «Облік і аудит». Тому без допомоги практиків навчання студентів стає не просто мертвим, оскільки ці знання неможливо застосувати на практиці. Таке навчання стає застарілим, тому що не відповідає не тільки ринковій ситуації, але й темпу змін, що відбуваються на ринку.

ОЛЕНА ГОНЧАРЕНКО

к.е.н., доц.

Київський національний
торговельно-економічний
університет

ТЕНДЕНЦІ РОЗВИТКУ ІКТ СЕКТОРУ В УКРАЇНІ

Згідно з Глобальним звітом про розвиток інформаційних технологій-2016, Україна за рівнем розвитку інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) посіла 64 рейтингову позицію серед 139 країн світу, покращивши за рік результати на 7 пунктів [1].

Галузь ІКТ в Україні розвивається дуже швидко і має світове визнання. Українські ІТ-компанії входять у Global Outsourcing 100 list. Український ринок електронної комерції оцінюється у понад 2 млрд дол. В Україні розміщуються понад 100 багатонаціональних центрів дослідження та розвитку з різних галузей промисловості, в тому числі операторів зв'язку, програмного забезпечення, ігор та електронної комерції.

Галузь ІКТ займає вагоме місце в економіці України. Її складовою є сектор інформації та телекомунікацій, в якому у 2014 р. працювало понад 114,3 тис. суб'єктів господарювання різних форм власності, з них 13,3 тис. - підприємств та 101 тис. - фізичних осіб - підприємців. Кількість працівників цих суб'єктів господарювання налічувала 306,3 тис. осіб, що становить майже 3,5% загальної чисельності зайнятих. ВВП сектору ІКТ (за попередніми даними) становив 3,1% (42765 млн грн).

Щорічно ІКТ індустрія створює до 15 тис. високооплачуваних робочих місць. Створення 1 місця в ІТ галузі стимулює створення 3 - 4 додаткових робочих місць в інших галузях економіки.

Доходи підприємств ІКТ галузі склали 60 млрд грн в 2015 р., що майже втричі більше, ніж у 2014 р. (18 млрд грн). Досягненню таких результатів також сприяло звільнення від оподаткування ПДВ послуг з розробки програмного забезпечення в межах території України до 1.01.2023 р. [2].

Сфера ІКТ у 2015 р. була найбільш привабливою для інвесторів, через що за динамікою річного приросту залучених прямих іноземних інвестицій вийшла на перше місце. Обсяг залучених прямих іноземних інвестицій на кінець 2015 р. становив 2308,7 млн. доларів США, досягнувши 5,3% загального обсягу іноземних інвестицій. Обсяг капітальних інвестицій, вкладених за 9 місяців 2015 року становив 17,6 млрд грн.

За 2014 р. суб'єктами господарювання було реалізовано продукції ІКТ на загальну суму 105,7 млрд грн, з них підприємствами, що надають послуги, - 74, 3 млрд грн (за 9 місяців 2015 р. – 62,0 млрд грн).

За офіційними даними у 2015 р. експорт послуг у сфері ІКТ послуг становив 1516,2 млн. дол., а імпорт майже у тричі менше - 537,0 млн. дол. Порівняно з 2014 р. експорт зазначених послуг скоротився на 9,5% (98,5 млн. дол.), імпорт збільшився на 4,9% (39,3 млн. дол.). Однак, за оцінками експертів AVentures Capital та Ukraine Digital News, у експорті продукція сфери ІКТ формує 4% та складає 5,7 млрд дол., з яких 0,7 млрд дол у товарному вираженні та 5 млрд дол. у вигляді послуг [3]. У розрахунку на душу населення це складає 15,5 дол. та 110,4 дол. відповідно.

Незважаючи на позитивні тенденції, розвиток ІКТ галузі залежить від вирішення таких системних проблем, як:

- неналежний рівень підготовки ІКТ спеціалістів;
- низький рівень привабливості країни для потенційних інвесторів та замовників високотехнологічної продукції;

- відсутність промоції України з боку держави як високотехнологічного європейського хаба, як в середині країни, так і за кордоном.

- переважаюча аутсорсингова орієнтація виконаних робіт обумовлює той факт, що основна частина валової доданої вартості кінцевого продукту залишається за кордоном;

- низький попит на продукцію на внутрішньому ринку;

- відсутність виробництва замкненого циклу комп'ютерної та офісної техніки;

- посилення конкуренції за ІТ фахівців з іншими країнами.

Разом з тим, на сьогодні стан розвитку ІКТ в Україні значно випереджає стан розвитку законодавства у цій сфері. Воно не відповідає ні потребам операторів, провайдерів телекомунікацій, ні інтересам споживачів телекомунікаційних послуг. Тому вдосконалення та реформування законодавства у сфері ІКТ наразі є основним завданням розвитку законодавства в Україні.

На сьогодні недоліками законодавчого регулювання у сфері ІКТ є:

- фрагментарне запровадження електронних послуг в Україні;

- зарегульованість у сфері ЗЕД суб'єктів господарювання (обов'язкова паперова форма зовнішньоекономічних договорів, необхідність надання експортерами послуг актів виконаних робіт);

- недосконалість законодавчої регулювання наземного цифрового телевізійного мовлення;

- відсутність механізму перенесення мобільного номеру від одного оператора телекомунікацій до іншого;

- відсутність механізмів належного захисту прав споживачів телекомунікаційних послуг у разі припинення діяльності операторів, провайдерів телекомунікацій;

- відсутність єдиного центрального органу виконавчої влади, відповідального за формування та/або реалізацію державної політики розвитку інформаційного суспільства, сфери телекомунікацій, програмування;

- неефективний перехід від аналогового до цифрового наземного телевізійного мовлення;

- можливість припинення належного функціонування інформаційно-телекомунікаційних систем, багатокористувацьких платформ під час проведення слідчих дій (вилучення інформаційно-телекомунікаційних систем, що має наслідком фактичне зупинення або істотне ускладнення роботи суб'єкта господарювання).

Подолання зазначених перепон дозволить за прогнозними оцінками, до 2020 р. вирости ІКТ галузі України до 7,7 млрд дол., а у структурі ВВП – до 5,8%. Це сприятиме створенню понад 100 тис. нових робочих місць, що, у свою чергу, стимулюватиме потребу в 400 тис. робочих місць в інших галузях [4; 5].

Літературні джерела

1. The Global Information Technology Report 2016. Innovating in the Digital Economy / Silja Baller, Soumitra Dutta, and Bruno Lanvin; World Economic Forum. – Geneva, 2016. – 307 р. – Режим доступу: <https://www.weforum.org/>

2. Податковий кодекс України // Голос України. – 2010. - № 22.

3. IT Ukraine. IT services and software R&D in Europe's rising tech nation. 2016. – Режим доступу: <http://www.uadn.net/>

4. ІТ-галузь України: підсумки 2015-го і перспективи 2016-го року від керівників провідних ІТ-компаній України. – Режим доступу : <http://news.finance.ua/>

5. Проект постанови Кабінету Міністрів України Про затвердження Державної програми розвитку галузі інформаційних технологій на період до 2023 року – № 1565-VII. – Режим доступу : <http://itukraine.org.ua/derzhavna-polityka-v-it-sferi>

ВІКТОРІЯ ГНІЦЕВИЧ

д.т.н., проф.

ЮДІНА Т.І., к.т.н., доц.

Київський національний
торговельно-економічний
університет

АКТИВНІ ФОРМИ НАВЧАННЯ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНЦІЙ ІНЖЕНЕРА- ТЕХНОЛОГА В РАМКАХ SMART-ОСВІТИ

Основним критерієм ефективності освітньої діяльності навчального закладу є рівень підготовленості випускників, раціональне поєднання теоретичних знань з умінням застосовувати їх на практиці, що означає потребу пошуку ефективних форм і методів навчання, удосконалення програм, навчальних планів, розробку нових навчальних методик, smart-технологій, тощо.

Серед важливих позитивних тенденцій розвитку сучасної вищої школи – диференціація форм і методів навчання, що підвищують активність, самостійність студентів, включення їх в дослідно-експериментальну діяльність, застосування у навчальному процесі найновіших технічних засобів. Навчальний процес обов'язково повинен здійснюватися у поєднанні теоретичної підготовки фахівців з практичною формою навчання. Тільки у цьому випадку одержані знання набуватимуть дійсної цінності, а придбанні вміння переростуть у навички професійної праці.

В цьому відношенні методи активного навчання є одним з найбільш перспективних шляхів вдосконалення професійної підготовки. Кожну з форм навчання можна зробити досить активною, якщо викладач розглядає організацію навчального процесу з точки зору принципів стимулювання активності студентів і бінарності.

Практична підготовка фахівців у сфері технологій в ресторанному господарстві проводиться в умовах проведення аудиторних практичних та лабораторних занять з фахових дисциплін та протягом проходження практики на виробництві. Технологічність, як критерій якості проведеного практичного чи лабораторного заняття, залежить насамперед від чітко спланованого та втіленого алгоритму заняття, наявності оригінальних прийомів актуалізації, проблематизації в рамках розгляду теми, спонукання аудиторії до втілення прийомів пошуку і відкриття, самоаналізу, самокорекції з боку студентів.

Важливе значення при обговоренні та пошуку рішення практичних ситуаційних задач з боку студентів мають наступні методи навчання:

- правильна постановка проблемного завдання з прогнозуванням виникнення зацікавленості студентської аудиторії;
- створення умов для включення всіх присутніх на занятті в активну діяльність;
- метод самостійної роботи в малих групах, що дозволяє провести обмін думками;
- прийоми, що розкривають творчий потенціал студентів.

Особливістю технології проведення лабораторних занять по приготуванню певного виду кулінарної продукції для майбутніх фахівців у сфері ресторанного господарства є необхідність візуалізації способу діяльності, будь-то особливий технологічний прийом, метод виробництва, вміння досягнути гармонійного смаку чи творчий підхід до оформлення та подачі готової страви. Навчити вищевказаному, передати свій практичний досвід, привити вміння та навички

практичної роботи – одне з найважливіших завдань для викладача фахових дисциплін. Позитивний результат практичних занять, проведених в активній формі, повною мірою сприятиме формуванню професійної компетенції майбутніх технологів.

Однією з активних форм навчання є електронне. Технології електронного навчання лежать в основі організації навчального процесу в умовах smart-освіти і відкривають перед студентами нові перспективи. По-перше, це можливість своєчасно отримувати практико-орієнтовану освіту. Планується, що електронні навчальні матеріали будуть регулярно коректуватися викладачами, доповнюватися «свіжою» інформацією з професійних сайтів і блогів, особливо з сайтів кулінарних шкіл України та зарубіжжя. Це означає що студенти зможуть вивчати актуальний матеріал, ставати професіоналами, які знають сучасне ресторанне господарство. По-друге, ці технології дозволяють вибудовувати індивідуальну траєкторію навчання, поєднувати її з роботою. Студентам буде надана можливість самостійно вивчати технологічні дисципліни за електронними курсам, «відвідувати» віртуальні семінари, брати участь в вебінарах, дивитися лекції в режимі онлайн або в записі, а також виконувати контрольні роботи в електронному середовищі навчання. Такі новації потребують від викладача активної розробки контенту електронного навчання: електронних курсів, бібліотек вебінарів, електронних бібліотек тощо.

Таким чином гнучкість, оперативне реагування на зміни, що відбуваються, практична орієнтованість - таким вимогам повинні сьогодні відповідати активні методи навчання в умовах smart-освіти.

АЛЬОНА ГРИЦЮК

викл.

Дніпропетровський технікум
зварювання і електроніки імені
Є.О. Патона

РОЛЬ SMART-ОСВІТИ У ПІДГОТОВЦІ СУЧАСНОГО МОЛОДОГО СПЕЦІАЛІСТА

Реформування сучасної системи освіти вимагає нових підходів до організації навчального процесу. Згідно опитування U-Report 43% випускників ВНЗ вважають, що отримали недостатньо знань для виконання своїх професійних обов'язків. [9] Респонденти вважають,

що діюча освітня система застаріла. Отже, виникає необхідність оновлення змісту освіти відповідно до вимог сучасного ринку праці. Smart-освіта відкриває нові перспективи у підготовці молодих спеціалістів.

Будь-який сучасний працівник має швидко реагувати на зміни, спричинені розвитком суспільства, економіки, науки і технологій, а отже, навчання впродовж життя є вимогою сьогодення. Тому крім формальної освіти все більш значимими стають неформальна та інформальна освіта. Із розвитком глобальної мережі Internet інформаційні потоки значно розширились. Часто студенти мають рівний, а іноді більший доступ до знань, ніж їх викладачі. Але для вдалого засвоєння знань важливою передумовою є наявність навичок читання, вміння відокремлювати важливу і достовірну інформацію від другорядної. Відповідно до цього викладач відіграє роль фасилітатора: він не просто передає готові знання, а створює умови для здобуття знань, умінь і навичок.

Саме smart-освіта передбачає гнучке і активне навчання у відкритому інформаційному просторі. Термін SMART є аббревіатурою для самостійного, мотивованого, адаптивного, збагаченого ресурсами, з вбудованими технологіями (Self-directed, Motivated, Adaptive, Resource-enriched, Technology embedded) навчання. [4] Smart-освіта сприяє розвитку таких сучасних навичок і рис, як: креативність, гнучкість, критичне мислення, розуміння цілей, характер.

Стрімкий розвиток інформаційно-комунікаційних технологій не оминає і сферу освіти. Електронні книжки, планшети, смартфони, ноутбуки, навчальні комплекси SMART Board все активніше залучаються до навчального процесу. В умовах smart-технологій мотивація до навчання підвищується, адже використання сучасних гаджетів викликає у студентів особливий інтерес. Проте важлива не лише наявність зазначених пристроїв, а наповненість їх якісним освітнім контентом, доступ до якого студент матиме в будь-який час.

Перспективним напрямком упровадження smart-освіти є організація дистанційного навчання. Наразі одним з найпопулярніших програмних комплексів для організації дистанційного навчання в мережі Internet є система Інтернет-освіти Moodle, яка використовується у 175 країнах світу. [6] Дана платформа підходить і для організації традиційних дистанційних курсів, а також підтримки очного навчання. У курсі Moodle може бути розміщено всі навчально-методичні матеріали з навчальної дисципліни, а також організовано он-лайн тестування.

Вже звичним є використання викладачем на лекціях презентацій Power Point. Очевидно, що презентації раціоналізують використання часу (немає необхідності записувати на дошці заготовлений навчальний матеріал), дають можливість подати інформацію в максимально наочній і систематизованій формі, дозволяють в процесі заняття задіяти зір, слух, уяву. Веб-сервіс Prezi дозволяє створювати інтерактивні презентації із використанням відеоматеріалів, графіків та схем. Створені презентації доступні у мережі Internet. Особливістю сервісу є можливість перегляду презентації студентами на планшеті або смартфоні.

Smart-освіта вимагає від студентів вміння знаходити необхідну інформацію, піддавати її аналізу, систематизувати і вирішувати поставлені задачі. Розвитку цих навичок сприяє методика web-квестів. Завдяки конструктивному підходу до навчання, студенти не лише добирають і упорядковують інформацію, отриману з Інтернету, а також скеровують свою діяльність на поставлене перед ними завдання. Це технологія, яка дозволяє працювати в групах (від трьох до п'яти осіб), розвиває вміння конкурувати, а також лідерські якості. Доцільно використовувати web-квести у підготовці до семінарських занять та для організації самостійної роботи студентів. [3]

Із розвитком мережі Internet часто написання студентами рефератів перетворюється на копіювання тексту з Вікіпедії. Щоб студенти не займались подібним плагіатом, їх можна залучити до нової форми пошуково-дослідницької роботи: створення не існуючих раніше статей у Вікіпедії. ГО «Вікімедіа Україна» проводить віківишколи і пояснює всім бажаючим, як редагувати Вікіпедію та інші проекти Вікімедіа. Таким чином, викладачі спільно зі студентами можуть створювати новий якісний контент для вільної енциклопедії. [2]

Популярним трендом у сфері сучасної неформальної освіти стали MOOC (масові безкоштовні онлайн курси), такі як Coursera, Prometheus, EdEra. Кожен з онлайн курсів вміщує відеолекції, текстові конспекти, домашні завдання, тести та екзамени. Окрім цього, слухачі мають можливість вести обговорення на інтерактивних форумах. Подібні курси можуть слугувати для поглиблення знань студентів з дисципліни.

Smart-освіта передбачає використання хмарних технологій, що дозволяє виконувати багато видів навчальної роботи, контролю і оцінки online. Доступ до хмари можуть мати одночасно тисячі людей, що мають права доступу. Тому там доцільно розміщувати навчально-методичні матеріали для віддаленого опрацювання студентами.

Особливого значення при індивідуалізації навчання набуває контроль якості знань, умінь та навичок студентів. Контроль має бути систематичним, постійним, персональним. [1] Здійснювати такий контроль, як правило, нелегко. Використання технічних засобів контролю, комп'ютерних контролюючих програм значно полегшує роботу викладача. Застосування на заняттях комп'ютерних тестів і діагностичних комплексів дозволяє за короткий час отримати об'єктивну картину рівня засвоєння навчального матеріалу у всіх студентів і своєчасно його скорегувати. Для студента важливо те, що відразу після виконання тесту (коли ця інформація ще не втратила свою актуальність) він отримує об'єктивний результат із зазначенням помилок. Мобільний додаток Plickers дозволяє проводити миттєве фронтальне опитування: кожен студент дає відповідь на запитання за допомогою індивідуального QR-коду, викладач сканує одночасно всі відповіді, використовуючи смартфон, і результати тесту виводяться на екран одразу після завершення тестування. Такі тести більш цікаві для студентів, ніж традиційний контроль.

Отже, впровадження smart-освіти замість відтворювальної системи навчання є необхідністю сьогодення. Оскільки в сучасних умовах на ринку праці цінується не формальний рівень освіти, тобто інформованість, а креативність, гнучкість, вміння мислити критично та здатність спеціаліста опановувати нові знання. Для чого й слід активно використовувати SMART-технології, які здатні забезпечити самореалізацію кожного студента.

Літературні джерела

1. Буйницька О.П. Інформаційні технології та технічні засоби навчання. Навч. посіб.–К.: Центр учбової літератури, 2012. – 240 с.
2. Завдання студентам писати статті до Вікіпедії — передовий досвід <https://outreach.wikimedia.org/wiki>
3. Ільченко О. В. Використання web-квестів у навчально-виховному процесі
4. Корсунська Л.М. Корейська концепція smart-освіти: загальне навчання, цифрові підручники smart-школи /Л.М. Корсунська // Освіта та розвиток обдарованої особистості. 2013. – № 11. – С. 77-80.
5. http://osvita.ua/school/lessons_summary/edu_technology/30113/
6. <http://uk.wikipedia.org>
7. <https://plickers.com>
8. <https://prezi.com>
9. <https://ukraine.ureport.in/poll/457/>

ОКСАНА ДЕМЧЕНКО

к.е.н., доц.

Вінницького торговельно-
економічного інституту КНТЕУ

ШЛЯХИ ІНТЕГРАЦІЇ ОСВІТИ, НАУКИ ТА ПІДПРИЄМНИЦТВА

У сучасних умовах економічного розвитку для кожної країни стратегічним завданням є забезпечення інноваційного типу господарювання на основі продукування нових технологій, їх трансферу у виробництво та комерціалізації. Досвід розвинених держав світу засвідчує, що особливе значення в цьому контексті належить вищій освіті та її основним суб'єктам – сучасним університетам, які виступають осередками освітньої, наукової та інноваційної діяльності. Зважаючи на наявний кадровий та науково-технічний потенціал вітчизняних вищих навчальних закладів, загострюється потреба пошуку ефективних шляхів реалізації цього потенціалу, продукування та комерціалізації нових знань і розробок закладів вищої освіти з метою інтеграції освіти, науки та практики для забезпечення конкурентоспроможності національної економіки на основі інновацій та для зростання добробуту населення.

З метою посилення інтеграції освіти, науки і практики в першу чергу, необхідно вирішити наступні завдання:

- забезпечити відповідність вищої освіти сучасним вимогам інформаційно-знаннєвого суспільства;

- налагодити тісний зв'язок наукових досліджень сектора вищої освіти з реальними потребами економіки;

- досягнути достатнього рівня фінансового забезпечення діяльності вищих навчальних закладів (освітньої, наукової, міжнародної, інноваційної);

- реалізувати трансфер університетських технологій і нових знань у виробництво товарів, робіт, послуг.

Під відповідністю потребам інформаційно-знаннєвого суспільства мається на увазі відповідність змісту вищої освіти новим вимогам до компетенцій працівника, відповідність методів надання освітніх послуг запитам споживачів, відповідність підготовки спеціалістів до сучасних потреб ринку праці тощо. Вітчизняні ВНЗ наполегливо працюють, щоб дати ефективну відповідь на ці нові виклики (це і сучасні методики викладання, нові освітні та інформаційні технології тощо).

Для виконання трьох наступних завдань пропонуємо застосувати системний підхід, суть якого полягає в поєднанні зовнішнього

стимулювання (державного регулювання) та внутрішньої ініціативи вищих навчальних закладів (рис 1.), оскільки зусилля кожного окремого суб'єкта економіки не можуть дати того синергетичного ефекту.

Рис. 1 Шляхи інтеграції освіти, науки та підприємництва
Джерело: розроблено автором

Внутрішня ініціатива ВНЗ для забезпечення впровадження результатів наукових досліджень у реальне виробництво та задоволення вимог роботодавців до освітнього рівня майбутніх працівників передбачає: налагодження співпраці з підприємницьким сектором; розвиток інноваційної інфраструктури у секторі вищої освіти; удосконалення організаційної структури вищих навчальних закладів, а також реалізацію низки заходів в межах даних напрямків за допомогою відповідних інструментів (рис.1) Разом з тим, враховуючи незрілість, ризиковість, але водночас стратегічну важливість такої співпраці, державна підтримка є однією з необхідних передумов знаходження точок перетину інтересів двох важливих секторів національної економіки – сектора, що продукує нові знання, та сектора, в якому ці знання можуть знайти реальне застосування, перетворитися на інновації..

Цілеспрямована державна підтримка співпраці сектора вищої освіти та підприємницького сектора включає, з одного боку, державне регулювання діяльності цих секторів та їх економічних відносин, що передбачає свідоме формування державними структурами правових, економічних та організаційних умов співпраці, а з іншого боку, – створення стимулів для співпраці.

Отже, підсумовуючи дані пропозиції, слід відмітити, що така співпраця «ВНЗ - держава - підприємницький сектор» дозволить привести у відповідність тематику досліджень у секторі вищої освіти потребам економіки, диверсифікувати джерела фінансування наукової та інноваційної діяльності вищих навчальних закладів та джерела доходу, відкрити нові можливості розвитку для сфери вищої освіти. Вигодами підприємницького сектора від співпраці з вищими навчальними закладами є підвищення конкурентоспроможності продукції за рахунок інновацій, формування цілісної стратегії розвитку підприємства та нарощення людського капіталу.

НАТАЛІЯ ДУБІНІНА

к.п.н., викл.

Одеська державна академія
будівництва та архітектури

ПРОФЕСІЙНО-ЗОРІЄНТОВАНИЙ ПІДХІД ДО НАВЧАННЯ МАЙБУТНІХ ІНЖЕНЕРІВ-БУДІВЕЛЬНИКІВ В УМОВАХ СУЧАСНОЇ ОСВІТИ

Принцип професійної спрямованості навчання є головним принципом в системі професійної освіти, найважливішим принципом діяльності при організації навчальної, позааудиторної та дослідницької роботи майбутніх фахівців. Головною проблемою сучасної професійної освіти є перехід майбутнього фахівця від навчальної діяльності до професійної.

Проблема професійно-зорієнтованого навчання висвітлена в роботах таких дослідників, як-от: І. Алещанової, А. Вербицького, В. Загвязінського, О. Котлярової, І. Пальшкової, Ж. Фрицко, Н. Фролової та ін.

Так, на думку І. Алещанової, професійно-зорієнтований підхід до навчання – це складне педагогічне явище, що визначає ефективність навчання та передбачає активну роль суб'єкта навчальної діяльності. Науковець при цьому уважає, що умовами даного підходу є диференціація навчання, визначення особистісно-значущих для студента цілей, вироблення стійких та раціональних навичок самостійної та індивідуальної роботи та вміння здійснювати системний підхід до оволодіння знаннями.

На погляд І. Вербицького, професійно-зорієнтоване навчання являє собою трансформацію змісту і форм навчальної діяльності в адекватні їм, попередньо узагальнені зміст і форми професійної діяльності.

Н. Фролова розглядає феномен «професійно-зорієнтоване навчання» як систему дидактичних засобів організації навчального процесу, яка включає зміну мети, змісту, процесу, форм навчання та орієнтує студентів на обрану ними професію.

Проблемі організації навчального процесу на основі виконання професійно-зорієнтованих завдань присвячено роботи А. Балабаєвої, Н. Гончарук, К. Килимника, О. Кіршової, Є. Меншикова, О. Музики, О. Чикуніної та ін.

Так, на думку А. Балабаєвої, Є. Меншикова, О. Чикуніної, професійно-зорієнтовані завдання – це вид сюжетних завдань, які потребують у своєму рішенні реалізації всіх етапів методу моделювання.

На погляд К. Килимника, сутність професійно-зорієнтованих завдань

полягає у тому, що студент спрямований не лише на результат, але й на сам процес, пов'язаний з навчальними діями в процесі формування професійних якостей і умінь. Такі завдання привертають увагу до змісту діяльності й мають необхідне інформаційне навантаження.

У дослідженні під професійно-зорієнтованими завданнями будемо розуміти професійні ситуації із предметів, які створюються у процесі навчання з метою підготовки майбутніх інженерів-будівельників до здійснення їх майбутньої професійної діяльності.

У термінологічних джерелах феномен «ситуація» трактується як сукупність умов та обставин, які створюють певне середовище та викликають ті чи інші взаємини людей. Професійна ситуація являє собою проблему, з якою фахівець може зустрітися в майбутній професійній діяльності та яка потребує від нього аналізу, прийняття рішень, конкретних дій. Виділяють такі види ситуацій: ситуація-вправа, ситуація-ілюстрація, ситуація-оцінка, ситуація-запит інформації, ситуація-виклад та ситуація-проблема. Отож, опишемо їх.

Ситуація-вправа. При її розробці студенти вирішують нескладні професійні завдання, використовуючи метод аналогії (навчальної ситуації). Вона дає можливість вироблення вмінь та навичок працювати за зразком.

Ситуація-ілюстрація. Під час її створення студенти отримують приклади з основних тем курсу на підставі розв'язання професійних проблем. Даний вид ситуації дозволяє більш наочно та образно уявити будь-який механізм дії об'єкта чи процесу під час реалізації професійних завдань. Постановка завдання в даному виді ситуації носить описовий чи розповідний характер.

Ситуація-оцінка формує вміння та навички оцінювання, аналізу, формування власних поглядів, обґрунтування ідей. Цей вид ситуації припускає опис конкретної події, прийняття заходів. Студенти навчаються оцінювати джерела, механізми, значення та наслідки ситуації, а також приймати заходи та дії. При її розробці майбутні фахівці аналізують конкретний випадок, після чого мають дати йому оцінку правильності чи неправильності запропонованих дій. Завдання для такої ситуації формуються наступним чином: дайте оцінку діям, визначте переваги та недоліки, проаналізуйте ситуацію, оцініть правильність дії, тощо.

Ситуація – запит інформації використовується для формування та розвитку творчого мислення, навичок спілкування на професійні теми (здійснювати запит інформації). Крім того, слід зазначити, що дана ситуація формує у майбутніх фахівців навички професійно-спрямованого спілкування, має забезпечувати взаєморозуміння фахівців певного профілю.

Ситуація-виклад використовується для опису будь-якої події

(наприклад, програми перебування на будь-якому об'єкті, програми стажування, проведення інструктажу, тощо. Такі ситуації сприяють розвитку вмінь та навичок творчого мислення, обґрунтування власних ідей, образного уявлення.

Ситуація-проблема стає актуальною у зв'язку з поширенням проблемного методу навчання в сучасному освітньому процесі. Проблемна ситуація – це особливий стан аудиторії, що виникає в результаті зіткнення розумової діяльності майбутніх фахівців з інформацією, в якій закладене певне пізнавальне протиріччя. В процесі вирішення даного виду ситуації здійснюється управління мовленнєво-розумовою діяльністю студентів за допомогою активізуючих та проблемних запитань. При створення такої ситуації слід враховувати наступні правила: матеріал, за яким створюється дана ситуація, має бути пов'язаним із раніше вивченим, мати оптимальний ступінь складності. Подібні ситуації здійснюють розвиток пізнавального інтересу, дають імпульс для пошуку рішень поставлених завдань та призводять до відкриття нових знань.

У рамках нашого дослідження під ситуацією професійної діяльності розуміємо ігрову ситуацію з реальним професійним змістом, що демонструє практичне застосування здобутих у ході навчання знань, умінь та навичок.

Ситуації-вправи трактуємо як завдання, у процесі виконання яких студенти вирішували низку професійних завдань репродуктивного характеру. Означені ситуації сприяють формуванню вмінь студентів діяти за зразком.

Ситуацію-ілюстрацію визначаємо як ситуацію професійної діяльності, яку доцільно використовувати з метою надання майбутнім інженерам-будівельникам наочно-образного уявлення механізму виробничого процесу із застосуванням МТ.

Обігрування ситуації-оцінки передбачає опанування вмінь і навичок оцінювання й аналізу здійснення виробничого завдання, формування власних поглядів, обґрунтування ідей.

У процесі вирішення ситуації-переказу у студентів формується вміння щодо опису певної події виробничого характеру Ситуацію-проблему розуміємо як усвідомлене студентом утруднення, шляхи подолання якого потребують пошуку нових способів дій.

Таким чином, зауважимо, що впровадження вищезазначених видів ситуацій є доцільним на сучасному етапі розвитку вищої освіти у зв'язку з тим, що ринок праці сьогодні потребує фахівців, які здатні оволодіти у повному обсязі не лише знаннями своєї майбутньої професії, але й вміти розв'язувати різного виду професійні завдання на практиці, орієнтуватися у будь-якій професійній ситуації, бути в змозі

вирішувати професійні проблеми. Крім того, ми вважаємо, що використання таких ситуацій у навчальному процесі сприятиме підвищенню рівня сформованості професійних вмінь і навичок, забезпеченню гарних стосунків в колективі, адекватній самооцінці, здатності працювати в команді, спільній праці викладачів і студентів, підвищенню інтересу до навчання і, у такий спосіб, якості підготовки майбутніх фахівців.

ЄВГЕН ЗАЙЦЕВ

к.т.н., с.н.с., доц.

ЯРЕМИЧ В.Р.

студ.

Київського національного
торговельно-економічного
університету

УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ ПРИ СТВОРЕННІ ПРОГРАМНИХ ДОДАТКІВ У КОНТЕКСТІ SMART-ОСВІТИ

Широке застосування інформаційних технологій у сучасному світі ставить задачу застосування сучасних технологій й в освітній діяльності. Вирішення задачі насамперед полягає в реалізації програмних додатків на основі Smart-структур, аналізу і оцінки можливостей їхнього використання в навчальному процесі.

Одна з основних переваг застосування Smart-структур при реалізації програмних додатків для освітнього процесу полягає в реагуванні на навколишнє середовище і зміни в ньому детермінованим чином за допомогою сигналів із спеціалізованих датчиків та інших інтегрованих в програмне середовище інтелектуальних давачів інформації [1], які дозволяють враховувати особливості користувача з метою гнучкої модифікації існуючих сценаріїв навчання або створення нових сценаріїв навчання, які пропонуються до навчання.

Очевидно, що при створенні програмних додатків для конкретних сценаріїв Smart-навчання розробники стикаються з незапланованими діями та подіями, які можуть негативно позначатися на виконанні проекту зі створення програмного додатку. Мінімізація факторів, що впливають на хід виконання проекту з реалізації програмного додатку можлива при аналізі ризиків, що їх викликають.

Аналіз ризику передбачає перетворення даних про ризик в форму, що сприяє вибору варіантів подальших дій по мінімізації (усуненню) ризику на хід виконання робіт з наступним призначенням ризику нового пріоритету. Призначення пріоритету гарантує, що члени

команди в першу чергу займуться усуненням ризиків, які можуть мати більш негативний вплив на хід виконання проекту.

Вибір «правильного» методу аналізу ризику або комбінації методів залежить від належного компромісу між необхідністю витратити зусилля на аналіз ризику й визначення його пріоритету та визначенням збільшення витрат ресурсів при не усуненні ризику [2]. Аналіз ризиків повинен робитися з метою їх розстановки по пріоритетах, що забезпечує правильний вибір дій, і ніколи не повинен ставати аналізом заради аналізу. Хоча реалізація ризику має ймовірнісний характер, вплив ризику може бути представлений або в числових значеннях, або в словесних формулюваннях. Однак на відміну від ймовірності реалізації прийнятої в теорії статистики, щоб визначити вплив ризику при реалізації програмного продукту або при наступному використанні необхідно детально визначити, що мається на увазі під "впливом ризику" та під "ризиком". Наприклад, вплив ризику може відобразитися в різних проявах, таких як фінансова втрата, відставання від графіка або втрата частки ринку у разі не реалізації необхідних для майбутніх користувачів функціональних можливостей в програмному додатку. При цьому можна відмітити, що схильність до ризику є узагальненою мірою невизначеності загрози до якої може призвести ризик, оскільки в одній кількісній оцінці об'єднує інформацію, яка має ймовірність реальних втрат, з інформацією, що виражає величину потенційних втрат.

Розміщення ризиків по пріоритетах дозволяє організувати заходи по контролю над ризиками в ході виконання проекту. Оскільки метою аналізу ризиків є їх розстановка по пріоритетах і прийняття рішення щодо необхідності виділення ресурсів на заходи по контролю та усуненню ризиків, слід зазначити, що потрібно вибрати такий метод розстановки ризиків за пріоритетами, який найкраще підходить для проекту, команди, зацікавлених сторін та інфраструктури управління ризиками (інструментарію і процесів).

Отже оцінка впливу ризиків при розробці програмних додатків для потреб Smart-навчання призначена для визначення серйозності негативних ефектів, рівня втрат або потенційно упущеної вигоди у разі реалізації ризику в проекті.

Літературні джерела

1. Днепроvская Н.В., Янковская Е.А., Шевцова И.В. Понятийные основы концепции smart-образования // Открытое образование. – 2015. – №6. – с.43-51.
2. Майкл С.В. Тернер Основы Microsoft Solution Framework. СПб.: Питер, 2008 – 336 с

ОЛЬГА ЗАРЕМБА,

к.е.н., доц.

Київський національний
торговельно-економічний
університет

АНАЛІЗ ЕФЕКТИВНОСТІ ПРАЦІ ЗА КРИТЕРІАЛЬНИМИ ПОКАЗНИКАМИ НА ПРИКЛАДІ МОДЕЛЮВАННЯ ПРОЦЕСУ ФОРМУВАННЯ НАУКОВО-МЕТОДИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ВИКЛАДАЧІВ ВУЗІВ

В багатьох випадках результат діяльності організації оцінюється тільки на підставі економічних показників, але результат залежить і від того, наскільки ефективно працює його персонал, на що орієнтуються процеси організації, тощо. Тому оцінку ефективності праці необхідно проводити за певними критеріями, які будуть взаємозв'язаними. Для цього необхідно вирішити наступні завдання: дати визначення критеріям і оцінці праці персоналу, виділити основні розрахункові критерії, побудувати карту компетентності тощо.

Оцінка праці персоналу – це організований певним чином і цілеспрямований процес встановлення відповідності якісних характеристик працівника вимогам господарської діяльності, посади або робочого місця [2, с. 189]. Тоді як, вимір ефективності праці персоналу має на меті поліпшити результативність праці персоналу, допомагаючи йому реалізувати і повністю використати його потенціал; забезпечувати працівників і керівників інформацією, необхідною для ухвалення рішень, пов'язаних з роботою. Для того, щоб результати аналізу праці персоналу були об'єктивними, потрібно визначитись з критеріями, по яких проводиться оцінка.

Під критерієм розглядатимемо письмові нормативи того, як повинна виконуватися та чи інша робота на заданій посаді. Критерії, якщо це можливо, розробляються спільно із співробітниками по кожній посаді і доводяться до працівників. Критерій оцінки - це ключовий параметр, по якому оцінюватиметься діяльність співробітника. В той час, як посадова інструкція містить в собі перелік основних функцій і завдань, які повинні виконуватися на кожній конкретній позиції. Критерії оцінки визначають те, яким чином повинні виконуватися кожна функція, щоб відповідати вимогам організації.

В результаті аналізу наукової літератури [1,3] і практичного досвіду формування науково-методичної компетентності викладачів вузів були визначені наступні компоненти критеріїв: мотиваційний,

операційний та рефлексійний (рис. 1). Відповідно до цього можна визначити і показники:

Мета: створення організаційно-педагогічних умов для формування науково-методичної компетентності викладачів			
Завдання			
Розробка та створення необхідних організаційних умов, спрямованих на формування науково-методичної компетентності викладачів	Виникнення особистої зацікавленості викладачів при формуванні науково-методичної компетентності, як важливої складової педагогічної діяльності	Накопичення науково-методичних знань та навичок, формування готовності до використання в процесі педагогічної діяльності	
Принципи			
Цілісності, без перервності, доступності, відкритості, тощо	Інтеграції фундаментального наукового та практичного знання та досвіду, єдності методологічного, педагогічного, психологічного та предметного знання	Ситуативності та модульності в організації науково-методичної діяльності, враховуючи оптимізацію та інтенсифікацію учбового процесу	Позитивності та новизни, враховуючі ефективність науково-методичної діяльності в різних компонентах і підборі інноваційних засобів навчання
Напрями			
Розробка структури і змісту курсів	Стимулювання і розвиток мотивації до науково-методичної діяльності	Моніторинг ефективності формування науково-методичної компетентності викладачів	
Педагогічні умови			
Активність і змістовність процесу формування науково-методичної компетентності викладачів	Стимулювання, створення умов, орієнтованих на формування науково-методичної компетентності викладачів	Надання індивідуальної і диференційної допомоги при формуванні науково-методичної компетентності викладачів	Розробка методичного забезпечення
Компоненти і критерії			
Мотиваційний компонент, включає такі показники:	Операційний компонент, включає такі показники:	Рефлексійний компонент, включає такі показники:	
Самонавчання, усвідомлення значущості науково-методичної діяльності, розуміння змісту педагогічної діяльності, соціальні, пізнавальні мотиви	Теоретична підготовленість до науково-методичної діяльності, застосування засвоєних знань та навичок в практиці, вміння самостійно здійснювати розробку науково-методичного супроводження викладацької діяльності	Прагнення до самостійного здійснення науково-методичної діяльності, поповнення знань, сформованість якості самооцінки власної науково-методичної компетентності, володіння методами рефлексійної оцінки власної самореалізації, бачення перспектив оволодіння науково-методичної компетентністю	

Рис. 1. Модель формування науково-методичної компетентності

- мотиваційний: готовність і інтерес до науково-методичної роботи; постановка і усвідомлення цілей науково-методичної діяльності, підвищення кваліфікації, досягнення педагогічної майстерності, тощо;

- операційний: наявність науково-методичних знань і навичок, вживання їх в нових умовах; вміння класифікувати і систематизувати науково-методичні явища, аналізувати і вирішувати їх; здатність освоювати передовий досвід; володіння активними методами навчання; використання в практиці нових методик, педагогічна взаємодія на рівні співпраці, тощо;

- рефлексійний: готовність до здійснення аналітичної діяльності; методична рефлексія, здібність до саморозвитку, самореалізації, самоконтролю і самооцінки; здібність до здійснення методичної діяльності, створення авторських методик, тощо.

Проте просто виділити і розрахувати критерії оцінки ефективності праці персоналу недостатньо. Розрахувавши критерії у відповідності до запропонованої моделі і зіставивши їх з рівнем компетентності персоналу по посадах, можна визначити ефективність праці персоналу. Якщо результат роботи відповідає рівню компетентності персоналу на посаді - співробітник працює ефективно. У випадку коли результат роботи не відповідає рівню компетентності, керівнику доцільно переглянути структуру виконуваних функцій, збільшити/зменшити кількість виконуваних операцій для подальшої ефективної роботи. Отже, якщо організація при оцінці ефективності праці персоналу використовує критерії оцінки, то передбачається отримання двох ефектів: економічного (ефективність діяльності організації і персоналу; рівень досягнення цілей; обсяг і якість роботи, тощо) та соціального (гармонія; задоволеність працею; соціальні програми).

Підводячи підсумки відзначимо, що оцінка ефективності праці за критеріальними показниками дає організації чітку картину про ступінь відповідності співробітників посаді та визначає ефективність праці конкретного викладача, його рівень професіоналізму і компетентності у виконанні призначених функцій.

Літературні джерела

1. Хильб М. Интегрированный менеджмент персонала. Цели - стратегии – инструменты. М.: Дело и Сервис, 2006. - 256 с.

2. Базаров Т.Ю. Управление персоналом: учеб. пособие / Т.Ю. Базаров. М.: Академия, 2003. - 219 с.

3. Машекуашева М.Х. О вопросе организации и методах исследования смысловой регуляции в обучении / В сб.: Наука, образование, общество: проблемы и перспективы развития. Сборник научных трудов по материалам Международной научно-практической конференции: в 10 частях. - Тамбов, 2013. - С. 94-96.

КОСТЯНТИН ЗЕЛЕНСЬКИЙ

к.т.н., доц.,

Гусятинський коледж

Тернопільського національного

технічного університету імені

Івана Пулюя

ОСВІТНЬО-ТВОРЧИЙ ГРАФ ОСОБИ ЯК КРИТЕРІЙ ЇЇ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ

Система освіти в Україні [1] дозволяє особі побудувати для себе найбільш зручну освітню траєкторію (ОТ) ступеневих переходів від одного освітнього рівня до наступного для здобуття бажаних фахових навиків та знань у найкоротші строки і залежно від особистих творчих задатків [2]. Повнота ОТ особи за кількістю освітніх рівнів, ступеневих переходів, здобутих професій і спеціальностей є передумовою прояву особою власних можливостей, творчого потенціалу, здатності творити новий продукт. Кожну особу характеризує своя ОТ, яка служить відповідним критерієм її конкурентоспроможності на ринку праці.

Побудуємо, як приклад, ОТ деякої особи, яка здобувала освіту за всіма освітніми, освітньо-кваліфікаційними рівнями, науковими ступенями та структурами освіти, має здатність до навчання протягом усього життя і працює, штатно, у ВНЗ III – IV рівня акредитації та, за сумісництвом, у ВНЗ I – II рівня акредитації (рис. 1).

На горизонтальній осі (рис. 1) позначимо роки життя особи.

На вертикальній осі (рис. 1) позначимо всі освітні рівні системи освіти в Україні [1]: H_m – період віку немовляти; $D_{шс}$ – дошкільна освіта в сім'ї; $D_{ш}$ – дошкільна освіта; $P_ч$ – початкова загальна освіта; BO – базова загальна середня освіта; $P_з$ – позашкільна освіта; PO – повна загальна середня освіта; KP – кваліфікований робітник; MC – молодший спеціаліст; MB – молодший бакалавр; B – бакалавр; M – магістр; $ДФ$ – доктор філософії; $ДН$ – доктор наук; $P_д$ – післядипломна освіта; C_m – самоосвіта. Доповнимо вертикальну вісь рівнем творчості – T [2], який ілюструватиме здатність особи творити новий продукт на основі здобутих знань та навичок.

Освітню траєкторію особи побудуємо у виді графа (рис. 1). Ребра графа позначимо стрілочками, які ілюструватимуть всі дозволені переходи між вершинами графа – освітніми рівнями. Вершини графа, що відповідають рівням освіти та ступеням, здобуття яких підтверджено отриманням відповідного диплома (свідоцтва) позначимо кружечком (рис. 1). Квадратиком позначимо ті вершини графа, яким відповідають рівні освіти, здобуття яких не підтверджено дипломами або свідоцтвами, а також етапи навчання інших осіб (на рис. 1 показано прямокутником).

Побудову освітньої траєкторії особи (рис. 1) почнемо з вершини H_m – періоду віку немовляти і позначимо її квадратиком. Далі, рівні освіти (вершини графа) $D_{шс}$, $D_{ш}$, $P_ч$ також позначимо квадратиками (рис. 1). Вершину БО позначимо кружечком (рівень освіти підтверджується свідоцтвом).

Вершина $P_{з1}$ (рис. 1) позначена квадратиком, що може ілюструвати навчання особи, наприклад, у авіамодельному гуртку і не підтверджується відповідним свідоцтвом. Вершини $P_{з2}$ - $P_{з4}$ позначимо кружечком, що може ілюструвати навчання особи у музичній школі, відповідно, за фахом скрипки, гітари, баяну (з отриманням відповідних свідоцтв) і з'єднані між собою ребрами – петлями.

Вершині KP_1 відповідає, наприклад, професія слюсаря, яка здобувається у школі одночасно із рівнем ПО на базі рівня БО. Під час служби в армії особа здобуває, наприклад, спеціальності авіамеханіка – вершина MC_1 та техніка – радиста – вершина MC_2 , які зв'язані між собою ребром – петлею. Вершині B_1 (рис. 1) може відповідати напрям підготовки – 6.050503 – машинобудування, вершині M_1 – спеціальність – 8.05050301 – металорізальні верстати та системи, вершині ДФ – спеціальність – 05.03.01 – процеси механічної обробки, верстати та інструменти. Вершині ДН може відповідати спеціальність – 08.00.03 – економіка та управління національним господарством.

В структурі освіти P_d (рис. 1) особа може навчатися, для прикладу, за: професіями водій категорії «В» - вершина KP_2 та водій категорії «С1» - вершина KP_3 , які зв'язані між собою ребром – петлею; спеціальністю - 5.05010301 – розробка програмного забезпечення – вершина MC_3 ; спеціальністю – 8.03050401 – економіка підприємства – вершина M_2 .

В структурі освіти S_m (рис. 1) всі вершини здобутих особою освітніх рівнів зобразимо у квадратиках, вважаючи, що самоосвіта може здійснюватись без обов'язкового документального підтвердження. Вершинам рівня КР можуть відповідати, наприклад, професії відповідно: KP_4 – прибиральник домашніх приміщень; KP_5 – муляр та KP_6 – штукатур; KP_7 – тесляр; KP_8 – садівник, KP_9 – овочівник; KP_{10} – бджоляр. Вершинам рівнів МС та Б можуть відповідати

спеціальності та напрями відповідно: МС₄ – вихователь власних дітей, МС₅ – медична сестра (по догляду за рідними); Б₂ – історія, Б₃ – релігієзнавство.

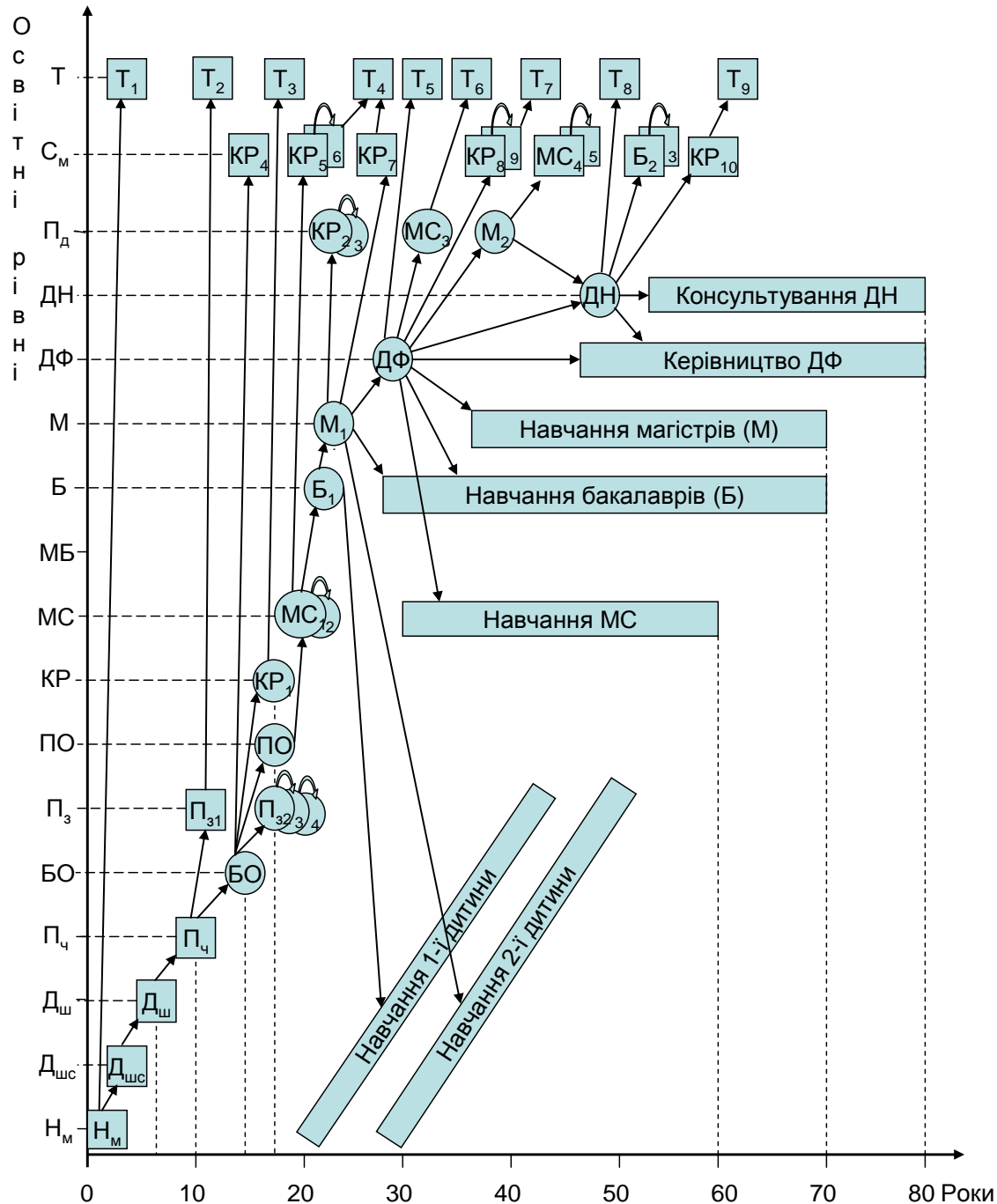

Рисунок 1 – Освітньо – творчий граф особи

Діяльність особи, пов'язана із вихованням і навчанням власних дітей, навчанням студентів (МС, Б, М), керівництвом аспірантів (ДФ), консультуванням докторантів (ДН) зображено на рис. 1 у вигляді вершин – прямокутників оскільки не передбачає одержання особою, яка навчає відповідних дипломів (свідоцтв) і здійснюється на протязі тривалого періоду життя особи.

На рівні творчості Т (рис. 1) показано множину вершин графа T_1 - T_9 , яким можуть відповідати результати творчої діяльності особи, наприклад: немовля (H_M) творить нові слова, складає кубики, або малює – вершина T_1 ; на авіамодельному гуртку ($П_{31}$) школяр майструє нові моделі – вершина T_2 ; слюсар (KP_1) виготовляє вироби з металу для домашнього господарства – вершина T_3 ; з навиками муляра (KP_5), штукатура (KP_6), тесляра (KP_7) особа будує господарську (дачну, житлову) будівлю – вершина T_4 ; доктор філософії (ДФ) і доктор наук (ДН) творять нові вироби, моделі, ідеї, наукові статті – відповідні вершини T_5 та T_8 ; з навиками техніка – програміста (МС₃) особа складає нові програми, творить об'єкти за допомогою наявного програмного забезпечення – вершина T_6 ; зі знаннями садівника (KP_8) та овочівника (KP_9) особа вирощує плоди та овочі на власній земельній ділянці – вершина T_7 ; з навиками професії бджоляра (KP_{10}) особа займається бджільництвом – вершина T_9 .

Між вершинами графа (рис. 1) множину ребер, які ілюструють ступеневі переходи від нижчих до вищих рівнів освіти назвемо **висхідними**. Ребра, що зображують переходи від вищих до нижчих освітніх рівнів назвемо **нисхідними**. Переходи між професіями (спеціальностями) одного рівня, які зображені на рис.1 ребрами – петлями назвемо **однорівневими**. Оскільки граф (рис. 1) включає в себе ланки із розгалуженими ребрами (з однієї вершини виходять декілька ребер) то його віднесемо до **деревовидних ОТ** [2]. Доповнення множини вершин графа, які відповідають освітнім рівням додатковою вершиною – рівнем творчості Т дозволяють ОТ (рис. 1) назвати **освітньо-творчим графом особи**.

Висновок. Освітньо–творчий граф (рис. 1) є геометричною інтерпретацією здобутих особою освітніх рівнів та результатів її творчої діяльності і тому може служити освітньо – творчим паспортом особи, який, як документ, може характеризувати особу, підтверджувати її самотність, ідентичність, ілюструвати рівень конкурентоспроможності особи перед роботодавцями та суспільством.

Літературні джерела

1. Закон України «Про освіту» від 23.05.1991 №1060-ХІІ. [Електронний ресурс]. – Режим доступу:

<http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1060-12>

2. Свідоцтво про реєстрацію авторського права на твір № 62082. Стаття «Графо-комбінаторне моделювання освітніх траєкторій в системі освіти України» / К. В. Зеленський. Дата реєстрації 13.1.2015. – 29 с.

ТЕТЯНА КОРЧЕНКО

викл.

Політехнічного коледжу ДВНЗ
«КНУ»

Олександр ЛЯШЕНКО

викл. «КНУ»,

Євген ГАРКУША

студент

Політехнічний коледж
ДВНЗ «КНУ».

АВТОМАТИЗАЦІЯ РОБОЧОГО МІСЦЯ ОГЛЯДАЧА ВАГОНІВ

Вантажні перевезення на залізничному транспорті займають чи не найважливіше місце, оскільки прибуток від них складає більшу частину усіх доходів залізниці. Щоб прибуток від перевезень був постійним і стабільним – необхідно забезпечити безперебійну і безаварійну роботу рухомого складу. Ця функція покладається на підприємства вагонного господарства, такі як вагоноремонтні заводи, депо, пункти технічного обслуговування, пункти поточного ремонту вагонів. Дані підприємства займаються обслуговуванням рухомого складу як в процесі експлуатації, так і проводять планові та позапланові види ремонту. Деякі з цих підприємств займаються тільки ремонтом, а деякі оглядом та обслуговуванням.

Основним працівником в обов'язки якого входить контроль за технічним станом вагонів є оглядач вагонів. В процесі своєї роботи під час огляду вагонів у разі виявлення несправностей, у разі передачі вагонів промисловим підприємствам, після проведення ремонту вагонів він повинен скласти відповідну документацію у вигляді актів та повідомлень за формами встановленими інструкціями. Дана документація часто складається в кількох примірниках та згодом заноситься іншими працівниками до автоматизованої інформаційної системи керування залізничним транспортом. Таким чином, складена документація оброблюється декілька разів різними працівниками, на що витрачається додатковий робочий час, котрий оплачується обом працівникам, а також не можна виключати людський фактор, що може спричинити затримки та наявність помилок при заповненні документів.

Важливим фактором є також рівень автоматизації виробництва, що характеризується автоматизацією всіх рівнів виробництва включаючи електронний документообіг.

Недостатній рівень автоматизації робочих процесів оглядача вагонів пов'язаний з оформленням звітності, наявність людського фактору та подвійні затрати часу пов'язані з оформленням документів і стали проблемою що лягла в основі даної роботи.

Для її вирішення було запропоновано використовувати сучасні мобільні мікропроцесорні системи у поєднанні з розробленим програмним забезпеченням (на основі застосування понять математичної логіки, реляційної алгебри), що дасть змогу автоматизувати процес складання документації та в майбутньому включити дане програмне рішення у склад автоматизованої системи керування залізничним транспортом (АСК ЗТ). (Рис.1)

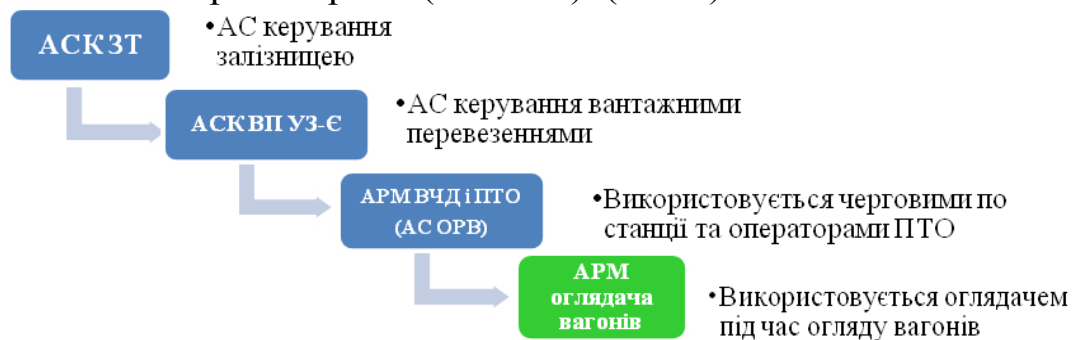

Рис. 1

За основу апаратної складової АРМ було обрано смартфон з операційною системою Android через його доступність та відносно невелику вартість (у порівнянні зі спеціалізованими промисловими комп'ютерами), а також доступність довідкового матеріалу для написання програмного забезпечення.

За приклад для автоматизації складання оглядачем вагонів документації було обрано повідомлення про ремонт вагона за формою ВУ-23М. (Рис. 2). Під час огляду рухомого складу при виявленні несправностей оглядач складає повідомлення за даною формою, що потребує певних затрат часу.

Вхідними даними для АРМ є дані про оглядача та дані про рухомий склад. Вихідними є дані про вагони

Форма ВУ-23М
Затверджена наказом Управління
від _____ 20__ р. № _____ Ц

_____ зал.
код

Станція _____
код

Повідомлення №

про ремонт або технічне обслуговування вагона №

Власності _____

Прйбув із поїздом _____

Число _____ місяць _____ (01 та нульові нулі, від місяця) _____ год _____ хв. _____ прибуття

Визначений _____ год _____ хв.

Код _____ парк _____

Навантажений, потребує первантаження, порожній
(потрібно відзначити)

Вид, місце і дата останнього пла- _____
нового ремонту та рік побудови _____

Найбільшувані несправностей _____ К
_____ О
_____ Д

Вид необхідного ремонту _____
(технічного обслуговування) _____
код

Куди полати вагон _____
код

Підпис оглядача _____

Повідомлення вручене черговому по станції
число місяць год хв

Підпис ДСП _____

Введено в ЕОМ " _____ " _____ 20__ р.

Рис. 2

переведені до таблиці «Неробочий парк» зі складанням повідомлення ВУ-23М. Таким чином база даних АРМ оглядача складається з трьох таблиць, що взаємодіють між собою: перша - містить дані про огляд рухомого складу, друга – дані про робочий парк рухомого складу, третя - дані про вагони переведені до неробочого парку.

Пристаюючи до роботи оглядач повинен раз на добу авторизуватися в системі та перед оглядом кожного наступного потягу обрати дані про нього, а саме: номер потяга, час та колію прибуття. Занесена та обрана інформація буде додана до таблиці «Огляд рухомого складу». (Рис. 3).

Відповідно до заданого номера потягу з таблиці «Робочий парк» рухомого складу буде проведено вибірку вагонів включених до складу даного потягу та передано їх до вікна програми огляду вагонів. (Рис.4)

Після цього відбувається перевірка актуальності дат проведення планових ремонтів до поточної дати. У випадку наявності простроченої дати планового ремонту про цей факт виводиться повідомлення і вагон переводиться до неробочого парку з формуванням повідомлення В у -23М.

Біля номера вагону є кнопка за допомогою якої можна вивести на екран пристрою для перегляду більш детальну інформацію про вагон. Запит формується за номером вагону.

У випадку наявних несправностей оглядач їх відмічає у вікні програми та натискає кнопку «ОК».(Рис. 5)

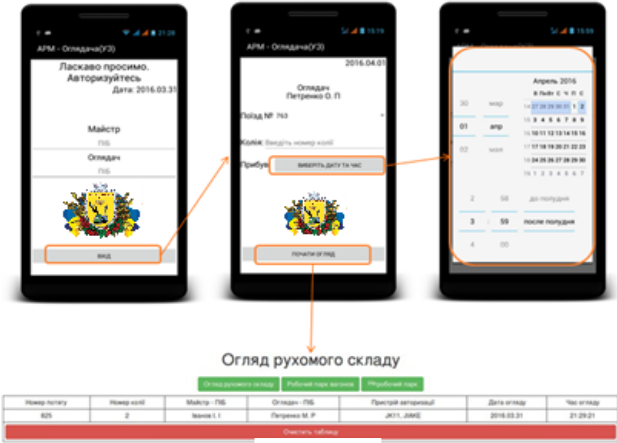

Рис. 3

Рис. 4

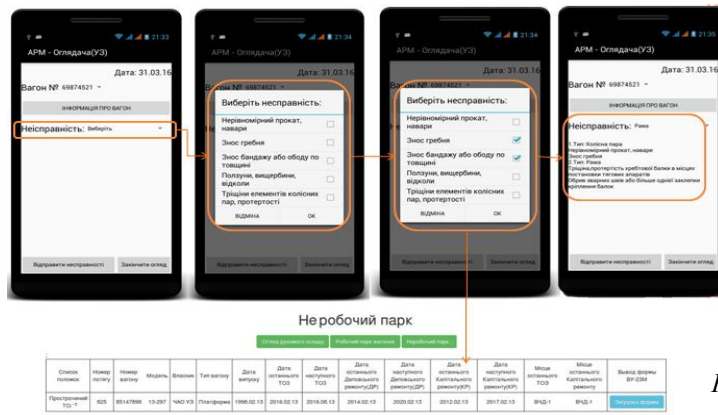

Рис. 5

Якщо несправностей немає оглядач обирає наступний вагон. При наявних несправностях вагон переводиться до таблиці «Неробочий парк», фактично переноситься з таблиці «Робочий парк» до таблиці «Неробочий парк». (Рис.6)

Робочий парк															
			Огляд рухомих вагонів	Робочий парк вагонів	Неисправности										
Список вагонов	Номер вагона	Номер вагона	Модель	Вид вагона	Тип вагона	Дата вводу в эксплуатацию	Дата окончания ТО	Дата наступного ТО	Дата окончания Длительного ремонта(ДР)	Дата наступного Длительного ремонта(ДР)	Дата окончания Капитального ремонта(КР)	Дата наступного Капитального ремонта(КР)	Месяц останнього ТО	Месяц останнього Капитального ремонту	Вивід форми ФТД
Поточний топ-1	825	8514788	13-29T	ЧАО УЗ	Планерная	1998.02.13	2016.02.13	2016.08.13	2014.02.13	2020.02.13	2012.02.13	2017.02.13	ВЧД-1	ВЧД-1	Повідомлення

Неробочий парк															
			Огляд рухомих вагонів	Робочий парк вагонів	Неисправности										
Список вагонов	Номер вагона	Номер вагона	Модель	Вид вагона	Тип вагона	Дата вводу в эксплуатацию	Дата окончания ТО	Дата наступного ТО	Дата окончания Длительного ремонта(ДР)	Дата наступного Длительного ремонта(ДР)	Дата окончания Капитального ремонта(КР)	Дата наступного Капитального ремонта(КР)	Месяц останнього ТО	Месяц останнього Капитального ремонту	Вивід форми ФТД
Поточний топ-4	825	8514788	13-29T	ЧАО УЗ	Планерная	1998.02.13	2016.02.13	2016.08.13	2014.02.13	2020.02.13	2012.02.13	2017.02.13	ВЧД-1	ВЧД-1	Повідомлення

Рис. 6

Після завершення огляду потяга оглядачу необхідно лише роздрукувати, у необхідній кількості, сформовані повідомлення ВУ-23М та заповнити поля, що стосуються місця подальшого ремонту та підписів (так як дані поля не можуть бути уніфіковані для заповнення). (Рис.7)

Отже, включення даного АРМ у АСК ЗТ може взаємно розширити функціонал даних програм, а саме виключити ручне введення даних до автоматизованої системи управління ремонтами вантажних вагонів (АРМ ВЧД(ПТО)).

Форму ВУ 23М
Заповнена назвою Української
вд. ____ 20__ р № ____

Станція "Київ Рі-Головний"

Повідомлення № 1
про ремонт або технічне обслуговування вагона № 4198752

Власності ОАО ЮКОК
Прибув із поїздом 529
Часом 07.03.2016 12 год. 07 хв. прибув
Вивезений 08.04.2016 год. 12 кв. 13
Категорія 3 парк
Навантажений, потребує перевантаження, порожній
Вид, місце і дата останнього планового ремонту ТР-1, ВЧД-4 25.01.2016
Рік побудови 1955.05.10
Найменування несправностей: _____
Від необхідного ремонту (технічного обслуговування) _____
Куди подати вагон _____
Підпис оглядача _____
Повідомлення вручене черговому по станції _____
Підпис ДСП _____
Введено в ЕОМ 22/04/2016 р.

1. Тріщина, злам бокової рами
2. Злам, відсутність, зріз шпильки
3. Тріщина, злам наддверсної балки

Рис. 7

МИХАЙЛО КРАВЧЕНКО
проф., д.т.н.,
МИРОСЛАВА ДЕМІЧКОВСЬКА
к.т.н., ст.викладач
Київський національний
торговельно-економічний
університет

ІННОВАЦІЙНІ МЕТОДИ НАВЧАННЯ В ПІДГОТОВЦІ ФАХІВЦІВ З РЕСТОРАННИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Сучасний етап розвитку освіти характеризується інтенсивним пошуком нового в теорії та практиці. Цей процес зумовлений низкою суперечностей, головне з яких - невідповідність традиційних методів і форм навчання і пошук нових тенденцій розвитку системи освіти, нинішнім соціально-економічним умовам розвитку суспільства, який породив цілий ряд об'єктивних інноваційних процесів.

Процеси реформування національної системи освіти України вимагають оновлення й модернізації навчальних технологій і методів навчання. Від сучасного вищого навчального закладу вимагається запровадження нових підходів до навчання, що забезпечують розвиток комунікативних, творчих і професійних компетенцій та стимулюють потребу майбутнього фахівця ресторанної справи у самоосвіті на основі змісту та організації навчального процесу. Актуальність дослідження проблеми підготовки кадрів для закладів ресторанного господарства обумовлена потребами попиту сучасного ринку ресторанних послуг у фахівцях з високим рівнем теоретичних і практичних знань і навичок. Перед викладачами, які готують фахівців для закладів ресторанних господарств постає проблема пошуку нових шляхів для підвищення пізнавального інтересу і зацікавленості студентів до освіти, зміцнення їх позитивної мотивації в навчанні. Це вимагає поєднання знань, які вони отримують у вищих навчальних закладах з практичною сферою майбутньої діяльності [1].

Процес отримання якісної освіти, втілення у життя інноваційних технологій є важливим критерієм визначення методів навчання. Таким чином, шляхи удосконалення застарілих методів професійної підготовки стає частиною більш широкого процесу, що забезпечує залучення до активної участі студентів в інтелектуальних процесах.

Уміння самостійно і творчо мислити, самостійно вчитися - одне з найважливіших умов повноцінного оволодіння знаннями, вміннями і навичками у ВНЗ, розумового розвитку студентів та формування їх

особистості, підготовки студентів до участі у творчій праці, до безперервної самоосвіти.

Питання поліпшення якості навчання і виховання визначаються тенденціями розвитку теорії та практики, різноманіттям інноваційних методів і технологій навчання (дидактичних, комп'ютерних, проблемних, модульних функцій і модернізацією системи освіти), тобто.

Сучасні методами активного і інтерактивного навчання; групові дискусії, методи мотивації до участі в колективному обговоренні, пізнавальної і творчої активності і самостійності студентів більш ефективні, ніж традиційні методи навчання, такі, як, лекції, наукові семінари та методи усних опитувань [2,3].

Традиційні методи навчання пропонують пасивне сприйняття пропонованої викладачем інформації, а не її пошук і аналіз. Суть інноваційних методів полягає в тому, що навчальний процес утворюється таким чином, щоб залучити студентів до спільної діяльності в групі, обговорення і аналіз поставлених завдань, що стимулює пізнавальну і соціальну активність і створює умови для їх когнітивного розвитку.

Одним із завдань національної системи освіти є підвищення рівня мотивації і інтересу до навчання, збільшення інтелектуальних здібностей, розвиток критичного і творчого мислення, активізація здатності вирішувати нестандартні завдання і проблеми.

У сучасних умовах реформування освіти України виникла потреба практичної підготовки фахівців ресторанної справи, які готові відповідально і професійно діяти в стандартних і нестандартних ситуаціях, які розуміють необхідність постійного розвитку професійної кваліфікації, тобто до активного вирішення проблем у постійно мінливому соціальному середовищі.

Для забезпечення відповідності професійної діяльності фахівців з ресторанних технологій цієї складної місії необхідно не тільки підвищення якості професійної освіти, а й вдосконалення діяльності установ системи професійної освіти в напрямі підвищення професіоналізму фахівців для закладів ресторанного господарства. Йдеться, перш за все, про створення умов для більш ефективного розвитку їх професійної кваліфікації [2,3].

Розвиток професійної кваліфікації фахівців сфери ресторанного бізнесу є зміна, вдосконалення його професійно-ціннісних орієнтацій, спрямованості особистості, організаторських, комунікативних, перцептивно-гностичних, експресивних якостей. В сучасних умовах

високий рівень розвитку професійної кваліфікації фахівців сфери ресторанного бізнесу асоціюється зі здатністю виконувати соціальні функції, готовність до перетворення сфери своєї професійної діяльності, до професійно-творчої діяльності. Саме тому стає актуальним вивчення організаційно-педагогічних умов, тобто тих обставин, від яких залежить ефективність розвитку професійної кваліфікації фахівців з ресторанних технологій при створенні якої відбувається істотне зростання їх професіоналізму.

Літературні джерела

1. Василенко О. Інноваційні технології та методи навчання управлінських кадрів закладів ресторанного господарства Збірник наукових праць. Частина 1, 2015 - Режим доступу: <http://library.udpu.org.ua/>

2. Марям Рахимиманд.

Использование инновационных методов обучения в совершенствовании успеваемости студентов вуза: на примере ВУЗов Исламской Республики Иран: автореферат дис. кандидата педагогических наук: 13.00.01/ Марям Рахимиманд; [Место защиты: Тадж. гос. пед. ун-т им. Садриддина Айни].- Душанбе, 2013.- 22 с.: ил.

3. Рожниковский Роман Михайлович. Содержание и методика повышения квалификации специалистов сферы ресторанного бизнеса : Дис. канд. пед. наук : 13.00.08: Москва, 2003 163 с. РГБ ОД, 61:03-13/1359-6

ЮРІЙ КРЕГУЛ

к.ю.н., проф.,

Київський національний
торговельно-економічний
університет

НЕОБХІДНІСТЬ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Сьогодні підприємництво в Україні переживає досить непростий період свого розвитку. Сучасні складні завдання, які постають перед ним у зв'язку з інтеграцією до регіональних та світових економічних ринків, вимагають, з одного боку, швидкої адаптації до нових умов ведення бізнесу у більш жорсткому конкурентному середовищі, а з другого – збереження наявних позицій на ринках збуту,

захисту власних економічних інтересів, забезпечення сталого розвитку.

Крім того, об'єктивні труднощі, пов'язані зі складною політичною ситуацією в нашій державі в тому числі проведення АТО, світовою фінансово-економічною кризою, сприяють створенню дуже серйозних загроз та ризиків у веденні бізнесу. Не сприяють розвитку підприємництва такі наявні фактори, як корупція, хабарництво, бюрократизм, безпринципність та продажність окремих представників судової влади та правоохоронних органів.

Саме тому сьогодні питання забезпечення безпеки підприємницької діяльності набувають особливої актуальності та вимагають концентрації зусиль з боку суб'єктів підприємництва та потребують підтримки з боку держави.

Об'єктивно сформувалась необхідність вжиття заходів захисту бізнесу з боку самих підприємців, за рахунок власних сил. Слід зазначити, що на сьогодні майже 100% комерційних банків і підприємств великого бізнесу уже створили власні структури безпеки, які з різним ступенем ефективності забезпечують їх захист. Така поведінка підприємців цілком імовірна і виправдана і до того ж підтверджується світовим досвідом бізнес-діяльності. Так, захист приватної власності і підприємницької діяльності в розвинутих країнах світу на 70% здійснюється якраз на приватному рівні. Тобто, забезпечення безпеки бізнесу силами приватних установ і організацій є закономірним явищем у суспільстві з ринковими відносинами. В той же час, безпека бізнесу є складовою частиною національної безпеки країн і їй належить відповідна роль у формуванні політики безпеки держави. З огляду на це безпека бізнесу набуває ознак самостійного виду суспільних взаємовідносин, що вимагає для її виконання професійно підготовлених фахівців.

Слід зазначити, що сьогодні в країні діють сотні підприємств, основу господарської діяльності яких становлять послуги безпеки. У сфері безпеки задіяно більше 1 млн фахівців, практично кожний другий Вищий навчальний заклад країни включив до своїх навчальних планів дисципліни з безпеки бізнесу за напрямками відповідно до свого профілю. Частина Вищих навчальних закладів започаткувала підготовку фахівців з безпеки бізнесу на рівні спеціалізації, а окремі з них – на рівні спеціальності.

Зокрема, з метою створення в Україні системи підготовки фахівців для забезпечення безпеки підприємств в Україні з ініціативи Українського союзу промисловців та підприємців введено нову

спеціальність «Управління фінансово-економічною безпекою» освітньо-кваліфікаційного рівня «магістр».

Україна перша серед країн СНД відкрила підготовку фахівців та науковців з фінансово-економічної безпеки суб'єктів господарювання. У Національному класифікаторі професій визначена низка професій для фахівців з безпеки. Це група професій «Професіонали»:

2414 – професіонали з питань фінансово-економічної безпеки підприємств, установ, організацій;

2414.1 – наукові співробітники (фінансово-економічна безпека підприємств, установ, організацій);

2414.2 – професіонали фінансово-економічної безпеки;

2414.2 – аналітики з питань фінансово-економічної безпеки.

Група професій «Фахівці»:

3450 – інспектори воєнізованої охорони;

3411 – фахівці з фінансово-економічної безпеки;

3450 – фахівці з організації майнової та особистої безпеки (ДКХП 1);

3450 – приватні детективи.

У цьому зв'язку необхідно зауважити, що кафедра загальноправових дисциплін, починаючи з 2004р. (тоді кафедра правознавства) КНТЕУ започаткувала підготовку юристів за спеціалізацією «Правове забезпечення безпеки підприємницької діяльності» і на даний час уже здійснила більше десяти випусків таких фахівців. Основне їх призначення це забезпечення правового регулювання заходів безпеки в діяльності комерційних підприємств та банків. Відповідно до кваліфікаційних вимог, особи, що мають підготовку за таким професійним спрямуванням можуть займати посади юрисконсультів юридичних підрозділів та підрозділів безпеки суб'єктів господарювання, юрисконсультів-аналітиків підрозділів інформаційного забезпечення діяльності суб'єктів господарювання, а також інші посади відповідно до свого фаху.

Фахова підготовка з вказаної спеціалізації здійснюється на 4 та 6 курсах навчання студентів, які вивчають 12 спеціальних дисциплін, зокрема, «Правове регулювання безпеки підприємницької діяльності», «Охорона та охоронна діяльність», «Організація безпеки підприємницької діяльності», «Правове забезпечення фінансової та економічної безпеки», «Правове забезпечення інформаційної безпеки», «Комерційна розвідка та внутрішня безпека на підприємстві», «Безпека кадрової роботи» та ін. Для забезпечення підготовки зазначених

фахівців в університеті підготовлено якісне інформаційне та методичне забезпечення, зокрема видано 12 навчальних та навчально-методичних посібників, та різного ряду методичні рекомендації.

Зокрема, це видані останнім часом «Правове регулювання безпеки підприємницької діяльності», «Правові засади державного управління економікою України», «Комерційна розвідка та внутрішня безпека на підприємстві», «Організаційно-правові засади безпеки підприємницької діяльності (в таблицях і схемах)», «Методичні рекомендації та завдання до самостійної роботи студентів з безпекознавчих дисциплін».

Зазначимо, що всі викладачі кафедри мають наукові ступені і тільки най досвідчені залучаються до проведення занять зі студентами з безпекознавчих дисциплін.

ЛЕОНІД ЛЕВАНДОВСЬКИЙ

д.т.н., проф.

ПЕТРО КАРПЕНКО

д.мед.н., професор

Київський національний
торговельно економічний
університет

ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ПРАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ-ТЕХНОЛОГІВ В РЕСТОРАННОМУ ГОСПОДАРСТВІ

В Україні, як і в інших країнах, вища освіта визнана однією з провідних галузей розвитку суспільства. Приєднання України до Болонського процесу є важливим кроком на шляху реалізації стратегічного курсу України до Європейського Союзу. Це вимагає колективних зусиль щодо забезпечення успішного входження нашої країни до єдиного Європейського освітнього простору як рівноправного партнера.

Відомо, що основною метою будь-якого суспільства є покращання якості життя людини. Здоров'я – найважливіший чинник якості життя, який суттєвою мірою визначається харчуванням. Майбутні фахівці-технологи ресторанного господарства, яких готує наш університет, покликані брати вагому участь у вирішенні цієї значимої соціальної задачі.

Одним з основних принципів формування якості харчової продукції і, зокрема, ресторанної, є її безпека. Іншими пріоритетні принципи – забезпечення харчової та біологічної цінності продуктів. Набуттю реальних вмінь, а також формуванню фахових навичок студентами у цьому напрямку слугує викладання спеціальних дисциплін і виробнича практика.

Практична підготовка студентів – одна з найважливіших та відповідальніших складових навчального процесу молоді при опануванні спеціальних дисциплін, виконанні курсових робіт, курсових та випускних кваліфікаційних проєктів. Практика дає студентам-технологам можливість закріпити теоретичні знання, а також пройти професійну підготовку на одному з підприємств ресторанного господарства під керівництвом досвідчених спеціалістів галузі та викладачів випускової кафедри. Однією із цілей практики студентів-технологів в ресторанному господарстві є аналіз і усвідомлення ними шляхів удосконалення технологічного циклу із одночасним забезпеченням випуску безпечної продукції високої якості. Під час практик формуються не тільки професійні навички і вміння, необхідні майбутньому спеціалісту, а й загальнолюдські позитивні якості, підвищується рівень професійної культури. Практична підготовка молоді на підприємствах сприяє розвитку у них таких рис, як творчий підхід до дорученої справи, активність, організованість, дисциплінованість, а також почуття відповідальності за власну діяльність і за результати роботи колективу.

Накопичений навчально-педагогічний досвід підготовки магістрів-технологів ресторанного господарства дає підстави сформулювати наступні шляхи покращання результатів практики:

- базами практики мають бути передові підприємства ресторанного господарства, з якими університет і випускова кафедра мають стабільні професійні зв'язки;

- використовувати різні способи заохочення підприємств і їх керівних працівників, які допомагають у здійсненні ефективного проходження практики: подавати інформацію про їхню діяльність на сайті університету та у засобах масової інформації, запрошувати керівників підприємств на урочисті заходи в КНТЕУ, залучати провідних фахівців цих закладів до навчального процесу тощо;

- керівниками практики від університету мають призначатися викладачі з практичним досвідом роботи в ресторанному господарстві;

- вагомим фактором налаштування студента і персоналу закладу на серйозну співпрацю є обов'язкове представлення практиканта на базі практики його керівником від університету при першій зустрічі;
- підвищення ролі індивідуального завдання на практику (особливо для магістрантів) з включенням в нього елементів експериментальних досліджень. Цікавий приклад 2016 року: магістрант-заочник Думирович Дмитро ініціював і зацікавив керівництво бази практики розробкою оригінальної страви – італійської піци з українським колоритом. Тепер цю страву включено в меню закладу;
- приймання заліку з практики має носити характер творчого спілкування 2-3 викладачів випускової кафедри зі студентом і не перетворюватися на формальність;
- складовою індивідуального завдання може бути створення практикантом творчої мультимедійної презентації за результатами практики і демонстрування цього матеріалу при захисті практики;
- з метою посилення уваги до практичної підготовки студентів під час навчання варто у навчальних планах передбачити збільшення навантаження для викладачів, які керують цією важливою складовою навчального процесу.

НАТАЛЯ ЛИТВИН

к.і.н., доцент

Київський національний
торговельно економічний
університет

НАУКОВО-ІНОВАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ ІТАЛІЇ

Розвиток науки Італії майже припинився в період фашистської диктатури, коли більша половина вчених покинули країну. В 1970 – 1980-х роках наукова діяльність країни займала досить скромне місце в системі національних пріоритетів. Державні кошти на наукові дослідження були незначними, так само як і підтримка приватних фондів і промислових компаній. Вся увага була зосереджена на адаптацію закордонних технологій в практику. З 1987 року відбуваються деякі зміни у державному фінансуванні наукових досліджень. Розробляються наукові програми, які передбачали перш за все зменшення бюджетних асигнувань на ядерні дослідження та, відповідно, збільшення коштів на розробку власних національних космічних програм, нових технологій.

У 1989 році в цілях стимуляції наукових досліджень та забезпечення розвитку університетів було створене Міністерство вищої освіти і науково-технічних досліджень (МВОНТД). Основні функції Міністерства полягали у підготовці і реалізації законодавчих актів по плануванню науково-технічних досліджень, підготовка наукових проектів після відповідних консультацій з Національною радою по науки і техніки (НРНТ) [1, с. 92]. Національна рада науки і техніки є консультативним органом високого рівня в рамках якої вчені визначають напрями, принципи науково-технічних досліджень, здійснюють контроль за діяльністю основних науково-дослідних центрів. Через НРНТ уряд прийняв спеціальну програму щодо надання фінансової підтримки науковим інститутам країни для реалізації дослідних проектів.

На сучасному етапі Італія бере участь в деяких регіональних програмах співробітництва, які відносяться до програм наукових досліджень і технологічного розвитку ЄС. Для здійснення даних програм виділяються державні кошти, які фактично є еквівалентними розміру фінансової підтримки країни в області наукових досліджень. Італія бере участь в 176 проектах ЄВРІКА, де посідає п'яте місце після Франції, Німеччини, Нідерландів, Англії та в проектах програми COST Європейського союзу.

Сфера науково-інноваційної діяльності Італії поділяється на три підсистеми:

- університети, які відповідають за вищу освіту і фундаментальні дослідження;
- державні науково-дослідні організації, які знаходяться частково у відомстві Міністерства вищої освіти і науково-технічних досліджень (МВОНТД) та частково під відомством міських органів влади;
- підприємства, науково-дослідні центри, лабораторії [2, с. 32].

У відомстві Міністерства освіти знаходяться наукові та учбові заклади (понад 200 академій і закладів культури, об'єднання по вивченню італійської історії, наукові та літературні інститути). Одна з перших італійських академій – „Академія таїнств природи” (Accademia Secretorum Natural) була організована у 1560 році в Неаполі. Важливим центром італійської наукової думки є місто Флоренція, де в 1657 році була заснована Academia del Cimento (Академія досвіду). До речі, членом цієї академії був відомий винахідник барометра Торрічеллі.

Взагалі, якщо брати загальну кількість академій, то по країні їх нараховується 32. Велику популярність здобули Академія наук в Болоньї, Академія італійської мови Круска, Віргіліанська Академія наук, Ломбардський інститут наук і літератури, Академія літератури й мистецтва в Мантує, Етруська Академія міста Кортони. Фінансування даних академій й інститутів здійснюється за рахунок вчених, письменників, художників з Італії та з інших країн світу. Деякі європейські країни організовують в Італії свої академії. Найстарішою і найпопулярнішою з іноземних академій є Французька академія в Римі заснована в 1666 році. Як правило, іноземні академії, інститути спеціалізуються в галузі мистецтва й археології. Наприклад, Американська академія в Римі пропонує курси архітектури, живопису, скульптурі, вивчення античного світу й музичних композицій [3, с. 14].

Великий інтерес для дослідників історії, археології, антикварної культури являє собою Етруська академія міста Кортони, яке знаходиться неподалік від міст Перуджа, Ареча. Академія створена в 1727 році за ініціативою міських інтелігентів, увібрала в себе основні принципи розвитку і поглиблення археологічних та історичних знань. Майже три століття Академія Etrusca зберігала свій авторитет і традицію перш за все у дослідженні території міста Кортони. Завдяки невтомній діяльності братів Венуті, Академія зуміла організувати інститут по вивченню історії і європейської культури [4].

Якщо порівнювати наукове життя України з Італією, то складається враження, що Україна має дуже великий науковий потенціал, набагато більший ніж в інших країнах Європи (більше як 170 академіків, 342 члена-коресподента, більше 16 тис. наукових співробітників, 124 інститутів), але головною проблемою залишається система «радянського зразку» сприйняття наукового процесу. Наприклад, в системі НАНУ не має ефективного критерію перевірки наукових досліджень, а якщо і є, то, як правило, на формальному рівні. Також, багато академіків отримують по життєву зарплату і займають посади директорів інститутів по життєво, що суттєво відрізняє академічну систему тієї ж Італії, де Академія наук – це адміністративний орган, де всі керівні посади є виборними і, як правило, лише на п'ять років.

Літературні джерела

1. Наука стран Европы на пороге III тысячелетия / Авсенов Е.В., Егоров И.Ю., Карпов В.И., Слонимский А.А. – К.: НИИ статистики Госкомстата Украины, 1998. – С. 92 – 94.

2. Вилсон К.С., Маркусова В.А. Опыт сравнительного анализа научной продуктивности России с другими странами за 1980 – 2000 гг. // Международный форум по информации. – 2004. – Т. 29. – №2. – С. 23 – 34.

3. www.krugosvet.ru, www.academia-etrusca.org

АННА ЛЯКІШЕВА

д.пед.н., проф.

ЛІДІЯ ГРИЦЮК

к.пед., доц.

Східноєвропейський
національний університет
імені Лесі Українки

ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ВИКЛАДАЧІВ ДО НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УМОВАХ SMART-ОСВІТИ

Стрімкий розвиток науки і техніки в ХХІ столітті спонукає до швидких перебудовних процесів в галузі освіти, до появи нових педагогічних парадигм та уявлень про сутність навчального процесу. Іще не так давно, якихось 15 років назад у вітчизняній освіті панував культ ґрунтовності і стабільності знань. Педагог цінувався за широту опанованої інформації, яку він під час навчальних занять в класі чи аудиторії з допомогою підручників і книг прагнув якомога повніше передати тим, хто навчався: школярам, студентам, слухачам. Значна частина набутих у ході здобуття вищої освіти знань залишалась тривалий час базовим і вагомим професійним багажем, який поступово зростав внаслідок самоосвіти, поповнювався з джерел друкованої інформації. Розповсюдження персональних комп'ютерів, Інтернету, розвиток інформаційно-комунікаційних технологій зумовили ґрунтовне вивчення їх дидактичних можливостей і навіть призвело до появи такого явища як електронне навчання. Власне з тих пір в освіті та навчанні електронні засоби та ресурси набувають домінуючої ролі, а педагогічне уявлення про їх освітній та навчальний потенціал постійно поповнюється та видозмінюється синхронно новим досягненням в цій галузі.

Останнім часом на перший план виходять наукові дослідження smart наряду в розвитку освіти, тобто smart-освіти. Вважається, що «Smart education, чи розумне навчання, – це гнучке навчання в інтерактивному освітньому середовищі з допомогою контенту з усього

світу, який знаходиться у вільному доступі. Ключ до розуміння Smart education – широкий доступ до знань [2]».

Такі особливості Smart-освіти, які вказують на те, що переважно необхідна навчальна інформація знаходиться у зовнішньому, віртуальному просторі, корінним чином змінюють роль і функції викладача вищої школи, притаманні йому у традиційному, репродуктивному навчанні (О. Глазунова, Т. Гордієнко, Л. Данілова, В. Жученко, Т. Лагутіна, Н. Маслова, С. Мельниченко, Н. Чорна та ін.), та одночасно перетворюють студента із пасивного споживача знань в активного співучасника освітнього процесу [1, с. 79].

Смарт-освіта корінним чином змінює навчальний процес, його основні складові – викладання та учіння, надаючи їм нових змістових, процесуальних і організаційних особливостей. І власне ці особливості повинні досконало пізнати ті студенти, які здобувають кваліфікацію викладача. Зокрема на цьому акцентується увага при підготовці здобувачів освітнього ступеню «магістр» за освітньо-професійною програмою «Педагогіка вищої школи» спеціальності «Науки про освіту» педагогічного факультету Східноєвропейського університету імені Лесі Українки. У ході теоретичної та практичної підготовки вони інтенсивно залучаються до апробації змістових та процесуальних складових, притаманних смарт-викладанню.

По-перше, студенти беруть активну участь у модифікації та корекції змісту навчальних дисциплін. Зокрема аналізують їх з точки зору системної багатовимірності та спрямованості, значенні кожної з них у виконанні комплексного завдання набуття професійної компетентності викладача. Студенти шукають точки дотику та міжпредметні зв'язки між навчальними дисциплінами. Орієнтуючись у цьому змістовому наповненні «зсередини», вони пропонують певні напрями змістового доповнення чи спрощення у наближених навчальних дисциплінах. Така спільна інтерактивна навчальна праця викладачів і студентів навчає як перших, так і других толерантно ставитись до професійних очікувань майбутніх викладачів. У студентів виробляються розуміння підходів та правил змістового наповнення навчальних дисциплін. Викладачі та студенти спільно беруть участь у створенні електронного контенту для забезпечення конкретним навчальним матеріалом навчальної дисципліни. При цьому викладачі демонструють уміння відстежувати і перевіряти Інтернет-ресурси на якість і придатність для професійної підготовки. Вони також навчають способів наповнення репозитарію публікаціями і матеріалами власних наукових досліджень з проблематики навчальної дисципліни.

Одночасно викладачі поповнюють інформаційно-освітнє середовище відеофрагментами навчальних та позааудиторних занять. Важливим напрямом змістового наповнення навчальної дисципліни є залучення студентів до створення електронних підручників, словників, що надає контенту особливої активності.

По-друге, у ході навчання студенти мають відчутти трансформацію ролей викладачів і студентів як суб'єктів навчального процесу в умовах смарт-освіти. У смарт-учінні студент постає в позиції активного здобувача знань. Він не лише їх поглинає, а аналізує, систематизує, узагальнює, ділиться з однокурсниками, прагне застосовувати на практиці. Для того щоб ці процеси відбувались постійно постає необхідність мотивувати студентів до активної навчально-пізнавальної та науково-дослідної діяльності. Саме тому викладач повністю модифікує викладання навчальної дисципліни. На зміну простій передачі (трансляції) навчального матеріалу він пропонує студентам низку взаємопов'язаних заходів, які потребують пошукової, творчої навчальної та наукової діяльності, що здійснюється, як правило, командно та інтерактивно. Викладач у такому способі навчання виступає у ролі стратега результатів навчання, який чітко уявляє яких професійних компетентностей має набути студент внаслідок участі у цих заходах, а також у ролі тактика процесуального здійснення навчальних заходів. Власне ця остання роль є доволі складною для виконання, оскільки реалізує функції мотивування і активізації процесу учіння студентів. Вона спонукає викладача вирішувати проблему – як зацікавити сучасного студента процесом навчання, зробити його привабливим, результативним. І тут на допомогу приходять електронні засоби, ресурси, новітні інформаційні та педагогічні технології. У ході вивчення навчальних дисциплін спеціальності «Науки про освіту» викладачі залучають магістрантів до побудови багатофункціональних освітніх порталів, створення тематичних блогів, власних офісів, Wiki-сторінок, використовують навчальну платформу Moodle, соціальні мережі для інтерактивної навчальної взаємодії, «хмарні технології», віртуальні навчальні ситуації з алгоритмом їх вирішення, імітаційне моделювання та структурування, веб-квести, медіапрезентації, відеофільми, гейміфікацію тощо. Навчальні заходи в такій формі не лише зацікавлюють студентів, а й підказують їм що без удосконалення власної інформаційно-комунікативної компетентності майбутньому викладачеві не можна обійтися.

Загалом як змістова, так і процесуальна складові навчального процесу смарт-освіти не можуть існувати поза електронним середовищем, і це повинні усвідомити викладачі майбутнього у ході фахової підготовки.

Літературні джерела

1. Лагутін В. Smart-технології в навчальному процесі (за магістерською програмою «Управління в сфері економічної конкуренції») / В. Лагутін. // Smart-освіта: ресурси та перспективи : матеріали Міжнар. наук.-метод. конф. (Київ, 16–17 жовтня 2014 р.) : тези доповідей. – К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2014. – С. 77-79

2. Тихомиров В. П. Smart-education: новий поход к розвитку образования / В. П. Тихомиров, Н. В. Тихомирова. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.elearningpro.ru/smart-education>

АНАТОЛІЙ МАЗАРАКІ

д.е.н., професор, ректор

НАТАЛІЯ ПРИТУЛЬСЬКА

д.т.н., професор, перший проректор

ТЕТЯНА БОЖКО

к.т.н., начальник навчально-методичного відділу.

Київський національний

торговельно-економічний

університет

АКТУАЛЬНІСТЬ ПРАКТИКИ ЗОВНІШНЬОГО ПАРТНЕРСТВА ОСВІТНІХ ПРОГРАМ КНТЕУ

Колективом Київського національного торговельно-економічного університету вперше в Україні розроблено стандарти вищої освіти для всіх спеціальностей / спеціалізацій першого (бакалаврського) та другого (магістерського) рівнів [1], які складаються з наступних розділів: освітня програма; навчальний план; вимоги до наявності системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти; вимоги професійного стандарту (у разі їх наявності); додаткові вимоги (у разі потреби); процедура розробки і введення освітньої програми; підготовка до акредитації освітньої програми; особливості розробки освітніх програм іноземною мовою викладання; перелік нормативних документів, на яких базується стандарт вищої освіти.

Це стало можливим завдяки компетентності робочих /проектних груп, до складу яких були включені, крім науково-педагогічних працівників, також студенти і представники роботодавців. Результат проведеної роботи засвідчив доцільність запровадження практики зовнішнього партнерства освітніх програм, оскільки пріоритетом діяльності КНТЕУ є їх професіоналізація, тобто відповідність запитам роботодавців.

Проведений аналіз закордонного досвіду провадження освітньої діяльності вищими навчальними закладами засвідчив доцільність залучення зовнішніх партнерів при розробці, запровадженні та виконанні освітніх програм КНТЕУ.

Зовнішній Партнер освітньої програми КНТЕУ – це юридична особа, зацікавлена у розвитку співпраці з реалізації освітньої (професійної, наукової) програми.

Метою залучення ресурсів, досвіду та професійних компетентностей зовнішнього партнера є сприяння формуванню стійких конкурентних переваг при розробці, запровадженні та якісному виконанні студентами освітньої програми КНТЕУ як локально, так і на міжнародному рівні, формування їх ключових компетентностей («core competencies») у тісній співпраці з проектними групами (їх науковими знаннями та досвідом) [2-4].

Зовнішніми партнерами освітніх програм можуть виступати органи державної влади, підприємства, установи, громадські та бізнес-організації як локальні, так і міжнародного рівня.

Співпраця КНТЕУ із зовнішніми партнерами оформлюється документально відповідними договорами (угодами) про співпрацю.

Зовнішній партнер освітніх програм КНТЕУ делегує повноважного/их представника/ів відповідної кваліфікації до складу робочих груп з розробки стандартів вищої освіти КНТЕУ. Зовнішній партнер стає співучасником діяльності КНТЕУ в питаннях стратегічного, академічного та бізнесового спрямувань щодо:

- моніторингу ситуації на ринку праці та освіти, вивчення потреб професійного середовища, запитів працедавців;
- дослідження існуючої та прогностичної ситуації щодо відкриття нових та удосконалення існуючих освітніх програм в аспекті законодавчих та інституційних реформ;
- розробки профілю освітньої програми, проекту навчального плану, освітньої програми, стандарту вищої освіти КНТЕУ;
- видів, форм, засобів навчання, у т.ч. практичної підготовки студентів;

- формування професійних та інших компетентностей майбутніх фахівців;
- особливостей проведення підсумкової атестації студентів.

Подібна співпраця на системній основі передбачає укладання відповідних угод про співпрацю, в за якими організації буде присвоєно статус зовнішнього партнера. Доцільно зазначити, що одна компанія може бути партнером декількох освітніх програм залежно від компетентностей, які формуються в процесі навчання.

Залучення зовнішніх партнерів відбувається шляхом роз'яснення (організації зустрічей, семінарів, круглих столів, інше), постійної співпраці з проектною групою, а також визначення конкурентних переваг для обох сторін

Така системна інтеграція зусиль освітян і практиків сприятиме подальшому розширенню меж навчання, професіоналізації освітніх програм КНТЕУ.

Літературні джерела

1. Про вищу освіту: Закон України від 01.07.2014 № 1556-VII [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>.
2. Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти (ESG). – К.: ТОВ “ЦС”, 2015. – 32 с.
3. External Partners: Guide to Quality Assurance Procedures [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.hw.ac.uk/services/docs/externalpartners-qaguide.pdf>
4. Why External Partnerships are Important to Universities [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.jobs.ac.uk/careers-advice/working-in-higher-education/1845/why-external-partnerships-are-important-to-universities>

НАТАЛЯ МАХНАЧОВА

к.е.н., доц.

ІРИНА СЕМЕНЮК

асистент

Вінницький торговельно-
економічний інститут КНТЕУ

ВИКОРИСТАННЯ ТЕХНОЛОГІЇ MIND MAP ПРИ ФОРМУВАННІ ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ СТУДЕНТІВ

Незворотність змін, що відбуваються в усіх сферах суспільного життя, є визначальною ознакою сучасного розвитку України як незалежної держави, зокрема і в сфері вищої освіти. Однією з головних особливостей реформ, що здійснюються у вищих навчальних закладах є стратегічний курс на інтеграцію в європейський науково-освітній простір. Завдання викладача в сучасному інформаційному суспільстві – зрозуміти потреби студента, виявити його таланти та прагнення, розвинути його професійні, комунікативні, лідерські якості, допомогти адаптуватися до викликів зовнішнього середовища. Саме тому, поряд з традиційним викладенням матеріалу (лекції, практичні заняття та семінари) набувають активного поширення і підтримки серед викладацької та студентської аудиторії такі інноваційні технології, методики та прийоми, як тренінги, майстер-класи, ділові ігри, рольові ігри, «Мозковий штурм», Storytelling, Mind map.

Метою нашого дослідження є аналіз використання інноваційних навчальних технологій, зокрема технології Mind map, а також використання сучасних методик при формуванні професійних компетентностей студентів.

Необхідність впровадження інноваційних технологій в освітній процес досліджують В. Бевз, О. Главник, О. Оніщенко, Т. Кузнецова, М. Маслюкова, М. Паскаль. Інтелект-карти набувають свого поширення завдяки таких науковцям як Т.Козицька, І. Радченко, Н. Терещенко, С. Яременко. Так, Т. Козицька зазначає, що методика «Smart Memory Teach» заснована на багаторічному досвіді роботи з учнями та студентами і поєднує в собі сучасні підходи до організації процесу навчання, візуалізації та запам'ятовування інформації, маючи в основі технологію Mind map [2].

На відміну від традиційних, інноваційні форми навчання повністю охоплюють весь потенціал людини: рівень та обсяг її компетентності (соціальної, емоційної та інтелектуальної), самостійність, здатність до

прийняття рішень, до взаємодії тощо. Звичайно, традиційна форма передачі знань не є сама по собі чимось негативним, проте у світі швидких змін і безперервного старіння знань традиційна форма навчання має звужені рамки застосування.

Як зазначалось вище, альтернативою традиційного подання інформації є використання Mind map (з англ. інтелект-карта або діаграма зв'язків). Даний інструмент не новий. Інтелект-карти використовували ще японці в 70-х рр. для модернізації своєї економіки. На науковому рівні описав інтелект-карти Тоні Б'юзен. Він пояснює техніку майнд меппінг як багатогранний пристрій для тренування, що розвиває кожний ментальний м'яз розуму. Інтелектуальні карти охоплюють і допомагають записати, запам'ятати, з'єднати і вивести інформацію візуально. Створюються вони на папері (оригінальний спосіб), або ж за допомогою програмного забезпечення [3].

Основних напрямків, в яких застосовуються інтелект-карти (mind mapping), є три.

1. Розвиток особистості:

- Генерація ідей, їх аналіз у пошуках рішення, узгодження і впровадження потенційного рішення.
- Упорядкування інформації у вигляді логічного ланцюжка подій, ідей і фактів.
- Опрацювання інформації. Техніка mind mapping дозволяє читати швидше, запам'ятовувати більше, краще концентруватися.
- Стратегічне бачення: можливість поглянути на проблематику повністю та враховуючи всі особливості. Складання планів, розуміння своїх цілей, опис напрямків діяльності.
- Вийти за рамки своїх же власних обмежень.

2. Навчання:

– Згадаємо класичне застосування – ведення конспектів. Інтелектуальні карти для цього підходять краще за звичайні нотатки. Їхнє створення займає менше часу, ніж написання великого об'єму тексту, крім цього, таке відображення інформації саме по собі є логічно організованим. Кожна карта пам'яті є унікальною і зберігається в пам'яті як цілісний об'єкт.

– Створення звітів, статей, оглядів. Інтелектуальна карта допомагає чітко визначити структуру та розставити акценти в потрібних місцях, що значно полегшує написання роботи.

– Вивчення іноземної мови використовуючи метод асоціацій.

3. Робочий процес:

– Створення презентацій та проектів ідей, в яких відображено хід думок.

– Прийняття рішень.

– Мозгові штурми. Карти пам'яті є потужним інструментом для роботи із асоціаціями. Записуючи, а потім переглядаючи ідеї, знаходяться нові зв'язки між концепціями, які були непоміченими до того. Крім того, сам спосіб малювання карти переводить мозок у режим креативності.

– Планування. Мова йде про зустрічі, розмови.

– Керування задачами.

– Керування проектами. Цей напрямок в українських реаліях особливо актуальний [5].

Опрацювавши велику кількість інформації по роботі мозку, теорії навчання, психології, медицині, Т. Б'юзен дійшов наступного висновку: для того щоб процес роботи з інформацією був ефективним, її треба записувати у формі деревоподібної структури зі своїми законами і правилами. Така форма робить роботу мозку щодо вирішення описаної задачі максимально ефективною. При цьому використовується потенціал лівої півкулі (графічні знаки, символи) та правої (образні картини, реалізація, колір) [3].

Варто зазначити, що основні елементи карти – ключі (або їх ще називають тригери): слова і малюнки, кожен із яких символізує конкретний спогад, сприяє виникненню нових думок та ідей і, таким чином, допомагає повніше використовувати можливості розуму. Тригери радіально розходяться від центральної ідеї за допомогою серії з'єднуючих гілок. Процес побудови карти імітує поведінку нейронів в процесі думання, коли активуються зв'язки між ними. Провідна ідея карт пам'яті полягає у відображенні саме такого «натурального» стилю мислення.

Дивлячись на карту і не знаючи змісту, ми можемо щось припускати, про щось здогадуватися, народжується інтерес і базис для подальшого обговорення. Лінії та зв'язки нам говорять набагато більше, ніж лінійний текст.

Майнд меппінг – відносно нова техніка, яка стрімко розвивається. Хтось її любить і активно використовує, інші – не розуміють. Комусь малювання карти не організовує думки, а ще більше заплутує [3]. Однак не можна заперечувати, що така технологія розвиває логіку, креативність, мислення та є цікавою для використання у студентському середовищі.

Таким чином, використання сучасних інноваційних технологій – це можливість спрямовувати та формувати активних, обізнаних та цілеспрямованих здобувачів вищої освіти, високоякісних фахівців у майбутньому. Здобувачам буває необхідно докорінним чином переглянути свої уявлення про суть і сенс власної навчальної, професійної чи повсякденної діяльності. Тобто, знайти себе в суспільстві, житті та професії.

Літературні джерела

1. Оніщенко О.В. Тренінг як інноваційна методика навчання в системі післядипломної педагогічної освіти / Оніщенко О.В. // Вісник Чернігівського національного педагогічного університету ім. Т.Г. Шевченка. – 2015. - № 132. – С. 106-109.

2. Методика «Smart Memory Teach» Тетяни Козицької [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://kozytska.com.ua/dosyagnennya/metodyka>

3. Поліщук Я. Як зробити складну задачу простою (інтелект-карти) / Поліщук Я. // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.zhyvo.in.ua/yak-zrobiti-skladnu-zadachu-prostoyu-intelekt-karti.html>

4. Радченко І. Технології concept mapping та mind mapping у контексті інформаційно-дидактичного середовища / І. Радченко // Проблеми підготовки сучасного вчителя: зб. наук. пр. – 2010. – №. 1. – С. 90-98.

5. Техніка інтелектуальних карт (mind mapping) для організації думок і не тільки// [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://world-ny.com/mind-mapping-technique/>

ТЕТЯНА МАРЦІН

к.т.н., доц..

Київський національний
торговельно-економічний
університет

МЕТОДОЛОГІЯ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ РЕСТОРАННОЇ СПРАВИ

Освіта є ключовим елементом національної безпеки, а людина – це найцінніший актив держави [1]. Важливим критерієм оцінки якості вищої освіти країни є відповідність придбаних знань реальному стану

ринку ресторанного бізнесу. В сучасних реаліях необхідно перетворити освіту на чинник економічного зростання, джерело національної єдності, засіб соціального просування кожного громадянина.

Відповідно до «Концепції розвитку освіти України на період 2015-2015 рр.», яку представило Міністерство освіти і науки України проблемами освітньої системи є неефективна, надмірно централізована і застаріла система управління і фінансування, зростаюча нерівність у доступі до якісної освіти, надмірна комерціалізація освітніх послуг, зниження якості освіти та падіння рівня знань студентів, а також занепад матеріально-технічної бази, зниження соціального статусу працівників освіти [2].

Однім з пріоритетів «Концепції розвитку освіти» є забезпечення рівного доступу до якісної освіти усім громадянам України та перетворення освіти на соціальний ліфт.

Одним із прикладів правильно побудованої системи відбору абітурієнтів є Фінляндія де в середньому лише 20% абітурієнтів проходять процес відбору та вступають до вищих навчальних закладів. Такі результати досліджень обумовлені складною багатоступінчастою системою екзаменів, а також головним принципом відбору – до університету вступають лише ті, хто природно здатний до навчання та показує справжнє, не формальне бажання вчитися своєму фаху.

Важливим чинником впливу на продуктивність та результативність навчання є мотивація студентів, наприклад, зарахування за державним замовленням. Досвід показує, що у країнах, де вища освіта безоплатна, рівень освіченості та якості професіональних кадрів значно вищий у порівнянні з країнами, де освіта платна. Це пов'язано з психологічною вадою багатьох «контрактників» – якщо немає бюджетного місця, то й прагнути до гарних оцінок та знань теж не треба, оскільки від цього не залежить наявність головного мотиваційного чинника – стипендії. Але мотивацією студентів повинна бути не стипендія, а взагалі право навчатися у Вищому навчальному закладі.

Важливим аспектом підготовки висококваліфікованих працівників ресторанного бізнесу є постійна співпраця між вищими навчальними закладами і роботодавцями: залучення рестораторів до проведення проблемних лекцій, практичних занять; до рецензування програм і робочих програм професійно-орієнтованих дисциплін тощо.

Покращення практичної складової майбутнього фахівця можливо за рахунок стабільних договірних відносин між вищими навчальними закладами і підприємствами харчування.

Згідно опитування роботодавців щодо випускників вищих навчальних закладів сформовано основні пропозиції щодо змін методології навчання:

1. Більш тісний зв'язок вищих навчальних закладів з підприємствами ресторанного господарства та розвиток системи практики;

2. Надання можливості фахівцям та співробітникам закладів ресторанного господарства викладати у вищих навчальних закладах та проводити практико-орієнтовані курси;

3. Введення виробничої практики вже на перших курсах.

4. Поглиблене вивчення інформаційних систем та базових основ роботи з комп'ютеризованими системами.

Студентам недостатньо дати лише теоретичні знання з ресторанної справи, з функціонування закладів ресторанного господарства, а важливо навчити користуватись ними.

Враховуючи проблеми, які висвітлені вище, посилюючи співпрацю із роботодавцями, запроваджуючи на рівні держави нові вимоги до вступу у Вищі навчальні заклади, реформувавши систему підготовки та перепідготовки педагогічних, управлінських кадрів в освітньому секторі, створивши національну систему якості освіти та впровадивши єдину систему статистики і параметрів вимірювання якості освіти можна вдосконалити підготовку конкурентоспроможного фахівця для високотехнологічного та інноваційного розвитку країни.

Літературні джерела

1. Нова школа: простір освітніх можливостей. – Режим доступу: <http://mon.gov.ua>

2. Проект Концепції розвитку освіти України на період 2015–2025 років. – Режим доступу: <http://old.mon.gov.ua/ua/pr-viddil/>

ОКСАНА МЕЛЬНИК

ст. викл.

Житомирський торговельно-
економічний коледж КНТЕУ

**МОЖЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ SMART-ТЕХНОЛОГІЙ
ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ ПРИРОДНИЧИХ ДИСЦИПЛІН В
ПРОЦЕСІ ПРОФЕСІЙНОГО СТАНОВЛЕННЯ СПЕЦІАЛІСТІВ
ГАЛУЗІ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ В УМОВАХ КОЛЕДЖУ**

Характерною рисою трансформації сучасного суспільства є поступовий перехід інформаційного суспільства до суспільства знань або Smart-суспільства, у якому якість життя буде залежати від рівня розвитку інформаційних технологій. Поступовість такого переходу пов'язана з неоднорідністю економічного, інтелектуального та технологічного підґрунтя у суспільному розвитку різних країн людської цивілізації. Перехід до суспільства знань як стратегічну задачу успішно реалізують Німеччина, Південна Корея, Нідерланди. Україна також робить впевнені кроки на шляху входження у Smart-суспільство в умовах європейської та світової інтеграції.

Відображенням трансформації суспільства у визначеному аспекті є впровадження Smart-підходів в освітній процес. Smart-освіта бачиться як навчальний процес з використанням технологічних інновацій та Інтернету, який надає слухачам можливість придбання професійних компетенцій на основі системного багатовимірного бачення і вивчення дисциплін, з урахуванням безперервного оновлення змісту. Парадигма Smart-освіти передбачає гнучкість, яка припускає наявність великої кількості джерел, максимальну різноманітність мультимедіа. Вона передбачає активний обмін досвідом та ідеями, персоніфікацію курсу в залежності від його завдань і компетенцій суб'єктів навчання, економію часу на доопрацювання вже наявного навчального контенту замість створення його з нуля [1].

У провідних вишах України рівень застосування інформаційних технологій за останні роки просунувся на рівень Smart-технологій. Проте масового та швидкого впровадження Smart-підходів в освітній процес не спостерігається через наявність багатьох об'єктивних та суб'єктивних причин.

Аналіз впровадження просунутих інформаційних технологій в коледжах дозволяє стверджувати, що певний прогресивний поступ у цьому напрямку присутній. Важливим є те, що на рівні створення державних стандартів акцентовано увагу на необхідності формування

інформаційної компетентності у майбутніх спеціалістів будь-якої галузі, в тому числі – харчових технологій. Вміння та навички самостійного пошуку та обробки інформації з використанням сучасних інформаційних технологій є невід’ємною складовою професійної компетентності спеціалістів з виробництва харчової продукції. Проте алгоритму застосування методів та засобів їх формування не існує. Саме тому перед викладачами вишів поставлене завдання створення максимально оптимальних умов в освітньому просторі навчального закладу для вирішення цього завдання.

Однією з провідних умов ефективного впровадження сучасних інформаційних технологій є оволодіння навичками та прийомами роботи із засобами мультимедіа, програмним контентом тощо, під час вивчення усіх навчальних дисциплін, передбачених навчальним планом, а не лише на спеціалізованих курсах. Комплексний підхід до інформатизації навчального процесу створить позитивну мотивацію у процес входження до інформаційного простору та обґрунтує його виключну необхідність для професійного становлення особистості.

Саме тому під час вивчення природничих дисциплін активно впроваджуються Smart-підходи в організації навчально-виховного процесу. Коротко охарактеризуємо основні напрями їх реалізації.

1. Створення авторського мультимедійного продукту, який містить електронні навчально-методичні комплекси з хіміко-біологічних дисциплін; слайд-презентації відповідно до тематики лекцій; відео матеріали, в тому числі інтерактивні.

Освітні цілі: візуалізація теоретичної інформації, активізація пізнавальної активності студентів, формування позитивної мотивації та інтересу до навчання, трансформація складного матеріалу в доступний, оптимізація процесу засвоєння інформації, розвиток наочно-образного мислення, інтенсифікація процесу навчання.

2. Використання програмного забезпечення «Віртуальна хімічна лабораторія 10-11 клас» (<http://www.elearning-pto.gov.ua>); електронних програм для побудови хімічних формул, в тому числі в 3D-форматі, схем рівнянь реакцій (ChemWindow, SymApps, ChemPen).

Освітні цілі: унаочнення навчального процесу; забезпечення ілюстрації хімічного експерименту, який за умов реальної хімічної лабораторії є складним, небезпечним, високовартісним, тривалим у часі, з неефективним та неточним результатом за умови неякісного його виконання; оптимізація проведення лабораторної роботи; забезпечення самостійності у процесі здобутті знань.

3. Застосування активних та інтерактивних методів, інноваційних форм роботи: методу проектів, випереджального навчання, створення презентацій, розв'язання проблемних ситуацій; лекцій прес-конференцій, відео-лекцій, лекцій-презентацій, семінарів-диспутів, семінарів-ігор, поза аудиторних форм роботи (творчі майстерні, змагання, конкурси тощо).

Освітні цілі: спонукати студентів до активного самостійного пошуку та обробки інформації за допомогою зовнішніх інформаційних джерел та іншого електронного продукту; розширення обсягу знань, розвиток інтелектуальних вмінь та навичок, творчого мислення; формування професійних компетенцій.

4. Розробка системи електронного контенту для дистанційного навчання: матеріали для самостійного опрацювання, алгоритмічні карти для лабораторних та практичних робіт, виконані з використанням табличного процесора Microsoft Excel; тестові завдання для проміжного та рубіжного контролю з можливістю інтерактивної перевірки.

Освітні цілі: забезпечити мобільність у процесі навчання, підвищити ефективність підготовки майбутніх компетентних спеціалістів.

Проте окреслені поступу у напрямку застосування Smart-підходів в освітньому середовищі коледжів перебувають на початковому етапі. Основними проблемами на шляху розвитку Smart-освіти є: 1) недостатня кількість мультимедійних систем, ліцензійного програмного забезпечення, прикладних програм; 2) відсутність Smart-Boards чи будь-яких інших інтерактивних дисплеїв, засобів відео-конференс зв'язку; 3) недостатня обізнаність педагогів з методикою та технікою застосування Smart-засобів.

Вирішення нагальних проблем дозволить значно розширити можливості впровадження Smart-технологій в навчальний процес коледжів, що забезпечить підвищення ефективності професійної підготовки майбутніх спеціалістів з виробництва харчової продукції та перспектив їх працевлаштування.

Літературні джерела

1. Семеніхіна О. В. Нові парадигми у сфері освіти в умовах переходу до SMART-суспільства [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [nvd_2013_3_22.pdf](#).

АЛЛА МІДЛЯР

к.е.н., доц.

ГАЛИНА ІВАНЧЕНКО

к.е.н., доц.

Вінницький торговельно-
економічний інститут КНТЕУ

ЕТАПИ ФОРМУВАННЯ БАЧЕННЯ КОМПАНІЇ

Для того, щоб сформуванню бачення компанії, необхідно чітко усвідомити, що це таке. Бачення компанії – це образне представлення сенсу діяльності і перспектив (майбутнього) компанії. Очевидна користь бачення полягає в тому, що спираючись на нього набагато легше розставляти стратегічні пріоритети і реагувати на нові можливості.

Одним з перших, хто описав термін «вертолітне бачення» (з англ. Helicopter view) є Лі Куан Ю у своїй книзі «Сінгапурська історія: з третього світу – у перший» – це книга, яка дозволяє подивитися на цей світ зовсім іншими очима. Очіма людини-керівника, яка змінювала його протягом 30 років, будучи правителем маленького міста-держави Сингапур. Книга дозволяє піднятися над ситуацією і оцінити все, що відбувалося під час становлення великої держави трохи зверху, зі сторони. Автор для аналізу застосовує саме «вертолітне бачення», яке він описує в книзі.

Вертолітне бачення – це не що інше як метафора стратегії, поділ аналізу та управління на «стратегічний» і «тактичний» рівні. І там де на тактичному рівні конкуренти намагаються приховати свої плани, змусити до скоєння помилок – «стратегічне» вертолітне бачення дозволяє ігнорувати цей «шум», оцінюючи саму сутність ситуації, під час прийняття глобальних рішень [1].

Розглядаючи специфіку формування бачення компанії, визначимо основні кроки його формування:

1. Чітко визначити область для створення бачення. Це може бути бачення діяльності окремого відділу, чи бачення компанії з боку власника та ін.

2. Необхідно обрати діапазон часу. Оскільки немає чіткого визначення, скільки часу потрібно для формування бачення компанії, найголовнішим є те, щоб образ бачення допоміг вийти за рамки наявних проблем, надав можливість поглянути на все з висоти пташиного польоту, тобто подивитися методом «вертолітного бачення»

3. Підготувати список особистих досягнень.

Для створення сміливого і амбітного бачення потрібна енергія і впевненість у собі. В цій роботі головне – налаштувати власне мислення на те, що це потрібно компанії. В цьому допомагає концентрація на успіхи і досягнення, які вже були до цього.

4. Написати перший варіант бачення компанії.

Тобто необхідно уявити компанію в майбутньому, її ідеальний образ, ті результати і масштаби діяльності, які хотілося б отримати з часом. Таке бачення має відображати прагнення керівника.

5. Необхідно переглянути та доробити опис Бачення через 2-3 дні.

З досвіду, від 60 до 80% від початкового варіанта залишається незмінним [2]. І все ж таки редакція і доробка є необхідними. Як оцінювати отримані результати? Чим більше сформульовано та описано Бачення, тим краще. Більша кількість деталей допомагає зробити Бачення більш реальним.

6. Потрібно додатково відредагувати Бачення (але не більше 3-х разів).

Дописувати і редагувати має сенс тільки в тому випадку, якщо це приносить задоволення. Якщо взагалі нічого не подобається з того, що було написано, значить необхідно скористатися допомогою когось з членів команди, або попрацювати з коуч-консультантом.

7. Зібрати думки про описане Бачення у професіоналів, майстрів своєї справи, відомих управлінців.

Лише погляд збоку може додати реалістичності написаному Баченню, і звернути увагу на ті моменти, які, можливо, не до кінця були продумані. А тому варто показувати проект опису сформульованого Бачення безумовно тим людям, які мають знання і досвід у цій сфері, або мають якесь відношення до Бачення компанії. У процесі викладу Бачення іншим людям необхідно концентрувати свою увагу на власних емоціях, не дозволяйте їм реагувати більше, ніж потрібно, і найголовніше – необхідно робити помітки про те, на які деталі і питання вказали слухачі. Це і будуть додаткові підказки, які допоможуть добудувати картину Бачення компанії! І остання порада, як сказав хтось з великих: «Не дозволяйте іншим людям відняти у Вас Вашу пристрасть!»

8. Необхідно підготувати і презентувати Бачення для тих, з ким було заплановано реалізувати його!

Дієвим є метод, коли кілька власників по черзі презентують опис свого Бачення, а також розповідають про ті ролі, в яких вони бачать один одного в майбутньому. Після цього обговорюють, що об'єднує всі їх сценарії, і які можуть бути остаточні ідеї.

Отже, формування стратегічного бачення компанії, чітке та продумане визначення напрямів розвитку бізнесу дозволяє компанії оптимально розподілити ресурси і розробити грамотну стратегію її розвитку. Менеджери, використовуючи вертолітне бачення в управлінні компанією, в змозі оцінити ситуацію та підвищити ефективність власної діяльності.

Літературні джерела

1. Вайнцвейг А. Безупречный сервис. Чтобы каждый клиент чувствовал себя королем / пер. с англ. – М.: Издательство «Добрая книга», 2006 – 152 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://img.labyrinth.ru/pubhouse/96566.pdf>.
2. Parsloe E. Coaching and Mentoring: Practical Methods to Improve Learning / E. Parsloe, M. J. Wray. – Great Britain: Clays Ltd., 2005. – 194 p.

ОКСАНА МОСІЄНКО

викл.

Житомирський торгівельно-економічного коледж

БЕНЬ Н.

аспірант

Інститут психології ім. Г.С.

Костюка

ФОРМУВАННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ ПОВЕДІНКИ МОЛОДІ В ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ.

На сучасному етапі трансформаційних соціально-економічних перетворень в Україні, виникає потреба не лише в осмисленні нових економічних законів та соціальних реалій, а й у необхідності підготувати молоду людину, як майбутнього суб'єкта господарювання, до нових умов економічної співпраці, коли інформація та знання перетворюються на рушійну силу інноваційного розвитку суспільства, а творча розумова активність набуває статусу пріоритетної стратегічної діяльності. Тому постає необхідність теоретичного осмислення психологічних процесів у суспільстві, що сьогодні супроводжують еволюцію економічної науки.

Саме в економічному просторі молода людина робить перші спроби самостійного дорослого життя. Молодь вступає у перші економічні відносини через отримання першої стипендії, перші спроби

власного заробітку, витрачання коштів, пошук партнерів та ідей заробітку, формування власної стратегії на майбутній бізнес, навчання за ради майбутньої кар'єри та заробітку.

Молодь — соціально-демографічна група, відокремлена на основі сукупності вікових характеристик (студентство зачіпає зрілу юність - вік 16-20 років та ранню дорослість - 21-30 років) і особливостей соціального стану. Для вдалого входження в сучасне економічне середовище молода людина повинна мати якості, що є основою майбутнього бізнес фахівця, це - розвинені лідерські якості, комунікативні і організаторські схильності, вміння ризикувати.

Дослідження формування та розвитку економічної поведінки молоді проводилося на базі Житомирського торгівельно-економічного коледжу. Учасниками експерименту стали 18 студентів коледжу, віком 17-19 років. Для дослідження розвитку представлених якостей ми розробили систему тестувань в електронному вигляді (Smart-технології) та провели аналіз здатності вступу молоді людини в економічний простір повноцінним його членом.

Проведене нами дослідження показало, що основними проблемами формування економічної поведінки сучасної молоді є: гетерохронність розвитку, коли фізична зрілість та громадянська зрілість особистості не збігаються в часі; розвиток самосвідомості та суперечність між внутрішнім світом людини (власні переконання, бачення, бажання) та зовнішнім світом (сім'єю, оточенням, соціальним положенням, рівнем достатку). Якщо ці суперечності є усвідомленими, та на їх основі сформовані мотиви майбутніх дій, молода особа починає працювати над реалізацією своїх бажань та бачень майбутнього – має бажання навчатися, працювати та заробляти. У протилежному випадку формуються психолого-економічні аномії - порушення у ціннісно-нормативній системі суспільства в економічному середовищі. Як наслідок - молода людина не готова самостійно вступити у дорослий світ, вона не здатна заробити собі на життя, не вміє розпоряджатися грошима, створювати капітал та економічно розвиватися, не хоче працювати, бажає «легких» грошей, живе за рахунок батьків, стає на шлях злочинності та азартних ігор.

Проведене тестування за першим рівнем - «Лідер», дає змогу стверджувати, що сучасні молоді особи мають опосередкований рівень лідерських якостей. Для сьогодення характерними є інфантильність молоді, небажання працювати, діяти, досягати. Таки проблеми викликані екзогенними (зовнішніми) чинниками, наприклад соціально-економічним становищем в Україні, або ендогенними

(внутрішніми) - надмірною опікою батьків. Молодь досить стримана і поміркована в критичні моменти життя, зазвичай не здатна робити власний усвідомлений вибір, можна сказати «пливе за течією».

Для дослідження здатності ризикувати, нами було проведено тестування другого рівня - «Ризик». Більшість студентів мали середній рівень схильності до ризику. Характерним є те, що молоді люди не є застережливими, або обережними; середній рівень ризикованості говорить про те, що молоді люди просто байдужі, і вони зазвичай оминають ризиковані ситуації, не бажаючи витратити власну енергію.

За методикою Г. Саймона, нами було визначено тип економічної поведінки студентської молоді. Групі студентів з 18 чоловік було запропоновано розподілити уявну суму грошей, на оплату за їх діяльність в коледжі та вмотивувати своє рішення. Умовна мотивація поділялась на три твердження типу: «поділити всім рівними частинами», «кожному частину відповідно його заслугам», «мені найбільше, тому, що я серед вас головний».

Проведений експеримент дав можливість виділити такі типи особистості:

- кооперативний тип – студенти пропонували розподілити суму порівну, тобто віддали перевагу однаковій зарплаті для себе й інших – 2 осіб з 18, або 11,1% .
- змагальний тип – студенти пропонували розподілити суму в різних пропорційних відношеннях, мотивуючи рішення перевагою різних зарплат на свою користь, при цьому оцінюючи переваги та недоліки інших – 10 осіб з 18, або 55,5%.
- індивідуалістичний тип – визначали лише свою суму, не мотивуючи суми для інших учасників експерименту – 6 осіб з 18, або 33,4 %.

Експеримент виявив низький рівень «економічного альтруїзму» у молоді, небажання домовлятися та яскраво виражений економічний егоїзм, адже більша половина учасників експерименту бачила лише свої переваги, та мала велике бажання отримати більше ніж інші.

Проведене дослідження показало основну проблему нашого сьогодення – не здатність молоді активно входити в динамічне економічне середовище. Лише одиниці досягають успіху, решта є виконавцями та працівниками.

Сучасна освіта та виховання величезну увагу приділяє теоретичному вивченню економічних процесів. Вступаючи в реальні економічні умови, молода людина не знаходить області застосування отриманих теоретичних економічних знань на практиці, її неготовність

бути активним членом економічного буття формує певні психологічні проблеми – невпевненість у майбутньому, недовірливе ставлення до оточуючого середовища, страхи, неврози і депресії. Тому вимальовується вектор діяльності педагогів та психологів, який вказує на напрямок реформування освіти, з використанням новітніх Smart-технологій. Потрібно ознайомити молоду людину з реаліями економічного буття, з його ризиками, перевагами, допомогти людині визначити своє місце в економічній системі.

КАРІНА НАЗАРОВА

д.е.н., доц.,

Київський національний
торговельно економічний
університет

ПЕРСПЕКТИВИ ЕФЕКТИВНОЇ СПІВПРАЦІ НАУКОВЦІВ ТА ПРАКТИКІВ В СФЕРІ АУДИТУ

Аудит має тривалу історію розвитку, впродовж якої його зміст та призначення інтерпретувались по-різному. Сьогодні в аудиті використовують категорії, терміни і поняття, які з давніх часів беруть, здебільшого, лише свої назви (а не змістовне наповнення). При цьому спільним для різних видів контролю й аудиту є те, що розвивався аудит завжди відповідно до потреб власників капіталу, передусім, для перевірки платоспроможності об'єкта аудиту (приватного чи державного).

Зазначені потреби власників можуть видозмінюватися відповідно до потреб, сформованих, у свою чергу, під впливом низки ендогенних та екзогенних факторів. Можливості ж та бачення теоретиків, вчених, викладачів ВНЗ, як правило, мають власні особливості, які повинні корелюватися з потребами роботодавців, для яких вища школа й готує фахівців (бакалаврів, спеціалістів, магістрів). Так, в якості прикладу, доречно пригадати, що саме відповідно до потреб власників суб'єктів господарювання в Україні ВНЗ запропонували студентам магістеріуму навчальну дисципліну «Внутрішній аудит» (КНТЕУ розробив таку програму та забезпечив НМКД одним з перших в державі).

Зовнішній аудит, як і контроль взагалі, має тривалу, сформовану впродовж століть, історію. Його генеза буда нерівномірною, з періодичними зміщенням акцентів на власника, державу, суспільство. На відміну від зовнішнього аудиту, внутрішній має значно тривалішу

історію розвитку, пов'язану, значною мірою, із зростанням недовіри до зовнішнього аудиту. В сучасному розумінні і внутрішній, і зовнішній аудит сформувався у ХХ ст. Нинішній етап його розвитку щільно пов'язаний з діяльністю акціонерних товариств, в першу чергу, публічних, поглинанням та злиттям суб'єктів господарювання (M&A) тощо.

На початку 2000-х років світова економіка охарактеризувалась низкою гучних скандалів, у центрі яких були відомі аудиторські фірми та транснаціональні компанії. Оскільки таких конфліктів було доволі багато, суспільством ці події були сприйняті як підтвердження негативних наслідків в аудиті. Фактично з цього часу, з початку 2000-х років активний період саморегулювання аудиту закінчився і почалися пошуки нової форми взаємовідносин між аудиторськими компаніями та державою, коли держава, представляючи інтереси суспільних груп, певним чином гарантує стабільність та ефективність економіки шляхом контролю за ринком аудиторських послуг. Отже, посилення державного контролю над аудиторською сферою стало загальносвітовою тенденцією.

Спостерігається стрімкий розвиток внутрішнього аудиту, активований наявними проблемами зовнішнього аудиту, особливо після прийняття SOX (Акту, закону Сарбейнса-Окслі). Хоча він має значно меншу історію ніж зовнішній, з початку 2000-х років державні регулятори в різних країнах оприлюднили вимоги, відповідно до яких окремі суб'єкти господарювання повинні були в обов'язковому порядку запровадити у свою діяльність відповідну систему контролю.

Тенденції ринку аудиторських послуг, його динаміка та структурні особливості, зокрема в Україні, підтверджують посилення недовіри різних суспільних груп до результатів аудиту. Відповідно, контроль якості аудиторських послуг, суспільний нагляд та корпоративне регулювання на сьогодні визнано основним якісним ланцюгом дій з повернення довіри до аудиту в світі. При цьому в центрі зазначеного ланцюга знаходяться закони (акти), професійна етика, стандарти внутрішнього та зовнішнього аудиту, освіта та кваліфікація, досвід.

Суспільний нагляд за аудиторською діяльністю, здійснюваний незалежними контролюючими органами, повинен сприяти підвищенню якості аудиту, ефективному функціонуванню ринків капіталу та стабільності фінансової системи держави в цілому. Суспільний нагляд за аудиторською діяльністю, що діятиме на національному рівні та максимально відповідатиме європейським

вимогам, є одним з головних важелів у реформуванні аудиторської діяльності.

Є підстави стверджувати, що роль інституту аудиту зростає в реалізації соціальних очікувань суспільства. Підвищується реакція держави й суспільства на процеси та явища, які спостерігаються в сфері аудиту, зокрема, недостатній рівень довіри до результатів аудиту, доволі низька, не зіставна із станом національної економіки, частка негативних аудиторських висновків (звітів) тощо. Впродовж останніх років формується стадія соціальної відповідальності аудиту, яка характеризується зменшенням його саморегуляції, формуванням суспільного нагляду за аудиторською професією, запровадженням низки правових актів щодо контролю якості аудиту. Модель економічного контролю в Україні трансформується у суспільно-релевантну, для якої характерною є рівновага між запитамі користувачів інформації та отриманими на них відповідями.

В аудиті спостерігається низка конфліктів інтересів, на які обов'язково необхідно зважувати на стадії його соціальної відповідальності (яка лише формується), оскільки вони виявляються загрозами незалежності аудиторської діяльності. Основні з них: перший – конфлікт між фундаментальною основою аудиту – незалежністю – та низкою підписних угод і меморандумів про співпрацю між головним регулятором аудиту в Україні і державними органами та іншими організаціями про співпрацю. Другий та третій – це можливий конфлікт між керівництвом суб'єкта господарювання (насамперед, CEO) та власником (або службою внутрішнього аудиту). Четвертий та п'ятий – це конфлікти між державою та суспільством (суспільними групами). Крім основних, можуть виникати й інші конфлікти, зокрема, між емітентом інформації та суб'єктом господарювання. Необхідність дотримання аудитором фундаментальних принципів аудиту призводить до виникнення конфлікту інтересів: аудитор завжди повинен дотримуватися своєї професійної незалежності, що не завжди відповідає очікуванням замовників аудиту. Результатом конфліктів інтересів, які впродовж тривалого часу не розв'язуються і навіть не мають чітко окресленого шляху позитивного їх розв'язку, є те, що на вітчизняному ринку спостерігаються тенденції погіршення стану аудиторської діяльності: певне скорочення кількості сертифікованих аудиторів, відсутність збільшення замовлень аудиторських послуг, обсяги ринку є викривленими, оскільки показують штучний приріст (ціни не приведені у зіставний вигляд, не враховують індекс інфляції).

На сучасному етапі формування аудиту як такого зростає потреба, визначена суспільством та державою, у суспільному нагляді за об'єктивністю, професійною незалежністю та прозорістю аудиту. Зазначена концепція суспільного нагляду, в основу якої покладено суспільний нагляд за якістю аудиту, визначена на міжнародному і, відповідно, національному рівні, потребує не лише розробки повного пакета нормативно-правових документів, а і відповідного методологічного забезпечення.

Отже, важливо зазначити, що стрімка динаміка процесів, притаманних відкритій економіці, здійснює свій вплив на різні сфери національних економік. Так, розмежування внутрішнього та зовнішнього аудиту, з одного боку, відповідає сучасним тенденціям щодо пошуків шляхів ефективного контролю з боку власника суб'єкта господарювання, а з іншого- вимагає від науковців застосування інноваційних підходів до забезпечення нових, затребуваних навчальних дисциплін, запит на які зростає.

НАТАЛЯ ОНОФРІЄНКО

викл. спец.дисц.

Гірничий коледж ДВНЗ

«Криворізький національний
університет»

ІНТЕГРАЦІЯ ОСВІТИ, НАУКИ І ВИРОБНИЦТВА ЯК ОСНОВА ІННОВАЦІЙНОЇ ЕКОНОМІКИ

В умовах бурхливого науково-технічного прогресу ефективною може бути тільки інноваційна економіка.

Інноваційна економіка - це економіка суспільства, заснована на знаннях, інноваціях, на доброзичливому сприйнятті нових ідей, систем і технологій, на готовності їх практичної реалізації в різних сферах людської діяльності. Вона виділяє особливу роль знанням і інноваціям, перш за все, науковим знанням. У інноваційній економіці під впливом наукових і технологічних знань традиційні сфери матеріального виробництва трансформуються і радикально змінюють свою технологічну основу, бо виробництво, що не спирається на нові знання і інновації, в інноваційній економіці опиняється нежиттєздатним.

Повсюдний характер створення і впровадження знань у суспільстві стає стимулом інтеграції науки, освіти і бізнесу. Великий досвід взаємодії ВНЗ, компаній, дослідницьких інститутів і наукових

центрів різних країн світу свідчить про різноманітність форм цієї інтеграції. При цьому відзначається домінування форм двохсторонньої інтеграції: наука-освіта, наука-бізнес, освіта-бізнес.

Поряд з великою кількістю малих інноваційних підприємств могутні корпорації, виробнича діяльність яких базується на інноваційних технологіях, стали показовим результатом дії системи «освіта – наука – виробництво».

При цьому практичне застосування наукових розробок і знань визначає досягнення кінцевої мети діяльності суб'єктів інтеграції – науки і освіти. Виробництво повинно бути зацікавлене у використанні досягнень науки, отриманні кадрів, здатних забезпечувати реалізацію цих досягнень.

У сучасному бізнесі все більшою мірою ускладнюються питання кадрового забезпечення високотехнологічних виробництв, загострюються також проблеми закупівлі зарубіжних технологій, запровадження яких забезпечить конкурентоздатність на ринку. Тому бізнес змушений звертатися до освіти і науки. Підприємці починають надавати підтримку структурам інтеграції науки і освіти, приймати участь у фінансуванні наукових і науково-технічних програм і проектів.

Як приклад інтеграції «освіта – наука – виробництво» на сьогодні можна вважати Гірничий коледж Державного вищого навчального закладу «Криворізький національний університет».

Можливості для студентів коледжу взаємодіяти з персоналом компаній дає навчальна практика для отримання робітничої професії, виробничі технологічна та переддипломна практики які проходять за графіком навчального процесу під керівництвом викладачів спеціальних дисциплін відповідно до укладених договорів на сучасних підприємствах міста Кривого Рогу, області та регіону у відділах по обслуговуванню та ремонту виробів різноманітної електронної техніки: ПАТ «Центральний гірничо-збагачувальний комбінат», ПАТ «Криворізький залізорудний комбінат», ПрАТ «ЄВРАЗ Суха Балка», ПАТ «Північний гірничо-збагачувальний комбінат», ПАТ «Арселор Мітал», що є важливим у процесі набуття навичок майбутньої професії і залучення до культурного середовища компанії.

Практична підготовка студентів гірничого коледжу має повне методичне забезпечення та формує у студентів професійні вміння та навички приймати самостійні рішення у певних виробничих умовах, що дає їм змогу бути конкурентоспроможними на ринку праці. Підприємства, бізнес-компанії узгоджують виробничі потреби з рівнем

необхідних компетенцій випускників за рахунок зворотнього зв'язку студентів з підприємствами.

Таким чином, практичне навчання студентів у гірничому коледжі доводить доцільність взаємозв'язку освіти, науки і виробництва. Але інноваційний розвиток економіки потребує збільшення кількості науково-дослідницького персоналу, підвищення рівня його підготовки, проведення серед роботодавців систематичних моніторингових досліджень щодо їх бачення новітніх технологій, процедур та правил організації й проведення навчальних, переддипломних та виробничих практик, а також здійснювати систематичний обмін інформацією між потенційними роботодавцями і викладацьким контингентом навчального закладу у формі семінарів, екскурсій, стажувань викладачів на підприємствах, опитувань роботодавців з приводу виявлення прогалин у практичній підготовці молодших спеціалістів з подальшим усуненням недоліків.

І все це у подальшому буде сприяти інтеграції «освіта – наука – виробництво».

ВАЛЕНТИНА ОРТИНСЬКА

к.е.н., проф.,

ОЛЕНА МЕЛЬНИКОВИЧ

д.е.н., проф.

Київський національний
торговельно-економічний
університет

ВІРТУАЛЬНЕ ПІДПРИЄМСТВО ТА ПРАКТИЧНА ПІДГОТОВКА

Забезпечення вищими навчальними закладами місцями практики, де отримувались би студентами необхідні навички є складним процесом через вплив економічних реалій України.

У Київському національному торговельно-економічному університеті у складі Центру навчально – виробничого тренінгу (ЦНВТ) дванадцять років функціонує віртуальне торговельне підприємство «Гермес», в якому проходять практику студенти бакалаврського рівня підготовки та проводяться тренінги із іншими слухачами різних програм підготовки.

Накопичення, систематизація економічної інформації про реалізацію товарів підприємства зосереджується в розроблених

викладачами університету додатковому модулях до програми 1С. При необхідності є можливість проаналізувати економічні та фінансові результати діяльності не менше ніж за три роки. Один з модулів містить унікальну модель реалізації товарів з урахуванням впливу різноманітних факторів: кількості позицій продуктів в асортименті магазину, величини попиту на кожний товар у залежності від періоду (місяця, дня тижня, святкових днів) та впроваджених рекламних заходів. Модифікація бухгалтерського програмного продукту унікальним модулем сприяє значному скороченню часу на здійснення розрахунків щодо оптимізації обсягу необхідної партії товарів для закупівлі та оперування даними про зміни асортиментних позицій різних груп товарів.

Умій проведення дослідження потреб споживачів, організації моніторингу діяльності підприємств конкурентів, оптимізації асортименту, прогнозування обсягів продажу певних товарів, розробки схеми розташування обладнання в торгових залах, розміщення товарів на полицях, застосування засобів мерчандайзингу та обґрунтування рекламних кампаній студенти набувають у відділі маркетингу. Імітація реалізації товарів відбувається в реальному часі, тому студенти можуть простежувати як кількісні (динаміка обсягів продажу), так і якісні результати (отримання прибутку) особистої роботи у відділі маркетингу.

Підготовці стратегічно важливих маркетингових рішень із врахуванням змін кон'юнктури ринку та попиту споживачів допомагає аналіз інформаційних та аналітичних матеріалів: польових досліджень студентів, результатів маркетингових досліджень дослідницьких фірм, а також звітів студентів, "працівників" відділу маркетингу про тематичні виставки, що відбуваються в м. Києві.

Підготовка пропозицій щодо вдосконалення рекламних заходів відбувається на основі аналізу ефективності рекламних кампаній підприємства, їх впливу на інформованість споживачів про товари та зміни в організації діяльності торговельного підприємства. З метою забезпечення ефективної діяльності здійснюється попередній аналіз рекламних кампаній, їх впливу на інформованість споживачів про товари та зміни в роботі підприємства. Розробка пропозицій щодо пропаганди фірмового стилю ТОВ «Гермес» серед потенційних покупців передбачає створення рекламно-інформаційних носіїв потребує реального знайомства з існуючими зразками на ринку рекламних матеріалів, вивчення цін на рекламні послуги рекламних агентств. У процесі практики та тренінгу у ЦНВТ через організацію

справжньої праці студентів активізуються теоретичні знання студентів із метою отримання відповідної інформації для опрацювання заходів щодо підвищення конкурентоспроможності підприємства «Гермес».

Основними чинниками успіху практичної підготовки є :

1. постійне оновлення та аналіз інформації про зовнішнє середовище та внутрішнє середовище підприємства. Це досягається створенням систематизованої бази даних на електронних носіях, накопиченням і оновленням інформації на паперових носіях;

2. дотримання загальної концепції модернізації практичної підготовки студентів у Центрі навчально-виробничого тренінгу - в межах єдиної інформаційної сукупності даних «підприємства»;

3. передбачення необхідного, не менше 5 робочих днів у кожному відділі;

4. наявність викладачів-тренерів однодумців, які зобов'язались підтримувати прийняту платформу практики та оновлювати інформаційну базу у всіх відділах «віртуального підприємства».

Подібна практика сприяє набуттю управлінських навичок студентами, отриманню досвіду спільної роботи в невеликих колективах (відділах) та спілкування між фахівцями різних відділів. Реальність роботи у віртуальному навчальному підприємстві забезпечує підготовку сучасних конкурентоспроможних фахівців різних спеціальностей для бізнесу України.

ВІКТОРІЯ ПРИМА

к.філол. н., доц.

Київський національний
торговельно-економічний
університет

КОМПЕТЕНТНІСТЬ У НАВЧАННІ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Компетентність – властивість за значенням компетентний”, тобто “який має достатні знання в якій-небудь галузі; який з чим-небудь добре обізнаний”.

Якщо розглянути мовну компетенцію як узагальнене поняття інтегрованої властивості особистості, то структура цієї компетенції включає три основні (специфічно предметні) блоки: власне мовні, мовленнєві і комунікативні компетенції. Зрозуміло, що в рамках рідної мовної освіти студенти набувають ще соціокультурні та діяльнісні

компетенції, які, по суті, пов'язані з особливостями не лише мовної освіти: на формування цих компетенцій спрямовуються інші навчальні дисципліни [3].

Усі компетенції, на які орієнтується вивчення іноземної мови, тісно взаємопов'язані. Скажімо, соціокультурні є основою для вироблення творчих мовленнєвих умінь, зокрема текстотворчих. Адже якщо у студента немає ніяких почуттів, бідний внутрішній світ, духовний світогляд, то він не має про що говорити, у нього немає потреби займатися творчою мовленнєвою діяльністю.

Для іноземної мови як навчальної дисципліни головним завданням визначено формування у студентів мовної (лінгвістичної) та мовленнєвої (комунікативної) компетенцій. Мовна компетенція передбачає поглиблене вивчення студентами основ науки про мову, знання її системи, володіння способами й навичками якісної діяльності з вивченим мовним матеріалом. Мовленнєва компетенція – це розуміння студентами чужих та створення власних висловлювань відповідно до мети, завдань та ситуації спілкування, виробленість у них умінь і навичок успішної комунікації. Програмою з іноземних мов визначено, що мовну компетенцію студентів забезпечує мовна (лінгвістична) змістова лінія, відповідно, мовленнєву компетенцію – комунікативна (мовленнєва) лінія, яка передбачає формування вмій та навичок у всіх видах мовленнєвої діяльності [4].

З огляду на сказане доцільно виділити три групи власне предметних компетенцій, кожна з яких має свої різновиди. Розглянемо основні різновиди, урахувавши соціальні запити і потреби передусім українського суспільства.

Власне мовні компетенції:

•знання базових мовознавчих понять, основних відомостей з різних розділів мовознавства, передбачених програмою з іноземної мови за професійним спрямуванням;

- базові лексичні, граматичні, стилістичні, правописні вміння;
- внутрішня потреба вивчати іноземну мову;
- розуміння зображувально-виражальних можливостей мови;
- уміння внутрішньо проникати в смисл дидактичного тексту;
- лінгвосоціокультурні компетенції.

Мовленнєві компетенції:

- знання базових мовленнєвознавчих понять;
- здатність адекватно сприймати, розуміти, оцінювати і відтворювати почуте чи прочитане;
- здатність до мовленнєвої творчості;

- здатність планувати, готувати майбутнє висловлювання в різних жанрах за інтерактивними і трансактивними схемами, виступати з повідомленням;

- здатність реалізовувати задум у процесі мовленнєвої діяльності;
- здатність до асоціативної мовленнєво-мислительної діяльності;
- уміння аудіювання, читання, говоріння, письма;
- гнучке вміння використовувати засоби мови залежно від типу, стилю мовлення;
- уміння редагувати власне та чуже мовлення;
- здатність до контролю, самоконтролю результатів мовленнєвої діяльності.

Комунікативні компетенції:

- уміння використовувати засоби мови в практиці живого спілкування;
- уміння наводити переконливі аргументи в процесі розмови;
- здатність орієнтуватися в ситуації спілкування, комунікативно виправдано добирати вербальні і невербальні засоби і способи для оформлення думок, почуттів у різних сферах спілкування;
- уміння встановлювати і підтримувати контакт із співрозмовником, змінювати стратегію, мовленнєву поведінку залежно від комунікативної ситуації;
- досвід особистої відповідальності за власну комунікативну поведінку, вимогливість до свого мовлення.

Таким чином, мовну компетенцію можна розглядати, як загальне комплексне поняття, що свідчить про рівень навчальних досягнень з мови та мовленнєвого розвитку студента; у вузчому тлумаченні, як одну з її складових, тобто власне мовну, пов'язану із засвоєнням лінгвістичної змістової лінії курсу іноземної мови.

Літературні джерела

1. Даниленко В.П. Лингвистическое изучение терминологии и культуры речи // Актуальные проблемы культуры речи. - М., 1971. - С.28-32.
2. Загальноєвропейські Рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання/Наук.редакторукр. видання доктор пед. наук, проф.. С.Ю. Ніколаєва. – К.Ж Ленвіт, 2003. – 273 с.
3. Кияк Т.Р. Лингвистические аспекты терминоведения: Учебное пособие - К.: УМКВО, 1989. - 103 с.
4. Михайлюк В. Переклад у формуванні культури ділового мовлення // Дивослово. - 1999. - № 7. - С.26-29.

ОЛЬГА РОМАШКО

к.е.н., доцент

ОЛЕНА ЗАКРЕВСЬКА

аспірант

Київський національний
торговельно-економічний
університет

ЗАСТОСУВАННЯ ПРОГРАМИ ЕЛЕКТРОННОЇ ЗВІТНОСТІ «М.Е.ДОС» ПРИ ВИВЧЕННІ ОБЛІКОВИХ ДИСЦИПЛІН

З прийняттям Законів України «Про електронні документи та електронний документообіг», «Про електронний цифровий підпис» суб'єкти господарювання отримали можливість надавати контролюючим органам різні види звітності в електронній формі через мережу Інтернет.

Відомо, що звітність є одним із основних джерел інформації для прийняття рішень щодо діяльності суб'єктів господарювання. Підготовка і подання електронної звітності вимагає наявності знань з формування та передачі звітності відповідним користувачам.

На сьогодні найбільш поширеною програмою, яка забезпечує швидку передачу звітності є програма «М.Е.Дос».

В процес підготовки спеціалістів з обліку та оподаткування, при викладанні облікових дисциплін важливим є формування практичних навичок у студентів до використання названої програми.

Програма «М.Е.Дос» для підприємства – це не тільки миттєва електронна звітність у такі державні органи як Державні податкові інспекції, Державна служба статистики, Пенсійний фонд України, Державний центр зайнятості, фонд соціального страхування з тимчасової втрати працездатності, але й зручний документообіг.

Будь який електронний документ, створений в програмі «М.Е.Дос» та підписаний електронним цифровим підписом є оригіналом паперового документу в електронному вигляді.

Програма структурно поділяється на модулі, кожний із яких виконує свої функції. Щоденно в роботі бухгалтера використовується модуль «Електронний документообіг».

Модуль «Електронний документообіг» програми «М.Е.Дос» призначений для обміну документами в електронній пошті, реєстрації податкових накладних та акцизних накладних в Єдиних реєстрах, які веде Державна фіскальна служба України. Реєстрація названих

документів є обов'язковою відповідно до Податкового кодексу України.

Крім того, з використанням модуля «Електронний документообіг» суб'єкти господарювання здійснюють обмін рахунками, актами та податковими накладними та іншими первинними документами, які підтверджують їх економічні та інші господарські відносини.

Обмін первинними документами відбувається у зашифрованому вигляді з використанням електронного цифрового підпису, який формує Центр сертифікації ключів «Україна». Формування ключів центром сертифікації забезпечує безпеку підпису електронного документу саме власником електронного ключа.

Особливого значення в обробці електронних документів та звітності є те, що кожний вид документу проходить камеральну перевірку, ще до моменту відправки для реєстрації або передачі звітності користувачам. Виявлені помилки виправляються підприємством і це знижує ризик застосування штрафних і фінансових санкцій до підприємства за неправильне оформлення документів та неповноту реквізитів даних документів. Підтвердження доставки документів та звітності забезпечується надсиланням квитанцій про приймання документів або відхилення із зазначенням причини відхилення.

Всі бланки звітності та форми документів постійно обновлюються згідно вимог діючого законодавства. Документи передаються програмою «М.Е.Дос» у зашифрованому вигляді. Проглянути такий документ може тільки отримувач тієї організації, якій був направлений цей документ, а відправлений документ може контролювати тільки підприємство-відправник.

Для зручності і забезпечення більш широкого використання програми суб'єктами малого підприємництва, розроблена програма «М.Е.Дос-online», яка представляє собою веб-інструмент, що побудований на базі онлайн-сервісу і виконує всі функції щодо формування документів і звітності, передачі їх користувачам та контролюючим органам. За допомогою телекомунікаційних каналів зв'язку здійснює обмін електронними документами між підзвітними організаціями та державними контролюючими органами.

Таким чином, електронна система звітності дає багато нових можливостей бухгалтеру. Для забезпечення таких можливостей суб'єкту господарювання потрібно тільки придбати комп'ютер, програму «М.Е.Дос», мати вихід в Інтернет, а також підготовленого

спеціаліста, який буде використовувати у своїй роботі програмний продукт.

Застосування програми «М.Е.Дос» не є складним, тому для опанування навичками користування програмою, необхідно ознайомити студентів з модулями програми, їх функціональним призначенням, методикою формування первинних документів, порядком реєстрації документів через центральний сервер Державної фіскальної служби, порядком формування звітності та її відправлення користувачам, а також формування навичок отримання квитанцій про проходження контролю відправленого документа та його прийняття.

Такий взаємозв'язок теорії з практичною діяльністю можна розглядати при вивченні дисциплін «Бухгалтерський облік», «Фінансовий облік», «Облік і звітність в оподаткуванні», «Звітність підприємств». Розглядаючи ситуаційні завдання, студенти можуть використовуючи названу програму, скласти первинні документи та на їх основі формувати звітність, а електронна звітність – це уже вимога часу.

ЕЛЬВІРА ТЮТЧЕНКО,

доц.,

ГАЛИНА ІВАНЕНКО,

викл.,

Київський національний
торговельно-економічний
університет

ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ У СТУДЕНТІВ НЕМОВНИХ ВНЗ

Сучасний стан міжнародних зв'язків України в різноманітних сферах, її вихід у світовий та європейський простір, нові політичні, соціально-економічні та культурні реалії потребують певних змін і у сфері освіти, в тому числі й у галузі навчання іноземних мов.

Підготовка кваліфікованих спеціалістів у різних галузях суспільної діяльності, здатних орієнтуватися в необмеженому інформаційному просторі та використовувати здобутки науково-технічного прогресу, має велике значення для сучасного суспільства. Інтеграційні процеси вимагають від сучасного фахівця не тільки професійних знань, а й володіння іноземною мовою як засобом

професійної комунікації для повноцінного обміну науковою інформацією, ознайомлення з новими технологіями та ділового спілкування.

Мета статті – розглянути особливості, можливості і перспективи використання інноваційних технологій навчання у процесі формування професійної іншомовної компетенції студентів немовних вищих навчальних закладів. Основними напрямками оновлення змісту вищої освіти є: особистісна орієнтація системи освіти, пріоритет національних цінностей, забезпечення якості освіти на основі новітніх досягнень науки, культури і соціальної практики. Для більшості фахівців у сфері викладання іноземних мов інноваційність розглядається як комунікативність. Тому, методичним змістом заняття з іноземної мови має бути комунікативність та формування у студентів відповідної комунікативної компетенції, яка визначається як уміння ефективного застосувати знання в різноманітних умовах професійного спілкування.

Найважливішою характеристикою комунікативного підходу є наявність автентичних матеріалів. Автентичні тексти фахового спрямування є джерелом поповнення фахового термінологічного словника, предметом для комунікативно-мовленнєвої діяльності студентів.

Для формування комунікативної компетенції викладачі іноземної мови використовують новітні методи навчання, що поєднують комунікативні та пізнавальні цілі, а саме: інтерактивні методи навчання іноземних мов, спрямованих на розвиток особистості, розкриття її творчого потенціалу. Суть інтерактивного навчання полягає в тому, що процес навчання організований таким чином, що практично всі студенти залучаються до процесу пізнання, кожен вносить свій особливий індивідуальний внесок, йде обмін знаннями, ідеями, засобами діяльності.

Інноваційні методи навчання іноземних мов створюють передумови для ефективного поліпшення навчального процесу у вищих навчальних закладах.

Серед основних принципів сучасних методів можна назвати наступні: рух від цілого до окремого, орієнтація занять на окремого студента, цілеспрямованість та змістовність занять, інтеграція мови та засвоєння її за допомогою знань з інших галузей наук. В умовах професійно-орієнтованого навчання застосовують такі методи інтерактивного навчання: ділові ігри, дискусії, конференції, диспути, що імітують проблемні ситуації, притаманні реальній професійній

діяльності фахівця. Професійно-орієнтований підхід до формування іншомовної професійної компетенції студентів пов'язаний з використанням особистісно-діяльнісного підходу, основою якого є особистісно-орієнтована діяльність. Такий підхід ґрунтується на положенні, що особистість формується у діяльності та спілкуванні з іншими людьми. Іноземна мова стає складовою вивчення самої спеціальності, розвитку професійних інтересів та готовності студентів використовувати здобуті знання в професійній сфері.

В умовах зміни змісту освіти важлива роль у навчальному-виховного процесі надається інформаційно-комунікативним технологіям. Інформаційні технології є частиною інноваційних технологій навчання іноземної мови. Комплексне використання інформаційних технологій у навчальному процесі сприяє динамічності, інтенсифікації процесу навчання, забезпечує його диференціацію з урахуванням індивідуальних особливостей студентів, дає можливість у вигляді наочних образів представити складну іншомовну інформацію, відкриває доступ до нових джерел інформації. Створення спеціальних програм для формування у студентів мовної компетенції у межах професійного спрямування, використання мережі Інтернет у навчальному процесі, розробка проектів, презентацій з використанням Інтернету та комп'ютерних технологій допомагає мотивувати і зацікавлювати студентів у вивченні іноземної мови. Поряд з комп'ютерними програмами можна також використовувати електронні підручники, словники, що допомагає активізувати вивчення лексики, сприяє ефективному самонавчанню. Інформаційні навчальні технології дають студентам можливість працювати в інтерактивному фаховому середовищі, регулювати підбір програм за допомогою навчальних сайтів, які містять матеріал, розподілений за рівнями складності. Це сприяє підвищенню ефективності організації самостійної роботи студентів та здійснювати якісний контроль виконання ними тестових завдань.

Таким чином, інноваційні технології навчання, інтенсифікуючи процес здобуття знань, модернізуючи форми проведення занять, є важливою складовою формування професійної іншомовної комунікативної компетенції. Вони відкривають доступ до нових джерел інформації, активізують процеси ментальної обробки іншомовної інформації, надають нові можливості для формування професійних та лінгвістичних навичок, дозволяють реалізувати інтерактивні методи навчання.

МИКОЛА ЦЕНЗУРА

к.т.н., доц.

Київський національний
торговельно економічний
університет

СУЧАСНІ ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНІ СИСТЕМИ ПЛАНУВАННЯ ТА ВИКОНАННЯ БЮДЖЕТІВ

У системі управління державними фінансами всіх рівнів впроваджені АІС "Системи управління державними фінансами України", "Місцеві бюджети рівня розпорядника бюджетних коштів" та "Місцеві бюджети рівня села і селища", які розроблені компанією SoftLine.

Наведені системи входять до загального комплексу програм, які працюють на всіх рівнях бюджетних установ. Ці системи об'єднуються завдяки єдиному формату обміну інформації між цими системами через Інтернет. Вони максимально полегшують роботу користувача, надавши в його руки зручний інструмент виконання усіх процедур та правил, передбачених Бюджетним кодексом України, постановами Кабінету Міністрів України, наказами Міністерства фінансів.

Система управління державними фінансами заснована на Web - технології і призначена для формування проекту державного бюджету, складання розпису Державного бюджету та контролю по виконанню державного бюджету. Система забезпечує управління спільними робочими процесами планування та прогнозування управління державними фінансами. Вона надає користувачам, можливість введення даних, їх аналізу, створення звітів, управління процесом планування і налагодження форм для введення даних в межах їх компетенцій.

Інформаційна система "Місцеві бюджети рівня розпорядника бюджетних коштів" створена для роботи в середовищі операційної системи WINDOWS під керуванням Microsoft Access. Інформаційна безпека забезпечується за рахунок регулювання прав доступу до даних, а також протоколюванням роботи всіх користувачів.

Інформаційна система "Місцеві бюджети рівня села, селище" забезпечує повний формат обміну даними між сільськими, селищними радами та фінансовими управліннями, органами державного казначейства, та дає можливість створення єдиної інформаційної бази в єдиному форматі відповідно до вимог законодавства, щодо казначейського виконання місцевих бюджетів.

Головні процеси запропонованих систем складаються з:

- формування та затвердження бюджетів відповідних органів та передача їх в електронному вигляді на вищі рівні;
- контролю виконання бюджетів на базі інформації Державного казначейства України, яка міститься в базі даних;
- формування звітності та аналітичної інформації для внутрішнього використання та передачі їх на вищі рівні.

Інформаційно – аналітичні системи планування та виконання бюджетів всіх рівнів входять до загального комплексу програм, які працюють на всіх рівнях бюджетних установ і є їх невідмінною частиною завдяки єдиному формату обміну інформації між цими системами.

МАРИНА ШЕВЧУН

асистент

Київський національний
торговельно економічний
університет

ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ У СФЕРІ ЛОГІСТИКИ ЗА ДОПОМОГОЮ SMART-ОСВІТИ

Сьогодні загострення конкуренції на світових ринках диктує проблему впровадження логістики в практичну діяльність підприємств як одного з найважливіших факторів підвищення конкурентоспроможності компаній.

В умовах глобалізації та європейської інтеграції, ускладнення управління матеріальними, фінансовими та інформаційними потоками, постійно зростаючих непродуктивних транспортних витрат актуалізувалася проблема підготовки фахівців з логістики та використання ІТ-технологій для мінімізації витрат, вирішення якої стало одним із перспективних завдань.

У сучасному суспільстві потрібні нові фахівці, здатні мислити гнучко, створювати інновації і готувати їх покликана сучасна smart-освіта. Основними завданнями такої освіти є створення гнучкого та відкритого середовища навчання.

Сьогодні світ розвивається у напрямі принципово нової економіки. Поява нових доступних послуг, товарів, каналів збуту сприяє бурхливому зростанню споживчого попиту.

Впровадження концепції логістики дозволяє гармонізувати внутрішні і зовнішні бізнес-процеси, скоротити загальні витрати й зменшити собівартість продукції, збільшити кількість клієнтів, розширити, і що важливо, утримати ринок збуту, підвищити якість обслуговування споживачів й навіть зміцнити репутацію компанії.

Відомо, що впровадження логістичних принципів у керування матеріальними потоками дозволяє знизити рівень запасів на 30–50% і скоротити час рух усієї продукції на 25–45%. Але, щоб домогтися таких результатів, необхідні кваліфіковані кадри у сфері логістики.

Проблема підготовки кадрів гостро стоїть на всіх рівнях – від складських робітників до директорів в логістичній сфері. Логістика стала модною, престижною професією, а крім цього, як доводять статті, що публікуються в різних джерелах, ще й вигідною.

Наука «логістика» в Україні досить молода. Незважаючи на це, українські вищі проводять спеціалізовану підготовку фахівців в багатьох навчальних закладах.

Навчання та розвиток персоналу в сфері логістики - важливий елемент стратегії, яка покликана забезпечити реалізацію бізнес-цілей логістичної компанії. Але для того, щоб навчання дійсно допомагало виконати цю задачу, йому необхідне ретельне планування і новітні технології.

Стратегія навчання повинна бути повністю узгоджена з цілісною стратегією розвитку логістичної компанії, зі стратегією досягнення її основних цілей. Відповідно, навчальні цілі повинні підкорятися цим вимогам, відображати актуальні потреби компанії та надавати можливості для їх реалізації за допомогою smart -освіти.

Успіх підготовки фахівців у сфері логістики найтісніше взаємопов'язаний із сучасними тенденціями розвитку світової економіки. З'ясовано, що логістика – це особливе багатопрофільне явище, яке уособлює поєднання багатьох наук, предметів, галузей. Сфера логістики тісно пов'язана, зокрема, з маркетингом, менеджментом, правознавством, економікою, соціологією, товарознавством, екологією, технічними дисциплінами та іншими науками.

Головне завдання підготовки фахівця – навчити його ухвалювати рішення і вільно орієнтуватися в своїй професійній галузі. Мета – сформувати майбутнього фахівця з стратегічним мисленням, яке необхідне для здійснення в професійній діяльності адекватних виконавських рішень. Університети готують майбутніх логістів,

керівників фірм і компаній, пропонуючи все необхідне для просування в особистій кар'єрі.

Вибір методів і форм навчання багато що визначить в подальшому плануванні. Так як від нього залежать витрати на навчання, то при виборі різних варіантів розподіл бюджету буде значно відрізнятись. Компанія може обійтися силами власних фахівців, або вдається до послуг зовнішніх провайдерів навчання; вибрати очне навчання, яке потребує відповідної логістики, або вкласти кошти в електронне навчання і необхідні для його організації технології і контент; або розвивати неформальне навчання, наставництво, спільноти практиків, проекти соціального навчання. Безумовно, вибір методів і форм визначить також, якими будуть розклад і навчальний план.

Smart-освіта є основною рисою освіти майбутнього, що є розширенням часу, простору, навчальних матеріалів та методів навчання, що долають обмежені можливості традиційних навчальних занять.

Сьогодні smart-навчання має вагоме значення для фахівців у галузі логістики, які шукають нові методи навчання і прагнуть виховати конкурентоспроможну еліту для країни.

ОЛЕКСАНДР ШЕРСТЮК

к.е.н., доц., докторант кафедри
фінансового аудиту

ОЛЕКСІЙ ШЕРСТЮК

студ.

Київський національний
торговельно економічний
університет

АСПЕКТИ ПІДГОТОВКИ АУДИТОРІВ В УКРАЇНІ

Процес підготовки аудиторів в Україні передбачає дотримання здобувачами наступних вимог: отримання вищої освіти, отримання відповідного практичного досвіду, підтвердження отриманих теоретичних знань та практичних навичок через механізм складання кваліфікаційних іспитів. Така структура підготовки аудиторів дає можливість визнати наявність тісного зв'язку між трьома аспектами досліджуваного процесу: освітнім, практичним та фаховим.

Освітній аспект включає підготовку фахівця у вищих навчальних закладах за освітнім ступенем «магістр». Результатом реалізації такого аспекту є присвоєння відповідної кваліфікації.

Практичний аспект передбачає наявність стажу претендента на певних посадах, що дає можливість претенденту отримати досвід практичного застосування теоретичних знань. В результаті особа, яка прагне отримати статус аудитора, набуває мінімально необхідний досвід виконання окремих видів робіт, зміст яких безпосередньо визначається очікуваннями суспільства від представників аудиторської професії.

Підтвердження професійної придатності претендентом реалізується шляхом підготовки та складання кваліфікаційного іспиту в установі, яка уповноважена регулювати діяльність аудиторів на професійному рівні.

Зазначені аспекти в контексті підготовки аудиторів необхідно розглядати в єдиній системі (рис. 1).

Як видно з рис. 1, кожен із зазначених аспектів не обмежується власною предметною областю.

Зокрема, здобуття вищої освіти супроводжується отриманням певних навичок на практичних заняттях та під час проходження практики. У власну чергу, здобуття практичних навичок часто супроводжується заходами освітнього характеру через механізм підвищення кваліфікації та самоосвіти претендента.

Рис. 1. Аспекти підготовки аудитора в Україні

Водночас, елементи освітнього процесу присутні і під час підготовки до складання кваліфікаційного іспиту. При цьому,

професійні вимоги мають бути враховані під час розробки відповідних навчальних планів.

Практичні навички, які отримує претендент, визначаються характеристиками, властивими аудиторській професії. Водночас, урізноманітнення навичок, які можуть бути застосовані аудитором під час виконання відповідних завдань, розширює предметну область професійної підготовки претендентів.

Кожен із зазначених аспектів може бути охарактеризований з точки зору груп суспільного інтересу, які, відповідно до отриманих повноважень впливають як на запити самого суспільства, так і на способи їх реалізації. Серед таких груп, на нашу думку, можуть бути ідентифіковані:

- суб'єкти державного регулювання аудиторської діяльності;
- суб'єкти професійного регулювання аудиторської діяльності;
- суб'єкти економічних відносин, зацікавлені в отриманні високоякісних аудиторських послуг.

Вплив зазначених суб'єктів на елементи процесу підготовки аудиторів може бути представлений у вигляді схеми (рис.2).

Зокрема, вплив суб'єктів державного регулювання реалізується через механізми створення документів нормативного та нормативно-правового характеру, призначення яких полягає у визначенні умов надання та змісту вищої освіти, визначення вимог щодо здійснення практичної діяльності суб'єктів господарювання, в контексті якої фізичні особи набувають певних практичних навичок, а також – надання професійним організаціям повноважень у сфері організації та регулювання аудиторської діяльності.

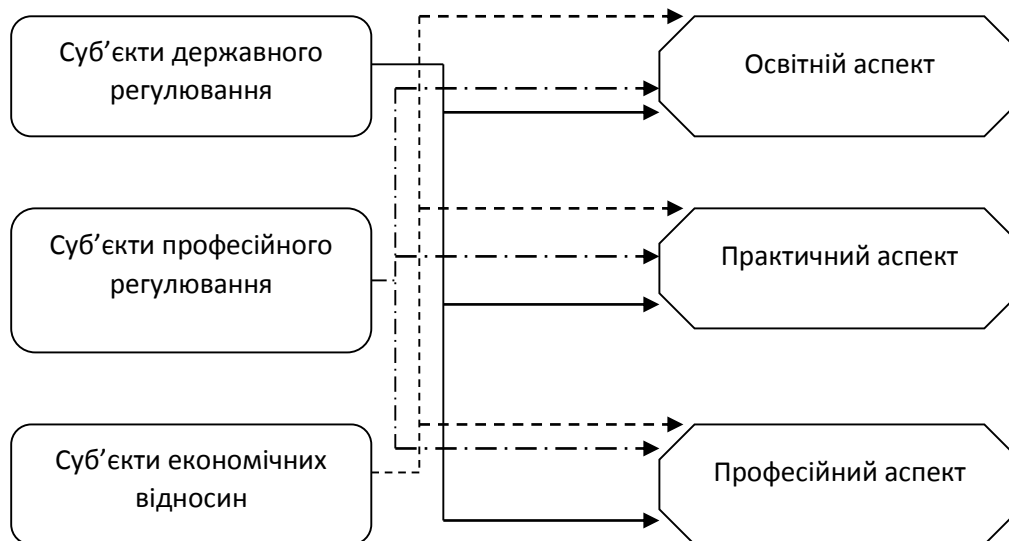

Рис. 2. Роль суб'єктів суспільного інтересу у формуванні аспектів підготовки аудиторів

Вплив суб'єктів професійного регулювання на підготовку аудиторів передбачає формування професійних критеріїв, що мають бути враховані під час підготовки навчальних програм як у ВНЗ, так і під час підготовки претендентів до складання кваліфікаційного іспиту. Водночас, суб'єкти професійного регулювання здійснюють контроль за дотриманням вимог щодо наявності певного рівня освіти, оцінюють досвід практичної роботи та визначають предметну область знань, якими має володіти претендент.

Суб'єкти економічних відносин як одна з груп суспільного інтересу впливають на аспекти підготовки аудиторів в контексті своєї ролі у формуванні попиту на аудиторські послуги. З одного боку, це стосується необхідності захисту економічних інтересів різних суб'єктів господарювання, з іншого – необхідності балансування їх інтересів з інтересами інших представників суспільства. Таке балансування є характерним для кожного з аспектів підготовки професійних аудиторів в Україні.

Таким чином, визначені аспекти підготовки аудиторів залежать від впливу різних груп суспільного інтересу, що обумовлює особливості їх реалізації, виходячи з відповідних запитів, які формуються щодо професійних характеристик представників аудиторської професії.

АНДРІЙ ШИЛОВ

викл. інформатики та
комп'ютерної техніки
Вінницького торговельно-
економічного коледжу КНТЕУ

НАТАЛІЯ ТІМОШЕНКО

викл. фінансово-економічних
дисциплін
Вінницького торговельно-
економічного коледжу КНТЕУ

ВИКОРИСТАННЯ SMART-ТЕХНОЛОГІЙ У ВИКЛАДАННІ ФІНАНСОВИХ ДИСЦИПЛІН

Входження України у світовий і європейський освітні простори зумовлює якісну трансформацію освіти відповідно до тенденцій міжнародного розвитку. На сьогодні досягнення економічного

розвитку шляхом широкомасштабного введення у господарський обіг таких продуктів інтелектуальної праці як знання, технології, науково-технічні розробки тощо, визнається моделлю інноваційного розвитку економіки Євросоюзу.

Становлення Smart-суспільства можна назвати глобальною тенденцією. Smart – це здатність об'єкта, що характеризує інтеграцію у ньому двох чи більше елементів, які раніше не могли бути поєднані, за допомогою Інтернет. [1]

Smart-освіта передбачає застосування інформаційних технологій в системі навчання. А тому, виникає необхідність у розробці різних програм щодо забезпечення надання якісної освіти в системі інформаційних технологій. Відповідно, для забезпечення інформаційної системи управління освітою розроблено ряд програм як на державному, так і на місцевому рівнях [2].

Використання в навчальному процесі сучасних інформаційних технологій, а зокрема smart-технологій дозволяє забезпечити:

- індивідуальне навчання здобувача освіти;
- можливість модульного поділу навчальної роботи;
- поетапне вивчення усіх практичних процесів у діяльності підприємств та банківських установ;
- можливість аналізу вихідних даних одночасно із отриманим результатом;
- можливість проведення постійного контролю викладачем проведених операцій та негайне виявлення недоліків у роботі студента.

На даний момент в навчальних закладах досить гостро стоїть проблема підготовки кваліфікованого та практично підкованого працівника фінансової сфери. Зазвичай, у процесі навчання фінансиста застосовуються програмні продукти, що використовуються у бухгалтерській сфері. Але професія фінансиста включає в себе не лише знання обліку, але й сферу банківських послуг. Банківські установи у своїй роботі використовують програмне забезпечення, яке влаштовує мережу відділень та представництв одного банку. Тому конкретного програмного продукту для підготовки фінансистів не існує.

У Вінницькому торговельно-економічному коледжі КНТЕУ використовується програмне забезпечення «Віртуальний студентський банк» засноване на хмарних технологіях, призначена для комплексної автоматизації технологічних процесів банківського виробництва, що дозволяє автоматизувати значну частину виробничого процесу банку і обслуговувати, як масового клієнта так і великих «системних клієнтів». Призначена для надання клієнтам банку повного спектру банківських

послуг. Має підвищену продуктивність, швидку дію та захищеність. Функціонує в багатокористувацькому режимі.

Таке програмне забезпечення має ряд переваг та можливостей: можливість модульного поділу банківського виробництва; поетапне вивчення технологічних процесів; навчить мислити логічно, науково; висловлювати та аргументувати власну думку; передбачити події та робити прогнози на основі аналізу даних; забезпечить міцність знань на рівні, необхідному для практичної діяльності; активне формування та розвиток позитивного ставлення до навчання.

Літературні джерела

1. Тихомирова Н.В. Глобальная стратегия развития smart-общества. МЭСИ на пути к Smart-университету. –Режим доступу: <http://smartmesi.blogspot.com/2012/03/smart-smart.html>

2. Наскільки престижна професія бухгалтера та аудитора в сучасному світі? [Електрон.ресурс] // Кафедра «Облік аналіз і аудит». Донецький національний університет. Україна. –Режим доступу:http://ufin.donnu.edu.ua/uploads/files/kafedri/BOOKKEEPING/abitur/priglasenie_k_dialogu.doc.

МЕТОДОЛОГІЯ ТА ТЕХНОЛОГІЇ SMART-ОСВІТИ

ВІКТОРІЯ БЄЛОВА

ст. викл.

Київський національний
торговельно економічний
університет

ДИСТАНЦІЙНА ФОРМА НАВЧАННЯ У ВНЗ.

Зміни, що відбуваються в різних сферах життєдіяльності у багатьох країнах, спільність глобальної проблематики, вступ в епоху інформаційної цивілізації зумовили появу принципово нових питань у сфері освіти. З формуванням тенденцій до демократизації, відкритості суспільства, впровадження новітніх інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) розвинулася система неперервної освіти.

Поширення вказаних технологій, широке впровадження в навчальному процесі ВНЗ інтернету зумовило появу і розвиток нового напрямку в сучасній освіті — дистанційного навчання. Аналіз науково-педагогічної літератури показав, що проблему застосування сучасних ІКТ у вищій освіті вивчали О.О. Андреев, Р.С.Гуревич, І.Д.Бех, О.О.Кирсанов, А.П.Кудін, Є.С.Полат, Б.М.Позднеев, П.Ф.Стефаненко та інші дослідники.

У міжнародній практиці існує термін «електронне навчання» (E-learning), яке відображає в загальному вигляді якісне навчання на основі ІКТ. Одним з видів цих технологій є дистанційні освітні технології.

На думку Б.М. Позднеева, дистанційні освітні технології – це освітні технології, що реалізуються переважно із застосуванням інформаційних і телекомунікаційних технологій при опосередкованій (на відстані) або частково опосередкованій взаємодії того, хто навчається і педагогічного працівника.

Нині дистанційне навчання в Україні в основному спрямоване на професійну підготовку людини та надання їй можливості підвищувати свою професійну кваліфікацію, перекваліфікуватися, одержувати другу освіту або підвищувати свій професійний рівень.

Вчені зазначають, що існує кілька напрямків застосування ІКТ в дистанційній освіті: кейс-технологія, мережеві технології, ТВ-технологія.

При кейс-технології навчально-методичні матеріали комплектуються в спеціальний набір — кейс (спеціально підготовлені та підібрані навчально-методичні матеріали на паперових носіях або лазерних дисках) і передаються або пересилаються слухачу для самостійного вивчення. Періодично слухач отримує консультації у призначеного тьютора.

До мережних технологій відносяться інтернет-технологія і технології, що використовують можливості локальних і глобальних обчислювальних мереж. Інтернет-технологія « World Wide Web» (WWW) застосовується для забезпечення передання навчально-методичного матеріалу та інтерактивного спілкування з викладачем. Вона є інформаційним сервісом інтернету для доступу до інформації (ресурсів), розміщеної на WWW серверах, або «всесвітня павутина». «WWW» ґрунтується на гіпертекстовій технології, яка використовує гіпертекстову мову запису файлів HTML (Hyper Text Markup Language).

Розвиток системи дистанційного навчання зумовлений певними його перевагами над традиційною формою навчання. Насамперед це більш доступні гнучкі підходи в отриманні освіти слухачами, які через географічну віддаленість від ВНЗ або індивідуальні особливості і потреби не можуть особисто відвідувати заняття. Дистанційне навчання також задовольняє потреби осіб, які бажають отримати додаткові освітні послуги

Дослідник О.О.Андрєєв вказує, що однією з технологій відкритої освіти, які розвиваються сьогодні, є дистанційне навчання. Його принципи перегукуються з принципами відкритої освіти: інтерактивність, індивідуалізація, стартові знання, ідентифікація, регламент навчальних технологій, педагогічна доцільність застосування засобів нових інформаційних технологій, забезпечення відкритості та гнучкості навчання, комплексність, доступність, модульність. Вчений вказує, що ці принципи забезпечують методичну підтримку освітнього процесу у глобальній мережі інтернету.

Дистанційна освіта базується на сучасних досягненнях комп'ютерних і телекомунікаційних технологій. Завдяки цьому забезпечується неперервність освіти, з'являється можливість у міжкурсовий і міжсесійний період задовольняти інтереси та запити студентів у змістовній інформації, використовуючи модулі, web-сайти та оперативно інформувати їх про нові розробки та передовий досвід тощо.

Таким чином, активізується процес інформатизації традиційного навчання, підвищується рівень та якість наочності лекцій,

семінарів, практичних занять за рахунок уведення в них елементів дистанційного навчання.

Отже, на основі аналізу науково-педагогічної літератури можна зробити висновок, що одним з перспективних напрямів розвитку ІКТ вважається запровадження в Україні на початку ХХІ ст. дистанційного навчання. Воно є найпрогресивнішою технологією відкритої освіти, оскільки принципи дистанційного навчання подібні до принципів відкритої освіти.

ЄВГЕНІЯ БОНДАРЕНКО

к.т.н., доц.

ОЛЕКСАНДРА ХРОБАТЕНКО

к.т.н., ст. викл.

ЮЛІЯ МІКЛАШЕВСЬКА

к.т.н., ст. викл.

Київський національний
торговельно-економічний
університет

ПРАКТИКА ВИКОРИСТАННЯ SMART-ТЕХНОЛОГІЙ У ПІДГОТОВЦІ ТОВАРОЗНАВЦІВ

Нові тренди ринку праці вимагають від викладача використання інтерактивних інструментів передачі знань та відпрацювання навичок, тому використання smart-технологій при підготовці товарознавців, дозволяє не тільки візуалізувати матеріал щодо характеристик будь-якого товару, але й є невід'ємною складовою якісного навчального процесу.

Враховуючи те, що в останні роки змінюється характер і зміст освітньої діяльності з акцентом на розвиток інформаційно-комунікаційних технологій та підвищення мотивації студентів до набуття знань, вмінь і практичних навичок, на кафедрі товарознавства, управління безпеністю та якістю КНТЕУ впроваджується використання електронних посібників для розгляду теоретичних аспектів та електронних атласів груп товарів для аналізу асортименту на лабораторних заняттях, які дозволяють студентам наочно зрозуміти відмінні особливості товарних позицій різних виробників.

Враховуючи те, що під час лабораторних занять можливість забезпечити навчальний процес натуральними зразками з дефектами та ознаками псування є обмеженою – використання «Електронного

каталогу дефектів товарів та їх причин» допомагає візуалізувати інформацію та сприяє її закріпленню, а одночасне використання тестів щодо асортиментних особливостей та дефектів під час лабораторного заняття дозволяє проводити інтерактивну оцінку знань студентів та більш повно, в межах конкретного заняття, проаналізувати рівень володіння інформацією та виявити помилки.

В основу творчо-пошукової роботи студента покладено проблемний підхід, що формує умови для розвитку самостійності, активності і творчих здібностей. Наприклад, застосування інтернет-ресурсів у навчанні товарознавців дає можливість доступу до автентичної інформації щодо чинної нормативної документації, а також актуального асортименту вітчизняних та закордонних виробників продукції, і таким чином компенсувати відсутність можливості проведення регулярних виїзних занять з реальними ситуаціями при формуванні асортименту для конкретних торговельних мереж або вузько спеціалізованих магазинів чи відділів. Це дозволяє реалізувати принцип наочності та дає можливість створення у студентів навичок формування асортименту товарів від різних товаровиробників; сприяє засвоєнню асортиментних груп та забезпечує одержання нової інформації, необхідної у подальшій професійній діяльності.

Як відомо, компетенції сучасного товарознавця зазнали суттєвих змін протягом останніх 10 років та вимагають від випускників-товарознавців пристосовуватися до постійних змін ринку праці. Тому їх підготовка має відбуватися на випередження майбутніх вимог, саме це і дозволяють реалізувати smart-технології. Наприклад, симуляція онлайн-завдань щодо формування заявок на конкретний асортимент товарів на основі прайс-листів реальних товаровиробників і дистриб'ютерських організацій з урахуванням логістичних маршрутів та специфіки віртуального торговельного закладу.

Динамічна сукупність методологічних, технічних, економічних, організаційних, управлінських, юридичних знань, вмінь і навичок дозволяє формувати фундамент підготовки фахівців. Такий комплексний підхід дозволяє не лише опанувати знання та навички фахівця-товарознавця, але й допомагає взаємоінтеграції набутих компетенцій у суміжні спеціальності – маркетолог, логіст, брокер, менеджер з якості та безпечності, мерчандайзер тощо.

Таким чином, використання smart-технологій в підготовці товарознавців можна вважати ефективним інструментом освіти, який

дозволяє збільшити результативність навчання; сприяє підвищенню інтересу студентів до навчального процесу, поліпшує його якість та розширює інформаційні межі.

ЛЮДМИЛА БОНДАРЧУК

к.е.н., доц.

НАТАЛІЯ АНДРУЩЕНКО

к.пед.н., доц.

Вінницький торговельно-
економічний інститут КНТЕУ

SMART-ТЕХНОЛОГІЇ ЯК ЗАСІБ ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ

Питання якості освіти актуальні завжди. В останні роки про них стали говорити найбільш часто. Безсумнівно, це пов'язано з постійними змінами, що відбуваються в усіх сферах життя сучасного суспільства, так і в самій освітній сфері, викликаючи необхідність пошуку нових підходів до управління якістю.

Система сучасної освіти сьогодні пропонує значний вибір технологій і засобів навчання, здатних забезпечити достатньо високий рівень освіти, відповідний завданням сучасного суспільства.

Використання комп'ютера та необхідних технологічних елементів і взагалі комп'ютерних технологій виправдано в тих випадках, в яких це забезпечує суттєву перевагу над традиційними формами надання освітніх послуг. Одним з таких випадків є необхідність застосування комп'ютерних моделей та віртуальних лабораторій через впровадження SMART - технологій.

Одним з критеріїв якості системи освіти є швидкість оновлення знань і технологій. Очевидно, що SMART-технології в цьому питанні займають одну з провідних позицій. Використання мультимедійних презентацій, створених в програмних продуктах Microsoft PowerPoint або Macromedia Flash вже давно стали звичними. Але, практично, нарівні з ними в освітньому процесі застосовуються і нові, більш прогресивні, так звані, інтерактивні технології. Нова форма подачі матеріалу за допомогою інтерактивного устаткування (інтерактивні дошки, інтерактивні дисплеї), на відміну від презентацій у вигляді слайд-шоу, являє собою презентацію, створювану безпосередньо під час лекції, створювану «тут і зараз». Під час такої «розумної» презентації можна не тільки демонструвати матеріал, але також робити

письмові коментарі над зображенням на екрані, зберігати на носіях, передавати учням для повторного вивчення, а також тим, хто з яких-небудь причин був відсутній на заняттях.

Процес комп'ютерного моделювання, як один з сучасних елементів SMART - технологій для здобувачів вищої освіти є цікавим та пізнавальним, так як результат моделювання завжди цікавий. Створюючи моделі та спостерігаючи їх у дії, здобувачі вищої освіти формують відповідні професійні компетенції, вивчають їх на якісному рівні, а також проводять дослідження. Все це перетворює виконання багатьох завдань в мікродослідження, стимулює розвиток творчого мислення, збільшує їх інтерес до дисциплін що вивчаються в основі формування економічних компетенцій майбутнього професіонала. З'являється можливість в простій і доступній формі викладати складні і абстрактні поняття та систему економічних зв'язків та їх інтерпретацію в сучасних умовах.

Використання інтерактивного устаткування робить навчальний процес більш привабливим, сприяє підвищенню концентрації уваги, стійкої мотивації до отримання знань.

На наш погляд, використання SMART-технологій здатне забезпечити досить високий рівень компетентності здобувачів вищої освіти, за рахунок розвитку практико-орієнтованих курсів за допомогою проведення майстер-класів, тренінгів, взаємодії з потенційними обраними роботодавцями темам навчання, тощо.

Говорячи про підвищення якості освіти за допомогою використання- SMART-технологій, не слід забувати і про можливість постійного підвищення кваліфікації професорсько-викладацького складу, оскільки якість педагогічних кадрів залишається одним з найбільш важливих компонентів освітньої системи, від якого залежить реалізація всього освітнього процесу.

Таким чином використання комп'ютерних моделей та технології SMART в процесі надання освітніх послуг надає можливість викладачу досягти позитивних результатів:

- збільшення об'єму зорової інформації, що суттєво підвищує якість та ефективність викладання предмету;
- можливості SMART – технологій до залучення здобувачів вищої освіти до активної діяльності, активізують їхній творчий потенціал;
- яскравість комп'ютерної графіки дозволяє розвивати наочно-образове та креативне мислення;
- реалізується можливість опрацювання великої кількості економічної інформації;

- створюються умови для індивідуальної дослідницької роботи з комп'ютерними моделями, в ході якої вони можуть самостійно ставити експерименти, швидко перевіряти свої гіпотези, встановлювати закономірності, перевіряти теоретично обґрунтовані висновки.

Результативність технологічних змін сучасної системи освіти, на наш погляд, полягає саме в забезпеченні можливості вибору, в створенні багатоваріантних та доступних джерел освіти, в тому числі і за допомогою SMART – технологій підвищення професійного росту. Освітній процес має бути технологічно таким, щоб він провокував потужний інноваційний потенціал дорослого-студента, реалізація якого могла б ініціювати діяльність, спрямовану на ситуацію особистісних та професійних самозмін. Освітній процес має стати процесом «саморуку» дорослої людини. Для цього будь-яка освітня програма, що проходить в груповому режимі, має розглядатися з позиції ефективності та конструктивності, в системі впровадження SMART – технологій.

Отже, SMART-технології надають можливість не тільки брати участь в режимі он-лайн-конференціях, обмінюватися досвідом, мати доступ до навчально-методичних матеріалів і віртуальним лабораторіям інших вузів і науково-дослідних інститутів, і університетів, а й можливість пройти стажування без відриву від своєї викладацької діяльності та, що не маловажно, з мінімальними фінансовими витратами.

Літературні джерела

1. Болонський процес у фактах і документах (Сорбонна-Болонья-Саламанка-Прага-Берлін) / Упорядники: СтепкоМ.Ф., Болюбаш Я.Я., ШинкарукВ.Д., ГрубінкаВ.В., Бабин І.І. – Тернопіль: Вид-во ТДПУ ім. В. Гнатюка, 2003.

2. Мартынова М. С. SMART технологии в современном образовании [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://edcommunity.ru/press/articles/tezis_int_konf.php#2

3. Кувшинов С. В. Информационные, коммуникационные, аудиовизуальные технологии и новая парадигма образования XXI века [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://edcommunity.ru/press/articles/tezis_int_konf.php#2

4. Семеніхіна О.В. Нові парадигми у сфері освіти в умовах переходу до SMART-суспільства [Електронний ресурс] Режим доступу: <http://irbis-nbuv.gov.ua>

ЛЮДМИЛА БОРОВСЬКА,
к.філос.н., доц.
Київський національний
торговельно економічний
університет

ІНСТРУМЕНТАЛЬНІ ТА ГУМАНІСТИЧНІ ВИМІРИ НОВІТНІХ ОСВІТНІХ ТЕХНОЛОГІЙ

Життя сучасної людини дуже швидко змінюється. Зміни торкаються всіх сфер життєдіяльності суспільства, особливо тих, які мають відношення до засад його формування. Безсумнівно, однією з таких сфер є освіта, адже вона – концентрована форма соціалізації індивіда. Розгляд процесів трансформації освіти, що зумовлені тими соціальними процесами, які спричинені розвитком комп'ютерних, інформаційних та комунікаційних технологій, дозволяє системно дослідити освітній простір в таких його аспектах, розвиток яких найбільше відповідає викликам часу. Безумовно, це пояснює інтерес дослідників до феноменів дистанційної освіти, смарт-освіти, застосування новітніх технологій в освітньому процесі.

Сьогодні, без перебільшення, все, що пов'язано з досягненнями новітніх технологій та можливостями їх впливу на модернізацію освітнього простору є темою номер один як на наукових конференціях, так і в студентській аудиторії. Студенти усіяко вітають проведення вебінарів, веб-конференцій, активно користуються електронними ресурсами, мультимедійними підручниками, цікавляться можливостями різних новітніх технологій, таких, наприклад, як «хмарні» і т. і. А викладачі, йдучи у ногу з часом, прагнуть бути в курсі найактуальніших «ноу-хау», які можна застосовувати в освітньому процесі і по можливості їх використовувати.

Але, якщо бути щирими і відвертими не можна сховатися від питання: чи не занадто ми захоплюємося новітніми технологіями, дещо перебільшуючи їх значення? Не рідко трапляється, що застосування технологічних новинок стає самоціллю, але зрозуміло, що навіть їх найактивніше використання не може зняти питання відносно стратегії освітнього процесу, його спрямованості та мети. В цьому ж аспекті проблема цікавить фахівців від освіти значно менше.

Відомо, що освіта – це нерозривна єдність навчання та виховання. І нібито від такого розуміння освіти ніхто не відмовляється, але це тільки на словах. На справді, в суспільстві давно превалує підхід до освіти як до сфери надання послуг, саме тому застосування новітніх

технологій подекуди перетворюється в яскраву обгортку для кращого просування освітніх послуг на ринок. Мова звісно не йде про те, застосування новітніх технологій в освіті це погано. Не можна заперечувати, що доступність нових комп'ютерних, інформаційних та комунікаційних технологій значно розширила горизонти для людини в плані доступу до інформації. Сучасна людина живе сьогодні в дуже інтенсивному ритмі, маючи можливість долати просторово-часові обмеження та вивільняти час. Та чи зміна темпоритму соціальних процесів та індивідуального життя в результаті активного застосування новітніх технологій, що, в свою чергу, призводить до вивільнення позаробочого часу, супроводжується усвідомленням того, що вільний час стає основним багатством людини тією мірою, якою він використовується для саморозвитку? Саме формування такого розуміння, на мій погляд, є головним завданням гуманістично орієнтованої освіти.

Для кожної людини важливим є вибір професії, але не менш важливим є процес її самовизначення в універсумі буття. Безсумнівно, важко переоцінити необхідність формування професійних навичок, компетенцій, вмінь в процесі навчання. Та все ж, на моє глибоке переконання, це не головне завдання освітнього процесу. Шалений ритм сучасного життя призводить до швидкого застарівання будь-якого знання, та якщо в молодій людині будуть сформовані навички самоосвіти й стійка мотивація, що забезпечить її прагнення до саморозвитку, така людина знайде можливість застосувати свої таланти й здібності та реалізувати свій творчий потенціал як в професійній сфері, так і в суспільному житті. Мабуть банально вже звучить теза про те, що школа (й вища в тому числі) має навчити вчитися, але від цього своєї актуальності вона не втрачає.

Сучасна освіта може забезпечити якісно новий процес індивідуалізації людини, в якому реалізується можливість вільного вибору інформації, вільного доступу до неї, вільного формування особистістю власного «Я». А може, звабивши людину можливостями новітніх технологій, назавжди залишити її в їх тенетах. Звісно, освітня сфера є лише відбитком суспільства. І якщо суспільство (і держава) не зацікавлені в формуванні високоосвічених, самодостатніх, з високим творчим потенціалом особистостей, якщо вони не створюють можливостей для їх самореалізації, то й освітня сфера буде відповідним чином на це реагувати. Замість творчої особистості, здатної до конструювання власної ідентичності, освітні заклади будуть продукувати обмежену й залежну людину, проте якій буде притаманна

віра в необмежені можливості новітніх технологій. Абсолютизація можливостей нових комп'ютерних, інформаційних та комунікаційних технологій робить людину залежною і слабкою. Розуміння ж того, що результатом освітнього процесу є формування вільної, освіченої, творчої особистості, яка у своїй неповторності та унікальності здатна до універсальної співпраці з іншими людьми, робить можливим правильну оцінку новітніх технологій лише як засобів, які створені для інструментального забезпечення цього процесу.

ВАРВАРА ГОРДІЄНКО

викл.

Коледж фінансів, обліку і аудиту
ДАСОА

АКТИВІЗАЦІЯ ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТІВ З ВИКОРИСТАННЯМ SMART- ТЕХНОЛОГІЙ

Сучасні інформаційні мережі поступово набули обрисів універсального середовища не тільки для спілкування, але і для електронного навчання із застосуванням SMART-технологій, що спрямовані на досягнення таких цілей у процесі навчання: S (Self Directed) – забезпечення можливостей для самостійного визначення, що саме вивчати, та ефективної організації самонавчання); M (Motived) – мотивування активної пізнавальної діяльності; A (Adaptive) – адаптування методів, місця та часу навчання для конкретного суб'єкта, який бажає придбати освітні послуги; R (Resource Free) – забезпечення вільного доступу до освітніх ресурсів; T (Technology Embedded) – перманентне забезпечення процесу навчання сучасними технологіями.

Саме Smart-технології дозволяють розробляти революційні навчально-методичні матеріали, а також формувати індивідуальні траєкторії навчання для студентів.

Враховуючи названі положення, на кафедрі інформаційних технологій і систем Білоцерківського коледжу фінансів, обліку і аудиту ДАСОА розроблено і впроваджено в навчальний процес електронний мережевий навчально-методичний комплекс на основі хмарних технологій доступу, що враховує структуру процесу засвоєння знань, умінь, навичок, який надає студентам можливість вивчати курс „Економічна інформатика” в інтерактивному режимі в ході традиційного навчання і в процесі самоосвіти.

Навчально-методичний комплекс можна визначити як сукупність різних дидактичних і технічних засобів навчання, що включає електронні підручники, презентації, слайди, аудіо- і відеоматеріали, навчальні програми і засоби телекомунікації, технології SMART Board, документ-камеру, програмне забезпечення SMART Notebook, систему оперативного контролю знань.

Доступ до цифрових підручників здійснюється за допомогою мережі Інтернет з використанням ПК, планшетів та інших мобільних пристроїв. А саме викладання лекційного матеріалу є ефективним з використанням такого компоненту smart-технологій як мультимедійна дошка (smart-дошка), яка містить сенсорний екран, приєднаний до комп'ютера. При цьому зображення передається на дошку-проектор, що дозволяє проектувати тексти, об'єкти, аудіо-та відео матеріали, інтернет-ресурси, робити записи від руки, проводити економічні розрахунки, переносити дані, змінювати їх структуру, зберігати інформацію і таке інше. Використання інтерактивної дошки дозволяє викладачеві набагато ефективніше управляти демонстрацією візуального матеріалу, організовувати групову роботу та створювати власні інноваційні розробки, не порушуючи при цьому звичний ритм і стиль роботи. Крім того, електронна дошка допомагає студентам перебороти психологічний бар'єр, неусвідомлений страх і ніяковість біля дошки, легко спонукає їх до навчального процесу.

Програмне забезпечення SMART Notebook забезпечує створення, проведення інтерактивних уроків та керування ними в рамках однієї прикладної програми. Усі навчальні матеріали завжди перебувають під рукою. Широкий набір функцій і цифрових ресурсів SMART Notebook допомагає викладачам проводити захоплюючі заняття, що пожвавлюють навчальний процес, і органічно поєднати змістовну частину, інструментальні засоби та допоміжні функції.

Цифрова документ-камера з оптичним і цифровим збільшенням дозволяє збагатити лекцію або практичне заняття додатковими матеріалами.. Зображення можна зберегти на SD-карту, а технологія доповненої реальності (mixed 127 reality) дає можливість додати спливаючий текст, зображення або 3D- об'єкти поверх слайдів – при цьому ними можна легко керувати, просто рухаючи спеціальний кубик перед документ-камерою.

Інтерактивна системи опитування допомагає одержати точну і оперативну інформацію про результати навчання студентів. Така системи містить у собі бездротові пульти дистанційного управління, приймач і потужне програмне забезпечення для перевірки знань для проведення запланованих або несподіваних для студентів опитувань та швидкої перевірки відповідей.

Використовуючи SMART-системи керування аудиторією, викладачеві стає простіше проводити заняття, здійснювати контроль і вести спільну роботу зі студентами, переходячи від індивідуального навчання до роботи з малими групами і усією аудиторією. Відкривається можливість переглядати, що відбувається на екранах студентів, контролювати доступ до веб-сайтів та різних програм, відповідати на персональні питання не відволікаючи усю групу, ділити аудиторію на підгрупи, роздаючи їм різні завдання, та одержувати результати роботи на свій комп'ютер.

Використовуючи SMART-підходи, ми структурували роботу студента, розробили чіткий сценарій занять з конкретними завданнями, вимогами до їх виконання та критеріями оцінювання. Активізація діяльності студента забезпечується можливістю самостійного управління ситуацією при проведенні практичних занять, вибору режиму учбової діяльності; варіативності дій у разі ухвалення самостійного рішення, обумовленого учбовою задачею; створенням позитивних стимулів, спонукаючих до учбової діяльності, що підвищують мотивацію навчання.

Викладач має можливість консультувати студентів як безпосередньо, так і дистанційно. Широкий доступ до зовнішніх електронних навчальних матеріалів через SMART-технології та засоби ІТ, спрямовує студента на самостійне здобуття професійних компетенцій, а саме навчання набуває більшої персоналізації.

Отже, використання SMART-технологій як засобу навчання є новим напрямом у методиці викладання. Застосування їх у навчальному процесі є знаряддям активізації пізнавальної, творчої діяльності студентів та підвищення ефективності засвоєння учбового матеріалу; забезпечення можливості самостійного управління ситуацією при проведенні практичних занять, вибору режиму учбової діяльності; варіативності дій у разі ухвалення самостійного рішення, обумовленого учбовою задачею; створення позитивних стимулів, спонукаючих до учбової діяльності, що підвищують мотивацію навчання.

Літературні джерела

1. Гордієнко В.І. Використання електронного учбово-методичного комплексу з метою організації активної пізнавальної діяльності студентів // Економіст. – 2006. – №4. – С. 55-58.
2. Якубов С., Якінін Я. Технології SMART та навчальні матеріали / С. Якубов, Я. Якінін // Ні-Tech у школі. – 2011. – № 3-4. – С. 8–11.

МИХАЙЛО КУЗУБ

ст. викл.,

НАДІЯ ГОЛЕМБІЙОВСЬКА

студ.

Київський національний
торговельно-економічний
університет

СКРАЙБІНГ ЯК СУЧАСНА ФОРМА ВІЗУАЛІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОГО МАТЕРІАЛУ

Часто студентам, особливо перших курсів, буває важко влитися у шалений темп навчання в університеті, коли за короткий проміжок часу (лекцію) необхідно освоїти великий обсяг інформації та ще й на слух. Дуже часто лекція для студента перетворюється в бездумне занотовування або переписування тексту, коли вже не сприймаєш пояснень викладача, а думаєш: «Тільки б встигнути все записати...».

Молодь, що народилась і виросла у світі, насиченому потужними й інтенсивними інформаційними потоками, по-іншому сприймає інформацію, навчилась по-новому оперувати нею, мислити. Сьогодні основу «образу світу» складають не стільки поняття, скільки смислові образи, створювані за допомогою візуального мислення. Такі зміни безпосередньо відображаються на вимогах до сучасного викладача, педагога. Урахування психологічних особливостей зумовлює звернення до технологій візуалізації інформації, які забезпечують компактність, виразність, динамічність подання змісту навчального матеріалу, донесення його основного сенсу до слухачів, а також надають платформу для залучення їх до колективної творчої роботи, в процесі якої знаходять відтворення й практичне застосування набуті ними знання. Однією з новітніх технологій візуалізації, яка зараз активно поширюється в практиці викладання, є скрайбінг [1].

На перший погляд, слово «скрайбінг» (від англ. scribe — «розмічати») новоутворений неологізм. Та насправді ми всі в деякому розумінні скрайбери. Адже ще в дитинстві, коли не могли чогось сказати, за допомогою простих малюнків намагалися передати побачене, почуте, певну інформацію, почуття, настрої, емоції. Даний метод отримав назву скрайбінг — процес візуалізації складного змісту просто й доступно, під час якого замальовка образів відбувається прямо під час передачі інформації.

В процесі візуалізації одночасно залучаються різні органи чуттів: слух та зір, а також уява людини, що сприяє кращому розумінню та запам'ятовуванню. Це є своєрідною особливістю скрайбінгу як способу донесення інформації. Саме ці особливості роблять скрайбінг

одним із методів сучасних технологій, який допомагає доступно та легко пояснювати складний матеріал, сприяє розвитку освіти, презентаціям та доповідям, веденню записів тощо.

Отже, скрайбінг — новітня техніка презентації, у якій мова оратора ілюструється «на льоту» малюнками на білій дошці (або аркуші паперу). Під час скрайбінгу виходить ніби «ефект паралельного проходження», коли ми й чуємо, й бачимо приблизно одне й те ж, при цьому графічний ряд фіксується на ключових моментах аудіоряду. Наразі скрайбінг — інноваційна технологія, за допомогою якої можна привернути увагу слухачів, забезпечити їх додатковою інформацією та виокремити головні моменти доповіді [2].

Як відомо, людський мозок мислить образами, на слух ми сприймаємо менше 20% інформації, а мова малюнка є універсальною, саме тому застосування такої технології як скрайбінг є більш ефективним способом сприйняття та запам'ятовування великого масиву інформації. Звичайно, коли вже є певна своя методика викладання, якої викладач звик дотримуватися, буває важко використовувати нові технології, однак скрайбінг має низку переваг, за допомогою яких вдасться урізноманітнити заняття, зацікавити, полегшити сприйняття нового матеріалу. Позитивними результатами застосування цієї технології є: участь та увага аудиторії; якісне засвоєння інформації та запам'ятовування ключових моментів; зручне сприйняття інформації; можливість неперервного спілкування зі слухачами.

Варто зазначити й переваги скрайбінгу в навчанні:

- візуалізація в процесі навчання допомагає учням організувати та аналізувати отриману інформацію;
- за допомогою візуальних образів учні з легкістю інтегрують нові знання;
- візуалізація розвиває критичне мислення (вербальна та візуальна інформація допомагає відновлювати в пам'яті отриману інформацію, оскільки презентація скрайбінгу складається із простих образів, символів та предметів, які легко запам'ятовуються);
- візуалізація є універсальною та доступною всій аудиторії [3].

Виділяють два основних види скрайбінгу – фасилітація та відеоскрайбінг. Перший з них, скрайбінг-фасилітація, полягає у відтворенні озвученої інформації у візуальній формі в режимі реального часу. Тобто доповідач прямо на очах аудиторії зображує основні ідеї лекції, конференції, презентації, замінюючи ключові слова схемами, графіками, картинками, що їм відповідають. Таким чином відбувається залучення учасників лекції до обговорення, це дає їм можливість

висловити власні думки, ідеї, зауваження щодо представленого матеріалу.

Щодо відеоскрайбінга, то можна виділити такі його види: скрайбінг мальований; скрайбінг аплікаційний; скрайбінг магнітний; скрайбінг фланелеграфний тощо [1]. Процес створення кожного з цих видів візуалізації можна відзняти на відео і при необхідності відтворювати його. Однак, недоліком їх є значна матеріаломісткість та необхідність володіння спеціальними навичками.

Найбільш простим і зручним є комп'ютерний скрайбінг, оскільки не вимагає від скрайбера додаткового матеріального забезпечення і вміння малювати. Створити такий скрайбінг можна за допомогою спеціальних комп'ютерних програм та онлайн-сервісів. Щоправда більшість з них є платними, але є і сайти, які пропонують безкоштовні версії. Серед найбільш популярних програм для створення скрайбінгу виділяють: GoAnimate; PowToon; Wideo; Moovly; Пояснювалки (програма для iPad дозволяє створювати прості скрайбінги); VideoScribe [3].

Навіть у програмі Power Point, якою хоча б раз користувались всі, можна створити найпростіший комп'ютерний скрайбінг, де на слайдах поступово з'являються зображення, що відповідають та супроводжують озвучуваний матеріал.

Отже, для подання навчального матеріалу у найбільш зручному для його сприйняття, розуміння, засвоєння, запам'ятовування вигляді, доцільно використовувати засоби візуалізації навчальної інформації. Використання сучасних технологій візуалізації, таких як скрайбінг, в навчальному процесі дає змогу звернути і утримувати увагу на ключових моментах представленого матеріалу та сприяє підвищенню якості й результативності навчання.

Літературні джерела

1. Білоусова Л.І. Візуалізація навчального матеріалу з використанням технології скрайбінг у професійній діяльності вчителя / Л.І. Білоусова, Н.В. Житеньова // Фізико-математична освіта. – 2016. – №1(7).
2. Скрайбінг — новітня техніка презентації – Режим доступу: <http://osvita.ua/school/scribing/51803/>
3. Сорока Т.В. Скрайбінг як сучасна форма візуалізації навчального матеріалу / Т.В. Сорока // Географія. – 2015. – № 16 (284).

НАТАЛІЯ ГУЛЯЄВА

к.е.н., проф.

СЕРГІЙ КАМІНСЬКИЙ

к.е.н., ст. викл.

Київський національний
торговельно економічний
університет

ЗАСТОСУВАННЯ МОБІЛЬНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ВИЩІЙ ОСВІТІ

Стрімке зростання популярності смартфонів серед користувачів телекомунікаційних послуг підтверджується дослідженням компанії TNS Infratest [1], що свідчить про збільшення у першому півріччі 2016 року до 35% від всього населення України користувачів смартфонів або планшетних комп'ютерів, і це на 7% більше ніж в 2015 році, а в порівнянні з 2013 роком – кількість користувачів зросло на 150%. Зазначається, що серед населення до 25 років даними технічними засобами користується 98% осіб. Непоодинокими є приклади застосування мобільним технологій у сфері вищої освіти України.

Одним із варіантів такої практики є застосування освітніх мобільних додатків, що містять необхідну інформацію як для студентів, так і для викладачів, такого характеру:

- розклад занять та інструменту внесення змін до нього;
- навчальні матеріали по кожній дисципліні;
- завдання для самостійної роботи;
- он-лайн тестування контролю знань;
- інформація про успішність студентів;
- можливість прямої комунікації між викладачем та студентом.

Масштабність інформаційного блоку, який набуває статусу технологічного в освіті практично необмеженим і залежить від вищого навчального закладу, що його запроваджує.

Переваги впровадження освітніх мобільних додатків спираються на:

1. Досить велику цільову аудиторію. Майже всі студенти вищого навчального закладу зможуть завантажити ці додатки на свої мобільні пристрої та користуватися ними.

2. Можливість широкого використання як студентами денної форми навчання, так і заочної.

3. Технологічну можливість бути скоректованою на рівні навчального закладу в цілому і для всього контингенту студентів, або у вигляді одного навчального курсу для окремої групи, потоку чи факультету.

4. Індивідуалізацію використання кожним студентом, який самостійно планує обсяг і глибину отримання знань, швидність опанування ними.

5. Спрощення механізму пошуку і ознайомлення з навчальною літературою, оскільки користувачам може бути запропонований прямий доступ до бібліотечних ресурсів і необхідних навчальних та навчально-методичних матеріалів.

Проте, впровадження означеної технології має певні недоліки:

1. Відсутність живого контакту з викладачами, окрім одночасного їх доступу в режимі «on-line»;

2. Технічна обмеженість використання від зони покриття мобільним інтернетом і його якості (швидкості) доступу до баз даних;

3. Висока вірогідність послаблення зосередженості користувача під час прямого вивчення матеріалу через відволікання іншими чинниками зовнішнього середовища.

Сьогодні, серед лідерів розробки і впровадження освітніх мобільних додатків є

- **LinguaLeo**. Освітня платформа для вивчення іноземних мов, побудована на технології гейміфікації, налічує 13 млн. зареєстрованих користувачів;

- **Udemy**. Глобальна біржа для навчання і викладання в режимі он-лайн, що включає більше 40 тис. курсів від досвідчених викладачів, більше 11 мільйонів студентів навчаються за допомогою даної платформи;

- **Coursera**. Інтернет-платформа безкоштовних [онлайн-курсів](#) з різних дисциплін. У разі успішного закінчення навчального курсу користувач отримує сертифікат. За цією освітньою технологією співпрацюють університети різних країн світу для викладання навчальних дисциплін онлайн. Кількість зареєстрованих користувачів на порталі перевищує 10 млн. осіб;

Ключовою перевагою даної освітньої технології є те, що вона завжди присутня у власника мобільного пристрою. Користувач запускає додаток в будь-який вільний час (в дорозі, в черзі, в перервах) і освоює новий матеріал оперативно в режимі коротких занять. В результаті протягом дня можна зробити кілька навчальних сесій, за

рахунок чого і формується ефективність фактичного мобільного навчання.

Літературні джерела

1. Кількість користувачів смартфонів в Україні зросла на 150%. Офіційний сайт видання «Економічна правда». Режим доступу: <http://www.epravda.com.ua/news/2016/09/12/605197/>

ТЕТЯНА ДАЛЄВСЬКА

к.е.н., ст. викл.

Вінницький торговельно-

економічний інститут

КНТЕУ

ЕРГОНОМІЧНІСТЬ ЯК ОДНА ІЗ ХАРАКТЕРНИХ ПЕРЕВАГ ТЕХНОЛОГІЇ SMARTCLASS

Динамічний розвиток суспільства та інтенсифікація процесів світової глобалізації зумовлюють необхідність у розробці інноваційних підходів до організації освітнього процесу, шляхом вдосконалення методологічного інструментарію механізму практично зорієнтованої професійної підготовки здобувачів вищої освіти у навчальних закладах.

Інноваційність та її ергономічність є характерними перевагами smart-education. Використання інформаційно-комунікативних технологій забезпечує створення умов активізації навчальної діяльності та її інтеграції у практичну сферу, підвищення рівня організованості здобувачів вищої освіти, формування у них дослідницьких компетентностей, здібностей творчої колективної роботи з самостійного вирішення проблем в нестандартних ситуаціях та розв'язування комплексних задач.

Одним із дієвих інструментів Smart освіти є технологія Smartclass, перенесення інформаційних технологій до навчальної аудиторії.

Технологія Smartclass розроблена індійською компанією Educomp Solutions у 2003 році і нині функціонує як Educomp Solutions Ltd (Class Transformation System). Smartclass представлений як репозиторій цифрових продуктів (DIPS), модулів лекційних та практичних занять у форматі 3D анімацій, графіків, аудіо та відео.

Інтерактивне навчання, виклад інформації в режимі online доступу до інформаційних ресурсів, можливості перебудувати процес

викладення матеріалу під час заняття забезпечують оперативне розуміння та широкий доступ до навчальних матеріалів. Активну участь у навчальному процесі всіх студентів забезпечує програмний продукт personal answering device (SAS), за допомогою використання якого дати відповідь на поставлені питання і оцінити свій рівень розуміння матеріалу під час заняття може кожен студент.

Система Smartclass оснащена програмними інструментами, інтегративна єдність яких забезпечує якісну подачу та засвоєння інформації з використанням світового контенту. Серед програмних продуктів, які мають значну кількість модулів та вбудованих цифрових шаблонів, виділяють:

- Diagram Drawer – забезпечує побудову покрокової лінійної анімації, дозволяє створювати креативні інтерактивні завдання;

- Teaching Idea – дозволяє викладачеві здійснювати помітки та коментарі під час подачі основного матеріалу, всі зміни та весь процес відображення і модифікації інформації можна записувати для подальшого повторення;

- Topic Synopsis or Mind Map – сприяє резюмуванню основних моментів лекційного, практичного заняття чи вивчених концепцій;

- Simulation - для відображення та здійснення віртуальних експериментів без використання реальних лабораторій;

- Worksheets, Weblinks – дозволяє одержувати більше інформації під час заняття;

- Smartclass Teacher Fraternity Resources - ресурс, що дозволяє здійснювати обмін педагогічним досвідом.

Використання даних інструментів сприяє посиленій ергономічності Smartclass. Знання в єдиному репозиторії забезпечують формування інтелектуальної системи пошуку. Якість репозиторію має постійно контролюватися за рахунок впровадження таких систем, як e-metrics, і працювати в єдиності із системами управління навчальним процесом. Навчальні матеріали стають максимально доступними для кожного здобувача вищої освіти.

Ергономічність технологій Smartclass дозволяють забезпечити:

- підвищення ефективності, продуктивності освітнього процесу та успішності здобувачів вищої освіти;

- формування абстрактних і складних концепції навчального процесу безпосередньо в аудиторії;

- зручність і миттєвість надання, формування компетентностей, оцінювання знань та визначення результатів, досягнутих здобувачами вищої освіти в аудиторії.

Таким чином пріоритетним напрямом реформування вищої освіти є посилення тенденцій до впровадження та використання Smart технологій, що сприятиме підвищенню ефективності навчального процесу, зручності засвоєння інформації, інтеграції теоретичних знань до практики, створенню платформ мобільних потоків інформації між викладачами та здобувачами вищої освіти.

Літературні джерела

1. Educomp Solutions Ltd. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.smartclass.educomp.com/>

ТЕТЯНА ДАЛЄВСЬКА

к.е.н., ст. викл.

БЕРЕЗА В.

здобув.

Вінницький торговельно-
економічний інститут
КНТЕУ

ТИПОВІ ІНТЕРАКТИВНІ КОМПЛЕКСИ ЯК ІНСТРУМЕНТ SMART-ТЕХНОЛОГІЙ

В умовах суспільного розвитку виникає необхідність застосування Smart-технологій. Дедалі частіше на сьогодні для оснащення інтерактивних класів використовуються надсучасні розробки – інтерактивні комплекси. Одним із них комплекс SMART SB480iv-A, розроблений компанією SMART Technologies.

Даний комплекс оптимізовано для стандартних навчальних аудиторій та є корисним для аудиторної роботи різних вікових груп.

В інтерактивному комплексі SMART SB480iv-A присутні останні розробки Touchтехнологій з розпізнаванням типу дотику до поверхні дошки (палець – «мишка», маркер – «письмо»). Подібна інтуїтивно-зрозуміла техніка роботи на дошці визнана кращою в світі та використовується у всіх персональних дивайсах, з якими студентам подобається проводити час. Особливістю цієї технології є те, що студенти, які з тих чи інших причин не в змозі працювати з дошкою дотиком до неї та не в змозі тримати і писати маркером, можуть маніпулювати ПЗ та писати на інтерактивній дошці SMART SB480iv-A будь-яким не гострим предметом, який вони можуть тримати в руці (наприклад, тенісний м'яч).

Розмір зображення SMART SB480iv-A відповідає ергономічним вимогам перегляду та читанню тексту з першої та останньої парт. Відстань проектору від дошки не перевищує 1 метр, що забезпечує відсутність потрапляння яскравого світла лампи проектору в очі під час роботи викладача та учнів з дошкою. Лампа проектору розрахована на 6 тисяч годин роботи. Цього ресурсу вистачає більше, ніж на 10 років її експлуатації з розрахунку 4-ох пар в день по 80 хвилин.

Інтерактивний комплекс SMART SB480iv-A може бути інтегровано в освітнє середовище будь якого типу та напряму:

- робота в аудиторії на 30-40 студентів,
- робота в невеликих групах,
- індивідуальне або дистанційне навчання.

Інтерактивний комплекс SMART SB480iv-A може бути інтегровано в освітнє середовище будь якого типу та напряму:

- робота в аудиторії до 90 студентів,
- робота в невеликих групах,
- індивідуальне або дистанційне навчання.

Тобто існує можливість використання на практиці концепції змішаного навчання - Blended Learning.

До складу інтерактивного комплексу входить програмне забезпечення SMART Notebook для створення інтерактивного освітнього контенту. 80 % інтерактивного контенту в світі створено в ПЗ SMART Notebook.

До складу ТІК входить доступ до безкоштовного ресурсу інтерактивних занят, де розміщено велику кількість матеріалів. Викладачі можуть вільно та без обмежень їх завантажувати, використовувати в своїй педагогічній практиці, вносити, у разі необхідності, зміни та доповнення, завантажувати на ресурс та ділитися своїми напрацюваннями з іншими викладачами.

Додатково, для дистанційної роботи з інтерактивним контентом, студент безкоштовно та без ліміту використання у часі може завантажити та встановити програмне забезпечення SMART Notebook interactive viewer. SMART Notebook interactive viewer дозволяє переглядати створені заняття, пересувати об'єкти, малювати маркером, відкривати файли Microsoft Powerpoint та ін.

Одним з головних сервісів для викладачів та студентів інтерактивних рішень SMART, є «хмарний ресурс», який дозволяє

будь-де і будь-коли працювати з інтерактивним освітнім контентом, не встановлюючи спеціалізованого ПЗ на комп'ютер.

Отже, технології типових інтерактивних комплексів використовуються для підвищення ефективності викладання та засвоєння матеріалів студентами.

Літературні джерела

1. Офіційний сайт компанії SMART Technologies. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.smartboard.com.ua>

ПАВЛО ДЕМІДОВ

к.т.н., доц.

Київський національний
торговельно економічний
університет

ПРОБЛЕМИ РОЗРОБКИ ТА ВПРОВАДЖЕННЯ В НАВЧАЛЬНИЙ ПРОЦЕС КНТЕУ СУЧАСНИХ ДИСЦИПЛІН КОМП'ЮТЕРНОГО СПРЯМУВАННЯ

Викладачі кафедри програмної інженерії та інформаційних систем читають дисципліни, які напряму пов'язані з проектуванням, розробкою, впровадженням та супроводом інформаційних систем (ІС) різного напрямку. При цьому особливістю підготовки та викладання цих дисциплін є обов'язкове використання під час проведення більшості видів занять (лекційних, практичних, лабораторних та самостійних) сучасних широко розповсюджених вітчизняних та зарубіжних ІС різного масштабу та спрямування. В такій ситуації викладачеві необхідно вирішувати наступні складні задачі:

1. Досконало знати математичне, програмне, алгоритмічне та інформаційне забезпечення ІС, які будуть в подальшому використовуватися в дисципліні.

2. Знати предметну область, в якій реалізовані вибрані інформаційні системи і технології (ІСТ).

3. В силу того, що існує величезна кількість класів та ІС, які до них входять, виникає проблема пошуку та вибору системи.

4. Всі ІС в більшості є комерційні, які потребують значних коштів на їх придбання та впровадження.

Перші три проблеми в змозі викладач вирішити самостійно.

Четверту задачу необхідно вирішувати викладачеві разом з керівництвом обчислювального центру, кафедри та університету. Але практика показує, що, як правило, викладач залишається на самоті з цією проблемою.

Наведу приклад свого досвіду викладання. На протязі трьох останніх років роботи розробив та читав для різних спеціальностей одинадцять дисциплін для бакалаврів та магістрів («Інформаційні системи і технології у фінансових установах», «Технологія проектування та адміністрування баз даних та сховищ даних», «Системи штучного інтелекту», «Інформаційні системи і технології в управлінні підприємством», «Інформаційні системи і технології в управлінні ЗЕД», «Інформаційні системи і технології в управлінні інноваційною діяльністю» та інші. Під ці дисципліни були задіяні наступні ІС: створення та управління проектами (Project Expert, Microsoft Project), управління підприємством («Галактика ERP», «ІС:Підприємство»), головних розпорядників коштів (АІС «ГРК»), формування облікових документів для Держказначейської служби України («Мережа»), програми створення нейронних мереж у складі математичних пакетів Statistica та Matlab, вироблення торговельних стратегій NeuroShell Day Trader, СУБД (Oracle та MySql), мови програмування (PHP, Java та Visual Prolog) та ще більше двох десятків програмного забезпечення, яке збиралося не один рік через власні зв'язки з організаціями-розробниками, постійного пошуку в Інтернеті, залучення програмного забезпечення з відкритим початковим кодом (open-source software), пробні, урізані та бета-версії систем, а також попередні безкоштовні версії систем (функціональність яких не нижче останніх).

На розробку цих програмних продуктів витрачені сотні тисяч доларів, величезна кількість інших ресурсів, в них сконцентровані знання величезної кількості фахівців. Все це в рази збільшує змістовність та якість викладання дисципліни. Майбутнє потребує залучення до процесу впровадження новітніх технологій викладачів всіх без винятку спеціальностей. Потреба в програмних продуктах для забезпечення дисциплін постійно зростає. Так, для проведення тільки двох дисциплін: «Бази даних» та «Основи штучного інтелекту» необхідно впровадити більше двох десятків комп'ютерних систем.

Керівництво університету відслідковує активність роботи викладачів за результатами оцінювання експертами (п.3.7 Положення) за студентами (п.3.8 Положення), за визначенням кожним викладачем власної рейтингової оцінки у відповідності з розробленим

положенням, стимулює велику кількість напрямів робіт викладачів за рахунок системи преміювання. В розробленому положенні є пункт, який в рейтингу викладача враховує розробку дистанційних курсів, тобто частково робота пов'язана з впровадженням комп'ютерних технологій зараховується. Але в рейтингу відсутній пункт, який враховував би роботу по пошуку, адаптації та впровадженню інформаційних систем, пакетів програм та інших програмних продуктів у навчальний процес, без яких не можливо викладання дисципліни, або їх залучення значно підвищує змістовність дисципліни.

Не враховувати в рейтингу викладачів складну з позиції розробника, науковця та викладача роботу з впровадження в навчальний процес інформаційних систем і технологій це означає програш в конкурентній боротьбі.

На сам кінець, проведена робота призвела до економії університетом коштів, які керівництво постійно витрачає на: будівництво нових та модернізацію існуючих корпусів, новітню техніку, збільшення аудиторного фонду, підвищення якості обслуговування студентів та викладачів за рахунок відкриття магазинів, пунктів харчування, облаштування гардеробу в межах нашого університету та інше [1].

Літературні джерела

1. Історія Київського національного торговельно-економічного університету: Монографія / А.А. Мазаракі, О.А. Пиріг, Т.І. Скирда та ін. – К.: Книга, 2006. – 256 с.

ГАННА ДИШЛЕВА

викл.

Київський національний
торговельно економічний
університет

ВИКОРИСТАННЯ ТЕХНОЛОГІЇ SMART BOARD У НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ

Інформатизація сфери освіти набуває сьогодні все більшого значення і вступає в новий етап свого розвитку. У навчальний процес упроваджуються нові інформаційні, мультимедійні та інші комп'ютерні технології. Важливим напрямом покращення рівня

викладання, удосконалення навчального процесу з іноземної мови у вищому навчальному закладі є використання різноманітних методик, зокрема тих, що базуються на сучасних інформаційних технологіях. Враховуючи той факт, що сьогодні у світі панують інформаційні технології, цілком природною є поява нових та сучасних засобів викладання іноземної мови за допомогою новітніх технологій. Викладачі вищої школи намагаються навчитися якомога ефективніше використовувати їх на заняттях зі студентами. Одним з них є робота з інтерактивною дошкою. Інтерактивна дошка або Smart Board являє собою приєднаний до комп'ютера сенсорний екран, на який проектор передає зображення з комп'ютера. Слід зазначити великі можливості, що надає даний пристрій. За допомогою спеціального програмного забезпечення викладач та студенти мають змогу працювати як з текстами або відео й аудіо об'єктами, так і з матеріалами з мережі Internet. Дуже корисним та цікавим, на думку викладачів, є те, що обладнання дозволяє робити записи від руки просто поверх відкритих документів, а потім ще й зберігати цю інформацію [1, 24]. Актуальність застосування на заняттях з іноземної мови інтерактивної дошки пояснюється підвищенням ефективності навчання, про що свідчать дані компанії SMART Technologies. Згідно з доповіддю європейської асоціації European Schoolnet про вплив інформаційних та комунікаційних технологій на успішність, робота з інтерактивною дошкою на занятті допомагає покращити результати студентів по ряду предметів, серед яких на першому місці вказана іноземна (англійська) мова [2, 40]. Науковці стверджують, що головною проблемою впровадження інтерактивної дошки у вищу освіту є суб'єктивний фактор: відсутність у викладачів достатніх навичок проектування інформаційного простору та інтерфейсу користувача. Перед викладачем, який бажає долучити до практики своєї роботи застосування інтерактивної дошки, постають наступні завдання: — навчитися (технічно) працювати в середовищі Smart Notebook; — засвоїти практичні способи роботи безпосередньо з дошкою; — методично правильно застосовувати отримані вміння та навички на підготовчому етапі та під час проведення заняття або іншого заходу. Спеціально розроблена програма Smart Notebook є найпопулярнішою для розробки та проведення занять на мультимедійних дошках. Її технології дозволяють робити заняття максимально цікавими та інтерактивними, підіймають комунікацію між викладачем та учнем на зовсім інший рівень, покращують ефективність навчального процесу, створюють умови для індивідуального та диференційного навчання

студентів, усувають особистісно-психологічні бар'єри у спілкуванні та створюють сприятливий психологічний клімат. Перевагою програми є можливість використання в одному документі текстів та об'єктів, аудіо- та відеоматеріалів, флеш-анімації та інтернет ресурсів. Вона дозволяє створювати нові інтерактивні заняття та об'єднувати матеріали, розроблені раніше в інших програмах (Word, Excel, PowerPoint та ін.). Особливий інтерес для викладача іноземних мов у програмі Smart Notebook становить колекція інтерактивних об'єктів, створених із використанням Flash-технологій, для організації діяльності на заняттях – Lesson Activity Toolkit (LAT 2.0). Всі об'єкти цієї колекції поділені на 6 розділів: завдання, приклади, ігри, графіка, сторінки та інструменти. Розвитку мовної та мовленнєвої компетенції студентів у жвавих та емоційних формах сприяє комплекс інтерактивних завдань – anagram, category sort (image, text), image match, keyword match, multiple choice, pairs, tiles, vortex sort та ін.. Творчій організації комунікативної практики допомагає ряд інтерактивних ігор – dice, sudoku та ін. Перевірка рівня сформованості мовленнєвої компетенції, розвиток умінь невідготовленого та підготовленого мовлення в оригінальній формі здійснюється за допомогою різноманітних графічних об'єктів та інструментів (firecracker, information button, note reveal, question flipper, random word chooser та ін.). Широкі можливості надає програма Smart Notebook для розвитку умінь аудіювання – готові відео- та аудіо-ролики розташовані в колекції програми (Gallery search), в «online- бібліотеці» та інших навчальних online-ресурсах. Як і інші матеріали відео-файли можливо масштабувати, переміщати, перезаписувати, а аудіо-файли – прикріпляти до інших об'єктів або використовувати як самостійні ролики. Програма Smart Notebook та Smart Response дозволяє учасникам процесу в режимі реального часу обмінюватись інформацією, виконувати групові завдання, переглядати будь-який корисний контент, що сприяє перетворенню заняття в активний обмін знаннями. Безперечно, використання технологій Smart Notebook сприяє швидкому засвоєнню матеріалу завдяки впливу на різноманітні канали інформації, дає можливість представити інформацію у широкому діапазоні засобів візуалізації (таблиці, діаграми, фотографії тощо), що сприяє економії часу та робить заняття надзвичайно інформативним та змістовним.

Літературні джерела

1. Гуревич Р. С. Використання інформаційних технологій у навчальному процесі. – К., 2002. – 160 с.
2. Давиденко Ю. Є. Використання інформаційно-комунікативних технологій для мовної освіти // Іноземні мови. – 2005. - № 3. – С. 40 – 41.
3. Драговская С.Т. Использование функциональных возможностей интерактивной доски на уроках иностранного языка // [http: festival.1september.ru](http://festival.1september.ru)
4. Use of interactive whiteboards in English // [http: connectingbhseg.wikispaces.com/file/view/](http://connectingbhseg.wikispaces.com/file/view/)

OLENA DONTSOVA

викл., методист

KATERYNA VELCHEVA

викл., методист

Ізмаїльський технікум механізації і електрифікації сільського господарства

МЕТОДОЛОГІЯ ТА ТЕХНОЛОГІЯ SMART-ОСВІТИ

In many countries the definition “Smart education” is a common phenomenon, but in Ukraine only the first steps are being made.

The main idea of smart education.

Yesterday. The only sources of knowledge for students were the teacher or the book. Only they gave the information and extended young generation’s knowledge.

Today. Not only the teacher gives the students the benefit of his experience and knowledge but acquisition of knowledge occurs when students negotiate with each other. It goes without saying that daily increments to our knowledge is done with the help of modern educational technologies. It’s grateful that new educational information can be get both at home and at different places where the students are (transport, canteen, and library – all places with Wi-Fi access).

It’s known that a student cannot be always present at the studies (illness, attendance of medical [facilities](#), duties in the hostels or simply playing truant). The teacher has physically no possibilities to explain such a student every missed lesson’s material.

That is why classroom learning process must be mixed with self-study activity. The amount of material for self-study activity is equal to a part of activity during studies and is calculated according to the user's mental abilities. Classroom lessons and self-study activity will make the student become more educated and more informed.

New technologies will help the students to overcome this situation. Smart education is one of them.

As to our experience in teaching English, the teachers of Ismail technical school of mechanization and electrification of agriculture use smart education (e-learning, m-learning) since 2014. The web-site "**classroom45.net**" is functioning in our educational establishment. (Im.1)

This web site was created by the teachers and students. Its creation was determined due to the changes in educational activity. Fast changing of informational surrounding affects the modern educational state. The speed of new informational technologies' appearance cannot be impressed. In addition, we could not be behind events.

Informational technologies comprise electronic textbooks, video presentations, educational video fragments created by our English teacher. They are all placed at our English web site. "**Classroom45.net**" is opened by all search systems (Google, Yandex, Bingo and Amigo).

Educational site of the teachers performs such functions: on the one hand, it is a new instrument in pedagogical activity; on the other hand, it integrates the teacher into unified educational space. Many tasks are solved with the help of this web site:

- the creation of modern electronic portfolio of the teacher;
- the opportunity to show our pedagogical experience to other teachers;
- the search of new ways of interaction with the students;
- the organization of distance education;
- the improvement of students' preparation for lessons;
- the absence of such student's words "I have not been at the lesson that's why I don't know the home task".

Our web site is the best instrument to show the teachers' activity.

Compared with the paper means of education, which can present only text and images, the web site has the ability to convey information in multimedia forms. When designing homework and assignments for self-study we made links to videos both in grammar and in topic that is being studied, there are musical pauses for vocabulary or grammar material of the English language.

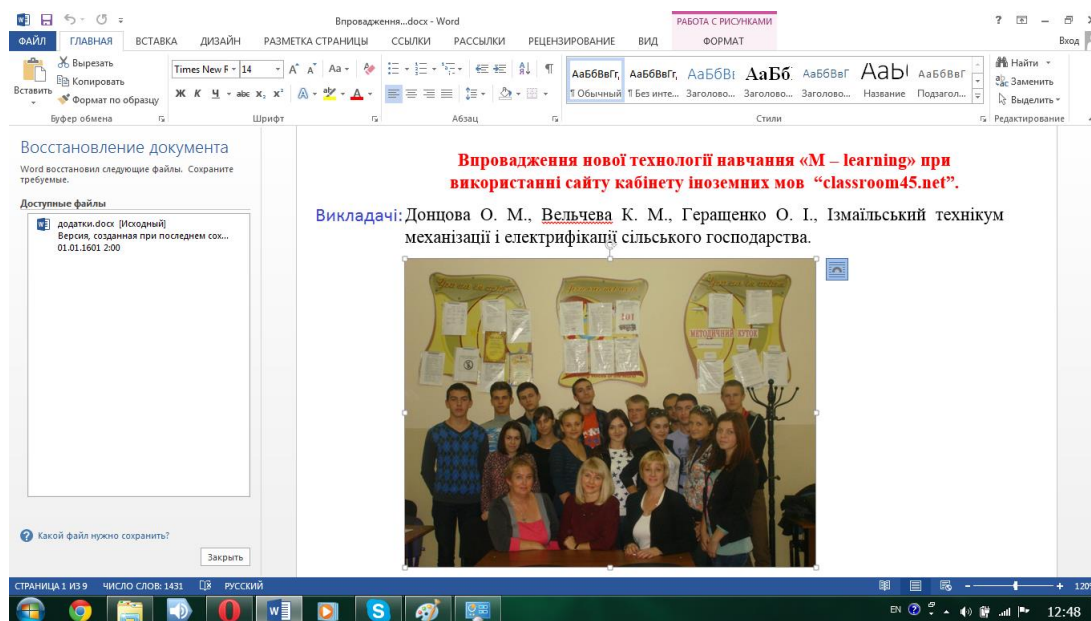
The web site includes 6 units:

The units have many sections. The students have an opportunity to make a registration on our web site, get information about out-of lessons activity, students' competition in English in our technical school, best students in the discipline, methodological and scientific work of the teachers, their portfolio. There one can find educational material for self-study and homework for the students from the first to the fourth year of education. The students have unique opportunity to find useful links to interesting educational sites, books and video.

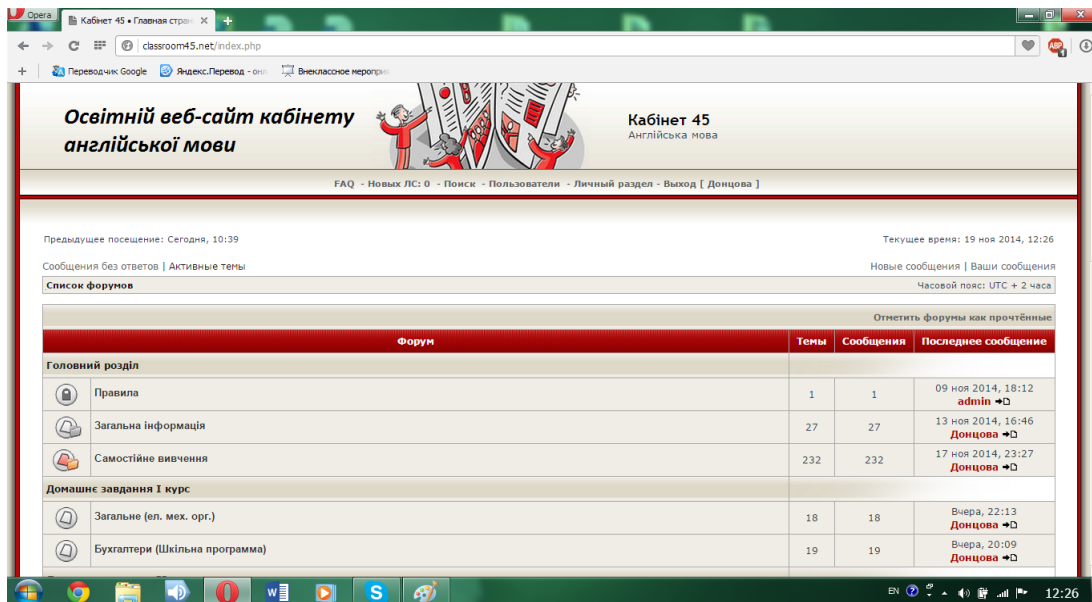
The web site is very useful in performing educational and educative work on-line (students' competition, contest devoted to some important events (60th anniversary of our technical school, 450th anniversary of Shakespeare's birthday). (Im.2)

So smart education is the educational process with uses technological innovations, the Internet, which provides students with the opportunity to acquire professional competences based on a systematic and multidimensional vision and the study of subjects, taking into account their multidimensional, and continuous content updates. First of all smart education is the support of the students' and teachers' needs.

Im.1

Im.2

ТЕТЯНА ЗАПОРОЖЕЦЬ

д.ф.-м.н., проф.

Черкаський національний
університет імені Богдана
Хмельницького

ГІПЕРЛІНКОВІ ОПОРНІ КОНСПЕКТИ ЯК ЗАСІБ АДАПТАЦІЇ НАВЧАЛЬНОГО МАТЕРІАЛУ ДО ОСОБЛИВОСТЕЙ СУЧАСНОГО СПРИЙНЯТТЯ ІНФОРМАЦІЇ

Бурхливий розвиток інформаційних технологій зумовив кілька специфічних тенденцій в освітній галузі (послаблення ролі вчителя, розширення можливостей для індивідуального і самостійного навчання, неперервної освіти, пріоритетність теоретичних знань над практичними навичками). Ці тенденції мають як позитивний, так і негативний вплив на мотивацію до навчання, якість підготовки, формування креативності. Спрощення доступу до інформації і використання SMART-засобів, з одного боку, знімає проблему пошуку інформації та її запам'ятовування, створює умови для реалізації особистісного підходу і самоосвіти, а з іншого – при відсутності навичок роботи з інформацією щодо її пошуку–аналізу–синтезу–структурування знижується розумова активність, формується залежність від гаджетів. Такі реалії є об'єктивним наслідком активної інформатизації людства – воно мусить перехворіти гаджетоманією, Інтернет-серфінгом, соціальними мережами. У перспективі, за прогнозами Мітіо Каку, навчання не буде базуватися на

запам'ятовуванні, у навчальному процесі провідної ролі набуває штучний інтелект, індивідуально орієнтоване інформаційно-комунікаційне середовище. Однак перехідний період від товарної до інтелектуально-творчої економіки потрібно достойно пережити і при цьому не розгубити накопичені знання та не втратити здатність мислити. Враховуючи інерційність людської системи, доцільно не боротися зі сформованими установками і домінантами, а повернути їх на користь. Зокрема, у випадку вивчення навчального матеріалу варто максимально наблизити засоби вивчення до засобів Інтернет-ресурсів, які у сучасного покоління вже зайняли місце першого вчителя.

Ми пропонуємо використати сформоване психоемоційне підґрунтя роботи в Інтернеті і представити навчальний матеріал логічно пов'язаними структурними схемами у гіпертекстовому форматі. Свого часу структурування навчального матеріалу запропонував В. Шаталов і назвав такі схеми опорними конспектами. Сьогодні їх, як і інші навчально-методичні матеріали, можна знайти на інформаційних теренах в електронному форматі. Однак відтворення зображення на екрані замість паперу не використовує переваг комп'ютерних засобів, а оцифрований матеріал сприймається як стандартний нудний текст.

Ми пропонуємо Гіперлінкові Опорні Конспекти (ГЛОК) як нелінійний засіб роботи з навчальним матеріалом і аналог гіпертекстової Інтернет-інформації.

Для розробки ГЛОК можна використовувати будь-яке середовище, яке має можливість роботи з гіперлінками, а також засоби для створення структурних схем, візуальних ефектів, вставки об'єктів різного формату. При виборі середовища слід пам'ятати, що ГЛОК повинен мати захист і не залежати від середовища розробки для зручності використання на будь-якому пристрої з будь-яким програмним забезпеченням.

Найпростішим прикладом ГЛОК є розробка презентації у Microsoft PowerPoint з використанням гіперлінків, підказок і відключенням зміни слайдів по кліку. Зберігати таку розробку доцільно у форматі демонстрації (*.pps). Ці параметри забезпечують захист ГЛОК і його програмну незалежність. Використання стандартного поширеного середовища Microsoft PowerPoint дозволяє залучати до процесу удосконалення і розширення ГЛОК учнів і студентів (можна незалежно розробляти окремі слайди, узгодивши дизайн).

Для прикладу наводимо кілька слайдів з теми «Системи числення».

СИСТЕМИ ЧИСЛЕННЯ

сукупність правил і знань, за допомогою яких можна виразити (кодувати) будь-яке невід'язне число

ісел між СЧ

10	2	8	16
0	0	0	0

Непозиційні СЧ
Римська: I-1, V-5, X-10, L-50, C-100, D-500, M-1000 LXXX-80, VC-95

Позиційні СЧ

Десяткова: 0, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9 $m = 10$ (D)
Двійкова: 0, 1 $m = 2$
Вісімкова: 0, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 $m = 8$
Шістнадцяткова: 0, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, A, B, C, D, E, F $m = 16$ (H)

m – основа СЧ (кількість цифр в алфавіті)

Розкладання за степенями m
 $a_n a_{n-1} \dots a_2 a_1 a_0$ m
 $= a_n \cdot m^n + a_{n-1} \cdot m^{n-1} + \dots + a_2 \cdot m^2 + a_1 \cdot m^1 + a_0 \cdot m^0$

тріадами

$7_3 = 111_3$ 210_3
 $10_3 = 1000_3$ $abc_3 = a \cdot 3^2 + b \cdot 3^1 + c \cdot 3^0$

тріади незалежні, кожна обчислюється як розклад за степенями двійки

$245_8 \rightarrow 10100101_2$

тетрадами

$F_{16} = 1111_4$ 3210_4
 $10_{16} = 10000_4$ $abcd_4 = a \cdot 4^3 + b \cdot 4^2 + c \cdot 4^1 + d \cdot 4^0$

тетради незалежні, кожна обчислюється як розклад за степенями двійки

$6EB_{16} \rightarrow 11011101011_2$

Переведення цілих чисел з СЧ-10 у СЧ-m

Алгоритм "СЧ-10 \rightarrow СЧ-m N" для цілого числа:

- 1) задане число x_{10} поділити на основу нової СЧ m і зафіксувати залишок a_0 ;
- 2) якщо частка y більше m , то перейти на пункт 3, інакше на пункт 5;
- 3) отриману частку y поділити на основу нової СЧ m і зафіксувати залишок a_1 ;
- 4) перейти на пункт 2;
- 5) зафіксувати частку y як a_n ;
- 6) записати зафіксовані залишки у зворотному порядку цифрами у СЧ з основою m

Принцип алгоритму – схема Горнера

$165_{10} \rightarrow 245_8$

$165_{10} \rightarrow 10110110_2$

$182_{10} \rightarrow 21CA_{16}$

$8650_{16} \rightarrow 540 \overline{16} \quad 33 \overline{16} \quad 1 \overline{16}$

$(2 \cdot 8 + 4) \cdot 8 + 5 = 2 \cdot 8^2 + 4 \cdot 8^1 + 5 \cdot 8^0 = 165_{10}$

Основний слайд (ліворуч) містить лише найважливішу інформацію, яку можна уточнювати (і навіть пов'язувати з іншими темами) шляхом переходу на інші слайди (або документи ГЛОК). Для позначення гіперлінків використано підкреслення. Доступні підказки позначено трикутниками як верхні індекси відповідних текстових рядків. Підказки активуються при підведенні курсора і виводяться на жовтому тлі.

Серед переваг ГЛОК можна відзначити:

- 1) можливість швидкого переходу між блоками (завдяки гіперлінкам у межах одного документу);
- 2) встановлення структурних зв'язків незалежно від їх складності (завдячуючи необмеженій кількості сторінок документу);
- 3) відсутність надмірної інформації (завдяки використанню спливаючих підказок, які можна використовувати для означень, уточнень тощо);
- 4) можливість впровадження рисунків, відео, гіперлінків на зовнішні ресурси;
- 5) можливість поповнення документу без редагування наявних сторінок (шляхом додавання сторінок і гіперлінків на них);
- 6) можливість залучення учнів чи студентів до створення окремих сторінок (корисно при організації самостійної роботи, реалізації методу проектів);
- 7) адаптованість до особливостей сприйняття інформації сучасною молоддю.

Таким чином, робота з навчальними ГЛОК подібна до роботи в Інтернет-середовищі, добре знайомому учням і студентам. ГЛОК можна використовувати для структурування вивченого матеріалу, його закріплення і повторення. Корисним є створення ГЛОК спільно зі студентами. ГЛОК пройшли апробацію на кафедрі фізики Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького. Вони позитивно сприймаються студентами, які охоче допомагають у розробці. Однак, успіх такого виду методичного забезпечення можливий лише при вмілому керівництві викладача, проведенні лекцій з обов'язковим визначенням відповідності між лекційним матеріалом і змістом гіперлінкового опорного конспекту, його використанні при вирішенні практичних завдань.

ВОЛОДИМИР ЗАЯЧКОВСЬКИЙ

директор ДНВЗ «Могилів-Подільський
монтажно-економічний коледж»

ОСВІТНІ ЦІЛІ ЯК ОСНОВА ПЛАНУВАННЯ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ ТА СКЛАДОВА SMART-ОСВІТИ

При плануванні навчального процесу першим і основним кроком є встановлення освітніх цілей. Наступний крок – приведення плану в дію із застосуванням технологій, форм, методів, засобів, прийомів та інших навчально-методичних інструментів. Саме цілі визначають вибір змісту та освітніх механізмів.

У процесі навчання правильно поставлені освітні цілі мають три завдання/функції:

- мотивувати і направляти дії студента та викладача;
- дозволяють здійснити відповідний вибір змісту, методів і засобів навчання;
- дозволяють ретельного і об'єктивного робити моніторинг та оцінити рівень знань студентів.

Для конкретних цілей педагог вибирає відповідний зміст, навчальні матеріали, а також – форми та методи роботи суб'єкт-суб'єктної взаємодії «педагог – студент».

Варто згадати, що цільовий діапазон змісту містить загальні та специфічні характеристики. Загальні цілі освіти включені в навчальний план програми, але вони занадто абстрактні і не вказують на конкретні очікувані результати, вони орієнтовані на певні досягнення студентів (компетенції та компетентності) в ході реалізації

навчальної програми. Формулювання в програмі не вказують на дії педагога стосовно студента, вони більше апелюють до науково-методичних компетентностей педагога, які включені до професійних (фахових). Відтак, загальна мета виражає загальні наміри, а завдання можуть варіюватися – від дуже загальних стосовно довгострокових цілей до набагато менш загальних на короткий термін. Загальні освітні цілі є основними елементами планування навчально-виховного процесу, виражаються в широкому сенсі і часто абстрактній формі, надають інформацію про загальні наміри в галузі освіти, не вказуючи на конкретні досягнення.

Разом з тим, поруч із загальними освітніми цілями присутні, як правило, більш вузькі і більш точні (короткочасні або оперативні). Оперативні цілі є представленням очікуваних результатів, які повинні бути отримані, і, таким чином, дозволяють перевірити реальність поставлених задач. Таким чином, вміння педагогами формулювати мету набуває сьогодні все більшого значення.

Кінцевим очікуваним результатом завжди є поведінкова установка, сформована у студента і виражена у вигляді його позиції, переконання, особистої думки, основаної на знанні, розумінні, використанні, аналізі та синтезі засвоєного навчального матеріалу. Коли студент не лише формулює «правильні висловлювання», а й демонструє відповідні моделі поведінки, вважається, що мета була досягнута. Цільові задачі, побудовані відповідно до таксономії Б.Блума [1], дозволяють досягнути очікуваних проміжних та кінцевого результатів та визначити, чи був процесуальний крок, зокрема, і увесь процес, загалом, успішним чи невдалим. Чітко визначена кінцева / проміжна мета та коректно сформульований очікуваний результат мотивує студентів і викладачів до зусиль у просуванні по процесу.

Ретельний аналіз концепції «оперативних завдань» дозволяє виділити три компоненти:

- визначення поведінкових установок, яких ми очікуємо від студента після закінчення навчання (перелік компетентностей);
- визначення цінностей, на які студент опиратиметься у прийнятті рішень, що передують поведінковим проявам;
- достатній (прийнятний) рівень компетентностей визначається Державним Стандартом [2].

Ці цілі додатково класифіковані як окремі категорії та структуровані ієрархічно. Ієрархія класифікації цілей представлена у таксономії Б.Блума [1]. Ієрархічна таксономія вказує на те, що на

нижчих щаблях знаходяться ті категорії, які є базисом, а, отже, основою для досягнення наступних. Кожна нижня категорія у колекторі є обов'язковою, але не достатньою для досягнення наступної вищої категорії.

У Польщі, наприклад, популярною класифікацією цілей є таксономічна система ABC (проф. В. Niemierko) [3]. ABC-система включає в себе два рівні цілей "знання" і "навички", а на кожному з цих рівнів - дві категорії цілей.

Таблиця 1

Таксономічна система ABC (проф. В. Niemierki)

Рівень	Категорія
Знання	A - знання матеріалу
	B - розуміння матеріалу
Навички	C - використання знань в типових ситуаціях
	D - використання знань в проблемних ситуаціях

A. Знання матеріалу. Збереження в пам'яті інформації вказує на готовність студента оперувати певними термінами, фактами, законами і науковими теоріями. Студент пам'ятає інформацію, розрізняє її та не спотворює. Студент отримує готові знання без співвіднесення їх з раніше отриманими.

B. Розуміння матеріалу. Означає, що студент має можливість представити інформацію в іншій формі, ніж він запам'ятав, систематизувати і узагальнити. Ця категорія включає в себе базовий рівень розуміння інформації, що дозволяє маніпулювати знаннями в тій мірі, що буде вважатися необхідною на даному рівні викладання дисципліни. Основні види операцій: переказ «власними словами», інтерпретація і екстраполяція, яка складається з «розширення» описаних явищ в інших ситуаціях, паралельних або суміжних.

C. Використання інформації у типових ситуаціях. Означає оволодіння студентами практичними навичками щодо конструктивного використання наданої їм інформації. Ситуація, в якій здійснюється діяльність, ідентична навчальній.

D. Використання інформації в проблемних ситуаціях. Означає здібність та майстерність студента усвідомлювати проблеми, аналізувати, узагальнювати, співвідносити знання з новою ситуацією, приймати рішення та формувати план дій; інформацію, що використовується в різних сферах, трансформувати в рішення через аналіз і синтез; проявляти творчість.

Загальні цілі і конкретні цілі не є «окремими світами». Але межа між ними є чіткою. Загальна мета допомагає встановити оперативні

цілі, які роблять можливим введення в дію мети та досягнення кінцевого очікуваного результату навчально-виховного процесу.

Літературні джерела

1. Малафіїк І. В. Дидактика [Електронний ресурс] – Таксономія Блума, § 3 – Режим доступу: <http://books.br.com.ua/32190> – Заголовок з екрана.

2. Про затвердження Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1392-2011-%D0%BF> – Заголовок з екрана.

3. Niemierko В. Między oceną szkolną a dydaktyką. [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.kul.pl/files/154/Karczewska/dydaktyka/Cele_nauczania.pdf – Заголовок з екрана.

ЛАРИСА КОВАЛЕНКО

ст. викл.

СВІТЛАНА БУЛЕНОК

ст. викл.

Київський національний
торговельно-економічний
університет

ДІЛОВА ГРА ЯК ЗАСІБ ІНТЕНСИФІКАЦІЇ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНИМ МОВАМ СТУДЕНТІВ НЕМОВНОГО ВНЗ

Процеси глобалізації у сучасному світі стимулюють студентів наполегливо вивчати іноземну мову професійного спілкування, зокрема, у таких сферах, як міжнародний бізнес, міжнародна торгівля, зовнішньоекономічна діяльність. Оскільки майбутні фахівці будуть спілкуватися зі своїми партнерами за допомогою різних видів електронного зв'язку, а також будуть задіяні у дискусіях та переговорах, прийматимуть участь у ділових зустрічах та презентаціях, тому для моделювання таких ситуацій необхідно проводити ділові ігри на заняттях з іноземної мови професійного спілкування, на заняттях з іноземної мови спеціальності та під час проведення занять з ділової іноземної мови. Це дозволить в умовах навчання розвинути у студентів інструментальну мотивацію до оволодіння вміннями та навичками

іншомовної професійно орієнтованої комунікації засобами іноземної мови. Також той факт, що у процесі ділової гри навчання буде максимально наближеним до реальних виробничих та ділових ситуацій, сприятиме формуванню у студентів комунікативної поведінки відповідно до ситуації та правильного вибору мовленнєвих та мовних засобів вираження думки іноземною мовою. Тому питання підготовки і проведення ділових ігор залишаються актуальними для методики навчання іноземній мові професійного спілкування.

Проблеми ігрової організації навчального процесу вивчалися багатьма науковцями та практиками вітчизняними та зарубіжними такими, як А.А. Вербицький, Л.Г. Вишнякова, М. Ellis, С. Johnson, К. Jones, G.P. Ladousse, W. Rivers та інші.

Дослідники виділяють декілька етапів організації та проведення ділової гри. Виходячи з досвіду проведення ділових ігор на заняттях з іноземної мови, вважаємо, що реалізація ділової гри відбувається у три етапи: підготовчий, основний і заключний.

Метою підготовчого етапу, який ще називають інформаційно-мотиваційним, пояснювальним етапом, являється визначення умов здійснення мовленнєвих та процесуальних дій, вироблення оптимальних засобів спілкування і використання учбового матеріалу, узгодження форм взаємодії та взаємовідносин комунікантів, тобто учасників гри. На підготовчому етапі важливим видом роботи є ознайомлення студентів з теоретичним матеріалом теми, пошук додаткової інформації або статистичних даних, затвердження загальних для всіх правил поведінки. Наприклад, під час вивчення теми „Загальні збори акціонерів компанії” для організації ділової гри студенти повинні знати, які типи зборів проводяться у компанії, які характерні риси щорічних зборів акціонерів, які права та обов’язки є у учасників та головуєчого на зборах; також важливо з’ясувати організаційні питання, а саме оренда приміщення, перевірка технічних засобів, засвоїти правила написання протоколу та навіть самої об’яви про проведення зборів. На підготовчому етапі проходить обговорення всіх цих питань, вибудовується лінія поведінки в залежності від ситуації, відбувається відбір учасників і розподіляються ролі, розглядаються варіанти вирішення проблем. У процесі такої діяльності має місце не лише засвоєння студентами певних професійних аспектів своєї майбутньої роботи, але й автоматизація іншомовних мовленнєвих навичок говоріння, що становить практичну ціль навчання іноземній мові за допомогою ділової гри.

Метою основного етапу – саме ділової гри – являється вирішення певного питання, пов'язаного з майбутньою професійною діяльністю студентів, досягненню позитивного результату. На цьому етапі учасники гри реалізують свої мовленнєві наміри згідно із заздалегідь визначеними певними ролями, творчо розкривають свої професійні та комунікативні здібності, формують свої соціальні взаємовідносини у визначених умовах гри. Власне ділова гра дозволяє студентам на фоні вирішення типової ділової проблеми паралельно актуалізувати у пам'яті й автоматизувати у говорінні активну термінологічну лексику, закріпити мовленнєві кліше й моделі ділової комунікації, оволодіти навичками аргументування, переконування, логічного висновку, вміннями відстоювати власну точку зору. У процесі гри учасники вчаться долати психологічні бар'єри, такі як, невпевненість у собі, страх помилитися, що призводить до формування у студентів іншомовної комунікативної компетенції належного рівня .

Метою заключного етапу ділової гри є контроль, аналіз та узагальнення досягнутих результатів. На цьому етапі оцінюється особистий внесок кожного учасника гри, аналізується його роль, пояснюються причини можливих невдач або труднощів, з якими стикалися студенти у процесі ділової гри. Це дозволяє студентам усвідомити хід і результати своєї діяльності, попередити можливі типові помилки у майбутньому. Під час обговорення проведеної ділової гри студенти розглядають протиріччя і шукають оптимальні варіанти їх подолання, акцентують свою увагу на якості як професійного виконання ролей, так і на відповідності мовленнєвого оформлення своїх висловлювань. Для узагальнення досягнутих результатів гри студенти пишуть, наприклад, письмовий звіт про виконання роботи, де вносять свої пропозиції, роблять критичні зауваження.

Таким чином, у ділових іграх завдяки моделюванню і розігруванню ділової активності в учбових умовах формується іншомовна комунікативна і професійна компетенції студентів, що забезпечує студентам високу кваліфікацію й підвищує їх конкурентоспроможність на ринку праці у сучасних умовах. Ділові ігри мають надзвичайно високий потенціал, мотивують студентів до продукування власних іншомовних висловлювань на ділові теми у ситуаціях, наближених до реальних, тому такий вид учбової діяльності являється ефективним засобом професійного навчання іноземній мові студентів немовного ВНЗ.

Літературні джерела

1. Вербицький А.А. Активное обучение в высшей школе: комплексный подход / Андрей Александрович Вербицкий. – М.: Высшая школа, 2003. – 207 с.
2. Ladousse, G. P. Role play. Oxford: Oxford University Press, 1987.

ОКСАНА КОМІРНА

к.е.н., доцент

Київський національний
торговельно економічний
університет

КОНТРОЛЬНО-АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ ІНВЕСТИЦІЙНИМИ ПРОЕКТАМИ: МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ У ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ

Удосконалення контролюно-аналітичного забезпечення управління інвестиційними проектами зумовлено значущістю інвестиційних проектів і процесів в економіці та суспільстві. Нехтування адекватними дослідженнями, перевіркою та аналізом інвестиційної діяльності може призвести до безповоротних негативних наслідків як на рівні окремого підприємства, так і на рівні держави. Дослідження цього напряму складається не лише з правильного визначення дохідності та ризикованості інвестицій, відображення інвестиційного процесу в бухгалтерській звітності, а ще й спрямовується на доцільний вибір об'єктів вкладень, які матимуть найбільший прибуток.

Ці питання є актуальними та потребують вивчення студентами під час навчання в магістеріумі. Дослідження таких проблемних питань, як оцінка та перевірка проектної документації в частині її достовірності, визначення інвестиційно-привабливих об'єктів інвестування, перевірка правильності відображення в обліку інвестиційних витрат, узагальнення інвестиційних процесів у фінансовій звітності об'єкта інвестування, оцінка проектних ризиків та оптимізація інвестиційного портфеля в умовах відповідного економіко-правового середовища, дозволять сформувати необхідні знання та підготувати майбутнього професійного працівника в сфері аудиту та аналізу інвестиційних процесів.

У сучасних умовах майбутні працівники контролюючих органів, аудиторських та аналітичних компаній мають розумітися не лише на внутрішніх процесах, що відбуваються в компаніях, але й оцінювати макроекономічні чинники впливу на інвестиційні процеси як окремих підприємств, так і держави в цілому.

Досліджуючи проблемні питання, які стосуються інвестиційних процесів в Україні (динаміка обсягів інвестування; наявність позитивних та негативних факторів, що впливають на інвестиційні процеси в Україні; недосконалість чинного законодавства з інвестиційної діяльності), та обговорюючи їх на практичних заняттях, майбутні фахівці зможуть розкрити свій потенціал та надати викладачу можливість оцінити рівень їх обізнаності та спрямованості власних думок стосовно цих питань.

Вивчаючи відповідні дисципліни, студенти повинні не лише ознайомитися з особливостями бізнес-планування (вивчити структуру, порядок розроблення та коригування показників бізнес-плану), але й навчитися самостійно розробляти та презентувати власні бізнес - ідеї своїм колегам. Розроблюючи проектну документацію, майбутні фахівці мають змогу самостійно встановити, які основні проблеми методичного характеру властиві бізнес-плануванню.

На сьогодні інвестиційне бізнес-планування не має достатнього уніфікованого механізму організації за узгодженням його окремих частин. У свою чергу, подібний механізм повинен мати певну функціонально-технологічну й організаційну побудову, адекватну цілям і умовам зовнішнього і внутрішнього середовища керованого процесу.

Майбутні фахівці з аудиту інвестиційних проектів мають вміти правильно визначати грошові потоки за інвестиційним проектом, приводити їх до теперішньої вартості за допомогою такої дисконтної ставки, яка б враховувала ризиковість проекту, вартість інвестиційних ресурсів та дозволяла б точно прогнозувати фінансовий результат від реалізації проекту.

Необхідно відзначити, що на сьогодні, існує безліч методичних прийомів з визначення та прогнозування результатів реалізації інвестиційних проектів. Разом з тим, значна кількість критеріїв оцінки інвестиційних проектів потребує певного узагальнення, класифікації, упорядкування з метою ефективного використання їх під час оцінки інвестиційних проектів. На сьогодні майже недослідженими залишаються питання обґрунтування та вибору конкретних методів прийняття рішень в умовах динамічних змін економічних процесів в Україні та умовах ризику.

Слід зауважити, що вживання методів оцінки і аудиту проектів припускає множинність прогнозних оцінок і розрахунків, що використовуються. Множинність визначається як можливістю вживання ряду критеріїв, так і безумовною доцільністю варіювання основних параметрів проекту.

Організація процесу викладання контрольної-аналітичних дисциплін покращиться за умови застосування інформаційних технологій, що дозволить студентам відчувати свободу творчості, задоволення від самостійного відкриття знань, проникнення в проблемну ситуацію, що завершується, як правило, знаходженням відповідного рішення проблеми.

На сьогодні виникає необхідність пошуку нових методів навчання, які б дали можливість розвивати у студентів власне мислення, оцінювати ту чи іншу ситуацію та пропонувати власні висновки та пропозиції для її вирішення.

Одним із ефективних прийомів у навчальному процесі є обговорення та вирішення проблемних ситуацій. Під час такого навчання викладач ставить проблему, виявляє її протиріччя, висловлює вголос власні ідеї, спонукаючи студентів до участі та обговорення поставленої проблеми, пошуку її вирішення та самостійного формування висновків. За такого підходу у студентів покращується зацікавленість навчальним процесом, підвищується уважність, розвивається логіка мислення, стимулюється активність студентів, напрацьовується досвід вирішення теоретичних та практичних завдань.

Слід зауважити, що у зв'язку зі скороченням обсягів навчального навантаження важливим видом навчання є розвиваюче навчання, яке дає можливість сформуванню у студентів навички самостійної підготовки та опанування знань з контрольної-аналітичних дисциплін. Так, впровадження у практику дистанційного навчання з контрольної-аналітичних дисциплін надає можливість студентам працювати у зручній для себе час та у зручному місці, використовуючи той темп навчання, який їх влаштовує. Під час такого навчання ефективно використовуються технічні засоби; при цьому викладач координує навчальний процес, надає консультації в системі електронної мережі.

Отже, сучасні інформаційні технології відкривають студентам доступ до нетрадиційних джерел інформації; дозволяють реалізувати нові форми і методи навчання у процесі вивчення спеціальних дисциплін, що дозволяє підвищити ефективність підготовки до подальшої професійної діяльності.

ВІКТОР КРАСНОЩОК

доц., к.т.н.

Київський національний
торговельно економічний
університет

ГРЕБЕНЬКОВА М.

курсант НАВС ННІ №2

ІНТЕРАКТИВНІ ТЕХНОЛОГІЇ В SMART ОСВІТІ

Розвиток більшості галузей науки та народного господарства визначають інформаційні технології, серед яких особливого значення набувають інтерактивні технології. Сучасне суспільство постійно розвивається і важко точно та однозначно дати визначення терміну «технологія», хоча цілі технологій залишились незмінними: підвищення ефективності та конкурентоспроможності, розвиток галузі та вихід на провідні позиції. SMART-технології – це сучасний підхід до постановки працюючих цілей. Система постановки SMART-цілей дозволяє на етапі визначення мети узагальнити всю наявну інформацію, встановити прийнятні терміни роботи, визначити достатність ресурсів, надати всім учасникам процесу ясні, точні, конкретні завдання. А для досягнення найкращого результату технології повинні бути інтерактивними. Саме тісна взаємодія між суб'єктами та об'єктами дозволяє досягти найкращих результатів як в навчанні та при дослідженнях, так і при використанні знань в різних галузях народного господарства.

Сучасні люди оточені цифровими пристроями в своєму повсякденному житті. Розвиток SMART-технологій і інтенсивність їх проникнення в повсякденне життя дозволяють по-новому організувати взаємодію всіх суб'єктів навчання, побудувати освітню систему, в якій учень або студент стає активним учасником освітньої діяльності. Викладачі, використовуючи актуальні та передові інтернет-ресурси, розроблені педагогами з усього світу, можуть використовувати технології та цифровий контент в навчальних планах. І викладачі, і ті хто навчаються можуть встановлювати зв'язок з колегами, які проживають в будь-якій точці світу, і обмінюватися матеріалами, ідеями, думками і успішними прикладами, підключившись до мережевого співтовариства, яке відкриває доступ до різних ресурсів, включаючи високоякісні навчальні заняття; можуть обговорювати їх в мережі, використовуючи сервіси Facebook, YouTube, Twitter, блоги, веб-сторінки та ін. Застосування подібних технологій в освітньому процесі, розміщення контенту в соціальних мережах підвищує його якість.

SMART-технології дають можливість мати швидкий доступ до навчальних матеріалів і програм, навчальних ресурсів, виконувати завдання, спілкуватися з педагогом в будь-який час і в будь-якому місці, підвищувати мотивацію учнів за рахунок використання знайомих технічних засобів і віртуального оточення, розвинути навички та здібності до безперервного навчання протягом життя. Форма навчання набуває змісту «навчання протягом усього життя» і готує учнів до сучасних умов життя і роботи.

Сучасні інформаційно-комунікаційні технології, в тому числі і SMART-технології, як засіб навчання допомагають вирішити завдання розвитку особистості учня, реалізують методичні цілі:

- індивідуалізація і диференціація процесу навчання;
- контроль зі зворотним зв'язком, з діагностикою помилок і оцінкою результатів діяльності;
- самоконтроль і самокорекція, які здійснюються в процесі засвоєння навчального матеріалу, тренування і самопідготовка учнів;
- вивільнення навчального часу.

Впровадження нових інформаційно-комунікативних технологій передбачає використання таких SMART-пристроїв і гаджетів як смартфони, айпади, планшети і ультрабуки, інтерактивні SMART-дошки, спеціальні насадки на плазмові панелі і т.д., за допомогою яких досягається можливість групової та індивідуальної роботи, збір і зберігання матеріалу, доступ в Інтернет, можливість створити навчальні завдання, записувати і створювати аудіо- та відеофайл і т.д.

Технології електронного і SMART навчання дають, по-перше, можливість отримувати практико-орієнтовану освіту, оскільки електронний контент регулярно коригується як тими хто вчить, так і тими хто навчається, доповнюється «свіжою» інформацією з професійних сайтів і блогів; по-друге, технології дозволяють вибудовувати індивідуальну траєкторію навчання. Тим хто навчається надається можливість самостійно вивчати навчальні дисципліни за електронними курсами, «відвідувати» віртуальні семінари, брати участь у вебінарах, дивитися лекції в режимі онлайн або в записі, а також виконувати контрольні роботи в електронному середовищі.

Важливою особливістю інтерактивних SMART-технологій є тактильне управління, яке спрощує роботу з інтерактивною дошкою і робить її інтуїтивно простою і зрозумілою навіть для недосвідченого користувача. По поверхні інтерактивної SMART-дошки не потрібно писати спеціальною ручкою, а можна використовувати будь-який предмет - наприклад, указку, маркер, можна писати навіть пальцем, що, наприклад, є чи не єдиним способом при роботі біля дошки дітей з обмеженими можливостями. Використовуючи інтерактивні SMART-

технології (інтерактивні дошки SMART, інтерактивні дисплеї, планшети) у викладача з'являється можливість моделювати заняття разом з учнями в режимі мозкового штурму, демонструвати навчальний матеріал, робити письмові коментарі поверх зображень на екрані і, таким чином, створювати разом з учнями освітній контент.

Застосування інформаційних технологій призводить до змін у використанні інтелектуального потенціалу, формує нову інноваційну культуру організації освіти, засновану на творчій самореалізації викладачів, визнанні та оцінці вкладу кожного, використанні проектних форм співпраці, професійному зростанні і високу самооцінку кожного учасника освітнього процесу.

Літературні джерела

1. Від смарт-технологій - до смарт-освіти і смарт-суспільства / Програма академічних обмінів імені Фулбрайта в Україні. Електронний ресурс:

<http://www.fulbright.org.ua/uk/news/163/smart.html>

2. Семеніхі О. В. Нові парадигми у сфері освіти в умовах переходу до SMART-суспільства. Електронний ресурс:

<http://nvd.luguniv.edu.ua/archiv/NN23/13sovpds.pdf>

3. Товажнянский Л.Л. Основы педагогики высшей школы / Л.Л. Товажнянский, О.Г. Романовський, В.В. Бондаренко, О.С. Пономарьов, З.О. Черваньова – Харків: НТУ “ХПІ”, 2005. – 600 с. – Рос. мовою. Електронний ресурс: <http://buklib.net/books/36624/>

ОЛЕКСАНДР КУЗНЕЦОВ

ст.викл.

СВІТЛАНА БАННІКОВА

к.ф.-м.н., доц.

Київський національний
торговельно-економічний
університет

НАВЧАЛЬНО ТЕСТОВА ПРОГРАМА КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ

Останнім часом у вищій школі, у зв'язку з впровадженням європейських стандартів навчання, суттєво змінюється система оцінювання знань студентів. Вилучення поточного семестрового модульного контролю вимагає від викладача застосовувати методи

оцінювання знань студентів, що не потребують великих витрат аудиторного часу.

На жаль навчальні плани якщо і включають певний час для проведення модульного контролю, то на практиці аудиторного часу для проведення такого контролю за розкладом не виділяється. В цій ситуації найбільш ефективним та об'єктивним методом проведення поточної атестації може стати тестування - оскільки може проводитися паралельно з усією групою студентів, і вимагає мінімум часу у порівнянні з іншими методами.

Не можна вважати ефективним проведення тестування „на папірцях”, оскільки в цьому випадку по-перше з боку студентів за допомогою технічних засобів можна швидко знайти відповіді, а по-друге викладач вимушений витратити час на перевірку, і таким чином результат буде отриманий через певний, іноді досить великий час. В дійсності таке тестування ефективним може бути тільки з застосуванням комп'ютерних програм безпосередньо у навчальному класі.

Одночасно проведене тестування з студентами групи з одного боку стимулює студентів до отримання кращих результатів на фоні інших студентів, а з другого дозволяє виключити елемент суб'єктивності в оцінюванні знань з боку викладача.

1. Особливості та недоліки деяких існуючих систем контролю знань.

- відкриті (так звані безкоштовно доступні системи) зазвичай дуже прості і не відповідають сучасним вимогам;
- відсутність закритої БД;
- відсутність протоколу тестування студента, або не достатня інформативність протоколу;
- відсутність можливості застосовувати графічну частину в питанні та у варіантах відповідей;
- в деяких системах графічна частина може застосовуватися в питаннях, але технологія додавання графічного об'єкту до питання складна;
- відсутня можливість „пакетного” завантаження питань та відповідей.
- складний метод завантаження системи тестування (тільки з залученням системного адміністратора);
- неможливість застосувати різні БД питань для різних робочих станцій.

2. Запропонована програма має наступні властивості:

- інформаційна БД створена на основі СУБД Access, з можливістю встановити пароль доступу;
- БД створюється самою системою програмним шляхом і користувачу не потрібно знань що до роботи в Access;
- кількість БД, що включають тестові питання не обмежується, але програма в режимі тестування (робоча станція) може бути підключена тільки до однієї;
- існує два режими імпорту питань та відповідей, які заздалегідь підготовлені за допомогою текстового редактора MS Word;
- при розробці питань можна застосувати діалоговий режим як для текстової частини питання та відповідей так і відповідно для графічної частини;
- при підготовці робочої станції до тестування викладач може визначити для кожного студента відповідні теми з існуючих у БД;
- з питань теми програма вибирає випадковим чином необхідну кількість питань та подає їх також у випадковому порядку;
- порядок подання відповідей на питання також визначається програмою випадковим чином;
- графічна частина питань та відповідей після завантаження в БД може бути переглянута або скоригована тільки за допомогою відповідного інтерфейсу системи;
- програма тестування може бути запущена в мережі з колективним доступом до БД на сервері;
- під час тестування програма відображає кількість питань та час для відповідей, що залишилися а також у графічному вигляді орієнтовний результат з урахуванням питань, що отримали відповіді;
- програма застосовує три найбільш поширені системи оцінки знань: „класична” – 4 бальна; 12 бальна та ECTS;
- протокол тестування створений у вигляді кодованого файлу і не може бути скоригований;
- разом з протоколом тестування створюється журнал тестування студентів на відповідній робочій станції;
- програма створює загальний журнал тестування (у випадку мереженого застосування) всіх студентів для подальшого аналізу результатів по групах;
- існує два звіти, що дозволяють провести аналіз результатів по конкретній групі, або отримати рейтингові показники по групах, що приймали участь у тестуванні;

- автоматично створюється файл ініціалізації, застосування якого визначає викладач. Це суттєво спрощує підготовку програми до тестування у випадку великої кількості студентів, що проходять тестування за однаковою тематикою;

3. Система застосовується на кафедрі економічної кібернетики КНТЕУ для проведення тестування з різних дисциплін та при проведенні бакалаврського іспиту.

Програма показала свою ефективність як при проведенні тестування з навчальних дисциплін в сесійний та міжсесійний періоди так і для проведення комплексного іспиту для отримання студентами спеціальності «Економічна кібернетика» звання «бакалавр».

В даний час програма розвивається з урахуванням вимог до більш складних правил оцінки результатів тестування, а саме коли правильних відповідей більше ніж одна, а також в питаннях удосконалення інтерфейсу як самого процесу тестування так і підготовки БД тестових питань.

МИХАЙЛО КУЗУБ

ст. викладач

СВІТЛАНА ЧЕРЕС

студ.

Київський національний
торговельно-економічний
університет

ЗАСТОСУВАННЯ SMART-ТЕХНОЛОГІЙ У СУЧАСНОМУ ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ

Процес навчання в Україні потребує термінового реформування. Це не авторська думка, а обґрунтоване твердження, яке розкриває проблему не лише українського суспільства, має глобальний характер. Оскільки саме від того, як відбувається навчально-виховний процес, як особистість буде розвиватись під його впливом, залежатиме майбутнє окремої людини та нашої держави в кінцевому результаті.

Недосконалість процесу навчання в університеті можна привести на прикладі середньостатистичних студентів, які мають достатній-високий рівень навчання, оскільки двієчники дуже неохоче приймають участь у навчальному процесі. Можливо, саме застарілі технології (не цікаві), які використовуються у процесі навчання, є основною причиною пасивності більшості студентів.

Розглянемо навчальний процес більшості ВУЗів. Якщо під час лекції, у Вас роздумливий викладач, і Ви встигаєте занотовувати, – Вам пощастило, якщо ж ні – писанина, в більшості випадків, бездумна. Ну і звичайно, роздруківки та конспекти – обов’язкові атрибути студента. Це дуже великі мінуси української освіти, процес надання якої залишається незмінним протягом декількох десятиліть, змінюється дуже мало. Досить застарілим є використання традиційних методів викладання при таких швидких змінах вимог суспільства. Можливо, саме smart-освіта допоможе у вирішенні цього питання?

Smart-освіта носить головну ідею – smart-суспільство задля поліпшення всіх аспектів людського життя, використовуючи інформаційно-комунікаційні технології. Ця політика є еталоном у США – інтернет-лідера у світі, а також Кореї, Європи, Японії та багатьох інших країн. Ці країни мають високі економічні, соціальні показники, в першу чергу, завдяки якості освіти.

Україна порівняно з ними займає невисокі позиції у сфері застосування smart-освіти. Проте, варто зазначити, що поступово починають впроваджуватись smart-технології. Важливе місце у процесі навчання посідають технічні засоби (ноутбуки, планшети, проектори тощо). Ці засоби полегшують роботу як студента, так і викладача. Для викладача технічні засоби створюють зручність подання лекційного матеріалу, оскільки увага приділяється головному, яке наочно продемонстровано. Для студента – цікавіші лекції, одночасно, більша зацікавленість, та велика кількість варіантів виконання домашніх завдань (у вигляді доповіді в поєднанні із презентацією, відео, аудіо та ін.).

Крім цього, поширюються практика онлайн-навчання (дистанційного навчання) та онлайн-конференцій. Завдяки доступу до мережі Інтернет є можливість навчатися у будь-якій точці світу. Чому б і ні? Адже відбувається розширення кола знань у результаті спілкування з іншими студентами, та шляхом «питання-відповіді» викладача. При онлайн-навчанні важливе місце мають посідати «хмарні технології», які передбачають середовище формування, зберігання, оновлення інформації, як послуга інтернет-сервісів. Використання «хмарних технологій» має ряд переваг: вони дозволяють швидко змінювати інформацію (завантажувати та змінювати), крім цього, навчальному закладу не потрібно тримати додатковий персонал, який займається обслуговуванням програмного забезпечення, і головне, – є можливість вивчення та відпрацювання студентом

пропущеного заняття, що не можливо при традиційному аудиторному проведенні занять.

Саме інформаційні технології сьогодні розглядаються як необхідний елемент навчального процесу. Широкого застосування мають набути не лише традиційний пакет прикладних програм Microsoft Office (Word, Excel та Power Point), але й різноманітні медіа-програвачі для створення перегляду та прослуховування відео та аудіо-матеріалів, а також програма «Skype», за допомогою якої можна проводити онлайн-пари, програмне забезпеченням для інтерактивної дошки від компанії «Smart», зокрема «Smart Notebook». На інтерактивних дошках можна писати спеціальним маркером; все написане передається учням, зберігається на магнітних носіях, роздруковується та надсилається електронною поштою відсутнім на занятті [1]. Тому, без особливих зусиль і спеціалізованих знань можна створити максимально якісний і приємний візуально урок, щоб підвищити успішність кожного студента, навіть за його відсутності.

Програмне забезпечення «Smart Notebook» має низку переваг і особливостей порівняно з іншими програмними продуктами, зокрема:

- 1) забезпечує інтерактивність викладання навчального матеріалу;
- 2) підвищує доступність подання навчального матеріалу;
- 3) сприяє формуванню під час групової роботи навичок, важливих для успішної діяльності в багатьох галузях;
- 4) підвищує зацікавленість студентів і учнів вивченням будь-яких дисциплін;
- 5) забезпечує ергономічність у плануванні навчальних занять [2].

Отже, процес впровадження системи smart-освіти в Україні вже розпочато, проте результатів замало. Саме розвиток цієї системи – це необхідне завдання, бо є вимогою сьогочасного інформаційного суспільства. Водночас впровадження нових інформаційних технологій, у вигляді smart-технологій, в сферу освіти веде за собою перехід до креативної форми навчання, які можуть використовуватись під час викладання різних дисциплін.

Smart-освіта забезпечує розвиток пізнавальної активності кожного студента, робить процес навчання доступним, цікавим. Вона забезпечить максимально високий рівень освіти, який відповідає завданням і можливостям сучасного світу, перехід від книжкового

контенту до активного, а також дозволить молоді адаптуватися в умовах динамічного середовища.

Літературні джерела

1. Інтерактивні дошки – хто вони? [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.smartboard.com.ua/articles/11/>
2. Василенко С. В. Smart Notebook як ІКТ-засіб розвитку дослідницької компетентності / С. В. Василенко, А. В. Кирда // Інформаційні технології і засоби навчання. – 2014. – Т. 41, вип. 3. – С. 142–150

НАТАЛІЯ ЛАТИГІНА

д.п.н., проф.,

АЛЛА ЛАТИГІНА

доц.

Київський національний
торговельно-економічний
університет

ЕФЕКТИВНА МОВНА КОМУНІКАЦІЯ ЯК ВАЖЛИВА СКЛАДОВА SMART-ОСВІТИ

Початок ХХІ століття засвідчив тенденцію переходу від інформаційного суспільства до суспільства знань або Smart-суспільства, керівною парадигмою якого є намір покращувати всі сфери життєдіяльності людини, використовуючи інформаційні технології для створення нової якості життя.

У Smart-суспільстві, на думку прихильників цієї концептуальної ідеї, технології, які раніше базувалися на знаннях та інформації, трансформуються у технології, пов'язані із взаємодією і обміном досвідом. Подібні технології мають перетворити людську фізичну працю в «розумну», щоб вивільнити час на створення додаткових інновацій у житті окремої людини та суспільства в цілому. В цьому контексті, безумовно, важливу роль відіграє Smart-освіта, складовою якої є ефективна мовна комунікація, оскільки без неї абсолютно неможливо застосувати новітні технології.

Мовна комунікація спрямована на досягнення поставлених комунікантами цілей, що здійснюється в процесі їхньої взаємодії та внаслідок впливу на свідомість і поведінку один одного за допомогою оптимальних вербальних та невербальних засобів. Важливим

завданням при цьому є забезпечення максимального взаєморозуміння, яке сприяє гармонізації інформаційних обмінів. Ефективна мовна комунікація передбачає володіння комплексом знань, умінь і навичок, тобто комунікативною компетенцією, яка постає як конгломерат різних видів компетенції (мовної, дискурсивної, стратегічної, соціолінгвістичної, культурної, предметної тощо). Комунікативна успішність є результатом спільних зусиль усіх учасників спілкування.

Комунікація між людьми здійснюється переважно у формі мовленнєвого спілкування як обмін повідомленнями з метою отримання певного результату у вигляді певних дій та реакцій. Комунікацію, що дає необхідний результат, називають успішною або ефективною.

Ефективність комунікації (спілкування) визначається кількома показниками, з-поміж яких найважливіші прагматичний та соціально-психологічний аспекти. Із прагматичного погляду, ефективність комунікації пов'язують із досягненням цілей, що ставлять перед собою комуніканти у певній комунікативній ситуації, та успішністю подолання перешкод, які можуть виникати на їх шляху. Із соціально-психологічного погляду, найважливішою ознакою ефективності комунікації є задоволення учасників комунікативним процесом та міжособистісними стосунками.

Комунікація в кожному конкретному випадку характеризується різним ступенем ефективності для кожного комуніканта. Вона не завжди є ефективною для всіх її учасників.

Відповідно до своїх цілей комуніканти можуть прагнути не лише до комунікативного співробітництва (кооперації) та порозуміння, а й конфлікту. З огляду на мету розмежовують ілокутивну та інтерактивну ефективність комунікації.

Ілокутивна ефективність комунікації спрямована на збіг ілокутивної сили та перлокутивного ефекту, при цьому досягнення адресантом власної комунікативної мети може стимулювати і кооперацію, і конфлікт [1, с.134-135].

Інтерактивна ефективність комунікації передбачає кооперацію, досягнення в процесі мовленнєвої взаємодії згоди, взаєморозуміння, створення сприятливої атмосфери спілкування. Найвищий ступінь інтерактивної ефективності комунікації позначають терміном «гармонізація» як оптимальний показник успішної інтерактивності.

Отже, ступінь ефективності мовної комунікації (спілкування) визначається результатом актуалізації двох основних соціально значущих функцій – взаємодії та впливу.

Під час мовленнєвої взаємодії комуніканти впливають один на одного для досягнення певного результату, ефекту, успіху, що вмотивовано і практичною доцільністю, і інтенцією комунікантів. Саме тому ефективність комунікації (спілкування) пов'язують насамперед з ефективністю мовленнєвого впливу адресанта на адресата.

Лінгвіст Й.Стернін дієвість мовленнєвого впливу пропонує визначати з огляду на два фактори: 1) досягнення поставленої мети (цілей); 2) збереження балансу стосунків зі співрозмовником, тобто комунікативної рівноваги, відведення співрозмовникові в процесі спілкування ролі, не нижчої за ту, що зумовлена його соціальною роллю та уявленням про власну гідність [2, р.197].

Комуніканти можуть мати різну мету: інформаційну – довести свою інформацію до відома співрозмовника; предметну – отримати дещо, дізнатись про щось, змінити поведінку співрозмовника; комунікативну (у вузькому розумінні за Стерніним) – сформувані певні стосунки зі співрозмовником. Різновидами комунікативних цілей є: налагодити контакт, розвинути контакт, підтримати контакт, поновити контакт, завершити контакт. Такі суто комунікативні цілі досягаються використанням формул мовленнєвого етикету, дотриманням правил світського спілкування і т.ін.

Мовленнєвий вплив буває ефективним (уможливорює досягнення поставлених цілей і збереження комунікативної рівноваги) та результативним (дає змогу адресанту досягти цілей з порушенням комунікативної рівноваги).

Якщо інформаційної мети не досягнуто (мовця не зрозуміли), ефективність мовленнєвого впливу дорівнює нулю. Якщо не досягнуто комунікативної мети (стосунки не збережені, зруйновані, співрозмовник образився), такий мовленнєвий вплив є неефективним, оскільки комунікативну рівновагу не збережено. Коли предметної мети не досягнуто через об'єктивну причину, але при цьому збережено комунікативну рівновагу, мовленнєвий вплив вважають ефективним. Якщо досягнуто лише предметної та інформаційної мети, тобто є результат, але нормальних стосунків зі співрозмовником не налагоджено, такий мовленнєвий вплив називають результативним. Однак він не є ефективним, оскільки комунікативну рівновагу не збережено. В інших випадках недосягнення предметної мети свідчить про неефективність мовленнєвого впливу, тобто мовець зробив щось неправильно: не так попросив, не ті прийоми застосував, не врахував деяких законів спілкування тощо. Іноді співрозмовники ставлять перед

собою суто комунікативні цілі – підтримати міжособистісні стосунки (фактичний діалог) і при цьому дотримуються прийнятих у суспільстві правил світського спілкування. Таке спілкування завжди є ефективним, оскільки предметна мета збігається з комунікативною (підтримати стосунки).

Таким чином, основною умовою ефективної комунікації є комунікативна компетенція адресанта й адресата, що демонструє їхню здатність успішно виконувати поставлені комунікативні завдання у певних контекстах і ситуаціях.

Літературні джерела

1. Яшенкова О.В. Основи теорії мовної комунікації / О.В.Яшенкова. – К.:ВЦ «Академія», 2010. – 312с.
2. Tubbs S.L. Human Communication / S.L.Tubbs, S.Moss. – Boston: McGraw – Hill Higher Education, 2014. – 530р.

ОЛЬГА ЛИСАК

к.п.н., доц.

Київський національний
торговельно економічний
університет

ВІДКРИТІ ОНЛАЙН КУРСИ ЯК КРОК НА ШЛЯХУ ДО СМАРТ-ОСВІТИ

MOOCs (massive open online course) — онлайн курси, що передбачають відкритий доступ до них через інтернет та значну кількість учасників. Вони мають на меті зробити освіту доступною, розширити доступ до освіти для всіх осіб, що мають компютер та інтренет. В університетській освіті ці дистанційні курси можуть бути корисними як для вивчення/вдосконалення іноземної мови, так і для отримання професійних знань з обраної спеціальності. Знання іноземної мови є ключовим у доступі до додаткової освіти, адже незважаючи на те, що курси мають субтитри різними мовами, основною мовою найчастіше є англійська.

Досліджуючи терени всесвітньої павутини можна знайти достатню кількість сайтів та ресурсів, що дозволяють вивчати іноземну мову дистанційно та самостійно. При чому, це не окремі сайти з граматичними вправами, а повноцінні уроки, побудовані на сучасних матеріалах, що розвивають аудіювання, говоріння, читання та письмо

(BBC Learning English). В основному ці ресурси призначені для студентів, що вже мають принаймні базовий рівень володіння мовою і спроможні сприймати виключно англomовний матеріал. В той же час, деякі сайти (Lingualeo), які можна завантажити навіть у формі мобільного додатку, дозволяють вивчати іноземні мови з початкового рівня.

Для самостійного засвоєння іноземної мови студенти мають демонструвати високий рівень вмотивованості, незалежності мислення, сконцентрованості та посидючості. В іншому випадку інтерес до самостійного вдосконалення іноземної мови може швидко згаснути.

Відкриті онлайн курси, натомість, пропонують зовсім новий залучення до вивчення іноземної мови. Тут навчання більш організоване — визначений початок та кінець курсу, його тривалість, в деяких випадках необхідно не лише засвоювати матеріал, а й виконувати певні завдання. Водночас навчання досить гнучке, завдання можна виконувати в будь-який зручний час, відсутні звичні для нас методи контролю, скоріше широко розповсюджений взаємоконтроль (peer-review). Деякі платформи дозволяють переглядати матеріали і після завершення курсу (FutureLearn), інші ж відкривають матеріали лише на час курсу (EDX).

Яким же чином впроваджувати відкриті онлайн курси у навчання? Перш за все, вважаємо, що навчальні заклади відповідальні за інформування студентів про доступні можливості. Багато студентів просто не знають достатньо інформації про відкриті курси, що також дозволяють за окрему плату навіть отримати диплом про закінчення дистанційного курсу (вартість — від 35\$). По друге, знову ж таки постає питання знання іноземних мов на достатньому рівні, яке в цьому випадку стає і засобом і ціллю навчання.

Заохочення студентів проходити дистанційні курси буде більш ефективним, якщо студенти будуть мати певну академічну мотивацію. Наприклад, в якості модульних робіт, що включають в себе створення презентацій або проектів, частину балів можна також залишити на дистанційні курси, якщо студент некомфортно себе почуває під час публічних виступів та може бути більш ефективним працюючи індивідуально. Також дистанційні курси або окремі їх частини доцільно використовувати для надолуження пропущених занять окремими студентами. Одним із варіантів є включення окремих тем дистанційного курсу до кожного заняття. Наприклад, вдома студенти

проглядають частину завдань курсу, а на занятті отримана інформація обговорюється.

Літературні джерела

1. Клёнова Р.А. Валиуллин Д.Р. Разработка программы для проведения автоматизированного электронного тестирования журнал «Современные наукоемкие технологии»"Издательский Дом "Академия Естествознания"
2. Сальникова Н. А. Михнев И. П. Проведение аттестации знаний студентов с помощью компьютерного тестирования Журнал Известия волгоградского государственного технического университета
3. В. Фрэйи Обзор системы тестирования INDIGO онлановый журнал Softkey.info
4. Боднарь Б.Е., Боднарь Е.Б., Косолапов А.А. Внедрение информационных технологий для обеспечения качества подготовки специалистов Днепрпетровский национальный университет железнодорожного транспорта им. акад. В. Лазаряна.

ТЕТЯНА МАСЛОВА

Національний технічний

університет України

«КПІ імені Ігоря Сікорського»

ІНСТРУМЕНТИ КОРПУСНОЇ ЛІНГВІСТИКИ У НАВЧАННІ І ДОСЛІДЖЕННІ ІНОЗЕМНИХ МОВ

Корпусна лінгвістика – це розділ прикладного мовознавства, що займається виявленням закономірностей функціонування мови шляхом аналізу лінгвістичних корпусів (баз даних письмових та усних аутентичних текстів) за допомогою сучасних комп'ютерних технологій.

Ресурси корпусної лінгвістики знаходять застосування у різних галузях, наприклад, для машинної обробки мовного матеріалу в комп'ютерній лінгвістиці, для створення репрезентативних колекцій творів конкретного автора або жанру в корпусній стилістиці, а також для перевірки лінгвістичних теорій та у методиці викладання іноземних мов [2; 4].

Перший великий корпус текстів на машинному носії був створений у 60-х роках ХХ ст. у Брауновському університеті (США) з

метою дослідження лінгвістичних особливостей американського варіанту англійської мови. Корпус містив майже 500 тисяч друкованих текстів загальним обсягом біля 1 млн. слів, що належали до найбільш поширених жанрів американської прози – газетні статті, рецензії, художні твори, наукові роботи, релігійна література, фантастика, біографії, гумористичні оповідання і т.д. У подальшому на основі критеріїв відбору текстів Браунівського корпусу були створені інші корпуси, зокрема його британський аналог – Ланкастерсько-Осло-Бергенський корпус, що дозволив проводити порівняльне вивчення американського і британського варіантів англійської мови. В кінці 80-х років був укладений Британський національний корпус обсягом 100 млн. слів, який був доступний через Інтернет і задав нові стандарти, за яким були створені лінгвістичні корпуси багатьох європейських мов. Наразі багатомовний корпус міжнародної організації «European Corpus Initiative (ECI)» складається з 50 корпусів різних мов, кожен обсягом від 12 тисяч до 5 млн. слів [2; 3].

Практичне застосування результатів корпусної лінгвістики можна спостерігати перш за все в галузі лексикографії. В результаті комп'ютерної обробки великих масивів тексту створюються нові словники на кшталт COBUILD (Collins Birmingham University International Language Database), Oxford, Longman, Macmillan, Webster та ін., які на основі матеріалу своїх власних, закритих для загального доступу, корпусів реальних текстів, фіксують найсучасніші мовні тенденції, частотність вживання слів, зміни у лексичному складі мови тощо, що звичайно сприяє їхньому комерційному успіху і попиту серед тих, хто вивчає англійську мову. Наприклад, база даних «Collins Corpus» нараховує 4,5 млрд. слів і містить матеріал з англійських веб-сайтів, газет, журналів, книжок, а також з радіо- і телепрограм та повсякденного мовлення, причому нові дані надходять щомісяця, тому словники постійно оновлюються, щоб надавати найактуальнішу інформацію про вживаність і сполучуваність слів [5]. Зараз вже стало звичною практикою використовувати корпуси для укладання довідкової літератури – граматик, навчальних словників та довідників як для носіїв мови, так і для тих, хто її вивчає [2, с. 107].

Загалом, корпуси як джерела емпіричних даних відіграють вагомую роль у лінгводидактиці. Слід визнати, що штучно створені приклади вживання лінгвістичних одиниць та явищ є малоефективними, оскільки вони можуть суттєво відрізнятись від їх реального функціонування у мові. Приклади, взяті з корпусів, надають більш точний та деталізований опис мовних одиниць, що у свою чергу сприяє

опануванню мови на належному рівні. Крім того, безпосередня робота студентів з «живим» мовленням лінгвістичного корпусу викликає інтерес до вивчення мови і мотивує до самостійного навчання.

Найбільш широко лінгвістичний корпус використовується для розвитку лексико-граматичних навичок в рамках проблемного підходу до навчання, коли студенти мають проаналізувати мовний матеріал, щоб отримати інформацію про правила вживання певної лексичної одиниці або граматичної структури. Такі завдання з використанням лінгвістичного корпусу можуть зокрема полягати у з'ясуванні семантики слова, особливості полісемії слів, сполучуваності, керування дієслів, вживання часових форм тощо. Звичайно, на початковому етапі викладачу потрібно навчити студентів безпосередньо принципам роботи з корпусами, а надалі контролювати їх самостійну дослідницьку діяльність з виявлення граматичних правил або мовних закономірностей і кожен раз заздалегідь перевіряти ефективність того чи іншого корпусу у вирішенні поставленого завдання [3]. Серед найвідоміших корпусів англійської мови у вільному доступі слід зазначити:

- Британський національний корпус – British National Corpus (BNC): <http://www.natcorp.ox.ac.uk/>

- Корпус сучасної американської мови – Corpus of Contemporary American English (COCA): <http://corpus.byu.edu/coca/>

- Мічиганський корпус академічної англійської мови – Michigan Corpus of Academic Spoken English (MiCASE): <http://quod.lib.umich.edu/m/micase/>

Робота з корпусом здійснюється за допомогою спеціальних пошукових систем – корпусних менеджерів – які представляють результати пошуку у вигляді конкорданса, тобто списку, в якому одиниця пошуку представлена у в контекстному оточенні з фрагментів різних текстів (горизонтальні рядки із пошуковим словом посередині називають KWIC – Key Word In Context) і у вигляді статистичних даних, таких як частота словоформ, частота лексем, граматичних категорій, особливість сполучуваності, управління і т. ін.

Процедура корпусного аналізу включає в себе три кроки: ідентифікацію мовних даних за допомогою категоріального аналізу, співвідношення мовних даних за допомогою статистичних методів та інтелектуальну інтерпретацію результатів [2, с. 20]. Лексикологічні дослідження корпусів дають змогу встановити частотність вживання лексичних одиниць мови, відносини між значеннями слів, такі як багатозначність, омонімія, синонімія і антонімія, зміни в словниковому

складі мови, а також відображення в мові соціальних, територіальних, професійних характеристик.

В разі необхідності, дослідник може самостійно укласти прагматично-орієнтовані корпуси невеликого обсягу за допомогою корпусних менеджерів третього покоління Wordsmith, MonoConc, AntConc, Xlara. Ця можливість відкриває нові перспективи у роботі з визначення ознак різних типів дискурсу та виявлення прагматичних особливостей мовної комунікації. Крім того, такі інструменти потрібні, наприклад, у розробці матеріалів для курсу іноземної мови для спеціальних цілей. За допомогою корпусної методики дослідник зможе скласти перелік ключових слів, необхідних для професійного спілкування у певній галузі, визначити найбільш вживані словосполучення, фрази, дискурсивні маркери, граматичні форми, і розробити відповідний комплекс вправ [1].

Отже, корпусна лінгвістика надає методологічний інструментарій, який можна використовувати у сучасних лінгвістичних розвідках, але який також має дидактичний потенціал для розвитку соціокультурної, прагматичної та дискурсивної складової іншомовної комунікативної компетентності.

Літературні джерела

1. Горина О. Г. Использование технологий корпусной лингвистики для развития лексических навыков студентов-регионоведов в профессионально-ориентированном общении на английском языке : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.02 / Горина Ольга Григорьевна; Моск. гос. ун-т им. М. В. Ломоносова. – Москва, 2014. - 24 с.

2. Жуковська В. В. Вступ до корпусної лінгвістики: навчальний посібник / В. В. Жуковська. – Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2013. – 142 с.

3. Сысоев П. В. Лингвистический корпус в методике обучения иностранным языкам / П. В. Сысоев // Язык и культура. 2010. №1 (9). – С. 99-111.

4. Corpus Linguistics. An International Handbook / Ludeling A., Kytö M. (eds.). Volumes 1. – Berlin & New York : Walter de Gruyter, 2008. – 776 p.

5. The Collins Corpus [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.collins.co.uk/page/The+Collins+Corpus>

ОЛЕНА МАТЮШКО

студ.

Київський національний
торговельно-економічний
університет

ТЕХНОЛОГІЇ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ ТА РОЗВИТОК САМООСВІТИ

У період зростання потреб та можливостей інформаційного суспільства існує велика кількість ідей і способів для розвитку власного кругозору та отримання нових знань і навичок.

Добре знана система академічної освіти, у наш час, не здатна задовольнити вимоги людини, що хоче розвиватися. Основними проблемами такого підходу є: застаріла інформаційна база, велика кількість теоретичного матеріалу, недостатній рівень компетенції викладачів для використання сучасних технологій, традиційний підхід до оцінки якості підготовки спеціаліста. Оновлена система освіти використовує принцип відкритих інформаційних мереж, модифікуючи відомі форми навчання за допомогою інформаційно-комунікаційних технологій [1].

Сьогодні до інноваційних технологій можна віднести використання комп'ютерних моделюючих систем, мультимедійних пристроїв, застосування ситуаційних технологій, вирішення фахових задач за допомогою комплексного використання знань з інших дисциплін. Ще однією з переваг використання технологій в навчанні є електронні форми перевірки якості знань (тестування, електронний іспит та ін.). Студент має змогу у будь-який час зв'язатися з викладачем (E-mail, Skype) і отримати консультацію з питань, що його цікавлять.

Велика кількість відомих компаній сприяє інтеграції сучасних технологій та освітніх процесів. Наприклад, спеціально для освітніх цілей компанія Гугл розробила систему Google Apps for Education - систему безкоштовних інструментів, що надає необхідні технології для освіти яка дозволяє розгорнути та підтримувати інформаційно-освітнє середовище навчального закладу.

В 2015 році в Україні створено Google Educator Group (Освітню Спільноту Google). Освітні спільноти Google (GEGs) - це об'єднання працівників сфери освіти, де вони навчаються, діляться досвідом і черпають натхнення, щоб ефективно використовувати веб-технології в навчальному процесі.

Освітні співтовариства Google відкриті для всіх: директорів та адміністраторів шкіл, викладачів, учнів та всіх тих, хто використовує продукти Google, щоб навчати інших [2].

Світові компанії також надають безкоштовне програмне забезпечення для студентів. Прикладами є такий продукт як Microsoft Office 365 для освітніх закладів - навчальні заклади, які відповідають встановленим критеріям, можуть безкоштовно отримати план Office 365 Education або оновити його до версії з розширеними функціями зі значною знижкою.

Компанія Autodesk, надає безкоштовний доступ до свого програмного забезпечення для студентів та викладачів, щоб допомогти учням підготуватись до професійної діяльності.

Компанія JetBrains, що спеціалізується на середовищах програмування, також має безкоштовні умови використання програмного забезпечення для шкіл, та вищих навчальних закладів.

Відкритий доступ до інформації у мережі інтернет, електронних бібліотек, онлайн-лекцій, веб-семінарів та інших джерел дає змогу самостійно реалізувати творчий та інтелектуальний потенціал людям різного віку, які дійсно цього прагнуть. Так стає можливим навіть віддалене безкоштовне навчання у кращих міжнародних університетах. Open University — британський університет с програмою безкоштовного навчання OpenLearn. В її рамках є курси з різних дисциплін, основний нахил яких орієнтується на гуманітарні науки. Stanford — один з лідерів у сфері сучасної профільної технічної та гуманітарної освіти у світі. Інтерактивні курси, відео- та аудіо-лекції пропонуються в рамках безкоштовної підписки через сервіс iTunes U. Крім того, є курси, доступні через платформу навчання Coursera [3].

Широкої популярності за останні роки набули різноманітні онлайн-курси. Вони надають експериментальний простір, де викладачі та розробники освітніх технологій можуть випробовувати нові педагогічні та методологічні інструменти, включаючи автоматичне оцінювання завдань, інтерактивні симулятори та освітні ігри. Для бажаючих розробити власні курси доступні вебсервіси для створення онлайн курсів. Деякі з них: Lore, Eliademy, Edubrite, Moodle, Versal, Basecamp та багато інших. Багато з розроблених дистанційних програм розміщено у вигляді відеокурсів на YouTube.

Ще у 2012 році були прогнози про те, що масові відкриті онлайн-курси цілковито змінять існуючу модель вищої освіти. Вони не здійснилися у такому глобальному масштабі, але отримали значний вплив на розвиток навчання по всьому світу. Масові онлайн-курси

надають експериментальний простір, де викладачі та розробники освітніх технологій можуть випробовувати нові педагогічні та методологічні інструменти, включаючи автоматичне оцінювання завдань, інтерактивні симулятори та освітні ігри, відкриті курси майбутнього можуть виступати у ролі мультимедійного підручника для навчання в університетах [4].

Глобалізація світових процесів, в тому числі і освітніх призводять до розвитку самоосвіти. Змінюється сама суть освіти. Протягом всього життя людина має навчатися аргументувати судження, відстоювати власну точку зору, творчо мислити, саме це і дає сучасна стратегія розвитку освітніх технологій.

Тенденція самоосвіти, безперечно, є гарною можливістю для бажаючих розвиватися, але вона не може повноцінно замінити систему вищої освіти. Високі технології стали важливим чинником для інтерактивного навчання. Саме тому необхідне удосконалення організації навчального процесу. Дистанційні технології та їх інноваційні інструменти мають інтегруватися у навчальний процес та видозмінювати його, активно впливати на зміст, методи та організаційні форми навчальної діяльності.

Таким чином сучасні тенденції Smart-освіти необхідні для підготовки фахівців, які будуть конкурентоспроможними і готовими до життя та роботи у розвиненому, інформаційно переповненому суспільстві, де головною рушійною силою буде можливість пропонування нових креативних ідей у вирішенні питань будь-якої складності.

Літературні джерела

1. Колесникова И. А. Открытое образование: перспективы, вызовы, риски, 2012 г. / И. А. Колесникова // Высшее образование в России. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://cyberleninka.ru/article/n/otkrytoe-obrazovanie-perspektivy-vyzovy-riski>
2. Learn. Share. Inspire. Empower. // Google for Education [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.google.com/landing/geg/about/>
3. OpenLearn [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.open.edu/openlearn/>
4. The Future of MOOCs By Steven Mintz, 2014 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.insidehighered.com/blogs/higher-ed-beta/future-moocs>.

ТЕТЯНА МЕЛЬНИК

д.е.н., проф.,

ОЛЕКСАНДРА РАЛКО

к.е.н., доц.,

Київський національний
торговельно-економічний
університет

КОМЕРЦІАЛІЗАЦІЯ ОСВІТИ У ВИЩІЙ ШКОЛІ: ДОСВІД ШВЕЙЦАРІЇ

Комерціалізація освіти у вищій школі є достатньо дискусійним питанням, оскільки пов'язана з фінансуванням бізнесом ВНЗ, наприклад, в обмін на право комерційного використання результатів наукової роботи співробітників університету. Так, у своєму інтерв'ю Станіслав Ніколаєнко (Екс-міністр освіти та науки України) для «Освітнього порталу» зазначає, що комерціалізація освіти призведе до знищення технічних та педагогічних спеціальностей, скороченню та знищенню фундаментальних наукових досліджень, та подальшій деградації економіки України в цілому, оскільки ВНЗ будуть готувати спеціалістів для «обслуговуючих галузей», тобто переважно легкої промисловості та туризму[1]. Безумовно, реальний сектор економіки не зацікавлений у благодійній діяльності і не буде фінансувати фундаментальні дослідження, у першу чергу, бізнес цікавлять прикладні розробки, відповідність випускників ВНЗ вимогам роботодавців з метою скорочення адаптаційного періоду працівників на першому робочому місці. Проте, в умовах високої конкуренції, негативних демографічних та економічних тенденцій, перенасичення ринку освітніх послуг та обмеження державного фінансування університети повинні навчитись отримувати додаткове фінансування від приватного сектору. Комерціалізація освіти є пріоритетом в освітній сфері, що закріплений на державному рівні.

В цілому комерціалізація освіти у вищій навчальній школі є реальною можливістю як для підвищення ефективності підготовки випускників, так і для підвищення ефективності наукової та викладацької діяльності викладачів. Оскільки, кошти отримані від прикладних розробок дозволять покращити матеріально-технічну базу університету та перенаправити кошти як на проведення теоретичних досліджень, так і на підвищення якості підготовки студентів. Співпраця з реальним сектором економіки дійсно дозволить реалізувати компетентнісний підхід при підготовці студентів.

Визнаними лідерами з питань комерціалізації освіти є США, країни ЄС та Швейцарія. Для поширення власного досвіду урядами цих країн запроваджені спеціальні міжнародні програми по співробітництву для вищих навчальних закладів Центральної та Східної Європи. Так, наприклад, для ВНЗ України діє програма наукового партнерства між Східною Європою та Швейцарією за підтримки Швейцарської національної наукової фундації та Швейцарської агенції розвитку та співробітництва, основною метою якої є обмін досвідом з питань комерціалізації освіти у вищій школі та впровадження інтерактивних методів викладання в освітній процес. Зазвичай, комерціалізація освіти в Україні, в першу чергу, пов'язується з залученням коштів приватного сектору у наукові розробки ВНЗ, таке поширене розуміння комерціалізації є вузьким. У Швейцарії, наприклад, під комерціалізацією освіти розуміється налагодження активної взаємодії між університетами та підприємствами. Наголос робиться на необхідності підготовки фахівців у різних сферах до реальних умов роботи на підприємстві. Україна також робить перші кроки у цьому напрямку, зокрема, шляхом реалізації компетентісного підходу при розробленні навчальних планів підготовки студентів. Проте, у сучасних умовах підприємства практично не приймають участь у розробці програм підготовки студентів, скоріше це реалізація вимог роботодавців до випускників очима викладацького персоналу. Підприємства приймуть участь у комерціалізації освіти тільки тоді, коли відчують або зрозуміють конкретний результат для себе. Засновуючись на цьому твердженні, ВНЗ Швейцарії виокремили ті сфери діяльності, в яких отримання результату співпраці буде швидким та зрозумілим. Так, комерціалізація освіти при підготовці студентів почалась із налагодження взаємодії під час проходження студентами виробничої практики та написання дипломних робіт. Для зацікавлення підприємств в роботі зі студентами, університети запропонували вирішити проблеми, запропоновані самими підприємствами зі супроводом представника підприємства та викладача. Так, студенти розподіляються за два роки до написання дипломної роботи по підприємствам. Студенти, що закріплені за певним підприємством працюють разом у групі. На цьому етапі підприємство їм пропонує вирішити свою конкретну проблему, тобто самостійно обирає тему майбутньої дипломної роботи студентів. Після обрання проблематики дослідження університет призначає консультантом груп викладача, що є спеціалістом в обраній проблематиці, а підприємство-представника компанії, що працює в цій

сфері. Протягом двох років студенти разом з куратором університету працюють над вирішенням «проблеми» підприємства. На протязі навчання два місяці для консультацій з групою працює спеціаліст підприємства, для якого це основна робота на цей строк. «Оплатою» за надання у розпорядження університету співробітника підприємства є його виключне право на використання результатів дипломної роботи. Такий підхід дійсно дозволив налагодити взаємодію з підприємствами, оскільки: студентами вирішуються ті проблеми на підприємстві, вирішення яких цікавить саме підприємство; отримані результати є обґрунтованими та готовими для впровадження, оскільки підприємство зацікавлене в отриманні ефективних рішень і надає всі документи та необхідні консультації; за рахунок залучення викладача та представника підприємства результати, що отримані студентами, є вагомими та реальними, оскільки в них є консультанти з досвідом, як в науковій, так і практичній діяльності. Розвиток такого співробітництва дозволив університетам активізувати роботу з підприємствами, які дійсно стали зацікавлені у співробітництві. З часом, система удосконалювалась, оцінюючи отримані результати, підприємства погодились на обрання тематики студентами, оскільки не завжди керівництво може об'єктивно оцінити ефективність власних процесів та свій потенціал. Крім того, підприємства почали додатково оплачувати виконання дипломних робіт студентами, а найкращих з них працевлаштовувати після навчання. Налагодження діалогу дозволило активніше залучити представників підприємств і до учбового процесу. Так, Швейцарія є одним з визнаних лідерів у запровадження кейс-методів у навчальний процес, до створення яких долучились представники реального сектору економіки.

Літературні джерела

1. С. Ніколаєнко Комерціалізація освіти знищить Україну. - Освітній портал. – [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.osvita.org.ua/articles/754.html>

ВІКТОРІЯ МІНЯЙЛО

к.е.н., ст. викл.

Київський національний
торговельно-економічний
університет

ДИСТАНЦІЙНЕ НАВЧАННЯ ЯК ФОРМА СУЧАСНОЇ ОСВІТИ

Розвиток інформаційно-комунікаційних технологій в економіко-соціальних сферах країни, актуалізує питання впровадження сучасних інформаційних підходів в освітню діяльність, включаючи розвиток системи дистанційного навчання, як пріоритетного напрямку розвитку сучасної освіти і науки.

Наказом Міністерства освіти і науки України від 21.01.04р. № 40 "Про затвердження Положення про дистанційне навчання" визначено мету дистанційного навчання - надання освітніх послуг шляхом застосування у навчанні сучасних інформаційно-комунікаційних технологій за певними освітніми або освітньо-кваліфікаційними рівнями відповідно до державних стандартів освіти; за програмами підготовки громадян до вступу у навчальні заклади, підготовки іноземців та підвищення кваліфікації працівників. Завданням дистанційного навчання є забезпечення громадянам можливості реалізації конституційного права на здобуття освіти та професійної кваліфікації, підвищення кваліфікації незалежно від статі, раси, національності, соціального і майнового стану, роду та характеру занять, світоглядних переконань, належності до партій, ставлення до релігії, віросповідання, стану здоров'я, місця проживання відповідно до їх здібностей.

Окрім цього, дистанційне навчання в Україні регулюється: законами України «Про освіту», «Про вищу освіту»; «Національною доктриною розвитку освіти», «Концепцією розвитку дистанційної освіти в Україні», «Національною програмою інформатизації»; наказом МОНУ «Про створення Українського центру дистанційної освіти»; указом президента «Про заходи щодо розвитку національної складової глобальної інформаційної мережі Інтернет та забезпечення широкого доступу до цієї мережі в Україні».

Дистанційне навчання реалізовується шляхом: застосування дистанційної форми як окремої форми навчання та використання технологій дистанційного навчання для забезпечення навчання в різних формах. Дистанційне навчання включає в себе дві підсистеми: дистанційне викладання та дистанційне навчання, які поєднуються між собою проведенням лекцій, семінарів, практичних занять,

лабораторних занять, консультацій, вебінарів із застосуванням Інтернету, віртуальних освітніх технологій (мультимедійні підручники, відеоконференції, контент-бібліотеки, дистанційні курси, системи комп'ютерного тестування, автоматизованого програмування технологічних процесів тощо).

Використання технологій дистанційного навчання зорієнтоване насамперед на таких суб'єктів: особи з особливими потребами; обдаровані діти та молодь, які спроможні самостійно або прискорено опанувати навчальні програми; особи, які проживають у географічно віддалених і важкодоступних до ВНЗ населених пунктах; слухачі, які за сімейними обставинами (декретна відпустка тощо) не можуть систематично відвідувати ВНЗ; громадяни України, які тимчасово або постійно проживають за кордоном.

Пропозиції щодо впровадження та поширення дистанційної освіти в навчальний процес:

1. Використовуючи дистанційні курси, студент повинен відпрацювати пропущені заняття (з різних причин), вивчивши пропущені теми дистанційно та склавши тести за цими темами.

2. Винесення окремих тем дисципліни на самостійне вивчення, якщо це передбачено робочою програмою, за допомогою системи дистанційної освіти.

3. Контроль самостійної роботи студента може здійснюватися за допомогою розробки та впровадження дистанційних курсів.

4. Наявність академічної заборгованості/академічної різниці, котра виникла з різних причин, може бути ліквідована шляхом вивчення дистанційних курсів та проходженням підсумкового контролю за відповідною дисципліною.

5. Проведення поточного (модульного) контролю за допомогою тестових завдань, котрі представлені у системі дистанційного навчання.

6. Перескладання іспиту/заліку можливе лише після проходження дистанційного навчання за цією дисципліною.

7. Студенти, насамперед, заочної форми навчання, за бажанням обирають дисципліни, які вивчатимуть поглиблено використовуючи дистанційні курси. Йдеться про синхронізацію заочної форми навчання та дистанційних курсів.

Для підвищення якості дистанційного навчання необхідно дотримуватись точності та простоти викладених матеріалів та завдань; зворотній зв'язок, комунікація з викладачем; контроль над засвоєнням слухачами одержуваних знань.

ЛАРИСА НЕТРЕБЧУК

ст. викл.

Київський національний
торговельно-економічний
університет

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ЗАВДАНЬ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ У РАМКАХ КОНЦЕПЦІЇ SMART -ОСВІТИ

Сучасне бізнес-середовище потребує висококваліфікованих фахівців, здатних не тільки відтворювати знання, а й генерувати нові ідеї та вміти приймати самостійні обґрунтовані рішення. Саме тому вже тривалий час обговорюються питання зміни концепції навчання студентів, які були б затребувані бізнесом. Одним із напрямів цієї концепції є провадження SMART-освіти.

В більшості літературних джерел термін SMART розшифровується як навчання самостійне, вмотивоване, адаптивне, збагачене ресурсами, з вбудованими технологіями (Self-directed, Motivated, Adaptive, Resource-enriched, Technology embedded) [1]. Крім того, SMART-освіта припускає наявність великої кількості джерел інформації, вимагає не надавати готові знання, а створювати умови для придбання молоддю власного досвіду і навичок [2].

Як бачимо, з цього випливає важливість самонавчання студентів, а щоб воно дійсно стало ефективним, вагомого значення набуває якість формування завдань для самостійної роботи. Це потребує від викладачів розробки якісних завдань, направлених на:

- індивідуальну роботу кожного студента (для унеможливлення плагіату);
- необхідність поєднання знань, здобутих у різних навчальних дисциплінах (для забезпечення комплексності вмінь і навичок);
- вміння здобувати інформацію (для формування навичок швидкого знаходження потрібної актуалізованої інформації, однак з відсіюванням зайвої);
- отримання рішень, що базуються на самостійній обробці всієї доступної інформації, та адаптованих до конкретних потреб.

Для дотримання зазначених принципів доцільним, на нашу думку, було б використання наступних видів завдань для самостійної роботи (які апробовані під час навчання студентів за спеціальністю «Банківська справа» в КНТЕУ):

1. Отримання відповідей студентів на «надіслані» їм листи. Суть завдання полягає у написанні листа від імені банку з пропозицією придбати акції, відкрити депозит, оформити картку тощо. При цьому, в листі зумисне робиться декілька завуальованих помилок, якщо студент їх знайшов, він отримує відповідну кількість балів. Такого роду завдання виробляє у студентів навички критичного мислення, не сприйняття «на віру» будь-якої інформації (формує звичку обов'язкового ґрунтовного прочитання документації та вміння відмовлятися від нав'язливої пропозиції майбутніх бізнес-партнерів).

2. Формування буклету щодо захисту прав споживачів фінансових послуг та його розповсюдження. Суть завдання полягає у формуванні буклету, в якому зазначені основні проблемні ситуації, що виникають, приміром, при користуванні платіжними картками та шляхи їх вирішення. Для вирішення завдання студент повинен мати ґрунтовні знання як з економічних питань, так і з правових. Це потребує критичного прочитання всіх нормативних та законодавчих актів (тобто вчить студентів не читати акт «по діагоналі»), а також вироблення власного рішення і опис механізму уникнення проблемної ситуації (готового розв'язку ситуації знайти майже неможливо). Крім того, складаючи такий буклет студент розуміє, що його прочитає багато людей і при виявленні помилок він (студент) буде мати певні негативні наслідки, а це сприяє формуванню навички відповідального ставлення до завдань. Ще одним аспектом є те, що студент відчуває важливість такої роботи (саме від його порад залежить чи зможе споживач захистити свої права чи уникнути шахрайства). Проте, слід зазначити, що подібне завдання потребує все ж групової роботи.

3. Отримання обґрунтованих відповідей на питання, пов'язані з практикою діяльності суб'єктів господарювання. Суть завдання полягає у практичному дослідженні досвіду банків щодо надання конкретної послуги та виборі найбільш оптимального варіанту. Наприклад, «Я збираюсь їхати до Китаю, чи можу я розплатитись там картою X, емітованою українським банком?». Це потребує отримання інформації як по телефону чи Інтернету, так і безпосередньо в банку. Крім того, коли студент отримує цілком практичне завдання, зацікавленість в його виконанні суттєво зростає.

Літературні джерела

1. Корсунська Л.М. Корейська концепція SMART-освіти: загальне навчання, цифрові підручники і SMART-школи [Електронний

ресурс]. - Режим доступу: irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe.

2. Семеніхіна О.В. Нові парадигми у сфері освіти в умовах переходу до SMART-суспільства // Науковий вісник Донбасу, 2013 [Електронний ресурс]. - Режим доступу: irbis-nbuv.gov.ua.

ОЛЕГ ПАПКА

к.е.н., ст.викл.

Львівський інститут економіки
і туризму

SMART-ПІДРУЧНИК: НОВИЙ РІВЕНЬ ВЗАЄМОДІЇ ЗІ СТУДЕНТОМ

Особливе місце серед сучасних електронних засобів навчання посідає підручник, зокрема його електронний варіант. Використання електронних підручників у навчальному процесі дозволяє студентові не лише отримувати розширену інформацію з навчальної дисципліни, але й змінює саму форму отримання та засвоєння цієї інформації. Завдяки інтеграції елементів інтерактивності електронний підручник здатен перетворитися зі звичайного джерела інформації на повноцінного наставника.

За рівнем інтерактивності та глибиною взаємодії зі студентом сучасні електронні підручники можна умовно розділити на декілька категорій.

Найпростішим варіантом електронного підручника безумовно можна вважати оцифрований підручник – точну цифрову копію друкованого підручника, що містить текст та графіку. Даний тип підручника не має жодних переваг над друкованим, окрім можливості зберігання великої кількості таких підручників в одному невеликому пристрої. Такі підручники зазвичай створюються в форматі PDF, або в одному з форматів електронних книг. Рівень інтерактивності таких підручників залежить від апаратного та програмного забезпечення, яке використовується для відтворення контенту. Для прикладу, деякі формати дозволяють студенту додавати закладки і коментарі до матеріалу.

Технологічно більш просунутим в порівнянні з оцифрованим підручником є мультимедійний підручник. Такий електронний підручник окрім тексту та графіки може містити відео- та аудіоконтент, а також забезпечувати підтримку запитань та відповідей на базовому

рівні. Завдяки відносній простоті реалізації та модернізації саме такий формат електронного підручника впродовж багатьох років залишається найпоширенішим в освітньому середовищі.

Останнім часом все більшої популярності набирають інтерактивні підручники. Інтерактивний підручник зазвичай містить всі елементи мультимедійного підручника, проте відрізняється від нього як технологіями створення, так і способами подачі навчального матеріалу. Основною перевагою даного виду електронного підручника є інтеграція в контент інтерактивних елементів – тестів, ігор, моделювання, анімації та інших динамічних конструкцій. Такий підручник здатен також запам'ятовувати результати студента протягом навчального курсу.

На якісно новий рівень виводить електронний підручник видавництво McGraw-Hill, роблячи його справді розумним. Цифровий підручник SmartBook розповсюджується у вигляді додатку для персональних комп'ютерів та мобільних пристроїв і покликаний змінити уявлення про електронний підручник, пропонуючи студентам технологію «адаптивного навчального досвіду», яка працює як віртуальний наставник, що постійно моніторить процес вивчення матеріалу і зосереджує увагу студента на певній інформації.

Робота зі smart-підручником відбувається в чотири етапи: попереднє ознайомлення, вивчення матеріалу, практика та «перезарядження знань». Спочатку студент ознайомлюється з матеріалом певного розділу та проходить попереднє тестування, на основі якого smart-підручник «приспосовується» до студента та пропонує йому для вивчення необхідний навчальний матеріал. В подальшому smart-підручник продовжує відслідковувати прогрес студента та пропонує найкращі шляхи для засвоєння навчального матеріалу. Подібно до справжнього викладача, smart-підручник, спираючись на досвід роботи з конкретним студентом та іншими студентами, здатен передбачити, який матеріал студент може забути з часом і як швидко це станеться. Знаючи це SmartBook пропонує студенту «перезарядити знання», допомагаючи йому ще раз переглянути та краще засвоїти певний матеріал.

Ще однією перевагою даної технології є постійне вдосконалення додатку SmartBook його авторами, яке базується на досвіді використання студентами smart-підручника.

В світлі стрімкого розвитку систем штучного інтелекту та хмарних технологій smart-підручники можуть вже в найближчому майбутньому отримати нові функції, набути нових форм та стати ще розумнішими.

Літературні джерела

1. McGraw-Hill Education [Електронний ресурс]. – Режим доступу:
<https://www.mheducation.com/highered/platforms/smartbook.html>.

НАТАЛІЯ ПРУС

к.е.н., доц.

Київський національний
торговельно-економічний
університет

ПЕРЕВАГИ ВИКОРИСТАННЯ ВЕБ-КВЕСТІВ В НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ

Сучасні вимоги до якості освітньої діяльності вищих навчальних закладів та інформатизація суспільства вимагають всебічного і різнопланового використання інформаційних технологій у процесі підготовки майбутніх фахівців.

Однією з таких технологій є Веб-квест (Web-Quest). Веб-квест технологія була запропонована у 1995 році науковцями університету Сан-Дієго і рекомендована для застосування у навчальному процесі. У вітчизняних вищих навчальних закладів Веб-квест почав активно використовуватися тільки останнім часом. У перекладі з англійської мови термін web означає мережа (наприклад, Інтернет-мережа), а quest – пошук – тривалий цілеспрямований пошук, який може бути пов'язаний з прикладами або грою; термін також означає одну з різновидів комп'ютерних ігор. Тобто, Веб-квест – це цілеспрямований пошук необхідної інформації в деякій мережі (мережі Інтернет)

Застосування Веб-квест технологій у навчальному процесі має певні переваги. По-перше, дозволяє організувати індивідуальну, парну або групову діяльність студентів, що забезпечує оволодіння знаннями з певної дисципліни, а також уміннями, навичками і досвідом використання різноманітних Інтернет-технологій, а саме: ефективного пошуку інформації в мережі; опрацювання великої кількості інформації різних видів (аналіз, оцінка); колективного створення інформаційного продукту.

Окрім отримання базових знань студенти вдосконалюють навички пошуку та обробки інформації, опановують й постійно вдосконалюють вміння й навички з сумісного створення інформаційних ресурсів.

По-друге, тематика Веб-квестів може бути найрізноманітнішою, проблемні завдання можуть відрізнятися ступенем складності. Результати виконання Веб-квесту, в залежності від досліджуваного матеріалу, можуть бути представлені у вигляді усного виступу, комп'ютерної презентації, есе, Веб-сторінки і т.п. Можливість самостійно обирати технології представлення інформації розвивають креативність, творчість та дозволяють опанувати програмні засоби, що не передбаченні навчальними програмами з дисциплін стосовно інформаційних технологій. Сітьове спілкування спрямовує студентів на пошук, обговорення навчальної та наукової інформації, на консультування й сумісну роботу в команді. Все це дозволяє студентам підвищити рівень знань з дисциплін, що вивчаються, а також познайомитися з організацією навчальної діяльності в умовах інформаційних технологій та отримати практичні навички з виконання цієї діяльності.

Результатом виконання роботи у вигляді Веб-квесту є також розвинення навичок мислення майбутнього фахівця, а саме: здатність до аналізу, синтезу, порівняння, узагальнення інформації, здатність до складання класифікацій, таблиць-порівнянь, формулювання умовиводів, аналізу помилок, побудови системи доказів, абстракції, аналізу й оцінки перспективи, прогнозування тощо.

Таким чином, завдяки технології Веб-квесту простежуються зміни, що відповідають концепції нової парадигми організації освітнього середовища:

- процес навчання орієнтовано на самостійність студента;
- функції викладача трансформуються у функції тьютора, фасилітатора;

- збільшується час спілкування з викладачем;
- здійснюється розвиток мислення та перехід від пасивного отримання знань до діяльності;

- інформаційно-навчальне середовище перетворюється у відкриту систему, що постійно збагачується новими джерелами інформаціями, можливостями обробки, зберігання та представлення;

- інформаційні технології більш активно залучаються до навчального процесу [1].

Таким чином, впровадження Веб-квестів в процес підготовки майбутніх фахівців, дозволяє їм набути навичок щодо самостійного аналізу і вибору адекватних дій в певній проблемній ситуації, та сприяє підвищенню якості освітньої діяльності вищих навчальних закладів в цілому.

Літературні джерела

1. Цодікова Н. Веб-квест як форма організації самостійної роботи студентів: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.rusnauka.com/17_AVSN_2012/Pedagogica/2_112539.doc.htm

ВОЛОДИМИР РАССАМАКІН

к.т.н., доц.

ТЕТЯНА МЕДИНСЬКА

аспірант

Київський національний
торговельно-економічний
університет

ЕЛЕКТРОННИЙ КОНТЕНТ ОСВІТНІХ SMART-ТЕХНОЛОГІЙ

Smart, як властивість, що дозволяє моментально адаптувати об'єкт або процес до змін у навколишньому середовищі, стає найбільш затребуваним в сучасному соціальному розвитку і особливо в освіті. Формування нової концепції смарт-освіти ґрунтується на досягненнях інформаційних і комунікаційних технологій, що дозволяють досягти нових економічних і соціальних ефектів в системі освіти і отримати нову ефективність.

Передумовами до розробки концепції смарт-освіти поряд з економічними і соціальними є технологічні чинники, що забезпечують нові засоби і технології для навчання в сучасному інформаційно-телекомунікаційному середовищі.

Електронне навчання (e-learning) вирішує ряд завдань, пов'язаних з адаптацією освітньої системи і навчальних закладів до нових змін, що відбулися, такі як дистанційне навчання, індивідуальні траєкторії навчання та ін. Електронне навчання, як засіб ведення навчального процесу, має бути використано в формуванні смарт-освіти.

Електронне навчання (e-learning) - це передача знань і управління процесом навчання за допомогою нових інформаційних і телекомунікаційних технологій. В процесі електронного навчання використовуються інтерактивні електронні засоби доставки інформації, переважно Інтернет і корпоративні мережі компаній. Система електронного навчання включає в собі програмне і апаратне

рішення і передбачає наявність спеціальної бази даних, де міститься навчальний контент і системи моніторингу навчання.

E-Learning побудоване на принципі «docendo discimus»: «вчуся лише тоді, коли сам вчу». Даний принцип стимулює розвиток здібностей студентів до самостійного навчання і підвищує їх інтерес до дисциплін, що вивчаються. Електронне навчання забезпечує регулярний і систематичний контроль за результатами навчання.

Загалом система електронного навчання складається з трьох стандартних модулів:

1. Системи управління навчанням (LMS - learning management system).
2. Навчального контенту (електронних курсів).
3. Авторських засобів (authoring tools).[1]

Learning management system (LMS), система управління навчанням або система дистанційного навчання – це система управління навчальною діяльністю, яка використовується для розробки, управління та поширення навчальних онлайн-матеріалів із забезпеченням спільного доступу [2]. Серед багатьох відомих LMS можна виділити такі найбільш популярні як iSpring Online, Blackboard Learning System, Moodle та Sakai Project. З одного боку LMS служить оболонкою доступу користувачів до змісту навчальних програм і курсів, з іншого боку вона дозволяє адміністратору навчання здійснювати оперативний контроль над процесом навчання всієї організації в цілому.

Масові відкриті онлайн-курси (MOOC, Massive Open Online Courses) - це безкоштовні дистанційно організовані курси з продуманою програмою, проміжними завданнями, тестами і підсумковою атестацією, зазвичай обмежені за часом. Головною метою MOOC є - доступна і якісна освіта, тому вони користуються великим попитом і їх кількість постійно збільшується. В Україні перші МВОК з'явилися в 2013 році, а з 2014 р. почали працювати такі відомі проекти як EdEra та “Prometheus”. На цих платформах розміщуються масові відкриті онлайн-курси викладачів найкращих ВНЗ України і всі охочі можуть безкоштовно пройти обраний курс.

Авторські засоби (authoring tools) - засоби розробки навчального контенту. З їх допомогою створюються навчальні матеріали: електронні підручники, презентації, симулятори, відеотренінги, тести, які потім розміщуються в базі даних системи управління навчанням (LMS). Серед різновиду авторських засобів можна виділити редактори навчальних курсів, засоби для створення презентацій, тестів, анкет,

засоби для захоплення зображення з монітора, засоби для проведення онлайн семінарів.

З електронним та дистанційним навчанням тісно пов'язане *мобільне навчання (Mobile learning, m-learning)*, відмінністю якого є використання мобільних пристроїв [2]. Мобільне навчання посилює перехід від традиційного, орієнтованого на викладача навчання, до особистісно-орієнтованого навчання. Доступ до освітнього контенту в будь-який час і в будь-якому місці створює умови для формального та неформального навчання, як в аудиторії, так і поза нею.

Використовуючи різні портативні пристрої, студенти спілкуються, обговорюють різні питання, проявляють творчі здібності. Наприклад, за допомогою мобільних телефонів студенти можуть створювати освітні ресурси, такі як відео, аудіо, фотографії, презентації, діаграми і розміщувати їх для спільного використання.

Смарт-технології поступово інтегруються в освітній процес і, завдяки своїй доступності, мобільності, і простоті використання, стають звичними і природними засобами навчання. Саме впровадження цих технологій в сферу освіти веде за собою перехід від старої схеми репродуктивної передачі знань до нової, креативної форми навчання, створення стійкої мотивації студентів до отримання знань, а також пошук нових форм та інструментів освоєння цих знань за допомогою творчих рішень.

Літературні джерела

1. Н. В. Днепровская, Е. А. Янковская, И. В. Шевцова. Понятийные основы концепции смарт-образования: стаття / Открытое образование - 2015 . - №6 - с. 43-51.
2. Вікіпедія [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org>.
3. В. П. Тихомиров, Н. А. Тихомирова Smart-education: новый подход к развитию образования. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.elearningpro.ru/forum/topics/smart-education>.
4. Н. А. Дмитриевская Smart-образование. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.mesi.ru/upload/events/presentations>.
5. С. В. Абламейко, В. В. Казаченок, П. А. Мандрик. Современные информационные технологии в образовании.

СВІТЛАНА РЗАЄВА

к.т.н., доцент

АННА ДАВІДОВА

студ.

Київський національний
торговельно-економічний
університет

ХМАРНІ ТЕХНОЛОГІЇ У SMART-ОСВІТІ

У час стрімкого розвитку інформаційно-комунікаційних технологій та активного впровадження їх у всі сфери життєдіяльності людини, у тому числі в освіту. Вищі навчальні заклади шукають кращий і більш рентабельний спосіб реалізації ІТ-послуг, без обтяжливих витрат на обслуговування і модернізацію. Як і підприємства, так і вищі навчальні заклади хочуть реагувати швидше на нові можливості, реалізувати весь потенціал своїх даних, щоб краще інформувати майбутні стратегічні рішення.

Коли щоразу науковці та педагоги говорять про потребу модернізації та інформатизації освіти, то ефективним засобом досягнення цих цілей є впровадження «хмарних технологій» у навчальний процес. Хмарні технології найбільше потрібні для університету, адже основна частина студентів проживають у гуртожитку, куди вони вже їдуть зі своїми гаджетами.

«Хмара» – це розташування в Інтернеті, де можна зберігати різну інформацію, наприклад фотографії, музику, документи та відео (практично будь-які файли), а потім легко отримувати до нього доступ з комп'ютеру, телефону, телевізору чи іншого пристрою з підключенням до Інтернету.

«Хмарні обчислення» – це модель забезпечення повсюдного та зручного доступу до спільного пулу обчислювальних ресурсів через мережу Інтернет, і які можуть бути оперативно надані з мінімальними затратами та зверненнями до провайдера.

«Хмарна технологія» – технологія, яка надає користувачам Інтернету доступ до комп'ютерних ресурсів сервера і використання програмного забезпечення як онлайн-сервіса, тобто якщо, є підключення до Інтернету то можна виконувати складні обчислення, опрацьовувати дані використовуючи потужності віддаленого сервера.

Хмарні технології в навчанні надають ряд переваг:

- економія засобів на придбання програмного забезпечення (використання технології Office Web Apps (Office онлайн));

- зниження потреби в спеціалізованих приміщеннях, економія коштів на утримання технічних фахівців;

- економія дискового простору – всі дані зберігаються в мережі;

- антивірусна, безрекламна, антихакерська безпека та відкритість освітнього середовища для викладачів і студентів.

- зручність і універсальність доступу забезпечується широкою доступністю послуг, підтримкою різного класу термінальних пристроїв (персональних комп'ютерів, мобільних телефонів, інтернет-планшетів);

- забезпечення захисту даних від втрат та виконання багатьох видів навчальної діяльності, контролю і оцінювання, тестування он-лайн, відкритості освітнього середовища

До недоліків можна віднести:

- хмарна послуга надається завжди якоюсь компанією, відповідно, збереження даних користувача залежить від цієї компанії;

- поява хмарних монополістів;

- необхідність завжди бути в мережі для роботи;

- існують певні проблеми з боку безпеки, коли хмарні провайдери можуть роками зберігати важливу інформацію на своїх серверах, а кібер-злочинці – перехоплювати інформацію

Вже майже 70% вищих навчальних закладів в Північній Америці перейшли (або знаходяться в процесі переходу) своїх електронних систем в хмару. Близько 50% взяли хмарну систему для спільної роботи, щоб поліпшити обмін інформацією для університетського містечка.

Останні дослідження показали, що в Україні більше 30% українських організацій будуть використовувати хмарні технології вже через найближчі роки. Такий прогноз зробили партнери компанії «Майкрософт України» в ході опитування, проведеного під час партнерської конференції компанії 17 жовтня. При цьому більше половини з них вважає, що до 2019 року частка компаній в Україні, які будуть використовувати хмарні рішення, буде ще вищою — 40% і більше. У той же час партнери відзначають, що клієнтів найбільше турбують питання безпеки даних в «хмарі» — це підкреслили майже 90% опитаних. За оцінками світових компаній, хмарні технології визначають розвиток ІТ-індустрії в найближчі 5-8 років і 80% зростання світового ринку ІТ буде припадати саме на частку «хмар».

З огляду на вищезазначені переваги технологій хмарних обчислень у навчально-виховному процесі освітнього закладу можемо зазначити, що формування саме хмарно-орієнтованого освітнього

середовища найбільш позитивно вплине на організацію навчально-виховного процесу в освітньому закладі, створить оптимальні умови для підвищення мотивації студентів до їх навчально-дослідницької діяльності.

Літературні джерела

1. Іващенко М.В. Особливості підвищення ІКТ-компетентності студентів педагогічних вищих навчальних закладів засобами веб-технологій / М.В. Іващенко, Т.Б. Бикова Наукові записки РДГУ 2016. – Випуск 13(56); Частина II. – С. 89-92.

2. Інтернет-ресурс: <http://infosvit.if.ua/hmarni-tehnolohiji-v-navchanni/>

АНДРІЙ РОСКЛАДКА

д.е.н., проф.,

ІРИНА МОРОЗ

к.е.н., ст. викл.

Київський національний
торговельно-економічний
університет

КРИТЕРІЙ ВИМІРНОСТІ ПРОЦЕСІВ ЯК ОСНОВА SMART-ТЕХНОЛОГІЙ У ВИЩОМУ НАВЧАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ

Для інноваційного ВНЗ серйозною проблемою є проблема кількісного оцінювання показників процесів діяльності. Наприклад, показники наукової діяльності окрім числових характеристик (кількість аспірантів та докторантів, кількість статей, що вийшли за поточний рік, кількість друкованих аркушів наукової праці) мають значну кількість суттєвих якісних характеристик (наукова новизна, актуальність досліджень, рівень впровадження результатів наукової роботи, їх практична значущість тощо).

Ще один з численних прикладів – процес інформаційного забезпечення діяльності вищого навчального закладу. Показники процесу інформаційного забезпечення – це матеріальна база інформаційного забезпечення, технічні параметри інформаційних ресурсів, кошторис з інформаційного забезпечення тощо. До показників продукту слід віднести різні види програмного забезпечення, розробленого з використанням інформаційних ресурсів ВНЗ, а характеристикою послуги можуть виступати, наприклад,

показники обслуговування інформаційних ресурсів. Клієнтами процесу інформаційного забезпечення є внутрішні (науково-педагогічні працівники, співробітники, студенти) та зовнішні (роботодавці, замовники наукових розробок) споживачі послуг. Як правило, показники задоволеності споживачів процесу інформаційного забезпечення виражаються якісними характеристиками.

Лідерами у впровадженні передових управлінських концепцій сучасного менеджменту є, в основному, виробничі підприємства. Нажаль, наукові та освітні установи і, зокрема, вищі навчальні заклади залишилися поза увагою провідних фахівців з процесного менеджменту. На нашу думку, це викликано некомерційним статусом ВНЗ, який для багатьох процесів не дозволяє оцінити їх результативність у грошовому вираженні, а також великою кількістю якісних показників процесів та складністю їх оцінювання у кількісному еквіваленті.

Проблема кількісного вираження якісних показників відома досить давно і покладена в основу кваліметрії [1] – науки про методологію та проблематику кількісного оцінювання якості (або окремих її властивостей) об'єктів довільної природи: живих та неживих; штучних та природних; матеріальних та ідеальних; продуктів праці та продуктів природи; предметів, явищ, процесів тощо.

Проблема вимірності параметрів стоїть актуально і сьогодні. Про це свідчать усі офіційні та неофіційні стандарти, які ґрунтуються на процесному підході. В основу однієї з найбільш відомих технологій постановки цілей та задач *SMART* [2] представлено п'ять найбільш важливих характеристик цілей процесів:

- (*S*) *Specific* (Конкретність);
- (*M*) *Measurable* (Вимірність);
- (*A*) *Achievable* (Досяжність);
- (*R*) *Relevant* (Насущність);
- (*T*) *Time bound* (Визначеність у часі).

В описі цієї технології зазначається, що на практиці серед усіх п'яти характеристик критерій вимірності є найбільш важливим і найбільш складним в техніці *SMART*.

У стандарті управління за цілями *MBO* [3] також визначено, що можливість вимірювання ступеня досягнення мети є однією з ключових вимог до постановки задач процесного управління.

Міжнародний стандарт якості *ISO 9001:2015* містить цілу низку актуальних вимог, що включають в себе потребу у вимірюванні

параметрів процесів. Так, у розділі 4 «Системи менеджменту якості» зазначається: «Організація повинна здійснювати моніторинг, вимірювати та аналізувати процеси, необхідні для системи менеджменту якості». Розділ 5 «Відповідальність керівництва» зазначає: «Вхідні дані для аналізу з боку керівництва повинні включати інформацію про показники функціонування процесів і відповідності продукції». Нарешті, стандарт *ISO 9001:2015* містить окремий восьмий розділ «Вимірювання, аналізування та поліпшування», присвячений настановам з вимірювання процесів системи менеджменту якості, аналізу результатів вимірювання процесів та прийняття рішень з корегувальних і попереджувальних дій, направлених на постійне поліпшування результатів процесів діяльності компанії.

Таким чином, система управління процесами ВНЗ повинна реалізовувати стандартний алгоритм управління, який включає в себе:

- вимірювання значень поточних параметрів об'єкту управління;
- порівняння поточних значень із заданими цільовими значеннями;
- вимірювання відхилень поточних значень від цільових;
- вплив на об'єкт управління з метою зменшення відхилень.

Згідно зі стандартом *ISO 9000:2015*, вимірювання – це сукупність операцій для встановлення значення величини. У цьому випадку під результатом вимірювання можна розуміти не тільки результат вимірювання, отриманого за допомогою вимірювального обладнання, але й результат розрахунку за математичними формулами та результат оцінки, причому й такий, який виражений у вигляді балів або значень лінгвістичних змінних.

Таким чином, вимірністю процесу можна вважати наявність можливості перевірки, контролю або оцінки досягнення мети процесу. Мета довільного процесу може бути оцінена одним з двох способів:

- 1) самим фактом досягнення мети процесу як деякої події, що повинна здійснитися протягом певного проміжку часу;
- 2) значенням деякого параметра (показника) мети процесу.

Оцінка першої групи являє собою елемент двійкової множини $\{0, 1\}$ або $\{\text{true}, \text{false}\}$. Оцінки другої групи значно складніші у використанні. Тут все залежить від можливості об'єктивного вимірювання параметрів процесів. Якщо така можливість існує, то відбувається звичайна реєстрація значення параметру та його запис у відповідних документах досліджуваного процесу. Якщо ж параметр процесу можна оцінити лише суб'єктивно, то, як правило, звертаються до кваліфікованих експертів і намагаються шляхом подальшої обробки експертних оцінок максимально знизити рівень суб'єктивності оцінки.

Літературні джерела

1. Азгальдов Г. Г., Костин А. В., Садовов В. В. Квалиметрия: первоначальные сведения. М.: Высшая школа, 2010. – 143 с.
2. Bogue R. Use S.M.A.R.T. goals to launch management by objectives plan [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.techrepublic.com/article/use-smart-goals-to-launch-management-by-objectives-plan/>
3. Друкер П. Ф. Практика менеджмента / П. Ф. Друкер. – М.: «Вильямс», 2007. – 400 с.

СВІТЛАНА САЛЬНИКОВА

к.н.фіз.вих, асистент

ОЛЕКСАНДР ГУРЕНКО

ст. викладач

Вінницький торговельно-
економічний інститут КНТЕУ

ПЕРСПЕКТИВИ ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ У ВНЗ

Одними із завдань курсу фізичного виховання в системі вищих навчальних закладів України, з одного боку, виступають збереження й зміцнення здоров'я студентів, сприяння правильному формуванню і всебічному розвитку організму, підтримка фізичної і розумової працездатності, вдосконалення спортивної майстерності студентів, які активно займаються спортом; з іншого – виховання у студентів мотивації до систематичних занять фізичною культурою і спортом.

Як показала практика, традиційний підхід до використання професійних засобів і методів в системі фізичного виховання студентів ВНЗ через свою недосконалість втратив актуальність і виявився певною мірою неефективним.

Отримання бажаного результату можливе через впровадження в навчальний процес ВНЗ інноваційних технологій фізичного виховання.

Дослідження науковців в галузі фізичного виховання, реабілітації, рекреації та валеології дозволяють стверджувати, що використання інноваційних технологій фізичного виховання в умовах сучасного вищого навчального закладу – це невід'ємна частина процесу еволюції суспільної науки.

Аналіз науково-педагогічної літератури свідчить про те, що формування потреби в здоровому способі життя відбувається завдяки використанню різноманітних засобів фізичної культури і спорту за умови активної участі особистості в фізкультурній діяльності, що викликає позитивні емоційні переживання.

Отримані відомості спеціальної наукової літератури переконливо свідчать про те, що формування здорових звичок відбувається як наслідок цілеспрямованої виховної роботи і не є автоматичним результатом тієї чи іншої діяльності.

Результати досліджень, проведених доктором наук з фізичного виховання і спорту Л.П. Пилипей, засвідчили, що фізична культура і спорт займають значне місце поряд із іншими видами дозвілля студентів. Автор вказує, що 22 % з числа опитаних юнаків та дівчат виявили бажання займатись плаванням; сучасними видами спорту – 20 %; аеробікою – 17 %; прикладними видами і футболом – по 12 %; волейболом – 9 %; баскетболом – 7 %; настільним тенісом – 5 %; легкою атлетикою – 3 %; карате – 2 %; дзю-до – 2 %; рештою видів спорту – 1 %. Однак, серед всіх респондентів фізкультурою і спортом займаються тільки 38,4 %. Науковцями також встановлено ряд причин такої невідповідності, серед яких відсутність умов та інвентарю за місцем проживання становить 69,1 %; відсутність знань з методики самостійних занять – 81,3 %; відсутність вільного часу – 64 %. З урахуванням існуючих програм і побажань студентів розроблено реальну гнучку програму професійно-прикладної фізичної підготовки, впровадження якої сприяло покращенню мотивації до занять.

Результати досліджень, проведених вітчизняними науковцями Ю.М. Фурманом та В.О. Оніщук, свідчать про успішне застосування методики ендогенно-гіпоксичного дихання в комплексі з фізичними вправами, що позначилося на покращенні функціонального стану хворих на бронхіальну астму студентів.

О.Ю. Фанигіною розроблено новітній комплекс організаційно-педагогічних умов фізичного виховання студенток з використанням засобів аквааеробіки в навчальному процесі вищих навчальних закладів, який включає: мотиваційні чинники, засоби і методи контролю, нормативи фізичної підготовленості, алгоритми розробки програм занять.

Р.А. Самохою розроблено зміст інноваційних технологій фізичного виховання, які передбачали застосування під час занять форм, методів і засобів відроджених національних видів фізичного гартування. Ефективність такого нововведення забезпечувалася

впровадженням у виховну діяльність студентської молоді народних традицій; застосуванням у навчально-виховному процесі засобів фізичного виховання з козацької системи підготовки; формуванням у студентів системи знань про здоров'я, здоровий спосіб життя та рухову активність у процесі обов'язкових, секційних та самостійних занять за місцем їхнього проживання.

За результатами власних досліджень, Т.В. Колтушовою теоретично обґрунтовано, експериментально апробовано та доведено ефективність методики вторинної профілактики порушень рухової функції хребта в період ремісії у студентів. Автором розроблена профілактична програма «школи оздоровлення хребта» (теоретико-практичних, як організованих, так і самостійних занять фізичною культурою, спрямованих на підвищення рівня знань, інформованості та практичних навичок про заходи щодо зниження загострень наявних порушень і поліпшення якості життя студентів).

Одним із напрямків сучасної системи освіти є мотивація студентів до самостійної творчої діяльності. У фізичному вихованні такою формою діяльності є фізичне самовиховання. Залучення студентської молоді до самостійних занять фізичною культурою передбачає спільну активну діяльність педагога і студента.

Теоретичний аналіз спеціальної літератури, а також проведені анкетування студентів дозволили А.І. Підлісному розробити організаційно-методичні умови реалізації самоконтролю фізичної підготовленості студентів, як фактора підвищення мотивації до фізичного самовдосконалення.

С.А. Романченко розроблено спеціальну програму з корекції статури студенток, що включає засоби і методи тренування з урахуванням соматотипу на основі використання комп'ютерних технологій.

Отже, цілеспрямоване впровадження в навчальний процес ВНЗ інноваційних технологій фізичного виховання сприяють всебічному розвитку студентської молоді, формуванню здорового способу життя через виховання у студентів мотивації до систематичних занять фізичною культурою і спортом.

РАДМІЛА СЕГОЛ

к.н.соц.ком., доц.

Видавничо-поліграфічний інститут
Національний технічний
університет України «КПІ
ім. Ігоря Сікорського»

ЗМІШАНЕ НАВЧАННЯ: ПЛОТНИЙ ПРОЕКТ ВПРОВАДЖЕННЯ В УКРАЇНІ

Сучасні тенденції у світовому освітньому процесі та ринок праці фахівців диктують нові вимоги до якості кадрів та вимагають впровадження новітніх технологій в навчальний процес. Процесами в усіх матеріальних, технічних та духовних напрямках керують інформаційні технології нової доби розвитку суспільства – штучний інтелект, заснований на використанні нейронних мереж, віртуальна реальність, онлайн-технології різного спрямування та гатунку тощо.

Змішане навчання передбачає використання загальнонавчаних викладацьких практик (лекції, аудиторні практичні заняття, семінарські заняття, майстер-класи тощо) у поєднанні із цифровою складовою – використання інформаційних технологій для автоматизації процесу тестування, виконання домашніх завдань, перегляду лекційного матеріалу тощо. На сучасному етапі змішане навчання передбачає перенесення лекційного матеріалу в його класичному викладі інформаційної лекції в онлайн за допомогою створення відеолекції та розміщення її на відповідній платформі [2]. Аудиторні заняття перетворюють на проблемо-орієнтовані лекції, протягом яких викладач може пояснити незрозумілі моменти із онлайн-матеріалу та на більш складних прикладах подати додатковий матеріал, обговорити його із студентами.

Мета впровадження змішаного навчання в українських ВНЗ – підвищення якості освітнього рівня випускників й оптимізація навчального процесу із поступовим приведенням його до сучасних світових стандартів.

Головні завдання проекту:

покращити якість навчання;

частково компенсувати нестачу кваліфікованих викладачів;

підвищити рівень упізнання та покращити імідж брендів українських ВНЗ;

забезпечити реалізацію права студентів на обрання дисциплін вільного вибору, передбачену Законом України «Про вищу освіту» [1].

Пілотний проект впровадження змішаного навчання в вищих навчальних закладах України було запущено у вересні 2016 року. Ініціаторами запуску стали ініціативні викладачі провідних вишів та перша українська платформа масових онлайн-курсів «Prometheus». Проект запущено в чотирьох провідних ВНЗ України – у Національному технічному університеті України «Київський політехнічний інститут ім. Ігоря Сікорського», Національному університеті «Львівська політехніка», Львівському національному університеті імені Івана Франка, Українському католицькому університеті.

У Національному технічному університеті України «Київський політехнічний інститут ім. Ігоря Сікорського» змішане навчання реалізується на чотирьох факультетах із використанням українському перекладу легендарного Гарвардського курсу «Основи програмування» CS50, розміщеного на платформі «Prometheus», замість курсів з інформатики та суміжних дисциплін. Проект одночасно реалізується на молодших курсах в межах бакалаврату для студентів, які вивчають програмування профільно, та на старших курсах в межах магістерської програми для студентів базових інженерних спеціальностей. Окрім того, викладачами НТУУ «КПІ ім. І. Сікорського» розроблено курс «Філософія» (викладачі – Василь Піхорович, Дмитро Столяренко), запуск якого спочатку в онлайн-форматі, а потім і в змішаному форматі на непрофільних факультетах ВНЗ дозволить підвищити зацікавленість студентів та забезпечити якісну філософську освіту для інженерів, розвинути критичне мислення.

У сучасній практиці змішаного навчання застосовуються різноманітні моделі. Найбільш популярними для вищих навчальних закладів є ротаційна модель різних типів, флекс-модель, модель a la carte та насичена віртуальна модель [2]. Під час впровадження в Україні викладачі самі обирають модель, яка відповідає потребам курсу та цільовій аудиторії.

Ключові переваги впровадження змішаного навчання:

Збільшення взаємодії між викладачами та студентами й студентами в колективі.

Підвищення активного навчання в аудиторії.

Попередня підготовка до подальшої роботи в аудиторії.

Розбір цікавих кейсів, залучення медіаконтенту замість пояснення базових понять.

Доступ до матеріалів у будь-який час та будь-яким способом.

Економія ресурсів.

Основні недоліки впровадження змішаного навчання:

Залежність від технічних засобів.

Великий поріг цифрової грамотності.

Відсутність групової роботи за умови онлайн-лекцій.

Мотивованість до самостійного навчання та опанування матеріалу.

Прагнення долучитись до пілотного проекту впровадження в Україні висловили більше 40 ВНЗ, що свідчить про зацікавленість у новітніх технологіях в освітньому процесі та потребу у впровадженні таких технологій.

Подальша імплементація змішаного навчання збільшить кількість якісних онлайн-курсів від українських викладачів та переклад найкращих курсів від провідних ВНЗ світу. Доступ до кращих матеріалів має на меті підвищити загальний рівень випускників й зацікавленість у вищій освіті в Україні, допоможе модернізувати навчання, створити середовище для розвитку критичного мислення та самомотивації, розвинути необхідні навички планування власного часу, інтегрування технологій у подальшу роботу тощо.

Літературні джерела

1. Закон України «Про вищу освіту» №1556-VII від 1 липня 2014 року // Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/ru/1556-18>.
2. Платформа Prometheus. Онлайн-курс «Як створити масовий відкритий онлайн-курс» // Режим доступу: http://courses.prometheus.org.ua/courses/Prometheus/MOOC101/2016_T1/.

ВІКТОРІЯ СЕМІДОЦЬКА

викладач

ОКСАНА МОЙСІЄНКО

ст. викладач

МЕТОДОЛОГІЯ ТА ТЕХНОЛОГІЇ SMART-ОСВІТИ У ПРОЦЕСАХ ОПТИМІЗАЦІЇ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ

Світ змінюється, разом із ним змінюються і освіта, і викладання, у тому числі й іноземних мов. З появою глобальної мережі Інтернет і можливості зберігання і передачі мультимедійної інформації виник новий напрям у методиці викладання іноземних мов, відколи більшість людей отримали доступ до Інтернету, і таким чином до інформації і знань, відбулися радикальні зміни в методології та технології освіти. Окремі фахівці навіть визначають нову роль викладача у процесі викладання іноземних мов.

Прагнення людини до самоосвіти має велике значення. Попитом на ринку праці буде користуватися такий фахівець, який може впоратись із великими обсягами інформації і вирішити проблеми, що іноді навіть не належать до його спеціальності. Причини такої тенденції – це новітні технології, яких стає дедалі більше у професійній діяльності, і конкуренція. За таких умов для підвищення якості такого специфічного продукту як надання освітянських послуг, викладачі ВНЗ повинні навчити студента знаходити інформацію, зберігати її, вести дослідження, співпрацювати з іншими студентами як в аудиторії, так і поза її межами, зв'язуватися з експертами з фаху, знаходити інші ресурси для самоосвіти. Таким чином, викладачі іноземних мов не тільки сприятимуть отриманню мовних знань і мовленнєвих навичок, але й розвиватимуть у студентів навички самоосвіти. Завдяки своїм величезним ресурсам Internet є найголовнішим і найпотужнішим інструментом для розвитку таких навичок.

Смарт-навчання – це «розумне» гнучке навчання в інтерактивному освітньому середовищі за допомогою контенту з усього світу, що знаходиться у вільному доступі. Мета такого навчання полягає в тому, щоб робити процес передачі і засвоєння знань ефективним за рахунок переносу навчального процесу в електронне середовище, а це, у свою чергу, надає можливість доступу кожному, що зумовлює збільшення кількості охочих до навчання, з будь-якого місця і у будь-який час. З цією метою необхідно здійснити перехід від книжкового до електронного контенту, розмістивши його в депозитарії і зробивши його активним.

Перш за все, це різноманітні соціальні мережі (Facebook, Twitter), де студенти мають можливість спілкуватись з носіями мови. У соціальних мережах можна приєднатися до груп з вивчення іноземних мов:

<http://www.facebook.com/britishcouncil>,
www.goethe.de/deutschfuerdich,

а також обговорювати відеолекції з Інтернету, ресурси якого є практично безмежні. Так, наприклад, веб-сторінка www.videolectures.net містить понад 19000 відеолекцій світових вишів, а також літніх шкіл, семінарів та ін. Схожі сайти:

www.academicearth.org,
www.khanacademy.org та ін.

Завдяки Інтернету студенти також мають можливість самостійно підготуватись до комунікативних завдань аудиторної роботи. Наприклад, матеріали за наступними посиланнями допоможуть підготуватись до співбесіди англійською мовою:

<http://edition.cnn.com/2009/LIVING/worklife/03/04/cb.answerintou.gh.interview.questions/>,
<http://jobsearch.about.com/od/interviewquestionsanswers/>.

Існує велика кількість репозитаріїв, які пропонують підбірки вправ для вивчення іноземної мови:

www.goethe.de/ueben, www.dw.de/deutschlernen,
www.dw.de/jojo (навчальний серіал Jojo sucht das Glück).

Мобільні телефони також можуть слугувати джерелом інформації та використовувати певні програми для вивчення іноземної мови. Найбільш поширеним є використання мобільних додатків (applications) для вивчення вокабуляру:

www.goethe.de/vokabeltrainer,
<http://myloern.com> тощо.

Розширити тематичний словниковий запас можна завдяки <https://quizlet.com/>, а в ігровій формі, наприклад:

www.goethe.de/lernabenteuer,
<https://www.goethe.de/de/spr/ueb/led.html> (Stadt der Woerter).

Студенти, які вивчають туризм та готельно-ресторанну справу, теж мають можливість опрацювати матеріал самостійної роботи в мережі Інтернет на спеціалізованих сайтах. Ресурс www.englishcentral/videos у розділі Travel English містить десять тематичних підрозділів, які складаються з кількох відеоуроків для користувачів із різним рівнем володіння іноземною мовою. До кожного уроку додається тематична лексика з прикладами вживання,

вправи для тренування лексичного матеріалу і вимови. Сайт www.talk-and-learn.com пропонує не тільки тематичні добірки основних понять туризму та статті з вправами для перевірки засвоєння лексичного матеріалу, а й текстовий, аудіо- чи відеочат для спілкування з іноземцями.

Слід зазначити, що Інтернет не може замінити собою педагога. Тобто, якщо викладач бажає використовувати інформаційні ресурси мережі з тієї чи іншої тематики, належить не тільки ознайомитися з інформацією, але й чітко сформулювати цілі і завдання використання студентами Інтернет-матеріалів, визначити способи їх самостійного опанування. Інакше кажучи, дидактично структурувати усю самостійну роботу студентів відповідно до поставлених цілей і задач, а також прогнозувати можливі результати їхньої діяльності.

СВГЕН ЗАЙЦЕВ

к.т.н., с.н.с., доц.

ВОЛОДИМИР СИДОРЧУК

к.т.н., ст. викл.

Київський національний
торговельно-економічний
університет

ВИКОРИСТАННЯМ ТЕХНОЛОГІЙ SMART-ОСВІТИ В ПРОЦЕСІ ПРОЕКТУВАННІ ПРОГРАМНИХ ДОДАТКІВ

Поняття «Smart-освіти» набуло популярності порівняно нещодавно, отримавши поштовх до свого інтенсивного розвитку з появою хмарних технологій і розповсюдження доступу до мережі Інтернет. При цьому базові елементи системи smart-освіти, як відкритих освітніх ресурсів започатковано ЮНЕСКО у 1998 р. У подальшому вони знайшли розвиток у Меморандумі безперервної освіти ЄС (2000 р.) та Кейптаунській декларації «Відкрита освіта – майбутнє освіти» (2001 р.).

Однак, саме поняття «Smart» відомо в науковому співтоваристві протягом останніх сорока років. Спочатку термін з'явився в області аерокосмічних досліджень, а згодом був запозичений іншими галузями науки [2]. У контексті аерокосмічних технологій Smart-структури використовувалися при описі тенденції пов'язаних з: переходом на нові матеріали, використанням нових властивостей матеріалів, досягненням в галузі електроніки та інформаційних технологій [1].

Основна функція Smart-структур полягає в реагуванні на навколишнє середовище і зміни в ньому детермінованим чином за допомогою сигналів з спеціалізованих датчиків та інших інтегрованих в середовище інтелектуальних давачів інформації [2].

У свою чергу, розвиток людської особистості неможливо без взаємодії з навколишнім середовищем. Така взаємодія призводить до постійного накопичення і переробки інформації, що надходить з навколишнього середовища (природно природного середовища, перетвореної людьми природного середовища, штучно створеної людиною середовища, соціального середовища). Тому людська діяльність, в тому числі і навчання, не може відбуватися без використання апріорно отриманих знань на основі минулого досвіду.

Тому в процесі проектування програмних додатків із застосуванням технологій Smart-освіти необхідно враховувати психологічні особливості користувача з метою гнучкою модифікації існуючих сценаріїв навчання або створення нових сценаріїв навчання, які пропонуються до навчання. Очевидно, що реалізація конкретних сценаріїв Smart-навчання відбувається на основі:

1) знань про причинно-наслідкові закономірності розвитку користувача;

2) теоретичний і практичний матеріал для освоєння компетенцій, необхідні за програмою підготовки;

3) системи діагностики глибини засвоєних знань і рівня розвитку здібностей користувача;

4) квазіінтелектуальній системі управління розвитком користувача;

5) квазіінтелектуальній системі перевірки правильності вирішених проблем і завдань відповідно до сценарію навчання [3].

Як впливає з [2] основними принципами технологій Smart-освіти є:

1. Використання в освітній програмі актуальних відомостей для вирішення навчальних завдань.

2. Організація самостійної пізнавальної, дослідницької, проектної діяльності студентів.

3. Реалізація навчального процесу в розподіленій середовищі навчання.

4. Взаємодія користувача з професійним співтовариством.

5. Гнучкі освітні траєкторії, індивідуалізація сценаріїв навчання відповідно до існуючих знань користувача.

6. Різноманіття освітньої діяльності вимагає надання широких можливостей для студентів з вивчення освітніх програм і курсів, використання інструментів у навчальному процесі, відповідно до їх можливостями здоров'я, матеріальними та соціальними умовами.

Тому процес проектування, виходячи з основних принципів Smart-освіти, програмного додатка (ПД) починається з аналізу проблемної області, причому на етапі аналізу істотними є процеси формалізації основних об'єктних понять даної галузі, їх кодування і представлення у вигляді бази даних і бази знань. Процес аналізу ділиться на наступні етапи.

1. Структурний аналіз ПД передбачає: типізацію і виділення структурних об'єктів у досліджуваній предметній області; пошук конструктивно однакових блоків, які несуть типове функціональне навантаження і визначення їх кількості; декомпозицію складу всіх складних об'єктів структури баз даних і баз знань ПД, їх вхідні і вихідні компоненти.

2. Функціональний аналіз ПД передбачає: виділення реалізованих в ПД функцій (простих і складних), декомпозицію на процедури на підставі призначення конкретної системи і опису її функціонування; встановлення взаємної відповідності між виділеними функціями, процедурами та виділеними блоками, уточнення кількості однакових блоків, що мають однакову функціональне навантаження.

3. Уточнення нової інформації, отриманої з аналізу предметної області, а саме: визначення елементної бази всіх блоків структури ПД; розширення даних про предметну область при виявленні невідомих раніше компонентів складових, що використовуються в процесі проектування ПД.

Якщо в процесі аналізу не були сформовані необхідні дані, які задовольняють вимогам до проектування ПД, то далі йде етап синтезу. Синтез ПЗ можна розділити на наступні етапи.

1. Побудова комбінацій програмних модулів, які відповідають заданій функціональній послідовності.

2. Встановлення зв'язків на підставі інформації про зв'язки між програмними модулями в уже існуючих системах.

3. Визначення зв'язків в комбінації програмних модулів за рахунок зв'язків, обумовлених заданою послідовністю функцій, але не введених на попередньому етапі синтезу.

В ході процесу проектування етап синтезу завершується етапом аналізу, який полягає у визначенні можливості реалізації кожного блоку. За результатами аналізу коригується завдання на синтез,

причому процес синтезу може повторюватися до отримання оптимального результату на основі оцінки дисперсії розподілу критеріїв ефективності та доцільності застосування ПД.

Літературні джерела

1. Yunfeng Zhang, Le-Wu Lu. Introducing Smart Structures Technology into Civil Engineering Curriculum: Education Development at Lehigh University // Journal of professional issues in engineering education and practice. 2008. – January. – P. 41-48.

2. Днепровская Н.В., Янковская Е.А., Шевцова И.В. Понятийные основы концепции smart-образования // Открытое образование. – 2015. – №6. – с.43-51.

3. Нуриев Н. К., Старыгина С. Д. Проектирование smart –системы для поддержки обучения «Двойной диплом» // Вестник Казанского технологического университета. – 2012. – №19. – с.253-256.

МИКОЛА СКРИПНИК

асп., викладач ВКУ

Київський національний
торговельно-економічний
університет

МОБІЛЬНА ФОРМА НАВЧАННЯ У ВНЗ

Термін «мобільне навчання» (mobile learning) відноситься до використання мобільних і портативних пристроїв, таких як смартбуки, смартфони, ноутбуки і планшетні ПК у викладанні і навчанні [1]. Так як комп'ютери та Інтернет стали необхідними освітніми інструментами, технології стали більш портативними, доступними, ефективними і простими у використанні, це відкриває широкі можливості для розширення доступу до ІКТ, зокрема в Інтернеті. Мобільні пристрої, такі як смартфони і планшети мають більш доступні ціни, ніж настільні комп'ютери, і через це отримуємо менш дорогий спосіб доступу в Інтернет. Впровадження планшетних ПК зараз дозволяє використовувати мобільний доступ в Інтернет на рівні з функціональністю настільних комп'ютерів.

Більшість мобільних пристроїв є корисними в галузі освіти, управління, організації та викладання, а також технічними засобами підтримки навчання для студентів.

Ось деякі з основних переваг:

- Студенти можуть взаємодіяти один з одним і з викладачем.
- Набагато простіше та дешевше розмістити у кабінеті або в аудиторії кілька мобільних пристроїв, ніж кілька настільних комп'ютерів.

- Смартфони, планшетні ПК і електронні книги легше і займають менше місця, ніж файли, папери та підручники, і навіть ноутбуки. Використання сенсорного екрану стає більш наочним, ніж при використанні клавіатури і миші.

- Існує можливість обміну завданнями та спільної роботи; студенти та викладачі можуть використовувати електронну пошту, соціальні мережі, передавати інформацію всередині групи, працювати один з одним, використовуючи бездротові мережі Bluetooth або WiFi

- Мобільні пристрої можуть бути використані в будь-якому місці, в будь-який час, в тому числі будинки, в поїзді, в готелях - це зручно для навчання на роботі.

- Нові технічні пристрої, такі, як мобільні телефони, гаджети, ігрові пристрої тощо, залучають до навчання студентів які, можливо, втратили інтерес до освіти.

Виділяються також такі переваги мобільного навчання [2]:

- Mobile learning через мобільний пристрій робить навчання дійсно індивідуальним. Студенти мають можливість вибору змісту навчання з урахуванням їх інтересів, в результаті чого мобільне навчання є орієнтованим на студента.

- Гнучкість, швидкий доступ до інформації необхідної для конкретної роботи за допомогою мобільних пристроїв дозволяє підвищити продуктивність людини.

- Самостійне навчання і швидке надання контенту за запитом є характерними рисами mobile learning. Воно надає користувачам можливість пройти навчання в неробочі години і створить умови для спільного навчання та взаємодії.

Останніми тенденціями в навчанні є змішане навчання, яке поєднує в собі різні види навчання, щоб зробити навчання більш ефективним і цікавим. Змішане навчання поєднує в собі переваги різних форм навчання, і краще за все підходить до контексту навчання в інтерактивній навчальній середовищі. Мобільний навчання можна комбінувати з іншими видами навчання, забезпечуючи інтерактивні умови навчання для студентів.

Також необхідно розглянути наступні можливі недоліки [1]:

- Малі за розміром мобільні екрани пристрої обмежують кількість і тип інформації, яка може бути відображена.

- Пристрої повинні бути більш енергоефективними, через те що дані можуть бути втрачені, якщо на це вистачить ємності акумулятора.
- Вони можуть бути менш надійні, ніж настільні комп'ютери
- Не досить зручно працювати з графікою, особливо зі смартфонів.
- Ринок швидко змінюється, особливо смартфони та планшети, так що пристрої можуть втратити свою актуальність дуже швидко.
- Пропускна здатність мережі Internet може знизитися при великій кількості користувачів, що використовують бездротові мережі.

У зв'язку з цим майбутнє сфери мобільного навчання вимагає спільних зусиль мобільних виробників, постачальників мобільних послуг, а також експертів індустрії навчання [2].

Виділяються наступні категорії мобільного навчання[3]:

- Технологічне мобільне навчання (Technology-driven mobile learning) - Деякі конкретні технологічні інновації розташовуються в академічному оточенні, щоб продемонструвати технічну доцільність і педагогічні можливості.

- Мініатюрне, але портативне електронне навчання (Miniature but portable e- learning) - мобільні, бездротові технології та портативні технології використовуються для відтворення підходів і рішень, які вже використовуються в звичайних електронних засобах навчання. Наприклад, перенесення деяких технологій електронного навчання, таких як віртуальна навчальне середовище (VLE), на ці технології або, наприклад, гнучка заміна статичних технологій робочого столу мобільними технологіями.

- Навчання, пов'язане з аудиторією (Connected classroom learning) - технології використовуються для підтримки спільного навчання поруч з іншими технологіями в аудиторії, такими як інтерактивні дошки та проектори.

- Неформальне, персоналізоване, ситуаційне мобільне навчання (Informal, personalized, situated mobile learning) - технології посилюються додатковою функціональністю, наприклад, локальною обізнаністю або відеострімінгом, і спрямоване на освітню діяльність.

- Мобільний навчання / підтримка ефективності (Mobile training / performance support) - технології використовуються для підвищення продуктивності і ефективності мобільних співробітників, забезпечуючи інформацію і підтримку.

- Віддалене / сільське / розвивається мобільне навчання (Remote / rural / development mobile learning) - технології використовуються для вирішення екологічних та інфраструктурних завдань, що надаються

утворення і підтримують його там, де звичайні електронні технології навчання не могли б працювати, що часто приймалося в країнах, що розвиваються або еволюційних парадигмах.

Висновок

Впровадження мобільних технологій в освіту:

- дозволяє учасникам освітнього процесу вільно переміщуватися;
- розширює рамки навчального процесу за межі стін навчального закладу;
- дає можливість вчитися людям з обмеженими можливостями;
- не вимагає придбання персонального комп'ютера і паперової навчальної літератури, тобто економічно виправдано;
- навчальні матеріали легко поширюються між користувачами завдяки сучасним бездротовим технологіям (EDGE, Bluetooth, Wi-Fi);
- інформація в мультимедійному форматі сприяє кращому засвоєнню і запам'ятовуванню матеріалу, підвищуючи інтерес до освітнього процесу. Таким чином, очевидна доцільність використання цих сучасних засобів комунікації в навчанні.

В майбутньому, викладачі та студенти більше не повинні бути обмежені можливістю навчати і вчитися в певному місці і часу. Мобільні пристрої і бездротові технології вже стають в повсякденній частині навчання, як всередині, так і поза аудиторій.

Більшість сучасних студентів технічно і психологічно готові до використання мобільних технологій в освіті, і необхідно розглядати нові можливості для більш ефективного використання потенціалу мобільного навчання. Вирішення цього завдання вимагає організаційної зусиль з боку керівників освіти, дослідницької та методичної роботи вчених і викладачів щодо впровадження стратегій, форм і методів мобільного навчання в навчальний процес вищих навчальних закладів.

Літературні джерела

1. <http://www.excellencegateway.org.uk/page.aspx?o=135556> (17.01.2011)
2. Kumari Madhuri, Vikram Singh, Mobile Learning: An Emerging Learning Trend - HiTech Whitepaper. 11.2009.
3. Traxler John. Current State of Mobile Learning. International Review on Research in Open and Distance Learning (IRRODL) 8, no. 2. 2007.

МИКОЛА СТОПЧАК

д.і.н., проф.,

НАТАЛІЯ ЧОРНА

д.і.н., проф.

Вінницький торговельно-
економічний інститут КНТЕУ

SMART-ТЕХНОЛОГІЇ ЯК ЧИННИК АКТИВІЗАЦІЇ ПІЗНАВАЛЬНОЇ ТА ТВОРЧО-ПОШУКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТІВ ВИЩОЇ ШКОЛИ

Проникнення в навчальний процес новітніх інформаційно-комунікативних технологій, а головне – активне їх у ньому застосування, безперечно, суттєво впливає не лише на зміст, форми та методи навчання, але й зумовлює появу якісно нових вимог і до викладача, і до студента. Досягнення відповідності існуючим викликам передбачає, перш за все, високу їх адаптивність до мінливих умов освітнього середовища, а також гнучкість та налаштованість на постійний саморозвиток. Останній, зауважимо, сьогодні, як ніколи досі, набуває все більшої значущості. Так, у багатьох державах світу, зокрема Кореї, Японії, Австралії, Нідерландах, Сполучених Штатах Америки, розвиток інтелектуального середовища людей, спеціально підготовлених до здійснення та реалізації новітніх ідей, проголошено національною ідеєю всього суспільства.

І хоча форми й методи традиційного навчання досі зберігають свою актуальність, а в багатьох випадках їхнє застосування є найбільш виправданим, особливо якщо йдеться про вивчення дисциплін гуманітарного циклу, оволодіння якими передбачає в тому числі розвиток мовленнєвої культури, вміння аргументувати свою думку, спростовувати хибність окремих міркувань та й загалом відстоювати правильність конкретної позиції, все більш помітне місце у вищій школі займають нові інтерактивні технології. Покликані до життя появою великої кількості новітнього обладнання в поєднанні із загальною доступністю мережі Інтернет, вони, природно, відкривають додаткові можливості для підвищення результативності навчального процесу.

SMART-технології, запорукою ефективного використання яких, окрім наявності персональних комп'ютерів та інтерактивних дошок, є доступ до відповідного програмного забезпечення, позначеного різноманітними функціями та інструментами роботи, що уможливають підготовку презентацій, слайд-кадрів, у тому числі в

режимі реального часу, чи не найкраще спроможні справитися з задачею активізації пізнавальної та творчо-пошукової діяльності здобувачів вищої освіти. Так, можливість писати на дошках спеціальним маркером, демонструючи навчальний матеріал, робити поверх зображення окремі коментарі, посилатися на інформацію з інших документів, Інтернет-сторінок, додавати відеоролики, інше, а пізніше все продемонстроване зберігати на магнітних носіях, роздруковувати, надсилати по електронній пошті тощо не лише значно підвищує інтерес до навчання, але й сприяє більшій концентрації уваги, що, своєю чергою, спричиняє до кращого оволодіння аудиторією навчальним матеріалом та вищої її успішності.

Особистий досвід, підкріплений відповідними напрацюваннями українських та зарубіжних авторів, окрім того, дозволяє виділити й інші позитивні сторони застосування SMART-технологій. Найбільш вартісними серед них, на наш погляд, є: по-перше, врахування дидактичних принципів наочності, доступності та системності; по-друге, можливість у межах академічного часу презентувати значно більший об'єм матеріалу; по-третє, забезпечення високої активності студентської аудиторії; по-четверте, формування у здобувачів навичок групової роботи, важливих для успішної діяльності в багатьох галузях; по-п'яте, можливість швидко і просто оцінювати рівень засвоєння слухачами навчального матеріалу; по-шосте, відповідність викликам інформаційного суспільства. Водночас, захоплення SMART-технологіями приховує в собі й певні труднощі. Головні з них стосуються особи викладача, педагогічна діяльність якої не тільки не спрощується, але й ускладнюється, адже відтепер він повинен не лише використовувати увесь доступний на занятті інструментарій, але й інтегрувати його в мультимедійний простір, що, очевидно, потребує більш високої кваліфікації та педагогічної майстерності.

Звернення до SMART-технологій, що засвідчують перехід від репродуктивної форми передачі знань до творчо-пошукової навчальної діяльності, позначеної високою вмотивованістю студентів, їхньою зацікавленістю у навчанні, таким чином, повною мірою відповідають існуючим запитам, тому доцільність їхнього застосування при проведенні навчальних занять апіорі не ставиться під сумнів. Відкритим залишається інше питання: наскільки масовим має бути застосування таких технологій і скільки місця в навчальному процесі слід залишити традиційним формам роботи?

СЕРГІЙ ШКЯРСЬКИЙ

к.ек.н., доц.

ТЕТЯНА СТРАТАНОВИЧ

пров. спец. лаб.

Київський національний
торговельно-економічний
університет

МОБІЛЬНІ ТЕХНОЛОГІЇ В НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ

Сучасні тенденції розвитку веб-технологій орієнтують споживачів інформаційних ресурсів на використання малогабаритних мобільних пристроїв: смартфонів, планшетів та нетбуків, які дуже поширені в студентському середовищі, насамперед, як засіб спілкування. Тому використання цих пристроїв в навчальному процесі було б ефективним доповненням до традиційних методів і технологій навчання. Тобто принцип “mobile first” у цьому контексті є, на наш погляд, актуальним і своєчасним.

Вищезгадане дозволило окреслити та сформулювати задачу впровадження в навчальний процес елементів мобільних технологій у вигляді мобільних додатків, які забезпечують потреби у швидкому, якісному та дешевому доступі до навчальних матеріалів з будь-якого мобільного пристрою.

Вікіпедія визначає мобільний додаток (МД), як комп'ютерну програму, спеціально розроблену для мобільних пристроїв, таких як смартфони та планшети [1].

Властивостями МД є можливість працювати в широкому діапазоні мобільних пристроїв, підстроювання інтерфейсу під конкретні параметри оточення без втрати функціоналу, простота інсталяції та оновлення.

Насамперед, найбільш затребуваною властивістю мобільних пристроїв, а саме тому й додатків, по аналогії з паперовим носієм, є можливість доступу до нього в режимі “24/7”. Але на відміну від паперового носія, МД включає в себе різноманітні додаткові функції, які суттєво вдосконалюють та полегшують засвоєння учбового матеріалу. Такими функціями можуть бути пошукові засоби, активні інтернет-посилання, тести та багато інших корисних можливостей, які властиві сучасним гаджетам.

Таким чином, основні задачі, які повинен виконувати навчальний МД, можна звести до наступних:

зберігання та надання розвинутого доступу до структурованого навчального контенту;

підтримка тестової системи з можливостями самоконтролю та перевірки;

виконання пошукових запитів як до навчального контенту, так і до тестової бази з видачею результатів в релевантній послідовності.

В той же час сучасний МД навчального спрямування повинен відповідати наступним вимогам:

мати простий, інтуїтивно зрозумілий інтерфейс, який дозволяє сконцентруватися на питаннях, що вивчаються;

встановлюватися, адаптувати інтерфейс та ефективно використовувати ресурси будь-якої мобільної платформи чи пристрою;

функціонувати в умовах Інтернет або в автономному режимі, що є дуже важливим для споживачів з обмеженими фінансовими чи технічними можливостями.

Для створення оболонки навчального МД нами була використана технологія та інструментарій розробки *гібридних додатків*. Це дозволило у повній мірі охопити всі вищезгадані задачі та вимоги до їх реалізації.

Розроблена оболонка реалізована за допомогою фреймворка Ionic [2] на платформі Cordova [3]. Логіка роботи та організація доступу до навчальних матеріалів забезпечуються фреймворком AngularJS, який тісно інтегрований з Ionic. Сама інформаційна база, тобто навчальний контент, побудована в форматі JSON, та може розміщуватись як локально в середовищі самого МД, так і на віддаленому NoSQL ресурсі (наприклад в БД mongoDB).

Перераховані інструментальні засоби та технології дозволили розробити універсальну та гнучку оболонку МД навчального спрямування, яку можна достатньо швидко наповнювати учбовими матеріалами, доводити до студентів та впроваджувати в навчальний процес.

В якості приклада, в докладі представлений МД з дисципліни “Web-дизайн”, деякі скріншоти якого наведені на малюнках.

На рис. 1 наведено навігаційну панель, виконану у сучасному стилі “material design”, через яку здійснюється доступ до статей, що згруповані в тематичні секції.

Приклад окремої статті наведений на рис. 2.

Зі сторінки статті або через навігаційну панель здійснюється доступ до системи самотестування, приклад якої наведений на рис. 3.

Робота пошукової підсистеми проілюстрована на рис. 4.

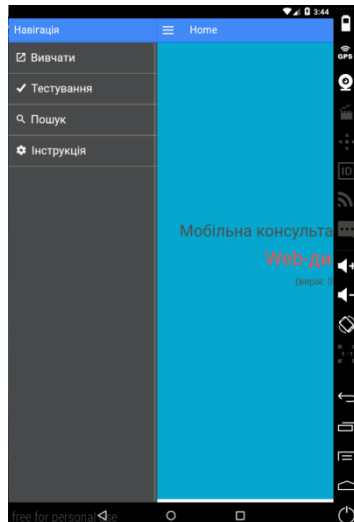

Рис. 1. Навігаційна панель

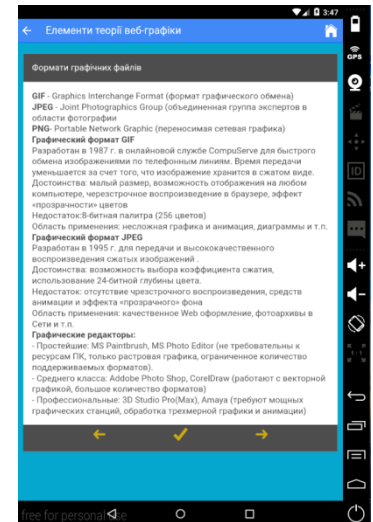

Рис. 2. Приклад статті

Викладена концепція створення та використання навчальних МД впроваджена в навчальному процесі на кафедрі Економічної Кібернетики КНТЕУ в таких дисциплінах, як “Корпоративні інформаційні системи”, “Web-дизайн і програмування” та деяких інших.

Напрямами подальшої роботи над цією проблематикою є вдосконалення та нарощування функціональних можливостей МД з урахуванням специфічних особливостей мобільних пристроїв.

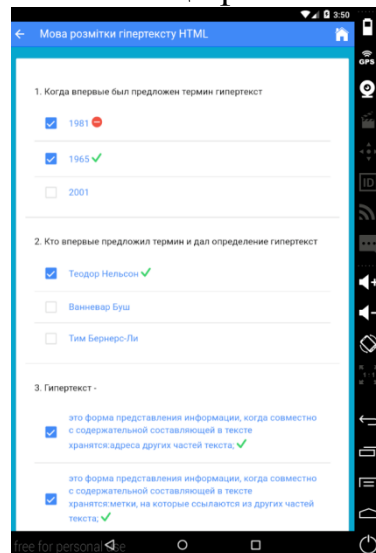

Рис. 1. Режим самотестування

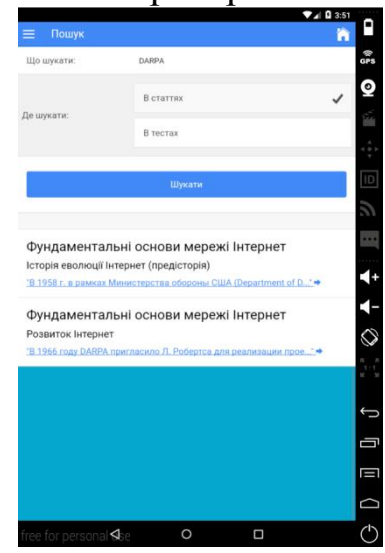

Рис. 2. Пошук посилання на визначення

Літературні джерела

Режим доступу: https://en.wikipedia.org/wiki/Mobile_app

Режим доступу: <http://ionic.io>

Режим доступу: <https://cordova.apache.org/>

СТАНІСЛАВ ТЕРЛИЧ

ст. викл.,

Національний університет
кораблебудування

імені адмірала Макарова;

ВАЛЕРІЙ ГРЕЧКО

голова ЦМК «Судноводійні
дисципліни»,

Херсонське морехідне училище
рибної промисловості

ВИКОРИСТАННЯ SMART-ТЕХНОЛОГІЙ ПРИ ДИСТАНЦІЙНОМУ ВИВЧЕННІ ТА КОНТРОЛІ ЗНАНЬ ПРИКЛАДНИХ ДИСЦИПЛІН

Під час підготовки майбутніх фахівців для торгівельного та рибпромислового флоту при заочній формі навчання виникає багато питань щодо обміном інформації консультаційного типу між викладачем та студентом (курсантом, слухачем).

Перш за все це пов'язано із тим, що значна більшість тих хто навчається знаходяться у закордонних рейсах на посадах матросів, мотористів, електриків або обслуговуючого персоналу (для пасажирських суден) вже маючи відповідну кваліфікацію (не вище кваліфікованого спеціаліста, або яка не відповідає певним чином займаній посаді при наявності вищої освіти).

Щодо умов, які передбачено до навчальних закладів при проведенні перевірки їх готовності до реалізації освітніх програм із використанням цифрових технологій вказано, що навчальний процес із використанням SMART-технологій здійснюється наступними педагогічними працівниками: професорсько-викладацьким складом, які спеціально підготовлені для роботи у новій інформаційно-освітній середі, який створює та робить актуальним прикладні учбові матеріали.

При цьому вважаючи значну відстань між викладачем та студентом (курсантом, слухачем) технології дозволяють відсутність згаданих в аудиторії використовуючи при цьому запропоновані освітньо-інформаційні ресурси.

Таким чином, характер роботи викладача при дистанційному навчанні уявляє наявність достатньо широкого набору критеріїв:

- 1) знання нормативно-правової системи щодо дистанційної освіти;
- 2) знання вимог до методичного супроводження дистанційної освіти та методичного забезпечення навчального процесу;

3) впевнене володіння персональним комп'ютером та периферійними пристроями;

4) володіння стандартними програмами та сучасним програмним забезпеченням;

5) вміння використовувати аналіз програмного забезпечення з точки зору його дидактичних можливостей;

6) знання та володіння основними видами та загальними принципами функціонування телекомунікаційних систем;

7) володіння різноманітними засобами телекомунікацій (електронна пошта, спілкування у режимі реального часу: наприклад Skype або Viber) для обміну інформацією;

8) вміння особисто адаптувати технології, що використовуються до умов глобальних мереж та соціальний мереж;

9) вміння організувати та провести телеконференцію або тематичний чат («касту»);

10) володіння телекомунікаційним етикетом;

11) знання та володіння принципами особисто-орієнтованого підходу в навчанні.

Проаналізувавши останні оглядові публікації щодо загальних задач дистанційної освіти [1-3] та дослідивши діяльність вітчизняних та закордонних фахівців у цій сфері автори прийшли до висновку, що для підготовки методичних комплексів та програмних пакетів для реалізації дистанційного навчання необхідно:

1) сформулювати мотивацію як студента (курсанта, слухача) так і викладача до здійснення даного виду навчання при цьому забезпечивши переконливість актуальності, сучасності та перспектив SMART-технологій;

2) при використанні SMART-технологій не тільки залучити, а й включити студента (курсанта, слухача) у дистанційну освітню середу.

Останнє необхідне для початку усвідомлення ролі та функції між викладачем та студентом та розуміння нюансів та важкостей навчання на відстані із використанням цифрових технологій.

Літературні джерела

1. Алексеева, Л. Н. Инновационные технологии как ресурс эксперимента/ Л. Н. Алексеева// Учитель. – 2004. – № 3. – с. 78.

2. Сластенин В.А., Подымова Л.С. Педагогика: инновационная деятельность М.: ИЧП «Издательство Магистр», 1997. – 456 с.

3. Зарецкая С. Дистанционное обучение в современном мире / Серия: Социально-экономические проблемы стран Запада. М.: ИНИОН РАН, 2002.

**ТЕТЯНА ТРУХАН-
БАЗАЛІЙСЬКА**

викл.

Житомирський торговельно-
економічний коледж КНТЕУ

**ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРАКТИВНОЇ ДОШКИ У ПРОЦЕСІ
ФОРМУВАННЯ СОЦІОКУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ НА
ЗАНЯТТЯХ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ.**

В умовах глобальної інтеграції різних культур іноземна мова відіграє вирішальну роль при спілкуванні та при порозумінні представників різних мов, культур та соціальних сфер. Саме тому соціокультурний аспект є одним із вирішальних підходів при вивченні іноземних мов, оскільки формування соціокультурної компетентності нерозривно пов'язане з основними цілями освіти: практичної, розвиваючої та виховної.

Володіння іноземною мовою є дуже важливим компонентом спілкування, але соціокультурна компетенція допомагає сформувати знання, без опанування яких не тільки повсякденне, але й професійне спілкування може не відбутись, оскільки на незнання чужої культури чи норм поведінки іноземці реагують набагато болючіше, аніж на незнання власне мови.

Соціокультурна компетенція – це знання культурних особливостей носіїв мови, їх звичок, традицій, норм поведінки й етикету та вміння розуміти комунікативну поведінку носіїв ІМ й адекватно використовувати набуті знання у процесі спілкування, залишаючись при цьому носієм іншої культури.

Основними складовими частинами соціокультурної компетенції є країнознавча та лінгвокраїнознавча компетенції. Країнознавчі знання – це знання з історії, географії, економіки, державного устрою та культури країни. Лінгвокраїнознавчі знання – це знання особливостей мовленнєвої та немовленнєвої поведінки носіїв мови в певних ситуаціях спілкування. Якщо перераховані складові сформовані на належному рівні, то це дає змогу людині легко орієнтуватися в іншомовному середовищі, швидко адаптуватися до нього та конструктивно вирішувати перешкоди, які виникатимуть у процесі міжкультурної комунікації.

У зв'язку з введенням соціокультурного компоненту вивчення іноземних мов, гостро постає проблема автентичності мовного середовища. Широке та постійне використання у навчальній роботі

країнознавчих матеріалів, що мають освітній, виховний та розвиваючий потенціал, формує інтерес студентів до вивчення іноземної мови.

Останнім часом стало актуальним говорити про широке застосування інноваційних освітніх технологій, таких як інтерактивні технології навчання. Використання інтерактивних технологій забезпечує ефективне досягнення кінцевої мети, сприяючи налагодженню взаємодії між учасниками навчально-виховного процесу, активізації самостійності студентів, створенню атмосфери порозуміння, формуючи позитивне ставлення до процесу навчання.

На сьогоднішній день значні перспективи відкриває застосування інтерактивного мультимедійного комплексу на основі технології SMART Board, відомий як «інтерактивна дошка».

Проблема використання інтерактивної дошки під час навчання дуже широко обговорюється. Проте дослідження, де б з позицій системного підходу розглядалися теоретичні та практичні аспекти проблеми формування соціокультурної компетенції із використанням інтерактивної дошки на заняттях ІМ студентів нефілологічних спеціальностей, відсутні. Зазвичай дослідники віддають перевагу формуванню окремих складників іншомовної комунікативної компетенції студентів-філологів, майбутніх вчителів ІМ, перекладачів чи спеціалістів з комунікативної лінгвістики.

Інтерактивна дошка розглядається як сучасний інтерактивний мультимедійний програмно-технологічний засіб з високим ступенем інтерактивності, що поєднує в собі як усі якості традиційної дошки, так і інтерактивні властивості електронно-цифрових ресурсів і сенсорні властивості апаратних засобів для відтворення цих ресурсів і колективної роботи з ними.

Серед загальних характеристик інтерактивної дошки можна виокремити: інтерактивність, мультимедійність, адаптивність, нелінійність представлення інформації, індивідуальність дизайну, необхідність спеціальної підготовки користувача для роботи з програмою. Важливими специфічними характеристиками інтерактивної дошки є полісенсорність, «безрозмірність», універсальність, поліфункціональність.

Застосування інтерактивної дошки в процесі формування соціокультурної компетенції:

- створює інтерактивне іншомовне культурне навчальне середовище з урахуванням різноманітного навчального програмного забезпечення, для якого характерні культуровідповідність,

інформативність, естетичність, комунікативність, міжпредметність, інтерактивність, ситуативність, поліфункціональність і максимальна наближеність до реальності;

- забезпечує мультимедійну презентацію і демонстрацію соціокультурного матеріалу в широкому діапазоні засобів візуалізації з їх активним коментуванням;

- уможливлює формування соціокультурних навичок та розвиток соціокультурних умінь у всіх видах мовленнєвої діяльності, а саме у говорінні, аудіюванні, читанні і письмі;

- допомагає викладачу в організації значно ширшого спектра тренувальної діяльності у процесі формування соціокультурної компетенції завдяки техніко-дидактичним можливостям;

- сприяє колективній взаємодії та включенню кожного студента у процес сприйняття, переробки і засвоєння соціокультурної інформації, а також створює умови для застосування ігрових, групових, проектних і проблемних технологій навчання;

- уможливлює організацію групової і фронтальної контрольної оцінювальної діяльності студентів;

- уможливлює створення медіатеки різних демонстраційних і методичних соціокультурних матеріалів.

Отже, інтерактивна дошка відіграє значну роль у процесі формування іншомовної соціокультурної компетенції, підвищуючи ефективність навчально-виховного процесу, сприяючи підсилению мотивації навчання і пізнавальної активності студентів, постійно підтримуючи викладачів у стані творчого пошуку методичних новацій засобами сучасних інформаційних технологій.

ОЛЕКСАНДР ХЛОНЬ

к. психол. н., доц.

Київський національний
торговельно-економічний
університет

ПІДВИЩЕННЯ МОТИВАЦІЇ ДО ЕФЕКТИВНОГО НАВЧАННЯ ЗА ДОПОМОГОЮ ВИКОРИСТАННЯ SMART-ТЕХНОЛОГІЙ

Сучасне суспільство тісно пов'язане з новітніми технологіями. Ні для кого не є таємницею той факт, що використання таких можливостей спілкування як Інтернет, скайп, електронна пошта, соціальні мережі тощо є невідемним елементом сучасного життя

молоді. Відповідно до цього особи, які навчаються потребують якісно нових підходів до організації навчання. Сьогодення диктує нам нові вимоги до освітньої діяльності і тут нам слід згадати про можливості Smart-освіти.

Використання таких видів навчання як e-learning – навчання за допомогою Інтернет-технологій, blended learning – змішаного навчання яке означає поєднання e-learning та аудиторних занять [1, 2], m-learning мобільного навчання та u-learning (ubiquitous learning), безперервного процесу самовдосконалення за допомогою найрізноманітніших інформаційних пристроїв від комп'ютера до смартфона чи планшета, що мають доступ до мережі Інтернет у будь-якому куточку світу [3], вже показало свої суттєві переваги.

У зв'язку із суттєвими технологічними інноваціями наше суспільство поступово переходить до нової його форми - суспільства Smart або суспільства розвитку, керівною парадигмою, якого є намір покращувати всі сфери життєдіяльності людини, використовуючи інформаційні технології для створення нової якості життя. І в цьому випадку ми можемо звернути увагу на міжнародний досвід вирішення цього питання, так наприклад в Підвенній Кореї у 2002 – 2006 роки були проголошені плани з розвитку «е-Корея», які передбачали створення вісімнадцяти віртуальних університетів, де більшість (85-90%) всіх випускників шкіл мали отримати вищу освіту, а також створення e-learning і m-learning індустрій. З 2006 по 2010 роки були проголошені ідеї «u-Корея» створення самого розвиненого в світі суспільства на основі u-learning індустрії. До 2015 року в планах створення «Smart-Кореї» – інноваційної держави, орієнтованої на людину, яка використовує «розумні» пристрої [4]. Відповідно, що такий досвід може бути на озброєння і нашою країною також.

Ретельний аналіз відповідної проблематики надає нам змогу виділити основні вимоги до людини, яка стане головним учасником суспільства Smart. Серед них ми можемо виділити наступні:

- Мотивація до постійного саморозвитку та самовдосконалення;
- Базові навички користування сучасними гаджетами, програмами та додатками;
- Знання новітніх технологій;
- Швидка здатність до навчання новим технологіям;
- Відслідковування постійних змін у розвитку новітніх технологій;

Відповідність вказаним вимогам надає потужні можливості для здійснення ефективного навчання та подальшого особистісного саморозвитку, а в подальшому і для підвищення кваліфікації на будь-якій стадії кар'єрного розвитку. Парадигма Smart-освіти передбачає гнучкість, яка припускає наявність великої кількості джерел, максимальну різноманітність мультимедіа (аудіо, відео, графіку), здатність швидко і просто налаштовуватись під рівень і потреби слухача. Вона передбачає активний обмін досвідом та ідеями, персоніфікацію курсу в залежності від його завдань і компетенцій суб'єктів навчання, економію часу на доопрацювання вже наявного навчального контенту замість створення його з нуля [4].

І в той же час одним із найважливіших аспектів підвищення ефективності навчання буде перш за все вироблення стійкої мотивації до навчання осіб, залучених до освіти із використанням новітніх технологій. Тут треба зауважити, що на сьогоднішній день викладання за класичними технологіями не в повній мірі сприятиме мотивації до навчання у молоді, яка вже встигла звикли до застосування у освітніх процесах новітніх технологій навчання.

В той же час координатор освітнього процесу, має докласти максимум зусиль, для того, щоб підкреслити, а не нівілювати роль живого спілкування між комунікатором та слухачем, в якого вже наявні можливості дізнатися інформацію повідомлену лектором із інших джерел. З метою вироблення стійкої мотивації до навчання викладач має уміти розпізнавати реакцію слухачів, надавати своєчасний зворотній зв'язок та застосувати наскільки це можливо індивідуальний підхід.

Не менш відповідальною тут є роль самої особи, що навчається за допомогою Smart-технологій, адже величина та значні об'єми інформації, які може охопити людина, яка займається самоосвітою ще не означають їх стовітсотку достовірність, якість та належну систематизацію. У зв'язку із цим актуальною є проблема «інтелектуальної обмеженості» підростаючого покоління. Сучасна молодь у своїй більшості не читає наукову і навіть художню літературу, активно використовує ІТ, але у досить вузьких сферах (соціальні мережі, ігри тощо), як правило, немотивована на навчання і при цьому не розширює власний спектр інтересів.

Сучасні технології створюють ілюзію постійної доступності знань в результаті чого у слухача втрачається інтерес до запам'ятовування і він може бути зацікавлений лише тими повідомленнями, які супроводжуються яскравими картинками чи

сучасними спецефектами. Безмовно, що далеко не завжди важлива для сприйняття інформація може бути супроводжена спецефектами, саме тому ефективно навчання за допомогою новітніх технологій передбачає не менш ефективну самоосвіту та умілий контроль інтенсивності навчання та раціонального використання вільного часу.

В той же час зацікавити оскільки сучасного студента, що має доступ до численних електронних матеріалів, простими текстовими посібниками вже практично неможливо, необхідне створення такого сценарію, який би захоплював і спонукав до творчої та наукової діяльності. За ідеями Smart-освіти сучасні навчальні курси мають набути нової якості: крім забезпечення засвоєння знань, навичок та умінь вони одночасно мають мотивувати до вивчення. Навчальні курси повинні бути інтегрованими, тобто включати в себе і мультимедійні фрагменти, і зовнішні електронні ресурси.[4]

Важливе значення тут набуває розробка методики навчання, яке використовує новітні технології, оскільки застосування сучасних знань потребує наявності чіткої структури навчання та належного інформаційного наповнення. Зважаючи на це важлива роль тут відводиться розробці методичних рекомендацій спрямованих на ефективне функціонування Smart-освіти.

Як бачимо питання належного використання сучасних технологій у освіті складне та багатогранне. З огляду на це можемо відмітити, що Smart-технології мають, як свої переваги так і недоліки. Врахування негативних сторін та адекватне реагування на ускладнення може допомогти усунути такі недоліки. В той же час за умови дотримання усіх необхідних вимог до ефективної освіти за допомогою використання високих технологій, таке навчання набуває якісно нового змісту та стає новим етапом розвитку людини, як основного учасника Smart-суспільства. Все це сприятиме підвищенню загальної ефективності освіти та виробленню в подальшому стійкої мотивації до саморозвитку.

Літературні джерела

1. Arbaugh, J. B. A review of research on online and blended learning in the management disciplines : 1994–2009 / J. B. Arbaugh, A. Desai, B. Rau, B. S. Sridhar // Organization Management Journal , 2010. – №7.

2. Moore, M. G. Theory of Transactional Distance // Theoretical Principles of Distance Education, edited by Desmond Keegan. — New York : Routledge, 2000. – P. 22 – 39.

3. Alsheail, Abdulrahman. Teaching English as a Second/Foreign Language in a Ubiquitous Learning Environment: A Guide for ESL/EFL Instructors. / MA Project. California State University, Chico, 2010. – 54 p.

4. Нові парадигми у сфері освіти в умовах переходу до Smart-суспільства / О. В. Семеніхіна. // Науковий вісник Донбасу. - 2013. - № 3. - Режим доступу:http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvd_2013_3_22.

ОКСАНА ЦИМБАЛИСТА

к. філол. н., доц.

Київський національний
торговельно-економічний
університет

SMART ТЕХНОЛОГІЇ – НЕВІД’ЄМНИЙ АТРИБУТ У ВИКЛАДАННІ ТА НАВЧАННІ ІНОЗЕМНИХ МОВ

Smart технології на сьогоднішній день вже не є новинкою. Приділення достатньої уваги технологіям майбутнього і достатня матеріальна підтримка smart-технологій дозволить Україні стати на новий рівень розвитку. Ці технології стали невід’ємною частиною сучасної методики навчання, хоча означений процес відбувається зі значним відставанням від країн Європи та США [7]. Смарт-технології – це технології, засновані на інформації та знаннях, що трансформуються в процедури, які базуються на взаємодії та обміні досвідом. Навчальні програми з супутнім програмним забезпеченням від освітньої корпорації SMART, а саме програмний комплекс Smart Notebook, SmartSync, SmartResponse, дають змогу проводити мультимедійні заняття в аудиторії, використовуючи готові навчальні матеріали, а також створювати мультимедійний контент самостійно [6, с. 9]. Глобальне розширення інформаційного потенціалу призвело до реорганізації освіти в таких напрямках: забезпечення нового рівня якості підготовки спеціалістів, формування гнучкої системи підготовки робітничих кадрів з швидкою адаптацією до змінних умов професійної діяльності. І одним із завдань системи освіти сьогодні є навчити людину жити в умовах інформаційного середовища, створити передумови для безперервної самоосвіти. Тому з метою гуманізації та інформатизації освіти розроблено низку так званих креативних технологій.

Одним з видів креативних технологій є мультимедіа-технології. Мультимедіа є новою інформативною технологією, тобто сукупністю

прийомів, методів, способів продукування, обробки, зберігання, передавання аудіовізуальної інформації, заснованою на використанні компакт-дисків та flash-накопичувачів [2, с. 31–34]. Головною метою навчання іноземних мов у вищих навчальних закладах є надбання студентами вмінь та навичок грамотного використання іноземної мови в реальних життєвих ситуаціях не тільки повсякденного, але й ділового, професійного спілкування.

Працюючи з мультимедіа-ресурсами, студенти можуть впливати на свій власний процес навчання, підлаштовуючи його під свої індивідуальні здібності і уподобання. Сучасну модель навчання складно уявити без використання новітніх технологій навчання англійської мови – без використання мультимедійних засобів навчання та мультимедійних технологій навчання [1, с. 21–25].

Технічний прогрес не стоїть на місці, стрімко розвивається мобільна технологія, що проникає в усі сфери нашого життя. З розвитком і винаходом нових мобільних технічних пристроїв її роль у придбанні знань буде тільки зростати. *Мобільне навчання* (M-learning) – (м-навчання) mobile learning (m-learning) – належить до використання мобільних і портативних ІТ-пристроїв, таких, як кишенькові комп'ютери PDA (Personal Digital Assistants), мобільні телефони, ноутбуки і планшетні ПК у викладанні та навчанні [3]. Сучасній людині знання іноземних мов важливе для досягнення успіху в житті. Однак, багатьом не завжди вистачає часу і можливостей, щоб регулярно вивчати іноземну мову. Допомогти вирішити проблему браку часу, небажання виходити з дому, може програма SKYPE, що дозволяє оволодіти всіма видами мовленнєвої діяльності [5].

Дискусійний метод навчання іноземної мови успішно реалізується за допомогою відеоконференцій. *Відеоконференція* – це інтерактивний інструмент, що включає в себе аудіо-, відео-, комп'ютерні технології для здійснення зв'язку віддалених територіально співрозмовників «обличчям до обличчя» в реальному часі. Цей вид *онлайн-навчання* дозволяє формувати свідоме ставлення до розгляду висунутих проблем, активність в їх обговоренні, спрямованість на їх вияв і вирішення, мовну культуру. Мова, таким чином, є одночасно і метою, і засобом навчання [4].

Літературні джерела

1. Ариян М.А. Лингвострановедение в преподавании иностранного языка / Мария Андреевна Ариян // Иностр. яз.в школе. – 2010. – № 2. – С.21–25.

2. Барменкова О.І. Мультимедійний програмний педагогічний засіб – навчальне середовище «1000Words» для вивчення англійської мови / Оксана Іванівна
3. Термин «мобильное обучение» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.excellencegateway.org.uk/page.aspx?o=135556>.
4. Герасимчук Т. Перспективи навчання іноземної мови з метою формування професійної компетентності студентів за допомогою інтернет технологій [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.irbis.nbuv.gov.ua/.../cgiirbis_64.exe?.
5. Что такое скайп [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.neumeika.ru/programma_skype.html.
6. Якубов С. Технології SMART та навчальні матеріали /С. Якубов, Я. Якінін // Ні-Tech у школі. – 2011. – № 3–4. –С. 8–11.
7. Smart-технології в Україні і світі [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://molodi.in.ua/smarttehnolohiji/>.

MARYNA CHYKUSOVA

Candidate of Sciences (Economics)
Senior lecturer of Marketing and
Advertising Department
Kyiv National University of Trade
and Economics (KNUTE)

INNIVATION AND TECHNOLOGY IN EDUCATION

In many countries "training innovative minds through quality and technology use" has gained importance recently. Many educators and educational leaders are trying to find out the meaning of "quality" in education through the further technological innovations. The tendency seems to be changing the educational paradigm with respect to the Internet technologies. Massive open online courses (MOOCs) are getting very popular especially in American and European universities. According to research conducted among American college students have been found that, 73 % college students said that they can't study without technology, 91 % - communicate with professors through email. 12 million American college students currently take one or more classes online. Some experts predict that in the next 5 years the number of student who takes online classes will compose 22 million.

Through some well-known IT companies teachers are trying new ways instead of the traditional ones. Experts think that the Internet and some other innovative ideas might be significant for the national systems of education as they may become the basis for the emerging global education system.

To the modern trends in education systems belong:

- massive open online courses provide either free or relatively inexpensive education than can be compared to traditional face-to-face forms of learning in terms of quality and effectiveness of training;

- emerging self-regulated educational online communities rely on the technologies and web services that provide peer-to-peer communication and interaction;

- creation and utilization of open knowledge bases such as Wikipedia is a part of new educational reality;

- the main foundations of modern educational philosophy are moving from constructivism to connectivism;

- education become a highly fragmented process of utilizing a constantly changing set of tools alongside with shifting roles of the individuals who participate in it according to their interests and abilities.

Connectivism is a hypothesis of learning which emphasizes the role of social and cultural context. In this sense, connectivism proposes to see knowledge's structure as a network and learning as a process of pattern recognition [1, p. 18].

The relationship between work experience, learning, and knowledge, as expressed in the concept of 'connectivity, is central to connectivism, motivating the theory's name [2, p. 61]. It is somewhat similar to Bandura's Social Learning Theory that proposes that people learn through contact. What sets connectivism apart from theories such as constructivism is the view that "learning (defined as actionable knowledge) can reside outside of ourselves (within an organization or a database), is focused on connecting specialized information sets, and the connections that enable us to learn more are more important than our current state of knowing" [3].

The phrase "a learning theory for the digital age"[3] indicates the emphasis that connectivism gives to technology's effect on how people live, communicate and learn.

At its core, connectivism is a form of experiential learning which prioritizes the set of formed by actions and experience over the idea that knowledge is propositional.

Thus, finance does not form the greatest obstacle for the participants. National and international meetings might be held often and more issues might be discussed by more participants. For instance, "International ICT

Seagulls Project”, which lasted for ten years with the support and collaboration of the City Montessori School of India, QUEST-Nepal in Nepal, NYDT in South Africa, and Kingston University in UK. Through the training CD and Skype conferences, students and teachers of the project met in the Cyber world.

It might be a good opportunity for the World Council for Total Quality and Excellence in Education to share quality-focused experience via MOOCs with all world citizens.

The new paradigm of education relies largely on innovations in information and communication technology (ICT). Educational events are not only limited with classroom activity. Nowadays conferences and international gathering may also be realized through the Internet.

References

1. Alaa A. AlDahdouh, António J. Osório, Susana Caires Portugal. Understanding knowledge network, learning and connectivism. // International Journal of Instructional Technology and Distance Learning. – October 2015. – Vol 12. – No. 10. – P. 3-19.

2. Griffiths T., Guile D. A Connective Model of Learning: the implications for work process knowledge. // European Educational Research Journal. – 2003. – Vol. 1. – P. 56–73.

3. George Siemens. Connectivism: A Learning Theory for the Digital Age. // International Journal of Instructional Technology and Distance Learning. – Jan 2005. – Vol. 2 No. 1, from http://www.itdl.org/Journal/Jan_05/article01.htm

ОЛЬГА ШАРАПА

ст. викл. КНТЕУ

ЛАРИСА ШАРАПА

вч. вищ. кат.,

Великоолександрівська

ЗОШ І-ІІІ ст.

РОЗВИТОК СМАРТ-ТЕХНОЛОГІЙ В ОСВІТІ

Реформування сучасної освіти висуває нові вимоги до педагогічних кадрів. Гарантом вирішення поставлених завдань виступає вільно і активно мислячий педагог, який прогнозує результати своєї діяльності та відповідно моделює освітньо-виховний процес. Нині підвищився попит на висококваліфіковану, творчо орієнтовану, соціально-активну і конкурентоспроможну особистість

педагога, здатного виховати соціалізовану особистість в надзвичайно мінливому світі. Від рівня професіоналізму педагогів, їх здатності до безперервної освіти безпосередньо залежать результати соціально-економічного і духовного розвитку суспільства.

Якість педагогічних кадрів – найважливіша компонента освітньої системи, адже реалізація всіх інших її складників безпосередньо залежить від тих людських ресурсів, якими забезпечена та чи інша освітня система. Саме на педагогів покладено функцію реалізації освітніх програм нового покоління на основі передових педагогічних технологій, їм визначена місія підготовки підростаючого покоління до життя в майбутньому і виховання людини з сучасним мисленням, здатного успішно реалізувати себе в житті.

Увага до проблеми підвищення кваліфікації пояснюється багатьма факторами:

- постійне зростання обсягу наукової інформації;
- прогресія в галузі техніки і технології;
- інтеграція освіти, наук і виробництва;
- вплив глобальних (демографічних, економічних, енергетичних, економічних тощо) проблем.

Можна стверджувати, що на початку ХХІ ст. закінчується етап знайомства з інформаційно-комунікаційними технологіями (ІКТ), освоєння їх в умовах реального навчального процесу, створення сучасної інформаційної інфраструктури, випуску принципово нових мультимедійних навчальних продуктів. Виникають природні запитання: яким чином оцінити отриманий досвід і що робити далі?

Безперечно, традиційне розуміння навчального процесу важко узгоджується з використанням ІКТ і ці труднощі аж ніяк не долаються, а постійно нарастають, набуваючи часом екзотичних форм, наприклад, створення у світовій комп'ютерній мережі повністю неформальних освітніх спільнот; витіснення «реальних» навчальних закладів «віртуальними». Проблема «ІКТ і освіти» виявляється набагато більш фундаментальною, ніж здавалося раніше. ІКТ «не бажають зводитися» до нових засобів навчання, вони претендують на місце в самій суті навчання.

Смарт-освіта (від англ. *Smart education* – розумний, кмітливий, енергійний) є концепцією, яка передбачає комплексну модернізацію всіх освітніх процесів, а також методів і технологій, що використовуються в цих процесах. Концепція смарт в освітньому розрізі тягне за собою появу таких технологій, як розумна дошка, розумні екрани, доступ дає змогу по-новому побудувати процес

розробки контенту, його доставки і актуалізації. Навчання стає можливим не тільки в класі, але і вдома і в будь-якому місці: громадських місцях, таких як музеї чи кафе. Основним же елементом, що зв'язує освітній процес, стає активний освітній контент, на базі якого створюються єдині репозитарії, що дають можливість зняти часові та просторові обмеження.

На сучасному етапі розвитку ІКТ все частіше виникають потреби, які не можуть задовольнити не тільки класичні освітні технології, а й технології електронного навчання (e-learning). Відбувається перехід від електронного навчання до Смарт електронного навчання та інтелектуальної освіти (розумна освіта). Концепція Смарт-освіти – гнучкість, що передбачає наявність великої кількості джерел, максимальна різноманітність мультимедіа, здатність швидко і просто налаштуватися під рівень і потреби слухача.

В умовах постійного зростання і оновлення знань безперервний розвиток компетенцій протягом всієї кар'єри стає найбільш актуальним в системі сучасної освіти. Для розвитку освіти вже недостатньо впливу людського капіталу. Необхідно змінювати саме освітнє середовище. Недостатньо просто нарощувати обсяги утворення трудових ресурсів – має якісно змінитися сам зміст освіти, його методи, інструменти та середовища, необхідний перехід до Смарт-освіти. Необхідно розвивати такі компетенції як аналітичні, навички вирішення комплексних проблем, інноваційність – здатність до розвитку нових ідей і їх впровадження, навички міжкультурних комунікацій.

Основна позиція розвитку нинішньої освіти виражена полягає в усвідомленні того, що стара система освіти ні за якими параметрами не готує людей для роботи і життя в SMART-товаристві. Без SMART-технологій інноваційна діяльність неможлива. Якщо система освіти відстає від цих напрямків розвитку, то вона переходить в гальмо.

Концепція SMART в освіті виникла слідом за проникненням в наше життя різноманітних розумних пристроїв, що полегшують процес професійної діяльності та особистому житті (смартфон, розумний будинок, смарткар – інтелектуальний автомобіль, смартборди – інтерактивна інтелектуальна електронна дошка, SMART-система самодіагностики жорсткого диска комп'ютера тощо).

SMART має на увазі підвищення рівня інтелектуальності пристроїв, які формують навколишнє середовище для того чи іншого виду діяльності. Перенесення даної концепції на освіту знаходиться в початковій стадії, терміни і основні поняття проходять процес

формування. Розуміння SMART стосовно сфери освіти коливається від використання смартфонів і інших аналогічних пристроїв для доставки знань слухачам до формування інтегрованого інтелектуального віртуального середовища навчання, в тому числі з використанням пристроїв категорії SMART.

Швидкість виникнення нових технологій в останнє десятиліття значно зросла, щороку виробники пропонують нові пристрої для професійної діяльності та комунікацій. Нові інтелектуальні SMART-технології вимагають зміни платформ, що використовуються для передачі знань і широкого використання SMART-пристроїв. Професійна освіта має стати однією з найбільш швидко оновлюваних галузей як з позиції змісту, так і з позиції технологій та методів навчання. Швидкість оновлення знань і технологій повинна розглядатися як критерій якості системи освіти.

Впровадження нових технологій в сферу освіти тягне за собою перехід від старої схеми репродуктивної передачі знань до нової креативної форми навчання. Одним з головних завдань сучасної освіти є створення стійкої мотивації слухачів до отримання знань, інше – пошук нових форм та інструментів освоєння цих знань за допомогою творчих рішень.

АЛЛА ТЕРНОВА

к.т.н., доц.,

ВІТАЛІЙ ШАРКО

к.е.н., доц.,

Вінницький торговельно-
економічний інститут КНТЕУ

ПЕРСПЕКТИВИ ВИКОРИСТАННЯ SMART-ТЕХНОЛОГІЙ В ОСВІТІ

Сучасний розвиток технологій спрямований до змін інформаційного співтовариства, що в XXI столітті позначається терміном smart-суспільство та розглядається як єдино можлива стратегія сучасного суспільства. При цьому ключова ідея – поліпшити всі аспекти життя, використовуючи сучасні технології, сервіси та Інтернет. У зв'язку з розвитком технологій кожні 72 години відбувається подвоєння інформації, тому більша частина освітнього контенту відстає від використовуваних технологій на 2-3 покоління.

Формування нового суспільства ініційоване системою освіти, зокрема появою електронного навчання.

Стара система освіти ні за якими параметрами не готує людей для роботи і життя у smart-суспільстві. Без smart-технологій інноваційна діяльність неможлива. Якщо система освіти відстає від цих напрямків розвитку, то вона перетворюється на гальмо.

Нові потреби студентів кидають виклики університетам, які втрачають свою соціальну роль.

Знання перестають зароджуватись у традиційних ВНЗ, поширюється навчання у незалежних центрах.

Велику роль починає відігравати неформальне навчання, коли студент сам визначає його цілі, знаходить матеріал у відкритих освітніх ресурсах, моделює собі курс і, таким чином, отримує індивідуальну спеціальність.

Гнучкість, здатність пристосовуватись, якісні показники, інновації – цим вимогам повинні відповідати smart-університети, щоб поспівати за змінами, що відбуваються, та зростаючими запитами студентів. Власне, саме поняття «smart» підрозуміває більш швидку відповідь на вимоги економіки і світу.

Smart-education є напрямом, що передбачає комплексну комунікацію всіх освітніх процесів, а також методів і технологій, що використовуються в цих процесах. Реалізація smart-технологій в освітньому просторі сприяє появі таких інновацій, як «розумна дошка», «розумний екран», доступ в Інтернет з будь-якої точки.

В умовах постійного зростання і оновлення знань безперервний розвиток компетенцій протягом всієї кар'єри стає найбільш актуальним в системі сучасної освіти. Для розвитку освіти вже недостатньо впливу людського капіталу. Необхідно змінювати освітнє середовище, при цьому не тільки нарощувати обсяги утворення трудових ресурсів, а й якісно змінити сам зміст освіти, його методи, інструменти і засоби, які необхідні для переходу до smart-освіти. Концепція smart-освіти передбачає наявність великої кількості джерел, максимальну різноманітність мультимедіа, здатність швидко налаштуватись на рівень будь-якого слухача.

Швидкість виникнення нових технологій в останнє десятиліття значно зросла, щороку виробники пропонують нові пристрої для професійної діяльності та комунікацій. Нові інтелектуальні smart-технології вимагають зміни платформ, що використовуються для передачі знань і широкого використання smart-пристроїв. Швидкість оновлення знань і технологій повинна розглядатися як критерій якості

системи освіти.

Удосконалення сучасної освіти висуває нові вимоги до науково-педагогічних працівників. Сьогодні підвищився попит на висококваліфікованих, творчо працюючих, соціально-активних та конкурентоспроможних педагогів, які виховують соціалізовану особистість у швидкозмінному світі. Від рівня професіоналізму педагогів, їх здатності до безперервної освіти безпосередньо залежать результати соціально-економічного і духовного розвитку суспільства. Саме на сучасного педагога покладена функція реалізації освітніх програм нового покоління на основі передових технологій.

Основою smart-підходу до навчання є подача теоретичного матеріалу для вирішення реального бізнес-завдання. Для реалізації даної концепції в рамках певної дисципліни необхідним є створення бібліотеки бізнес-кейсів від реальних компаній. В зв'язку з цим основними принципами smart-освіти мають бути:

- мобільність процесу навчання - забезпечує реалізацію принципу навчання - в зручному місці, в зручний час. Реалізується за рахунок використання мобільних платформ;

- двостороння інтеграція із соціальним медіа - забезпечує швидке поширення інформації про підручник, а також використання інформації із соціальних медіа в процесі навчання;

- самонаповнюваність - забезпечує наповнення змісту підручника актуальною і повною інформацією досліджуваних питань;

- онлайн-консультації з фахівцями-практиками - забезпечує взаємодію з експертами галузі;

- ланцюг спільного створення контенту: студент-науково-практичний працівник - перспективою розвитку smart-навчання є «peer-2-peer навчання», а саме, коли студенти взаємодіють один з одним в рамках навчання, а також коли матеріали, пропоновані студентом, використовуються в навчанні наступних слухачів;

- синхронне вивчення матеріалу і реалізація навичок у вирішенні реальних бізнес-завдань в умовах соціального середовища - практична орієнтованість подачі навчального матеріалу, тобто реалізація принципу «кейс для вирішення + теоретичний матеріал»

Для впровадження smart-освіти, в першу чергу, необхідні високий рівень технологізації та автоматизації навчального процесу, забезпечення максимальної мобільності для надання можливості доступу до високошвидкісного Інтернету де завгодно та коли завгодно, а педагоги повинні володіти високим рівнем технологічної компетенції.

Таким чином, впровадження нових технологій у сферу освіти веде за собою перехід від старої схеми репродуктивної передачі знань до нової, креативної форми навчання. Одне з головних завдань сучасної освіти - це створення стійкої мотивації студентів до отримання знань, інше - пошук нових форм та інструментів освоєння цих знань за допомогою творчих рішень.

ГАЛИНА ШВЕЦЬ

к.пед.н., доц.

Вінницький торговельно-
економічний інститут КНТЕУ

МАСОВІ ВІДКРИТІ ОНЛАЙН КУРСИ ЯК ІННОВАЦІЙНИЙ НАПРЯМ В ОСВІТІ

В світі великої популярності набуває електронне навчання та масові відкриті онлайн курси (укр. МВОК; англ. Mass Open Online Courses — MOOC). Саме їх існування та надзвичайна популярність дає змогу постійно вчитися та розвиватися фахівцям будь-яких галузей. Світовими лідерами електронного навчання є США та Канада. Саме вони були піонерами в створенні платформ для МВОК, та саме жителі США охоплюють 40% всієї аудиторії МВОК. Серед Європейських країн лідерами є Великобританія, Німеччина, Італія та Франція. Частка ж студентів з України ледве сягає 1,5%.

Виступаючи в якості повної заміни або як доповнення до традиційного навчання, асинхронне електронне навчання є, мабуть, найбільш швидко зростаючим сегментом у сфері вищої освіти США. Останні дослідження в США показують, що електронне навчання, виступаючи в якості повної заміни традиційного навчання, має в середньому щорічне збільшення чисельності студентів і охоплює трохи менше 20% всіх студентів у період між 2002 і 2008 роками, приблизно 300 000 викладачів займаються електронним навчанням (у тому числі у США в 2008 році від 20 до 25 % студентів реєструвалися хоча б в одному онлайн-класі) [1, с. 51].

Масові он-лайн відкриті курси розширюють освітній простір студентів, які там навчаються, надаючи їм доступ до розмаїття кращих курсів передових університетів, ігноруючи державні й регіональні межі, насамперед, за рахунок перехрещення різних інформаційних потоків; розширюють можливості спілкування з різними людьми різних країн і культур в процесі виконання спільних проектів і

взаємного оцінювання один одного; уможлиблюють повторний перегляд навчальних матеріалів та актів комунікації, їх подальше вивчення за рахунок збереження всіх матеріалів курсу в архівах. [3]

Створенням та впровадженням масових відкритих онлайн курсів в Україні займаються І. Приймаченко та О. Молчановський, що є засновниками першої української платформи для МВОК Prometheus, а також розробники ще однієї української платформи "EdEra" І. Філіпов та А. Ільчук. Проблемами та перспективами застосування електронного навчання у вищій освіті, та масових відкритих онлайн курсів займаються Л.Ф. Панченко, В.Н. Кухаренко, Н.М. Кіяновська.

Спроби дистанційного навчання мають досить довгу історію. Перші можливості для отримання освіти дистанційно створила пошта в середині ХІХ ст. Поява радіо та телебачення дала новий поштовх дистанційній освіті та значно пришвидшила її. І лише початок ХХІ століття зробив дистанційну освіту інтерактивною, ефективною та справді швидкою, тобто такою, що може скласти достойну конкуренцію традиційній освіті.

Термін "масовий відкритий дистанційний курс" ввів Джордж Сіменс в 2008 р Предикат "масовий" відноситься перш за все до числа студентів (наприклад, курс, в якому вчиться 200 студентів, таким не є). У тому ж році він провів свій перший дистанційний курс, присвячений питанням нової теорії навчання - коннективізма [2, с.94].

МВОК (масовий відкритий онлайн курс) — термін, що застосовується для опису веб-технологій, що надають можливість викладачам створювати віртуальні класи з тисячами студентів. Типові МВОК є чітко структурованими за типом завдань та можливістю виконання цих завдань в часі. Зазвичай, такі курси діляться на "тижні", тобто певну кількість інформації, яку студент має осягнути, та певну кількість завдань, яку він має виконати протягом тижня. Завдання ж найчастіше включають в себе міні-лекції по 10-20 хвилин, інтерактивні завдання, завдання практичного спрямування, вікторини, тести та форум, на якому студенти мають змогу в інтерактивному режимі задати запитання викладачу, а також обмінюватися враженнями та інформацією з колегами-студентами.

Основною метою МВОК було забезпечити масовість освіти, тобто залучити до неї якомога більше населення, що не мають належного рівня освіти. Проте, на відміну від очікувань, МВОК стали популярними саме серед освічених людей (студентів вищих навчальних закладів, або тих, хто вже має вищу освіту) старше 30-35 років. Це, на нашу думку, пояснюється усвідомленням цією когортою

людей необхідності в постійному розвитку та самовдосконаленні, а також в безперервному підвищенні своєї професійної кваліфікації та розширенні кругозору.

Незважаючи на досить коротку історію існування, МВОК вже є надзвичайно популярними та щороку їх популярність лише зростає. За даними сайту classcentral.com — порталу, що присвячений пошуку, аналізу та новинам в сфері МВОК, в 2015 році на МВОК підписалися більше користувачів, ніж за всі три роки існування МВОК (починаючи з 2011, коли розпочав роботу МВОК Стенфордського університету). За статистичними даними, кількість користувачів, що записалася хоча б на один онлайн курс сягнула 35 мільйонів чоловік.

Світовими лідерами масових відкритих онлайн курсів є платформи Coursera, edX, Udacity та Iversity, розроблені провідними університетами світу. Coursera та Udacity є творінням професорів Стенфордського університету, edX заснували в МІТ и Гарварді, Iversity розроблено в Гумбольдському університеті. Проте цей список успішних МВОК аж ніяк не є вичерпним.

На нашу думку, шлях України до інформатизації вищої освіти та підвищення конкурентоспроможності фахівців на світових ринках має лежати через впровадження успішного світового досвіду застосування електронного навчання, яке користується рядом переваг над традиційним навчанням. Масові відкриті онлайн курси можна вважати сучасним та перспективним засобом електронного навчання, адже з'явилися вони зовсім нещодавно та поки знаходяться на шляху розширення своїх географічних та демографічних меж. Створення МВОК з туризму вважаємо необхідним елементом підготовки фахівців туристичної сфери, адже це дасть змогу вже працюючим фахівцям постійно вдосконалювати свої знання та навички, а студентам та всім, хто цікавиться сферою туризму та гостинності отримати знання та набути навички в зручній для них час та в зручному темпі.

Перспективу подальших наукових досліджень вбачаємо у вивченні можливостей впровадження масових відкритих онлайн курсів в українську систему освіти.

Літературні джерела

1. Кіяновська Н. М. Поняття електронного навчання в контексті сучасної педагогічної науки / Кіяновська Наталія Михайлівна // Достижения высшей школы – 2012 : матеріали VIII Міжнар. наук.-практ. конф., (17-25 листопада 2012 р.), м. Софія (Болгарія). – Софія: БялГрадБГ, 2012. – С. 50-53.

2. Кухаренко В. Н. Инновации в E-learning: массовый открытый дистанционный курс /В. Н. Кухаренко //Высшее образование в России. – 2011. – № 10. – С. 93–99.

3. [Панченко Л. Ф.](#) До питання розширення освітнього простору викладача і студента / Л. Панченко // [Наукові записки \[Кіровоградського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка\]. Сер. : Педагогічні науки.](#) - 2013. - Вип. 121(1). - С. 10-13.

ОКСАНА ШЛАПАК

к. е. н., доц.

НАТАЛІЯ БУГА

к. е. н., доц.,

Вінницький торговельно-
економічний інститут КНТЕУ

ЗАСТОСУВАННЯ ІНСТРУМЕНТІВ ВІЗУАЛІЗАЦІЇ ТА ВЕБ-ТЕХНОЛОГІЙ У НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ

Під час навчального процесу у вищій школі активно використовуються можливості Internet-мережі. За допомогою моніторингу студентами Internet-сайтів щодо використання реальних практичних ситуацій на підприємствах можливо максимально проаналізувати контент і наявну інформацію не лише про підприємство, а й про виробничий процес. З-поміж низки завдань, які ставляться перед студентами є вміння аналізувати діяльність підприємств, використовуючи мережу Internet. Студенти шукають інформацію не лише про діяльність підприємств, а й аналізують сайти найбільших виробників, вважаючи їх візитною карткою будь-якого підприємства. Так, наприклад, під час вирішення практичних ситуаційних завдань, студенти здійснюють аналіз інтернет-сайтів вітчизняних харчових підприємств та порівнюють їх із аналогічними закордонними. За результатами такого аналізу, вони самостійно приймають рішення щодо покращення функціонування сайту і оптимізації зворотного зв'язку із цільовими споживачами. Аналіз сайту підприємства дозволяє оцінити напрями діяльності, маркетингове середовище у розрізі роботи з партнерами, постачальниками, наявність зворотного зв'язку, реклама продукції тощо. Цікавим є закладка сайту – лабораторія ідей. Студенти мають можливість дослідити запропоновані пропозиції споживачів та

партнерів підприємства, реалізовані проекти та запропонувати свої власні. Всі пропозиції та ідеї сегментовані на групи: впроваджені; в роботі; нові ідеї. Жодна з ідей не залишається без відповіді. Це свідчить про роботу відділу маркетингу та зацікавленості виробників.

Для ефективного функціонування навчального процесу, доцільно впроваджувати науково-дослідні результати досліджень, які вже апробовано на підприємствах промисловості. Наприклад, моделі оптимізації комунікаційного середовища підприємств для ВП «Вінницьяхліб» концерну ПАТ «Концерн Хлібпром». Такі моделі будуть корисними для майбутніх фахівців економічного напрямку, адже вони будуть підготовлені для роботи в майбутньому з ними; зможуть легко адаптуватись в комунікаційному середовищі та запропонувати нові ідеї для його покращення.

Впроваджений в діяльність ВП «Гайсинхліб» та СП «Хлібозавод» ПАТ «Могилів-Подільський консервний завод» алгоритм оптимізації комунікаційного середовища за критеріями комунікаційної логістики (вчасність, точність, контент) та напрями покращення комунікаційного середовища підприємства для прийняття управлінських рішень буде корисним для майбутніх фахівців у виборі інформаційної платформи для організації їх маркетингової та управлінської діяльності, покращення комунікаційної діяльності на підприємстві в цілому [1, с.4].

Досвід апробації наукових результатів в освітній процес показав, що особливо цікавою для студентів є тема аналізу веб-сайтів підприємств. Студенти, виконуючи ситуаційні вправи, випробовують себе в ролі аналітиків, дизайнерів, фахівців з харчових технологій, маркетологів що використовують ефективні сучасні комунікації.

Викладач пояснює, що веб-сайт підприємства може містити статичну інформацію, рекламу підприємства, що представлена у вигляді семіотичної моделі. Особливо часто їх застосовують у різновидах реклами підприємства, коли часто невербальна інформація та асоціативний ряд, які зазначені у ролику чи на біл-борді, впливають на купівельний імпульс цільового споживача.

Так, наприклад, зображення жовтого жита на фоні блакитного неба – асоціюється із державним прапором та якістю продукції, яка зроблена зі щойно скошеного зерна (хліб).

Основою комунікацій на базі веб-технологій є сайт підприємства, а також корпоративні та соціальні сервіси. Аудиторія корпоративного сайту – це і є база актуальних і потенційних клієнтів, а сам сайт –

інструмент, який в напіваавтоматичному режимі створює і постійно оновлює цю базу.

Важливим аспектом з точки зору формування комунікацій та їх ефективності є аналіз сайту. Студентам пропонується виділити цілі роботи сайту відомого підприємства – концерну „Хлібпром” з подальшим обговоренням та узагальненням результатів. Так, для сайту концерну „Хлібпром” [2] студенти виокремили такі цілі роботи сайту:

1. Сайт – візитка підприємства.
2. Реклама продуктів підприємства.
3. Позитивний імідж підприємства через новини, ЗМІ про виробника.
4. Прозорість діяльності для акціонерів, клієнтів, партнерів, споживачів.
5. Комунікації для здійснення електронної торгівлі.

Зокрема, на російському сайті Концерну „ХлебПром” студенти спостерігають виробничий процес он-лайн за допомогою підкастів, також пропонують свої шляхи вирішення тих чи інших недоліків сайту та самого процесу.

Для вимірювання ефективності комунікацій веб-технологій використовують різноманітні інструменти веб-аналітики. Найбільш популярні з них – інструменти пошукової системи google. В цілому, веб-аналітика – це відстеження, збір та вимірювання інформації про відвідувачів веб-сайтів з її подальшим поданням у вигляді, зручному для якісного та кількісного аналізу. Важливо зазначити, що ключовим завданням веб-аналітики є моніторинг відвідуваності сайту, визначення і вивчення поведінки цільової веб-аудиторії, з метою впровадження ефективних методів розвитку і розширення можливостей веб-ресурсу, веб-маркетингу та повноцінної оптимізації сайту (контекстної та програмної). Досягнення ключового завдання веб-аналітики забезпечується кожною з її пріоритетних цілей: визначення стабільних джерел трафіку; пошук методів, що дозволяють збільшити конверсію сайту; визначення відповідності інтернет-проекту поставленим цілям і генерування нових завдань; виявлення проблемних зон сайту; визначення кроків, необхідних для зменшення вартості залучення одного цільового відвідувача.

Таким чином, комунікації на основі веб-технологій повинні бути підпорядковані цілям функціонування сайту, діяльності підприємства, найбільш ефективного використання сучасних управлінських та маркетингових технологій з подальшим аналізом та корегуванням каналів комунікацій. Виконання таких завдань за допомогою

інструментів веб-аналітики під час навчання, дасть змогу поглибити знання студентів з інформаційного менеджменту та маркетингу і підготує їх для сучасних потреб ринку праці у високваліфікованих фахівцях.

Літературні джерела

1. Шлапак О.А. Оптимізація комунікаційного середовища підприємств: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук : спец. 08.00.04 "Економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності)" / О. А. Шлапак — Тернопіль, 2013. — 20 с.

2. Сайт концерну Хлібпром [Електронний ресурс] // [сайт]. – Режим доступу: /<http://www.hlibprom.com.ua> - Назва з екрану.

ОЛЕНА ЩЕТІНІНА

д.ф.-м.н., проф.,

КАТЕРИНА ПАЛАГУТА

к.е.н., доц.

Київський національний
торговельно-економічний
університет

ДИСТАНЦІЙНЕ НАВЧАННЯ ЯК СКЛАДОВА SMART-ОСВІТИ

Сучасний динамічний розвиток інформаційно-комунікаційних технологій, зростання вимог до кваліфікаційного рівня та конкурентоспроможності випускників вищих навчальних закладів призводять до необхідності впровадження та постійного вдосконалення сучасних педагогічних технологій, у тому числі перехід до SMART-освіти. SMART-освіта – це автоматизований, доступний з будь-якого місця освітній процес, що спонукає студентів до розвитку таких компетенцій, як аналітичні, навички розв’язання комплексних проблем, інноваційність – здатність до розвитку нових ідей та їх впровадженню. Однією зі складових SMART-освіти, що забезпечує вихід системи освіти на новий якісний рівень є дистанційна форма навчання.

Методологія дистанційної освіти спрямована на розробку методів і засобів навчання за дистанційною технологією: навчальних планів і програм, навчально-методичних матеріалів, методики навчання студентів, методів активного навчання – дискусії, участі в круглих столах і т.д., методів підготовки викладачів, які здійснюють навчання

за дистанційними технологіями. В той же час важливо звернути увагу і на створення ефективної системи контролю знань, оскільки вона характеризує рівень підготовки студента за навчальною дисципліною.

Характерними особливостями дистанційних форм навчання у ВНЗ є

гнучкість: студенти не відвідують регулярних занять, а навчаються у зручний для себе час та у зручному місці;

модульність: кожна навчальна дисципліна створює цілісне уявлення про окрему предметну область, що дозволяє з набору незалежних дисциплін-модулів сформувати навчальну програму;

паралельність: навчання здійснюється одночасно з професійною діяльністю (або з навчанням за іншим напрямком), тобто без відриву від виробництва або іншого виду діяльності;

велика аудиторія: одночасне звернення до багатьох джерел навчальної інформації великої кількості студентів, спілкування за допомогою телекомунікаційного зв'язку студентів з викладачами;

економічність: ефективне використання навчальних площ та технічних засобів, концентроване і уніфіковане представлення інформації, використання і розвиток комп'ютерного моделювання повинні призвести до зниження витрат на підготовку фахівців;

технологічність: використання в навчальному процесі нових досягнень інформаційних технологій, які сприяють входженню людини у світовий інформаційний простір;

соціальна рівність: рівні можливості одержання освіти незалежно від місця проживання, стану здоров'я і соціального статусу;

інтернаціональність: можливість одержати освіти у навчальних закладах іноземних держав, не виїжджаючи з країни та надавати освітні послуги іноземним громадянам і співвітчизникам, що проживають за кордоном;

нова роль викладача: дистанційна освіта розширює і оновлює роль викладача, робить його наставником-консультантом, який повинен координувати пізнавальний процес, постійно удосконалювати ті курси, які він викладає, підвищувати творчу активність і кваліфікацію відповідно до нововведень та інновацій.

позитивний вплив на студента: підвищення творчого та інтелектуального потенціалу людини, що одержує дистанційну освіту, за рахунок самоорганізації, прагнення до знань, використання сучасних інформаційних і телекомунікаційних технологій, вміння самостійно приймати відповідальні рішення;

якість: якість дистанційної освіти не поступається якості очної форми навчання, оскільки для підготовки дидактичних засобів залучається найкращий професорсько-викладацький склад і використовуються найсучасніші навчально-методичні матеріали; передбачається використання спеціалізованого контролю якості дистанційної освіти на відповідність її освітнім стандартам.

Дистанційний курс навчання представляє собою інтеграційний комплекс навчально-методичних матеріалів дистанційних технологій і містить наступні канонічні дидактичні функціональні блоки: організаційно-методичний, інформаційно-навчальний, ідентифікаційно-контролюючий. Все це допомагає студентам обрати оптимальну стратегію вивчення матеріалу, зручний темп роботи над дисципліною і спосіб її вивчення.

Організаційно-методичний блок змістовно включає інформацію про цілі, задачі дисципліни, її зв'язок з іншими дисциплінами, що входять у навчальну програму, характеристику змісту тематики навчальної програми, порядок і рекомендації з вивчення дисципліни, огляд літератури і форми звітності і контролю, порядок організації взаємодії з викладачем. Цей блок реалізується у робочій навчальній програмі, екзаменаційні питання з дисципліни. Інформаційно-навчальний блок складається з електронного конспекту лекцій, структурованого з урахуванням розподілу матеріалу за змістовими модулями, та прикладів розв'язання типових задач з методичними рекомендаціями по їх виконанню з кожної теми робочої навчальної програми. Крім того, практичні індивідуальні завдання забезпечують реалізацію проблемного методу навчання. Графік їх виконання доводять до кожного студента. Ідентифікаційно-контролюючий блок передбачає пакети тестових завдань для самоконтролю та контрольне тестування. Підсумковий контроль проводять за результатами електронних тестів, що студент повинен пройти для одержання певних балів перед початком сесії, виконання контрольної роботи та очно у вигляді екзамену.

ІНДИВІДУАЛІЗАЦІЯ НАВЧАННЯ В РАМКАХ SMART-ОСВІТИ

ГАЛИНА АЛДАНЬКОВА

ст. викл.

КАРИНА КОВАЛЕНКО

студ.

Київський національний
торговельно-економічний
університет

ДИСТАНЦІЙНА ОЛІМПАДА У ПІДГОТОВЦІ СТУДЕНТІВ-РЕКЛАМІСТІВ

На сьогодні smart-освіта – це невід’ємний механізм модернізації сучасної системи навчання в Україні. Становлення дистанційної освіти та відповідність потребам суспільства в отриманні нових знань, тісно взаємопов’язані між собою. Адже роботодавці схвалюють європейський досвід, заснований на вмінні бути гнучким та впевнено орієнтуватися в новітніх тенденціях, що відбуваються у професійній сфері.

Традиційною основою процесів пізнання та трансформації була книга, на допомогу якій поступово прийшли дистанційні тренінги та зарубіжні курси з підвищення професійної кваліфікації. Суспільство обирає основні напрямки у розвитку своїх можливостей, такі як: підвищення рівня англійської мови, навчання протягом усього життя, участь у безкоштовних-онлайн курсах та отримання додаткових знань паралельно з основною роботою. Дані аспекти варто розглядати, як мотивацію на шляху до впровадження системи дистанційної освіти в Україні, заснованої на сучасних комунікаційних досягненнях. Але, у призмі розвитку комунікаційних технологій, на українському ринку існує низка бар’єрів, на які необхідно звернути увагу для подальшого введення smart-навчання. Серед них є: відсутність кваліфікованих адміністраторів, які керують єдиним сервером на території навчального закладу, недостатній рівень мобільності викладачів у використанні спеціалізованого програмного та апаратного забезпечення, відсутність цілодобового доступу до власних кабінетів для відслідковування успішності, недостатній рівень проведення внутрішньо-університетських, національних та міжнародних творчих змагань у формі олімпіад, конкурсів та фестивалів у відкритому доступі.

На базі кафедри маркетингу та реклами КНТЕУ вже вдруге відбулася дистанційна олімпіада з дисципліни «Дизайн в рекламі» серед студентів третього курсу спеціальності «Реклама та зв'язки з громадськістю». Серед основних завдань олімпіади були: генерування ідеї рекламного звернення та її реалізація за допомогою графічних редакторів. Також студентів необхідно було проаналізувати творчі роботи на наявність креативу, застосування рекламних прийомів, правильності побудови композиції, вибору шрифтів, кольорів та інше. Підготовка робіт здійснювалася студентами протягом семестру, з можливістю отримати консультацію викладача під час занять в аудиторії або дистанційно, використовуючи необхідні комп'ютерні програми. Готові роботи були розміщені на сторінці Центру дистанційного навчання сайту КНТЕУ, що надало можливість переглянути усім конкурсантам, взяти участь в обговоренні на форумі, зробити свій вибір та обґрунтувати його, перебуваючи навіть за межами університету. З іншого боку, творчі роботи і правильність здійснення аналізу рекламних публікацій оцінювали викладачі кафедри. Такий підхід до проведення олімпіади створює передумови прозорого процесу вибору переможців, надає швидкості в процесі обробки, що відповідає вимогам розвитку сучасної освіти.

Згідно теорії поколінь, студентство (покоління Y або «великого пальця») відносять до таких, що ігнорують традиційні засоби комунікації або комбінують їх із сучасними, більш мобільними технологіями. Маючи цілодобовий доступ до Інтернету, молодь шукає інформацію, запитує думки інших, виступаючи своєрідними цифровими волонтерами, з пропозиціями покращення комунікації та заохочуючи багатосторонній зв'язок. В результаті обговорення конкурсних робіт на форумі Центру дистанційного навчання у учасників спілкування може виникати спільне рішення стосовно якості наданих матеріалів. У цьому випадку можна говорити вже про консолідацію – об'єднанні дії окремих зацікавлених осіб у пошуку загального рішення.

Забезпечення розуміння між учасниками можливо при наявності у суб'єктів процесу спілкування – студентів, викладачів, адміністраторів, комунікаційної компетентності – властивості особистості, що визначає її здатність до виконання діяльності на основі сформованої компетенції. Тобто використання системи ресурсів комунікантів, необхідних для побудови ефективної комунікації в певних ситуаціях взаємодії.

Таким чином, розвиток smart-освіти для майбутніх фахівців рекламного бізнесу на базі вищих навчальних закладів допоможе вирішити наступні проблеми:

- охопити більш широке коло учасників студентських наукових і творчих конкурсів та фестивалів реклами включаючи тих, хто не може відвідувати вищий навчальний заклад з традиційними формами навчання через відсутність фінансових або фізичних можливостей, професійної зайнятості, віддаленості від великих міст;
- використовувати мобільність у поданні та отриманні інформації;
- сприяти поглибленому вивченню предметів за обраними спеціальностями;
- консолідувати зусилля учасників комунікаційного процесу з можливістю подальшого створення творчої спілки та ін.

Отже, процес smart-освіти – це об'єднання спільних зусиль навчальних закладів, викладачів та студентів для створення єдиної навчальної платформи через призму національних стандартів навчання в онлайн-доступі по сумісництву з роботою, стаціонарним навчанням в університеті та підвищенням рівня професійних знань з обраних додаткових спеціальностей, що вимагає відповідних компетенцій всіх залучених у комунікаційний процес.

ГАЛИНА АРТАМОНОВА

к.е.н, доц.

Київський національний
торговельно-економічний
університет

ІНТЕРАКТИВНІ МЕТОДИ НАВЧАННЯ: РОБОТА У МАЛИХ ГРУПАХ

Глобалізація світової економіки зумовлює формування нових, більш жорстких вимог до професійної підготовки сучасних економістів. Бізнес потребує людей, у яких за словами Ч.Б.Сноу, «майбутнє у крові». Представники бізнесу, як правило зазначають, що спеціаліст повинен відповідати багатьом критеріям, таким як: здатність до системного мислення, вміння чітко висловити свою власну думку, творчий підхід до виконання завдань. Сьогодні бізнес надає перевагу тим випускникам ВНЗ, які мають навички роботи у команді. Отже, в процесі навчання студент повинен проїнятися командним духом, як

фактором свого майбутнього успіху. Крім того такий метод навчання як робота у малих групах дає можливість розвинути необхідні професійні якості менеджера. [2]

В умовах скорочення аудиторного навантаження ,більшої доступності інформації, для студентів, можливим варіантом є підготовка більш вузьких завдань з елементами дослідницької роботи та актуалізацією засвоєних теоретичних знань є робота у команді. На наш погляд, це варіант проведення аудиторного заняття, варіантом якого є підготовка презентацій на окремі підпроблеми загальної проблематики малими групами (3-4 студента), коли кожен учасник презентує частину загальної проблематики. Саме така кількість вважається оптимальною, забезпечує ефективну комунікацію між студентами, полегшує можливість поза аудиторної самотійної роботи і презентації результатів завдання. За нашими спостереженнями, це викликає великим інтерес у студентства. [3]

Американські вчені довели переваги цього методу. Вони стверджують, що коли людина, ознайомившись з новою інформацією, повинна виступати у ролі доповідача у рамках малої групи, вона засвоює у 3-5 разів більше інформації, ніж коли б вона отримала її від лектора. Крім цього, до переваг методу групової роботи можна віднести: високу ступінь відповідальності перед іншими членами команди та перед аудиторією; економію часу (студент отримує втричі більше інформації , ніж під час звичайної доповіді); формує у студентів навички вибіркового осмислення матеріалу; розвиток слухової та зорової пам'яті; формує навички взаємодії в межах щоразу нових міні колективів; робота у команді сприяє соціалізації студентів; розвиває вміння аналізувати, синтезувати, створювати новий продукт; формуються навички презентувати результати самотійної роботи, а також навички поєднання презентації та дискусії. При роботі у малих групах - кожна група отримує своє завдання, яке є складовою частиною теми, що вивчається. Студент пробує зробити щось своє разом з членами групи та з допомогою викладача. Якщо робота у групі організована правильно, то досягається синергетичний ефект: внаслідок об'єднаних командних зусиль досягаються вагоміші результати, ніж коли її члени працюють індивідуально. Метод роботи у малих групах є складовою частиною інших навчальних технологій. Він використовується у ситуаційних вправах, дискусіях, презентаціях, ділових іграх.

Навчальне завдання для малої групи може бути різноманітним за темою, рівнем складності та характером. Формування групи бажано

добровільне. Після виконання завдання корисно представити результати у вигляді доповіді-презентації.

Але разом із тим, треба пам'ятати, що існує і ряд недоліків даної форми роботи, а саме: ризик засвоєння неправильної інформації, який подається нефахівцем; неоднакове відповідальне ставлення до підготовки презентації; складний матеріал, що потребує значної вступної роз'яснювальної роботи, деякі студенти можуть відігравати пасивну чи навіть деструктивну роль; нездорова боротьба за владу у групі, студентам не завжди подобається, що оцінка кожного окремого учасника залежить від спільної роботи всіх членів команди, а не від індивідуальних результатів окремої особи.

Щоб уникнути даних недоліків необхідна велика підготовча робота викладача: по-перше чітко окреслити задачі, забезпечити студентів необхідними матеріалами; по-друге, заохотити та проконтролювати, і за потреби скорегувати їх дії.

Застосовуючи методи роботи у малих групах, можна значно підвищити інтенсивність аудиторної роботи, навчити студентів працювати в колективі, стимулювати інтерес до майбутньої професії. Про це свідчить і багаторічний досвід застосування даної форми роботи при розгляді проблематики державного регулювання у сфері ціноутворення у зарубіжних країнах при вивченні курсу «Ціноутворення на світових товарних ринках».

Літературні джерела

1. Гапотченко К.В., Цесаренко С.І. Інтерактивні методи викладання бізнес-дисциплін: Навчальний посібник. – К.: УАЗТ, 2004. – 224с.
2. Євтух М.Б., Дибкова Л.М. Індивідуальний підхід у флотуванні професійної компетентності майбутніх економістів: Монографія.- Х: Харківський національний університет імені Каразіна, 2007. – 144с.
3. Паценко О.Ю. Аудиторна робота викладача: умови та проблеми / О. Ю. Паценко // Від викладання дисциплін – до освоєння наук: трансформація змісту, технологій освітньої діяльності та розвиток педагогічної майстерності : зб. матеріалів наук.-метод. конф., 31 січ. 2013 р. / М-во освіти і науки України, ДВНЗ «Київ. нац. екон. ун-т ім. Вадима Гетьмана» ; [редкол.: А. М. Колот, О. І. Олексюк, Т. В. Гуть]. – Київ : КНЕУ, 2013. – С. 259–260.

ЮРІЙ БАДАХ

д.іст.н., проф.,
Київський національний
торговельно-економічний
університет

ЩОДО ВИВЧЕННЯ ІСТОРІЇ У ВНЗ

Як відомо, історія своєї країни та її культури має велике значення, особливо для України, коли триває процес національно-державного відродження. Вона є одним із факторів глобальної стратегії формування смарт-суспільства. Тому глобальне вивчення історії свого народу, його культури допомагає нам повернути почуття національної гідності, честі і поваги.

Свідомим і суспільно діючим громадянином можна стати тільки знаючи історію своєї держави.

Ще відомий римський оратор Цицерон казав про історію як «велику наставницю життя», а Т. Шевченко закликав спитати: «Хто ми? Чиї ми? Яких батьків діти?».

Історія формує світогляд, національну свідомість, патріотизм, любов до своєї Батьківщини, чого так не вистачає в нашій країні. На жаль, в царській Росії, а потім в СРСР, де Україна була республікою, історія України та її культура не вивчалися, тому українці мали спотворену історичну свідомість. Домінуюча державно-політична ідеологія в СРСР пропонувала відмовитися від історії окремих народів, в тому числі – української.

1991 року, з початком незалежності України була створена національна школа, у тому числі вища. Історія України почала вивчатися з 5 по 11 клас у середній школі та у ВНЗ України як обов'язкова дисципліна. В КНТЕУ курс історії України дорівнював 46 годин аудиторних занять (10 лекцій та 13 семінарів). З 2008 року у ВНЗ України вводиться курс історії української культури. Історія України та історія української культури стають нормативними дисциплінами та вивчаються у ВНЗ, у тому числі в КНТЕУ.

В I семестрі всі студенти першого курсу вивчали історію України, і, маючи історичну базу, і вивчали у II семестрі історії української культури. Але курс історії України зменшився і став дорівнювати 30 годин (8 лекцій та 7 семінарів). Такі ж години має історія української культури.

Багато студентів, що приходять зі школи, не здавали ЗНО з історії України, і зовсім не вивчають історію української культури в

школі. Контроль знань студентів з історії України, які вступають до нас в університет, показує, що 90% з них отримують незадовільну оцінку. Фактично, з ними доводиться починати все з початку. Проте курс уже маленький, його можливо пройти за 5 днів, проводячи кожен день по 3 пари.

Новий закон України «Про вищу освіту» дав взагалі ВНЗ велику самостійність, тому саме вони за «побажанням студентів» почали далі скорочувати години на вивчення дисциплін, чи зовсім відмінити їх.

Деканати та випускні кафедри, у яких багато хто вважає, що головне – це спеціальність, і забивати голову іншим не слід, почали відбіркове вивчення однієї з двох історій (чи історію України, чи історію української культури), скорочуючи години, вводячи замість тестів, звичайний залік. Проте, наш навчальний заклад має ширшу спеціалізацію, ніж ПТУ. Відомий енциклопедист, академік Б. Болотов з цього приводу писав: «Розумний навчається всьому, а дурний – тільки спеціалізації».

В Росії навпаки – підняли курс історії Росії та культури в декілька разів. Саме їх пропаганда засновується на історичному досвіді Московії, царської Росії, СРСР. Росія веде гібридні війни, в тому числі, проти України, в яких інформаційна війна є важливою складовою. Її пропаганда впливає на свідомість не тільки свого населення, але й українського, військових, що їм протидіють на Донбасі.

Добре, що ректор університету академік А.А. Мазаракі сам знає історію і є одним з авторів програм та робочих програм з історії України та історії української культури, підтримує нас, навіть запропонував нову дисципліну – історію торгівлі, яка буде викладатися в університеті нашою кафедрою.

6 жовтня 2016 р., виступаючи перед студентами історичних факультетів Києва, на честь 150-річчя дня народження М. С. Грушевського, президент України П. О. Порошенко звернув особливу увагу на історію України, яка повинна вивчатися у кожному ВНЗ, тому треба ще раз подумати за рахунок чого можливо підняти ефективність історичної підготовки студентів, можливо філософії, де на думку автора, великий курс чи декілька днів зняти з практики студентів.

ТАМАРА ВОВК

методист, викл. в. к.

Вугледарського коледжу

Донецького державного

університету управління

ІНДИВІДУАЛІЗАЦІЯ НАВЧАННЯ В РАМКАХ SMART-ОСВІТИ ТА ВПРОВАДЖЕННЯ В НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНИЙ ПРОЦЕС НОВІТНІХ ПЕДАГОГІЧНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ТА ІНТЕРАКТИВНИХ МЕТОДІВ НАВЧАННЯ ПРИ ВИКЛАДАННІ ФРАНЦУЗЬКОЇ МОВИ

Останніми роками все частіше піднімається питання про впровадження та використання нових інформаційних технологій та інтерактивних методів навчання у вищій школі, а основною метою вивчення іноземної мови є формування та розвиток комунікативної культури студентів, навчання практичному опануванню іноземної мови.

Модернізація української освіти визначає соціальні вимоги до системи вищої освіти. Суспільству, що розвивається, потрібні сучасно освічені, етичні, завзяті люди, які можуть самостійно приймати відповідальні рішення в ситуації вибору, прогнозуючи можливі наслідки, здібні до співпраці, відрізняються мобільністю, динамізмом, конструктивністю, володіють розвиненим відчуттям відповідальності за долю країни.

У цьому світлі найважливіше завдання вищої школи - формування повноцінних громадян своєї країни. А від рішень цієї задачі багато в чому залежить, чим займатимуться студенти, яку професію оберуть, і де працюватимуть. Вища школа не може дати людині запас знань на все життя. Але вона в змозі дати студенту основні базові орієнтири основних знань.

Вища освіта може і повинна розвивати пізнавальні інтереси і здібності студента, прищепити йому ключові компетенції, необхідні для подальшої самоосвіти.

Модернізація вмісту освіти в Україні на сучасному етапі розвитку суспільства не в останню чергу пов'язана з інноваційними процесами в організації вивчення іноземних мов.

Пріоритетним напрямом розвитку сучасної школи стала гуманістична спрямованість навчання, при якому провідне місце займає особовий потенціал (принцип). Він передбачає облік потреб і інтересів студента, реалізацію диференційованого підходу до вчення.

Індивідуалізація навчання має особливе значення в наш час. Вона передбачає створення принципово нової педагогічної технології навчання, яка сприятиме широкому впровадженню ідей диференціації в практику роботи вищої школи.

Методи навчання в умовах диференційованого навчання змінюються відповідно до індивідуально-типологічних особливостей студентів та змісту навчання.

Диференціація оптимізує, гуманізує процес навчання, дає можливості для розвитку творчих здібностей студентів, забезпечує їхню максимальну пізнавальну активність на основі самостійної роботи, постійного зворотного зв'язку, об'єктивізації контролю та оцінки знань.

Сьогодні в центрі уваги - студент, його особа, неповторний внутрішній світ. Тому основна мета сучасного викладача - вибрати методи і форми організації учбової діяльності студентів, які оптимально відповідають поставленій меті розвитку особи.

Останніми роками все частіше піднімається питання про вживання нових інформаційних технологій в навчанні. Це не лише нові технічні засоби, але і нові форми і методи викладання, новий підхід до процесу навчання. Основною метою вивчення іноземної мови є формування і розвиток комунікативної культури студентів, навчання практичному опануванню іноземної мови.

Завдання викладача полягає в тому, щоб створити умови практичного опанування мови для кожного студента, вибрати такі методи навчання, які б дозволили кожному студенту проявити свою активність, свою творчість. Завдання викладача - активізувати пізнавальну діяльність студента в процесі вивчення іноземної мови.

Сучасні педагогічні технології такі, як навчання у співпраці, проектна методика, використання нових інформаційних технологій, Інтернет - ресурсів допомагають реалізувати особово-орієнтований підхід у навчанні, забезпечують індивідуалізацію і диференціацію навчання з урахуванням здібностей дітей, їх рівня знань.

Форми роботи з комп'ютерними навчальними програмами на уроках іноземної мови включають: вивчення лексики; відпрацювання вимови; вивчення діалогічної і монологічної мови; вивчення писемності; відпрацювання граматичних явищ.

Можливості використання Інтернет - ресурсів величезні. Глобальна мережа Інтернет створює умови для здобуття будь-якої необхідної інформації, що знаходиться в будь-якій точці земної кулі:

народознавчий матеріал, новини з життя молоді, статті з газет і журналів та інше.

На уроках французької мови за допомогою Інтернету можна вирішувати цілий ряд дидактичних завдань: формувати навички і уміння читання, використовуючи матеріали глобальної мережі; удосконалювати уміння письмової мови студентів; поповнювати словарний запас; формувати мотивацію до вивчення французької мови.

Крім того, робота направлена на вивчення можливостей Інтернет - технологій для розширення кругозору студентів, налагоджувати і підтримувати ділові зв'язки і контакти зі своїми однолітками у франкомовних країнах.

Студенти можуть брати участь в тестуванні, у вікторинах, конкурсах, олімпіадах, що проводяться по мережі Інтернет, переписуватися з однолітками з інших країн, брати участь в чатах, відеоконференціях та інше.

Студенти можуть отримувати інформацію з проблеми, над якою працюють в даний момент в рамках проекту.

Змістовна основа масової комп'ютеризації пов'язана з тим, що сучасним комп'ютером є ефективний засіб оптимізації умов розумової праці, взагалі, в будь-якому його прояві. Є одна особливість комп'ютера, яка розкривається при використанні його як пристрої для вчення інших, і як помічника у придбанні знань, це його бездушність. Машина може "доброзичливо" спілкуватися з користувачем і в якісь моменти "підтримувати" його, проте вона ніколи не проявить ознак дратівливості і не дасть відчуття, що їй стало нудно. У цьому сенсі вживання комп'ютерів є, можливо, найбільш корисним при індивідуалізації певних аспектів викладання.

Основна мета вивчення іноземної мови у вищому навчальному закладі - формування комунікативної компетенції, всі останні цілі (виховна, освітня, розвиваюча) реалізуються в процесі здійснення цієї головної мети. Комунікативний підхід має на увазі навчання спілкуванню і формуванню здібності до міжкультурної взаємодії, що є основою функціонування Інтернету.

Поза спілкуванням Інтернет не має сенсу - це міжнародне багатонаціональне, культурне суспільство, чиє життєдіяльність заснована на електронному спілкуванні мільйонів людей у всьому світі, що говорять одночасно - самий гігантський по розмірах і кількості учасників розмови, яка будь-коли відбувалася. Включаючись

у нього на заняттях з іноземної мови, ми створюємо модель реального спілкування.

На даний час пріоритет віддається комунікативності, інтерактивності, автентичності спілкування, вивченню мови в культурному контексті, автономності і гуманізації навчання. Дані принципи роблять можливим розвиток міжкультурної компетенції як компонента комунікативної здатності. Кінцевою метою навчання іноземним мовам є навчання вільному орієнтуванню в іншомовному середовищі і умінню адекватно реагувати в різних ситуаціях, тобто спілкуванню. Сьогодні нові методики з використанням Інтернет - ресурсів протиставляються традиційному вивченню іноземних мов. Щоб навчити спілкуванню іноземною мовою, потрібно створити реальні, справжні життєві ситуації (тобто те, що називається принципом автентичності спілкування), які стимулюватимуть вивчення матеріалу і вироблятимуть адекватну поведінку. Цю помилку намагаються виправити нові технології, зокрема Інтернет.

Комунікативний підхід - стратегія, що моделює спілкування, направлена на створення психологічної і мовної готовності до спілкування, на свідоме осмислення матеріалу і способів дій з ним. Для користувача реалізації комунікативного підходу в Інтернеті не представляє особливої складності. Комунікативне завдання повинне пропонувати таким, що вчиться проблему або питання для обговорення, причому учні не просто діляться інформацією, але і оцінюють її. Основним же критерієм, що дозволяє відрізнити цей підхід від інших видів учбової діяльності, є те, що студенти самостійно обирають мовні одиниці для оформлення своїх думок. Використання Інтернету у комунікативному підході як не можна краще мотивовано: його мета полягає у тому, щоб зацікавити студентів у вивченні іноземної мови за допомогою накопичення і розширення їх знань і досвіду.

Однією з основних вимог, що пред'являються до вчення іноземним мовам з використанням Інтернет - ресурсів, є створення взаємодії на уроці, що прийнято називати в методиці інтерактивністю. **Інтерактивність** - це "об'єднання, координація і взаємодоповнення зусиль комунікативної мети і результату мовними засобами". Навчаючи справжній мові, Інтернет допомагає у формуванні умінь і навиків розмовної мови, а також у вивченні лексики і граматики, забезпечуючи справжню зацікавленість і, отже, ефективність. Інтерактивність не просто створює реальні ситуації з життя, але і

заставляє студентів адекватно реагувати на них за допомогою іноземної мови.

Однією з технологій, що забезпечує особово-орієнтоване вчення, є **метод проектів**, як спосіб розвитку творчості, пізнавальної діяльності, самостійності. Типологія проектів всіяка.

Проекти можуть підрозділятися на монопроекти, колективні, усно-мовні, видові, письмові і Інтернет - проекти. Хоча в реальній практиці частенько доводиться мати справу зі змішаними проектами, в яких є ознаки дослідницьких, творчих, практико - орієнтованих і інформаційних. Робота над проектом - це багаторівневий підхід до вивчення мови, що охоплює читання, аудіювання, говір і граматику. Метод проектів сприяє розвитку активного самостійного мислення що вчать і орієнтує їх на спільну дослідницьку роботу. На мій погляд, проектне навчання актуальне тим, що учить студентів співпраці, а вчення співпраці виховує такі етичні цінності, як взаємодопомогу і уміння співпереживати, формує творчі здібності і активізує їх. Загалом, у процесі проектного навчання, просліджується нерозривність вчення і виховання.

Метод проектів формує у студентів комунікативні навички, культуру спілкування, уміння коротко і доступно формулювати думки, терпимо відноситися до думки партнерів по спілкуванню, розвивати уміння добувати інформацію з різних джерел, обробляти її за допомогою сучасних комп'ютерних технологій, створює мовне середовище, сприяюче виникненню природної потреби в спілкуванні на іноземній мові.

Проектна форма роботи є однією з актуальних технологій, що дозволяють студентам застосувати накопичення знань з предмету. Вони розширюють свій кругозір, кордони володіння мовою, отримуючи досвід від практичного його використання, вчать слухати іншомовну мову і чути, розуміти один одного при захисті проектів. Студенти працюють з довідковою літературою, словниками, комп'ютером, тим самим створюється можливість прямого контакту з автентичною мовою, чого не дає вивчення мови лише за допомогою підручника на занятті.

Робота над проектом – процес творчий. Студент самостійно або під керівництвом викладача займається пошуком вирішення якоїсь проблеми, для цього потрібне не лише знання мови, але і володіння великим обсягом наочних знань, володіння творчими, комунікативними і інтелектуальними уміннями. В курсі іноземних мов метод проектів може використовуватися в рамках програмного

матеріалу практично по будь-якій темі. Робота над проектами розвиває уяву, фантазію, творче мислення, самостійність і інші особові якості.

До сучасних технологій відноситься і **технологія співпраці**. Основна ідея полягає в створенні умов для активної спільної діяльності студентів в різних учбових ситуаціях. Вони об'єднуються в групи по 3-4 людини, їм дається одне завдання, при цьому обмовляється роль кожного. Кожен студент відповідає не лише за результат своєї роботи, але і за результат всієї групи. Тому слабкі студенти прагнуть з'ясувати в сильних те, що їм незрозуміло, а сильні студенти прагнуть, щоб слабкі досконально розібралися у завданні. І від цього виграє вся група, тому що спільно ліквідовуються пропуски.

Впровадження інформаційних технологій у вчення значно різноманітнить процес сприйняття і відробітку інформації. Завдяки комп'ютеру, Інтернету і мультимедійним засобам студентам надається унікальна можливість опанування великого об'єму інформації з її подальшим аналізом і сортуванням. Значно розширюється і мотиваційна основа учбової діяльності. В умовах використання мультимедіа студенти отримують інформацію з газет, телебачення, самі беруть інтерв'ю і проводять телемости.

Що стосується **мовного портфеля**, то в його основу закладено співвідношення українських вимог до рівня опанування іноземної мови із загальноєвропейськими системами, що, у свою чергу, є відправною крапкою для створення єдиного освітнього простору. Основним критерієм оцінки рівня володіння іноземною мовою в технології мовного портфеля є тестування. Пріоритетом даної технології стає переорієнтація учбового процесу з викладача на студента. Студент же, у свою чергу, несе свідому відповідальність за результати своєї пізнавальної діяльності. Вищезгадана технологія приводить до поступового формування в навиків самостійного опанування інформації учня. В цілому, мовний портфель багатофункціональний і сприяє розвитку багатомовності.

І, нарешті, **модульне навчання** отримало свою назву від терміну "модуль", що означає функціональний вузол. Суть модульного навчання зводиться до самостійного опанування певних умінь студентів і навичок в учбово-пізнавальній діяльності. Модульне навчання передбачає чітку структурування вмісту навчання. Воно забезпечує розвиток мотиваційної сфери студентів, інтелекту, самостійності, колективізму, умінь самоуправління своєю пізнавальною діяльністю. Модуль створює позитивні мотиви до навчання, як правило, завдяки своїй цікавості, емоційному вмісту,

учбовому пошуку і опорі на життєвий досвід. Основними засобами модульного навчання служать учбові модулі.

Мною, як вчителем іноземної мови, була апробована ціла серія модулів по впровадженню в курс французької мови цілого блоку тем, направлених на цивільно-патріотичне виховання школярів, оскільки цей аспект є украй актуальним на сьогоднішній день і є найменш вивченим.

Як показує практика, саме незнання своєї власної історії, культури і традицій, а не історії країни мови, якої вивчається, викликає значні труднощі при спілкуванні на мові.

На заняттях французької мови я використовую прийоми ситуативного моделювання та опрацювання дискусійних питань, технології колективно – групового та кооперативного навчання. Для забезпечення практичного володіння предметом намагаюся використовувати такі, важливі, компоненти як: запам'ятання студентами певної кількості матеріалу, що подається в системі; розвиток навичок оперування мовним матеріалом; розвиток комунікативних вмінь. Все це дає змогу враховувати індивідуально-типологічних особливості студентів в інтересах розвитку їхніх нахилів і здібностей.

Отже, під індивідуалізацією навчання іноземної мови в рамках smart-освіти, розуміється організація навчального процесу, за якої вибір способів, засобів, темпу навчання іноземній мові враховує індивідуальні відмінності студентів, рівень розвитку їхніх здібностей та вмінь з використанням сучасних інформаційних технологій.

ВАЛЕНТИНА ГАЛАГАН

ст. викл.

Київський національний
торговельно-економічний
університет

ПРОБЛЕМА ЕМОТИВНОЇ СЕМАНТИКИ

В сучасній мовознавчій науці, яку називають епохою семантики, посідає значне місце проблема емотивної семантики, що особливо чітко має дотичність до емоційного аспекту людського чинника в мові, і яка є дуже складним феноменом і мало дослідженим як частина життєдіяльності, а також складних взаємостосунків людини з навколишнім світом. Мовна особистість подає не лише об'єктивну

інформацію про навколишнє довкілля, але й вивчає також суб'єктивне відношення до світу, що її оточує – це її емоції, бажання, оцінка різних явищ об'єктивної реальності, тощо.

Отже, природу мови можна зрозуміти лише в тісному зв'язку з вивченням світу, в якому людина, як носій мови живе і розвивається, і до якого вона висловлює суб'єктивне відношення – це її оцінка тих чи інших явищ у довкіллі, її емоції, бажання тощо. Мова, як найважливіший засіб людського спілкування, є знаряддям передачі як думок, так і емоційно вольових проявів людини, тобто крім основної комунікативної функції мова виконує додаткове навантаження – експресивну функцію, яка надає нашій мові особливої забарвленості та неповторної яскравості, емоційності висловлювання.

Відтворити мову в її реальності та побудувати адекватну картину мовної системи неможливо без врахування людських емоцій, що засвідчує вагомість й актуальність дослідження обох сторін змістового потенціалу мовних одиниць: логіко-предметного та смислового. Психологи нараховують понад 500 різних емоцій людини, а мовознавці понад 100 дефініцій терміна «емоція». Емоції – це одна з форм відображення світу, вони відображають не предмети і явища реального світу, а стосунки, в яких знаходяться з людиною, тобто не якості предметів і явищ, а їхні значення для життя людини. Емоції – це одночасно інформація про стан внутрішнього «Я», його свідомості і психіки.

Наші емоції реєструють оцінні різниці між двома сутностями: 1) нашою моделлю світу (нашими знаннями, намірами, уявленнями, особистісною історією тощо) та 2) нашим досвідом взаємодії з цим світом (нашим актуальним відчуттям того, що ми від нього отримуємо). Тут йде мова не лише про оцінку нашої моделі світу, але й про оцінку цих оцінок у світі нашого досвіду (досвіду взаємодії зі світом). Завдяки емоціям ми творимо сигнали й імпульси (в нашому тілі) для того, щоб діяти, щоб зробити, відтворити щось. У зв'язку з цим, чим сильніші емоції, тим сильніші імпульси до дії, тим більш ймовірним є те, що ми будемо реагувати на події. Адже у самому терміні «емоція» (emotion) присутнє слово «рух» (motion).

Роль емоцій у житті людини, а також і у розвитку суспільства, була об'єктом філософських досліджень психологів, вчених-біологів і мовознавців минулого і сучасного.

Теорія диференціальних емоцій визначає емоцію як складний процес, який має нейрофізіологічний, нервово-мускульний та феноменологічний аспекти. На нейрофізіологічному рівні емоція визначається за електрохімічною активністю нервової системи; на

нервово-мускульному рівні емоції – це перш за все мимічна діяльність, а вторинно – пантомімічні і інколи голосові реакції; на феноменологічному рівні емоція виявляється або ж як сильно мотивоване переживання, або ж як переживання, яке має безпосередню значимість для суб'єкта.

Емоція мобілізує енергію, ця операція в деяких випадках відчувається носієм мови як тенденція до виконання дії, емоція керує мисленнєвою та фізичною активністю індивіда, скеровує її в нове річище. Вона регулює або ж фільтрує наше сприйняття.

Мова пронизана суб'єктивністю, тобто тут пріоритетним є людський чинник, вивчення якого в наше сьогодення перемістилось в центр сучасних досліджень, адже в мові будь-якому слову притаманна комунікативна призначеність. Мовні одиниці людина вживає не лише для фіксації думок, але й для вираження емоцій, що обумовлює дослідження обох сторін змістового потенціалу мовних одиниць: логіко-предметного й емотивного.

Емоційна сфера життєдіяльності людини є сьогодні предметом дослідження різних наук і біології, і фізіології, психолінгвістики та соціолінгвістики, загального мовознавства, стилістики та інших наук, що буде сприяти створенню фундаментальної теорії емоцій, адже значимість емоцій відображає складність цього явища. Тому є зрозумілим бажання дослідників вивчити емоційність як психічний процес з врахуванням комплексного підходу, з врахуванням зусиль вчених різних галузей знання, адже емоційність складає елемент пізнавально-відображальної функції свідомості. Людські емоції пов'язані з свідомістю та опосередковані пізнанням і можуть бути адекватно виражені семантикою мовних елементів, і можуть бути включені в комунікацію. Діалектичний взаємозв'язок мови, мислення та дійсності є базою для комунікативної сутності єдності мови й мовлення, значення сполучуваності мовних одиниць, що завдається комунікативними намірами мовців.

Вихідною тезою для дослідження емотивної семантики є теза про безкінечність мислення, яке веде до безкінечних валентностей мовних одиниць, в тому числі й емотивних одиниць. В лексичному складі будь-якої мови є спеціальний фонд лексики, в значення якої включені емоції. Ця лексика соціологізована і адекватно використовується всіма носіями мови. Отже, в цих випадках саме емотивна семантика є пресупозицією емотивної функції слова і реалізує її. Факти мовленнєвої компетенції доводять, що навіть слова, які не мають емотивного компонента у своїй семантиці, можуть в специфічних контекстах виконувати емотивну функцію, отже, вони є потенційними

емотивами, а значить, емотивна функція слова може бути як мовною, так і мовленнєвою.

Кожне слово за певних обставин може стати носієм емотивної інформації. Це твердження сучасних дослідників зумовлює розмежування абсолютної пейоративної лексики (мовні пейоративи) та релятивної пейоративної лексики (мовленнєві пейоративи).

Пріоритетним методологічним положенням для дослідження емотивної семантики у сфері німецької мови є актуальним та вагомим положення про онтологічну єдність раціонального та емоційного у мисленні та мові, що знаходить відображення в діалектиці денотації та конотації емотивності в семантичній структурі слова та висловлювання, його семантичний простір може містити глибинну, імпліцитну емотивність. На мовному рівні емоції трансформуються в емотивність; емоції – психологічна категорія, а емотивність – мовна, оскільки емоції можуть виникати й передаватися (проявлятися, виражатися) в мові і мовою.

У сучасній мовознавчій науці проблемі значення присвячено безліч фундаментальних досліджень, але теорія значення ще не вийшла з початкової стадії своєї розробки.

НАТАЛЯ ГЕРАСИМЧУК

викладач-методист

Житомирський торговельно-
економічний коледж КНТЕУ

КОМБІНОВАНЕ НАВЧАННЯ – ПОЄДНАННЯ SMART- ТЕХНОЛОГІЙ ТА ТРАДИЦІЙНИХ МЕТОДИК ПРИ ВИВЧЕННІ ПРИРОДНИЧИХ ДИСЦИПЛІН ЯК ЗАСІБ ІНДИВІДУАЛІЗАЦІЇ НАВЧАННЯ У КОЛЕДЖІ

Розвиток сучасної вищої освіти, науки та інноваційних технологій виступають як визначальна рушійна сила соціального розвитку. Саме тому необхідність використання smart-технологій у навчанні з кожним роком стає очевидною і незаперечною. Разом з тим модернізацію навчального процесу не можна уявити без поєднання традиційних педагогічних форм та методів із досягненнями сучасного інформаційного світу. Лише такий комплексний підхід дозволить забезпечити високу якість освіти, створити умови для самореалізації учасників освітнього процесу.

Метою поєднання цих технологій в освіті є посилення інтелектуальних можливостей студентів в інформаційному

суспільстві, а також гуманізація, індивідуалізація, інтенсифікація процесу навчання та підвищення якості навчання на всіх рівнях освітньої системи [1].

Сучасний економічний та соціальний стан в країні має суттєвий вплив і на особливості педагогічної діяльності та вимагає якісно нового індивідуального підходу до суб'єктів навчального процесу. Одним з шляхів реалізації ідей особистісно-орієнтованої освіти, що значно впливає на процес підвищення ефективності навчання, є індивідуалізація навчального процесу.

Процес навчання в коледжах орієнтується переважно на середній рівень знань та здібностей студентів, що ускладнює реалізацію їх потенційних можливостей. Особливо це відчувається при викладанні природничих дисциплін, що в значній мірі залежать від рівня базової загальноосвітньої підготовки студентів. Індивідуалізація навчання у коледжі має бути спрямована на подолання невідповідностей між рівнем навчальної діяльності з урахуванням індивідуальних особливостей осіб, які навчаються, створювати оптимальні умови для реалізації їх потенціалу.

Завдяки комбінованому навчанню забезпечується інтеграція інформаційних та педагогічних технологій, яка забезпечує інтерактивність взаємодії усіх суб'єктів освіти та продуктивність навчального процесу. Саме комбіноване навчання спрямоване на навчальні та професійні потреби кожного з учасників освітнього процесу. Якщо при традиційному навчанні в лекційному залі від усіх студентів очікується загальний рівень підготовленості, а заняття проходять за стандартною схемою, де індивідуальні здібності та навички майже не враховуються, то заняття за комбінованою формою надають кожному студенту можливість самостійно обирати темп засвоєння навчального матеріалу та пріоритети в навчанні [2].

Комбіноване навчання необхідно також для студентів, які з певних причин не можуть щодня бути на заняттях у ВНЗ (за станом здоров'я, за сімейними обставинами, тимчасової роботи, особливо на старших курсах навчання).

Особливо важливою проблемою впровадження комбінованої форми навчання у коледжі є створення умов для органічного поєднання традиційних та smart-технологій, а саме наявність програмного забезпечення для здійснення повноцінного дистанційного навчання, матеріально-технічного забезпечення впровадження ІКТ, підготовка педпрацівників до його впровадження. Комбіноване навчання – це педагогічно виважене поєднання технологій традиційного, електронного, дистанційного та мобільного навчання,

спрямоване на інтеграцію аудиторного та позааудиторного навчання [4].

Разом з тим, є достатньо можливостей для реалізації сучасних інформаційних комп'ютерних технологій навіть в умовах обмежених матеріально-технічних ресурсів. Завдяки впровадженню у Житомирському торговельно-економічному коледжі при викладанні природничих дисциплін хіміко-біологічного циклу системи інтеграції форм різних видів Інтернет-навчання, елементів електронного дистанційного та традиційного навчання реалізується особистісно-орієнтований диференційований підхід до навчального процесу. При цьому навчальний матеріал у будь-якому електронному виді (текстовому, графічному або відеоформаті, у вигляді РРТ-презентацій, Веб-ресурсів та ін.) передається студентові через Інтернет, локальні мережі та спеціально створену сторінку в соціальній мережі для самостійного опрацювання, а закріплення та перевірка якості здобутих студентом знань і навичок проводиться в аудиторії під безпосереднім керівництвом викладача з використанням як традиційних так і комп'ютерних тестових програм, мультимедійних засобів навчання.

Одним із засобів впровадження елементів дистанційного навчання є створення і використання у навчальному процесі електронних навчальних посібників, підручників, інтерактивних диференційованих завдань, мультимедійні лекцій-презентацій тощо. Застосування електронних підручників під час засвоєння дисципліни студентами є доцільним в комплексі з іншими навчальними інформаційними джерелами, друкованими виданнями. Перед розробником дистанційного курсу постає завдання організації, стимулювання і контролю навчання студента, який працює в частково автономному режимі з можливістю використання засобів самоперевірки, що дозволяють оцінити ступінь засвоєння теоретичного матеріалу.

Однією з основних суттєвих проблем впровадження дистанційного навчання є неготовність студентів до самостійного навчання і самоконтролю при невисокому рівні самомотивації. При очному вивченні курсу передбачається використання особисто-орієнтованих технологій навчання, в яких враховуються індивідуальні особливості кожного студента як суб'єкта навчально-виховної діяльності. В той час як взаємодія студентів з однокурсниками формує у них вміння спільної діяльності, яка є однією з умов життя у сучасному суспільстві. Проте головним фактором, що впливає на ефективність поєднання традиційних та smart-технологій, є індивідуальний рівень самомотивації та дисципліни студента.

Висновок. Одним з шляхів підвищення якості знань фахівців з вищою освітою, активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів, розкриття їхнього творчого потенціалу, збільшення ролі самостійної та індивідуальної роботи є розробка і впровадження в навчальний процес ВНЗ технологій комбінованого навчання, в основу яких покладено органічне поєднання традиційних і комп'ютерно орієнтованих форм, smart-технологій, методів і засобів навчання.

Літературні джерела

Колін К. К. Інноваційний розвиток в інформаційному суспільстві і якість освіти. // Відкрита освіта, № 3 (74), 2009. - с. 63-72.

Комбіноване навчання як інноваційна освітня технологія у вищій школі. Ю. В. Триус, І. В. Герасименко [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.file:///D:/images/H.П/353-1430-1-РВ.pdf>

Мусійовська О. Ф. Проблеми впровадження комбінованого навчання у вищій школі України [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua/ejournals/ITZN/em7/content/08mofshu.htm>

Стрюк А.М. Теоретичні основи комбінованого навчання [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/old_jrn/soc_gum/znpkr_ped/2011_17/r1/r1_21.pdf

ВОЛОДИМИР ГОРДОПОЛОВ

к.е.н., доц.

ІЛЛЯ НЕСХОДОВСЬКИЙ

к.е.н., доц.

Київський національний
торговельно-економічний
університет

ВПЛИВ SMART ОСВІТИ НА ФОРМУВАННЯ ПЕРЕДУМОВ ДЛЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ СУСПІЛЬСТВА

В фундаментальній праці Дарона Аджемоглу та Джеймса Робінса «Чому нації занепадають» основною причиною економічного зростання націй, або навпаки - їх занепаду є зміст і спрямованість політичних та економічних інститутів, які діють у різних країнах, а саме їх екстрактивність, або навпаки інклюзивність. Зокрема, екстрактивні політичні інститути спрямовані на зосередження влади в руках вузької еліти і накладання слабких обмежень на її реалізацію, у свою чергу, екстрактивні економічні інститути структуруються цієї

елітою задля експропріації ресурсів у решти суспільства, а також формування штучних бар'єрів для виходу на ринок інших суб'єктів, з метою недопущення конкуренції і монополізації ринків [1]. Фактично в Україні ми маємо сформоване саме таке суспільство, яке побудоване на екстрактивних політичних і економічних інститутах, що призводить до суттєвого соціально-економічного відставання від інших європейських країн.

На протилежність екстрактивним інститутам інклюзивні спрямовані на створення рівних для всіх можливостей, зокрема, політичні - надають можливість широкого впливу суспільства на формування влади та забезпечують дієвий контроль за її діями, а економічні - усувають штучні бар'єри для реалізації підприємницької діяльності та формують умови для вільної конкуренції.

Фундаментом формування інклюзивних або екстрактивних інституціональних зв'язків є освіта, яка формує не лише певних обсяг знань і вмінь, якими має бути володіти майбутній фахівець, а й систему соціальних взаємовідносин на рівні «студент-студент», «студент-вчитель» тощо. В залежності від того, яка світоглядна позиція щодо прийнятності екстрактивних, або інклюзивних політичних та економічних інститутів буде сформована у молодого покоління, від цього і буде залежати чи продовжиться соціально-економічний занепад України, або будуть створені необхідні передумови для її розвитку.

Для створення таких передумов в систему освіти має бути впроваджені комплекс заходів, що будуть сприяти формуванню національного соціального капіталу, якість якого ґрунтуються на духовно-моральних цінностей і норм поведінки, а також на інклюзивності освіти, яка має бути спрямована не лише на дітей з особливим потребами, а на кожного, враховуючи індивідуальність характеру, темпераменту та інших особливостей.

Термін «соціальний капітал» вперше введений П. Бурдьє у 1983 році. Подальші дослідження соціального капіталу здійснювали Роберт Патнем, Дж. Коулмен, Френсіс Фукуяма. Цінність соціального капіталу визначається рівнем довіри в суспільстві, яка безпосередньо впливає на його здатності спільної співпраці і досягнення стратегічних цілей. Довіра в суспільстві формується на певних нормах поведінки, що прийняті у суспільстві, які формуються як родиною так освітніми закладами. Не останню роль у формуванні особистості грає Smart-освіта, яка надає новий інструментарій для реалізації інклюзивного підходу.

Часто в публікаціях Smart-освіта розглядається лише з позиції застосування новітніх технічних, або програмних засобів, що

застосовуються під час навчання, зокрема, інтерактивні дошки, використання ноутбуків, планшетів, смартфонів, застосування різноманітних форм E-learning тощо. Але головними завданнями Smart-освіти – це формування інтелектуальної освіти, яка спрямована на вивчення потреби конкретного студента, на визначені і розкритті його потенціалу, розвиток його креативності, соціальної адаптації, на вмінні працювати в команді, довіряти їй, досягати мети тощо. Тому першочерговим є не інструментарій Smart-освіти, а молода людина, його інтелектуальний і соціальний капітал, який має бути максимально розкритий за допомогою цього інструментарію.

Отже, реалізація інклюзивного підходу в освіті з одного боку і більш широких можливостей для об'єднання молоді у спільноти за спільними інтересами, що стане передумовою для формування інклюзивних інститутів, надає інструментарій Smart-освіти, яка, з одного боку, за допомогою програмних заходів може забезпечити інклюзивність освіти, а з іншого – широке застосування соціальних мереж, можливості спільної роботи підвищує якість соціального капіталу, що наряду з інтелектуальним капіталом є фундаментом для формування сталого розвитку українського суспільства.

Літературні джерела

Дарон Аджемоглу, Джеймс Робінсон Чому нації занепадають / Пер. з англ. О. Дем'янчука. – К.: Наш форма, 2016.

НАТАЛІЯ ГУСЄВА

к.іст.н., доцент

ІРИНА КИЗИМЕНКО

к.іст.н., доц.

Київський національний
торговельно-економічний
університет

РОЛЬ ВИКЛАДАЧА ТА СТУДЕНТА У ПРОСТОРИ SMART-ОСВІТИ

У результаті інтенсивного розвитку інформаційних технологій на зміну вже звичному та обмеженому в своїх можливостях поєднанню традиційної освіти та електронного навчання поступово приходиться Smart-освіта. На сьогоднішній день не існує однозначно сформульованої концепції Smart-освіти, це, скоріше за все, нова парадигма в сфері освіти, яка являє собою велику кількість

технологічних, організаційних, педагогічних рішень, які володіють певним інноваційним потенціалом.

«Вчора» єдиним джерелом знань для студента був викладач, при цьому отримувати знання студент не міг ніде, крім, як в аудиторії або книзі, яку йому порадив той самий викладач.

А «сьогодні» головним джерелом знань для студента є Інтернет, технології індивідуально орієнтовані та направлені на створення нових знань. Процес викладання передбачає рух об'єктів знань в будь-яких напрямках від студента до викладача, від студента до студента та ін. Випускник є не просто спеціалістом в своїй сфері, він вливається в бізнес-середовище в якості партнера або підприємця.

Кроки до розвитку та впровадженню концепції Smart-освіти вимагають змін практично всієї схеми сучасної системи освіти. В основі даної схеми повинна лежати система мотивації, адже саме мотивований викладач буде створювати найбільш актуальні знання та активно приймати участь в процесі розвитку дисципліни.

Основними цілями Smart-освіти є: створення середовища, яке забезпечує максимально високий рівень освіти; підвищення навичок та знань студента у відповідності з його моделлю компетентності; розробка стратегії освіти, яка допоможе студентам адаптуватися до проблем та труднощів мінливого світу.[1]

Реалізація Smart-освіти дозволить освітнім організаціям підвищити рівень управлінської діяльності, зробити правильний вибір технологічних рішень у сфері підготовки кадрів та, відповідно, суттєво знизить фінансові та часові витрати на виконання науково-дослідницьких робіт у сфері впровадження передових інноваційних освітніх технологій. [1]

В чому ж полягає перспективність Smart-освіти для сучасних викладачів та студентів? По-перше, легко скерований навчальний процес, максимальне різноманіття мультимедіа, персоналізація у виборі навчального курсу. По-друге, створення віртуального середовища, з метою забезпечення максимально високого рівня освіти; розробка компетентнісної моделі для подальшого підвищення рівня знань та навичок студентів; адаптація студентів до змін, що відбуваються в світі.

В основі концепції Smart-освіти лежить ідея індивідуалізації навчання, що можливо лише за рахунок створення викладачем контенту, націленого на конкретного слухача. Технології Smart-освіти дозволяють викладачу не витрачати час, пов'язаний з технічною розробкою курсу. Він може використовувати вже існуючий контент,

реалізований у вигляді модулів, описаних спеціальним чином. За допомогою технологій ці модулі можна збирати в будь-якій послідовності, більш того, в автоматизованому режимі. Переваги такого підходу очевидні: викладачу не треба самостійно створювати навчальний контент з нуля: використовуючи загальний репозитарій, йому достатньо тільки актуалізувати матеріал при роботі з ним. [2, с. 61]

В межах філософії Smart-освіти викладач може розробляти індивідуальний підхід для кожного студента завдяки дисциплінам за вибором. На це налаштована вся Болонська система. Більш того, сам студент може приймати участь в розробці конкретних дисциплін. При спільній роботі «знання кінцевого викладача» перестають бути кінцевими. Їх вже неможливо скопіювати. Викладач стає тимчасовим «сховищем» файлів, які постійно змінюються. Smart-освіта дозволяє створити умови синхронізованої «доставки» знань: те, що вчора було на сайті, сьогодні – в навчальному матеріалі. Використання технологій Smart-освіти дає можливість об'єктивно формувати модель компетенцій, які пред'являють працедавці студенту – випускнику вузу, багато в чому спрощується створення спеціальних навчальних програм, семінарів та майстер-класів, тобто, по суті, відбувається персоніфікація освіти. [2, с. 62]

Крім того, до переваг для професорсько-викладацького складу можна віднести: створення єдиної інформаційно-освітнього середовища; оперативний зворотній зв'язок зі студентами; поява нових освітніх інформаційних технологій для підвищення рівня професійності майбутніх спеціалістів, в тому числі й підготовка до здійснення ефективної міжкультурної комунікації. Навчатися можна разом з тим не тільки в освітній організації, але й вдома, громадських місцях. Основу для освітнього процесу складає активний освітній контент, на базі якого утворюються єдині репозиторії, що дозволяють прибрати перешкоди у часі та просторі. [2, с. 63]

Smart-освіта реалізується за допомогою технологічних інновацій та Інтернету, який надає студентам можливість набуття професійних компетенцій на основі системного багатомірного бачення та вивчення дисциплін з врахуванням їх багатоаспектності та безперервного оновлення змісту. Але студент потребує путівник, і це – функція викладача. Він повинен створювати нові знання, направляти студента на вивчення необхідних знань та навчати його з використанням вже звичних технологій. Тільки так можна забезпечити задоволеність студентів якістю освіти.

Навчання в Smart-університеті повинно бути максимально включеним в життя слухача, носити неформальний характер, а також ґрунтуватися на технологіях, які сьогодні звичні для всіх. Щоб встигати за постійними змінами та зростаючими потребами студентів, Smart-університетам необхідно відповідати наступним вимогам: гнучкість, пристосованість, якісні показники, інновації.

Отже, Smart-освіта, або «розумне навчання», - це гнучке навчання в інтерактивному освітньому середовищі за допомогою контенту з усього світу, який знаходиться у вільному доступі, у відкритих освітніх ресурсах. Таким чином, мета Smart-освіти полягає в тому, щоб зробити процес навчання найбільш ефективним за рахунок переносу освітнього процесу в електронне середовище.

Літературні джерела

1. Жумаканов М. SMART-університет: пути создания эффективной образовательной среды вуза [Електронний ресурс] : Режим доступу : <http://group-global.org/ru/publication/27617-smart-universitet-puti-sozdaniya-effektivnoy-obrazovatelnoy-sredy-vuza>
2. Завражин А. SMART и новые подходы в современном образовании / А. Завражин // Мир образования – образование в мире. – М., 2015. – № 58. – С. 59-65.

ГАЛИНА ГУЩА

к.пед.н., доц.,

Київський національний

торговельно-економічний

університет

МОТИВАЦІЯ У ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Упровадження компетентнісного підходу в підготовці професійно орієнтованої мовної особистості, готової до професійної міжкультурної комунікації та саморозвитку в новому інформаційно-комунікативному середовищі зумовлено передусім інтеграційними процесами в економічній, виробничій та інших сферах життєдіяльності соціуму.

Водночас аналіз практики викладання іноземної мови у вишах України свідчить про те, що у більшості студентів на початку навчання недостатньо сформоване ціннісне ставлення до вивчення мови, відсутнє розуміння зв'язку між належним рівнем професійної

іншомовної комунікативної компетентності та відповідним рівнем виконання фахових функцій. Зрозуміло, що це негативно впливає на організацію навчального процесу та результати навчання.

Отже, суспільно-професійна потреба не завжди автоматично трансформується у дієві внутрішні спонуки, які визначають пізнавальну активність й інтерес до набуття нових знань, вмінь та навичок. Але, на нашу думку, успіх вивчення будь-якого предмета значною мірою залежить від сформованості зацікавленого особистісного ставлення того, хто навчається, до самого процесу засвоєння знань, а точніше від розвитку позитивної мотивації навчання.

Проблему мотивації у процесі навчання, зокрема формування ціннісного ставлення як складного інтегрального утворення [1], що виражає особистісний смисл навчальної діяльності, досліджували багато науковців (Ю.Бабанський, І.Берман, Б.Гершунський, І.Зимня, Є.Льїн, О.Леонтьєв, Д.Макклелланд, Є.Маслико, В.Мерлін, Г.Рогова, С.Рубінштейн, В.Синьов, С.Сінкевич, Г.Щукіна та ін.). Основними показниками ціннісного ставлення до вивчення іноземної мови вважається особистісна значущість знань з іноземної мови, стійкий пізнавальний інтерес, успішність, активність на заняттях, відповідна автономна діяльність [2].

Спираючись на численні відповідні теоретичні дослідження та багаторічний практичний досвід викладання іноземної мови у ВНЗ України, ми розглядаємо формування ціннісного ставлення студентів до вивчення іноземної мови як спосіб активізації внутрішніх, мотиваційних резервів підвищення ефективності фахової підготовки через чинники реалізації навчальних, пізнавальних і професійних потреб, що власне і впливає найбільшою мірою на розвиток мотивації вивчення студентами іноземної мови.

З огляду на зазначене в основу освітнього процесу з іншомовної підготовки нами покладено реалізацію педагогічних умов формування ціннісного ставлення студентів до вивчення іноземної мови, що забезпечують ефективність освітньої діяльності на засадах компетентнісного підходу.

Так, однією з найбільш істотних умов на початковому етапі є визначення мотиву учіння, який матиме конкретно-особистісний характер для кожного студента. Завдання викладача на цьому етапі – розкрити багатогранність та потенціал свого предмета, можливості й перспективи використання мови у різних сферах комунікації,

запропонувати низку цілей вивчення іноземної мови і допомогти знайти кожному особистісний сенс цієї діяльності.

Друга умова – застосування особистісно орієнтованого підходу – сприяє повному розкриттю індивідуального потенціалу кожного студента. При цьому змінюється вектор напрямку навчання, коли не викладач, а той, хто навчається, самостійно обирає особистісно значущі для нього способи пізнавальної діяльності. Цей підхід в навчанні іноземної мови, як одна з умов формування ціннісного ставлення, враховує потреби не лише студентів з поглибленим знанням іноземної мови, але і тих, кому предмет дається важко. Диференційований підхід до кожного студента потребує використання різнорівневих завдань, але із зростаючою складністю, що вимагає максимальних зусиль студентів.

Наступна умова передбачає включення студентів в такі види діяльності з оволодіння іноземною мовою, що мають для них особистісне значення і розвивають у них інтелектуальну, вольову, емоційну та мотиваційну сфери, а також розкриття на цій основі реального зв'язку цілей засвоєння мови з мотивами професійного спрямування. Враховуючи особливості мисленнєво-мовленнєвої діяльності, вік та інтереси студентів, рівень мовної та загальної підготовки, а також складну природу мови, завдання викладача на цьому етапі полягає у методично правильній організації навчальної діяльності студентів.

Ще одна важлива умова залучення студентів до професійно орієнтованої діяльності сприяє формуванню зацікавленого ставлення до іноземної мови як засобу розширення та поглиблення професійних знань. Йдеться про максимальне наближення навчального процесу до майбутньої професійної діяльності студентів. Тому можна передбачити, що оволодіння основами іншомовного спілкування слугує своєрідною базою для подальшого розвитку професійно важливих якостей особистості студента. Напрямом роботи викладача при цьому стає створення переліку загальних типових ситуацій майбутньої практичної діяльності студентів, їх моделювання в навчальному процесі та спрямування навчання іноземної мови на формування їх готовності до виконання професійних іншомовних комунікативних функцій.

Специфіка будь-якої професійної діяльності зумовлює необхідність реалізації під час занять принципу позитивної емоційності (як чергової умови), що сприяє доброзичливому емоційно-психологічному мікроклімату, активізує пізнавальну діяльність

студентів, підвищує їх бажання вчитися. Володіння педагогом високою технікою впливу на емоційно-вольову сферу студентів, в основу якої покладено особистісно орієнтовану систему навчання, дозволяє викладачеві створити в аудиторії атмосферу взаєморозуміння, поваги, довіри та співробітництва.

Характерною особливістю наступної умови є орієнтація студентів на засвоєння способів здобуття знань через призму суб'єктивного навчального пізнання, розвиток у них навичок самоосвіти, потреби в автономному поглибленні та розширенні знань.

Отже, формування ціннісного ставлення студентів до вивчення іноземної мови як складової їх успішної майбутньої професійної діяльності є першочерговою умовою реалізації компетентнісного підходу та розвитку загальних і спеціальних компетентностей, зокрема через вивчення іноземної мови.

Літературні джерела

1. Ильин Е.П. Мотивация и мотивы / Е.П.Ильин // СПб. : Питер, 2006. – 512 с.

2. Сінкевич С.В. Модель формування ціннісного ставлення курсантів до вивчення іноземної мови та програма щодо її застосування / С.В. Сінкевич // Психологія : зб. наук. праць. – К. : НПУ ім. М.П.Драгоманова. – Вип. 15. – 2002. – С. 367-372.

ЛЮДМИЛА ЖУРАХОВСЬКА

к.е.н., доц.

Київський національний

торгово-економічний університет

ІНДИВІДУАЛІЗАЦІЯ НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ ШЛЯХОМ ВИКОРИСТАННЯ SMART-ПРОЕКТУ «ВЛАСНИЙ ІНВЕСТИЦІЙНИЙ ПОРТФЕЛЬ» У ВИКЛАДАННІ ДИСЦИПЛІНИ «ПОРТФЕЛЬНЕ ІНВЕСТУВАННЯ»

В роботі розглянуті перспективи імплементації Smart-технологій щодо проекту “Власний інвестиційний портфель: формування та управління” у викладанні дисципліни “Портфельне інвестування” та можливості індивідуалізації навчання студентів завдяки цьому.

Підготовка власного інвестиційного портфелю студента є індивідуальним проектом, що розробляється у три етапи протягом семестру. Формат проекту є таким: 1) підготовка презентації у програмі

Microsoft Office Power Point; 2) проведення розрахунків та рисунків у програмі Microsoft Office Excel; 3) захист презентації у програмі Microsoft Office Power Point; 4) проведення студентом дискусії в рамках захисту. Консультації студентів проводяться викладачем за допомогою електронної пошти, дискусій у соціальних мережах та Skype, а також з використанням вебінарів професійних учасників ринку та інших віртуальних технологій.

Мета проекту - забезпечення професійно-орієнтованих знань студента з питань формування власного інвестиційного портфеля та управління ним з урахуванням ризиків та обмеженості ресурсів.

Проект складається з трьох частин:

1. Обґрунтування інвестиційної стратегії приватного інвестора;
2. Обґрунтування закупівлі активів для власного інвестиційного портфелю приватного інвестора, виходячи з бажаної дохідності та власної чутливості до ризиків;
3. Розрахунки дохідності та ризику портфеля.

Завдання першої частини - «Обґрунтування інвестиційної стратегії приватного інвестора» - сформулювати характеристику інвестора методом анкетування за такими ознаками:

- а) мета інвестицій;
- б) потреба в капіталі;
- в) інвестиційний горизонт;
- г) чутливість до ризику;
- д) прогноз дохідності на період володіння та середньорічної дохідності.

Виконуючи частину 1 проекту, студент повинен розуміти:

- сутність понять «інвестиції», «інвестори»;
- навіщо потрібна інвестиційна стратегія та з чого вона складається;
- основні типи інвестиційних стратегій;
- процес формування портфеля цінних паперів;
- поняття «ефективність портфелю», Benchmark, «індекси фондового ринку».

Студент повинен вміти:

- розкрити тип інвестора шляхом анкетування / співбесіди;
- запропонувати інвестору відповідну інвестиційну стратегію та обґрунтувати доцільність її вибору;
- зробити пояснення щодо очікуваної дохідності та ризиків щодо обраної стратегії, використовуючи історичні дані;
- сформулювати відповідний портфель цінних паперів.

Частина 2 проекту - «Обґрунтування закупівлі активів для власного інвестиційного портфелю приватного інвестора, виходячи з чутливості до ризиків та бажаної дохідності портфелю» - включає такі завдання:

- а) відбір акцій для портфелю - розрахунки дохідності та волатильності ринків (за індексами) та акцій за 2007 – 2012 рр.;
- б) аналіз ринків облігацій та вибір облігацій, що є у обігу;
- в) аналіз ринків депозитів та відбір депозитів певних банків (у разі потреби);
- г) аналіз ринків інвестиційних сертифікатів (акцій), емітованих інститутами спільного інвестування (ІСІ) та відбір їх для портфелю.

У частині 3 «Розрахунки дохідності та ризику портфеля» проекту студент опановує такі розрахунки:

- а) оцінка ринкової вартості активів та портфелю (зважена) за період володіння – щотижня або після купівлі/продажу активів;
- б) розрахунки дохідності за період володіння - для кожного активу та портфелю у цілому (зважена);
- в) розрахунки дохідності за декілька періодів методом геометричного зв'язування – для кожного активу та портфелю у цілому;
- г) розрахунки ефективної (середньої) дохідності за 1 тиждень методом середньої геометричної – для кожного активу та портфелю у цілому;
- д) розрахунки ризиків методом дисперсії та середнього квадратичного відхилення дохідностей - для кожного активу та портфелю у цілому.

Завдяки практичному досвіду щодо розробки частин 2, 3 проекту, студент набуває такі прикладні знання та практичні вміння:

1. Аналіз інструментів фондового ринку, виходячи з особистих цілей інвестора, його потреби в капіталі, інвестиційного горизонту, чутливості інвестора до ризику, а також прогнозу дохідності бажаного портфелю;
2. Ідентифікація та оцінювання ризиків портфельного інвестування;
3. Обрання та використання відповідних методів розрахунку дохідності і ризику в залежності від певного кейсу, а саме: розраховувати номінальну та реальну дохідність; дохідність за період володіння та за декілька періодів; дохідність при мультивалютних інвестиціях та при внесенні / вилученні коштів на різних етапах інвестування; використовувати сценарний підхід у прогнозуванні дохідності та ін.;
4. Прийняття інвестиційних рішень та розробка рекомендацій щодо

розподілу активів у портфелі та управління ризиками. використовуючи правило розміщення коштів по різних класах активів, всередині окремих класів, а також правила їх купівлі й продажу, з урахуванням ліквідності та трансакційних витрат.

Формування певної інвестиційної стратегії та реалізація відповідного інвестиційного процесу відбуваються на фондовому ринку на базі ІТ програм, що пройшли сертифікацію НКЦПФР. Вони використовуються, по-перше, торговцями цінними паперами для портфель приватних інвесторів, по-друге, компаніями з управління активами (КУА) для інституційних інвесторів, і, нарешті, фінансовими консультантами для широкого ринку непрофесійних інвесторів. Виходячи з цього ми вважаємо, що використання smart-проекту "Власний інвестиційний портфель" у викладанні дисципліни "Портфельне інвестування" є корисним як для індивідуалізації навчання студентів, так і для набуття студентами професійного досвіду у інвестиційній галузі.

ГАЛИНА ІВАНЕНКО

викл.

ЕЛЬВІРА ТЮТЧЕНКО

доц.

Київський національний
торговельно-економічний
університет

САМОСТІЙНА РОБОТА СТУДЕНТІВ ЯК ОДИН ІЗ ШЛЯХІВ УДОСКОНАЛЕННЯ НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОГО ПРОЦЕСУ

В сучасних умовах соціально-економічного розвитку суспільства вся система освіти безперервно вдосконалюється. Сучасні молоді спеціалісти повинні мати високий рівень кваліфікації та компетентності. Від нього залежить рівень конкурентоздатності молодих спеціалістів.

Інтеграція в Європейське співтовариство, реалізація положень Болонської декларації, модернізація вищої освіти зумовлюють удосконалення організації навчального процесу, форм і методів навчання.

Виконання цих завдань вимагає пошуку шляхів удосконалення навчально-виховного процесу, розробки нових форм та методів взаємодії викладача та студентів. Тому, вища школа поступово

переходить від передачі інформації до керівництва навчально-пізнавальною діяльністю, формування у студентів навичок самостійної роботи.

Вищі навчальні заклади мають готувати фахівців, компетентність яких визнавалася не лише в нашій державі, але й усьому світі.

Надзвичайно важливого значення набуває проблема підготовки таких майбутніх фахівців, які були б здатні самостійно виконувати складні професійні завдання і не боялися впроваджувати в практику роботи все нове та ефективне. Головну роль у цьому відіграє самостійна робота студентів, яка є невід'ємною частиною сучасних технологій навчання.

Самостійна робота – це не лише одна з форм організації навчального процесу, але й ефективний засіб активізації пізнавальної діяльності студентів.

Самостійна робота сприяє розвитку творчих здібностей студентів, забезпечує оптимальний режим роботи кожного студента відповідно до його індивідуально-психологічних здібностей та рівня підготовки.

Самостійна робота студентів є невід'ємною частиною навчального процесу. Мета самостійної роботи студентів – формування цілеспрямованості, самостійності як риси особистості, засвоєння знань, умінь, навичок щодо опрацювання фахової літератури, формування позитивного відношення до процесу безперервної самоосвіти. Своєрідність дисципліни « Іноземна мова» полягає у формуванні умінь та навичок користування мовою як інструментом створення та підтримки міжособистісних зв'язків (спілкування з колегами, бізнес-партнерами, клієнтами) та засобом отримання професійної інформації(робота з довідковою, науковою, навчальною літературою).

Самостійна робота студентів вимагає системного підходу. Вона має будуватись на єдиній методологічній основі. Мають бути чітко визначені зміст та мета самостійної роботи студентів, організаційно-методичне забезпечення, форми контролю, тощо. Ефективність самостійної роботи забезпечується чіткою організацією та контролем самостійної роботи, створенням необхідних умов для самостійної роботи, доцільними методами та засобами навчання, навчально-методичним забезпеченням, тощо. Одним з видів самостійної роботи студента є домашня робота. Сучасні навчально-методичні комплекси з іноземної мови містять багато матеріалу для домашньої роботи, до якого входять вправи, які закріплюють вивчений матеріал в аудиторії (

наприклад, вправи з граматики). Домашня робота може слугувати ланцюжком між аудиторними та поза аудиторними заняттями. Вона сприяє закріпленню вивченого і може використовуватись для знайомства з новим матеріалом, який буде вивчатися пізніше.

Це можуть бути вправи з пошуку та засвоєння лексики, повторення та систематизація граматичного матеріалу. Студентам можна дати творче завдання, яке підготує їх до роботи в аудиторії: знайти матеріал (статті, ілюстрації), який стосується теми наступного заняття. Незалежно від форми й мети домашньої роботи, завдання мають бути різноманітними, цікавими, відповідати поставленій меті, бути посильними для студентів. Домашня робота не повинна викликати негативного ставлення студентів. Вони мають розуміти користь домашньої роботи, оскільки мотивація навчальної діяльності є запорука успіху в процесі вивчення іноземної мови. Тому, студенти мають бути вмотивованими щодо виконання домашньої роботи, а викладач має демонструвати свій інтерес до результатів самостійної роботи студентів. Важливою складовою управління навчальним процесом є контроль. Технологія організації контролю містить в собі ретельний відбір засобів, вивчення етапів, розробку індивідуальних форм контролю. Викладач може застосувати різноманітні форми контролю: самоконтроль за допомогою ключів; взаємоконтроль студентами; контроль викладачем шляхом перевірки виконаного чи проведення перевірочних тестів.

Варто зазначити, що до самостійної роботи з іноземної мови у ВНЗ висуваються такі вимоги: комунікативна спрямованість, стимулювання професійного інтересу, урахування етапів формування мовленнєвих навичок і типу вправ за складністю й способом виконання, систематичний контроль виконання. На жаль, ще не всі студенти готові реалізовувати принципи самостійної поза аудиторної роботи. Цей вид діяльності сприймається ними не як необхідність професійного й особистого вдосконалення, а як певне поза аудиторне навантаження, яке вони зводять до мінімуму. Тому головним завданням викладача є виробляти у студентів усвідомлення того, що самостійне навчання – це спосіб самовдосконалення, робота над собою, розуміння необхідності, яка дозволяє розвивати свої знання, здібності, уміння та творчий потенціал.

ОЛЕНА ІВАНОВА

к.е.н., ст. викл.

Київський національний
торговельно-економічний
університет

ВИПЕРЕДЖАЛЬНЕ ЗНАЧЕННЯ ІНДИВІДУАЛІЗОВАНОГО НАВЧАННЯ У МЕЖАХ SMART-ОСВІТИ

Важливість індивідуальної підготовки здобувачів освітніх послуг в межах сучасних навчальних технологій зростає разом із іншими трансформаційними процесами. Перехід до більш виважених форм освітніх процесів у вищих навчальних закладах (ВНЗ) зумовили виокремлення поняття індивідуалізації навчання. Особливе значення персоніфікованого підходу до здобувачів вищої освіти стало логічним продовженням глобальних тенденцій розвитку наукомісткої економіки і пріоритету інтелектуального капіталу.

Актуалізація ролі знань у наукомісткому виробництві і супутніх бізнес-процесах зумовлює зміни у вимогах практиків до випускників ВНЗ. Даний аспект сприяє суттєвому удосконаленню системи освіти в рамках інтеграції практики, освіти і науки. Оцінюючи переваги такої інтеграції і синергетичний підхід до вирішення соціально-економічних проблем, ВНЗ України продовжують удосконалювати концептуальне підґрунтя своєї діяльності і акцентують увагу на вироблення якісно нових знань і інноваційній активності. При цьому індивідуалізація навчання продовжує тенденцію актуалізації людського чинника і знань в соціально-економічній системі. Так, підготовка майбутніх професіоналів неможлива без вироблення і тренування в них самостійного системного індивідуального підходу до вирішення наукових і практичних задач. Такий підхід дозволяє випускати конкурентоспроможних, інноваційно-орієнтованих, кмітливих і достатньо компетентних фахівців.

Індивідуалізація навчання включає створення і управління такими обставинами надання освітніх послуг, які дозволяють сформувати нові знання на основі особистих можливостей, здібностей і зацікавленості кожного здобувача. Індивідуальний підхід реалізує концепцію smart-освіти, оскільки нове знання персоніфікується і змінюється залежно від особистих характеристик і навичок. У розвиток і застосування індивідуалізації навчання покладено специфічні програми, методики, спрямовані на набуття особою професійних знань і навичок на основі попереднього освітнього досвіду. Таким чином, забезпечується безперервний зв'язок із базою отриманих раніше знань, що підкріплює генерування нових ідей.

До специфічної методики індивідуалізації навчання доцільно включати постановку специфічних і чітких цілей і задач для формування особистого бачення і наукової конкурентоспроможності, надання задачам практичного і реалістичного характеру, методи стимулювання особистого прогресу студентів, постійний моніторинг за змінами і якісне управління усіма компонентами smart-освіти у межах навчальних програм [3]. Застосовувані технології онлайн-навчання підсилюють ефективність описаних заходів. Крім того, результативність індивідуального підходу українських і закордонних наставників (педагогів) дозволяє виявляти найбільш якісні засоби навчання [1]. Крім того, виявлені недоліки сучасних систем навчання знаходять відповідні шляхи удосконалення [2]. Інструментарій smart-освіти розширився завдяки пріоритету наочних і інтерактивних засобів навчання і широкому застосуванню інформаційних технологій. Організація індивідуалізованих навчальних процесів вимагає компетентнісного підходу наставників, індивідуального плану із максимальною кількістю обраних дисциплін, вільним вибором технологій навчання, збільшення кількості завдань для самостійної роботи і посилення контролю над ними, встановлення термінів для їх виконання, гнучкість зустрічей наставників зі студентами, використання інформаційних технологій, включаючи онлайн-симулятори і тренажери тощо.

Сприйняття кожного здобувача освітніх послуг як особистості із сформованими характеристиками, навичками і вміннями має бути в основі будь-яких трансформаційних покращень в системі ВНЗ країни. Застосування випереджальних освітніх і навчальних технологій відіграє надзвичайно велику роль для підвищення продуктивності навчальної системи. Розпізнавання і вирішення професійних потреб здобувачів освітніх послуг і актуальних проблем сучасної освіти і економіки залишатимуться важливими орієнтирами для подальших процесів успішної індивідуалізації навчання.

Літературні джерела

1. Brinton C. G. et al. Individualization for education at scale: Miic design and preliminary evaluation //IEEE Transactions on Learning Technologies. – 2015. – Т. 8. – №. 1. – С. 136-148.
2. Sonwalkar N. Adaptive individualization: The next generation of online education //On the horizon. – 2008. – Т. 16. – №. 1. – С. 44-47.
3. Спірін О. М. Критерії і показники якості інформаційно-комунікаційних технологій навчання / О. М. Спірін // Інформаційні технології і засоби навчання. – 2013. – Т. 1. – №. 33.

ВІКТОРІЯ КОНОВАЛ

к.е.н, ст. викл.

Вінницький торговельно-
економічний інститут КНТЕУ

ІНДИВІДУАЛІЗАЦІЯ НАВЧАННЯ В РАМКАХ SMART-ОСВІТИ

Сьогодні ми бачимо досить стрімкий розвиток технологій та їх швидке залучення до різних сфер нашого життя. Яскраве відображення науково-технічного прогресу виражається в такій важливій галузі як освіта. Освітні установи усього світу виявили не малі переваги он-лайн освіти. Україна також починає рухатися від офлайн до віртуальної освіти. У даній роботі розглянута тема індивідуального підходу до навчання в рамках smart-освіти.

Щодо індивідуалізації навчання, професор О. Кірсанов факультету бізнесу та менеджменту - розглядає це «як систему виховних і дидактичних засобів, що відповідають цілям діяльності і реальним пізнавальним можливостям колективу класу, окремих учнів і груп учнів, що дозволяють забезпечити навчальну діяльність учня на рівні його потенціальних можливостей з врахуванням цілей навчання». Тобто під поняттям «індивідуалізація навчання» ми розуміємо таку організацію процесу навчання, в ході якої враховуються індивідуальні особливості студентів/учнів у всіх його формах і методах [1].

Україна сьогодні перебуває у стані, коли застарілі технології та методики вже не працюють як слід та намагаються «встигнути» за трендами та попитом з боку як потенційних абітурієнтів, так і з боку студентів.

Одним з основних стимулів на даний момент для отримання нових актуальних знань виступає кризова ситуація в країні, та мова навіть не стільки про економічну кризу, скільки про бажання індивіда підвищити свій соціальний статус та піднятися кар'єрними сходами. Тобто іншими словами можна сказати, що окрім міграції між країнами почалася міжфахова міграція: прагнення змінити професію на більш прибуткову, чи таку, що є актуальною на ринку праці, а в більшості випадків це є неможливим без отримання нових знань у бажаній сфері. У цій ситуації «рятувальним колом» стає smart-освіта, а саме Інтернет - курси, офлайн та онлайн самоосвіта, різноманітні освітні платформи тощо.

Для всіх відомий той факт, що у ХХІ столітті Інтернет є невід'ємною частиною нашого життя, це зручний та швидкий спосіб

комунікацій, так чому б не використати його для вдосконалення якості освіти? Самоосвіта, так само як колективне організоване навчання, стає зручнішим та простішим, якщо використовувати електронні комунікації. В Україні smart-освіта лише починає набирати обертів, беручи за зразок досвід англомовних платформ. Довгий час вища освіта нашої держави була позбавлена основної складової - створення та залучення нових знань. Проте з появою віртуальної освіти це почалось змінюватися [2].

Можливості smart-освіти в Україні сьогодні здебільшого реалізують закордонні проекти та сервіси (Coursera, Udacity, edX, Udemu та інші). Проте, починаючи з 2014 року, в Україні з'явилися декілька вітчизняних платформ, завдяки яким освіта через Інтернет стала більш доступною та зрозумілою для українського Інтернет-користувача. Основна мета подібної ініціативи, на думку співзасновників українського проекту «Prometheus» І. Примаченко та О. Молчановського, це доступність знань, незалежно від статків або місця проживання. Низка українських Інтернет-проектів дають поштовх до дії, намагаються навчити користувачів мислити, приймати рішення, брати на себе відповідальність за розвиток власного життя та майбутнє країни. Данні проекти мають просвітницьку мету.

Набираючи обертів, smart-освіта в Україні має такі перспективи та можливості:

1. Інклюзивна освіта в школах/університетах може отримати новий поштовх завдяки онлайн-платформам;
 2. Інтеграція малих міст та сільських районів, і молоді з таких населених пунктів у загальні процеси розвитку освіти, технологій та комунікацій, що в свою чергу дасть привести в дію підйом по соціальній драбині талановитої молоді;
 3. Викладання для діаспори за кордоном на базі вітчизняних вишів.
- Усе це залежить лише від готовності і тих, хто викладає, і тих, хто навчається, посприяти розвитку онлайн-проектів для навчання та освітньої мотивації людей будь-якого віку. А також, залучити державні структури та великий бізнес для фінансування даної галузі [3].

Отже, набуття масовості smart-освіти є очевидним. Віртуальна освіта в Україні має всі шанси стати якісним доповненням до традиційної вищої освіти. Вони мають плідно взаємодіяти. Головна мета цих проектів - це масове впровадження того, що називається змішана освіта (blended education) - тобто масові онлайн-курси від найкращих викладачів України інтегруються в навчальний процес ВНЗ. Замість лекцій в аудиторіях, студенти матимуть змогу дивитися

їх онлайн; замість поточного контролю, студенти проходять онлайн-тести з певного курсу; замість стандартних семінарських занять, ідуть на форуми й там шукають потрібні відповіді. Але при цьому в університетах зберігається традиційна форма навчання, яку неможливо перенести у віртуальний простір. Тому smart-освіта є корисним бонусом до загальної системи знань.

Літературні джерела

1. Калинина Л. Знання на відстані : [дистанційне навчання] / Л. Калинина - 2009. - N 11. - С. 10-11.
2. <https://www.imena.ua/blog/online-education-ua/>
3. <http://www.ipedahohika.com/liref-1461.html>

ОЛЕНА КРИВОРУЧКО

Д.Т.Н., доц.

Київський національний
торговельно-економічний
університет

АЛЬОНА ДЕСЯТКО

аспірант

Торговельно-економічний коледж
КНТЕУ

E-LEARNING В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ

Основною причиною реформування освіти є визначення місця випускника вищого навчального закладу в економіці держави ХХІ століття. Вчити спеціалістів майбутнього старими методами, розробленими в минулому столітті, ми не маємо ні морального, ні економічного права. Адже згідно до Закону України «Про вищу освіту» університети набувають права автономії та економічної самостійності, що передбачає створення конкурентного середовища на ринку освітніх послуг: кожен вищий навчальний заклад має спрямовувати свою освітню діяльність на те, щоб диплом, отриманий випускником, надавав гарантії отримання гідної роботи (посади).

Галузь освіти потребує зміни підходів до формування освітнього процесу та освітньої діяльності. З'являються поняття «відкритості університету», «відкритих електронних ресурсів».

Проаналізувавши будь яку сферу діяльності людини, з впевненістю можемо сказати, що за останні 20 років Інтернет змінив основні підходи до її існування та розвитку. Роботодавець шукає спеціаліста, що вміє критично мислити, а не механічно відтворювати [1].

Сьогодні важливим є формування у студентів soft skills, які передбачають вміння швидкого пошуку інформації та її фільтрування, обробки та створення нового, що є основною цінністю спеціаліста, адже вартість просто наявності інформації наближається до нуля.

Технологічний прогрес все більше впливає на процес навчання. У студентів є доступ до великого пулу інформації, оскільки в їхніх руках гаджети, і одним дотиком вони отримують доступ до е-бібліотек, віртуальних музеїв, перекладачів, е-посібників, вебінарів, е-навчальних курсів, тематичних форумів. Можна знайти собі віртуального тьютора, який проведе та підтримає в індивідуальному навчанні на електронних курсах. Виникає запитання - то чому такими тьюторами не можемо стати ми, викладачі вищих навчальних закладів? Чому ми віддаємо «нашого студента» віртуальним викладачам?

Сьогодні ринок освітніх послуг наповнюється різноманітними он-лайн пропозиціями, серед яких є сертифіковані відповідно до стандартів вищої освіти та SCORM, але є і неякісні, які містять не унікальний запозичений контент та формують поверхневі знання і вміння.

Студенту самотійно важко розібратися в величезному потоці пропозицій на ринку е-навчання. Він потребує провідника, який допоможе знайти свій шлях та сформувати soft skills.

Отже, щоб повернути студента до себе лицем, викладачу необхідно змінити себе в освіті. Розпланувати курс своїх дисциплін таким чином, щоб процес навчання був безперервним, новітнім, поєднував аудиторні заняття та самотійну роботу з електронними ресурсами. Використовувати наявні сертифіковані навчальні е-курси та розробити свої авторські, в яких буде передбачена можливість як індивідуалізації освітнього процесу так і спільна робота над проектами. Допомогати отримувати потрібні навички, вміти зрозуміти потреби студента та виклики сьогодення, побачити особисті цілі кожного та визначити траєкторію ефективного навчання.

Очевидним є те, що електронне навчання (e-learning) є важливим інструментом поліпшення якості освіти, оскільки дозволяє змінити підхід до освітнього процесу в цілому, створити можливість розвитку «комбінованого навчання», урізноманітнити технології та методики формування конкурентних навичок у студентів.

E-learning (скорочення від англ. Electronic Learning) — система навчання, за допомогою інформаційних, електронних технологій. Часто цей термін тлумачиться, як синонім таких понять, як дистанційне навчання, навчання з застосуванням комп'ютерів, мережеве навчання, віртуальне навчання, мультимедійне навчання, мобільне навчання. На теренах інтернету існує багато онлайн сервісів для навчання. Найпопулярнішими є Coursera, Khan Academy, Udacity, edX, iTunes U, Udemy, Prometheus [3].

Якщо говорити про «відкрите електронне навчання», то всебічного поширення набуває е-навчання 2.0. Це організація електронного навчання, пов'язана з використанням технологій Веб 2.0. Основною характеристикою e-learning 2.0 є використання засобів Веб 2.0: блоги, соціальні мережі, вікі, підкасти та ін., на відміну від електронного навчання, що припускає використання тільки дистанційних курсів.

Інструментами для впровадження e-learning в освітній процес можуть виступати: LMS Moodle. А якщо передбачається впровадження e-learning 2.0, то інструментами можуть виступати Microsoft Office 365 Education, G Suite for Education та ін.

LMS Moodle - модульне об'єктно-орієнтовне динамічне навчальне середовище, яке орієнтоване на організацію взаємодії між викладачами та студентами, як для підтримки аудиторних занять так і для організації дистанційних курсів. Дана система дозволяє налагодити комунікації, індивідуалізувати освітній процес та визначити часові рамки роботи над завданням [2].

Office 365 Education - це набір служб, який дає змогу працювати разом над навчальними матеріалами та надавати до них спільний доступ. Цей план безкоштовний для викладачів, які зараз працюють у навчальних закладах, а також для студентів, які в цих закладах навчаються. Ця служба містить такі компоненти: Office Online (Word, PowerPoint, Excel і OneNote), сховище OneDrive обсягом 1 ТБ, Yammer та сайти SharePoint [2].

G Suite for Education – це хмарне рішення від Google для роботи з електронною поштою, календарем і чатом. Набір основних сервісів можна доповнити іншими застосунками Google, які дозволяють повністю задовольнити потреби користувачів [2].

E-learning є невід'ємною складовою інформатизації освіти, яке, в свою чергу впливає на інформатизацію суспільства. Як наслідок вище викладеного можна стверджувати, що перед вищою освітою постає важливе завдання: осучаснюватися на основі технологій, які

дозволяють формувати у студента навички 21 століття та гарантувати випускнику, що знання, отримані в стінах вищого навчального закладу, нададуть йому змогу самореалізуватися та знайти себе на теренах ринку праці.

Літературні джерела

1. New Data Leaves No Doubt about Why CRM Results Disappoint, by Dick Lee. Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.crmguru.com/features/2002c/1003dl.html>
2. Модульне об'єктно-орієнтовне динамічне навчальне середовище [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://drive.google.com/file/d/0B3m2TqBM0APKdUdreWpWODBrLTA/view>
3. Electronic Learning - система навчання [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://products.office.com/uk-ua/student/office-in-education>

ОЛЕКСАНДРА ЛАВРІВСЬКА

викладач-методист

Екологічний коледж Львівського
національного аграрного
університету

ЗАСТОСУВАННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ КОМП'ЮТЕРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ ТВОРЧОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

Викладання математики не може бути обмежене тільки навчанням в аудиторії. Існує багато форм у залученні студентів до поглибленого вивчення дисципліни. Це індивідуальна робота зі студентами, участь студентів у олімпіадах, проведення математичних вечорів, залучення студентів до проведення тижнів циклової комісії. Але особливе місце займає організація гурткової роботи. Потрібно не лише давати студентам знання, передбачені навчальним планом, але постійно будити їх творчу думку, залучаючи до гурткової роботи.

Майбутній фахівець має володіти навиками управлінської роботи, вмінням критично мислити, бути ініціативним, здатним знаходити найбільш ефективні рішення та активно їх впроваджувати.

В реалізації цих вимог важливу роль відіграють математичні знання, їх прикладне спрямування. Дійсно, моделюючи конкретну

ситуацію, студент стає дослідником, виховується потреба критично оцінювати результати. В процесі розв'язування прикладних задач глибше та повніше розкривається значення вивчених математичних понять та фактів. При розв'язуванні прикладних задач студенти на конкретних прикладах переконуються, що наука служить практиці. Основна ідея проекту «Віртуальна математика» полягає у створенні гуртківцями математичної моделі конкретної практичної задачі за професійним спрямуванням.

Працюючи в проекті члени математичного гуртка за допомогою комп'ютерних технологій MS Power Point та програми 3D MAX використовують Інтернет-ресурси, «хмарні технології».

На відміну від традиційного навчання реалізується творче співробітництво, інтелектуальне партнерство викладача та студента. Даний проект проходить декілька етапів.

Продовж підготовчого етапу проекту (вересень-січень) студенти проводять дослідження тем, вивчення комп'ютерних програм, вибір цікавих практичних задач. Робота з комп'ютерними програмами та спілкування зі студентами в межах проекту надає необмежені можливості для розвитку їх просторового та дослідницького мислення.

Основний етап проекту охоплює лютий-квітень.

Учасники проекту точно визначаються із темою своєї творчої роботи. Ключове завдання проекту: як за допомогою комп'ютерних технологій оживити математику?

На цьому етапі студенти проводять колосальну творчу роботу: визначають зміст роботи

- вибирають комп'ютерні програми для найбільш точної передачі властивостей того чи іншого математичного об'єкта
- визначають кількість слайдів, колір гама, анімації, включення музичного оформлення
- пошук та аналіз інформації

Заключний етап проекту- травень.

Студенти захищають свої творчі роботи-презентації, створені в комп'ютерній програмі Microsoft PP та програмі 3DMAX. На екрані комп'ютера з'являються теореми, графіки, поверхні, історичні та авторські задачі. Кожна студентська робота неповторна й унікальна за своїм змістом, колірною гамою, технічними втіленням ідей.

Захист своїх робіт студенти проводять у святковій обстановці. Роботу оцінюють на математичних конференціях, що приурочені тижневі циклової комісії.

Кращі творчі роботи відсилаємо на виставку експозиційних матеріалів НМЦ

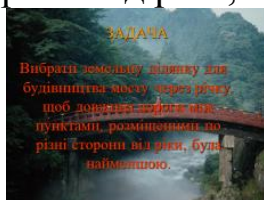
Віртуальний проект – це не стільки інформаційне середовище власного саморуху, саморозвитку, а головний результат – генерація нових власних творчих здібностей .

В проекті спільною працею викладача та студентів створено десять творчих робіт студентів різних спеціальностей коледжу.

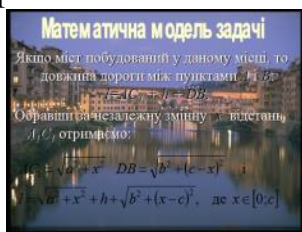
Пропонується одна із творчих робіт студентів другого курсу за спеціальністю «Землевпорядкування»

Впровадження інтерактивних комп'ютерних технологій при розв'язуванні прикладних задач з математики

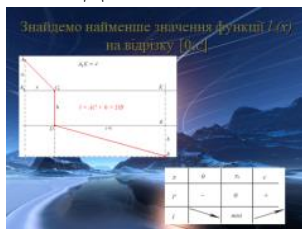
Задача. Вибрати земельну ділянку для будівництва мосту через річку, щоб довжина дороги між пунктами, розміщеними по різні сторони від ріки, була найменшою.

Будуємо математичну модель задачі: якщо міст побудований у даному місці, то довжина дороги між пунктами А і В: $l = AC_1 + h + DB$. Обравши за незалежну змінну відстань A_1C_1 отримаємо:

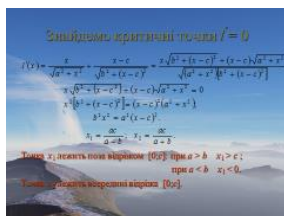

Знайдемо найменше значення функції $l(x)$ на відрізку $[0; c]$

Знайдемо критичні точки $l' = 0$. Точка x_1 лежить поза відрізком $[0; c]$: при $a > b$ $x_1 > c$; при $a < b$ $x_1 < 0$.

Точка x_2 лежить всередині відрізка $[0; c]$.

Висновок: Отже, довжина дороги між двома пунктами, що розміщені по різні сторони від річки, була б найменшою, якщо збудувати міст в тому місці, де відстань $A_1C_1 = ac/(a+b)$. Оптимальний розв'язок знайдено.

Створення умов для проектної діяльності студентів із використанням інтерактивних комп'ютерних технологій, реалізує їхнє право на отримання якісної сучасної «smart-освіти» та забезпечити на ринку праці конкурентоспроможність наших випускників.

Літературні джерела

1. Smart-технології в Україні і світі [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://molodi.in.ua/smart-tehnolohiji/>.
2. Якубов С., Якінін Я. Технології SMART та навчальні матеріали / С. Якубов, Я. Якінін // Ні-Tech у школі. – 2011. – № 3-4. – С. 8–11.

ОКСАНА ОБРАЗ

доц.

Київський національний
торговельно-економічний
університет

РОЛЬ МОТИВАЦІЇ В ПРОЦЕСІ НАБУТТЯ НАВИЧОК МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМУНІКАЦІЇ ІНОЗЕМНИМИ МОВАМИ

Цілком природним компонентом пізнавальної активності студента є мотивація, себто певна кількість чинників, які в той чи інший спосіб спонукають студента до вивчення певного предмету. Мотивація, у найбільш глибокому трактуванні, поділяється на зовнішню та внутрішню. Зовнішня мотивація переважно обумовлюється соціальними чинниками, себто актуальними потребами суспільства. Тут ми розрізняємо дві складові: широка соціальна мотивація і вузько особистісна. Внутрішня мотивація почасти обумовлюється характером та перебігом навчального процесу. До складових внутрішньої мотивації належить мотивація успішності, себто прагнення позитивних результатів і констатація їх досягнення.

Внутрішня мотивація, на протигагу зовнішньої, підсилюється самим процесом оволодіння іноземною мовою. Головними складовими внутрішньої мотивації є комунікативна, лінгвопізнавальна та інструментальна.

Ті, хто вивчає іноземну мову, реалізують, перш за все комунікативну мотивацію. Річ у тім, що процес володіння іноземною мовою, як і оперативне використання рідної мови, заснований на реалізації комунікативних потреб. Щодо вивчуваної іноземної мови, тут постає потреба спілкуватися (усно і письмово, переважно через різноманітні дивайси), володіти навичками перекладу, принаймні базовим рівнем ділової мови (для майбутньої професійної діяльності). Для того, щоб зберегти на належному рівні та дещо осилити комунікативну мотивацію, апробовані й поширені нині методи навчання спрямовані на стимулювання особистісної орієнтації індивіда. Досягаємо цього тим, що звертаємося не лише тільки безпосередньо до самого студента і його ЕГО, але й залучення більш широкого середовища, частинкою якого він себе ідентифікує. Йдеться про такі поняття, як родина, країна (рідна та та, мова якої вивчається), світ інтересів та захоплень, подорожі, коло друзів, свята і традиції народу, професійна і особистісна самореалізація, економіка, соціальна сфера, політика, культура. Тут варто врахувати вік студентів, загальний рівень культури, освіченості наявності громадянської позиції прагнення здобуття знань та досягнення професійного рівня і кар'єрного зростання. До прикладу, на первинному рівні вивчення іноземної мови (як другої), студенти першого курсу безапеляційно приймають елементи традиційного логіко-граматичного методу з необхідністю виконувати досить значну кількість письмових робіт, послуговуватися словником і мовленнєвими кліше, тоді як студенти-початківці щодо іноземної мови на четвертому курсі просто-таки наполягають на реалізації комунікативного, мовленнєво-діяльнісного підходу до вивчення мови з якомога інтенсивнішим залученням власної мовленнєвої ініціативи.

Щодо пріоритетності обговорюваної тематики і залучення елементів письмового та усного перекладу, першокурсники віддають перевагу соціально-побутовим смисловим єдностям, а старшокурсники, що невдовзі стануть бакалаврами, обирають більш високі матерії і комунікативну сферу професійно орієнтованого спілкування.

Найважливіша задача культури полягає в тому, щоб закласти підвалини для ідентифікації людини. При тому, що поряд з тенденціями глобалізації посилюються процеси національної

самоідентифікації, сприймання розбіжностей міжкультурами веде до нагальної потреби міжкультурного діалогу. На шляху до успішної реалізації цього постулату варто орієнтуватися на те, що сягає за межі звичайної культурної ідентифікації і стає на позиції інтеркультуральності. Коли людина виходить за рамку культурної ідентичності (приналежності), вона вже не лишається «чужинцем» у нових, незвичних їй, мало пізнаних культурних просторах і має змогу вибудувати нову самооцінку стосовно нових культурних груп. У той час, як «чужинець» сприймає елементи другої культури, його самооцінка еволюціонує від виключно культурного до інтеркультурного стану.

Інтеркультурна ідентичність - це сукупність гнучких і динамічних властивостей індивіда, бо не обмежується і не структурується більш причетністю до первісної (етнонаціональної) чи чужої культури. Формування такої ідентичності ефективно сприяє діалогу різних культур.

Зі сказаного випливає, що суть культури певного соціуму полягає в тому, що варто знати, щоб мати змогу діяти так, як це властиво для членів певного соціуму. Культура - це моделі, за якими людина сприймає певні речі, це моделі відношення речей між собою та їх інтерпретація. Саме тому все, що люди роблять або про що говорять, що вони в соціальному плані узгоджують між собою, є продуктом їх культури. Мова і культура збігаються в комунікації.

Форми комунікації як особливого виду діяльності людини реалізуються комунікантами (тими, хто спілкується) в їх міжособистісному контакті. Це охоплює усю сферу вербальної, невербальної, паравербальної та виразної комунікації. У ході своєї життєдіяльності кожна людина бере участь у комунікації, послуговуючись такими інструментами, як власна мова, жестикуляція, одяг, хода, спів, танок, спосіб пересування, спосіб використання приміщення. Поняття комунікації трактується перш за все як діалог: в ньому беруть участь, принаймні, двоє людей, кожна комунікація має певну соціальну обумовленість. Отже, питання міжкультурної комунікації перебуває у тісному зв'язку з проблемами соціо- і прагмалінгвістики, у сфері викладання іноземних мов це охоплює такі аспекти, як країнознавство, теорія і практика перекладу та багато інших.

Поняття інтеркультурної комунікації та інтеркультурної трансференції в найбільшій мірі актуалізується у процесі перекладу. Перекладений текст самотутній не стільки тому, що він складається із мовних знаків, які актуалізують можливості іншої мовної системи, але

і тому, що ці мовні одиниці відповідним чином монокультурно поєднані, де є невідповідності між «вихідною культурою» і «культурою призначення» (тією, на сприйняття носіїв котрої орієнтується виконавець перекладу) перед перекладачем постає дилема: на яку саме культуру (вихідну чи призначення) має бути орієнтований його переклад. Отже, літературний переклад – це продукт між культурної комунікації, яка розгортається не лише між двома агентами (автором вихідного тексту і адресатом), але й за участі третьої особи, перекладача, як значимого партнера і свідомого співавтора, котрий привносить свої погляди і ставлення та певним чином на неї впливає і нею керує. Те, наскільки добре перекладач розуміє і як добре здатен інтерпретувати текст, обумовлено достатнім знанням умов, релігійних переконань, культурно і ситуативно зумовлених зразків мовленнєвої діяльності та поведінки «вихідної культури», оперативним володінням синтаксису і семантикою «вихідного тексту» і їх структурою.

Автор перекладу створює новий динамічний зв'язок, що є міжкультурним перенесенням тексту в тих рамках (наскільки він враховує культурно-специфічне зіставлення мови, ситуації та об'єкту, що є об'єктом інтерпретації).

Для успішного здійснення перекладу автор має брати до уваги такі фактори цільової культури, як інституції, форми прояву і знакові системи повсякдення, звичаї, соціальні і статусні ролі персонажів. Варто також орієнтуватися на читацьку аудиторію, її склад, досвід, інтереси, норми поведінки, мотиви, пізнавальні і емоційні форми свідомості і характер переживань.

Непересічне значення має переказ. Письмовий переказ – це виклад своїми словами чого-небудь прочитаного або почутого в письмовій формі зі зміною чи без зміни особи оповідача. Необхідність переказу як прийому розвитку зв'язного мовлення пов'язана з потребою розвитку навичок сприйняття й розуміння незнайомого тексту на слух, збагачення словникового запасу, умінь викласти думку точно й правильно.

Переказ дозволяє удосконалити мовленнєво-мисленнєві вміння усвідомлювати тему й основну думку, логіку викладу, тип і стиль мовлення, запам'ятовувати послідовність викладу матеріалу; розвивати мовленнєво-комунікативні вміння здійснювати змістово-композиційний і мовний аналіз літературного чи публіцистичного тексту.

ТЕТЯНА РОТОВА

к.е.н, доц.

ВІКТОР ТРИНЧУК

к.е.н, доц.

Київський національний
торговельно-економічний
університет

СУЧАСНИЙ СТУДЕНТ І ВИКЛАДАЧ: НОВИЙ ФОРМАТ НАВЧАННЯ Й СПІЛКУВАННЯ

Сьогодні у вишах обговорюється й пропонується безліч освітніх методик, які мають своїх прихильників й скептиків. Але сутність їх, на наш погляд, можна зазначити коротко: має бути цікаво й корисно. І студентам, і викладачам.

Суттєві зміни у регламентуючих документах Міністерства освіти і науки України останніх років відрізняються від аналогічних ще рік-два тому. Що в них є позитивним, що ні – предмет дискусій, у т.ч. у педагогічних колах. Але. Від головних учасників освітнього процесу – студента і викладача – залежить результат.

Підготовка висококваліфікованих спеціалістів – завдання не нове. Воно було й буде постійним, розширюючи сфери діяльності випускників із вищою освітою відповідно до потреб ринку та підвищуючи вимоги до якості знань молодих людей.

Багато вишів говорять про підготовку таких фахівців – здатних мислити нестандартно, креативно, вміти працювати у команді тощо. На вирішення цих завдань впливає багато факторів, серед яких, безумовно, є інноваційні методи навчання. Характеристика їх викладачам зі стажем відома, а молодим педагогам, думається, крім опанування теоретичних положень навчальних курсів, доцільно відвідувати своїх колег. І не тільки, і не стільки під час «відкритих» занять, скільки на звичайних лекціях й практичних, семінарських заняттях.

Сучасні навчальні програми університетів пристосовані для економіки знань, а не економіки мислення. У підготовці фахівців необхідна зміна тактики навчання.

Головною рисою, вважаємо, сьогодні, опановуючи будь-які питання, має бути вміння думати, знаходити саме необхідну інформацію для підтвердження теоретичних положень прикладами з практики та їх аналізу, узагальнення матеріалу, формулювання висновків. Цьому слід навчати студента зі всіх дисциплін, і не тільки

на старших курсах. Ми маємо показати студентів, наскільки чудово отримувати задоволення від глибокого розуміння предмету обговорення, вміння доказово висловлюватися за питанням. При цьому викладач повинен продемонструвати вміння представляти свої думки із елементами критичного мислення та етики водночас.

Викладач має усвідомити, що так, як він викладав вчора, сьогодні може вже не сприйматися. Переглянути свій підхід до методики навчання. Студент хоче постійно оновлений матеріал й ще у більш цікавішій формі.

У зв'язку з цим, вважаємо, необхідно вводити в аудиторні заняття обов'язково питання логічного характеру. Тобто акцент слід переносити не на інформаційний характер лекційних занять, а на застосування лекцій проблемних, лекцій із навмисними помилками, бінарних. Наприклад, навіть при підготовці до останньої лекції вже вибудовуються довірчі відносини між викладачем і студентом. Цікавим є заняття, коли його провести разом із практиком. Ще краще, коли цей практик – випускник кафедри.

Слід пам'ятати, що бінарна лекція, навіть зі студентом, має не тільки сильний навчальний ефект, а й виховний. Така лекція є цікавою всім, бо студенти стають більш активними, намагаються задавати питання не стільки викладачеві, а своєму однокурснику. Останній, у свою чергу, набагато більше й глибше опановує навчальний матеріал, який розглядає разом із викладачем. Шукає цікаві приклади, факти, намагається вести заняття не гірше ніж його наставник. Зрозуміло, що підготовка до таких занять, потребує більшого часу, ніж до звичайного.

Візуальне супроводження навчальних занять сьогодні не тільки необхідна складова. Воно має бути чітким, зробленим за певними правилами (такі існують!) слайдами, красивим за кольоровою гамою, естетичним для сприйняття. Бажано включати такі компоненти як відео та звук.

Стрімкий розвиток ІТ-технологій вимагає від усіх викладачів, незалежно від дисципліни, яку викладає, і віку, постійного вдосконалення своїх професійних знань та вміння користуватися різними програмами, технічними засобами, гаджетами. І не тільки користуватися, але й проводити заняття із їх застосуванням.

Відмітимо необхідність зміни авторитарної форми поведінки по відношенню до студента на колегіальну. Має бути активна пропозиція студентам виконання індивідуальних і колективних творчих завдань. Написання рефератів й їх зачитування – далеке минуле.

Важливим завданням для викладача вишу є залучення студентів до наукової роботи (наукові кола, гуртки). Але, думається, що їй має передувати результативне навчання на заняттях та пізнавальна діяльність поза аудиторний час. Мова йде, по-перше, про постійну присутність на всіх видах занять активних й інтерактивних методів навчання. По-друге, про заходи, які, на перший погляд, не пов'язані із класичною наукою – тематичних іграх фахового спрямування, конкурсах рефератів, спілкування під час зустрічей із відомими представниками реального сектора економіки. Вони дають змогу студенту стати фанатом своєї дисципліни, бо без цього неможливі гарні результати у будь-якій сфері – науковій чи реальній практиці.

Серед значущих заходів, пов'язаних із студентською наукою, олімпіади посідають певне місце. Але, крім того, що їх мета – виявлення творчо обдарованої молоді, вони у даний час підвищують вимоги до викладачів, які мають розробляти такі цікаві завдання, які мотивують студентів розвивати свій загальний кругозір.

Студент має зрозуміти, що від нього самого більшою мірою залежить успіхи у навчанні, майбутнє працевлаштування.

Наш достатній досвід довів, що не тільки у поза навчальний час можна цікаво організувати заходи, а й на «традиційних» лекціях та семінарах «прищеплювати» захопленість дисципліною, разом зі студентами обговорювати сучасні питання відповідної дисципліни.

Педагогічна співпраця – явище не нове у педагогіці, але сьогодні воно має бути інше за якістю відносин, враховуючи вимоги сучасних студентів отримувати знання у більш інтенсивному ритмі, із гарно зробленим візуальним супроводженням, з обов'язковим орієнтиром на практичне застосування теорії.

Сучасний студент змушує викладача, який бажає не зупинятися, не тільки постійно самовдосконалюватися, а й ініціювати творчість студентів.

Впевнені, що молодь, яка бере активну участь у різноманітних пізнавальних заходах, в майбутньому буде вміло та оперативно втілювати сучасні ідеї в практику та мати успіх й задоволення від роботи та спілкування с однодумцями, займатиметься «сродною» працею. Яка, за словами видатного українського філософа і поета Григорія Сковороди, означає працю, до якої у людини є хист та покликання, яка робить її щасливою.

Якщо бажати бути щасливою людиною, то, думається, слід не просто йти до поставленої цілі, а й любити сам процес її досягнення.

ЄВГЕНІЯ РУДЕШКО

ст. викл.

Київський національний
торговельно-економічний
університет

ЕФЕКТИВНІСТЬ КОМУНІКАТИВНО СПРЯМОВАНОГО НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ У ВИЩІЙ ШКОЛІ

Останніми роками здійснюються активні пошуки нових педагогічних технологій професійної підготовки майбутнього спеціаліста, які зорієнтовані на формування особистості, розвитку його творчості й самостійності. Мова йде про розробку нової концепції навчання, де всі її складові спрямовані на особистісно-орієнтований розвиток майбутнього фахівця, формування його як творця, здатного не лише самостійно здобувати знання, а й реалізувати їх відповідно до практичних вимог сьогодення. Важлива роль у цьому складному процесі належить самостійній роботі студентів.

Іноземна мова сьогодні є не просто частиною культури певної нації, але це і запорука успіху, майбутньої вдалої кар'єри студентів. Досягнення високого рівня володіння іноземною мовою неможливе без фундаментальної мовної підготовки в вищій школі. У більшості ВНЗ країни студенти опановують принаймні дві іноземні мови. Тому

актуальним постає питання про впровадження новітніх методів викладання іноземної мови та спеціальних навчальних технік і прийомів.

Іншомовна комунікативна компетентність є інтегральною характеристикою професійної діяльності фахівця і забезпечує компетентне професійне спілкування мовою в умовах міжнародної комунікації.

Оволодіння іншомовною компетентністю передбачає сформованість комунікативних умінь у чотирьох основних видах мовленнєвої діяльності (говоріння, аудіювання, читання, письмо), наявність мовних знань (фонетичних, граматичних, лексичних) та навичок оперування ними.

Вагому роль у формуванні іншомовної комунікативної компетентності мають комунікативні методики вивчення іноземної мови. У навчальному процесі велика увага приділяється інноваційним технологіям навчання, активним та інтерактивним методам. Інтерактивне навчання дозволяє різко збільшити відсоток засвоєння матеріалу, оскільки впливає не лише на свідомість студентів, а й на його почуття, волю.

З метою формування комунікативної компетентності студентів доречно проводити дискусії, створювати проблемні ситуації, проводити письмові роботи у формі есе, використовувати метод «мозковий штурм (brain storm)», обмін думками (think-pair-share), парні інтерв'ю (pair interviews), ситуативне мовлення (імітаційні та рольові ігри), читання зигзагом (jigsaw reading).

У процесі навчання за комунікативним методом студенти набувають комунікативної компетенції – здатності користуватись мовою залежно від конкретної ситуації. Відповідно усі вправи та завдання повинні бути комунікативно виправданими дефіцитом інформації, вибором та реакцією (information gap, choice, feedback). Найважливішою характеристикою комунікативного підходу є використання автентичних матеріалів, тобто таких, які реально використовуються носіями мови. Мовленнєва взаємодія студентів інколи, хоч і далеко не завжди, проходить за співучастю викладача в найрізноманітніших формах: парах, тріадах, невеликих групах, з усією групою. З самого початку студенти оволодівають усіма чотирма видами мовленнєвої діяльності на понад фразовому і текстовому рівнях при обмеженому використанні рідної мови. Об'єктом оцінки є не тільки правильність, але й швидкість усного мовлення та читання.

Для досягнення комунікативної компетенції – комунікативних вмінь, сформованих на основі мовних знань, навичок і вмінь – викладач іноземної мови використовує новітні методи навчання, що поєднують комунікативні та пізнавальні цілі. Інноваційні методи навчання іноземних мов, які базуються на гуманістичному підході, спрямовані на розвиток і самовдосконалення особистості, на розкриття її резервних можливостей і творчого потенціалу, створюють передумови для ефективного поліпшення навчального процесу у вищих навчальних закладах. Основними принципами сучасних методів є: рух від цілого до окремого, орієнтація занять на студента (learner-centered lessons), цілеспрямованість та змістовність занять, їх спрямованість на досягнення соціальної взаємодії при наявності віри у викладача в успіх своїх студентів, інтеграція мови та засвоєння її за допомогою знань з інших галузей наук.

Отже, впровадження сучасних підходів у процес викладання іноземних мов у ВНЗ має підвищити якість навчання іноземних мов, а також наблизити його до стандарту носія мови. Для покращення якості знань студентів з іноземних мов варто використовувати вищезгадані підходи, які дають змогу урізноманітнити та вдосконалити процес викладання іноземних мов, зробити його максимально наближеним до реальних умов.

НАТАЛІЯ СТРОКАНЬ

ст. викл.

Київський національний
торговельно-економічний
університет

ДИФЕРЕНЦІАЦІЯ НА ЗАНЯТТЯХ З ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Під диференціацією навчання розуміють створення таких умов, за яких кожний студент міг би повноцінно оволодівати змістом навчального матеріалу, гармонійно розвивався б відповідно до своїх індивідуальних можливостей, схильностей та інтересів. Розрізняють зовнішню (розподіл на гомогенні групи) та внутрішню (заходи щодо диференціації на занятті) диференціацію. Зупинимось більш детально на внутрішній диференціації.

Диференціація можлива на всіх дидактичних і методичних рівнях: при постановці цілей, виборі змісту, організації та засобів заняття. Конкретно це може проявлятися в диференціації теми, відборі матеріалу для заняття різного ступеню складності, кількості і обсязі завдань, формулюванні завдань, різній тривалості завдань, відведених на виконання того чи іншого завдання, ступені участі викладача чи самостійності студента. Найчастішою формою є диференціація за рівнем успішності учасників групи. При цьому більш встигаючі студенти отримують складніші завдання, або більшу кількість завдань. Для проектних завдань більше підходить диференціація за схильністю та вподобаннями окремих студентів. Що стосується організації заняття, то тут можна говорити про диференціацію за темпом навчання, формами соціальної взаємодії (пленум, самостійна робота чи кооперація) тощо.

На нашу думку, якраз навчальні завдання пропонують викладачеві простір для реалізації принципу диференціації на заняттях з іноземної мови. На особливу увагу заслуговують завдання відкритого типу, як наприклад:

- Придумайте передісторію.
- Придумайте іншу кінцівку.
- Складіть текст з пропусками.
- Складіть інтерв'ю з автором тексту.
- Проведіть інтерв'ю по темі тексту.
- Придумайте вікторину за змістом тексту тощо.

Такі завдання пропонують можливість вибору, не мають єдиної «правильної» відповіді, вимагають поглибленого опанування теми тощо.

Однією з форм організації заняття з іноземної мови, яка враховує принцип диференціації, може бути робота з навчальними станціями.

Основною ідеєю є розчленування теми на окремі аспекти, які будуть самостійно опрацьовані студентами на різних «станціях». Завданням викладача є підготовка різноманітних завдань, які б враховували особливості групи та окремих студентів. При цьому слід виділити «обов'язкові» станції, які мають бути опрацьовані всіма студентами, і «вибіркові» станції, які можуть бути цікаві окремим студентам, «контрольні» станції, на яких можна порівняти свої результати з іншими, чи з «правильними» тощо. Диференціація відбувається шляхом різноманітності завдань на «станціях». Вони можуть містити різні шляхи виконання та вимагати різного кінцевого продукту.

Диференціація змінює роль викладача і студента на занятті, а тим самим ставить до них нові вимоги. Важливою передумовою диференційованого заняття є наявність певної міри автономії студента. Щоб її досягнути, потрібно розвивати само-компетенцію (навчальні стратегії, рефлексія власного навчання та власних «плюсів»), соціальну компетенцію та методичну компетенцію студента. Це повинно відбуватися поступово, студенти повинні добре знати нові форми навчання та комфортно в них почуватися, щоб досягти запланованого. Роль викладача на диференційованому занятті зводиться до ролі модератора, експерта, з яким можна порадитися. Він лише супроводжує і допомагає, коли є потреба, знаходиться в розпорядженні, консультує, координує, втручається, коли його попросять тощо.

Серед проблем, з якими може зустрітися викладач, називають: велике навантаження на викладача в плані підготовки матеріалу; підручники й посібники, які для диференційованого заняття мало або зовсім не підходять; недостатня методична компетенція студентів; недостатнє бажання і самодисципліна з боку студентів; перевірка та оцінювання тощо.

ТЕТЯНА ТКАЧУК

к. філ. н., доц.

УЛЯНА ШОСТАК

к. психол. н., ст. викл.

Вінницький торговельно-
економічний інститут КНТЕУ

ЕФЕКТИВНІСТЬ ЗАСТОСУВАННЯ ІНТЕРНЕТ РЕСУРСІВ ПРИ ВИВЧЕННІ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Питання застосування Інтернету при вивченні іноземної мови, в даний час досить актуальне. Це стосується як технології дистанційного навчання, так і розробок використання служб Інтернету у викладанні.

Інтернет як технічний засіб обміну інформацією збільшує дальність і розширює зону дії вербальних форм інформації, як система масової і міжособистісної комунікації дозволяє довести інформацію до багатьох споживачів і встановити обмін інформацією між ними, а також з авторами того чи іншого сайту. Спектр ресурсів Інтернету, які можуть застосовуватися для навчання іноземної мови, досить широкий, наприклад, одним з варіантів використання ресурсів глобальної мережі є пошук матеріалів для занять. Крім застосування матеріалів, знайдених в Інтернеті, можна проводити заняття, за планами які розміщено в мережі.

Безпосереднє вивчення іноземної мови з використанням Інтернету має відповідати наступним положенням: самостійна практика кожного студента, керівництво викладача інтерактивними засобами, ефективний зворотній зв'язок, колективність занять, різноманітність видів самостійної діяльності.

Використовуючи інформаційні ресурси мережі Інтернет, викладач інтегруючи їх у навчальний процес, має можливість більш ефективно вирішувати ряд дидактичних завдань при вивченні іноземної мови: використовуючи матеріали глобальної мережі різного ступеня складності сформувати навички та вміння читання; вдосконалювати вміння писемного мовлення; поповнювати словниковий запас студентів; удосконалювати вміння аудіювання на основі автентичних звукових текстів мережі Інтернет; удосконалювати вміння монологічного і діалогічного висловлювання на основі проблемного обговорення матеріалів мережі; налагоджувати і підтримувати ділові зв'язки і контакти; формувати стійку мотивацію до вивчення іноземної мови.

В процесі навчання з використанням Інтернету у студентів виробляються і удосконалюються навички та вміння здійснення пошуку матеріалів з даного питання, їх читання, перекладу та оцінки, конспектування, написання листа для пересилання електронною поштою, спілкування в онлайн та офлайн режимах написання статті або доповіді з викладом різних точок зору. Можна говорити про те, що за допомогою Інтернету можливо ефективно проводити не лише навчання читання іноземною мовою, а й здійснювати комунікативність навчання (різного роду вебінари), що не завжди можливо при використанні друкованих підручників. Крім того, існує можливість технічно більш швидкого коригування і зміни текстів і завдань.

Таким чином, інтенсивний розвиток ІКТ знаходить відображення в навчальному процесі ВНЗ, які вже сьогодні мають можливість використовувати переваги електронної пошти, відео-конференцій, вебінарів та інших можливостей Інтернету. Застосування цих

технологій в навчанні іноземних мов дозволяють розширити навчальне середовище, забезпечуючи доступ до світових, наукових і культурних ресурсів, що в свою чергу вимагає пошуку нових підходів до навчання.

Використання інформаційних технологій в процесі навчання іноземним мовам, при правильному підході, має набагато більше переваг, ніж недоліків. Одними з найбільш яскраво виражених позитивних сторін є наступні:

1. Глобальна мережа Інтернет є величезною бібліотекою автентичних матеріалів для вивчення іноземної мови, де кожен може знайти щось у відповідності зі своїми інтересами.

2. Отримуючи доступ до великих автентичних матеріалів зарубіжних країн, їх культурних надбань, студенти приходять до більш усвідомленого розуміння життя за кордоном. Інтернет дає їм можливість брати участь у житті багатомовних спільнот не тільки в своїй країні, але і по всьому світу.

3. Працюючи і навчаючись в Інтернеті, студенти починають по-іншому розуміти необхідність знання мови. Іноземна мова стає для них не просто предметом, а пропонує дивовижні можливості спілкування з іншими культурами. Завантаження та співробітництво з однолітками з інших країн робить процес вивчення мови ще більш захоплюючим.

4. Психологічним аспектом корисності Інтернету є: суть Інтернету полягає в спілкуванні, він пропонує такі можливості, які важко отримати на традиційних заняттях з іноземної мови. Мова, що використовується в Інтернеті є справжньою мовою, сучасною, а не адаптованою під підручники.

5. Більше того, використання ІКТ сприяє зрушенню в режимі роботи на занятті. Процес навчання змінюється від традиційного, де провідну роль займає викладач, до того, в якому центром процесу стає студент.

6. Підвищується мотивація вивчення іноземної мови. Не усвідомлюючи того самі, студенти перестають вважати процес навчання нудним і одноманітним. Вони мотивовані дізнатися якомога більше. Крім того, оскільки створення повідомлень є найважливішим у спілкуванні, паралельно з мовними навиками студенти освоюють навички спілкування, етикету.

7. Одним з найважливіших навичок, які розвиваються при роботі з ІКТ є розвиток критичного мислення, яке є необхідним в умовах сучасного світу.

Таким чином, поєднання традиційних методичних прийомів навчання мови і нових дозволять забезпечити більш високий рівень засвоєння навчального матеріалу. Нині, коли в багатьох країнах комп'ютери широко входять у всі сфери людської діяльності, дуже

актуальним є питання про використання комп'ютера як важливого складового компонента цілісної методики викладання іноземної мови, як засобу інтенсифікації самостійної роботи.

Літературні джерела

1. Башмаков А.И. Разработка компьютерных учебников и обучающих систем / Башмаков А.И., Башмаков И.А. — М. : Информационно-издательский дом «Филинь», 2003. — 616 с.

2. Гуревич Р.С. Інформаційно-телекомунікаційні технології в навчальному процесі та наукових дослідженнях : навчальний посібник [для студ. пед. ВНЗ і слух. інст. в післядипл. пед. освіти] / Р.С. Гуревич, М.Ю. Кадемія. — Вінниця :ООО «Планер», 2005. — 366 с.

3. Жиліна Л.В. Використання інтерактивних моделей у професійній підготовці фахівців [Електронний ресурс] / Л. В. Жиліна, М.Ю.Кадемія. — Режим доступу: http://www.library.uipa.kharkov.ua/library/Left_menu/Zbirnuk/24-25/Жилина.doc.

4. Технологія розробки дистанційного курсу [Биков В. Ю., Кухаренко В. М., Сиротенко Н. Г. та ін.] ; за ред. Бикова В.Ю. та Кухаренка В.М. — К. : Міленіум, 2008. — 324 с.

ЮЛІЯ ЧИРВА

к.е. н., доц.,
Національний фармацевтичний
університет

ТЕТЯНА ПОЛЬОВА

к.е. н., доц.,
Харківський торговельно-
економічний інститут КНТЕУ

ХАРАКТЕРНІ ОСОБЛИВОСТІ ТВОРЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ДОСЛІДНИКА

Ефективність наукового дослідження та оптимальність використання потенційних можливостей дослідника залежать від організації праці. Чим краща організація наукового дослідження та праці відповідного суб'єкта, тим вагоміших результатів можна досягти, тим вищою буде якість і ефективність праці. Основні принципи раціональної організації наукової діяльності – це творчий підхід до постановки та вирішення проблем, наукове мислення, плановість, колективність, самоорганізація, економічність, критичність і самокритичність, діловитість, енергійність і

практичність. При цьому творчий підхід означає, що дослідник повинен прагнути до пояснення фактів, явищ і процесів реальної дійсності, намагатися внести нове у науку, тому для наукової діяльності характерною є постійна напружена розумова праця, спрямована на виявлення сутності та специфіки предмета дослідження.

Зважаючи на те, що наукова діяльність вимагає значних витрат часу та коштів, то необхідна плановість процесу, що дозволить зекономити часовий ресурс та ефективно вирішити поставлене наукове завдання. Вона реалізується через розробку індивідуальних планів та календарних графіків виконання етапів дослідження. За весь період дослідження може бути розроблено декілька планів з різним ступенем деталізації. Початковий план уточнюється і коригується відповідно до отриманих на кожному етапі дослідження результатів.

Дослідник, як правило, виступає членом певного колективу (групи, кафедри). Отже принцип колективності реалізується через можливість науковця звертатися за порадами та обговорювати одержані результати з членами цього колективу, з науковим керівником, виступати з доповідями і повідомленнями на семінарах, форумах і наукових конференціях.

Особливе значення має самоорганізація праці дослідника, оскільки наукова діяльність підлягає обмеженій регламентації і нормуванню. Самоорганізація праці передбачає таке:

- відповідну організацію робочого місця із забезпеченням оптимальних умов для високопродуктивної дослідницької праці;
- послідовність у нагромадженні знань;
- дотримання дисципліни праці, єдиної методики і технології виконання однотипних робіт.

Самоорганізація базується на таких правилах науково-дослідної роботи: поступове входження у роботу (розумову працю); праця згідно до плану; постійне розмірковування над предметом дослідження; обмеження глибини дослідження; оптимальний розподіл сил та часу; виконання творчої роботи перед технічною, а складної – перед простою; постійний контроль власної роботи із вчасним внесенням коректив.

Наукова діяльність має творчий характер, тому характеризується імпульсивністю, імпровізацією, потребує відповідного настрою. Успіх забезпечує, насамперед, систематична, ритмічна, ретельно спланована щоденна робота.

Будь-яке наукове дослідження передбачає максимальне використання комплексу індивідуальних якостей дослідника, певних прийомів і способів дослідницької праці. Для ефективної наукової творчості дослідник повинен мати певні особистісні якості (табл. 1).

Таблиця – Основні особистісні якості дослідника

Творчі та ділові якості	Основні характеристики
Професійні знання	Наявність знань, що відповідають вимогам, зумовленим специфікою обраної діяльності, загальна ерудиція. Основні елементи: високий рівень базової освіти, знання методів дослідження, володіння сучасними інформаційними
Допитливість	Внутрішнє прагнення до пізнання істини, увага до непізаного, підвищений інтерес до нових знань та наукової літератури
Творчі та ділові якості	Основні характеристики
Спостережливість	Здатність до виявлення об'єктивних властивостей, зв'язків і відношень досліджуваних явищ і процесів
Ініціативність	Внутрішнє прагнення до вдосконалення форм діяльності, опанування нових методів, способів і прийомів дослідження, здатність до самостійного прийняття рішень
Почуття новизни	Вміння розглядати предмет дослідження під «новим кутом», критичне ставлення до наявних точок зору, творчий підхід у роботі
Зацікавленість у результатах дослідження	Наявність внутрішньої потреби (мотивів, ідей), що спонукають до дослідження, ставлення до наукової праці як до важливої, привабливої
Пунктуальність, ретельність, обов'язковість	Якісне, своєчасне та ретельне виконання планів і графіків дослідження
Відповідальність і надійність	Здатність виконувати свої обов'язки, нести відповідальність за наукові дослідження та власні дії
Організаторські здібності	Здатність до планування, узгодження, удосконалення діяльності з метою досягнення поставленої мети та виконання завдань дослідження. Уміння раціонально і ефективно організувати власну наукову працю
Здорове честолюбство	Прагнення до визнання власних досягнень і поваги з боку колег і науковців, до кар'єрного росту

Безумовно, важко знайти людину, яка мала б повний комплекс зазначених рис, але потрібно прагнути їх розвивати та виховувати. Базуючись на індивідуальних особливостях дослідник повинен розробити власні прийоми «входження» у роботу, встановити її ритмічність і тривалість.

ТЕТЯНА ШИРМОВА

ст. викл.

Київський національний
торговельно-економічний
університет

ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНИХ ІНТЕРЕСІВ СТУДЕНТІВ ПРИ ВИВЧЕННІ ІНОЗЕМНИХ МОВ В УМОВАХ САМОСТІЙНОЇ ПОЗААУДИТОРНОЇ РОБОТИ В РАМКАХ SMART - ОСВІТИ

На сучасному етапі прискореного соціально-економічного розвитку суспільства, що характеризується поступовою й неухильною інтеграцією України в європейські політичні, економічні й культурні структури, важливого значення набуває підвищення освітнього рівня підготовки висококваліфікованих спеціалістів для всіх галузей діяльності. Важливою умовою розв'язання цього завдання є необхідність озброєння спеціалістів, яких готує вища школа, умінням володіти іноземними мовами для того, щоб вільно і на професійному рівні спілкуватися із зарубіжними колегами та користуватися оригінальною літературою, що сприятиме ефективності виконання професійних завдань.

Підвищення ефективності навчання можливе лише за умов раціональної організації всього навчального процесу. При обмеженні навчального аудиторного часу, а також з урахуванням психологічних особливостей студента й обов'язкової умови інтенсивності вправ для оволодіння іноземною мовою, виникає необхідність навчати студентів самостійно працювати в позааудиторний час. Однією з основних суттєвих проблем позааудиторної роботи є неготовність студентів до самостійного навчання і самоконтролю при невисокому рівні самомотивації. Також очевидним недоліком даної форми навчання є відсутність очного спілкування викладача і студентів, групової роботи над проектом.

Суперечності між рівнем знань студентів і їх умінням повноцінно спілкуватися іноземною мовою у своїй професійній діяльності можна вирішити, використовуючи сучасні педагогічні технології, що створюють пріоритетні умови для самостійної пізнавальної діяльності й дають змогу значно підвищити ефективність навчального процесу. З метою підвищення ефективності в процесі вивчення іноземної мови в позааудиторний час пропонується виділити такі педагогічні умови:

- створення мотиваційної основи позааудиторної діяльності;

- широке застосування різнорівневних професійно орієнтованих завдань для самостійної позааудиторної роботи студентів з наступним аналізом результатів їх виконання;

- упровадження системи позааудиторної роботи, використовуючи сучасні гнучкі педагогічні технології, що поєднують науково обґрунтовані індивідуальні й колективні форми роботи;

- індивідуалізація професійного навчання з урахуванням рівня підготовки кожного студента.

Під поняттям "індивідуалізація навчання" розуміють таку організацію процесу навчання, в ході якої враховуються індивідуальні особливості учнів у всіх його формах і методах. Французькі педагоги під індивідуалізацією розуміють перш за все удосконалення самостійної роботи учнів відповідно до їх індивідуальних здібностей. В умовах індивідуального підходу до навчання використовуються такі прийоми:

- індивідуальна допомога вчителя,
- багаторазове повторення теоретичних знань викладачем;
- використання індивідуальних завдань однакового рівня складності для відпрацювання головних навичок, у тому числі і в процесі самостійних і контрольних робіт;
- індивідуальні домашні завдання.

Таким чином, індивідуалізоване навчання — це така організація засвоєння знань, умінь, навичок, яка дозволяє кожному студенту навчатися за індивідуальним планом і програмами, адаптованими до нього, в індивідуальному темпі.

В методиці навчання іноземних мов розроблені різноманітні форми реалізації індивідуального підходу до учнів: самостійна робота (self-directed learning) під керівництвом вчителя; самостійне оволодіння (autonomous learning) іноземною мовою наодинці чи у групі шляхом широкого використання різноманітних підручників і посібників, але під керівництвом вчителя; самостійне оволодіння (home learning) іноземною мовою шляхом опрацювання навчального посібника без допомоги вчителя; індивідуальна робота (one-to-one teaching) з одним чи кількома вчителями; самостійне оволодіння іноземною мовою у спеціалізованих центрах (self-access centres).

Самостійна робота студентів з оригінальною іншомовною літературою формує в них здатність до генерації власних ідей, розвиває творчу уяву, допомагає висловлювати своє ставлення до фактів, що вивчаються, передбачає розвиток умінь чітко формулювати думки, робити узагальнення, проводити аналогії, виявляти причини тощо.

Ділова гра, у свою чергу, забезпечує досягнення цілей профільної диференціації, що сприяє підвищенню рівня знань, умінь і навичок з іноземної мови і фахового рівня. Вона активізує суб'єктивну сферу особистості майбутнього фахівця, є етапом творчого застосування набутих знань на практиці, розкриває значні можливості для розширення комунікативних намірів студентів відповідно до мети спілкування. Написання рефератів, виступи з науковими доповідями вказують на рівень актуального розвитку студента й призводять до створення належних дидактичних умов для удосконалення його творчих фахових здібностей.

Ідея індивідуалізації навчання лежить також в основі концепції Smart-education, початок якої поклали дистанційна освіта та електронне навчання. Smart-освіта передбачає використання інтерактивних методів навчання у вищому навчальному закладі, що забезпечує розвиток пізнавальної активності кожного студента, робить процес навчання доступним, цікавим, економним за часом і стосовно цін на підручники, посильним для кожного студента, сприяє формуванню умінь самостійно конструювати свої знання, орієнтуватися в інформаційному просторі, розвитку комунікативних умінь та емоційно-ціннісному ставленню кожного студента до вивчення професійних дисциплін.

В рамках філософії Smart-education викладач може розробляти індивідуальний підхід для кожного студента завдяки дисциплінам за вибором. Більш того, сам студент може брати участь в розробці конкретних дисциплін. Фактично навчальний план студент для себе становить сам, завдання викладачів - допомагати йому в цьому.

Відповідно до впровадження нової концепції змінюється роль і викладача, і студента. Сьогодні учень, який володіє базовими ІТ-технологіями, пошуковими інструментами Інтернету, сам здатний знаходити потрібну інформацію, у нього немає необхідності записувати лекційний матеріал. Але йому потрібен провідник, і це - функція викладача. Вчитель повинен створювати нові знання, направляти студента на вивчення необхідних знань і навчати його з використанням вже звичних технологій. Таким чином, у керуванні самостійною роботою студентів головне завдання викладача зводиться до створення необхідних умов самоактивізації та самореалізації студента як особистості. Під час самостійної діяльності студентів викладачу необхідно враховувати такі важливі чинники як налагодження емоційного контакту зі студентами; підвищення мотивації вивчення мови в позааудиторний час; надання більшої

свободи вибору сучасних педагогічних технологій; урізноманітнення форм роботи зі студентами; удосконалення системи контролю за позааудиторною діяльністю студентів.

Літературні джерела:

1. Верцинська Н.Н. Індивідуальна робота з учнями. – Минск: Нар.асвета. – 1983. – 143с.
2. Використання інтерактивних методів навчання у вищій школі як засіб підвищення якості знань студентів з дисциплін педагогічного циклу. – Режим доступу: <http://nauch.com.ua/geografiya/64297/index>
3. Т.М. Червінська. Інноваційні підходи до підготовки фахівців на основі Інтернет-освіти/ Т.М. Червінська // Проблеми науки.-2011.- № 4.